3 1761 07458967 2

GUSTAV WIED

MINDEUDGAVE

II. BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
1920

GUSTAV WIED

MINDEUDGAVE

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/mindeudgave02wied

GUSTAV WIED

MINDEUDGAVE

II BIND

LIVSENS ONDSKAB
KNAGSTED

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXX

PT
8175
W5
1920
Bd. 2

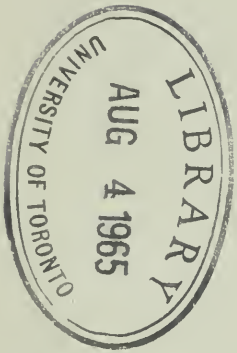

996586

ANDET OPLAG

OSCAR FRAENCKEL & CO. — KØBENHAVN

LIVSENS ONDSKAB

Billeder fra Gammelkøbing

(1899)

FØRSTE DEL

I

Byen ligger ved Fjorden. Og fra Spadserestierne neden om Baghaverne er der Udsigt ud over Vandet til fjerne Bakker, Skove og Gaarde.

Det er en gammel By og en sød By med mange smaa, underlige Huse, mærkelige Gadenavne og krogede Stræder og Gyder.

Og midt i Byen paa en Banke ligger Kirken stor og hvid med brogede Ruder og takkede Gavle.

Den hedder „De hvide Søstres Kirke." Og Navnet har den fra den Tid, Byen var katolsk og rummede inden for sine grusklædte Volde Klostre og Stiftelser og fromme Skoler, hvor Borgernes Sønner og Døtre lærte under Salmesang og Røgelseduft, at Livet paa Jorden kun skulde være en Vandring i Bøn og Forsagelse: en Rejse gennem vildsomme Skove og langs truende Afgrunde, hvor tusinde Farer lurede for hvert Skridt, man tog. Og hvor man kun naaede frem til Maalet, fri og frels og uden at snuble, ved fra Sol stod op, til Sol gik ned, og Natten med, at hæfte sit Blik og sin Tanke og alle sine Ønsker og Længsler ikke til Verden, og hvad Verdens var, men til det ene usigelige og ufattelige: at Livet her er kun en evig Død, men Døden selv det evige Livs Tærskel . . .

Ja, saaledes lærte og levede man den Gang. Nu var det anderledes.

— —

Ikke at forstaa, at Byen var bleven særlig „ugudelig". Paa ingen Maade! Man sad endnu paa Søn- og Helligdage i de gamle, udskaarne Egetræsstole i „De hvide Søstres" Kirke og lyttede andagtsfuldt til Præstens Ord og Orgelets Toner. Man svarede redebon sin Skat og sin Tiende til den verdslige og gejstlige, af Gud indsatte Øvrighed. Man gav de fattige en Kobbersysling og en Humpel Fedtebrød, naar de var værdigt trængende. Og om Julen „lænkede" den ganske By Uldtrøjer og varme Smaabukser til Gydernes pjaltede Unger. —

Men — og dér laa Forskellen mellem Før og Nu, sagde Moralisterne — man gjorde ikke alt dette: gik ikke i Kirke, gav ikke Fedtebrød, betalte ikke Skat og Tiende og strikkede ikke Bukser og Trøjer, fordi man maatte det, drevet dertil af en indre, uimodstaaelig Trang . . . Man gjorde det, fordi ens Nabo gjorde det.

Thi Byen var lille, Gaderne snævre og smalle. Man kiggede ind i hinandens Stuer. Lugtede hinandens Middagsmad.

Og der var jo ikke nogen som helst optænkelig Grund til, at Fru Lassen ikke om Tirsdagen skulde traktere med Kyllingesteg og Rødgrød, naar Fru Heilbunth allerede havde vist sig med disse Lækriteter om Søndagen!

II

Det var Lørdag, Rengørings- og Poleringsdag. Klokken slog syv paa Kirkeuret, og Gadetummelen var endnu ikke begyndt.

Men der lød, Byen igennem, en ustandselig Snakken og Fnisen af Tjenestepigerne, som stod i deres flagrende Bomuldskjoler og holdt sig med den ene Haand i Vinduesposten, medens de med den anden gned de

vaade Brændevinsklude op og ned ad Ruderne for at faa dem til at skinne.

— Hvor bli'er lille „Thumsen" a'? raabte den lange Engeline, der filede løs paa Konsul Mørchs Dagligstuevinduer paa første Sal, saa at det klang som Fuglekvidder.

— Han skal vel først ha' rent paa! brummede Telefondirektørens fede Rikke oppe fra anden. Hun havde en Stemme, som talte hun gennem et Drænrør.

Engeline hvinede af Latter og maatte klamre sig til Vinduesposten med begge Hænder for ikke at styrte ned.

— Hva' sa'e Rikke? Hva' si'er hun? Er Rikke grinagtig? lød det rundt omkring fra.

— Hun si'er, at „Thummelumsen" er ved at faa ren Ble paa!

— Hu—ii! Ha, ha, ha! Huit, huit! fnistes der i Kor, og Bomuldskjolerne svansede og bølgede i Lattervridninger.

— Hø! vrængede gamle Dorthe paa Kvisten — Grinemaskiner! sagde hun og slog to af Frøken Reiersens Trøstere sammen; det hørtes som Hammerslag — Tøsepjank!

Der kom en Bondevogn buldrende fra Nonneporten. Hestene luntede af Sted i smaat Trav, og Kusken sad sammensunken og døsig paa Agebrættet og plirede med Øjnene, som om han sov.

Det var en Brøddevogn, og dens Larmen henover Brostenene fyldte hele Gaden og fik Ruderne til at klirre.

Et Par af Pigerne drejede Hovederne om og raabte Godmorgen.

I det samme strøg et Vindstød ned over Tagene, og Bomuldskjolerne løftede sig som Balloner.

— Hæ, hæ, hæ! grinte Karlen lysvaagen og stak med Pisken op efter Engeline—Læggepølse!

— Bondefredrik! brummede den fede Rikke gennem sit Drænrør. — Det ku' han li'!

Og atter lød der en fnisende Latter fra alle Etager. Bondemanden lo med og kneb et Øje sammen op mod Damerne og rumlede videre . . .

Det var Byens Hovedgade, Søndergade kaldet. Husene paa begge Sider lignede to Rækker slidte Tænder? gamle og ujævne, lange og smalle, brede, korte og afstumpede, spredt imellem hverandre.

I en ganske lille „Tand", et bitte enetages, trefags Hus, der laa indeklemt mellem to lange Naboer, som baade havde anden Sal og Kvist, boede den omtalte „Thumsen".

KAREN THOMSENS LINGERI- OG GARNHANDEL

stod der at læse over Butiksdøren.

Huset var oliemalet, perlegraat med lysebrun Sokkel. Og man gik fra Gaden lige ind i Butikken.

„Thumsen" hed Emanuel og var Karens Søn.

— Der er han! hviskede Engeline. Hendes Hvisken lød skarpt og distinkt som en Trækvind i en Dørsprække.

Fede Rikke bøjede sin Kødbolle af et Ansigt om mod Gaden og nikkede:

— Godmorgen, Hr. Thomsen!

— Godmorgen, Hr. Thomsen! sagde ogsaa Engeline. Og:

— Godmorgen! Godmorgen! Godmorgen! lød rundt omkring fra.

Men den lille Mand dernede lod, som om han hverken saa' eller hørte.

Han var kommen ud af Butiksdøren med en Vandkande og en Kost og gav sig nu sindigt og omhyggeligt til at vande Fortovet og den Halvdel af Kørebanen, som det tilkom ham at holde ren. Han vandede næsten som efter en Lineal. Ikke en Draabe kom der

ind paa Naboens eller Genboens Part af Gaden. Og endda var Thomsen skæv i højre Skulder.

Da Vandingen var overstaaet, tog han Kosten og gav sig til at feje. —

Rundt om fra Gadens Døre og Porte dukkede nu lidt efter lidt Piger og Koner frem for at gaa til Bageren og Mælkehandleren. Og Karle og unge søvndrukne Handelsbetjente tumlede Skodderne fra Butiksvinduerne.

Solen glimtede frem over de høje Træer henne i Anlægget, og fra de fleste Huse Gaden ned sendte Skorstenene deres blaa Morgenrøg til Vejrs.

— Jeg kan, vælteme, ikke begrive, at Thomsen, Di gider feje saadan hver eneste Dag!

Det var Vognmandskarlen i Huset ved Siden af, der var kommen ud i Porten og nu stod doven lænet op mod Muren og gabede og strakte sig, saa at det knirkede og gav sig i alle hans Ledemod.

— Jeg begriver det ikke! sagde han — Og saa skal Di jo, vælteme, feje igen i Aften, det er jo Lørdag, Mand! . . . Go'maaren! tilføjede han derpaa højt og indædt, da Thomsen ufortrødent vedblev med sit Arbejde uden at svare.

— Godmorgen! sagde Thomsen høfligt, men uden at løfte Hovedet.

— Di skulde tillægge Dem et Hørerør lisom Frøken Reiersen! sagde Karlen og forsvandt i Gaarden, da der i det samme blev raabt paa ham. — Naar Folk snakker til Dem, Di Pejs! sagde han.

Emanuel Thomsen værdigede ham intet Svar. —

Vogn efter Vogn buldrede nu ind fra Nonneporten. De fleste af dem havde et Tremmebur bagi, hvori var stuvet et eller to, ja undertiden tre Svin. Lørdagen var „Svinedag" der i Byen, og Bønderne afleverede til Slagteriet.

Mangfoldige var de Lyde, Dyrene udstødte, naar de blev vækkede af deres Døs ved at rulle fra den jævne Landevej ind paa den toppede Stenbro.

— Øv, øv! Aai, aai! hii! hvinede de.

Og Pigerne rundt i Vinduerne hvinede med og viftede ned til Bønderne med deres Pudseklude.

— Hum! murrede Emanuel, da en Vogn kørte op i den velformede Skarndynge, han havde fejet sammen paa Gaden foran Huset. — Kan man ikke se sig for!

— Sæt et Stakit om! snærrede Kusken tilbage. — Gaden er vel for de kørende!

— Nu slap jeg færdig! raabte Konsulens Engeline og forsvandt med et Hop ind gennem Vinduet.

— Jeg med! meldte Rikke og krøb møjsommeligt ned af Karmen. Hun var saa trind, at dette maatte iværksættes sidelæns. — Farvel, Thumsen, nikkede hun, førend hun trak Ruden til. — Hils „Mortensen"!

Kirkeuret slog tre Kvarter paa otte. Alle Butikker var aabnede, og der var Færdsel paa Gaden. Man hørte Døre smække op og i og Dørklokker ringe. Avisdrengene klaprede fløjtende af Sted paa deres Træsko. Og paa venstre Side hele Gaden ned stod Solen som Ild i de nypolerede Ruder.

„Thumsen" havde baaret Vandkanden og Kosten bort og var nu sindig beskæftiget med at pudse Messinghaandtaget paa Butiksdøren.

Jordemoder Frederiksen kom gaaende forbi med Posen over Armen.

— De er en Negl, Thomsen, til at hænge i! sagde hun og standsede.

— Man maa jo arbejde, Fru Frederiksen; derfor er man jo sat paa Jorden.

— Da blev jeg da ved Gud helst i min gode Seng!

— Ja, man er jo lidt forskellige . . .

Emanuel blev ufortrødent ved at gnide paa Laasen.

— Godmorgen, Fru Frederiksen! raabte Overlærer Clausen ovre fra det andet Fortov (han gik Morgentur) — Er Storken allerede kommen, raabte han, — saa

tidlig paa Aaret, hi, hi, hi? . . . Godmorgen, Thomsen!

— Godmorgen, Hr. Overlærer!

— Ja, sagde Fru Frederiksen — Ungdommen er jo ivrig, Hr. Overlærer!

— Hi, hi! lo Overlæreren og gik videre.

— Det er en briljant Mand! sagde Jordemoderen og nikkede efter ham. — Ham kan jeg li'!

— Maaske en Smule for frittalende, naar man har været Børneopdrager . . . . mente Thomsen.

— Aa, Di . . . . ! vrængede „Madammen" og daskede ud efter ham med Posen.

— Jaja, Fru Frederiksen; men der er dog saa meget urent i Verden . . .

— Di er en Stivstikker, Thomsen!

— Man er, hvad man er, Fru Frederiksen . . .

— Og en Fejltagelse!

— Man forstaar Dem ikke . . . .

Thomsen brugte aldrig Ordet: jeg.

— Jo, jeg mener, at hvis der blev set rigtig efter, saa var Di vist et Fruentimmer!

Emanuel rødmede og bøjede sig dybt over sit Arbejde.

— Jaja, godt Ord igen! lo „Madammen" og klappede ham godmodigt paa Skulderen. — Naa! sagde hun saa — Nu maa jeg hjem i Visselullen! Godmorgen, Thomsen! Og hils Deres Mo'r! —

Smaahobe af Skolebørn, med Tornystre paa Ryggen eller Bøgerne dinglende i Remme eller Tasker kom sjokkende op gennem Gaden. Pigerne for sig og Drengene for sig. Og naar de mødte hinanden, veg Pigerne altid sky til Side, medens Drengene saa' haanligt paa dem.

— Thumsen, Thummelumsen! sagde et Par lange Bengler himmelhøjt, da de passerede Lingerihandelen, og satte derpaa i Løb af Frygt for Følgerne.

Men den bitte Emanuel ænsede dem ikke. Han ar-

bejdede videre, roligt og ihærdigt, som et Menneske, der er sig sit Maal bevidst.

— Lille Manuel, skal du ikke ind og ha' din Kaffe, min Dreng?

— Man maa først være færdig, Mo'r Karen!

— Jaja, saa drikker jeg min, sagde Madam Thomsen mildt og gik fra Butikken ind i Bagstuen igen.

— Drik! sagde Emanuel.

— Naar kommer d u?

— Om et Kvarter! . . . . .

Og først da Dørlaasen skinnede som det gyldneste Guld, samlede han sine Pudseremedier sammen og gik ind for at nyde sin Morgendrik.

Idet han aabnede Butiksdøren, gned en stor graablaa Kat sig kælent ind mod hans Ben.

— Dér har man jo Knors, sagde han med kælen Røst og løftede, til Trods for de forskellige Sager, han bar i Hænderne, Dyret op paa Armen. — Hvorledes har man det, Kissemissebarnet?

— Mjau—au! sagde Knors og borede sin Snude ind under hans Arm.

III

I den lille Stue bag Butikken sad Madam Thomsen i Lænestolen foran Vinduet og sømmede Lommetørklæder.

Dagslyset faldt ind mellem Potteplanterne i Karmen og lagde sig hen over hendes hvide Haar og friske, røde Kinder. Hun saa' saa ung ud. Og hendes klare, blaa Øjne var milde og gode.

— Nu skal jeg hente Kaffen, Manuel, sagde hun og rejste sig skyndsomst, saa snart Sønnen traadte ind.

— Tak, Tak, Mo'r Karen! nikkede han og satte sig i Sofaen bag det ovale, tyndbenede Mahognibord.

Der var et hvidt, fileret Tæppe bredt over Bordet.

Og over Sofaens Ryg og Stolenes Sæder laa der hvide, hæklede „Stykker".

— Naa, Knors, gentog Thomsen sit Spørgsmaal til Katten, som han stadig holdt paa Armen — hvorledes har man det saa?

Knors gned sit Ansigt op mod hans Ærme og gjorde Forsøg paa at spinde.

Det var en ældgammel Kat. Haarene var gaaet af den langs ned ad Ryggen; og dens Øren var forrevne og forbidte af talrige Elskovskampe. Det var en Hankat. Og den manglede det ene Øje.

— Er der Mus i Fælden, Mo'r? raabte Thomsen hen mod Køkkendøren.

— Han h a r faaet dem, lød det tilbage.

— Hvor mange var der?

— To. Men han bryder sig jo ikke om dem.

— Nej! men det morer ham . . . . hva' Kisseманden? Det morer vos at se dem og lege med dem? vedblev han og gned Dyrets Snude med sin hule Haand — Det morer vos? Det morer vos?

Katten nøs.

— Nyser han? Har han taget Kulde? spurgte Thomsen ømt og lagde varsomt Katten hen i Sofahjørnet.

Madam Thomsen kom ind fra Køkkenet med en Bakke:

— Værsgod, lille Manuel. Drik nu, mens den er varm.

Manuel snusede Kaffeduften til sig.

— Mo'r laver den bedste Kaffe i Danmark! sagde han.

Den gamle smilede tilfreds og satte sig igen til sit Arbejde.

Hver eneste Morgen roste Sønnen hendes Kaffe. Og havde han ikke gjort det, vilde hun have troet, at han var syg, eller at der var hændet ham noget ondt.

For de havde det paa en Maade rart nok sammen, de to; men . . . men . . .

Madam Thomsen sukkede og kiggede fra Øjenkrogene frygtsomt hen paa „Drengen".

Knors laa nu lunt sammenrullet i Sofahjørnet; og Emanuel drak velbehageligt slubrende sin Kaffe. Af og til brød han en Bid Krumme af Hvedebrødet og stak det ned for Snuden af Katten, der langsomt smaskede det i sig.

I Stuen var hyggelig lunt. Man var jo kun i Slutningen af April, saa der var fyret i Ovnen. Og Potpourrikrukken oppe paa Hjørneskabet udsendte en krydret Duft.

— Nu er han da snart færdig derude! kom det pludselig fra Emanuel.

Det gav et Stød i den gamle:

— Det har di jo sagt saa længe, Manuel . . .

— Det bli'er en stolt Dag, naar man kører ind paa Godset igen, Mo'r Karen! Sønnens Øjne lyste.

— Aa, ja . . . Men nu er vi da ellers næsten faldet til her.

— Saa bli'er man fri for at krybe og svanse for alle di storsnudede Byfolk!

— Jeg synes, di er meget rare, lille Manuel.

— Til December Termin gaar han.

— Jamen, du har jo ikke Penge nok, Manuel!

— Di kommer, Mo'r Karen, di kommer! . . . . Til December Termin gaar han. Og saa . . . . ! Thomsen knipsede triumferende med Fingrene.

— Hvoraf véd du nu det saa lige . . . ?

— Købmand Bech! Han v i l ikke længer, ser du. Fa'ers gamle Ven!

— Aa, d e t Venskab . . . .

— Vi k u n d e jo ikke bli'e der dengang!

— Ha'de Bech villet, saa . . . .

— Det var Kreditforeningen. Bech sad jo med anden Prioritet!

— Jaja, Manuel, men . . . .

— Mo'r Karen, sagde Sønnen og vendte sig rask

om mod Vinduet — hvorfor by'er du en altid imod vedrørende Gaarden.

— Det gør jeg ikke Manuel, men . . .

— Men hva'?

— Naar bare jeg vidste, det kunde gaa.

— Er man ikke Landmand! sagde den lille og kroede sig i Sofaen. — Er man ikke Proprietærsøn! Har man ikke gaaet paa Møllegaarden i nitten Aar!

— Jo, jo, lille Manuel! Og naar Vorherre lægger sin Velsignelse til, saa . . . .

— Vorherre er med v o s! sagde Thomsen afgjort. — Det har en mærket mange Gange, véd du!

— Jo, jo, du si'er jo saa . . . .

Manuel saa' sig om i Stuen med et lysende Blik.

— Og alle Møblerne h a r vi! Og man husker hvert Sted, di skal staa!

Men saa gled der en Sky over hans Ansigt.

— Bare Mortensen lever! sagde han. — Knors her er en ikke bange for, han staar sig nok. Men den anden . . . En synes, han er blevet en Skrælling paa det sidste.

— Aa nej, det er nok det samme da . . .

— Og her har di gaaet i femten Aar, vedblev Thomsen elegisk — og længtes efter Gaarden, li'som vi andre. En har mange Gange haft saa ondt af dem. Og Møblerne har di jo ingen Glæde kunnet haft a'. . .

Han slog ud med Haanden hen mod en stor gammeldags Mahogni-Sekretær, der stod straalende blankpoleret nede i Stuens Baggrund, ved Væggen ud mod Køkkenet. Oven paa Sekretæren laa Stenkiler, Økser og spættede Konkylier ordnede i smaa, sirlige Hobe.

— Og Billedet kan di ikke forstaa, saadan som vi andre!

— „Billedet" var et Maleri i grelle Vandfarver, det hængte over Tobaksbordet henne i Hjørnet. Det forestillede en skinnende hvid Bondegaard med safrangult Straatag og græsgrønne Vinduer og Døre. En Række

kæmpemæssige Træer med brunrøde Stammer og uhyre blaagrønne Blade omgav Bygningerne. Og til højre for Indkørselen snurrede et Vandhjul rundt; et „Overfaldshjul", som en underlig, tyktflydende Masse styrtede ned paa, brusende, sprøjtende og skummende som et Niagara og med en Farvetone som blaafarvet Mælk.

Det var Møllegaarden, den Thomsenske Familieejendom; og det var malet i den bedste Mening af Karens Broder, Skolelærer og Kirkesanger i Græsted, og skænket hende Aaret efter, at hun og Sønnen var flyttet her til Byen.

Og det var Genstand for en næsten religiøs Dyrkelse. —

Emanuel havde siddet en Stund tavs og grundende. Saa rejste han sig pludselig:

— Tak for Kaffe, Mo'r!

— Velbekomme, min Dreng.

— Ja, saa gaar man ud og gør i Stand i Gaarden.

— Ja, gør du det, lille Manuel.

Thomsen ordnede Kaffetøjet paa Bakken, strøg nogle Krummer fra Sofaen ned i sin hule Haand, ordnede lidt ved Bordtæppet og gik saa ud gennem Køkkenet.

— Man ta'r Bakken med, sagde han.

— Tak, Manuel.

Madam Thomsen løftede sit lille, milde Ansigt fra Sytøjet og saa' efter ham. Saa rystede hun stille paa Hovedet og syede videre.

Henne i Kakkelovnen blussede Brændestykkerne op. Stuen blev lunere og lunere. Og Vandkedlen, som altid stod inde i Kakkelovnsrummet, begyndte at snurre.

— Go'morgen! sagde Madammen pludselig højlydt og venligt og nikkede smilende bag Vinduet. Det var en af Byens Damer, som gik forbi ude paa Fortovet og hilste ind.

Et Brændestykke henne i Ovnen sprang med et Brag, og nogle Gnister fôr ud gennem Trækhullet.

— Men Gu' dow! sagde den gamle og kiggede ængstelig derhen.

Gnisterne ude paa Gulvet slukkedes straks. Men saa mørkt var der i Baggrunden af Stuen, at Lysskæret fra Kakkelovnen spillede op over Væggen og legede mellem de gamle, afblegede Fotografier, som hængte dér i pyntelig Orden: et stort i Midten med en Krans af mindre udenom. Det store havde Evighedsblomster om Rammen. Det var Bedstefader Thomsen: en smuk, gammel Mand med et prægtigt, hvidt Skæg, der gik ham helt ned paa Brystet.

Saa væltede der en sort Klump for Ovnens Trækhul. Og Portrætterne hang atter i Mørke.

Madam Thomsen havde ladet Sytøjet hvile i sit Skød og sad og stirrede frem for sig.

Hun tænkte paa Emanuel og hans fikse Idé:

Herregud, nu havde hun boet her i dette rare, lille Hus snart i femten Aar og fundet sig til Rette i det og vænnet sig til det. Men Manuel tænkte jo aldrig paa andet end Gaarden derude. Aldrig var hans Tanker borte fra den. Hvad han saa gjorde og tog sig for, saa var det Gaarden. Det var lige knap og nap, at de kunde spise sig mæt, for at han kunde lægge Penge til Side. Det var ligefrem bleven saadan en Galskab hos ham at faa Gaarden tilbage; og en Ære! Han gik jo nok her og var saa mild og ydmygelig udvendig; men indvendig der var han li'saa stolt som en Pave! Flittig og paapasselig det var han, det maatte hun medgi'; og renlig! næsten for renlig, syntes hun; og hun var endda et Fruentimmer. Og Folk i Byen morede sig da osse over ham. Men Manuel, han gik bare sin stille Vej og lod dem snakke .... Aa, Herregud, ja, det kunde jo naturligvis være skønt nok at komme tilbage til de gamle Stuer igen! Og Møllen! Og Haven! Men hvor skulde han faa Pengene fra? Og han kunde jo ikke passe det; han kunde ikke passe det. Saalænge hun levede, kunde

hun jo ta' fat med og støtte og raade. Men naar hun saa engang faldt fra . . . . Okja, okja, okja, aa, Herregu' ja! . . . . Men Manuel fik sæl raade . . . . !

Madam Thomsen tog hovedrystende fat paa sit Sytøj igen, og de travle Fingre gik.

Traadens Skuren gennem det stive Lærred, Kakkelovnens ensformige Buldren og Vandkedlens sagte Nynnen dyssede efterhaanden hendes Tanker til Ro.

Naar af og til en Vogn rumlede forbi ude paa Gaden, rystede ganske vist det hele Hus, og Stensagerne henne paa Sekretæren klirrede. Men det generede hende ikke nu mere som i den første Tid, efter at de var flyttet til Byen. Hun kiggede bare helt mekanisk ud mellem Blomsterpotterne efter Køretøjet. Vendte saa Hovedet tilbage igen og syede videre.

Op af det gamle Sybord, ved hvilket hun sad, steg en krydret, hengemt Lugt af Lavendler og tørrede Roser. Og Duften fra Potpourrikrukken paa Hjørneskabet blev stærkere og stærkere alt som Varmen i Stuen steg.

Hendes Øjelaag faldt halvt til, og hendes Hænder sank ned i hendes Skød. Saa skubbede hun sig tilbage i Stolen og lænede Nakken mod dens Ryg:

— En lille, bitte Formiddagslur kunde hun ikke undvære, nej: Bare lukke Øjnene i to Minutter . . . Hi, hi, hendes Mand kunde heller aldrig sidde i Stolen her uden at blunde . . . Om Middagen sad han der . . . Og om Aftenen i Mørkningen . . . Ok, jaja, ja—a det var den Gang, ja . . . . og da han blev syg . . . Mon Manuel havde husket at lukke Loftsvinduet . . . hvis det blev Storm . . . Og faa Hønsene ind . . . Og Ladeporten stænget . . . Mus, ja, to Mus i Fælden; ok, ja, ja . . . pyh, a—pyh . . .

Madam Thomsen slumrede. —

Saa ringede Dørklokken. Der kom en Kunde.

Den gamle fór forvildet op af Stolen og gned sine Øjne.

— Gu'! sagde hun og glattede sig hurtigt ned over Kjolen og løb ud i Butikken.

IV

Gaardspladsen bag Karen Thomsens Hus var seks Alen lang og fem Alen bred. Paa de to Sider begrænsedes den af de høje Nabohuse og paa den tredje af et lavt Skur med Skraatag.

Dette Skur benyttedes til Oplagssted for Brændsel. Og saa stod der nogle Pakkasser derinde og en Bunke indpakkede Møbler, samt et Savelad og en Huggeblok.

Den lave Dør stod aaben, og Emanuel var ivrig beskæftiget med at pinde Brænde ud.

Det blev lysere og lysere i Gaarden, alt som Solen hævede sig frem over det store Pakhus i Nabogaarden mod Øst.

Endelig naaede den op over Tagrygningen og skinnede nu lys og varm lige ned i Hjørnet henne ved Vandposten.

„Thumsen" lagde Øksen fra sig paa Blokken og vendte sig om mod Skurets Baggrund.

— Saa, Mortensen, sagde han — nu kan man da komme ud og slikke lidt Solskin!

Og han gik hen under det lille Vindue dybest inde i Krogen og løftede forsigtig noget op med begge Hænder og bar det ud gennem Døren.

Det var en Hane. Den ældste Hane, som nogen Sinde havde levet i Kristenheden.

Skindmager, plukket og tilrakket! Dens Vinger hang den slapt ned langs Siderne, og den havde kun to forpjuskede og knækkede Fjer i Halen. Dens Ben syntes unaturlig lange. Men dens Hæle var forsynet med et Par vældige Sporer, der bagtil krydsede hinanden som et Par Klinger.

Uden at kny lod den sig bære over Gaardspladsen og hen i Hjørnet, hvor Solen skinnede.

— Her kan Mortensen ha' det lunt og godt! sagde Thomsen og stillede Dyret med lagttagelse af alle Forsigtighedsregler ned paa Stenbroen. — Her har man Sommer!

Mortensen dinglede som i Søgang, forinden den fik Fodfæste. Men omsider stod den der. Halsen var slapt bøjet nedad og næsten skallet. Øjnene lukkede. Den kunde ikke løfte sit Hoved; og dens rynkede, brungule Kam daskede mat ned til Siden. Men paa dens Strikkepindeben sad de martialske Sporer.

Den lignede en Eskadronchef paa halvfems.

— Man har det nok skidt? sagde Thomsen med uendelig Medynk i Stemmen og strøg Hanen varsomt henover den forpjuskede Ryg — Man er ble'en en Skrædder . . . . .

Dyret vaklede under Berøringen af hans Haand. Øjenlaagene glippede op og i, og Hovedet nikkede.

Emanuel havde stukket Hænderne i Bukselommerne og stod en Stund i dybe Tanker og stirrede paa sin Ven. Saa gjorde han resolut omkring og gik ind i Skuret og tog fat paa Brændet.

— — —

„Knors" og „Mortensen" var født ude paa Møllegaarden, kort før den gamle Thomsen døde. Og da Ejendommen et Par Maaneder efter var bleven solgt ved Auktion, og Karen og Sønnen flyttede ind til Byen, havde Manuel taget Dyrene med. Knors havde hedt Knors fra Fødselen af, og Mortensen havde faaet sit Navn efter en gammel Møllerkarl, som endnu gik derude.

Manuel havde grædt, som var han bleven pisket, da han rullede ud af sit Barndomshjem. Og Mo'r Karen havde siddet bleg og stille ved hans Side og tysset paa ham og snakket godt. Knors havde han haft paa

Armen, og Mortensen havde kukkeluret i en Laagkurv ved hans Fødder.

Det var nu paa nær femten Aar siden. Og han var dengang nitten og havde aldrig nogen Sinde været to Dage i Træk borte fra Fædrenegaarden. —

Naturligvis blev han til Spot og Spe i Købstaden, den lille, kluntede Bondeknold med det runde Maaneansigt, og de smaa, rødkantede Griseøjne. Og saa var jo tilmed hans ene Skulder noget hængende, saa at den højre Arm, naar han gik ned ad Gaden, syntes betydelig længere end den venstre.

— Han løber sidelæns, sagde man om ham. — Han har kun een Nyre ligesom Hundene!

Til at begynde med „løb" Manuel nu forøvrigt ikke meget. Han holdt sig forkuet og fortrykt inden Døre. Og hans Tanke kredsede og kredsede om Gaarden derude, om Møllen og Haven og alt det, han og Moderen havde maattet forlade.

Men saa en skønne Nat, et Aarstid efter Flytningen, havde han en Drøm. Det vil sige, selv kaldte han det „en Aabenbaring": Faderen var kommen til ham og havde sagt, at den ny Ejer vilde gaa fallit og to Ejere til, og saa vilde Emanuel faa hele Herligheden tilbage!

I Drømmen var der ogsaa indvævet noget om, at den ikke vilde gaa i Opfyldelse, om Knors og Mortensen gik hen og døde, forinden de atter havde betraadt deres Fødesteds Jordbund.

Om Morgenen var Emanuel vaagnet med en stor Beslutning i Hjertet, Han vilde tjene Penge! Paa enhver Façon tjene Penge; om han saa skulde køre med Latrinvognen gennem Byens Gader!

Klokken var kun fem, og det var ganske mørkt endnu. Men han havde tændt sit Lys og havde klædt sig paa og var gaaet ind til Mo'r Karen, som laa og sov. De havde hver sit lille Tagkammer til Soveværelse.

Madam Thomsen var jo faret over Ende i Sengen og havde stirret vildt paa Sønnen:

— I Jesu velsignede Navn, Manuel . . . . . !

Men Manuel havde rolig sat sig paa Stolen foran Sengen med Lyset i Hænderne.

— Man har haft en Aabenbaring! sagde han.

Mo'r Karen stak i at græde:

— Aa Herregud, at det skulde komme saa vidt med dig . . . .

Saa begyndte Sønnen stille og behersket at berette om sit Drømmesyn; om hvad Faderen havde sagt om Gaarden, om de nye Ejere og om Knors og Mortensen.

Den gamle sad stadig oprejst i Sengen og lyttede til hans Tale:

— Vi Mennesker drømmer jo saa meget, Manuel . . .

— Jamen en s a a' Fa'r livagtig for sine Øjne, Mo'r Karen! Han stod nede for Benenden af Sengen. Og man hørte ham lukke Døren, da han gik!

Madam Thomsen rystede paa Hovedet.

— Jamen Pengene, Pengene! sagde hun — Hvor skal d i komme fra?

— Man vil erfare det! nikkede Sønnen højtideligt — Naar Fa'r kommer igen!

— Gør han da det, Manuel . . . .

— Det sa'e han!

— Og du tro'r, der er no'en Rimelighed i det . . .?

— Man s a a' ham jo! sagde Emanuel med lynende, fanatiske Øjne — Man s a a' ham jo, som man ser d i g!

Den gamle tav. Hun vovede ikke mere at sige Drengen imod. Han saa' saa „forfløjen" ud, syntes hun, dér i Nattens Mørke. —

Samme Dag skulde der være Auktion i Hotellets Sal. De Thomsenske Møbler stod derhenne mellem en Hoben andre Sager. Og de lyste op blandt alt det meget Skrammel, thi det var gode, solide Mahogni-

møbler. Madammen var bleven tilraadet at tage dem med til Byen, da man der rimeligvis kunde faa mere for dem end ude paa Bondelandet. I over et Aar havde de staaet og fyldt op i Hjørner og Kroge hjemme i det lille Hus. Hun nænnede ikke at skille sig af med dem. Dog nu i Dag Klokken ti skulde de sælges.

Men straks det blev lyst gik Emanuel hen i Auktionslokalet og tog Møblerne tilbage. Man havde betænkt sig, sagde han, de skulde vente til en anden Gang.

Byen lo, morede sig og blev arrig. Og ved denne Lejlighed var det, at Emanuel havde erholdt Navnet „Thummelumsen".

Men et Par Timer efter var Møblerne kørt tilbage til Huset og stuvet sammen paa Loftet og i Skuret over Gaarden, saa godt det lod sig gøre.

Madam Thomsen rystede og rystede paa sit hvide Hoved. Men der sad i hende en mystisk Skræk for Natten. Og saa var Manuel jo til syvende og sidst et M a n d f o l k; og dem havde hun altid været vant til at betragte som de klogeste. —

Saa blev Butikken indrettet.

— Fa'r har sagt det! sagde Emanuel. Og saa turde Karen ikke kny.

— Han har altsaa vaaren hos dig igen, Manuel . . .

— Det hedder v æ r e t, Mo'r Karen.

— Ja, aaja, jeg skal se og huske det . . . Du har altsaa snakket med ham . . . ?

— Ja. I Nat.

Der var kommet en egen striks og tilknappet Mandighed over den lille Thomsen, siden han var begyndt at staa i Rapport til det hinsidige. „Aabenbaringerne" havde stivet ham af og gjort ham energisk. Han havde faaet et Maal. Og han arbejdede med ti Hestes Kraft paa at naa det. Var i uafbrudt Virksomhed fra Morgen til Aften. Han indrettede selv Butikken, snedkererede og hamrede, lavede Disk og Hylder, malede og fejede og

polerede. Og da alt var færdigt, og der var kommet Gang i Handelen, som Karen passede, fandt han paa de tusinde Ting for ogsaa selv at tjene Penge. Han gav sig til at lave Smaasager af Pap og Læder, Haandkufferter, Tasker og Etuier, som blev udbudt i Forretningen. Han forsøgte at grundlægge en Eksport af brugte Frimærker. Og han gik ud paa Landet hos Bønderne og købte gamle Møbler og Billeder og Kobber- og Messingsager, som han saa fiksede op og solgte til langt over det dobbelte af, hvad han selv havde betalt for det. Han skrev en udmærket smuk og læselig Haandskrift og skaffede sig derved Afskrivningsarbejde fra Herredskontoret og et Par af Byens Sagførere. Han ansøgte om at blive Telegrafbud. Og han var endogsaa et Par Gange mødt op paa Byens Jærnbanestation og havde tilbudt de rejsende at transportere deres Bagage til Hotellerne. Men denne Trafik havde dog de bestaltede Dragere og Byens to Bybude vidst at sætte en Stopper for ved deres massive Spottegloser og Drillerier.

Dog, Penge skrabede han sammen. Han spinkede og sparede paa alle optænkelige Maader. Det var næppe, at han undte sig selv og sin Moder Føden. Den gamle maatte aflægge ham Regnskab for hver Synaal, der blev solgt i Butikken. Og han udbetalte Husholdningspengene. I det første Aarstid efter Indflytningen havde Madammen holdt en lille Skolepige til at løbe Byærinder og hjælpe sig i Huset. Hendes Løn var to Kroner om Maaneden og Middagsmaden. Men en god Dag fik hun sin Afsked. Emanuel mente, at de ene to Mennesker nok kunde klare sig foruden. To Kroner om Maaneden var fireogtyve Kroner om Aaret! Ikke at tale om Føden!! — Og saa tog han selv fat: vadskede Gulve, fejede Gade, polerede Vinduer, hentede Vand og Brænde og travede Byærinder mere sidelæns end nogen Sinde og med den lange Arm daskende ud i Luften som en Vinge paa en Mejemaskine.

Folk lo naturligvis. Og han lod dem le.

— Vent, til man kommer ud paa Gaarden! sagde han og kneb sine smaa Griseøjne sammen paa en mystisk-underfundig Maade — Saa bli'er det m i n Tur!

Thi det var jo d e t, der bar ham oppe og gjorde ham næsten ufølsom for Byens Latter og Øgenavne: d e t, at han nærede en fuld og fast Overbevisning om, at den Dag vilde komme, da han skulde drage med Pomp og Sejr tilbage til sin fædrene Ejendom.

Men dette Motiv til sin Flid og hele sin Gøren og Laden holdt han omhyggelig skjult for alle undtagen for Mo'r Karen. Og for at ingen skulde ane, at han i Tidens Løb virkelig sparede sig en temmelig stor Kapital sammen, anbragte han sine Penge i en Bank i Hovedstaden. Men saa snedig var han, at han stadig havde nogle Hundrede Kroner staaende i Byens Sparekasse. Og, for at holde Skinnet vedlige, tog han snart en ti—tyve Kroner ud og satte snart en ti—tyve Kroner ind, naar Skatterne skulde betales, eller naar han havde gjort en Handel, der rygtedes. Han var ikke for intet runden af Bondeæt; og Folk m a a t t e jo være klar over, at han og Moderen tjente mere, end de forbrugte.

Men ikke engang Madam Thomsen anede hvor meget.

— — —

Manuel var færdig med sin Brændehuggen for i Dag. Han stillede Pindene op langs Skurets Trævæg, fejede Huggeblokken og Gulvet rent for Spaaner, og hængte Øksen op paa dens to Søm i Vægstolpen.

Saa saa' han sig et Øjeblik mønstrende om, fandt alt i Orden og gik ud i Gaarden.

Solen var ved at forsvinde bag det høje Nabohus. Der faldt vel endnu en Stribe Lys ned i Hjørnet henne ved Muren. Men den var smal og mager.

Hanen sad slap og sløv og gammel i sin Krog ved Posten med hængende Vinger og Hovedet bøjet mod Jorden. Den havde ikke rørt sig af Pletten, siden den var bleven plantet der.

— Naa, lille Mortensen, sagde Thomsen og gik hen til den — nu, er der ikke mere Sol for i Dag. Nu er det nok bedst, man kommer ind i sin lille Rede.

Og han tog igen Dyret forsigtig mellem sine Hænder og bar det ind i Skuret i det bageste Hjørne under Vinduet. Der var et Lag Sand paa Gulvet og derover var bredt Halm og Dun og visne Blade. Og oppe paa Væggen var der anbragt en Pind vel i en Alens Højde. Men det var fem Aar siden, Mortensen havde kunnet sidde paa den.

Og førstkommende 27. Maj var det akkurat tre Aar siden, han sidst havde galet.

V

Der skulde være Møde i Foreningen „De danske Ædedolke".

Omtrent midt i Søndergade, paa Hjørnet af Maren Smeds Gyde, laa Hotel „Stadt Gammelkøbing". Der holdt Foreningen sine Møder i en mindre Sal i Stueetagen ud mod Gyden.

Der holdtes fire aarlige Møder, tre om Vinteren og eet om Sommeren.

Dette var Aarets sidste Vintermøde.

Kontingentet var to og tyve Kroner Kuverten; og man lagde for med tre stive Lysholmere.

Forplejningen havde ellers ved Foreningens Stiftelse været blot og bar national; deraf Navnet. Men da gamle Redaktør Heilbunth i Fjor blev valgt til Formand, fik han den paagældende Paragraf ændret derhen, at Drikkevarerne i det mindste k u n d e være internationale, om Stemmeflerhed opnaaedes.

Og den opnaaedes øjeblikkelig med a l l e Stemmer.

Det var ligeledes Heilbunth, der havde faaet sat Kontinget op fra femten Kroner til to og tyve. Samt gennemført, at intet Medlem maatte være under halvtred-

sindstyve Aar og veje mindre end to Hundrede og tredive Pund.

— Vi maa være eksklumpsive! sagde han.

Medlemstallet var noget varierende. Til dette Møde var indtegnet seks.

Alle Møder var „lukkede". Naar den sidste Deltager var ankommen, blev Nøglen i Døren ind til Kafélokalerne drejet om. Og der var nu kun Passage gennem Døren til Køkkengangen, ad hvilken Fetaljen frembares.

Ogsaa en Tjener holdt Foreningen.

Og det var Emanuel Thomsen.

— — —

At Manuel havde søgt denne Ansættelse, skyldtes ene og alene hans monomane Trang til at skrabe Penge sammen, ligegyldig paa hvilken Maade. Thi han led grusomt i sit Hjerte ved at være Vidne til den, efter hans Opfattelse, overnaturlige Ødselhed, som her udfoldedes. De uhyre Masser af Mad og Drikke, som sattes frem og konsumeredes, forargede ham dybt.

Men i endnu højere Potens tog han dog Anstød af Levningerne!

Naar en halvspist Gaas, en saa godt som urørt Lammesteg, eller en Oksebrad, hvoraf der kun var skaaret et ganske forsvindende Antal Skiver, atter transporteredes tilbage til Køkkenet, da græd han Blod.

At Mennesker spiste og drak, saa de var ved at revne, det var allerede ugudeligt og strafværdigt nok. Men at de saa tilmed levnede, naar de nu engang havde betalt deres dyre Penge . . .

Det fortjente Tugthus!

Dagen efter et saadant Møde løb den lille Mandsling sidelæns som en Krabbe op og ned ad Gulvet derhjemme i Stuen bag Butikken og slog ud med den lange Arm, saa Madam Thomsen rystede i sin Lænestol og blev ganske hvid i Ansigtet af Angest.

— Man si'er Pladsen op! Man si'er Pladsen op!

gestikulerede Thomsen. — Den er ikke menneskeværdig!

— Ja, si' du den op, lille Manuel . . .

Men Manuel sagde i k k e Pladsen op!

Thi den indbragte ham fem Kroner pr. Mødeaften. Foruden Fortæringen, der hver Gang forskaffede ham de gyseligste Mavekvaler. Saa kritikløst skovlede han i sig.

— — —

Klokken manglede eet Kvarter i otte.

Emanuel kom, iført sit blaa Cheviotstøj og med et stort, skinnende hvidt Forklæde bundet om Livet, vandrende ind fra Køkkengangen med en Iskøler, indeholdende Lysholmeren. Han bar Køleren forsigtig mellem begge Hænder. Omtrent som naar han gik med Mortensen.

Idet han traadte ind i Salen, førte netop Værten tre Handelsrejsende ind fra Kafeen. De skulde se Bordopdækningen. Disse Anretninger kastede nemlig, langvejs om, Glans over Hotellet. Og Hr. Hansen fremviste dem gerne for Stamgæsterne for at ægge deres Appetit.

De tre Rejsende blev staaende maalløse inden for Døren. D e t t e var dem som en Drøm om Guds Rige:

Midt paa Bordets snehvide Dug stod et uhyre Fad med seks store, højrøde, straalende Hummere. Forretten. Et Dyr til hver Broder. Og med Hummerfadet som Centrum bredte sig saa ud til begge Sider Fad ved Fad, fyldt med alskens kolde Spiser tilberedt af Fisk, Pattedyr og Fugle. Der var nogle Rødspætter paa et Par Tommers Tykkelse, garneret af grønne Citroner. Der var en Dyrepostej med Trøfler. En Oksemørbrad. En Fedekalvesteg. Og Lam omtrent fra Moders Liv. Unge Ænder, Gæs og Kapuner. Og ved hver Ende af Bordet stod en Pyramide af Vibeæg, kunstfærdig opstillet i vaadt Sand. Assietter med Sardiner, Sardeller, Frokostsild, Kaviar, røget Gaasebryst, Strasburger Leverpostej, Laks og Oksetunge dannede, spredt mellem de større Fade, lækre

Hvilepunkter for Øjet. Og der var syv Slags Sylletøj, Radiser fra Drivhus, fem Arter af Ost og Smør af fineste Mærke.

Foran hver Kuvert stod fire Glas: Rødvin (ad libitum), Rhinskvin (til Fiskene), Porter (til Kaviaren) og Madeira (til Osten). —

De tre Handelsrejsende havde foldet Hænderne.

— Ja, sagde Værten med en bred Haandbevægelse — saaledes spiser man hos mig, mine Herrer!

Og med et fint Smil tilføjede han:

— Naar man betaler for det!

— Maa jeg se Vinen? spurgte en af de fremmede, en svær Mand med et rødt Ansigt.

— Der! sagde Værten og slog ud mod et Bord i Hjørnet, hvor Flaskerne stod i Batailloner. — Det vil sige, det er naturligvis kun Rødvinen, tilføjede han — som skal ha' Temperaturen. Det øvrige befinder sig i Isskabet. I Aften serverer vi jo for Kendere!

Hr. Hansen var en forulykket Hovedstadsrestauratør. Men med „plid", som han selv udtrykte sig.

Klokken slog otte ude i Kafeen.

— Nu kommer di! sagde Thomsen, der havde staaet tavs og forbitret henne ved Siden af Anretterbordet.

— Ja. Nu kommer di! gentog Hr. Hansen — Mine Herrer . . . denne Vej . . .

Han bukkede og slog ud med Haanden hen mod Døren:

— Unschuld, meine Herrschaften . . .

Og de tre Rejsende trak sig tøvende og modvilligt tilbage.

Præcis ti Minutter over otte var Brødrene samlede. Da den sidste skred over Tærskelen, ilede Emanuel til og drejede Nøglen om efter ham.

Man var i Selskabsdragt, festligt: Diplomatfrakke, graa Benklæder, ren Manchetskjorte og sort Slips.

— Forsamlingen er fuldtallig! meldte Formanden med sin dybe Bas. — Mødet er sat!

Alvorlige som til en kirkelig Fest stillede man sig i en Halvcirkel henne foran Anretterbordet, hvor Snapseglassene stod i seks Rækker stjerneformigt ud fra Vinkøleren paa Bordets Midte. Tre Glas i hver Række. Spidse, slanke Glas paa en høj, spiraldrejet Fod.

Thomsen skænkede omhyggeligt den knagkolde Lysholmer op i de atten Pokaler. Vædsken skulde staa lige med Glassets Kant; og det gjaldt om ikke at spilde, naar man løftede det til Munden.

— For Kongen! sagde Redaktøren.

De seks yderste Bægre blev hævet i Vejret, tømt og stillet tilbage igen paa Bordet med et Smæld. Alt som paa Tælling.

— For Kvinden!

Næste Række fulgte.

— For Friheden!

Den inderste Række tømtes. Indledningsceremonien var til Ende. Og de egentlige Forhandlinger begyndte.

Man tog Plads:

For den øverste Bordende tronede Formanden, Redaktør Heilbunth. Stor og mægtig laa han i sin Stol, ærefrygtindgydende, imposant, et Underværk af Kød. Tre Dobbelthager hang ham ned over Skjortebrystet; og hans røde, skinnende Ansigt lyste under det krusede, hvide Haar som en Fuldmaane under en Snesky.

Ved hans højre Side sad Viceformanden, pensioneret Overlærer Clausen. En mager Mand, men en knokkelstærk Mand, der takket være sin Længde og sin Benbygning letteligen præsterede de lovbefalede Pund.

Næst efter ham fulgte Fabrikejer Røssel, hvis vældige Fuldskæg flød som en graablond Pelskrave ned over hans Frakkeopslag. Han var Indehaver af Byens Spritfabrik. Og hans Isse var skaldet som et Græskar.

Ved Bordets nederste Ende sad Partikulier Eriksen, lille, kortbenet og med en uformelig Mave, der sagdes at bæres oppe af et kompliceret Maskineri: en skindpolstret Ringbrynje, fastgjort i Staalseler. Denne Ejen-

dommelighed havde mellem Brødrene forskaffet ham Navnet: Luksusbugen.

Derpaa fulgte Kæmner Lassen. Og, ved Formandens venstre Side, Toldkontrollør Knagsted. Lassen var høj og velvoksen med en kongelig Næse og vandblaa, lidt udstaaende Øjne. Knagsted var mindre, korthalset og skulderbred, ligesom fortættet. Hans graasprængte Hovedhaar var kort og strittende. Det rødbrune, buskede Fuldskæg voksede ham nær op under Øjnene. Og frem af hans Næsebor og Øren stod der tykke Totter af Haar. Øjenbrynene var mægtige og opadbøjede. Og hans Hænder var lodne til helt ud paa Fingrene. Al denne Haarfylde gav ham et haardt og utilgængeligt Udseende. Og Brødrene nævnede ham hemmeligt: Esau . . .

Saaledes saa' „Dolkenes" Forsamling ud. —

Da enhver var kommen trygt til Sæde, løftede Formand Heilbunth sin uhyre Haand, hvis Fingre lignede Servelatpølser. Og Emanuel stillede adræt en Flaske Rødvin foran hver Kuvert.

Glassene fyldtes.

— For de afdøde! sagde Formanden.

Pokalerne tømtes.

Og Hummeren blev budt om.

Det var en Øjnenes Lyst at se den Grundighed og Alvor, med hvilken disse hæderværdige Gubber skred til Værket. Det var, som dyrkede de en Guddom: Eddiken gødes andagtsfuld over Offerdyrene. Peberet dalede som Røgelse. Og tavse aad man ristet Brød dertil med Smør af højeste Notering.

Saaledes omtrent har vist de ægyptiske Tempelpræster fortæret, hvad af Landets Førstegrøde det troende Folk bar frem for Isis og Osiris. —

Men lidt efter lidt brødes Tavsheden. Ret fulgte paa Ret. Glas gled ned efter Glas. Og de gamle Øjne begyndte at lyse, medens de tykke Fingre kælent famlede om de fyldte Flasker.

— Duerne, brummede „Luksusbugen“ — Lang mig Duerne!

— Lam! Lam! raabte „Esau“. Han lignede en Menneskeæder i Funktion. Og alle hans Haartotter bevægede sig.

Fabrikant Røssel og Overlærer Clausen tog hver sin Rødspætte. Og Redaktør Heilbunth aad blodig Oksesteg.

Men Kæmner Lassen, der var Slikmund, holdt sig til Assietterne.

Thomsen løb som en Krabbe rundt om Bordet, sidelæns og travl, og satte nye Flasker frem med sin lange Arm.

Humøret steg, og Stemmerne blev høje. Man drak private Skaaler, puffede hinanden i Siderne med Albuerne og begyndte at drille hinanden med forlængst mosgroede Ungdomsudskejelser.

— Du, Lassen, raabte Fabrikant Røssel tværs over Dugen til Kæmneren — kan du huske franske Marie, gamle Dreng, med Hareskaaret?

Lassen fik Kaviaren og Porteren forkert i Halsen, saa Tolder Knagsted maatte dunke ham.

— Ho! ho! gryntede Redaktøren, Sveden sprak ham af Panden under det hvide Haar. — Det var hos Markussen i Pilealleen!

Man havde altid brugt der i Byen at tage til Hovedstaden, naar man skulde ekstravagere. Og man brugte det endnu.

— Jaha! sagde Lassen, der var kommen sig efter Hosten — det var i toogtres, Far! Og han slog et Klask med Tungen for at antyde de herlige Tider.

— Ja, og der fik du din lange Næse, Kæmner! sagde Røssel.

— Ho', ho'! knortede Redaktøren paa ny. Det var nemlig h a m, der var rendt af med Pigebarnet. — Det var d e n Gang! sagde han. — Da var man springsk!

— Vi er, Fa'en henteme, Ka'le endnu! mente „Luksusbugen".

— Gu' er vi saa, Eriksen! nikkede Redaktøren. — Skaal, gamle Kuponklipper!

— Skaal . . . din Renoseros! Du lugter!

— Hva' gør jeg!

— Jeg si'er; Du lugter! Li'som din Avis. Det er skidt Sværte, du bruger!

— Lang ham en ud! raabte Redaktøren. — Lang ham en ud fra mig, den Istervom. — Men han blev dog end rødere i Ansigtet. Sværten var hans ømme Punkt.

Saa slog Overlærer Clausen til Lyd paa sit Glas. Han var Foreningens Taler:

— Brødre! begyndte han. — Livet er en Jammerdal . . .

— Sludder! brummede Kæmner Lassen.

— Schmaul, Sæbehorn! sagde Overlæreren . . . en Jammerdal! gentog han demonstrativt. — Men vi har fundet os en Krog, hvorhen Jammeren ikke formaar at trænge!

— Hør ham!

— . . . Og hvem er det, der Gang paa Gang trækker os hen i denne herlige Krog? Det er vor stolte, velproportionerede Formand! (Her lagde Heilbunth stille Kniv og Gaffel fra sig). Han er vort Broderskabs bærende Kraft!

— Hans Sværte lugter, mumlede Eriksen.

— . . . Og skønt han Dag efter Dag maa siges at sidde i trykkende Omstændigheder . . .

— Den var god! Clausen er storartet!

Overlæreren smilede selvbevidst:

— . . . i trykkende Omstændigheder, saa tænker han dog, ligesom salig Horats, kun stedse paa at gavne og fornøje! Har jeg ikke Ret?

— Jamen, hans Sværte lugter . . .

— Hold nu Mund, Eriksen, med dit Vrøvl! . . . Hvad

skulde vi blive til uden h a m, denne Ridder sans peur et sans reproche, spør' jeg? Naar vi er ved at forgaa af Kedsomhed og Kone . . .

— Bravo! Bravo!

Overlæreren smilede paa ny.

— . . . Kedsomhed og Kone, da skikker han af Sted sin liden Gangerpilt, Hr. Thomsen, at banke paa vore Døre . . .

— Hans Sværte lugter . . .

— . . . og vi omgjorde os med vort Festskrud og følge gladeligen hans Kaldelse! . . . Aa Knagsted, kan du dog ikke la' v æ r e med at banke i Bordet med den Kniv?

Tolderen havde ustandselig siddet og hamret Takt til Overlærerens Tale, tre lange Slag og to korte: dum, dum, dum—dumdum! dum, dum, dum—dumdum! Nu holdt han op, mens hans Totter rejste sig.

Clausen vedblev lidt mat:

— Min Hensigt var, hvad De vel alle forlængst har anet . . .

— Hans Sværte lugter . . .

— . . . Nej, det er jo u m u l i g t at holde Tale!

— Nu skal du sgu Fanden galemej osse holde Kæft, Eriksen! sagde Kæmneren og dunkede sin Nabo oven i Hovedet.

„Luksusbugen" lo, saa han rystede. Han var lidt beruset.

Og atter klemte Overlæreren paa:

— . . . Min Hensigt var at bede Dem alle med mig at tømme et Glas for vor udmærkede Formand!

— Hans Sværte lug . . .

Kæmneren lagde i en Fart sin Haand over Eriksens Mund.

Clausen hævede sin Stemme:

— Ganske vist er der en Del „Hager" ved ham . . .

— Prutt, hi, hi! D e n var sgu god!

— . . . men han er dog ingenlunde vejet og fundet

for let! . . . Vor klassiske Formand, Hr. Redaktør Heilbunth, længe leve!

Der raabtes et nifoldigt Hurra, og Glassene tømtes til Bunden.

Lystigheden blev nu utøjlet:

— Mere Vin, Thomsen, mere Vin! skreg man.

— Hvem vil ha' en Ostepind med Kød paa?

— Aa, gaa ad Helvede til!

— Dengang jeg drog af Sted, min Pige vilde med . . .

— En Lysholmer, gamle Dreng?

— Ptøj, for Satan, den er ble'en lunket!

— Dannevang leve! Skaal Brødre!

— Skaal! Skaal! Skaal!

Man raabte og skreg i Munden paa hinanden. Man lo og sang og var sentimentale, klappede hinanden paa Skuldrene og omfavnede hinanden. De gamle Øjne straalede af den livsaligste Glæde; og alle Ansigter lyste. Overlæreren vilde igen holde Tale, men ingen vilde høre paa ham. Kæmner Lassen forsøgte at faa en Porterflaske til at balancere paa sin Næse. Og Partikulier Eriksen sad og kæmmede Fabrikejer Røssels Skæg med en Hummerklo.

Der var ikke til at faa Ørenlyd for Raab og Skrig og Latter.

— Mine Herrer, mine Herrer! brølede Redaktør Heilbunth, der laa fed og salig som en Falstaff i sin Formandsstol. — Mine Herrer, mine Herrer, det over Skrævet gaar!

Men i det samme greb Toldkontrollør Knagsted den røde, kuglerunde Ejdammer med sine lodne Esauhænder og trillede den af al Kraft hen ad Gulvet og midt ind imellem alle de tomme Flasker.

Det var, som Salen skulde styrte sammen! —

Og nede i det borteste Hjørne ved Døren ud til Køkkengangen stod Manuel og saa' til, oprørt, indigneret, forarget, rædselsslagen . . . . omtrent vel som et Alterlys i en Heksesabbath.

VI

Naar man gik gennem Nonneporten og ud ad Landevejen og saa drejede ned ad den første Bivej til højre, naaede man efter en halv Times Gang „Gaarden", Møllegaarden, Emanuel Thomsens fædrene Ejendom.

Og det var ikke blot Manuels Fader, men baade h a n s Fader og Farfader igen, som havde levet og virket paa denne lille Plet Jord.

Der hørte en circa tredive Tønder Agerland til Gaarden. Og saa Møllebruget.

Mølledammen, eller „Søen", som de Thomsener yndede at kalde den, laa i Haven bag Beboelseslængen. Den laa højt, i Linie næsten med Husets Mønning, og kun adskilt fra Bygningen ved en smal Hulvej. Vandet strømmede i en aaben, et Par Alen bred Trærende hen over Vejen og styrtede derfra ned over Drivhjulet. Og naar Stigbordet var aabent, og Møllen gik, lød der over den gamle Gaard en brusende og buldrende Larmen, der stødvis fik Ruderne til at klirre.

— Og naar man engang har været saa lykkelig at tilbringe sine Barndomsaar paa et saadant Sted, sagde Emanuel i en Samtale med Mo'r Karens Broder, Degnen — og i Ungdommens Vaar har vænnet sine Øren til Vandets yndefulde Rislen og Hjulets Dønning og Kværnstenenes Malen, da vil man stedse i sin Manddoms tunge Timer længes tilbage dertil . . . Særlig da, tilføjede han under en dyster Nikken — naar man som en sæl, Morbroder Jakob, er født med et noget trist Lune over sin Karakter. —

Rundt om Mølledammen laa Haven. Nu var den et Vildnis. Træer og Buske voksede uplejede og usoignerede imellem hverandre. Plænernes Græs groede ud over Gangene, og de faa tiloversblevne Blomster kunde om Foraaret, naar de skød frem, næppe aande for Ukrudt.

Denne Have havde været Familien Thomsens Kæledægge og Stolthed:

Der var Lindelysthuse med store, runde Stenborde, gamle udrangerede Møllesten, hvis Riller var slidt ud. Og omkring dem stod kunstnerisk udførte Bænke og Stole af Naturtræ, krumme Stammer og Grene, som Bedstefader Thomsen selv havde tømret sammen. Under et vældigt Kastanietræ laa paa en oversavet Egebul en ældgammel Døbefont fra Lindenborg Kirke. Og midt paa Stammen af et Bøgetræ sad fastgroet, næsten i Mandshøjde en irretgrøn og mosbevokset Møllesten, i hvis Midterhul Træet i længst forsvundne Tider var blevet plantet som en spæd, lille Stikling. Stenen havde været anvendt som Bord engang. Men nu var Benene for længst raadnede bort, og Træet havde i Aarenes Løb udfyldt Hullet og løftet Stenen alenhøjt i Vejret. Store, brogede, halvt søndertraadte Konkylier laa spredt rundt under Træerne. De havde engang sirligt kranset Plæner og Gange. Og bøjede man sig og søgte omhyggeligt i det lange, visne Ugræs, kunde man endnu af og til finde en Stenøkse eller en Kile, Klenodier, som de Thomsener havde pløjet op af deres Marker og Jorder og omhyggelig samlet paa.

Thi, som Nabobønderne sagde, de sidste Ejere af Møllegaarden, Emanuels Fader og Farfader, havde været mere „smaakulrede„ og „underlige“ end egentlig Møllere og Landbrugere.

Derfor var det vel ogsaa gaaet Familien, som det gik.

— — —

Mindst een Gang hver fjortende Dag listede den lille Thomsen sig sent om Aftenen ud til Gaarden. Og helst i Maaneskin.

Han gik ikke den slagne Vej, hvor han kunde risikere at træffe Folk og blive kendt og grint ud. Ad Grøftevolde og Markstier sneg han sig af Sted som en lille skæv underjordisk med Kraven smøget op og Hatten trykket ned over Øjnene.

Paa Stakpladsen foran Indkørselen stod han i Skjul bag et af Hæssene og lurede længe paa, om nogen skulde vise sig uden for Bygningerne.

De tre hvide, sammenbyggede Længer lyste i Maaneskinnet. Og gennem det stribede Forhæng foran Vinduerne i Stuehuset skinnede Lampelyset frem.

Manuel gled nærmere og nærmere. Han befølte Murene og eftersaa' Døre og Lemme. Mange Steder var Kalken skaldet af, og de nøgne Sten grinede ilde. Stalddørenes Tjære var slidt; og de hang skævt paa deres Hængsler. Og den lyseblaa Maling paa Vaaningshusets Døre og Vinduer var bleven skiddengraa af Smuds og Vejrlig.

Emanuel sukkede dybt i sit Hjerte.

Men samtidig kløede hans Fingre efter at tage fat herinde. Efter at hvidte og male, lappe Hullerne i de forrevne Straatage og luge Ukrudtet bort, som voksede tykt over Gaardspladsens Stenbro! —

Tre Ejere havde Gaarden haft i disse femten Aar. Den første sad der i seks Aar, den anden i fire. Og nu sang ogsaa Rasmus Cornelius, „den tredje Skurk", paa sit sidste Vers.

Gaarden havde faaet et daarligt Ry. Den var bleven en „Fallitgaard". Ingen kunde holde sig der.

Og hver Gang den var bleven solgt paa ny, havde Emanuel lagt sig til Sengs af Sorg og Græmmelse over, at han endnu ikke havde faaet skrabet Penge nok sammen til at kunne købe den tilbage.

Men saa sidste Gang, det var altsaa nu omtrent fem Aar siden, da han havde ligget og vredet og vendt sig mellem Dynerne næsten i Feber, saa var han ud paa Natten faldet hen i en Døs, udmattet og fortvivlet. Og da havde han atter haft en „Aabenbaring". Faderen havde paa ny vist sig for ham. Han havde haft en Tavle i Haanden, og paa Tavlen stod skrevet med lysende hvid Skrift Tallet: 23811.

Naturligvis betød dette, at Emanuel skulde spille i Lotteriet.

Han løb sidelæns i et Par Dage og kviede sig i sin inderste Sjæl ved Tanken om de kontante Penge, det vilde koste ham.

Men da saa Faderen igen en Nat mødte op med Tavlen og Tallet, var hans Beslutning taget.

Og næste Dag rejste han med Morgentoget til København. —

Naturligvis maatte „Byen" intet vide om, at han spillede i Lotteriet. Saa fik den bare det at „lumre" over. Ejheller Mo'r Karen anede Grunden til hans Rejse. Sin sidste Aabenbaring havde han instinktmæssig holdt hemmelig for hende. —

Inde i Hovedstaden løb han Gade op og Gade ned. I de fine Kvarterer vilde han ikke købe sin Seddel; for der var den naturligvis meget dyrere end andetsteds. Og han løb og løb. Saa kom han ind i en mørk og snæver Gyde, hvor Husene var smaa og skidne. Han kiggede sig omkring, Og henne over en Gadedør fik han saa Øje paa et rødt Lotteriskilt. Beslutningens Sved sprak ud af hans Krop: her vilde han forsøge.

Han steg op ad Trappen og kom op paa første Sal: Kontortid mellem 8—11. Han ringede paa og blev lukket ind.

Det var en pæn gammel Dame, han skulde handle med. Manuel fikserede hende prøvende fra Siden. Saa halede han et Stykke Papir op af Lommen og rakte hende:

— Man vilde gerne ha' det Nummer.

— Ja, det kommer an paa, om jeg har det, min gode Mand.

— Har det! Kunde man ikke erholde de Numre, man vilde ha', naar man betalte for det?

Thomsens Skjorte blev ganske vaad, i den Grad flød Rædselens sure Vædske ned ad hans Krop.

— Jo, naar man bestiller Sedlen en Serie i Forvejen, sagde Damen.

— Serie . . . ?

Manuel ønskede, at han aldrig var gaaet herop, for hun vilde n o k snyde!

Damen bladede langsomt en Bunke Sedler igennem; hun vædede Fingeren og bladede. Saa trak hun pludselig et Papir frem og rakte hen imod ham.

— Jo—o, her er skam Deres Nummer, sagde hun saa — Det er et Kvartlod. Vil De ha' det?

Emanuel greb Sedlen og undersøgte den nøje paa alle Kanter:

— Hva' koster den?

— Ja, Ejermanden har undladt at forny den for de to sidste Trækninger, og dem har jeg saa betalt. Vil De ha' Seddelen, maa De altsaa betale for dem med, ellers beholder jeg den selv.

B e t a l e for de Trækninger, der var gaaet . . . ! Emanuel løb sidelæns op og ned foran Skranken.

— En kan jo ikke vinde, naar Lotteriet e r trukket. sagde han.

— Nej, det kan De ikke. Men De kan jo vinde nu denne Gang.

— V a n d t De? spurgte han pludselig og standsede.

— Nej.

Damen, der sad paa sin Stol foran Skrivebordet, lagde Hovedet skælmsk paa Siden og nikkede.

— Men De har jo d r ø m t Nummeret, sagde hun — saa D e vinder nok!

Thomsen sank i Knæ:

— Hvor . . . ? Hva . . . ? Hvem . . . ?

Den gamle Dame vedblev at smile.

— Deres Navn? spurgte hun — Og Adresse?

Emanuel remsede Navn og Adresse op. Han havde ligefrem faaet Ærefrygt for Damen foran sig.

Men saa kom de til Pengespørgsmaalet, og hun nævnede Summen. — Om han ikke kunde faa den lidt

billigere? — Nej, her holdt man bestemte Priser! — Hvorlænge gjaldt den saa? — Det var en gennemgaaende Seddel, saa den gjaldt for alle seks Trækninger. — Jamen, hvis man vandt i den første, der kom, saa var jo di Penge smidt ud!

Nu blev den gamle Dame utaalmodig.

— Det er ikke nogen Butik, dette her! sagde hun og rejste sig fra Stolen med et Stød — Vil De ha' Seddelen, min gode Mand, eller vil De i k k e ha' den?

Historien kunde have trukket længe ud endnu, om der ikke var kommet en ny Kunde ind.

Emanuel snappede hurtig Seddelen til sig og vilde putte den i Lommen.

— Her er Pengene da! sagde han og trak Portemonnæen frem.

— Tak. Men Seddelen skal først stemples.

— Stemples? Med hva?

— Med mit Navn og Adresse. Ellers husker De jo ikke, hvor jeg bor.

— Jo!

— Puh! sagde Damen anstrengt — Men den skal stemples a l l i g e v e l!

Thomsen leverede trevent Dokumentet tilbage. Han vendte forsynligt Bagsiden opad, for at ikke den nyankomne skulde læse Nummeret.

Saa fik han endelig Papiret udleveret i komplet Stand og forvarede det omhyggelig i sin Tegnebog.

Han stod lidt.

— Det skal vel ikke meldes til Herredsfogeden dernede eller saadan? spurgte han.

— N æ i!

— Og naar man nu vinder . . . ?

— Saa ser De det i Trækningslisten.

— Er den til at stole paa!

— Ja—a!

— Og Byen faar ikke noget at vide?

— H—næi, det er jo kun Dem og mig, der véd, hvad Nummer De har! . . . Farvel, Hr. Thomsen!

— Farvel! . . .

Lotteridamen havde allerede vendt sig til den anden Kunde, en ældre Kone med en Kurv paa Armen, da Emanuel blidt skubbede dette Væsen til Side, bøjede sig frem over Skranken og stak sit Ansigt tæt hen til Kollektricens Øre.

— Det skal ingenlunde mangle paa en liden Erkendtlighed, o m man vinder! hviskede han og blinkede diabolisk med sine smaa Griseøjne.

Damen brast i en klingende Latter.

— Ja, Tak, Tak, min gode Mand! sagde hun — Jeg skal gøre, hvad jeg kan!

Thomsen nikkede forstaaende, blinkede igen, men denne Gang kun med det ene Øje, og gik. —

Da han var kommen ned til Gadedøren, tog han Lotterisedlen ud af Brevtasken og studerede den nøje.

Og da var han paa een Gang bleven ganske stiv af Lykke.

Nu vidste, vidste v i d s t e han, at han vilde vinde! Thi i Stemplet, som Kollektricen havde paatrykket Seddelen, stod: Larslejstræde 23, Kontortid fra 8—11. — 23,8,11! Netop det Tal, der havde staaet paa Tavlen! Netop det Nummer, hans Seddel havde! D e r f o r altsaa havde Faderen vist sig to Gange for ham!

Og saa havde den gamle Thomsen til og med hedt L a r s!

Der var ikke længere nogen Tvivl mulig.

Manuel rystede over hele Kroppen af Sindsbevægelse. Han foldede uvilkaarlig sine Hænder, og det var ikke langt fra, at han i sine Stadsbukser var knælet ned lige midt paa det skidne Forstuegulv og takket Gud den Almægtige, Himlens og Jordens Skaber, for hans kolossale Miskundhed.

Men han betænkte sig dog i Tide. Fòr bare som en Raket ud af Gadedøren og ned ad Trappen; ilede mere sidelæns end nogen Sinde ud til Jærnbanen; sprang i

Toget og kørte hjem, medens det sang og jublede i ham som Lyd af glade Klokker. Og over de hundrede Gange holdt han, paa de Par Timers Kørsel tilbage til Købstaden, med truttende Horn og smældende Flag sit Indtog paa den fædrene Ejendom! —

Ak, men nu var der gaaet fem Aar siden hin lyksalige Dag; og endnu havde han ikke vundet saameget som en Fjerdedel af en Tillægsgevinst . . .

26 Kroner og 20 Øre kostede Sedlen ham om Aaret. Og fem Gange 26 Kroner og 20 Øre var 1 3 I Kroner — foruden Portoen!

VII

Der bestod et underligt Forhold mellem Konsul Mørch og Toldkontrollør Knagsted. De kunde ikke være fra hinanden. Det vil sige, det var Knagsted, der søgte Mørch. Thi Konsulen hadede vistnok Tolderen og vilde rimeligvis helst være fri for hans Selskab.

Og alligevel saa' man dem altid sammen.

Mørch havde for en Del Aar siden haft et Anfald af Hjerneapopleksi og gik med tunge, slæbende Skridt og ved Stok. Hans Ansigt var slapt og sløvt; og hans Stemme lallende. Det lød, som var Tungen for tyk.

Men Tobak røg han med Lidenskab. Det var saa omtrent den eneste Glæde, der var ham levnet.

Tobakken slørede saa rart hans Tanker. Han levede nemlig i en evig, dirrende Angest for at dø. Han havde hverken Fred Dag eller Nat for dette Skræmmebillede. Ikke en Gang naar han sov Middagssøvn.

Og det værste var, at Knagsted talte altid om Døden. Aldrig om andet: om Døden og dens Attributer . . . Sygdom og Daarlighed, Medicin, Sakrament, Klokkeringning og Begravelse.

Det krøb som med Orme i Mørch, naar Tolderen begyndte. Han vilde helst have jaget ham bort; slaaet

ham med sin Stok. Og dog vedblev han med en Slags gysende Interesse at høre paa ham. Han blev ligesom hypnotiseret af Vennens Ord, havde samme Fornemmelser omtrent som et Barn, der med strittende Hovedhaar lytter til en Spøgelsehistorie.

De gik Ture sammen. Næsten hver Dag henad Mørkningen kom Knagsted og hentede Konsulen. —

En Aftenstund mellem seks og syv skravlede de to Venner igen ned ad Trappen til Mørchs Lejlighed.

Da de omsider stod nede paa Gaden, spurgte Tolderen:

— Naa lille Mørch, hvor gaar vi saa hen i Dag?

— Thet*) maa thu*) om, lallede Mørch.

— Lad os gaa om ad Prinsessestien.

Et Par Orme begyndte at røre sig i Konsulen. Dette var nemlig Vejen ad Kirkegaarden til:

— Skal vi ikke hellere gaa ad Thlandevejen, Knagsted . . .

— Du sa'e jo sæl, at j e g skulde raade!

— Thatha, saa gaar vi ad Stien da . . .

— Det er vist skidt med Befindendet i Dag, Mørch?

— Thu' er det ej, theg har det meget godt!

— Du har vist ikke sovet i Nat.

— Ikke meget.

— Næi, det gør man ikke, naar man bliver gammel.

— Knagsted havde taget Konsulen under Armen, og de trissede nu op ad Søndergade.

— Du skulde ikke ryge saa meget, Mørch! begyndte saa Tolderen.

— Aa, hva', the Par Piber!

— Har du læst Morgenavisen for i Dag?

— Tha.

— Saa' du det?

— Hva' saa' theg?

— Det fra Næstved.

---

*) Engelsk Th, som i „that" f. Eks.

— Hva' var thet?

Det gøs i Konsulen.

— Om ham, Manden.

— Hva' var ther med ham?

— Han døde . . .

— Naa, tha, thet skal vi tho alle . . .

— . . . af Nikotinforgiftning. Jeg tænkte, jeg vilde gøre dig opmærksom paa det.

— Thae Tak! sagde Konsulen indædt. Thu er altid saa god a' thig!

Knagsteds Haartotter bevægede sig skadefro. Men han svarede ikke.

— Thet var vel Cigarer . . . fortsatte Mørch lidt efter.

— Der stod T o b a k.

Tavshed . . .

De gik Fod for Fod midt ad Gaden. Konsulen ludende, foroverbøjet og støttende sig tungt til sin Stok og sin Vens Arm. Knagsteds lille, firskaarne Person holdt sig derimod rank som en Milepæl, uknækket og uanfægtet af Aar og Begivenheder.

Henne ved Hotellet bøjede de om Hjørnet og drejede ned ad Maren Smeds Gyde, der munder ud i Prinsessestien.

Du kan tro, vi ha'de en munter Aften her forleden i Foreningen! sagde Tolderen og pegede paa Vinduerne i Dolkenes Lokale.

— Hum . . . brummede Konsulen og saa' til den anden Side.

— Du skulde sgu melde dig ind, Mørch!

— Thsludder! sagde Mørch og hans sløve Øjne lynede.

— Hi, hi . . .

— — —

Intet Menneske i Byen havde Rede paa Tolderens Fortid. Da den gamle Toldkontrollør for en halv Snes Aar siden gik hen og døde, var Knagsted bleven hans

Eftermand. Han kom ovre fra Jylland, fra Ebeltoft- eller Grenaaegnen, hvor han havde været Toldassistent. Man kendte ikke det mindste til ham i Byen, før han en Dag stod nede i Døren til Toldbodbygningen ved Fjorden og saa' bistert ud over Vandet. Han havde en flunkende ny Uniform paa, men ingen Hue. Og hans ræverøde Haar lyste i Solen. Borgerne stak Hovederne sammen og mente, at det var vist en slemme Karbunkel, de dér havde faaet i Stedet for gamle Mathiesen, der havde været mild og god som en Majdag. Og da man rigtig havde faaet ham kigget efter i Sømmene og set Totterne i hans Øren og Brynene over hans Øjne og det gulrøde Haarlag, der groede ham ud over Fingerledene, var der straks et vittigt Hoved, der havde døbt ham: Esau. Og man paastod, at han var et Elskovsbarn af en Buskmand og en Buldog.

Men Tolderen lod Folk vrøvle. Han lejede sig et Par Værelser hos en halvgammel Enke i et lille Hus nede i Nærheden af Toldboden. Der stillede han sine faa Ejendele ind. Og der opholdt han sig, naar han ikke var i Boden.

Til at begynde med havde han ogsaa ladet Enken lave Mad til sig. Men det varede ikke længere end i fjorten Dage. Saa fik hun sin Afsked paa graat Papir, og han gik op paa Hotellet og spiste.

Det var mest Handelsrejsende, han her traf sammen med; thi Borgerne indtog, som ret og rigtigt var, deres Maaltider ved Arnen.

Men saa en Aften bankede Hotelværten, Hr. „Plid" Hansen, ærbødigt Redaktør Heilbunth med en elastisk Langfinger paa Skulderen. Redaktøren sad i Restaurationslokalet og fik sig en Romtoddy:

— Tillad, Hr. Redaktør . . . sagde Hr. Hansen.

Heilbunth drejede med Møje sit Ansigt om mod ham:

— De véd, Hansen, jeg holder ikke af at blive forstyrret!

Værten duvede som et Hvedestraa i Storm:

— Gudbevares, Hr. Redaktør, det véd jeg! Me—n . . .

— Hva' er der?

— Redaktøren skulde ligge sig lidt efter Toldkontrolløren . . . om jeg saa maa sige!

— Den Børsteigle!

— Hihihi! . . . Jeg tror ikke, Redaktøren vilde fortryde det. Han er ma'esløs vittig!

— Saa--aa? Hva' siger han da?

— Ja, hva' han si'er . . . Hr. Hansen vippede som i Bølgegang op og ned fra Hæl til Taa. — Hva' han saadan netop lige si'er, Hr. Redaktør, det er mig for Øjeblikket ikke nærværende . . . Men Hr. Redaktøren skulde høre ham behandle de rejsende inde ved Table d'hotet. Han formaar virkelig at gi' dem rent paa, paa den nydeligste Maade hihihi!

— Det kan de vist ogsaa trænge til!

— Hihihi, ja! Den Slags Folk har jo gennemgaaende ikke megen plid! . . . Men nu véd jeg et Eksempel, Hr. Redaktør . . . Værten lagde igen en blød Finger paa Heilbunths Skulder. — Om Hr. Redaktøren tillader?

— Hum . . .

— Han sa' forleden Dag derinde . . . det var netop ved Desserten: Frugt af Aaret! . . . at man skulde formode, hihihi! at Vorherre havde lavet Borgmesterinden saadan ved at kaste smaa Klumper hen paa hende, een til Næsen, og een til hver af Kinderne, og til Øjnene . . . hihihi! jeg finder, det er særdeles vittigt . . . og en til Hagen . . . Hva'?

— Sa' han mere?

— Hi, ja! han sa' . . . (Værten nærmede diskret sin Mund til Redaktørens Øre) . . . han sa', at saa maatte Borgmesterinden være gaaet sin Vej, hihi! for hun havde glemt at faa Klumperne paa til Barmen og . . .

og . . . (Her foretog Hr. Hansen nogle runde Bevægelser med sin hule Haand) . . . og de øvrige hvælvede æh . . . Kvindedele. Hihi! Hva'?

Heilbunth sad lidt uden at fortrække en Mine. Men saa vred han med en Kraftanstrengelse Hovedet en halv Tomme længere om og sagde over Skulderen:

— Jeg er ikke med til at gøre Grin af Byens Øvrighedspersoner! At De véd det!

Hotelejeren stod et Sekund blottet for Maal og Mæle. Saa bukkede han vanvittig hurtigt et Par Gange, frembragte nogle uartikulerede Lyde og trak sig med et aandsforladt Smil tilbage bag Skænken . . .

Men et Par Dage senere spiste Redaktøren med ved Table d'hôte.

Og ved Kaffen spurgte han Knagsted, om han spillede L'hombre.

Saaledes blev Toldkontrolløren introduceret i Borgerskabet. —

Og snart blev han Medlem af Dolkene og drak Dus med flere Brødre. Men egentlig, hvad man kalder „afholdt", blev han ikke.

Snarere fik man en Slags Ærefrygt for ham, og det i dette Ords allergammeltestamentligste Betydning, idet man paa en Maade saa' op til ham og beundrede ham, men i Frygt og Bæven. Man var bange for at blive hans Offer og bøjede af for ham. Man skælvede for hans hvasse Tunge og talte ham derfor efter Munden.

— Det er en ondskabsfuld Satan! sagde Fabrikant Røssel.

— Det er Fanden sæl'! sagde Kæmner Lassen.

— Det er den personlige Djævel med Haar paa! sagde Partikulier Eriksen.

Og alle trak de i Land for ham. —

Men saa var det, at han begyndte at gaa Tur med Konsul Mørch.

Konsul Mørch, der i aarevis havde siddet syg og

gnaven hjemme i sin Stol, og hvem Byen i sin daglige Travlhed og Brød-Trummerum næsten havde glemt.

Og straks gik der Hul paa nogle Fruer af Ejegods-Racen: Der kunde man bare se! tappede de løs — Hvad ha'de de ikke altid sagt? Man havde gjort Toldkontrollør Knagsted blodig Uret. Den stakkels grimme Mand, som Naturen ha'de behandlet saa stedmoderligt . . . ja, man kunde jo paa en vis Maade ogsaa sige overdaadigt, hi, hi! . . . og som ingen Familie ha'de, og ingen Familie kunde stifte . . . thi nu spør' jeg Dem, Fru Heilbunth (Det var Fru Kæmner Lassen, der talte), hvem vilde vel gifte sig med ham? Min Mand og han har engang været i romersk Bad sammen . . . jeg be'er Dem: som Pelsværk, sa'e Lassen! . . . Og denne stakkels prædestinerede Pebersvend ha'de naturligvis gaaet der og længtes efter noget, der kunde fylde ham, nogen, han kunde ofre sig for; og saa havde han fundet Mørch. Og Fru Lassen maatte ved Gud i Himmelen sige, at hun fandt det nydeligt af Knagsted netop at kaste sig paa Mørch, for Mørch ha'de altid . . . det véd De da selv, Fru Heilbunth! været en temmelig ubehagelig Person! Og endydermere var det Fru Lassens uforgribelige Mening, at Knagsted naturligvis ha'de haft en ulykkelig Kærlighed, og derfor var det, at han ha'de Skinnet imod sig! Thi det véd vi da, søde Fru Heilbunth, at Hjerte det har vi allesammen, naar vi bare kommer derind! . . . Puhh! Tak, ja en lille halv Kop til maaske . . . Jeg synes, her er meget varmt! Skal vi ikke lukke et lille Vindue op . . . ?

Saaledes henflød Fruerne i Begejstring over Tolder Knagsted ved deres Kaffekomsammen. Og Manden levede i nogen Tid med et romantisk Skær over sig.

Indtil det lidt efter lidt sivede ud, paa hvad Maade han praktiserede sin Kærlighedsgerning.

Da hævede man Blikket mod oven og korsede sig!

— Ihvorvel der ogsaa var mange, som i Smug bar gammelt Nag til Konsul Mørch fra den Tid, da han var Byens første Matador. —

Men hitte ud af Knagsteds Motiver formaaede man ikke, hvor meget man end lagde Hovedet i Blød. Han forblev en Gaade. Men en dragende og lokkende Gaade, som man aldrig blev træt af at diskutere.

Ja, Fru Lassen skrev endogsaa til en Veninde i Ebeltoft for at indhente Oplysninger. Men Veninden kunde kun berette, at han var kommen til Ebeltoft fra Svanneke. Og at alle havde været bange for ham.

Hvorefter Fru Lassen gav ham Navnet: „Livsens Ondskab" (Hun „sværmede" nemlig for J. P. Jacobsen), og førte sine udenbys Gæster ned om Toldboden, for at de kunde se ham.

VIII

Det var en Aften i Slutningen af Juni. Maanen sejlede af Sted højt oppe paa Himlen og gjorde næsten Stjernerne blege ved sin Glans. Ude over Moser og Enge stod en tæt Taage stiv og ubevægelig; thi ikke en Vind rørte sig.

Klokken var godt paa Vej til elleve. Og ude paa Møllegaarden sov Rasmus Cornelius med Familie for længst den søde Søvn som sædvanlig, lullet til Ro af Hjulets Brummen og det brusende Vand.

Han var nu saa flot Rasmus, at han holdt en Mand til at passe Møllen om Natten.

Og for Resten holdt han ogsaa en Mand om Dagen til at passe Landbruget.

Selv studerede han „Kimi" paa Lindenborg Kro. „Kimi" og „Regning", som han sagde: Brændevin og Kortspil. —

Der kom en lille, skæv Skygge glidende hen over Markstien bag Møllegaardens Have. Da den naaede de

yderste Træer, der hvor Hegnet fordum havde været, standsede den og lagde Haanden bag Øret som for at lytte.

Ikke en Lyd hørtes. Kun Vandets Plasken, naar det styrtede ned over Drivhjulet.

Saa rasiede Skyggen ind mellem Buskene og ind i Haven.

Emanuel Thomsen gik Aftentur.

Han listede omkring fra Plet til Plet derinde. Der var jo ikke den Fodsbred, han ikke havde sat sine Fødder paa som Barn og halvvoksen Mand. Han kendte hvert Træ og hver Busk. Og skønt der ikke længere var større Forskel mellem Plæner og Gange, hittede han sig dog Vej som den blinde mellem sin Stues vante Møbler.

Maanen stod lodret over Træerne, og dens Straaler faldt stift ned mellem de ubevægelige Blade.

Inde i det store Lindelysthus med Stenbordet satte Manuel sig paa en af de værkbrudne „Naturstole". Gennem Buskene ligeoverfor kunde han se en Del af „Søen", hvis Vandspejl skinnede som slebet Staal. Men hist og her midt i det klare, blanke saa' han mørke, uformelige Klumper rage op. Det var Siv og Vandplanter, der stak frem fra Dammens Bund, hvor de groede frodigt i det fede Mudder.

— Di Svinepelse! Di Svinepelse! mumlede han og rejste sig med tæt knyttede Hænder — I v o r Tid var Søen som en skuret Gryde!

Henne paa Plænen under Valnødtræet stod han stille foran Døbefonten. Hans Fingre løb famlende hen over den, og han følte de Skaar og Skrammer, som „Skurkene"s Børn havde slaaet i den gennem de mange Aar.

— Di skal svare en til det, naar man køber Gaarden tilbage! mumlede han.

Men han nikkede smilende til Bøgetræet, hvor den mosgroede Møllesten sad tre Alen oppe paa Stammen:

— Den sidder dem for højt!

Ud gennem Haven listede han og over Hulvejen, der flød med Vand, fordi Sluseværket og Renden ikke blev holdt i Orden. Men Møllen buldrede og arbejdede saa yndigt; og han kiggede længselsfuldt op til det lille, firrudede Gavlvindue, bag hvilket der brændte Lys.

— Mortensen! kaldte han hviskende — Mortensen! Det er mig, Emanuel!

Den gamle Mølle-Mortensen hørte ham ikke.

Saa gled han hen foran Indkørselen og stirrede ind over Gaardspladsen.

Græs og Ukrudt voksede lystigt derinde. Harver og Plove laa uordentlig henslængte mellem hverandre. Ladeporten stod halvt aaben. Ruder var slaaet ud. Og overalt paa de hvide Mure gren store, nøgne Huller frem.

Manuel havde engang i den første Ejers Tid vovet sig op gennem Gaarden og ind i Stuelængen. Det var en Dag, han var gaaet forbi og havde opdaget, at en Vogn havde paakørt en af Bygningerne og revet Kalken af.

Han var gaaet ind i Stuen og havde sagt, at han kom for at hilse paa Familien.

Og han var bleven yderst venligt modtaget. Var bleven beværtet og vist omkring.

Men han havde jo ikke kunnet dy sig, den søde Mand! Han havde peget paa en Plet hist og et Hul her og sagt, at saadan havde det ikke været i „vor" Tid. Dette burde man hurtigst muligt gøre grundigt i Stand.

Om han saa skulde være styrtet død om paa Stedet, kunde han ikke have holdt disse Udtalelser inden for Tændernes Gærde!

Men Manden paa Gaarden var da til sidst bleven saa aldeles rasende, at han havde jaget den bitte Thummelumsen paa Porten med Skældsord og Trusler.

Saa gik Fyren fallit, og Ejer Nummer to rykkede ind.

Gaarden var imidlertid kommet end yderligere i Forfald. Og den ny Ejer havde hverken Penge eller „Geni" til at udbedre den.

En Dag traf Thomsen ham udenfor paa Vejen og gav sig i Snak med ham. Og hvordan det saa gik eller ikke gik, det endte da med, at „Skurken" havde løftet sin svære Egekæp og bedet Fanden flytte og føre ham, denne lille skrutryggede Avekat af en Orangutang, ad hede Helvede til, da han ellers sæl . . .

Men Manuel var da allerede midt i Besværgelsen krabbet halvvejs ad Byen til! —

Og hos Ejer Nummer tre havde han aldrig forsøgt sig.

— —

Thomsen stod endnu foran Møllegaardens Indkørsel. Han var faldet i Tanker. Det var Lotteriet, der trimlede ham rundt i Hovedet:

— At han dog ikke kunde vinde! Eet hundrede og een og tredive Kroner havde han allerede skudsat; og nu til Oktober skulde han af med tretten Kroner og ti Øre igen! . . . Men han maatte jo vinde, han maatte jo; hvorfor havde ellers Faderen aabenbaret ham det Nummer! Og Damen derinde havde jo sæl sagt, at han vilde vinde! . . . Sæt nu, at Rasmus Cornelius allerede kom fra Gaarden til December, og en anden købte! (Der gik et Knivstik gennem den lille Mands Hjerte ved Tanken.) Han havde jo ingen Penge. For hvor meget han end havde spinket og sparet i disse femten Aar, var hans Konto i Banken ikke løbet op til mere end 5,265 Kroner. Og sidst Gaarden var bleven solgt, blev der givet 21,000 for den. Een og tyve Tusinde; med ni Tusinde Kroners Udbetaling. Een og tyve Tusinde! . . . Han kunde ikke skrabe de Penge sammen, om Gud, den Almægtige ikke hjalp ham! Han kunde ikke! . . . (Vilde Planer om at stjæle og myrde

og plyndre kravlede frem i hans Hjerne.) For Gaarden maatte han ha'! . . . Om endda bare Bygningerne, lille Gud Fader i Himlen! bare Bygningerne og Møllen og Haven! Jorderne kunde saa en anden faa. Han havde jo aldrig interesseret sig videre for Jorderne . . . Aa, men Bygningerne! Bygningerne og Haven! Han skulde blive saa taknemmelig, saa taknemmelig! Der skulde ikke findes saa taknemmeligt et Menneske i Verden! . . . Og hvor skulde han pleje og passe dem og kæle for dem! Hvidte og tække og skuffe og rive! Der skulde ikke ses en Plet paa Husenes hvide Mure; og ikke en Ukrudtsplante skulde faa Lov at gro i Haven . . .

Manuel sneg sig helt hen til Bygningerne og strøg kærtegnende sin Haand ned over Kalken.

— Lille go'e Væg! mumlede han — Lille go'e Mur!

Og Taarerne randt tunge og store ned over hans Kinder . . .

Idetsamme slog Uret i Lindenborg Kirketaarn tolv. Slagene lød skarpt gennem den stille Luft.

Thomsen rettede sig. Det trak et Par Gange nervøst i hans skæve Skulder. Saa sank han sammen igen, bøjede Hovedet og tridsede hjemad haabløs og fortvivlet. —

Men ude paa Landevejen fandt han en Hestesko med tre Søm i (Gud Fader, Gud Søn og Gud den Helligaand). Og det friskede ham betydeligt op!

IX

De to uadskillelige Venner, Konsul Mørch og Toldkontrollør Knagsted, var igen ude paa deres Aftenpromenade.

Og som sædvanlig var de drejet om ad Maren Smeds Gyde og kommen ned paa Prinsessestien.

Solen hang lavt ude over Fjorden. Det var en lun og herlig Sommeraften. Og de hvide Gaarde og Smaahuse lyste frem paa de fjerne Bakker hinsides Vandet.

Mørch havde bedt, om han maatte sidde lidt. Han var træt, sagde han. Men det var nok det uundgaaelige Besøg paa Kirkegaarden, han vilde forhale saa længe som muligt.

Og nu sad han krumbøjet og ludende og ridsede Cirkler og Streger med sin Stok i Stiens bløde Grus, medens Tolderen rank og spændstig lænede sig tilbage mod Bænkens Rygstød og fløjtede.

Han hengav sig aldrig til denne Kunstnydelse, undtagen naar han var sammen med Konsulen. Han vidste, at det ærgrede Vennen som et Bevis paa Livskraft.

Noget borte fra dem løb en Flok Børn og legede.

— Se! sagde Knagsted og pegede hen paa dem.

Mørch vaagnede af sin Døs og løftede Hovedet.

— Tha-e . . . sagde han.

— Saadan har vi ogsaa været engang.

— Tha-e . . .

— Men det er længe siden!

— Thet er thet . . .

— Hvad vilde du gi'e, Mørch, for at bli'e saadan igen?

— Thet ka' man thunte bli'e, Knagsted.

— Nej, men hva' vilde du gi', h v i s du kunde?

— Theg indlader mig ikke paa Thsludder og Vrævl! sagde Konsulen arrigt.

— Du skulde prøve den kloge Kone i Vragby, Mørch.

— Thet er osse Thsludder!

— Gu' er det ej! Hun kurerede i Foraaret Dyrlæge Hansen, du véd, som en Nat blev lam i den ene Side.

— Thet véd theg ikke no'et om . . .

— Nej, men det gjorde hun. Og nu kan han baade gaa igen og køre i Praksis!

— Hum . . . Han har vel ikke været thsaa medtaget thsom theg.

— Akkurat netop! Det var Apopleksi. Hans Tunge var ogsaa lam.

— Mørch sendte sin Ven et skulende Sideblik. Men Tolderens Ansigt var en lukket Bog.

Saa sagde Konsulen:

— Og han kom thsig, thsi'er thu?

— Fuldstændig! Han kunde gerne løbe om Kap med Ungerne derhenne.

— Hum . . . Hva' ga' hun ham?

— Det var no'et i en Flaske . . . Hva' si'er du til at komme til Klubbal igen, gamle Jægersmand!

— Hø, hø! . . . Thsludder!

— Dyrlægen kom sig paa tre Uger.

— Theg ka' thunte vinde ud til hende . . .

— Naa-aa, det kunde du vel nok! Men du kan jo ogsaa sende Bud efter hende.

— Kommer hun saa?

— Ja vel kommer hun! . . . Tænk, om du kunde spise din Mortensgaas paa Hotellet?

— Thsludder, Knagsted! brummede Konsulen. Men inderst inde i ham viftede dog en Flig Haab frem.

— Du skulde prøve, Mørch! vedblev Tolderen ufortrødent.

— Tha prøve ka' theg tho gerne . . . Og Dyrlægen mærker ikke no'et mere, thsi'er thu?

— Han er saa rask som en Fisk. Meget raskere end, før han blev syg.

— Og Konen kommer, naar theg thskikker hende Bud?

— Ubetinget!

— Thjø, thjø! sagde Konsulen og rokkede oplivet med Hovedet. — Om theg kunde gaa hen og bli'e Ka'l igen, Knagsted! Hum, hum. hm! Nu har theg

ikke været Menneske i thseks Aar . . . Aa Herregud, tha, tha, tha!

Mørch sad og vippede af Glæde paa Bænken. Hans opbuldnede apoplektiske Hænder famlede omkring Stokken, og hans Læber mimrede.

Knagsted skævede om mod ham, og Pupillerne i hans Øjne trak sig ondskabsfuldt sammen som paa en Kat, der fikserer en Mus.

Saa sagde han roligt:

— Men du skal nu paa en Maade alligevel ta' dig i Agt, Mørch!

— Hva'?! spurgte Konsulen opskræmmet. Og det var, som gled der ham en iskold Spiral ned igennem Rygraden ved Tonefaldet i Tolderens Stemme.

— Du skal være lidt forsigtig, si'er jeg.

— Hvorfor . . . ?

— Jo; for ovre i Jylland, hvor jeg var fra, var der ogsaa en klog Kone . . .

— Hum . . . (Mørch sank mere og mere sammen).

— Hun leverede engang en Ka'l noget fejl Medicin . . .

— Naa . . . (Det lød som en Stønnen).

— Saadan Folk er jo ikke fuldt saa paalidelige som Lægerne . . .

— Nej . . .

— De har jo ingen Eksamen . . . De har jo ingen Eksamen, si'er jeg!

— Nej, nej, theg hører det godt, Knagsted!

— Og de maa jo egentlig ikke praktisere . . .

— Thnej . . .

— . . . for at der ikke skal ske Ulykker. Hun her ha'de brugt nogle gale Urter . . .

— Hum . . . Og Manden? Ka'len . . . ?

— Ka'len? Ja, han døde! Det var Gift, hun ha'de gi'et ham . . . Naa, men det var naturligvis et Uheld, forstaar du, gamle Ven, hæ, hæ! Konen i Vragby er fuldt ud paalidelig!

Konsulen svarede ikke. Han var igen sunket sammen med Hagen bøjet ned mod Brystet og Armene slapt hængende langs Siderne.

Men Tolderen rejste sig pludselig fra Bænken.

— Ja, saa skal vi vel gaa lidt igen! sagde han.

Og uden at afvente nogen Livsytring fra sin Ven, stak han sin Arm ind under hans, fik ham stavlet op og slæbte saa videre med ham ad Stien hen ad Kirkegaarden til.

X

Karen Thomsen var, som sagt, i alle Maader tilfreds og fornøjet med at bo og bygge her i Købstaden.

Efter at i sin Tid Benovelsen over Mandens Død og Hurlumhejen ved Gaardens Salg og Oprykningen og Omflytningen først havde sat sig, begyndte hun at falde saa rart i Traad med sin nye Livsførelse.

Og skulde hun være ganske ærlig, behagede den fredelige og stille Tilværelse i det lille Hus i Søndergade hende langt bedre end Travlheden ude paa Møllegaarden, hvor hun fra Morgen til Aften ikke havde undet sig et Kvarters Hvile af Angest for, at et eller andet i den store Husholdning skulde gaa i Skuddermudder.

Ikke at tale om de to sidste Aars anstrengende Sygepleje og den truende Uhygge ved den sig mere og mere nærmende Ruin.

Naturligvis havde Karen holdt af sin Mand. Det vil sige saadan paa Bondevis, idet hun nærmest havde næret en uhyre Respekt for ham efter den gode gamle Recept: I Kvinder værer Eders Mænd underdanige og lydige i alle Ting! — Og naturligvis havde hun grædt, da han døde, og været sortklædt ved Begravelsen.

Men hun tog Begivenhederne, som de kom, uden at mukke og uden at gaa i Rette med dem: bedre, baade

for Lars og hende, at han omsider fik udstridt, end at han kanske skulde ligge til Sengs i lange Tider til Bedrøvelighed og Plage for sig selv og andre; og til ingen Verdens Gavn og Nytte.

Og Manuel, — ja? Ja han ha'de jo gaaet og puslet og tullet der hjemme i al sin Tid, Skroget!

Hun havde engang frygtsomt og prøvende slaaet paa for Faderen, om det ikke vilde være bedst for Drengen, om han kom et Stød ud blandt fremmede og saa' lidt andre Skikke. — Men det kunde der ikke være Tale om! Hverken Faderen eller Farfaderen, som den Gang endnu levede, kunde tænke sig at undvære Synet af Drengen en Dag for deres Øjne!

— Naa, jaja . . . havde Konen saa bare sagt og var gaaet til sin Gerning.

Og Manuel var bleven paa Møllegaarden.

Ikke saadan at forstaa, at Mennesket gik derude og drev og svinede. Paa ingen Maade! Han var paa Færde fra Morgen tidlig til sen Aften. Han hjalp sin Fader i Møllen og paa Marken, kørte Grønt hjem til Kreaturerne og om Høsten Korn i Hæs og Lade.

Men hans kæreste Syssel var dog at tulle rundt med gamle Farfar Thomsen. De nuslede og puslede om Bygningerne og i Haven. De hvidtede og malede, skuffede, rev, plantede og beskar. Husene skinnede i den Tid som nyvadsket Dækketøj. Og ikke en Græstot voksede der mellem Gaardens Brosten. Ikke en Ukrudtsplante i Bede eller paa Gange. Fløj der et Halmstraa fra Stakhaven ud paa Vejen, blev det omhyggelig baaret tilbage. Og forglemte en Høne sig selv paa en Vognstang, straks fór Emanuel ud med en vaad Klud for at udbedre Skaden.

De to, Drengen og Oldingen, var i Aktivitet Dagen lang. Og om Aftenen lavede de Papsager og skar Rammer ud. Eller Emanuel læste højt af sine „Historiebøger" fra Skolen.

Saa døde den gamle. Han fik Lungebetændelse. Og i Løbet af to Dage slukkedes han som et Lys.

Han blev begravet inde paa Købstadens Kirkegaard, hvor ogsaa hans Kone laa. Og et prunkende Sandstensmonument blev oprejst paa Graven. Det var i de gode Tider. Men Gudskelov var der da endnu Plads paa Stenen baade til Manuels og hans Forældres Navne. —

Efter Farfaderens Død tog Drengen alt Arbejde med Bygningernes og Havens Vedligeholdelse paa sig. Det var gaaet ham i Blodet. „Gaarden" maatte præsentere sig pyntelig og net. Det havde den gjort, saa længe den havde været i Familiens Eje! Og han hvidtede og malede som fordum og rev og skuffede. Og Farfaderens Økser og Kiler, og Møllestensbordene og Døbefonten skurede og vadskede han, og de kunstfærdige Naturbænke holdt han vedlige. Han fik ikke mere Tid til at give sig af med Arbejdet i Møllen eller paa Marken, tabte næsten Interessen for denne Del af Bedriften. Og desuden: den kunde jo Faderen og gamle Mortensen besørge! Men trængte Mo'r Karen til en Haandsrækning inden Døre ved de store Rengøringer Foraar og Efteraar, da var Manuel øjeblikkelig til Rede med Klud og Petroleum og hjalp til med at polere de gamle Mahognimøbler, saa at deres Kanter og Hjørner straalede som Diamanter, naar Solen tittede ind gennem de blanke Ruder . . .

Madam Thomsen nikkede i sin Stol og lod Hænderne med Sytøjet synke ned i Skødet:

— Ja ja, skrap ha'de han altid, Manuel, været paa Fingrene! . . . Men en Fejl var det vist alligevel af Vorherre, at han ikke ha'de gjort Drengen til en Tøs; for saa ha'de hun jo haft li'som lidt mere Kram paa ham og kunde kanske ha' reddet Stumperne i de Aar, Lars gik og hev . . . Okja, okja! men Manuel vilde jo altid styre. Han kunde ikke taale, at fremmede rørte ved Gaardens Sager. Og Faderen, den Skrælling, han var bleven, lod ham raade! . . . Men aldrig havde hun

dog troet, at Drengen skulde vinde over det, den Dag de kom og tog Gaarden! Han sad der paa Stolen som Kalk i sit Ansigt, ha'de ikke rørt sig af Pletten og ikke mælet et Ord! Hun ha'de maattet klare det hele, snakke og skrive under og hitte Papirer frem . . . Ok, Gud i Himlen ja, og om Natten ha'de hun hørt ham ligge og vride sig inde i Sengen og puste og jamre, saa hun var bleven ganske ræd for, at hun skulde miste ham osse . . . Og saa, da han var kommen slæbende med Katten og Hanen og vilde ha' dem med, da de skulde flytte! . . . Ork ja, det ha'de saamænd ikke været som bedst, alt det i de Dage; nej det ha'de saamænd ikke!

Mo'r Karen sukkede dybt og stirrede med sine klare blaa Øjne stift ud i Luften:

— Men Gud den Almægtige ha'de dog i sin Visdom redet alting godt og vel ud alligevel! Lov og Tak for det! De sad i deres lille Hus og ha'de baade, hvad de skulde bide og brænde. Og hun ønskede saamænd ingen Forandring! . . . Men — ja Gud Herren forlade hende hendes Synd! — hun led næsten Emanuel bedre, som han ha'de været, straks de var flyttet herind! Da kunde hun pleje og hygge om ham; og han ha'de opført sig saa taknemmelig, for hvad hun gjorde . . . Men siden saa dengang han ha'de haft den „Aabenbaring", som han kaldte det, med Lars, saa var han da ble'en saa studs og mandig, saa det var rent forskrækkeligt! Ja, han var ligefrem ikke fri for at tale hende haardt til og dundre, naar hun ikke straks sa'e ja til alle de Sebedaljer, han kom frem med! . . . Det var naturligvis svært, saa han var kommen sig; han var jo næsten ble'en et helt Ka'lfolk nu! Men hun ha'de jo altid maattet bøje sig for Mandfolk, baade hjemme og paa Skolen, og da hun var bleven gift, saa det kunde jo ellers ha' været skønt nok sæl aa ha't prøvet paa at regere engang! . . . Og saa saa pengenærig Manuel da var blevet! Hun maatte aflægge

Regnskab for hver Ende Traad, hun solgte ude i Butikken. Og lige strengt nok holdt han hende da osse med Skillingerne til Maden! . . . Men klog var han bleven, det maatte hun medgi'! Alle de Maader, han kunde tjene Penge paa; og alt det Arbejde, han kunde overkomme! Han maatte da vist osse snart ha' en hel Million i sin Bankbog, saadan han ha'de maaget sammen i alle de femten Aar! . . .

Karen Thomsen sukkede igen, og hendes Øjne blev bedrøvede:

— Om Drengen endda tænkte paa sine gamle Dage og paa hendes; saa vilde hun aldrig nævne et Ord om det, men bare takke og lovprise ham, at han kneb og sparede! Men det var jo den Gaard, der stod ham i Hovedet! Det var jo Gaarden derude, det var bleven ham li'som en Galskab i Blodet at faa igen! Ok ja, ok ja! . . . Og sæl om han nu ogsaa fik den. Sæl om han nu osse ha'de pruttet saa meget sammen, at han kunde købe den tilbage, naar den Tid kom . . . Det gik aldrig! Aldrig i Gu's Evighed gik det! Det var bare som at kaste Pengene lukt ud i Mølledammen! Rent og skært og bart at smide dem lige ud af Vinduet! Manuel kunde ikke klare Bedriften; han ha'de ikke Hoved til det, hvor klog han saa end var! Det vilde ende med et Mirakel! Og saa vilde de bare komme og ta' Gaarden fra dem een Gang til . . .

Hver Gang Mo'r Karen naaede saa langt i sine Reflektioner, saa krøb hun sammen i Lænestolen og blev ganske lille og gøs som af Kulde i Skræk for Fremtiden. Og hun foldede sine Hænder og bad saa mindeligt til Vorherre, at han dog vilde faa Manuels Fader til at sige til Drengen, at det var den bare Galskab med den Gaard — ren Sorg og Ulykke og Skidt og Elendighed.

Og da Vorherre ikke syntes at ville høre hende, saa havde hun selv saa blideligt og stille forsøgt at tale Sønnen til Fornuft.

Men han var da bleven som det bare Nytaarskrudt! Havde hoppet og futtet rundt i Stuen og slaaet ud med den lange Arm og rendt sidelæns og skreget til Vejrs og ligefrem truet hende!

Saa Madam Thomsen var krøbet til Bunds i Stolen og havde bare sagt:

— Jaja, Manuel! jaja, min Dreng! Du forstaar Dig jo bedre paa det! Du forstaar Dig jo bedre paa det!

Og i de sidste Aar havde hun saa saa godt som holdt rent Mund om Sagen. Var tilsyneladende gaaet ind paa Sønnens Tankegang og havde trolig bistaaet ham, naar han i Fantasien ordnede og arrangerede alt derude paa den efterhaanden mere og mere forfaldne Familieejendom.

Og alt som Tiden gik, og Manuel i Virkeligheden intet syntes at foretage sig for at realisere sine Planer vedrørende Gaarden, voksede der frem i hende et lille Haab om, at det hele fra hans Side kun var Digt og Historie. Han skrabede bare Mønt sammen, fordi det nu saadan en Gang var bleven ham en Fornøjelse. Og „Gaarden" brugte han kun som Paaskud, forat hun ikke skulde „plukke" ham.

Hun var jo selv af Bondestanden og kendte Racens medfødte Lurendrejeri, saa snart det kom an paa Penge.

Hun for sin Del stak da ogsaa selv en femten-tyve Øre om Ugen til Side af Husholdningssummen.

XI

Byens Damer holdt meget af at komme i Karen Thomsens Butik. Den skinnede af Properhed; og Madammen selv var saa net, ja ligefrem „sød", og saa pæn og dannet i sit Væsen.

Undertiden bad de da, om de maatte gaa lidt ind i

Stuen og se paa hendes morsomme Sager og gamle, mærkelige Møbler.

— Hvad er det for et Billede, som hænger der? spurgte de saa ufravigelig og pegede paa Akvarellen over Sekretæren.

— Men Gu', det er jo Gaarden! sagde Karen.

— Gaarden . . . . . .? Naa-aa, Møllegaarden derude?

— Jo.

— Er det sandt, at Deres Søn tænker paa at købe den tilhage? (Karen slog benægtende ud med Haanden). Ja, det si'er man da! (Karen nægtede ihærdigt videre). Han gaar og sparer Penge sammen for at købe den, si'er man!

— Hi, hi! lo Madam Thomsen og rystede energisk sit hvide Hoved.

Men den romantiske Fru Lassen, der altid havde et eller andet „poetisk" at interessere sig for, og som nu sidst havde faaer et Knæk med Tolder Knagsted, fortsatte uden at lade sig afficere:

— Og Gud, hvor m a a t t e det ogsaa være yndigt, saadan at flytte ind paa sin Fædreejendom igen, h e n r i v e n d e! Selv om den nu var noget l i l l e; for det er jo kun en m i n d r e Gaard, Madam Thomsen . . . . Men at t æ n k e sig, at gaa i de samme S t u e r! Og sidde under de samme T r æ e r! Og pløje de samme A g r e! Nu be'er jeg Dem, Fru Heilbunth! Og om Aftenen, naar Solen daler, at trække det brølende Kvæg hjem paa Stalden, medens Kirkeklokkens hellige Slag toner ud over det dæmrende Landskab . . . . aah!

Fru Lassen fik en Begejstringsbolle fast i Halsen og maatte standse.

Men Karen Thomsen sad ganske kold.

— Vi har det godt, som vi h a r det! sagde hun. Og det var ikke muligt at faa hende videre paa Gled i den Retning.

Ellers holdt hun nok af at faa sig en Passiar. Hun

var jo ene det meste af Dagen, medens Emanuel løb til sine forskellige Beskæftigelser eller sad oppe paa Kvistkammeret og pusled'e med sine Læderarbejder.

Undertiden kunde der være en fem—seks Damer paa een Gang inde i den lille Dagligstue; og da kan det jo nok være, at Snakken gik!

Det var som en Andesti ved Aftentide! Rap, rap, ra—ap! sagde Fruerne i Munden paa hverandre og lod Byens smaa Begivenheder og Skandaler passere Revu.

Og Mo'r Karen sad i sin Lænestol ved Vinduet og lyttede smilende og fornøjet til.

Men saa kunde pludselig en falde paa at sige:

— Hør, Madam Thomsen, Fru Brandstrup vilde saa forfærdelig gerne se Deres Hane?

— Aa, ja, hva'? bad Fru Brandstrup, der var ny i Kredsen.

Smilet forsvandt øjeblikkelig af Karens Ansigt.

— Nej, nej, sagde hun hurtigt og rystede forfærdet paa Hovedet — Manuel kan ikke li'et!

— Jamen, han er jo ikke hjemme, Madam Thomsen.

— Nej, men om han k o m!

— Aa, lille, søde Madam Thomsen? tryglede Fru Brandstrup.

— Bare titte? sagde Fru Heilbunth.

— Det kan v e d G u d da ikke skade Dyret! mente Fru Lassen.

— V i k ø b e r d a a l t i d s a a p æ n t v o r e S a g e r h o s D e m! sagde Frk. Reiersen, der var tunghør og derfor talte noget højt.

Gamle Karen vred og snoede sig. Men det endte altid med, at hun gav efter. Manuel havde jo selv engang sagt, at man maatte ikke støde Kunderne for Hovedet. Og naar han nu ikke fik det at vide . . .!

Hun listede ud gennem Butikken, aabnede Døren paa Klem og spejdede forsigtigt til begge Sider af Gaden, om Sønnen skulde være i Farvandet.

Saa kom hun ind igen.

— Nej, han var der ikke, sagde hun.

Og helt oppe paa Spidsen af sine grønne Filtmorgensko bevægede hun sig hen mod Døren til Køkkenet, medens hun vinkede hemmelighedsfuldt med Haanden.

— Kom saa da, hviskede hun — Men I maa skynde Jer, Damer!

Og Damerne blev smittet af hendes mystiske Lader og fulgte hende tavse, med lydløse Skridt og forventningsfuldt opspilede Øjne ud gennem det bitte Køkken, hvor en Mængde gammelt Kobbertøj hang og skinnede som det rødeste Guld rundt omkring paa Væggene.

Ude i Gaarden aabnede Karen Døren til Skuret.

— Hyyss! sagde hun.

Og Fruerne stimlede sammen om hende og kiggede Hoved ved Hoved ind i det halvmørke Rum.

— Der sidder den, sagde Fru Heilbunth lavmælt — Se—e! Se—e!

Og der sad Mortensen henne i sin Krog under Vinduet. Lyset faldt kun sparsomt ind gennem de diminutive Ruder. Urørlig sad han med Hovedet bøjet ned mod Brystet og Øjnene lukkede. Mager var han og afrakket. De nøgne Pletter skinnede frem rundt om paa Kroppen; og i Halen hængte sørgmodigt de to knækkede og forpjuskede Fjer. Men de mægtige Sporer paa hans Hæle skar hinanden som to Segle . . . En Don quixote iblandt Fugle!

Pludselig aabnede Dyrets Næb sig langsomt og rykvis, det gjorde Forsøg paa at løfte Hovedet, og dets næsten fjerløse Vinger bevægede sig svagt.

— Nu galer han! hviskede Madam Thomsen — Det er, fordi her er ble'en lysere.

Men der kom ikke en Lyd over Dyrets Strube . . .

Stille skød Madammen Døren til og satte Krogen paa. Og saa gik man igen over i Stuen.

Først herovre fik Fruerne Munden paa Gled.

— Uf, hvor var den v æ m m e l i g! sagde Fru Brandstrup og gyste.

— Modbydelig! sagde Fru Heilbunth.

— At De gider ha' den! sagde Fru Lassen.

— D e s k u s l a a h a m i h j e l! skreg Frøken Reiersen.

— S l a a h a m i h j e l . . . . (Mo'r Karens Øjne blev store af Skræk) — Hvis h a n kom no'et til, saa . . . . (men her huggede hun resolut Munden sammen og tav).

— Hva' saa? spurgtes der.

— Aa ikke no'et . . . smilede den gamle paa sin vante, blide og høflige Maade — Det er jo bare Tossestreger . . . .

— Jamen, hvad e r det da? Hvorfor kan De ikke slaa det ækle Dyr ihjel?

— Hyss, hyss! sagde Karen og kiggede urolig mod Døren hen til Butikken — De maa ikke snakke saadan, Damer! Om Manuel kom og hørte det!

Og mere kunde Fruerne ikke faa ud af hende. —

Men naar de fremmede var gaaet, og Madam Thomsen sad ene tilbage i Stuen, gav hun sig til at sysle med den Tanke: at hvis nu Hanen gik hen og kom noget til, saa . . . . For det ha'de jo Manuel sæl sagt, at s a a fik de aldrig Gaarden . . . . Og saa kunde hun faa Lov at sidde her i Fred til sin Dødedag . . . . Og at faa Livet af dette sølle Kræ det var jo . . . .

Men da den gamle var naaet saa vidt frem i sin Tankegang, blev hun grebet af en gysende Rædsel for, at Vorherre skulde læse hendes Hjertes syndige Tanker.

Og i sin store Vaande gav hun sig til at synge en

Salmestump og slaa Takt dertil med Foden for til Gavns at jage Djævelen og hele hans onde Følge langt væk fra Huset.

— Vi skal la' Vorherre raade! mumlede hun og gav sig i Lag med sit Sytøj — Det baa'er vos bedst! — Okja, okja: Hvo ikkun la – der Herren raa—de . . . .

XII

— Æ—ærke, haark, haark, haark! . . . Hruu . . .

— Mortensen maa spytte i Kakkelovnen!

— Hum! Javel . . . . Ptøj! Gi' Fa'en ha'de min Hoste.

Det var gamle Mølle- ogsaa kaldet Menneske-Mortensen, der var paa Besøg hos Emanuel.

Han kom gerne humpende engang imellem om Søndagen. Og saa trak de to Mandfolk sig op paa Thomsens Kvistværelse og snakkede om Tiden, der var svunden. og Tiden, der skulde komme.

Mo'r Karen led ikke disse Møder, thi Mortensen pustede til Manuels fikse Ide om Købet af Møllegaarden; og „Drengen" plejede efter et saadant Besøg at blive saa „kaalhøj", at man skulde tro, at han allerede sad og tronede som Herremand derude!

Ha'de de saa endda holdt sig nede i Stuen og præket løs der! Saa kunde hun da ha' hældt lidt Vand paa engang imellem. — Men altid skulde de putte sig op paa Loftet, skønt Mortensens vove Ben knap kunde trimle op ad Trappen og ned igen!

Madam Thomsen fik somme Tider ligefrem Lyst til at give gamle Mortensen Rottekrudt, naar hun hørte ham trampe løs deroppe og hoste og harke i Værelset lige over sit Hoved.

Og hun kunde stundom knytte sine Hænder og true mod Loftet, hvorfra Mandfolkenes Stemmer ustand-

selig lød ned til hende som en hul brummende Mumlen.

— —

Emanuel sad ved Bordet henne under Skraatagets eneste Vindue. Han var travlt beskæftiget med at klistre Lærred paa de indvendige Flader af en af sine smaa, fikse Haandkufferter.

Menneske-Mortensen (Manuel havde givet ham dette Navn for at skelne ham fra Hanen) laa tilbagelænet i en gammel Kurvestol og dampede paa sin Snadde. Han havde engang været en høj og velvoksen Mandsperson. Nu var han krumbøjet og sammenskrumpet af Alder. Haaret hang ham i smaa, smudsiggraa Tjavser ned om Øren og Nakke; og hans Underansigt var bedækket med stride, graahvide Skægstubbe; ikke en Tand havde han i Munden, hvorfor Pibespidsen var ombunden med en Klud, fastholdt af Sejlgarn. Han taalte nemlig ikke at bide i det haarde Horn med sine gamle Gummer. Hans Øjne var blanke og agtpaagivende som en Fugls; og hans Næse krum og spids. Men det mærkeligste ved ham var dog hans Hals, der stak frem over Frakkekraven, lang og tynd og fuld af Rynker og smaa underlige Poser og Hudlapper, som Halsen paa en Kondor eller en Kalkun. Og saa var hans venstre Ben stift og dobbelt saa tykt som det højre.

— Næi, sagde Mortensen og rejste sig med Besvær, saa Kurvestolen skreg under hans Bevægelser — Menneskerne nu til Davs, Manevel, er smen ikke Føden værd, di transpetere i dem!

— Her er Tobakken! sagde Manuel og tog en Kardus frem af Bordskuffen og rakte ham. Det var Tobak til 12 Øre Fjerdingspundet.

— Tak, som byder . . . . Hvor ka' jeg krasse hinne ud?

— I Kakkelovnen.

Mortensen humpede hen til Ovnen i Hjørnet. Han var paa Strømpefødder. Nogle uhyre graa Uldhoser.

Træskoene havde han maattet sætte fra sig nedenunder, lige inden for Butiksdøren.

— Men dette her Indiviw er sgu dov det værste! fortsatte han Samtalen, medens han besørgede Piben — han mangler Æresforstand, ser du; aa hvem ka' leve i Længden uden den? Han sviner og maaver derovre paa Kroen mejet værre end som en Kat a' Papir! Han kommer hjem død og magtesløs som en Sild, aa smider sig i Dynerne, aa vovner som et Svin, aa begynder forfra!

— Men Mortensen mener dog, at han klarer sig til December Termin osse?

— Klarer sig, klarer sig! . . . Jamen det kan h a n sgunte gøre for! Det er jo et rent Vanheld, a' der er saa masendes med Grøde paa Jo'ren i Aar.

Den gamle humpede hen og lagde en Haand paa Emanuels Skulder.

— Han er ikke værd det Salt, han ædder, Manevel! sagde han.

— Og hvordan ser der ud i Stuerne? spurgte Thomsen.

— Møjhuller! erklærede Mortensen. — Hva' Fa'en nytter det, a' Madammen stridder som en Hund! H e k s e ka' hun junte, naar Manden ikke vil staa hinne bi. Og nu ska' der en Unge til! . . . D e t ka' han s'gu.

Manuel vrissede med Hovedet.

— Ja, der er megen Synd til paa Verdens Kloder . . . .

— Naa—aa, formeres ska' vi jo. Men det ska s'gu ske i ædruelig Stand! . . . . Æ—ærke, haark, haark, haark! . . . . Hruu!

— Mortensen maa spytte i Kakkelovnen.

— Javel! Jeg respe'tere Re'lementerne . . . . Ptøj! . . . . Gi' Fa'en ha'de min Hoste!

Da den gamle havde faaet tændt sin Pibe, satte han sig igen hen i Stolen med det syge Ben strakt ud fra sig.

— Det er Faeme ellers en god Tobak, du holder! sagde han og smøgede velbehageligt.

— Ja—a.

— Du ry'er immerherhen stadig væk ikke sæl?

— Næi. Det smager mig ikke.

— S m a'er? . . . Mortensen spilede rædselslagen Øjnene op — Føi, skam dig! S m a'e r! . . . Ha'de je'nne min Pive, ku' jæ sgu lissegodt smække Frikkedellerne sammen med det samme!

— Ja, man er jo ikke alle ens . . .

— N e j, det er ma' sgunte!

Der blev en længere Pavse. Thomsen syslede flittigt med sit Arbejde. Og den gamle bakkede løs.

Saa drejede han langsomt sin mærkelige Fuglehals om mod Vinduet.

— Bak, bak, puhh! sagde han — Nu har di da faaet væltet Funden.

Manuel f l ø j op fra Stolen.

— Hva' h a r di? spurgte han — D ø b e fonten?

— Jo. Di har vrikket og vrakket saa længe ved ham; aa nu ligger han paa Jo'ren.

— Det er et helligt Kar! sagde den lille ligbleg af Bevægelse.

— Det er det, ja; men det bry'r di sig Fa'en om!

— Thomsen begyndte at løbe sidelæns op og ned ad Gulvet.

— Ha'de man ham her! sagde han — H a' d e man ham her.

Og hans Fingre kravlede rundt ude i Luften.

— Ja—a, nikkede Menneske-Mortensen forstaaende — han var Fa'eme ikke bedder værd!

— At forgribe sig paa et helligt Kar!

— Ja, det var sgu en god Fund.

— Og hva' generede det ham, at den stod derude i Haven?

— Næi, . . . Bak, bak! Men det er nok ellers Ungerne, der har væltet den ned.

— Det er lige meget, hvem der har gjort det!

— Aa ja. Aa han har jo da osse selv avlet dem, Svinet.

— Om man paa Timen kunde købe Gaarden tilbage! sagde Emanuel og strakte de foldede Hænder mod Loftet — Om man kunde k ø b e den i Morgen den Dag!

— Ja, h a n solgte sgu gerne.

— Sæt han begynder at rive Bygningerne ned!

— Næ—i, gal er han; men tosset er han da'nne! . . . . Men køv den, Manevel, køv!

— Hva' skulde man køve for?

— Folk si'er ellers, du har Penge.

— Di Par Skilling!

Thomsen greb pludselig den gamle i Skulderen og rystede ham.

— Nej, om man kunde vinde i L o t t e r i e t! sagde han.

— S p i l l e r du?

— N æ i! sagde den lille resolut og begyndte igen sin Vandring.

— Ja, saa vinder du sgu'nte heller!

— Paa ny standsede Manuel. Han stirrede sin Gæst stift ind i Øjnene.

— Tror du paa Aabenbaringer, Mads Mortensen?

— A a b e n b a r i n g e r . . .

— Ja. Saadan no'et, man ser om Natten.

— Har du hat a' dem?

— Ja!

— Det var Satans! (Den gamle tog Piben af Munden) Hva' saa' du saa da?

— F a ' r!

— Din F a ' r! Det var Satans!

— Og han sa'e, at jeg skulde faa Gaarden tilbage!

— Sa'e han d e t?

— Ja. Naar først den ha'de haft tre nye Ejere, sa'e han, saa skulde jeg faa den!

Mortensen rettede sig lidt i Sædet, strakte sin lange Hals hen mod Manuel og sagde hviskende:

— Jæ har osse set ham!

— Har du?

— Jo! . . . Det var Natten efter, a' di ha'de væltet Funden, a' jeg saa' ham. Jeg sat og blundede henne ved Kværnen paa en Sæk, saa hørte jeg Døren knirke ud til Vejen, du véd, aa det blæste ind. Aa da jeg saa vender mig, staar han henne ved Trappen, li'som da han levede, aa ser paa mig med sine Øjne, saa det krivlede mig ned a' Ryggen . . . Det var Fa'eme det værste, jeg har vaaren med til i min Tid!

— Sa'e han ikke no'et? spurgte Manuel; og hans Stemme var ogsaa sunken ned til en Hvisken.

— Næi.

— Gjo're han ikke no'et?

— Næi . . . Han stod der bare, Aa saa var han væk! . . . . Jæ troede jo, det var et Varsel for, a' jeg snart sku' gaa til Vejrs. For ma' har jo Aarene!

— Nej, det var det ikke! sagde Manuel afgjort.

— Næi, vistsaa, nej, begriveli'vis! naar du osse har set ham!

Mølle-Mortensen var bleven sært højtidelig. Og hans Pibe var gaaet ud.

— Du sku' faa Gaa'ren, naar Cornelius var væk? spurgte han saa, men fik i det samme et Anfald — Æ—ærke, haark, haark, haark, haark! Gi' Fa'en ha'de min Hoste! Hruu! Ptøj! — Naa, det er sandt, det sku' vel ha' vaaren i Kakkelovnen! . . . Du sku' ha' Gaa'ren, naar han, Didrikken var borte, sa'e du?

Thomsen nikkede distræt. Hans Hjerne var optaget af Spørgsmaalet om, hvad nu det vel kunde betyde, at ogsaa Mads Mortensen havde haft en Aabenbaring.

— Aa du har ikke Mønt til aa køve ham ud? spurgte den gamle videre.

Emanuel rystede paa Hovedet.

— Nej, Men Vorherre hjælper mig nok!

— Ja—a! h a n hjælper jo vos a l l e! . . . . Næ—æi, vi maa se aa faa Kalorius væk paa en bedder Faksun . . . .

— Hvordan skulde det gaa til?

— Aa—aa, det gi'r sig vel! . . . . Med Forlov aa stoppe min Pive?

— Værsgod!

Thomsen havde sat sig hen paa sin Stol henne ved Bordet og fulgte med Øjnene den gamles Bevægelser, da han humpede over Gulvet hen til Kakkelovnen og tilbage igen.

— Naa? spurgte han saa, da Mortensen var kommen til Sæde og havde faaet Piben tændt — Hva' er det saa, du mener?

Mortensen plirede med sine kloge Fugleøjne og saa' uhyre dybsindig ud.

— Ja—a . . . Bak, bak! begyndte han og tog et Par Drag af Snadden, der var saa kortstilket, at den sad ham helt inde under Næsen — se Maskineri er jo immerhen Maskineri, Manevel!

— Jo . . . .

— . . . Der er H j u l, aa der er V a l s e r, aa der er K r u m h o l t e r, aa der er T a p p e r! . . . . Aa altsammen griver det ind i hverandre aa ka' nappe li'som Fingre aa holde f a s t . . . æ—ærke, haark, haark! . . . Hva'! . . . Aa dreje rundt, aa m a l e, aa rive i Stykker, og flænse!

— Du tænker paa Møllen?

Thomsen gloede dumt paa den gamle og anede ikke, hvor han vilde hen med sin Snak.

— Jeg tænker paa Møllen, ja! nikkede Mortensen — For det er jo o s s e en Maskine, ser du.

— Ja—a . . .

— Gu' er'et en Maskine! . . . Jeg kom engang for nær med min Frakke; aa Tængerne fik fat . . . aa ha'de ikke din Fa'r vaaren til Stede aa standset Hjulet i en

Ruf, saa ha'de je'nne ædt mange Hornfisk efter den Dag! . . . Hruu! Ptøj!

— Næi, di var svær bange for, at man skulde komme for nær Værket, derhjemme, da man var lille.

— Jaja! Bedstefa'r og Mo'r Karen jo! Jo—o, jeg husker det! . . Næmen, hva' jeg vilde si'e . . . (Mortensens Øjne blev lidt grumsede og flakkende): Cornelius kommer jo da til Tider paa Møllen, om han ossensaa sidder sine længste Timer i Lindenborg . . . .

Der gik en Gysen gennem Manuel. Det begyndte at dæmre for ham.

— Cornelius . . .?

— Cornelius, jo! Aa han er for det meste svirendes, saa . . . hva'? . . . . Om en finkererte lidt ved ham, hæ?

— Nej, nej! sagde Thomsen hurtigt, han var bleven ligbleg — Saadan no'et maa du ikke drive Spøj med, Mads Mortensen!

— S p ø j! . . . Jeg driver Fa'eme ikke Spøj!

— Jamen . . . .

— Sku' han ka'ske ikke væk, før du ku' faa Gaa'ren?

— Jo—o, men . . .

— Naa; der ser du! . . . . Aa hva'enden saadden en Mulæsel kommer avej paa den ene, eller . . . .

— Nej, nej! Jeg vil ikke ha' det!

— G o d t, M-nevel, g o d t! Saa la'r vi Krusemynten vokse! . . . Men saa bekommer bare ikke d u Gaa'ren! . . . Faar jeg stoppe Piven?

— Værsgod . . . .

Mortensen kradsede ud og stoppede for tredje Gang.

— Bak, bak! begyndte han saa — Naa? . . . Ska' jeg saa pille lidt ved ham?

— N e j! har jeg jo sagt! La' være med det Vrøvl!

— Naa, jaja, saa holder vi Kæje! . . . . Men det var jo da ellers mest for d i n Skyld, a' en vilde ta' det Arbejde paa sig! . . . Aa saa lidt for min ejen osse, begrivelig-

vis! for jeg har jo vaaren Lem a' Familien, siden jeg ku' labbe a' en Spølkum!

— Man faar nok Gaa'ren paa en anden Maade . . .

— N a a!

— Og sæt han gik igen derude . . .

— Saa u'ry'ede vi ham een Gang til, Manevel! Der gi's da aa Midler for d e t!

— Nej, nej! Man vilde hverken faa Ro Dag eller Nat!

— Aa—aa, du bli'r vel ikke søsyg a' aa knække en Lus!

Thomsen stak Fingrene i Ørene og næsten skreg.

— Jeg vil ikke høre mere!

— Saa t i' e r vi, Manevel, saa t i' e r vi! nikkede den gamle.

— Du sa'e jo sæl før, at han vilde holde sig December Termin over.

— Det s a' e jeg . . .

— Og kommer Tid, kommer Raad! Man skal nok klare sig!

— Æ—ærke, haark, haark! . . . Du ka' danne s k i d d e Penge, véd jeg!

— Man klarer sig nok; man klarer sig nok! gentog Emanuel. — Der er over et halvt Aar til næste Juni! Hva' kan der ikke ske i det?

— Aa jo saamænd! Funden ka' bli'e sol't, aa . . .

— S o l g t!

— Ja, her forleden var der da en Kvitetshandler ude aa se baadde paa den og Stenene.

— D u l y v e r!

Manuel greb sin Gæst i Kraven og rystede ham, saa at hans Hoved var ved at dingle af Halsen.

— Naa, naa n a a, Manevel dov!

Thomsen slap ham.

— Du lyver! gentog han.

— Kaske gør jeg det, ja! sagde Mortensen og vrik-

kede Halsen i Lave — Men du ka' jo ellers høre dig for derude.

— Døbefonten? Og Bedstefa'rs Borde?

— Ja, Kalorius ska' jo ha' no'et aa stodere Kimi for, som han kalder det.

— Og hvem var det . . . . hvem var det, der vilde købe . . .

— Ja, det var ellers ham, den laadne Toldforvalter.

— Knagsted?

— Naa, hedder han saadan?

— Knagsted? Hva' vilde han med di Sager?

— Smykkesere sin Have, tænker jeg, li'som . . .

— Han har ingen Have!

— Naa'nte det! Ja, saa vilde han vel sælle dem til Tyskland eller Serbien; den Slags Stoddere kommer jo Verden rundt!

Thomsen var igen paa Fart op og ned ad Gulvet. Hans runde, glatte Ansigt var mørkerødt. Og af og til hug han ud med den lange Arm og ramte det lille Kammers Loft og Vægge.

Men Mølle-Mortensen sad uforstyrrelig i sin Kurvestol og røg af sin Pibe. Kun hans blanke Øjne rørte sig. De fulgte opmærksomt alle den andens Bevægelser.

— Naa? spurgte han omsider.

Menneskeheden er fuld af Banditter!

— Aa ja saamænd ja! . . . Ska' jeg saa?

Manuel standsede:

— Hvorfor skal jeg absolut vide a' det?

— Næi, aa nej! . . . Men det styrkner li'godt aa vaarre to!

— Men hvis han nu gaar igen!

— Det er der Raad for!

— Og hvis det opdages!

— Jæ er da'nne født i Nat.

— Jamen hvis det aabenbares alligevel!

— Æ—ærke, haark, haark, haark! . . . Saa har jeg

vaaren e n e om det! . . . Hruu! . . . . Ptøj! Gi' Fa'en ha'de min Hoste! . . . Naa!

Thomsen trak Vejret hurtigt og pibende. Han havde presset en Haand imod Brystet, som om han følte Smerte. Sveden drev ned over hans Ansigt.

— N a a? gentog den gamle.

— Man maa først erfare Fa'rs Mening! sagde Emanuel kort.

— Hum!

— Det er Fa'r, der har raadet en til at spare Penge sammen.

— Ja, du si'er jo saa.

— D u har jo osse set ham!

— Det h a r jeg, ja! . . . . Aa jeg troede, det var Varsel for mig sæl. Men det var altsaa Varsel for Cornelius.

— Det véd man ikke no'et om!

— Aa nej; han sa'e det jo ikke saadden l i e frem . . .

— Er det Guds Vilje at . . . at . . ., saa faar man Besked.

— Ja, der gør ma' vel, ja . . . Ja, saa venter vi al'saa?

— Ja!

— Hum! . . . Bak, bak! men hvis nu Funden og Bordene . . .

— Det bli'r der ikke no'et a'! Saa køber jeg dem sæl!

— N a a; ja, det ka du jo o s s e! . . . Men det var da ellers billi'ere vist aa faa det hele over en Bank.

Manuel svarede ikke. Han stod henne under det skraa Tagvindue med Ryggen vendt mod Stuen. Og han tegnede med en Finger nogle meningsløse Tal og Streger paa de smaa duggede Ruder.

Menneske-Mortensen skævede om mod ham.

— Ja, saa gaar jeg, Manevel! sagde han og rejste sig fra Kurvestolen.

— Naa . . .

— Ja, jeg har jo lovt aa vaarre hjemme inden fire. Cornelius aa Kone ska' paa Besøjelse; aa saa har jeg lovt aa se til Børnene.

— Naa . . .

— Ja, saa adjøs da Manevel, for denne Gang.

Emanuel vendte sig.

— Farvel . . . sagde han distræt.

— Ja, saa snakkes vi vel ved, naar . . .

— Jo, jo!

Mortensen nærmede sig Bordet.

— Ja, jeg ka' vel ta Tobakken med?

Thomsen blev lysvaagen:

— Tobakken . . .? Ja—a . . . Se man ha'de jo ellers tænkt sig, at du skulde ryge den, naar du kom her.

— Saamænd jo! . . . Men stoppe faar jeg da?

— Ja, stop, stop! Værsgod!

Og Mortensen stoppede og tændte og humpede bort.

XIII

Nedenfor Haverne langs Fjorden løb en snirklet og bugtet Spadseresti, gruslagt og jævn og overskygget af bredkronede Linde.

Der var Byens fornemste Promenade.

Naar man om Sommersøndagene havde været i Kirke og givet Gud, hvad Guds var, ilede man hjem med Salmebøgerne og vandrede saa ned paa Stien for at røre Benene og tage Motion før Middagsmaden.

Røre Benene, ja; og Øjnene og Munden!

Thi en og anden lille Evadatter mødte jo gerne frem med en Hat eller et Overstykke, hvis Snit, Pynt og Farve ikke var set før der paa Pladsen.

Og naar den nye Hat saa stoltserede forbi, eller det revolutionære Overstykke flagrede for Vinden, ublufærdig fremvisende sit lyse Silkefoer, da stak alle de fjor-

gamle Hovedtøjer og alle de lastingspolstrede Jaketter Næserne sammen og sang en Vise, som godt kunde være inkorporeret i Salmebogen og trykt under Fællestitelen: Død og Fordømmelse!

Men Ottendedagen derefter vrimlede Promenaden af epokegørende Hatte og silkeknitrende Sommertrøjer . . .

— — —

Ogsaa paa de lune Aftener, naar Vinden var „gangen til Hvile", og Solen sank bag Bakkerne og Skovene hinsides Fjorden, vandrede Stadens gode Mænd og Kvinder nede under Stiens duftende Linde, medens Fuglene sang deres Aftenkvad, og den hvide Kirke højt over Byens lave Tage skinnede som bygget af Sne og Marmor. —

Det var netop en saadan Aften. Og Gruset knirkede under de promenerendes Fødder:

Der gik Fru Kæmner Lassen med Fru Redaktør Heilbunth, „De siamesiske" kaldte man dem. Og der gik Pastor Engelhardt med sin lille, spidsnæsede Kone, der lagde „Saltet" i hans Forkyndelser. Og den atletiske Bagermester Windberg, hvis Jomfruer som Regel fik Tvillinger, gik der. Og Kordegn Kiær med sin Husbestyrerinde. Og Materialist Ribensie; og Tømmerhandler Kühle; og Klasselotterikollektrice Brandstrup m. m. fl. . . . Og paa Bænken med Ryggen mod Distriktslæge Smiths Have sad Overlærer Clausen, der til al sin Ulykke var løbet lige i Armene paa gamle Olivia Reiersen, Borgmesterens Søster.

Hun var døv som en Milepæl, Olivia Reiersen; og hver Gang Overlæreren skulde svare paa et af hendes talrige Spørgsmaal, maatte han bøje sig ned mod hende og brøle af alle sine Lungers fulde Kraft i et uhyre Valdhorn af et Hørerør, som hun med en lille utrolig gesvindt Bevægelse plantede i sit venstre Øre.

Overlærer Clausen var den eneste af „Dolkene", som nogen Sinde nedlod sig til at frekventere Promenaden.

— Hvem er'et der kommer? spurgte Frøken Reiersen. — Hinner med di rø'e Fjer?

— Det er Fru Oppermann! hylede Overlæreren i Valdhornet.

— Hva' si'er Di, Clausen?

— F r u O p p e r m a n n ! !

— Naa-aa! Er 'et hinner, der er Jor'mor?

— Nej! hun har en Boghandel!

— Saa-aa? Hva' hedder da hun, der er Jor'mor?

— Det er Fru Frederiksen!

— Naa, det er Fru Frederiksen! Jeg kan aldrig huske di to Damer fra hverandre.

— Ikke.

— Hva' si'er Di?

— I k k e ! !

— Næ jeg kan s'mende. Det er svært, saa hun er opstadset!

— Ja!

— Hva' si'er Di. Di maa tale højere!

— Ja-a-a! . . .

Fru Oppermann skred frem gennem Mængden, hilsende og duvende til alle Sider. Og fulgt af sine fem Børn, tre Piger og to Drenge, nydelige og fikse i Sko og Klæder.

Talen forstummede, hvor hun gled forbi. Mændenes Øjne tindrede. Men Kvindernes Læber blev stramme.

— Fiks Kone! sagde Tømmerhandler Kühle og stak Materialist Ribensie i Siden med Albuen — Dessertchokolade, gamle!

— Cloetta Nr. 1! sagde Ribensie.

Og Kordegn Kiær trak, hemmeligt for sin Husbestyrerinde, Bagermester Windberg i Frakkeskødet og hviskede:

— Wienertærte, hva'!

Men Fru Kæmner Lassen maatte r i g t i g n o k sige til Fru Redaktrice Heilbunth, at hun b e g r e b ikke,

hvor Fru Oppermann fik de Klæder at hænge paa sig og sine.

— For Herregud, Fru Heilbunth, Boghandelen, nu be'er jeg Dem! hvem køber Bøger? Man laaner dem jo!

Men det, der mest irriterede Fru Lassen var, at Fru Oppermann ogsaa var en Ildtilbeder af J. P. Jacobsen; og at hun i Daaben havde givet sin ældste Aflægger Navnet Mogens; medens hun, saa ofte nogen hørte paa det, slog de øvrige fire i Hartkorn under Betegnelsen: mine andre Noveller!

Og denne virkelig betydelige Aandrighed kunde Fru Lassen aldrig tilgive Damen. Dels fordi hun (Fru Lassen) ikke selv havde undfanget den. Men dels, og fornemmeligst, fordi Kæmnerindens Forbindelse med Lassen, trods femten Aars ihærdige Trofasthed, stedse var forbleven gold.

Solen var gaaet ned. Og ude over Fjorden begyndte Aftentaagen at hæve sig i store, bølgende Flager. Der lød af og til en svag Susen gennem Lindetræernes Kroner; og de store, hjerteformede Blade skælvede paa deres fine Stilke. Fuglesangen var forstummet.

— Det begynder skam at bi'e køligt! skreg Frøken Reiersen.

— Ja--a! brølede Overlæreren til Bunds i Hørerøret — De skulde gaa hjem, Frøken!

— Det tror jeg saamænd osse jeg vil! . . . Farvel, Hr. Clausen! Det har været mig en Fornøjelse!

— Tak i lige Maade!

— Hva' si'er Di?

— Tak i lige Maade!

— Aa jeg be'er!

Og saa skiltes de.

Overlæreren blev siddende ene tilbage paa Bænken. Han drejede Hovedet lidt til Siden og saa' om efter den lille, gamle Dame, som trippede af Sted med sirligt opløftet Kjole.

Saa smilede han godmodigt, strakte Armene i Vejret og gabede.

— Di har nok moret Dem tappert! sagde en dyb Bas tæt ved Siden af ham. Det var Bagermester Windberg.

Overlæreren lo stille.

— Ja, de gamle Fugle søger jo sammen! sagde han.

— Gaar De med? spurgte Bageren.

— Nej, jeg tror, jeg bliver her lidt endnu. Her er saa net hernede! . . . Se, det ser skam godt ud! nikkede han og pegede ud over Vandet, hvor Byens Slæbedamper kom asende, med Gnister fygende ud af Skorstenen og Lys bag Maskinrummets smaa, runde Ruder. Og bag den tegnede et Sejlskibs mørke Master og store, tunge Skrog sig skarpt mod den hvidgule Himmel.

Bagermesteren kiggede ned mod Fjorden.

— Hø! sagde han — det er jo bare Buksердamperen!

Og saa vendte han sig og gik.

— — —

Det blev mørkere og mørkere paa Promenaden. Og inde i Byen tændtes Lygterne.

Thi det var ikke Maaneskin.

— Dum dummelum dumdum! nynnede Overlæreren og fulgte Stien ned ad Havnen til.

I Toldbodbygningen var der lukket og slukket. „Livsens Ondskab" var gaaet hjem til sin ensomme Stue.

Bag Ruderne i de smaa, lave Huse paa Havnepladsen skinnede Lys frem. Og man hørte Stemmer derindefra, som talte; og Sang og glad Latter. Men stundom ogsaa brummende Skænden, og Barnegraad, og høje Skrig, og dundrende Slag i Bordet. —

Overlæreren drejede af til venstre og fulgte Vejen op over Graa-Bakken, hvor Udsigten aabnede sig ind over Landet mod Vest, og hvor man saa' Huse og

Gaarde titte frem langt borte paa de disede Marker. Men mod Øst, nede ved Bakkens Fod, laa Byen krøbet sammen om Kirken, Hus ved Hus, som en Flok Kyllinger under en Hønes Vinger. —

Og videre gik han. Om forbi Garveriet og Søndre-Mølle, hvis nøgne Vinger, der stod i Kors ret op og ned, lignede fine, luftige Stiger, der førte lige lukt ind i Himlen. —

Men hvor Vejen igen skraanede nedad, var Jærnbanens udstrakte Terræn. Og her laa Byen aaben og uden Ly. Spadserestiens gamle, skærmende Linde var for længst hugget om; og ved Jævndøgnstider strøg Sydvestvinden uhindret ind gennem Gaderne og stemmede de ældre, satte Borgere for Brystet, naar de knurrende over Nutidens Vandalisme kæmpede sig om Hjørner og ud af Porte, med Hatten trykket dybt ned i Panden og Haanden forbitret knyttet om Spanskrørsstokkens Elfenbensgreb. —

Sort og øde laa Pladsen inde bag Jærnbanens lave Tremmestakit. Kun en enkelt Lygte kastede hist og her sit flakkende Lys ned over Skinnernes Virvar af Kurver og Linier.

Henne foran en lav, sortsværtet Træbygning i et Hjørne af Pladsen holdt to Transportvogne. De var halv fulde af Kul, som man om Eftermiddagen havde været i Færd med at losse ind i Skuret.

Og netop som Overlæreren passerede Stedet, blev en Dør i Skuret revet op, og en Mand med en Lygte fór ud:

— I Satans forbandede smaa Tyvepukler!

Og i samme Øjeblik styrtede, trimlende og snublende en halv Snes pjaltede Unger, Piger og Drenge imellem hverandre, frem over Skinnerne, ud gennem Stakitlaagen, tværs over Kørebanen og ned ad de tilstødende Gader. — Væk var de paa mindre end et Minut! Man hørte de flygtende Trin af deres fladbundede Træsko og Tøfler lyde som smaa, hæsblæsende Hammerslag

mod Stenbroen, indtil de langt borte tabte sig i Døre og Porte.

— Det Tyverak! mumlede Manden og lyste med sin Lygte ind under Vognene — render di ikke her og stjæler Kullene!

En lille Tulle paa en fire—fem Aar sad sammenkrøben henne i en Krog bag et af Vognhjulene. Hendes Øjne stod stive af Rædsel, da Lygteskæret faldt hen over hende; og hendes Hænder og Ansigt var sorte som den moderlige Jord.

Manden halede hende frem.

— Din Djævleunge! sagde han — Jeg skal lære dig at stjæle!

Den lille udstødte et himmelraabende Vræl, og Jorden blev vaad ved hendes Fødder.

— Vil du rubbe dig hjem! sagde Manden med høj Røst og stampede med begge Ben i Jorden som for at forfølge hende.

Og Pokker tog ved Tøsen! Som en Bold trillede hun paa sine smaa, hjulede Ben hen over Skinnerne og forsvandt samme Vej som de andre.

— Det er nok ikke saa nemt, Kristoffer Banemand? sagde Overlæreren, der var standset op uden for Stakittet.

Banemanden løftede Lygten.

— Naa er det Dem, Hr. Overlære! sagde han — Nej sgu er det ikke nemt, nej! Og en nænner jo ikke at tampe dem. Det er jo Forældrene, der pudser dem paa! Og nu faar di Tamp hjemme, fordi di ingen Kul har!

— De kunde jo gærne ha' ladet dem samle de Par Stumper, Kristoffer!

— Vi har vore R æ kler, Hr. Overlære!

— Naa, ja; det har I vel . . . . . Godnat, Kristoffer!

— Go'nat, Hr. Overlære!

— — —

Da Overlæreren var forsvunden op ad Stationsbygningen til, og Banemanden var gaaet ind i sit Skur, gled

en lille, skæv Skygge frem af en Port ligeoverfor. Den tittede forsigtigt til alle Sider, om noget levende skulde være i Farvandet. Men der var Dødsens stille paa Pladsen. Og Vejen laa øde og tom.

Saa sneg den sig lydløst over Kørebanen og ind paa Stien langs Baneterrænet. Da den naaede Laagen, hvorigennem Børnene var undslupne, bøjede den sig ned og plukkede med hastige, nervøst-dirrende Haandbevægelser de fire Hjørner sammen af en gammel, laset Rest af et Forklæde, hvori der laa ophobet en Dynge Kul.

Derpaa rejste den sig, spejdede paa ny og krabbede saa af Sted med sit Bytte ind i „Aasmøgen", der løber langs Bager Windbergs Baggaard og Købmand Bechs Pakhuse og munder ud ved Landevejen lige foran Nonneporten, halvtredsindstyve Skridt fra Karen Thomsens Hus . . . .

— —

Taarnuhret i de hvide Søstres Kirke slog ti. Og højt fra Guds Himmel lyste de evige Stjerner.

XIV

„Luksusbugen" var død. Han havde siddet hjemme ved sit Middagsbord midt i Eftermaden, en fortræffelig Fedekalvesteg (Nyrestykket), da han pludselig lagde Kniv og Gaffel fra sig, saa' bekymret over paa sin Husholderske og sagde:

— Jeg kan ikke mere, Jomfru Svendsen!

Hvorpaa han var segnet ned af Stolen og havde udaandet.

— —

Kirkeporten blev slaaet op. Og fra Alteret ned gennem Midtergangen kom „Brødrene" vandrende Fod for Fod med den hensovedes blomstersmykkede Kiste.

Men allerede midtvejs i Kirken, omtrent lige ud for

Prædikestolen, maatte de hvile. Betjentene stak Skamlerne ind under Baaren, og de seks Bærere slap de floromvundne Bøjler og trak Vejret dybt. Og medens Orgelet dæmpet spillede Melodien til: Lær mig, o Skov, at visne glad . . . changerede man om fra højre til venstre og byttede Plads. Hvorpaa man, efter paa ny at have trukket Vejret, atter tog fat og bar Kisten ud gennem Vaabenhuset og ud til Ligvognen, som holdt foran Portalen.

Det var en enorm Kiste, Eriksens; en ganske forbavsende Kiste. Og særlig var Laaget uforholdsmæssig højt og hvælvet. Man havde nemlig begaaet den Fejl, at man havde taget Maskinen af den døde. Arvingerne havde anset det for en utidig Ødselhed at putte den med ned i Graven. Men Følgen af denne Sparsommelighed var, at Ligets Mave var svulmet i den Grad op, at Omkostningerne til den uhyre Kiste langt oversteg den Sum, Maskinen kunde tænkes at ville indbringe, selv om man ogsaa kunde være saa svineheldig at faa den solgt underhaanden til en Liebhaver. — —

Uden for Kirken stilledes Baaren atter til Hvile paa Skamlerne.

Det vilde have været Redaktør Heilbunth og de øvrige, trofaste Brødre en komplet Umulighed at løfte den op paa Vognen. De ligefrem vaklede i Knæene af Kærlighedsgerningen ned gennem Kirken. Kæmner Lassen segnede endogsaa om i Armene paa Fabrikant Røssel, saa overanstrengt var han.

Seks arbejdsføre og muskelstærke Mænd traadte derpaa frem, vippede Kisten op paa Vognen og skød den ind under Baldakinen. Fjedrene sank sammen, Hjulene borede sig ned i Gruset; og man maatte gribe Hestene i Hovedtøjet for at formaa dem til at sætte sig i Bevægelse.

Saa begyndte Klokkerne at kime, Følget ordnede sig, og Toget drog af Sted.

Man kørte ned gennem Klerkegade, frem over Tor-

vet, op ad Søndergade og drejede derpaa over Dybensbro og op langs Prinsessestien til Kirkegaarden.

Det var en Omvej. Men man ønskede at hædre den afdøde ved at give Følget Lejlighed til at udfolde sig i hele dets Længde. Og imponerende var det. Thi da Ligvognen kørte forbi Bager Windbergs Butik paa Søndergade, passerede de sidste af Sørgeskaren først Bundtmager Hatteras Hjørnested paa Torvet.

Fra alle Huse vajede der Flag paa halv Stang. Og Gaderne var bestrøede med Blomster og Grønt. Bag Butiksdørene stod Svende og Lærlinge. Og Kvinder og Børn tittede ud gennem Beboelseslejlighedernes Ruder.

Partikulier Eriksen havde været en Spids.

— —

Jordpaakastelsen var endt og den sidste Salme sunget.

Arvingerne kastede et vemodigt Blik ned til den dyre Kiste og vandrede hjem for at sørge uden Vidner; og for at give Jomfru Svendsen Afsked.

Følget gik hver til sit. Og der blev stille i de dødes Have.

Kun en pietetløs Krage sendte fra Toppen af en af de høje Popler henne foran Indkørselsportens Gitter sine hæse Skrig ned over Gravene.

— —

„Dolkene" fulgtes i Klynge ind gennem Byen. Alle bar de høje, floromhyllede Hatte; og Eftertænksomhed prægede deres Fysiognomier.

— Ja, sagde Redaktør Heilbunth — nu har h a n Fred!

— Der var meget godt ved Eriksen! sagde Overlærer Clausen.

— Det var der sgu! sagde Kæmner Lassen — Naturligvis havde han sine F e j l . . .

— Hvem har ikke d e t! sagde Fabrikant Røssel.

Men Toldkontrollør Knagsted sagde intet.

Paa Dybensbro standsede man og saa' ned i det rindende Vand.

— Hvor meget mon han har efterladt sig? spurgte Kæmneren.

— Aa, en tres—halvfjerdsindstyve Tusind, sagde Redaktøren.

— Ja, paaholdende var han jo, sagde Fabrikanten — Jeg husker, at da Kirken skulde restaureres, var det ikke muligt at plukke mer' end femten Kroner fra ham.

— De mortuis nihil nisi bene! sagde Overlæreren mildt.

Men Toldkontrolløren sagde fremdeles intet.

Saa naaede man gennem Søndergade op paa Torvet, hvor man tog Afsked.

— Ja, saa bli'r der vel ikke noget af Skovturen i Aar? spurgte Kæmner Lassen.

Alle vendte deres Øjne mod Formanden.

— Jo—o . . . sagde han — Hva'? Jeg synes da ikke, at . . . .

— Ja—a . . . sagde Røssel —

— Næ—æi . . . sagde Overlæreren — Hvorfor ikke? Naar vi venter lidt, saa . . .

— En tre—fire Ugers Tid, hva'? . . . mente Kæmneren.

— Ja, naar han er godt raadden! lød det pludselig fra Knagsted.

Det gav et Chok i „Brødrene"; og Overlæreren vendte sig brat om mod Tolderen.

— Du skulde skamme dig! sagde han.

Knagsteds Ansigt anlagde et fjoget Udtryk.

— Ja, jeg mener, forsøgte han — i dette fugtige Vejr . . .

— De mener, De mener . . ., brusede det ud af Redaktøren — Vi véd meget godt, hvad De mener!

Og Kæmneren tilføjede:

— Du bli'er snart for morsom, gør du!

Og Fabrikant Røssel:
— Der e r sgu dog Grænser, Knagsted!
Og saa skiltes man med et kort: Adjø!

XV

Samme Dags Aften, mellem Klokken seks og syv, da Emanuel Thomsen var færdig med sit Afskrivningsarbejde paa Herredskontoret, lagde han Vejen om ad Prinsessestien og gik ind paa Kirkegaarden.

Han søgte i den sidste Tid jævnlig herind for at tænke. Der stod i et Hjørne ude mod Marken en Bænk, halv skjult af nogle Hyldebuske; det var hans Rugeplads.

Som en Træsplint, spids og haard og med skarpe, skærende Kanter, sad gamle Menneske-Mortensens Raad om „at pille ved" Cornelius derude paa Gaarden, boret ned i hans Hjerne. Dag og Nat pinte denne Tanke ham og gjorde ham til Tider næsten utilregnelig. Han kunde dirre af Nervøsitet, naar han paa Gaden saa' Menneskene spøge og le. Han følte Lyst til at sparke dem op ad Skinnebenene med sine tyksaalede Støvler. Der var ingen Mening i, at de gik der og morede sig og havde det rart, medens h a n hvert Minut paa Dagen kunde ha' skreget og jamret af Sorg og Elende!

Undertiden kunde han, bedst som han sad hjemme i Stuen bag Butikken, geraade i et saadant Raseri, at han pludselig overdængede Mo'r Karen med Skældsord og Bebrejdelser, fordi hun brugte for meget i Husholdningen, og fordi hun ikke solgte Varer nok og ikke syede nok og ikke arbejdede nok og ikke skaffede Penge nok til Huse!

— Man render sæl her og slider Benene af sig! skreg han og svingede truende med den lange Arm — Men d u sidder bare der og breder dig i Stolen og

nikker ud ad Vinduet li'som en Dronning eller Etatsraadinde!

— Manuel, Manuel! Og saadan kan du snakke til din egen Mo'r . . .

— Ja—a, flæbe, det kan du!

Og Thomsen fór brummende som en Humlebi ud af Stuen og op ad Trappen til sit Kvistværelse.

— —

For et Par Søndage siden havde Menneske-Mortensen igen været paa Besøg i Byen. Men der var ikke blevet nævnet et Ord imellem dem om Rasmus Cornelius. Projektet om Møllegaarden havde ligget dem begge helt ude paa Spidsen af Tungen. Men ingen af dem havde villet begynde paa det.

De havde bare siddet i hver sin Krog og gloet skummelt til hinanden.

Og da Mortensen havde dampet og harket løs et Kvarterstid, var han humpet af Sted igen:

— Bak, bak! Ja saa Farvel, Manevel!

— Farvel!

— —

„Thumsen" var som sagt i Aften tyet ud paa sin Rugeplads ude paa Kirkegaarden. Han sad med Nakken lænet tilbage mod Bænkens Rygstød. De smaa, tykke Ben hang slapt ned uden at naa Jorden. Og hans Øjne stirrede fulde af Bøn og Fortvivlelse op mod den blaa Himmel.

Han begreb ikke et Muk af Verdensordenen!

— Herre, lille Gud Fader hist oppe i dit høje Paulun, mumlede han, hvad har en dog gjort dig, at du ikke vil overgyde en med din Naades Vand! Du begyndte jo dog saa godt, lille Vorherre, og sendte en Bud gennem sin salig Fa'r! Hvorfor gjorde du det, naar du ikke mente no'et med det? Aa Gud, aa Gud, forlad os vor Skyld, som vi osse forlade vore Skyldnere! Jeg skal i Evighed aldrig bebrejde dig no'et, kære go'e Vorherre, om du snart la'r mit Nummer

komme ud og skænker min stakkels, gamle Mo'r den store Glæde paa hendes Livs Aften at rykke ind i de Stuer, hvor en har levet sin uskyldige Barnealder og tilbedt dig i Aand og Sandhed! O, naadige Gud i det høje, ske din Vilje saa og paa Jorden! Amen!

„Thumsen" slog Kors for Bryst og Pande, ligesom han havde set Pastor Engelhardt gøre oppe foran Alteret, og hans smaa, vandblaa Øjne fyldtes med Taarer af Rørelse over hans egen fast overmenneskelige Ydmyghed.

Og han følte sig styrket og trøstet. Gud k u n d e ikke undlade at hjælpe et Væsen, der saa smukt forstod at belægge sine Ord og bøje sit Hjerte under hans uransagelige Vilje!

— —

Til højre for den brede Midterallé og lige ud for Kapellets Indgangsdør var Luksusbugens Gravsted. Graven var om Eftermiddagen bleven kastet til, og den gule Lerjord grinede frem mellem Blomsterne og Kransene, som laa sammenhobede over den.

Emanuel stod med Hænderne dybt i Bukselommerne og betragtede det hellige Sted.

— Der laa nu Partikulier Eriksen og skulde vorde til Jord igen, som han var taget af! De fortalte i Byen, at han var svulmet saa forfærdelig op, at Familien havde været bange for at han skulde revne, forinden den fik ham puttet ned. Det var Straffen for al den utidige Mad og Drikke, han havde proppet i sig i levende Live. Hævnen hører mig til, siger Herren. Og Gud den Almægtige være lovet og takket, at man var et nøjsomt og skikkeligt . . . ,

Gitterlaagen henne ved Prinsessestien skreg paa sine Hængsler. Og Manuel krabbede i en Fart ned ad en Sidegang og skjulte sig bag nogle Buske.

Det var gamle Frøken Olivia Reiersen, der kom trippende, lille og gesvindt med en Paraply i Haanden og med Valdhornet stikkende op af Kjolelommen.

Da hun naaede hen til Luksusbugens Gravsted, standsede hun og spejdede forsigtigt til alle Sider som en Høne i et Ærtebed.

Thomsen rejste sig paa Tæerne og stak Ansigtet frem mellem Buskene. Det guddommelige var ganske gledet af ham. Han var nu fuldt ud Menneske.

Olivia bøjede sig ned over Graven, nappede med et Par hurtige Smaatag en tre—fire af de kønneste Blomster og forsvandt med dem bag Kapellet.

Emanuel blev stiv i alle Lemmer som en Staalorm.

— Borgmesterens egen Søster! mumlede han — Borgmesterens egen Søster!

Saa smuttede han frem bag Buskene og sneg sig efter hende.

Da han naaede hen bag Kapellet, tog han Hatten af og listede hen ved et Hjørne.

Valdhorninden stod lige foran Smedemester Sørensens Familiegravsted. Hun bøjede sig frem over Gitterværket og skar med en lille Kniv en Del Knopper og halvt udsprungne Blomster af Rosenbuskene derinde.

Men da hun vendte sig, havde hun ingen Blomster i Hænderne alligevel.

Saa svinkede hun hen til et nyt Gravsted, spejdede og skar løs. Og fra Grav til Grav løb hun og nappede en Blomst hist og en Knop her. Men hvor i Alverden gjorde hun af dem!

Thomsen dirrede af Sindsbevægelse. Og da den gamle Dame nu ogsaa nærmede sig Stedet, hvor hans Fader og Farfader laa begravet, kunde han ikke styre sig længere. Han sprang frem af sit Skjul og fór hen og greb hende i Armen, lige som hun skulde til at skære en stor, mørkerød Rose af.

— Dame dog! sagde han, og hans Stemme rystede — Frøken dog! Hvad er det, De bestiller!

Olivia udstødte et Skrig og tabte Kniven. Men da hun saa', hvem Angriberen var, mandede hun sig øje-

blikkelig op, rettede sin lille Skikkelse, knejsede kry med Nakken og sagde yderst indigneret:

— Men M e nneske!

— Hvad er det, De bestiller? gentog Emanuel og tog fastere om hendes Arm.

— Slip mig, forrykte Mandsperson! sagde hun.

Men Thomsen slap ikke.

— Hvor har De gjort af Blomsterne? spurgte han.

— Slip mig, si'er jeg!

— Jeg slipper Dem ikke! (Manuel var ligbleg af Bevægelse.) Hvor har De gjort af Blomsterne?

— Hva' si'er De? Jeg kan'te høre, véd De!

— Sludder! sagde Thomsen brutalt. Og pludselig rev han Paraplyen ud af Haanden paa hende. Han havde faaet Øje paa et grønt Blad, der stak frem af den.

— Men der er de jo! sagde han.

Valdhorninden hvinede.

— Uforskammede Personage!

Men Manuel slog resolut Paraplyen op; og Blomsterne regnede ned paa Jorden omkring ham.

Rapmundet sagde Frøkenen:

— Jeg har faaet Lov af Familierne!

— Ha'de De maaske osse faaet Lov at stjæle af v o r e s Gravsted!

Olivia snappede adræt Paraplyen fra ham og vilde gaa.

— De bli'er her! sagde han og stillede sig i Vejen for hende — Vi bli'er her begge to, til der kommer nogen! At s t j æ l e paa en Kirkegaard!

Den gamle Dame kunde ikke høre, hvad han sagde; men af hans Ansigtsudtryk læste hun, at Situationen var alvorlig. Og hun stak Valdhornet i Øret og spurgte:

— Hvad vil De mig da, Menneske?

— Jeg vil overlevere Dem til Politiet! truttede Thomsen vild af Nidkærhed.

— Til Politiet . . .

— Ja! At stjæle paa en Kirkegaard!
— S t j æ l e! . . . Et Par Blomster!
— Man maa ikke ta' noget fra de døde!
— La' mig nu gaa!
— Nej!
— Hva' si'er De?
— N e j!
— Jamen jeg kan ikke taale at staa, sagde Frøkenen. — Jeg har Nyregrus!
— Saa sætter vi os hen paa en Bænk.
— Hva' si'er De?
— S a a s æ t t e r v i o s h e n p a a e n B æ n k!
— Jamen, hvad v i l De da, Menneske?
— Jeg vil ha' Vidner!
— Vidner?
— Ja! Hele Byen skal faa at vide, at De gaar herude og stjæler!
— Aa, lad mig nu slippe? sagde Frøkenen mygt.
— Nej! . . . Nu kalder jeg paa Graveren!
— For Guds Skyld, Menneske!
Emanuel bøjede sig helt ned til Valdhornet og spurgte hastigt:
— Hva' gi'er De mig?
— Gi'er? . . .
— Ja, for at la' Dem slippe?
— Vil De ha' Penge?
— Ja! Saa skal jeg ingen Ting sige . . . Skynd Dem; der kommer nogen!
Manuels Øjne glimtede, og han lignede i dette Øjeblik en fed Ræv paa Krigsstien.
— Skynd Dem! Skynd Dem!
— Jamen, jeg har jo . . .
— Nu er det for sent! sagde Thomsen og greb hende i Armen igen. — Der er han!
Der lød tunge, knirkende Trin paa Grusgangen bag Kapellet. Og Graveren kom frem omkring Hjørnet.

— Nu skal der lukkes, sagde han. — Maa jeg anmode Dem om at forlade Kirkegaarden.

Frøken Reiersen vred sig for at komme løs. Men Manuel holdt godt ved.

Graveren traadte nærmere.

— Hvad gaar her for sig? spurgte han. Og da han havde draget Kendsel paa Personerne, fortsatte han — Men er Di gal, Thomsen?

— Det er Frøkenen, der har stjaalet alle di Roser!

— Er Di gal, Thomsen? Slip hende!

Manuel slap sit Bytte, og Valdhorninden forsvandt i samme Nu imellem Gravene.

— Se her, alle di Roser!

— Ja, ja, ja! sagde den gamle Graver og rystede paa Hovedet. Han var hvidhaaret og hvidskægget og kendte Verden.

— Har hun Lov til d e t?

— Nej vist saa har hun ikke, nej . . .

— Det er Krænkelse af Gravfreden!

— Ja, det er det, det er det . . .

— Og det er der Straf for!

— Ja vel saa, ja; det er der! . . . Gaa nu lille Thomsen! Her skal lukkes!

Manuel stirrede paa Graveren som paa et Syn.

— H a r di da Lov at stjæle herinde? spurgte han.

— Nej vist saa! naturligvis har di ikke det! sagde den gamle og virrede igen med Hovedet — Vel har di ej! Men . . . (her bøjede han sig ned mod Manuel Nidkær, og hans Stemme blev hviskende fortrolig) . . . men di gør det jo allesammen, lille Thomsen; alle Damerne; sær di gamle Frøkener. Saa det nytter saamænd ikke no'et, a' rode op i d e t! . . . Ta' nu og hjælp mig med a' samle Blomsterne op; og ta' Di en Haandfuld hjem med til Deres Mo'r. Saa ta'r jeg Resten til min Kone; og saa er den Hare spækket!

Og Manuel krummede sin Ryg, pillede sig en Haand-

fuld Roser, gemte dem paa sit Bryst, knappede godt til over dem og gik.

XVI

Det var i September. Og Byen havde Høstmarked.

Det smældede med Flag og Vimpler fra alle Jordens Riger og Lande. Søndergade og Torvet var et komplet Sammensurium, halvt Industriudstilling og halvt Dyrehavsbakke. Langs Fortovene var rejst Købmandsboder; og Torvet ved Foden af De hvide Søstres Kirke var opfyldt af Telt ved Telt, hvori der forevistes de utroligste Seværdigheder: Fede Damer — Magre Mænd — Kalve med seks Ben — Blaarædere — Havfruer — Præsident Carnots Morder — Og „to" Tvillinger i Spiritus.

Invalider med Lirekasser drog Byen igennem. De spillede hver sine Melodier. Og naar de mødtes, standsede de og spillede løs og skreg op og truede ad hinanden med Resterne af deres Lemmer.

Bønderne var kommen rullende til Bys fra Morgenstunden af. Og den ganske Stad lugtede af Vadmel og F. F. Portorico.

Oppe paa Torvet, foran en Halvtredsindstyveøres Bod, stod Mo'r Karens Broder, Jakob Henriksen, Degnen fra Græsted, og hans Datter Wulfdine. Faderen skulde forære Datteren en Markedsgave; men det var umuligt at bestemme sig Ansigt til Ansigt med alle disse Herligheder.

Wulfdines smaa Museøjne slugte Genstandene, som stod paa Disken foran hende. Hun kunde for aldrig det tage en Beslutning! Snart hældede hun til et Syskrin med Konkylier, snart til en Fotografiramme med Fløjelskant, og snart til en „ægte kinesisk Vifte med spansk Tyrefægtning."

— Naa Dine, sagde Degnen — hva' bli'er det saa til, min Pige?

Dine smilede fra Øre til Øre og knækkede i Ryggen, Hun var saa forfærdelig genert af sig, Pigebarnet, og gik i Jorden ved den mindste Lejlighed.

— Jeg véd det saamænd itte, sagde hun og rødmede og vred sig — det er jo saa ny'eligt altsammen.

— Ska' vi ta' Syskrinet?

— Hører der Naalehus til?

— Ja—a, sagde Madammen bag Disken — Og Naalepude og Fingerbølle og Saks!

— Ska' vi saa ta' d e t, Wulfdine?

Det knagede i Wulfdine, saadanne Bugter slog hun.

— Jeg véd det saamænd itte . . . .

— Jo—o, saa ta'r vi d e t, sagde Degnen og rakte Datteren Skrinet og betalte.

Wulfdine rødmede helt op til Haarrødderne, og hendes Gummer blottedes i et lyksaligt Smil.

— Tak, sagde hun og holdt Skrinet frem foran sig paa sine udspilede Fingre — Gu' hvor det er ny'eligt! sagde hun.

— Kom saa, min Pige.

— Jeg maa da først ha' svøbt det! Og hun trak et rødbroget Lommetørklæde op af Kjolelommen og bandt forsigtigt dets fire Hjørner sammen om Klenodiet.

De gik nu rundt paa Torvet og saa' paa Teltene og hørte paa Udraaberne. Der var stuvende fuldt af Markedsgæster.

— Vil du ind og se no'et, Dine?

— N æ i! sagde Dine og gik forfærdet i Jorden. Skrinet bar hun omhyggelig paa Armen, som var det hendes førstefødte. Og af og til sendte hun det et ømt Blik.

Degnen drejede ned ad Søndergade.

De kom forbi en Liremand, der drejede Melodien til „To Drosler sad paa Bøgekvist . . .“

Dine trak Faderen i Skødefrakken:

— La' vos staa lidt!

Og saa stod de.

Dine trak igen:

— Har du en Toøre, Far?

Den gamle halede Portemonnæen op og leverede hende Kobberet.

Wulfdine rødmede og knagede og gik i Jorden. Men saa tog hun pludselig Mod til sig og bølgede hen og lagde Toøren paa Spillekassen.

— Væ'sgod! sagde hun og bølgede skyndsomst væk igen.

Liremanden nikkede og drejede, han havde kun een Arm.

— Tak, lille Frøjken! sagde han. Og saa bøjede han Ansigtet ned over Kassen, tog Pengestykket op med Læberne og spyttede det ned i en Blikbøsse, som hængte ham foran paa Brystet. Og saa faldt han ind i Melodien og sang med bævende Brændevinsrøst:

. . . . med Sork i Sindt og tyst di sad
thi, ak, de skul—de skil—des ad!

Dine stod fasttryllet til Stenbroen, og i hendes Øjne var der Taarer.

— Dine, kaldte Faderen — Dine!

Et mægtigt Suk hævede Dines lille Barm; hvorpaa hun løsrev sig og fulgte.

— —

Nede hos Karen Thomsen var der bredt en snehvid Dug paa Mahognibordet i Stuen bag Butikken; Kaffekopperne var stillet rundt, og i Centrum af Opdækningen stod et stort Fad med Wienerbrød.

Ude fra Gaden lød Markedslarmen.

— Kommer ikke Manuel mon, Søster Karen? spurgte Degnen. De fremmede havde endnu ikke faaet hilst paa ham.

— Jo—o, sagde Madam Thomsen — nu maa han vel snart slippe.

Madam Thomsen var bleven saa mager og skarp i Ansigtet i den sidste Tid.

— Han strider svært i det, sagde Jakob Henriksen.

— Ja—a, paapasselig er han jo.

Wulfdine sad paa en Stol henne ved Vinduet og saa' ud. I Karmen foran hende stod Skrinet; og af og til blæste hun paa en Konkylie, naar hun opdagede et Støvgran; blæste og tørrede efter med Lommetørklædet.

— Der kommer Manuel! sagde hun og knækkede.

Butiksklokken ringede.

— Det er mig! sagde en Stemme. Og Thomsen traadte ind i Stuen.

Han saa' sig om, som om han vaagnede. Saa gik han hen og trykkede Gæsternes Hænder.

— Goddag, Morbro'er Jakob! Goddag Wulfdine!

Havde Wulfdine haft en tom Cementtønde at krybe ned i, havde hun gjort det. Det knagede og bragede i hende af Generthed. Men Manuel syntes ikke at ænse hendes Forvirring.

— Naa, hvordan befinder man sig? spurgte han.

— Tak godt, baade jeg og Dine; vi klager ikke.

— Kan jeg skænke Kaffen, Manuel?

— Skal vi ha' Kaffe, Mo'r Karen? Thomsen sendte Madammen et hvast Blik.

— Ja, jeg synes, naar . . . stammede hun.

— Ja, skænk saa du! afbrød Manuel hende.

Karen listede ud i Køkkenet.

— Wulfdine vilde jo gerne til Marked . . . . begyndte Degnen.

— Aa, ja saamænd.

— Og saa tog vi herind, vi kørte med Sognefogdens.

— Naa!

Tavshed.

— Du har meget at gøre her om Dagen, Manuel? tog Morbroderen fat igen.

— En maa tjene til Føden . . .

— Ja—a . . . . Kigger du ikke ud til vort en Søndag?

Wulfdine gemte Øjnene bort og gik i Jorden.

— Nu er Sommeren jo snart forbi, Morbro'er Jakob.

— Ja—a, det er den jo . . . Men du véd da ellers, du er velkommen til enhver Tid.

— Jo—o, Tak, det véd man . . .

Manuel gik rastløs op og ned ad Gulvet. Og hans Slægtninge fulgte ham med rædde Sideblikke, thi Mo'r Karen havde, da de var ene, lettet sit Hjerte for dem.

— Vi har da ta'et en halv Tønde Kartofler med, forsøgte gamle Jakob for tredje Gang. — Jeg har sat den over i Skuret.

— Tak, nikkede Thomsen og klarede lidt op — di groer jo heller ikke herinde paa Gaderne!

— Næi vist saa! Men Sækken vilde jeg da gerne ha' med igen. Du ka' vel tømme den ud.

— Det skal jeg . . . Saa' du Mortensen derovre?

— Jo—o . . . .

— Han er klejn nu.

— Han er jo gammel.

— Tror du, han gør 'et i Vinter?

— Du faar vist ta' ham ind i Varmen.

— Sæt han gik hen og døde!

Manuel standsede brat op og stirrede vildt paa Morbroderen.

— Han holder sig nok, Manuel.

— Døde han, var det hele forbi!

— Aa nej, aa nej . . . .

Wulfdine havde ganske og aldeles glemt sit Skrin og sine Konkylier bare for at kigge paa Fætteren. Hendes Øjne var bekymret—ydmyge. Og sine tykke, røde Hænder havde hun uvilkaarlig foldet foran sig nede i sit Skød. Lille, buttet og lavstammet som hun

var, lignede hun med sit runde Ansigt, sine smaa Øjne og sit lyse Haar, paafaldende Emanuel. Kun var Øjnene blidere og mere godmodige; og Munden var større, og Læberne fyldigere. Hun var et Par Aar yngre end sin Fætter, saadan omkring niogtyve—tredive. Og lige siden den Gang de som Børn legede i Møllegaardens Have, havde hun næret en bly og frygtsom Kærlighed til ham. Hun syntes, at han var det skønneste Mandfolk, hun nogen Sinde havde set for sine Øjne. Hun gik i Jorden, bare han saa' paa hende; og kom han hændelsesvis til at røre ved hende, blegnede og rødmede hun og skælvede som i Feber. Om hun havde faaet Lov til stadig at være om ham og lappe hans Klæder og stoppe hans Strømper, skulde hun ikke have forlangt højere Lyksalighed i denne Verden.

Og Manuel selv havde forlængst opdaget og tydet disse hendes Følelser. Og han fandt dem naturlige og tog dem som sin Ret. Om han gengældte dem, havde han aldrig gjort sig klart; han havde hidindtil ikke haft Tid til at interessere sig for Kvindfolk. —

Mo'r Karen kom ind med Kaffen:

— Værs'god og sid hen til Bordet, Jakob og Wulfdine . . . Og værs'god, Emanuel!

Man satte sig omkring Dugen. Og Madam Thomsen skænkede Kaffe.

— Du har de gamle Sølvskeer endnu, Søster Karen, sagde Degnen og vejede sin Theske i Haanden.

— Ja—a, sagde Karen — man gemmer jo hen.

Thomsen og Wulfdine sad ved Siden af hinanden.

— Værs'god og ta' Brød! Det var stadig Karen, der var gæstfri.

Wulfdine knækkede ind over Bordet og bemægtigede sig et Stykke. Men hun var i den Grad betaget af sit Naboskab, at hendes Fingre pludselig blev stive og lamme. Hun sad og famlede en Stund med Wienerbrødet, som om hun brændte sig paa det. Til Slut tabte hun det. Og da hun saa vilde gribe det i Flugten, stødte hun i

vanvittig Forfjamskelse til sin Kop, saa Kaffen skvulpede over.

— Men Dine! sagde Degnen — Hvordan er det, du sidder! Faster Karens rene Dug!

Dine slog Hænderne for Ansigtet og gik i Jorden.

— Bryd dig ikke om det, lille Wulfdine, sagde Mo'r Karen mildt — Drik nu din Kaffe.

Men Manuel sad stiv og forarget.

— Vi kørte forbi Møllegaarden, sagde Jakob Henriksen for at aflede Opmærksomheden fra Datteren — Den ser ikke ud som i Jer Tid.

— Cornelius er et Svin! bruste det ud af Emanuel.

— Ja, han er nok saa, sagde Degnen — Tænker du endnu paa at komme tilbage, Manuel?

— Hva' nytter det? indskød Karen.

Sønnen sendte hende et hadefuldt Blik.

— Du snakker! sagde han skarpt.

Madam Thomsen bøjede Hovedet og pillede et Par Krummer af Dugen. Og Wulfdine, der havde vovet sig lidt frem af sit Skjul, forsvandt igen.

Der blev Tavshed i Stuen.

Men udenfor larmede Markedet. Man hørte Lirekasserne spille, og der var en ustandselig Traven af Menneskefødder paa Fortov og Gade. Der blev sunget, leet og raabt; og paa een Gang begyndte Invaliden med de to Drosler at lire løs lige foran Butiksdøren.

— Aa—aa! sagde Wulfdine og blottede Gummerne i et saligt Smil — Det er den!

— Skal I unge ikke lidt ud og se paa Stadsen? foreslog Mo'r Karen. Hun blev altid ligesom lidt dristigere, naar der var fremmede til Stede.

Dine skævede ræd til Fætteren.

— Gaar Fa'r og Faster Karen ikke med? spurgte hun. Hun var simpelt hen død, inden de var kommet ud paa Gaden, skulde hun have gaaet alene med Emanuel.

— Mo'r skal passe Butikken, sagde Thomsen. — Og en anden har heller ikke godt Stunder!

Broder og Søster vekslede paa ny et Blik. Og Karens Øjne var fulde af Bedrøvelse og Haabløshed.

— Vil du gerne ud. Wulfdine? spurgte saa Degnen — Det er jo mest for din Skyld, vi er kommet.

— Ja—a, ... sagde Wulfdine og vilde have givet sit Liv for et venligt Ord af Fætteren.

— Ja, saa gaar vi, sagde Degnen.

Mo'r Karen sad lidt og vrikkede paa Stolen.

— I spiser vel her, inden I kører hjem? spurgte hun saa; og hun vovede ikke at se paa Sønnen.

— Ellers Tak, Søster, lød det stille fra Degnen — Sognefogden ta'er snart af Sted. Det er en lang Vej.

— I skal da ha' Mad, sagde Madam Thomsen fortvivlet modig. — Og I ka' da li'saa godt ta' den her.

Emanuel rejste sig med et Stød og gik hen og stillede sig ret ved Vinduet og saa' ud.

De tre andre drejede langsomt deres Øjne om efter ham.

Saa lagde Mo'r Karen sin Haand over paa sin Broders. Hendes Hage dirrede, Læberne pressede hun sammen, og Taarerne løb stille ned over hendes Kinder.

— Naa, naa, Søster Karen, mumlede Degnen — det retter sig nok . . .

Og Wulfdine skar nogle frygtelige Grimasser, som om hun blev elektriceret. Hun var ved at briste i Graad.

Men henne ved Vinduet stod Emanuel og trommede med Fingrene paa Ruden.

Og udenfor larmede Markedet.

XVII

Overlærer Clausen havde mødt „Livsens Ondskab"

ude paa Landevejen Nord for Byen. De havde slaaet Følge, var vendt om ved Fjerdingmilepælen og vandrede nu ad Byen til.

En Rytter kom imod dem i Pasgang.

Overlæreren puffede Knagsted i Siden med Albuen og hviskede:

— Det er Pastor Engelhardt!

Pastoren red forbi og hilste. Hans lange Lokker flagrede ham om Skuldrene. Høj Hat havde han paa og Slængkappe. Og hans Ansigt var blegt og forklaret.

Esaus Totter bevægede sig:

— Han ligner Gabriel, sagde han — der skal ud at bebude!

— Naa, naa, Knagsted! smilede Overlæreren.

— Har du hørt, Clausen! vedblev Tottenborgeren — at der er kommen den Bestemmelse, at nu skal Præsterne r i d e til Kirken paa de store Helligdage og til Bryllupper og Barnedaab . . . i Ornat. Og til Konfirmationen skal alle Konfirmanderne ride bagefter.

— Vrøvl, Knagsted!

— Det er vedtaget i begge Thingene. Og det stod i Berlingske i Morges.

— Hvor kan du nu gaa og hitte paa saadan no'et? sagde Clausen halvt forarget.

— Det er sgu ikke mig, der har bragt Forslaget ind!

— Hø!

— Det er Kultusministeren. Han mener, det vil ophjælpe vores egen Religion, nu da Katolikerne har saa stor Fremgang.

— Du skulde skamme dig, Knagsted!

— Har du ikke læst hans Tale?

— Du skulde s k a m m e dig, si'er jeg!

— Ja, det kan jeg sgu gerne!

Overlæreren rystede opgivende paa Hovedet. Saa saa' han ud over de nøgne, afhøstede Marker og sagde med et lille Suk:

— Nu er d e n Sommer snart forbi.
— Gudskelov, ja!
— Si'er du Gudskelov?
— Ja, jeg gør.
— Du er aldrig af samme Mening som andre.
— Næi. Det er I sgu nok om.
— Hvad skader Sommeren dig?
— Aa nej saamænd, ikke mig personlig. (Knagsted talte stedse med urokkelig Alvor.) Jeg er ligeglad. Men Folk bli'r saa idiotiske i Solskin; akkurat som de ha'de vundet i Lotteriet. De pynter sig og ta'er „i Skoven" og „ud at sejle"; og saa synger de og lamenterer og skaber sig . . . . Det skulde altid være Regnvejr!
— Hø! Du ødelægger min Spadseretur, Tolder!
— Og saa skriver de med fede Typer i Aviserne: at n u er Stæren kommen, og n u er Viben kommen, og n u er Storken kommen. Hva' Fanden, de kommer jo hvert Aar. Det vilde sgu være mærkværdigere, hvis de blev borte!
— Holder du da ikke af Naturen?
— „Naturen" . . . Næi. Jeg kender den.
— Og de grønne Træer og Blomster og Havet?
— Jeg kender det altsammen.
— Du kender jo ogsaa Regnvejr!
— Det gør jeg. Men saa holder Folk Kæft og bli'er inde.
— Du gaar jo ogsaa ud!
— Jeg gaar for min Mave.
Overlæreren lagde blidt sin Haand paa Kontrollørens Arm og saa' ham ind i Øjnene.
— Du er vist et ulykkeligt Menneske, Knagsted!
— Ha! Hva' for et Fruentimmer har ruget d e n ud? Fordi man ikke for længe siden er død af Grin, behøver man da ikke netop at være „u"lykkelig . . . med himmelvendt U!
— Jeg kan ikke forstaa dig, Knagsted! sagde Over-

læreren dybt bekymret — Jeg kan sandelig ikke forstaa dig!

— Det kan du jo ta' dig let, lille Overclausen! Hva' Fanden skulde du gaa rundt og „forstaa" mig for? Altid skal I „forstaa". Naar man først forstaar noget, saa er det jo kedeligt, Mand. I skulde hellere bespise mig paa Raadhuset, fordi jeg gaar her og morer Jer allesammen! . . . Men husk paa: ingen hede Vine! det taaler min Mave ikke.

— Du er nu et ulykkeligt Menneske! sagde Overlæreren med Overbevisning.

— Mener du, fordi jeg ikke kan taale hede Vine?

— Blæse være med de hede Vine! Nej, det er din Sjæl, der er syg!

Tolderen smilede bag sit Krat.

— Ja, saa sig det da, ved din næste Kaffeslapperas, sagde han — Saa faar du nok to Kopper.

— Bare vi kunde komme rigtig ind til dig . . .

— Hvor ind? spurgte Knagsted og saa' for første Gang op paa sin Følgesvend.

— Ind til dit inderste Menneske . . .

— Hum! hvor mange tror du, jeg har?

Clausen blev hidsig.

— Jeg kan ikke fordrage, at du saadan leger med Ordene! sagde han, og Blodet skød ham op i Kinderne — du véd meget godt, at vi gerne vil gøre noget for dig . . . at . . . at Byen gerne vilde ha' dig assimileret med sig . . . ha' dig optaget i Selskabet! Nu . . . nu . . . gaar du saa alene rundt her, og . . . og . . .

Esau standsede. Og idet han satte sin tunge Stok haardt i Landevejens Sten og hvilede begge Hænder paa dens Haandtag, løftede han sig op paa Tæerne og stak sin Haarfylde lige ind under Næsen paa Vennen og brølede:

— Hva' Fanden rager det Jer!

Overlæreren veg et Skridt tilbage.

— Er der . . . er der da slet ingen, du holder af? spurgte han.

— Jo! sagde den anden — Bismarck! og Kong Ex-Milan af Serbien!

Overlæreren rystede dystert paa Hovedet. Det gjorde ham virkelig saa inderlig ondt i hans Hjerte, at han ikke kunde faa Lov til at „gøre noget" for dette „stakkels Menneske".

Pludselig fik han en lys Indskydelse og sagde:

— Men du ta'er jo ogsaa i Skoven!

— Hva'?

— Du var jo ogsaa i Skoven i Sommer!

Tolderens Totter strittede.

— Det var jeg, indrømmede han roligt — Men det var jo nærmest for at æde Gravøl over Eriksen sammen med Jer andre Dyr.

Clausen vrinskede af Indignation.

— Knagsted!

— Ja, saa lad være at rode dig op i mine Sager, lille Overclausen . . .

De spankulerede nu af Sted en Stund i Tavshed.

Ud gennem Nonneporten kom en lille, letbygget Fjedervogn kørende i snurrende Fart.

— Dikkedik-Proprietæren! sagde Toldkontrolløren.

Vognen suste dem forbi, saa Støvet føg om Hjulene. To skinnende Skimler var der for Køretøjet; og de blev kyndig styret af en høj, bredskuldret, lyshaaret Mand, hvis hvide Tænder lo, da han fór dem forbi og hilste flot med Pisken.

— Det er dog uforsvarligt, saa Heimann altid kører! sagde Overlæreren.

— Han skal hjem og dikkedikke!

— Hæ!

— Han bygger nok en ny Fløj til Hovedbygningen nu.

— Saa—aa?

— Har du ikke hørt noget om det?

— Næi.

— Jo—o . . . Et Sovekammer i Midten med Ovenlys.

— Hum . . .

— Og saa seks Værelser uden omkring. Det skal være Pigekamre.

— At du kan spotte med saadan noget, Knagsted!

— Jeg spotter sgu ikke! . . . . Og saa skal Pigernes Navne sættes paa Dørene; og saa dikkedikker han dem i alfabetisk Orden. Og paa sin Fødselsdag ta'er han dem allesammen! . . . Véd du, hvor meget han betaler i Alimentationsbidrag om Aaret?

Clausen svarede ikke.

— Femten Hundrede. Akkurat min Gage.

— Og synes du ikke, det er sørgeligt?

— Aa nej. Saadan no'et morer mig.

Og atter stampede de af i Tavshed. Overlæreren lang, mager, afgæret og fredsommelig. Knagsted lille, firskaaren, laadden og skummel og ladet med alskens Utuskagtighed. En Pædagog og en Bjærgtrold. —

Landevejen gik op over en Bakke og faldt derpaa jævnt af ned mod Byen.

Da de to Svende var naaet op paa Bakkens Top, pegede Tolderen ind over Markerne ned mod nogle høje Træer.

— Der ligger Thummelumsenhejm nede, sagde han.

Det var Møllegaarden, hvis Skorstene stak frem mellem Træerne.

Overlæreren lo mod sin Vilje af Navnet.

— Ja, Herregud, sagde han — stakkels Thomsen!

— Du gør dig Uro og Bekymring for mange Ting, lille Clausen.

— Jamen han er jo da sindssyg paa det Punkt!

— Skruptosset med Udmærkelse, ja! Men det lever h a n nu paa! . . . D u har jo ogsaa d i n Byld paa Hjernen.

— J e g?

— Ja; har du ikke Anlægsgartneri i alle dine Vinduer!

Overlæreren smilede mildt ved Tanken.

— Jo—o, mine kære Blomster! sagde han.

— Ja, ser du! . . . Man m a a ha' saadan noget for at holde det ud. Heimann for Eksempel har sit Dikkedik . . . . Og jeg har ogsaa m i n Livseleksir.

— Saa—aa? Har d u? spurgte Clausen interesseret.

— Ja . . . Jeg samler paa Kommaer.

— Paa K o m . . .

— Paa K o m m a e r, ja! Naar jeg læser en Bog, saa tæller jeg dem op og fører Regnskab over dem.

Pædagogen stod uvis.

— Jamen, — stammede han — jamen, saa synes jeg ikke, at du rigtig maa kunne nyde Bogens Indhold.

— Nej vel saa, nikkede Skovtrolden — men det har jo ikke noget at sige, naar bare jeg faar mange gode Kommaer!

XVIII

Solen skinnede ned i Hjørnet bag Posten ude i Karen Thomsens Pakkasse af en Gaard. Og i Solskinnet stod Hane-Mortensen med sin pjuskede Krop, sit hængende Hovede og sine, tvende, brudte Halefjer.

Han stod som sædvanlig uden at røre sig. Yderligere afrakket og plukket var han bleven i Sommerens Løb, smalskuldret og lille og frysende. Og havde man ikke vidst bedre, skulde man svoret paa, at han var et Hanelig, der var fundet paa en Mødding, og af en spøgefuld Haand stillet op her i Krogen for at forskrække frygtsomme Sjæle.

Henne paa Brændeskurets Tag sad en Klump Spurve og pludrede og kvidrede og pustede sig velbehageligt

op. Himlen var høj og klar; og Luften var lun. Og det var sidste Søndag i September.

Paa Køkkendørens Tærskel laa „Knors" og spandt. Den saa' saa uhyre agtværdig-tilforladelig ud, som om al denne Verdens Kødhunger og Blodtørst laa hundrede Mile borte fra dens Tanker. Kun drejede den nu og da sit ene tilovers blevne, grøngule Øje op imod Spurvene, medens Pupillen trak sig umærkeligt sammen, og de gamle, forrevne Øren sitrede.

Saa kom der en ny Spurv flyvende. Den havde et eller andet spiseligt i Næbbet. Og straks blev der Postyr og Slagsmaal. De smaa Struglere skreg og hvinede deroppe paa Taget og tumlede rundt og huggede løs paa hverandre med Næb og Kløer og baskede vildeligen med Vingerne.

Knors løftede forsigtig paa sig og gled ned ad Dørtrinnet. Hans Halespids bevægede sig, og han spilede Kæberne op og greb krampagtig ud i den tomme Luft, som nappede han en indbildt Steg. Nærmere og nærmere gled han hen mod Plankeværket, der gik i Flugt med Skuret. Hans hele Legeme sitrede, og Pupillen i hans stirrende Øje var smal som en Knivsæg.

Spurvene jog stadig rundt mellem hverandre under Brus og Skrig.

Saa krummede Katten Ryggen. Alle dens ti Kløer kom frem af deres Futteraler. Og med et vældigt Spring satte den, trods sine femten gamle Aar, op ad Plankeværket og ind paa Taget.

— I—i—ik! skreg en Graaspurv. Knors holdt den under Poten.

Og med et Forfærdelsens Hvin fór de andre smaa Flyvere op over Nabotaget og bort.

Men henne i sin Krog sad Mortensen. Han sansede intet. Løftede ikke Hovedet, og aabnede ikke Øjnene. Omverdenen eksisterede ikke længere for dette Restparti af en Hane.

— —

Inde i de Thomsenske Stuer var der stille. Karen og Thomsen var i Kirke. Det var jo Søndag, og Thomsen forsømte i den sidste Tid aldrig nogen Gudstjeneste. Søndag efter Søndag sad han paa sin Plads lige under Prædikestolen og lyttede anspændt til Præstens Ord, om der dog ikke skulde lyde et Vink eller falde en Udtalelse, som angik ham alene, ham og hans Livssag. Han sang Salmerne med fra Ende til anden; han mumlede Bønnen med Degnen i Kordøren og messede summende efter Præsten foran Alteret. Tre Gange i Sommerens Løb havde han nydt Alterens Sakramente. Og han havde puttet henved en Krone i Kirkeblokken . . .

Men lige meget hjalp det alt sammen!

— Gud har forladt en! sagde han. — Man finder ikke mere Naade for hans Aasyn!

— —

Rundt om i Kirken sad i de gamle Egetræsstole Hoved ved Hoved.

„De Siamesiske", Fru Kæmner Lassen og Fru Redaktrice Heilbunth, havde fundet hinanden. Og det var paa denne Helligdag saa sødt imellem dem, at de sang af samme Salmebog; skønt de havde hver sin guldsnittede med.

Orgelet bruste ud over Mængden. Og Septembersolen spillede ned gennem de farvede Ruder og lagde hist og her kulørte Tinter over de andægtiges Ansigter.

Fru Boghandler Oppermann fyldte en hel Stol. Hun var der med Mogens og de andre Noveller. De sad pyntede og stive og veldresserede. Men pludselig bøjede den ældste Hunnovelle Hovedet og fniste. Hun havde opdaget en stor, grøn Plet, der ustandselig bevægede sig op og ned paa den yngste Hannovelles Næse. Det var Solens Leg gennem de høje Vinduer.

— Rithra! sagde Fru Oppermann strengt. Og Pigebarnet holdt Salmebogen op for Munden, lukkede

Øjnene og kæmpede. Hun saa' ud, som var hun søsyg, men søgte at beherske sig.

— Nu be'er jeg Dem! hviskede Fru Lassen til sin Siameser (Fru Lassen havde længe suget sig indædt ved at se paa Fru Oppermanns Hat, og nu var Svampen fuld) — Nu be'er jeg Dem! sagde hun — det er ved Gud en hel Struts!

Men Fru Heilbunth svarede ikke. Hun slog afværgende ud med Haanden og sang andægtig og med høj Røst:

> . . . alt hvad Verden glædes ved,
> er kun Smerte for mit Hjerte;
> Himlen er mit rette Sted.

Ogsaa den lille Frøken Rejersen, Rosenjomfruen fra Kirkegaarden, var betaget af Andagt. Hendes Hoved naaede akkurat op over Stolestadet; og medens hendes Øjne stirrede stift paa de skinnende Orgelpiber, vældede Sangen falsk og vild frem af hendes vidt aabne Mund. Hun var henrevet af religiøs Ekstase, og hendes smaa, gamle Kinder havde røde Pletter . . .

Saa endte Salmesangen, Orgelet forstummede, og Pastor Engelhardt besteg Prædikestolen.

Menigheden lukkede Salmebøgerne og vendte Blikkene opad. Og Olivia plantede gesvindteligen Valdhornet paa dets Sted.

— Brødre og Søstre . . .

— —

Udenfor paa Kirkepladsen legede Børnene.

Hist og her stod et Par Træer med Bænke under. Her omkring tumlede de eller sad søndagsvadskede og fine og dinglede med de smaa, tykke Ben ud i Luften.

Foran en af Bænkene stod Byens fede Dreng (hver Stad har jo sin). Han stod med Hænderne gravet ned i Bukselommerne og med vidtskrævende Ben.

„Klumpen", kaldte man ham. Og han syntes sammensat af overmenneskelige Rullepølser.

For Øjeblikket forholdt han sig som Tilskuer til en lydløs, men rasende Væddekamp.

To fire—femaars Tuller, en Dreng og en Pige, red sig en Tur paa Bænken med Ansigterne vendt mod hinanden. Drengen var galloperet helt ind paa Livet af Pigen, der lidt efter lidt havde maattet retirere og nu sad alleryderst ude lige paa Bænkens Rand. Ridderen vilde videre, men Damen vilde, som rimeligt var, ikke frivillig lade sig dumpe. Og nu havde de presset Panderne sammen og masede løs paa hinanden, stumme, forbitrede, sprutrøde i Hovederne og med blodsprængte Øjne.

Klumpen saa' yderst interesseret til. Men han rørte sig ikke.

Pigebarnet gled Afgrunden nærmere og nærmere. Hun havde med Fortvivlelsens Selvhjælp boret Neglene ind i Bænkens Træ for at hævde Stillingen. Ikke en Lyd undslap hende, ikke et Ord. Hun blev bare rødere og rødere i Ansigtet, og hendes Øjne stod paa Stilke.

Og Drengen pressede paa. Hensynsløst, blindt som en Mand, der hellere vil dø end vige, var det saa blot en eneste Tomme. Hans Mund stod halvt aaben, og sine smaa Musetænder havde han bidt sammen. Saa greb ogsaa han fat med sine buttede Fingre i Kanten af Bænken; og idet han samlede al sin Kraft, masede han sin Pande ind imod sin Fjendes som en Vædder i Bersærkergang. Og hvad der var at forudse skete: Damen slap Taget, udstødte et Hvin og faldt til Jorden. Og der laa hun vrælende af fulde Lunger og med Ben og Søndagsbukser lige i Vejret.

Klumpens Kød bevægede sig. Han lo.

— Der trimlede hun sgu! sagde han.

Og fra sit Stade kiggede Sejrherren betuttet ned paa sin Modstander.

Saa stak ogsaa han i at tude.

En lang, fregnet Tøs, der havde hoppet „Paradis“ noget borte, kom farende.

— Hva' er der, Oskar og Krestine? skreg hun — Ka' I nu ikke forli's igen!

— Di slaas! sagde Klumpen.

— Saa ku' du jo ha' skilt dem, din Fedt-Fredrik!

Men Fedt-Fredrik vendte sine bageste Rullepølser til og drev af . . .

Henne foran Kirkeporten standsede han igen. Der spillede nogle Drenge Klink op ad Muren.

— Vil du spille med, Klump?

Klumpen rystede paa Hovedet. Han ansaa al unødvendig Bevægelse for Vanvid.

De spillende var ivrige. Og Toørerne fløj i Luften.

— Flyt dig, Klump!

Klumpen flyttede sig to Tommer til venstre.

— Væk, Klump!

Klumpen flyttede sig to Tommer til højre.

— Nej, gaa helt bort! sagde en lille, ilter Spiller og puffede til ham.

— Naada! gryntede Klumpen — ka' vi være her, Splejs!

Og saa gik han sindigt hen og stillede sig op ad Kirkemuren, akkurat paa det Sted, hvor Drengene skulde slaa med deres Skillinger.

— Nu staar jeg h e r! sagde han og gravede Hænderne ned i Bukselommerne.

Byens ene Politibetjent, den lange med det bistre Ansigt, Sørensen, kom op ad Kirkebakken. Han vejrede med Næsen i Luften som en Sporhund.

— Staar I og spiller Klink op ad Kirken under Gudstjenesten!

— Næi! sagde Spillerne og snappede deres Mønter.

— Hva' bestiller du der? spurgte han Fedt-Fredrik og gik ham ind paa Livet.

Klumpen svarede ikke. Betjenten kunde jo se, at han bestilte ingen Ting.

— Hva' staar du der efter? gentog den vrede Mand.

— Jeg kan vel ikke v æ l t e Kirken, mente Klumpen.

— Er du næsvis mod Politiet?

— Næi . . .

— Gaa din Vej!

— Hum . . .

Sørensen greb ham om Armen og trak af Sted med ham. Fredrik fulgte modvillig som en stædig Ko. Og da den vrede slap ham, blev han staaende, medens de andre Drenge flygtede under Hurraraab.

Betjenten truede efter dem og fór derpaa hen og adsplittede Tøsene, der spillede Paradis.

— Ikke støje under Gudstjenesten! sagde han. Pigebørnene forsvandt ned ad Kirkebakken under Hujen og Skrigen. Bagest stampede den fregnede Barnevogterske af med en Tulle hængende i hver Haand. Tullerne hvinede i Rædsel, thi man havde af pædagogiske Hensyn fortalt dem, at lange Sørensen var Skorstensfejerens Fader.

Og videre drog Betjenten. Han foretog en Razzia rundt omkring Kirken. Og overalt udbredte han Skræk og Ødelæggelse.

Omsider laa Pladsen øde og tom.

Kun henne foran Portalen stod Klumpen støt og ubevægelig med skrævende Ben og begravede Hænder. Han vendte Reversen mod Kirken og stirrede apatisk ned over Bakken efter de flygtende Børn.

— —

Men inde i Kirken arbejdede Organist Clemmesen, saa Sveden dryppede ham af Panden.

Han havde, Clemmesen, den fuldstændig rigtige Kunstopfattelse, at der skal være Stigning i enhver Præstation; den bør ende med en Slags Apoteose. Og han tog derfor bestandig alle sine Kræfter i Brug, naar han „spillede Menigheden ud". Det lød, som travede han

langs ad Tangenterne med Træskostøvler paa. Og navnlig traadte han til, naar han færdedes oppe i Bassen. Men saa, bedst som Larmen rasede paa sit vildeste med Brus og Drøn og Hvin og Nødraab i Master og Takkelage, bums! saa kom der et Par blide Fløjtetoner som fra en Stær eller en veldresseret Kanariefugl. Og saa igen et uhyre Brag, som styrtede Orgelet sammen. Og saa holdt Musikken inde.

Toldkontrollør Knagsted kaldte Organisten for Clemmepaaesen. —

Man strømmede ud gennem de vidt aabnede Døre, hilsende paa Venner og Bekendte; nikkende og smilende og trykkende hinanden religiøst-dvælende i Haanden.

Og Snakken gik:

— Det var en d e j lig Præken! — Ja, den Pastor Engelhardt han k a n rigt'nok! — Og C l e mmesen! Nu b e'e r jeg Dem, Fru Brandstrup, Clemmesens S p i l! — Ja, det h a r De ved Gud Ret i, Fru Lassen, sikke T o n e r! — Farvel, Farvel, Fru Borgmesterinde; det var rigtig y n digt at komme til at hilse paa Dem! . . .

Den første, der smuttede ned ad Kirkebakken, var Frøken Olivia. Hun nærede en næsten sindssyg Angest for Emanuel Thomsen siden Historien fra Kirkegaarden. Vandet løb af hende som af en Feberpatient, bare hun fik Øje paa ham. Man vidste jo aldrig, hvad dette forrykte Menneske kunde finde paa.

— Olivia, Olivia! kaldte Borgmesterinden. — Jeg vil gerne tale med Dig, Olivia!

— Frøken Rejersen, Frøken Rejersen! lød det fra tjenstvillige Aander — Borgmesterinden vil gerne tale med Dem!

Men Valdhorninden fór, som skudt ud af en lille Kanon, ned over Torvet og forsvandt med et Glimt bag Bundtmager Hatteras's Hjørne. Det var Solen, der spejlede sig i Stenkulsstrutterne paa hendes Hat. —

Fru Oppermann skred høj og majestætisk frem gennem Menigheden, omringet af sine Noveller.

Og der blev Tavshed, hvor hun gik.

Kun Bagermester Windberg og Materialist Ribensie hilste dybt og seriøst. Hvorpaa de knappede Frakkerne op og trak Vejret dybt.

— Svedsketærte! hviskede Windberg.

— Delikatesse-Figen! mumlede Ribensie. —

Emanuel Thomsen og Mo'r Karen kom Side om Side hver med sin Salmebog under Armen. Emanuels Ansigt var mørkt og sammenknebet. Og Madam Thomsen saa' mager og bekymret ud. Hun nikkede venligt smilende til sine Kunder, men Smilet var ikke det gamle glade. Og Manuel lettede kun trevent paa Hatten. De lignede et Par Arvinger, der føler sig brøstholdne af Testator. —

Klumpen stod endnu paa samme Sted. Kun havde han vendt sig og stirrede nu hen mod Kirkedøren. De forbimyldrende stødte til ham og puffede ham. Men han ænsede det ikke og rørte sig ikke.

En lille, vanfør, sortklædt Dame kom til Syne i Mængden. Det var Enkemadam Frandsen, Klumpens Moder. Hun var mager og bleg og sygelig; og Gud i sin Himmel maa vide, hvordan hun nogen Sinde havde faaet Fredrik.

Den fede Drengs Øjne lyste, da han saa' hende. Resolut skubbede han Mænd og Kvinder til Side og gik hende i Møde. Han elskede, gjorde Klumpen, sin bitte Moder af hele sin fattige Sjæls Fylde. Der var i hans Øjne intet fuldkomment som hun, intet godt som hun, og intet medynkskrævende som hun. Den eneste Gang han var bleven bragt ud af sin kontemplative Ligevægt, var en Dag, da en Dreng havde omtalt hende haanligt og kaldt hendes stakkels puklede Ryg for en „Regimentskasse". I samme Nu, Ordet var faldet, laa Fyren i Stenbroen med alle Klumpens Rullepølser oven paa sig. Og der var næppe blevet Sten paa Sten

tilbage af Smæderen, havde ikke kraftige Næver i Tide flaaet de to Holmgængere fra hinanden.

Men overalt i Staden havde fede Fredrik høstet Ære for sin Adfærd. Naar undtages naturligvis hos den fladtrykte med Familie . . .

— Naa, lille Mo'r . . . ? smilede Klumpen, da han var naaet hen til den sortklædte Dame, og strøg hende kærtegnende ned over Kinden.

— Ja, her er jeg, min Dreng! nikkede hun og stak sin Arm ind under hans. Hendes Stemme var kvækkende og brystsyg.

— Det varede længe, inden du kom.

— Ja, der var jo Trængsel, lille Fridy.

— Der er vel ingen, der har gjort dig no'et? Klumpens Pande blev fuld af Rynker.

— Nejnej! Hvem skulde det dog være?

— Skal jeg ta' din Salmebog?

— Tak, Tak! . . . Hun saa' lykkelig og stolt op paa ham.

— Saa gaar vi vel?

— Ja . . .

Og saa gik de to sælsomme Væsener bort gennem Mængden, der uvilkaarlig gjorde Plads for dem.

Og ned over den stejle Kirkebakke vogtede Klumpen omhyggelig sin bitte Ledsagerinde, at hun ikke skulde støde sin Fod paa nogen Sten.

— —

Ogsaa Emanuel Thomsen vandrede hjemad med s i n Moder. Men de gik ikke Arm i Arm. Han krabbede skummel og sidelæns af Sted et Par Skridt foran hende; og hun trissede forsagt i hans Kølvand. Ikke bar han hendes Salmebog; og ikke husvalede han hendes Hjerte med venlige Ord . . .

Da de naaede Butikken i Søndergade, aabnede han Døren og gik først ind.

Salmebogen lagde han fra sig paa Sekretæren i Bagstuen; og uden at kaste et Blik om efter Moderen gik

han ud i Køkkenet og skiftede Søndagsfrakken om med en Lærredsjakke, lettede Krogen af Køkkendøren og gik ud i Gaarden.

En mager Stribe Sol faldt endnu ned i Hjørnet bag Posten.

Knors sad henne paa Stenbroen ved Siden af Mortensen og gjorde Toilette. Han slikkede sin Pote og gned sig med den ivrigt rundt i Ansigtet. Der stak ham en Graaspurvefjer ud af det ene Øre. Ellers saa' han fuldstændig uskyldig ud.

— Mau—iauv! sagde han kælent, saa snart Døren til Køkkenet blev aabnet.

Mortensen sagde ingenting, fornam rimeligvis ingenting, rystede bare af og til som af Kulde.

Emanuel stod lidt og saa' paa Dyrene. Katten gned sig op ad hans Ben; men han talte ikke til den og karesserede den ikke, som han fordum plejede.

Saa bøjede han sig og løftede Hane-Mortensen op og bar den ind i Skuret.

Og derinde, henne i Krogen under Vinduet, satte han den varsomt ned igen; rodede Halmen sammen om den og bredte et Stykke af en gammel Uldtrøje over dens Ryg og helt ud over dens Hoved. Og nu saa' man af Mortensen kun de lange, tynde Ben med de krydsende Sporer; samt den yderste Spids af de to knækkede Halefjer . . .

Madam Thomsen stod i Køkkenet og syslede med Middagsmaden, da Sønnen kom ind fra Gaarden. Og han passerede hende uden at tale.

Inde i Stuen tog han Salmebøgerne, baade sin egen og Moderens, og gned dem omhyggelig af med sit Lommetørklæde for at forvare dem paa deres Plads inde i Sekretæren. Da han havde anbragt Bøgerne derinde, fik han Øje paa Mo'r Karens Portemonnæ, Opbevaringsstedet for de sparsomme Husholdningspenge.

Han greb den med en Bevægelse, omtrent som den, med hvilken Knors havde grebet Graaspurven, og aab-

nede den. Der laa nogle Kobbermønter rundt i Rummene og et Par Tiører og Femogtyveører. Og indsvøbt i et Stykke Papir en Krone.

Lynsnart nappede han Papiret med Pengestykket og lod det forsvinde i Vestelommen. Saa lukkede han Sekretæren og gik hen og stillede sig ved Vinduet med Ryggen mod Stuen . . .

Madam Thomsen kom ind og bredte Dugen og satte Tallerkenerne frem. Saa hentede hun Maden: et Fad kogte Kartofler af Morbroder Jakobs og en tynd, vandklar Dyppelse.

— Jeg har købt en Sild, sagde hun frygtsomt og sendte et sky Blik hen mod ham. — Det er jo da Søndag . . .

— Hum! . . . Ja naar du bare kan komme til at gi' Penge ud!

— Værsgod Manuel. Maden er her.

— Tak . . .

Manuel satte sig i Sofaen. Og Karen tog Plads paa en Stol for Bordenden. Hun pillede Kartoflerne og lagde dem over paa hans Tallerken.

— Her er Sild . . .

— Tak, man skal ikke ha'.

— Aa, Manuel, Manuel . . .

— Man skal ikke h a', si'er jeg!

Hun satte Silden fra sig. Selv turde hun nu heller ikke røre den.

De spiste videre i Tavshed. Mo'r Karen kæmpede med Graaden, der stadig var ved at tage Magten fra hende. Manuels runde Maaneansigt blev rødere og rødere; og hans Øjne blev lurende og onde. Moderens bævende Hage og graadfyldte Blik satte ham lidt efter lidt i fuldstændigt Raseri.

Pludselig kastede han Kniv og Gaffel haardt ned paa Bordet og rejste sig.

— En holder ikke ud at sidde her og se paa dit sure Fjæs! sagde han, og hans Ansigt var nu hvidt og

dirrende. — Du kunde dog ellers gerne la' en faa sin Mad i Fred!

— Manuel, Manuel . . .

— Ja—a, t u d e kan Du! Det er osse snart det eneste, Du kan! . . . Man gaar op paa Kammeret!

Og ud fór han gennem Køkkenet og op ad Trappen til Loftet. Og Dørene slog buldrende til efter ham.

Saa blev der Dødsens stille i Huset.

Madam Thomsen havde skjult Ansigtet i sine Hænder og rokkede hjælpeløst med Hovedet.

Og i Sofahjørnet sad Knors enøjet, tanketung og verdensviis; og med Graaspurvefjeren strittende frem af det ene Øre.

ANDEN DEL

I

Jordemoder Frederiksen havde været i Praksis helt ude i et af Byens alleryderste Smaahuse. Det blæste en Orkan fra Sydvest, og hun maatte ligefrem smaatrave ned over Graabrødrebakken, saaledes masede Stormen løs paa hendes brede Ryg og Bag. Skørterne smældede om hende som løsslupne Sejl; og den uundværlige Pose, der hængte hende i en Snor over Armen, rev og sled i sin Lænke som en lille ilter Hanmops, der har faaet Øje paa en Veninde.

Nede paa Hjørnet af Strandgaden og Bakkevejen fór en Hvirvelvind pludselig ind under hendes Klæder, pustede dem op som en Ballon og truede med at føre hende ad Himlen til.

— Du almægtige Gud, mumlede Madammen og snurrede rundt som en Top for at faa Tøjet i Orden igen — hvor skal vi n u hen!

Saa slap hun i Læ omkring det første Hus i Strandgaden. Og Klæderne sank paa Plads.

— Puhh! sagde hun og blev staaende et Øjeblik, stakaandet og medtaget — Men godt, at det ikke var ved D a g e n s Lys!

Og saa luntede hun paa ny af Sted.

Over hende rasede Stormen. Som en Flok tudende

Udyr satte den ned over Havnepladsens lave Tage og ud over Fjorden.

— Hum! Der gik d e n!

Det var en Tagsten, der knustes mod Stenbroen.

— Sikken et Kæltringevejr!

Paa Spadserestien knagede og bragede det i Lindetræernes Grene. Sommerens sidste Blade hvirvledes i Ring hen over Grusgangen. Og Gaslygternes Flammer hvæsede og kogte, og Glassene klirrede.

Madam Frederiksen havde igen faaet Vinden paa Ryggen. Hun maatte holde sig ganske svejrygget. Og undertiden fór hun hen og omfavnede et Træ, naar hun ikke kunde stritte imod længere.

Paa een Gang satte hun en Fod haardt ned i Jorden og standsede.

Henne paa Bænken under den nærmeste Lygte sad et Par Mennesker; en Mand og en Kvinde. Og der lød en klynkende Klagen.

— Du maa ikke rejse, Niels Peter! Du m a a ikke rejse! hulkede en Kvindestemme.

— Jamen, naar jeg nu s k a l, Marie!

— Men kan du ikke li'saa godt bli'e her i Byen...?

— Her er jo ingen Arbejde aa faa, har jeg sagt Dig!

— Aa Gud, aa Gud . . Og nu har Du bragt mig i Ulykke . . .

— Skav dig ikke min Tøs! det har vi vel været li'egode om!

Madam Frederiksen kunde ikke dy sig.

— Hva' er her paa Færde? spurgte hun og blæste nærmere.

Pigebarnet skjulte Ansigtet i sine Hænder og hikkede af Graad. Men Mandfolket, en ung, skægløs Knægt, saa' trodsigt op. Han var bleg og indædt, og hans Øjne glimtede i det blafrende Lys fra Gaslygten.

— Hva' vil Di?

— Men det er jo Rulle-Karens Niels Peter! sagde Madammen og korsede sig.

— Ja, hva' saa? Hva' rager det Dem?

— Og du har allerede et Menneskes Ulykke paa din Samvittighed?

Fyren fór rasende op fra Bænken.

— Gaa Deres Vej! sagde han. — Hva' render Di her og roder Dem op i andre Folkses Sager efter?

— Niels Peter, Niels Peter! skreg Pigebarnet og slog Armene om ham.

Niels Peter blev rolig.

— Jeg ska' sgu ikke skade Madammen, sagde han, — blot hun vil passe sig sæl.

Madam Frederiksen stod et Øjeblik ubeslutsom. Hun følte Trang til at skride ind og sige sin uforgribelige Mening; Indignationen kriblede hende paa Tungespidsen. — Men saa gjorde hun pludselig rask omkring og gik.

Og atter begyndte Pigebarnet at trygle og hulke. Det lød saa uendelig haabløst gennem Stormens Brus.

Madammen vendte uvilkaarlig Hovedet og saa' sig tilbage.

— Mandfolk! mumlede hun og sænkede forarget Mundvigene — Pisk sku' de ha'! . . .

Maanen var kommet frem. Det saa' ud, som sejlede den i rasende Fart hen over Himlen. Snart fór den ind i en Sky og snart ud af den igen. Telefontraadene sang paa deres Stænger. Og store, fantastiske Skygger dansede omkring De hvide Søstres Kirke hist oppe paa Bakken . . .

Klokken slog et Kvarter paa to, da Madam Frederiksen drejede fra Prinsessestien ind i Maren Smeds Gyde.

Herinde var der Pusterum og lunt og Læ. Man hørte bare Stormen buldre af Sted oppe over Tagene.

Og saa hørte man Raab og Latter og Glasklirren henne fra Stadt Gammelkøbing.

Man var godt inde i Oktober Maaned. Og „Dolkene“ havde deres første Vinterstævne.

Madam Frederiksen maatte standse ovre paa det modsatte Fortov. Thi Mødesalens Vinduer var slaaet paa vid Gab, og Tobaksrøg og Vindunst flød ud over Gaden.

Og trindt omkring det store, nu afdækkede Bord sad de glade Brødre.

Deres Ansigter skinnede af Fedt og Fryd. Deres Øjne lyste. Og deres Arme fægtede demonstrativt ud i Luften eller laa fortrolig-kærligt om Naboernes Skuldre. Midt paa Bordet tronede en uhyre Terrinfuld Punch, garneret af Cigarkasser, Glas og Flasker. Og de gamle Herrer raabte og skreg, sang og lo, saa at de ormædte Tandstumper blottedes, og de brede Buge gyngede.

Redaktør Heilbunth laa i sin Formandsstol for Bordenden. Han var i Skjorteærmer. Frakken havde han for længst afført sig; og Knapperne i hans Vest stod aabne. Og højt i sin opløftede højre Haand holdt han det rygende Puncheglas.

— Wein, Weib und Gesang! raabte han og hans Ansigt var rødt som en Skrigeballon — Wein, Weib und Gesang! . . . Leve gamle Morten Nonnekær!

— Ja—a! brølede Slagtermester Freiesleben og svingede sit Bæger — det er det, det kommer an paa! Weiner og Weiber! Skaal Redaktør! De køber ganske vist Højrekød; men jeg holder allirenveller Deres Sprøjte!

Og saa sang han:

Den bedste Kone faar man for en Daler,
en Daler,
en Daler;
den bedste Kone faar man for en . . .

— Ja, for hende kan man da komme a' med igen . . . hæk, puit! hikkede Kæmner Lassen.

— Javel! sagde Fabrikant Røssel — Den er hørt! Kvinden leve!

Han sad med sin ene Arm om Halsen paa Slagtermesteren og daskede ham kærligt paa Kinden.

— Er du ikke morderlig glad, at du er kommen med her i Aften, Pølsehakker? spurgte han.

— Jo, det ka' du re'nok bande paa! sagde Slagteren, og hans Øjne tindrede. Han var Novice, indballoteret i afgangne Luksusbugens Sted; og det var første Gang, han deltog i et Møde.

— Jeg elsker dig, Røssel! sagde han — jeg elsker dig, li'som du ku' være min Mor!

Og i ubehersket Henrykkelse slog han Armene om Halsen paa Fabrikanten og kyssede ham midt i Skægget.

— Uf, Mandfolk! sagde Madam Frederiksen udenfor paa Fortovet. Og saa gik hun.

Kæmner Lassen rettede sig pludselig i Stolen og stirrede vildt.

— Højre kød? . . . snøvlede han (han blev altid paa fremskredne Tidspunkter noget sen i Opfattelse ledsaget af Hikke) — Hvem . . . hæk, puit! . . . se—nakker om Højre kød?

Men da ingen svarede ham, sank han hen igen.

Ej heller den rare Overlærer Clausen taalte en sen Drue. Men han fik det paa en ganske anden Maade: han blev „stærk". Hans lange, leddeløse Krop stivedes af; hans milde, godlidende Ansigt blev energisk, hans bløde Stemme skarp og indtrængende; og med sine underlige, tynde, bleghvide Fingre (de lignede Slikasparges med Hængsler) strøg han sig uophørlig gennem sit sparsomme, graasprængte Haar, der ellers var sirlig friseret med Skilning og Pomade, saa at det til sidst kom til at staa vildt og strittende paa hans Hoved som Piggene paa et sydeuropæisk Hulepindsvin.

For Øjeblikket var han i Færd med at suggerere noget af sin Urkraft over i Toldkontrollør Knagsted, der

sad rolig og behersket ved Siden af ham, godt forvaret bag sine Totter.

— Esau! næsten raabte den til daglig saa stille og varsomme Mand, idet han manende lagde sine Asparges paa Tolderens Skulder — Esau! . . . Ja, for du véd vel, at du hedder Esau?

Knagsted nikkede:

— Jo vel!

— Jeg holder af dig som en Broder, Esau! fortsatte Overlæreren med begejstret Rørelse i Blik og Miner — som en Broder . . . som en Ven! Du er en interessant Personlighed. Du er den interessanteste Personlighed i hele Byen! . . . Men du er uden Styrke, uden sjælelig Spændkraft. Thi du har intet Ideal, Esau Knagsted! . . . Og uden Ideal, intet Støttepunkt. Uden Ideal, intet Fundament. Uden Ideal, ingen Modstandskraft . . . ingen Livsglæde . . . Livsglæde; og der var det, vi skulde hen! . . . Se dig om, Esau Knagsted! se dig omkring Bordet. Se disse glade Mennesker, hvis Munterhed klinger i denne Sal . . . se dig om! Og du sidder tavs og mørk og deltager ikke. Glæden raaber paa dig, og du svarer ikke . . . Du er en skummel Fyr. Men du er en interessant Personlighed . . . Og du er min Ven. Og jeg vilde give mit Liv til, at du kunde blive som en af os andre.

Taarerne trillede ned ad den skikkelige Overlærers Kinder, og hans Fingre fór frem gennem hans Pigge, der strittede vanvittigt som under magnetisk Paavirkning.

Knagsted sad bredskuldret og rolig og syntes at lytte med Andagt til Pædagogens Tale. Men bag hans Haarfylde kom og forsvandt omkring hans Mund og i hans Øjne et lille glimtende Smil.

De andre Gæster var bleven tavse og saa' hen paa Parret med et sløvt—anstrengt Blik.

— Du siger, jeg er uden Ideal, Clausen? spurgte saa Tolderen med en mørk og alvorlig Stemme.

— Ja, nikkede Clausen og stivede sig op — uden Ideal, sa'e jeg . . .

— Du ta'er fejl!

— Det skulde . . . glæde mig meget! Men hidtil har du ikke . . .

— Kender du Thummelumsens Hane? spurgte Knagsted pludselig og stirrede sin Ven og Broder stift ind i Ansigtet.

— Thumme . . .

— Thummelumsens Hane, ja! „Mortensen"?

— Nej . . . ja . . . det vil sige . . . Overlæreren galloperede op igennem Hulepindsvinet.

— Saa kan du aldeles ikke tale med, sagde Esau barskt.

— Hva'? . . .

— Dine Anskuelser bliver jo derved ganske værdiløse!

— Jamen, kære . . .

— Og jeg forstaar ikke, at du tør vove at opkaste dig til Dommer over m i g!

— Jamen, bedste Ven . . .

— Du vil snakke om L i v s v æ r d i e r! vedblev Tottenborgeren, og hans Stemme lød mere og mere ophidset — d u, som ikke har haft Lejlighed til at iagttage det ypperste: Livs l i g e g y l d i g h e d e n!

— Hans Sværte lugter! snøvlede Kæmner Lassen med en Reminiscens fra salig Luksusbugen.

— Jamen, kæreste, bedste . . . stammede Clausen forvirret — Emanuel Thomsens Hane . . . ? hva' . . . Og atter travede Fingrene op igennem Piggene.

Knagsted gjorde denne Bevægelse efter og fortsatte saa med høj Stemme og brede Haandbevægelser:

— Emanuel Thomsens Hane er m i t Ideal! Ganske vist vil jeg aldrig kunne gøre mig noget Haab om at naa frem til et saadant Trin af ophøjet Verdensforagt og imponerende Selvfordybelse, thi jeg er jo kun et Menneske (her løb Fingrene paa ny op igennem Haaret).

Men hele mit Liv skal være helliget Arbejdet derpaa. Og jeg vilde prise mig tifold lykkelig, om du, Clausen, (igen Fingrene) vilde . . .

— Gør du N a r? skreg Overlæreren pludselig sprutrød i Hovedet og greb sin Fjende om Armen.

— Aldeles ikke! sagde den anden.

— Du staar jo og gør li'som jeg!

— Hva' gør d u da?

— Jeg . . . ? Jeg . . . soignerer mig!

— Ja, og j e g „soignerer" m i g! Det er vel mine egne Fingre!

— Mine Herrer, mine Herrer! tyssede Formanden paa.

Alle stirrede paa Kombattanterne med opspilede Øjne. Og selv den lille Thomsen, Idealets Ihændehaver, der hidtil havde siddet og halvsovet paa en Stol i Hjørnet bag Anretterbordet, blev lysvaagen.

— Hva' gaar der af Dem, Clausen? spurgte Fabrikant Røssel. — Bare rolig!

— Ja, bare rolig! sagde Slagtermesteren. — Vi er vel da'nede Mennesker!

Men den ophidsede Pædagog, hvem Druen var gaaet i Blodet, lyttede ikke længere til Fredsrøster. Han bøjede sit Ansigt lige ind til Tolderen og sagde hvæsende:

— Skal jeg sige dig, hvad du e r? Skal jeg sige dig, hvad du e r? V é d du, hvad du er? . . . Du er den p-e-r-s-o-n-i-f-i-c-e-r-e-d-e Ubehagelighed, Ondskabsfuldhed og Nederdrægtighed!

— Hov, hov! sagde Slagteren forskrækket — Hov, hov! Kan Di knage den, Stiksted?

— Og du, hvæsede Tolderen tilsyneladende lige saa ophidset — véd du, hvad d u er?

— Nej!

— Skal jeg sige dig det?

— Værsgod!

— Men du maa ikke blive vred. Du skal være lige saa rolig, som du hele Tiden har været!

— Naa?

— Naa? Naa? lød det spændt og utaalmodigt fra de andre.

— Du er, sagde Knagsted, og der glimtede igen et Smil frem bag hans Totter — Du er en rigtig god, gammel Statspensioneretoverbarnenumse-ømhedsfabrikant!

— Han stak den! Han stak den! brølede Slagtermesteren og hug sine Hænder ned i sine Laar — Fandengaleme, han stak den! .... En frisk Bolle, lille Thummelummelumsen! Jeg gi'er! —

Madam Frederiksen havde kæmpet sig over Søndergaden, hvor Sydveststormen kom susende i al sin Vælde og rev og flaaede i hendes Beklædning og blæste durk igennem den, saa hun ligefrem kunde føle Vindens kolde Pust paa sin nøgne Jordemoderkrop.

— Jeg har da aldrig kendt Mage! sagde hun og hagede Handskefingrene fast i Konditor Lams Mur for at slippe om Hjørnet ned i Klerkegaden, hvor hun boede.

Endelig sejrede hun, og hun stod paa ny i smult Vande. Men hun maatte læne sig op ad Muren for at puste ud og faa Tøjet lidt i Orden. Kjolen og Skørterne havde drejet sig en halv Omgang.

En Tagsten ramlede bragende ned bag hende. Og inde i en Gaard noget borte hamrede en Dør ustandseligt op og i.

Madammen lo. Hun syntes, at denne Rasen begyndte at blive humoristisk.

Henne paa Fortovet kom en lang, duknakket Mandsperson gaaende imod hende. Han var indhyllet i Tørklæder og Sjaler, og en laadden Hue var trykket ham dybt ned over Ørene.

— Go'aften, Hr. Distriktslæge!

— Hvem er det? spurgte en bister Stemme inde bag Sjalerne.

— Det er Jordemoder Frederiksen.

— Hm! Skal De ud?

— Nej; jeg har været. Og Distriktslægen?

— Fanden i Vold, ud bag Jernbanen!

Der udgik en tæt Taage af Distriktslægens Mund. Han gik altid med en tændt Pibe indenfor Sjalerne.

— Er det no'et farligt? spurgte Madammen.

— Farligt! Hæ! En bullen Finger! . . . De kommer jo rendende her og ringer en op, bare deres Ligtorne trænger til at skæres . . . Blæser det henne i Søndergaden?

— Blæser? lo Madammen — Det raser! Jeg var lige ved at fare til Himmels med Pose og det hele!

— Slaveklima! brummede Sjalerne, — Man skulde være bleven i Grønland. Der tog man kun i Praksis om Sommeren!

— Men Gud dog, hvad gjorde saa de stakkels Mennesker om Vinteren da?

— De døde naturligvis.

Distriktslægen havde levet ti Aar i Grønland. Og han saa' hen til hint Tidsrum som til en Guldalder. Han fredede omhyggelig om sine arktiske Minder, havde en blaa Ræv gaaende hjemme i sine Stuer og spiste Sælhundebøf paa sin Fødselsdag.

— De skulde ta' Dem en Amanuensis, Hr. Distriktslæge, sagde Madammen — til Natteturene!

— Moderne Springfyre, hæ! mumlede Sjalerne. — Bilder sig ind at ha' slugt Alverdens Visdom. Og saa har de aldrig set saa meget som et Par Kamiker!

Saa stode de nogle Sekunder tavse. Stormen brølede over deres Hoveder.

— Det er ogsaa et forfærdeligt Vejr! sagde Madam Frederiksen saa.

— Lige til at hænge sig i! mumlede Distriktslægen — Hum! Men jeg maa vel af Sted!

— Go'nat, Hr. Distriktslæge!

— 'nat! . . .

Da Madam Frederiksen var naaet hjem og stod i sin aabne Gadedør, hørte hun Distriktslægen bande og sværge nede ved Konditor Lams. Som Jakob fordum kæmpede med Engelen, saaledes kæmpede nu han med Vinden, der masede sig frem om Klerkegadens Hjørne og stemmede ham for Brystet og vilde vippe ham. Hun hørte ham paakalde ved Navn alle Underverdenens Aander, lige fra Hans Majestæt Satan ned til den allermindste grønlandske Djævel, medens han stampede i Stenbroen og prustede som en bremsestukken Bryggerhest.

Og for tredje Gang i Løbet af Aftenen trak vor Madam haanligt—medlidende paa Læberne og mumlede:

— M a n d folk!

Og saa lukkede hun Døren sin og vred Nøglen om . . . .

Men da hun laa paa sit ensomme Leje, undslap der hende dog et Suk.

Thi hun var kun fem og tredive Aar.

Og Enke.

II

I tre Dage havde Vejret haft Delirium. Stormen havde raset med Hyl og Brøl, havde væltet Skorstene, knækket Telefonstænger, knust Tagpotter og vendt Paraplyer. Og Regnen havde vadsket Kalken af Murene og lavet Kældergange og Forstuer om til Indsøer, hvori muntre Smaabørn vadede rundt og medede Træsko og Gulvmaatter. Men nu var Anfaldet ovre. Stormen havde

lagt sig for at samle Kræfter til næste Omgang; og Regnskyerne var drevet bort. — —

Klokken slog halv elleve i Lindenborg Kirketaarn.

Menneske-Mortensen halede sit uhyre Tombaks-Sejerværk op af Vestelommen og aabnede Uhrkassen.

— Jo, det stemte!

Saa tog han Nøglen, som hang fastbundet til Uret ved en Stump Sejlgarn, og trak Værket op. Derpaa lagde han det til Øret og lyttede tænksomt: d i k dik— d i k dik! d i k dik! sagde det lidt haltende, men yderst regelmæssigt. Mortensen nikkede tilfreds, lukkede Kassen med et Smæld og lod Monumentet glide ned i Lommen igen.

Han sad paa en halvfyldt Sæk oppe paa Møllegaardens Kværnloft. Og noget fra ham, fremme paa Gulvet, stod en tændt Lygte.

Det var naturligvis bedre end ingenting; men meget Lys gav den ikke. Der, hvor Skæret fra den naaede hen, sprang Bjælker og Sparreværk frem, graahvidt og pudret som alting heroppe af Melstøvet fra Kværnen.

Mortensen selv sad i Mørke. Kun hans stive Ben ragede frem i Lyskredsen.

Vandet fra Stigbordsrenden faldt ned over Drivhjulet; og Kværnen gik.

Menneske-Mortensen tænkte paa at blunde lidt. Han havde nylig fyldt Korn i Beholderen oppe under Taget; og Hjulene havde han givet en frisk Omgang Smørelse. Saa nu kunde han jo nok „klemme lidt til for Kikkerten", som han kaldte det.

Han lukkede Øjnene, begyndte at nikke som en kinesisk Mandarin og stødte Luften haardt ud igennem Næsen.

Men pludselig rettede han sig og skød Ryggen op; han fik et af sine fæle Hosteanfald.

— Æ—ærke, haark, haark! sagde han — Ptøj! Gi' Fa'en ha'de den Hoste!

Og saa sank han hen igen . . .

Frem af en eller anden Krog var der kommet en sommerglemt Natsværmer. Den svirrede tungt og døsigt omkring Lygten og stødte hvert Øjeblik Hovedet ind mod Glasset. Det lød som en Negl mod en Rude.

En Rotte pilede frem over Gulvet. Og saa nok en. Og en til. Deres lange, haarløse Haler slæbte efter dem; og deres Øjne plirede agtpaagivent. Snuderne gik, de vejrede efter noget ædeligt. Saa fandt den ene en bitte liden Stump af et Tællelys, der var traadt ned i Revnen mellem to Gulvbrædder. Det var Smovs! Men straks kom der to andre farende. Der opstod Slagsmaal. Mortensen rørte sig. Og, vips! forsvandt Dyrene ind i Mørket.

Men henne omkring Lygten fortsatte Natsværmeren ufortrødent sine frugtesløse Attaquer . . .

— Mortensen! . . . hviskede en Stemme.

— Ævv, ævv, uf . . . gi' Fa'en ha'de min Hoste! mumlede den gamle i Søvne.

— Mortensen . . . !

— Ja! sagde Mortensen lysvaagen og stirrede vildt hen mod Trappen, hvorfra Stemmen lød.

— Er du alene, Mortensen?

Den gamle rejste sin lange Fuglehals.

— Hvem er d e t? spurgte han.

Døren neden for Trappen knirkede.

— Det er mig . . .

Der lød listende Skridt op ad Trappetrinene, og et Hoved kom til Syne.

— H v e m e r d e t? gentog Mortensen højere og manøvrerede med det stive Ben for at rejse sig — Hva' vil I her ved Nattens Tider?

Personen stod nu paa det øverste Trin. Det var Manuel Thummelumsen.

Hatten var trykket ham dybt ned over Øjnene, Frakkekraven var smøget op; og han havde en af sine smaa Husflidskufferter i Haanden.

— Er det dig, Manevel? sagde den gamle overrasket.

— Ja . . .

— Ska' du til Amerrika? spurgte Mortensen og pegede med Tommelfingeren hen mod Kufferten.

— Er Cornelius kommen hjem? — Manuel ænsede ikke den andens Vittighed.

— Ja, han ligger sgu paa sine Skinker for over en Time siden!

— Var han drukken?

— Drukken? Han? Næi, han var sgu total-spølmøg-fuld! . . . var han. Jæ aa Konen maatte divergere ham i Dynerne. Aa nu ligger han og buldersnorker værre end som en Kat a' Papir! . . . Var 'et ikke for din Skyld, Manevel, aa saa for min ejen, saa ble' jæ her sgu ikke Ugen ud!

— Hum . . . sagde Manuel, han stod og saa' tankefuldt rundt paa de gamle Tomter — Det er de samme Stene endnu . . .

— Ja—a. Varerne bli'er sgu osse derefter! Ska' det vaarre Mel, bli'er det Gryn; og ska' det vaarre Gryn, bli'er det Pebernødder!

— Har I meget at bestille?

— Naa—aa, det kommer saadden i Stød.

— Sikken Vejen flyder her udenfor.

— Han vil jo ikke gøre ved Renden, Tampen! . . . Hva' er du ellers kommen for, Manevel? Mortensen kneb et Øje sammen og stak Halsen frem — I Aften nytter det sgu'nte, bitte Ven; for han er ikke til aa transpetere fra Lejet med seks Fuldblodsheste!

Thomsen virrede med Hovedet og slog ud med Haanden.

— Du med din Snak! sagde han uvilligt — Du med dit Præk!

— Jaja, bitte Manevel, jaja! mumlede den gamle — Jæ snakker jo da mest for dine Sager!

Saa tav de. Man hørte kun Kværnstenenes Skuren og Vandets Plasken over Drivhjulet.

Pludselig stak Menneske-Mortensen Halsen i Vejret og lyttede.

— Hva' Satan! sagde han — har du levendes i Tasken?

Der lød en tydelig Knurren og Kradsen ud fra Kufferten, som Manuel havde stillet fra sig henne ved Trappen.

— Ja, sagde Thomsen rolig — det er Dyrene.

— Dyrene? . . .

— Ja.

— Hva' for Dyr?

— Knors og Mortensen.

— Er du nu begyndt aa rende rundt med dem? spurgte den gamle og saa' paa Manuel med et Blik, hvori man læste en tydelig Formodning om, at nu havde Vorherre da løst op for „Drengens" Forstand — Hva' i Helvede vil du med Dyrene i Kufferten?

— Han gør det ikke længe, sagde Thomsen dystert — Hanen.

— Nej, det er en viis Vej. Men formoder du, a' det hjælper aa gaa Tur med ham?

Emanuel ænsede ikke Vennens Bemærkning. Han gik hen og hentede Kufferten og bar den frem i Lyset.

— Og saa mente man, at det var bedst at faa ham herud, inden det blev bagefter, sagde han.

— Her ud? . . .

— Ja, du véd jo, at Fa'er sa'e, at man fik ikke Gaarden tilbage, førend Knors og den anden ha'de sat deres Fødder paa den fæ-dren-de Jord.

Menneske-Mortensen fløjtede langt og forstaaende. Og Udtrykket i hans Mine vekslede om fra Bekymring til Beundring.

— Du er en Apostel, Manevel! sagde han — Du er en hel Ræv til aa spekelere i Tankerne!

— Og saa fik man den Idé i Nat, vedblev Thomsen,

stolt og tilfreds med Virkningen af sine Ord — at man skulde ta' dem med sig i Aften og fuldkommengøre Guds Vilje.

— Jo, jo!

— Og nu har man været ude paa Marken med dem, og i Haven og paa Gaardspladsen . . .

Ja, ja!

Menneske-Mortensens Højagtelse steg for hvert Ord, den anden talte.

— . . . og saa har man tænkt, at di ogsaa skulde betræ—de Huset, sluttede Manuel — Saa har en jo gjort, hva' en kunde.

— Æ—ærke, haark, haark! gylpede Mortensen overvældet — Du er, slame, en Profet, Manevel Thomsen, som Vorherre har Ære a'! Ptøj! Gid Fa'en ha'de min Hoste!

— Vil du hjælpe mig at ta' dem frem? spurgte Emanuel og satte sig paa Hug for at løse Kuffertremmene.

— Det er li'e, hva' jeg vil, nikkede den gamle ivrig og hævede sig paa sit stive Ben — Men jæ ka' jo 'tte bøje mig, ser du . . .

— Saa sætter vi Kufferten hen paa Sækken . . .

Manuel bar Kufferten hen paa Sækken og aabnede.

— Det er svært, saa han kradser løs! sagde Mortensen betænkelig, da der lød en heftig Rumsteren inde fra Kufferten.

— Ja, han er ble'en no'et vild, Knors. Man ha'de jo sit Mas med ham nede i Gaarden.

— Det er sgu heller ikke saadan aa køre i Karet, hæ' hæ! . . . Men spolerer han ikke Hanen?

— Di sidder i hver sit Rum, ka' du forstaa!

Naa naa! Ja, du ka' bælle Ærterne, ka' du! Du har Ho'de for ti! . . . Men nu kommer han jo! Der er han jo! sagde den gamle befippet og dinglede med Fingrene i Luften — Sikket Aasyn, han har! Men du kvæler ham jo, Manevel! Du kvæler ham jo.

— Jamen saa hjælp mig da, Menneske! Saa ta' ham da.

— Jaja, jaja, jaja! Men han flaar sgu Kødet a' mig!

Katten havde maset sit Hoved frem af Kufferten, som Manuel i en Fart havde smækket sammen igen. Og nu sad Dyret der i Klemme og gloede og hvæsede som en sindssyg, der har faaet presset sit Hoved ud gennem Vinduet i sin Celle.

— Men saa ta' ham da! saa ta' ham da, skreg Thomsen og stampede i Gulvet.

— Jo, jovel! sagde den gamle og trippede — Men han splitter mig, om jeg rør ham . . . Se nu faar han osse Kløerne ud! Han er rent kontant tosset!

Manuel trykkede Kufferten ind mod sit ene Ben og fik derved en Haand fri, hvormed han søgte at gribe Dyret i Nakken. Men Knors langede en Pote ud efter ham, saa at alle fem Kløer kendtes i hans Hud.

— Du kunde sgu da ogsaa gerne hjælpe en! sagde han arrigt til Vennen.

Mortensen skævede til Manuels fem røde Striber og rakte nølende en Haand frem med Fingrene vidt udspilede. Men saa lod han pludselig Armen synke og sagde i en uendelig overlegen Tone:

— La' ham slippe! Fa'en, la' ham slippe! Han har sgu godt a' aa ny'e Luften lidt!

— Jamen . . .

— Jæ ska' nok fange ham! nikkede den gamle med Højhed! — Fa'en! en Kat! Det er da ingen Krukkedilje, véd jeg!

Thomsen tøvede et Øjeblik endnu. Men saa gav han los for Kufferten, og Knors fo'r ud.

Den var bleven fuldstændig vanvittig af denne Transport og Indespærring. Først satte den fire Gange i rasende Fart omkring Lygten, væltede sig om paa Ryggen, fægtede i Luften med Poterne, mjavede, hvæ-

sede, spruttede og tumlede rundt og kom saa paa Benene igen og begyndte forfra.

De to Venner stod og betragtede den i dyb Tænksomhed.

— Han er blit rivende rundtosset! erklærede Menneske-Mortensen saa — Maren er faret li'e lukt i ham! . . . Men-æ-jæ, tilføjede han forhaabningsfuldt — det r e t t e r sig vel!

— Knors . . . lille Misseknors . . . . kaldte Manuel kælent — Kom saa da, lille Misseknorsebarnet . . .

Men Knorsemissebarnet hvæsede og skød Ryg og viste Kløer, og for saa pludselig i et Sæt forbi sin Herre og op ad den nærmeste Bjælke, saa Melstøvet stod i en Sky omkring den. Og oppe paa Bjælken lagde den sig og skulede ned mod Fjenden med sit ene rædsomme Øje.

Mortensen kiggede i Vejret som en Høne efter en Glente.

— Ja, der l i g g e r han! sagde han.

— Og hvordan faar man ham ned igen? spurgte Manuel.

— F a ' e n , l a ' ham ligge! Han kommer sgu nok, naar Sindet slaar sig!

— Jamen, du lovede jo at fange ham.

Den gamle slog bredt ud med Haanden.

— J æ ska' nok praktensere ham til Veje i Tidens Fylde! sagde han — S t o l paa d e t!

Og derpaa lod de for en Stund Kat være Kat og vendte sig til Hanen.

Thomsen pillede den frem af Kuffertens andet Rum og holdt den ud foran sig i sine hule Hænder.

— Herre du søde Gui, sagde Mortensen medynksfuldt — tjø, tjø! hvor ka' man dog skæmme sig med Aarene!

— Ja, klejn er han, nikkede Manuel og lagde varsomt Dyret fra sig ned paa Gulvet — Men derfor maatte han jo osse herud!

Menneske-Mortensen prikkede forsigtig til Hanen med Spidsen af sin raske Fod.

— Du er da 'nne d ø d, Apparat? spurgte han.

— Næi, død er han ikke, sagde Thomsen og strøg en Haand blødt hen over Dyrets fjerløse Ryg — Varm er han da.

— Han dør sgu nok, inden du kommer hjem med ham.

— Ja—a; men saa h a r han jo været her.

— Saa h a r han vaaren her, ja! . . . Aa opfyldt sin Misjun, som der staar i Aviserne!

Hane-Mortensen var saa medtaget, at den ikke længer formaaede at støtte paa Benene. Den laa plat ned paa Gulvet med Halsen hængende kraftløst til Siden. Et Par Gange forsøgte den at rejse Hovedet; men naar den møjsommeligt havde faaet det løftet lidt, idet den støttede Næbbet mod Gulvbrædderne, dinglede den mat om igen.

Menneske-Mortensen stod og betragtede opmærksomt disse Bestræbelser.

— K a p u t! sagde han saa og slog ud med Haanden — F a a l a a r e n! F æ r d i g!

Emanuel tog igen Dyret op i sine Hænder og bar det hen paa den anden Side af Kværnen.

— Det skader ikke, at han betræ—der saa meget som muligt, forklarede han.

— Nej, n e j! nikkede den gamle forstaaende — Aa du ka' saamænd osse godt gaa med ham ned i Køkkenet aa Forstuen. Di sover sgu sø-de-li-gen dernere.

— Aa nej, sagde Manuel og skiftede Hanen hen paa et nyt Sted — det trænges ikke. Nu har han jo baade været ude paa Marken og i Haven og i Gaarden. Og det var jo den fæ-dren-de J o r d, han skulde betræ—de.

— Aaja, aa j a! . . . . Har din Fa'er ellers vaaren ved dig siden?

— Nej.

— Cornelius klarer jo nok December.

— Hum . . .

— Men til Juni ry'er han!

— Hum . , .

— Ka' du saa?

— En tænker det . . . mente Thomsen undvigende — Nu har Dyrene jo været her . . .

— Ja—a . . . Om det ku' hjælpe! Men Penge sku' der jo osse gerne til!

— Hvo ikkun lader Herren raade!

— Aaja, saamænd ja! . . . Æ—ærke, haark, haark! Ptøj! Gi' Fa'en ha'de min Hoste! . . . Men jæ staar da ellers immer ved mit Tilbud.

Thomsen havde baaret Hane-Mortensen tilbage til Kufferten og var nu ifærd med at emballere ham for Rejsen. Han svøbte et stort strikket Tørklæde omkring ham.

— Man er da ingen Morder! mumlede han uden at løfte Øjnene fra sit Arbejde.

— Nej nej, nej nej! sagde den gamle forarget — Morder! Men vi har da før set et Svin knække Halsen!

Emanuel saa' hurtig og sky op.

— Han har Kone og Børn . . .

— Kone aa Børn! hæ! haanlo Menneske-Mortensen og demonstrerede hidsigt med begge Hænder — Di var sgu bedre farne uden ham! . . . Der er jo ingen Grøde i ham mere, vedblev han — han gider jo ikke røre en Finger! Han har jo drukket al sin Smule Forstand væk, har han; om han no'en Sinde har haft no'en!

— Er vi sat til Dommer over andre?

— Gu' er vi saa! naar det er no'en Møgmikler!

Emanuel rejste sig.

— Det ene Menneske skal ikke stræbe det andet efter Livet! sagde han med Salvelse.

— Næi, det staar der jo!

— Og der høstes aldrig Glæde, hvor der saas Sorg!

— Monikke? Da mener jæ sgu da ellers, a' d e n Sorg . . .

— Stille! sagde Manuel heftig — La' os ikke tale mere om det! Ska' man ha' Gaarden tilbage, ska' det være iføl-ge Loven og Profeterne!

— Ja, det har du nu sagt snart i femten Aar, lille Manevel . . .

— Ja, sagde Thomsen dybt alvorlig — men en har ikke haft Dyrene med herud før, ser du! Saa Fejlen er vel nærmest ens egen!

Mortensen spilede sine smaa Fugleøjne op og tav beskæmmet. Og idet han atter blev grebet af Beundring for Vennens ualmindelige Begavelse, saa' han som i et Glimt Tingenes Sammenhæng.

Manuel fornam Virkningen af sine Ord og kroede sig.

En t æ n k e r, ska' man sige vos, sagde han — før en h a n d l e r!

— Ja! nikkede Menneske-Mortensen i den mygeste Ærefrygt — Du sku' Satensuseme vaarren P a v e, Manevel Thomsen.

— —

Et Kvarters Tid senere tog Thummelumsen Afsked. Katten fik de ikke.

III.

— Hvor vil du helst ligge, Mørch?

— Hum . . .

— Se henne hos din Kone, der er jo fugtigt.

— Æv . . .

— Og du holder jo meget af Varme og Solskin.

— Thsludder, Knagsted . . .

— Men her er en dejlig Plads, hva'? tør og behagelig. Her kan du sgu holde dig længe!

— Hvor ka' thu komme med tsaadan no'et Vrævl?

— Og saa ka' du jo la' dræne, hvis der skulde være Grundvand.

— Theg vil ikke høre mere paa thig!

Og Konsulen rev forbitret sin Arm ud af Tolderens og blev staaende.

De gik Tur inde paa Kirkegaarden. Og Esau vilde absolut have, at de nu, stante pede, skulde udvælge sig deres Gravsteder.

Konsulen var i Pels og laadden Hue, og Kontrolløren var i Vinterfrakke. Thi det var koldt. Men deres Spadsereture maatte de have.

Knagsted gik et Par Skridt ud til Siden, hvor der stod et Par bredkronede, afbladede Kastanietræer.

— Og her vil jeg saa ligge, sagde han og afridsede en Firkant med sin Stok — Her er saa dejlig køligt om Sommeren, og jeg har jo Haar nok til at holde paa Varmen.

Mørch svarede ikke. Han stod bare og skulede arrigt hen mod Vennen.

— Hør véd du hvad! sagde Tolderen saa — Jeg faar en Idé! Du skulde sgu la' dig begrave i Pels, Mørch; saa kan vi blive ved med at gaa Tur!

— Ish! sagde Mørch — Nu gaar t h e g! Og han begyndte at stavre af Sted ned mod Udgangen.

Den anden fulgte efter og tog ham paany under Armen.

— Lad mig hjælpe dig, lille Mørch, saa gaar det bedre.

De trissede af Sted i Tavshed. Konsulen indædt og ludende forover med Øjnene fæstet mod Jorden. Kontrolløren frisk til Mode, ret og rank og med knejsende Nakke.

Da de kom forbi Emanuel Thomsens Rugeplads, hvor der var Læ mod Vinden, og hvor Solen laa hyggeligt og varmt hen over Bænken, spurgte Esau:

— Skal vi sidde lidt, Mørch? Er du ikke træt?

— Tho, sagde Konsulen — men theg er bange for at bli'e forkølet.

— Her? midt i Solskinnet? Næi! Og du er jo osse godt klædt paa.

— Tha, vi kan tho gerne sidde et Øjeblik . . .

— Her i Hjørnet er bedst, sagde Knagsted omhyggelig — her trækker det ikke.

Konsulen skulede mistroisk hen mod Vennen. Naar Knagsted blev hensynsfuld, vidste han nemlig, at der altid var noget i Gære.

Saa satte de sig.

— Kan du se, at her er rart?

— Tha . . .

En Hvirvelvind fór ned over Kapellets Tag og snurrede Støvet henne paa den brede Midtergang op i en Top. Og en Stump Avispapir boltredes af Sted højt i Luften og forsvandt bag Træerne.

— Det trækker vel ikke paa dig, Mørch?

— Hnej . . . Thet er tsvært tsaa du er venlig . . .

— Hæ! . . . Ja, men du er jo osse den eneste, jeg har sluttet mig rigtig til her i Byen; saa jeg vil jo nødig miste dig.

Indædt Tavshed.

— Det er ellers et rart Efteraar, vi har, begyndte Tolderen saa igen.

— Hum . . . Thet blæser og stormer da hver Dag!

— Aa ja saamænd . . .

— Og støver! Theg bli'er tsaa ked a' thet! Thet er altsid thet tsamme!

— Naa—aa, det maa du ikke sige! Der er dog en Slags Afveksling. Den ene Dag støver det fra den ene Side, og den anden Dag fra den anden; saa . . .

— Thsludder!

Ny Tavshed.

Konsulen var sunken til Bunds i sin Pels. Og Tolderen sad og fløjtede sagte og svippede Takten med Fodspidsen ned mod Jorden.

Pludselig holdt han inde og spurgte i en ligegyldig Tone:

— Er det sandt, Mørch, at du har ladet Sagfører Petersen sætte Gamlestine paa Gaden?

Konsulens oppustede Ansigt skvættede frem af Pelsen.

— Hva' . . . æv . . . hva'? sagde han. Han formaaede i Øjeblikket ikke at faa andre Lyde frem.

— Det si'er man, nikkede Tolderen.

— Hvem tsier thet?

— Ude i Byen.

— Hum . . .

— Men jeg sa'e, at det var Løgn.

— Hum . . .

— For jeg kender dig jo.

— Tha . . .

— De ti Kroner om Halvaaret . . .

— Thet er tsyve!

— Hva'?

— Thet er tsyve!

— Naa, ja, tyve! De tyve Kroner om Halvaaret kan jo hverken gøre dig fra eller til, vel? . . . vel?

Mørch vred sig.

— Tsyve Kroner hist, og tsyve Kroner her, sagde han — Hun havde ikke betalt Husleje siden i Fjor Oksober Maaned!

— Hun er syg.

— Thet véd theg ikke no'et om . . .

— Hun har ligget syg i over et halvt Aar.

— Hum . . . Vi andre maa pænt betale, hva' vi skylder! Theg har osse været tsyg længe!

Knagsted saa' hurtig hen paa Vennen.

— Aa ja! sagde han rolig — Saamænd! Du kan ha' Ret! Det er bare mig, der har spist for meget Øllebrød!

— Tha! nikkede Konsulen med et Glimt af Haab — hvorfor ska' man . . .

— Næ, forstaar sig! . . . Kan du huske din Kone?
— Thsmin . . .
— Din K o n e, ja?
— Hva' er nu thet for no'et Vrævl igen? spurgte Konsulen og flyttede sig uvilligt paa Bænken.
— Jeg spør', om du kan h u s k e d i n K o n e?
— Gu' ka' theg huske min Kone, natsurligvis!
— Ja jeg mente . . . Det er jo snart tolv Aar siden, hun døde; saa maaske . . .
— Thsludder! Hva' ska' vi nu tsnakke om thet for!
— Jeg kan godt huske hende.
Konsulen spilede sine sløve Øjne op.
— T h u?
— Ja, jeg har kendt hende.
— Har t h u?
Knagsted nikkede.
— Og det er derfor, jeg holder saa meget af dig!
— Hvor har thu kendt hende fra?
— Kronprinsessegade otte, fjerde Sal.
Konsulens Mund stod gabende aaben.
— Thamen . . . thamen, stammede han — ther kom thu tha ikke . . .
— Aa jo, i sin Tid! Men du stak mig nok ud, din Hjerteknuser!
— Theg? . . .
— Du, ja? . . . Men det er jo derfor, jeg holder saa meget af dig!
Der var ikke den mindste Bevægelse at spore hos Tolderen, han sagde sine Repliker tørt og nøgtern.
— Alviltha . . . Alviltha tsalte aldrig om thet . . . vedblev Mørch — Alviltha . . .
— Næ—e, hvorfor skulde hun ogsaa tale? Hun skrev bare til mig, at nu vilde hun hellere ha' dig. Og dermed Punktum.
Konsulens Hænder famlede rundt i hans Skød.
— Var I tha . . . var I tha . . . forlovede?
— Noget i den Retning, ja!

— Thet . . . thet vidste theg ikke no'et om . . .

Knagsted vendte sig brat om mod sit Offer.

— Ha'de du ellers ladet mig beholde hende?

— Thæv . . . . thæve . . . . lallede Konsulen. Han var nu ganske paralyseret af den anden og skjalv over hele Kroppen.

Tolderen smilede.

— Hun kyssede storartet! sagde han — Og nu har Ormene ædt hende!

— Aa, thla nu være . . . thla nu være . . . Knagsted . . . . thla nu være . . . . Mørch klynkede som et Barn.

— Og hils hende fra mig. Du ser hende vist først.

Konsulen blev sorteblaa i Ansigtet og huggede kraftløs ud efter Esau med sin Stok.

— Thu er en Tsathan! hvæsede han.

Tolderen lo himmelhøjt.

— Naanaa! Husk paa, du er syg, Mørch! sagde han saa i en venlig formanende Tone — Og syge Folk maa ikke forivre sig!

Stokken faldt ud af Mørchs Haand. Det var, som slappedes alle Nerverne i ham. Han sank sammen paa Bænken; og idet han løftede sine blaasvuldne, dirrende Hænder op mod sit Ansigt, græd han som en Skoledreng, der har faaet Prygl.

— Thu ka' tho la' mig være . . . Theg har tho ikke gjort thig no'eth . . . og althid ska' thu gaa og tsie the værste Thing thil mig . . . og gøre mig bange . . . Theg er tsyg . . . thet véd thu godt . . . og althigevel . . . og althigevel . . . Hvorfor ka' . . . thu ikke . . . thla mig være . . . i Fred . . . ?

Knagsted svarede ikke. Han havde rejst sig fra Bænken og stod bleg og ubevægelig og betragtede sit Bytte.

. . . . . .

Gitterlaagen skreg paa sine Hængsler.

— Mørch, der kommer nogen!

— Tha . . .
— Der kommer nogen!
— Tha . . . nu ska' theg . . .
Konsulen gjorde Forsøg paa at staa op fra Bænken, men kunde ikke.
Knagsted hjalp ham.
— Og her er din Stok.
— Tsak . . .
— Kom saa!
— Tha . . .
Og saa gik de.

IV

Da Thomsen hin Aften kom hjem fra Møllegaarden, laa Hane-Mortensen stiv og kold og død i sit Rum i den lille Husflidskuffert.
Stiv og kold og død — og befriet fra Livets Byrder . . .
Gamle Mo'r Karen hvilede for længst i Søvnens Arme; eller i det mindste laa hun da i sin Seng. Og Manuel listede gennem Stuerne og Køkkenet op paa sit Værelse. Deroppe stod i en Krog en værkbruden Tørvekurv, hvori Mortensen havde tilbragt de sidste Uger, nu da det var begyndt at blive koldt i Vejret, og det ikke længere havde været ham muligt at holde sin elendige Krop varm i Reden ovre under det lille Vindue i Skuret.
Thummelumsen havde tændt Lampen og stod nu med det hensovede Dyr i Hænderne.
— Nu har man udstridt, lille Mortensen, mumlede han — Nu er man færdig! . . . Aa Herregud, ja!
Og Manuel blev trang om Hjertet. Græde gjorde han vel ikke; men der laa dog en stor bedrøvelig Klump og trykkede ham indvendig i Brystet.

Og sæt Hanen var gaaet hen og havde strittet*), forinden den havde været ude paa Gaarden!

Der jog som et Knivstik igennem ham.

— Da ha'de man været fortabt! . . . Men Vorherre var god; og hans Miskundhed varer evindelig!

Han tog paany Tørklædet og svøbte det varsomt om sin døde Ven. Mortensens Ben havde strakt sig stift ud og syntes dobbelt lange og magre, nu Kroppen helt var sunken sammen, efter at den sidste Livsfunke var slukket.

Men de vældige Sporer krydsede lige martialsk hinanden; og de tvende resterende Halefjer sad endnu paa deres Plads. Vel havde man kapituleret, men med Ære!

Stille lagde Manuel den døde ned i Kurven. Klædte sig af, slukkede Lampen og gik i Seng.

— —

Om Morgenen, da Moder og Søn sad ved Kaffebordet, tavse og umeddelsomme som sædvanlig, løftede Thomsen pludselig Hovedet og sagde:

— Mortensen er død i Nat!

Madammens Hænder sank som lammede ned i hendes Skød.

— I Jesu Navn, Manuel! sagde hun og stirrede paa sin Søn, som om hun ventede at se ham synke til Jorden med det samme.

Men Manuel spiste rolig videre paa sin sparsomt besmurte Morgenhumpel.

— Og Knors? spurgte Karen — Knors har heller ikke vist sig til Morgen?

— Knors er ude paa Gaarden.

— Ude paa . . .

— En var derude i Aftes med begge Dyrene.

— Aa Herre . . .

---

*) Lagt sig til at dø (Strakt Lemmerne i Dødskampen).

— Og nu har di betraadt Fæ-dre-nde-jorden, som Fa'r sa'e, di skulde.

Karen vred sine Hænder.

— Aa jeg, som troede, at du ha'de slaaet di Tanker a' Ho'edet, Manuel . . .

— Skal du nu komme med din Snak igen! bruste Sønnen op.

— Nej, nej, nej, Manuel, nej . . . Men . . .

— Men h v a'?

— Har du da . . . . vil du saa da købe . . .

— Det kan du la' en sæl' om!

Og Thomsen rejste sig og gik til sit Afskriverarbejde paa Herredskontoret. —

Og om Aftenen, da Mørket faldt paa, pakkede han Mortensen ned i en Papæske og bar ham ud paa Kirkegaarden og jordede ham hemmeligt i den fæ-dre-nde Gravhøj.

— —

En Morgen, nogle Dage senere, sad Madam Thomsen og Emanuel igen sammen ved Kaffebordet.

Butiksklokken ringede. En Stemme sagde: Værsgod! Det var Drengen med Byens Avis.

— Hent Bladet! kommanderede Thomsen, og hans Hænder rystede.

Mo'r Karen trissede ud efter Avisen og rakte ham den.

Han r e v den til sig. Papiret raslede i hans Haand, saa nervøs var han.

— Vil du ikke ha' en Slat Kaffe til, Manuel!

— N e j! for Fanden! La' mig saa dov være i Fred! (Thomsen betjente sig ellers aldrig af Navnet paa nogen som helst ond Aand.)

Stilfærdig og lydløst gav Madammen sig til at samle Kopper og Tallerkener sammen for at bringe dem ud i Køkkenet. Men pludselig udstødte hun et Forfærdelsens Skrig og satte skyndsomst Sagerne ned paa Dugen igen.

— Manuel, Manuel, hva' fejler dig dov?

Avisen var gledet ud af Thomsens Hænder og ned paa Gulvet. Og selv laa han tilbagelænet i Sofaen, ligbleg og med lukkede Øjne.

— Manuel, Manuel! jamrede den gamle — Er du blit syg. Manuel? . . . Hun greb ham i sin Fortvivlelse i Skulderen og ruskede ham — Sig mig dov, hva' der er i Vejen, lille Manuel! Ska' jeg springe efter Doktoren?

Manuel slog Øjnene op og saa' sig forvildet om.

— Aa Gud, aa Gud! stønnede han — aa Gud, aa Gud i det Høje! Og jeg, som har gaaet i Rette med ham! Bed, Mo'r Karen, bed! Tak Gud den Almægtige paa dine Knæ!

— Lille Manuel, lille Manuel . . . at det skulde saadan ende, at det skulde saadan ende!

Emanuel havde ladet sig glide ned fra Sofaen. Og idet han foldede sine Hænder og løftede dem op mod det lave Loft, bad han med en underlig skingrende Stemme, der paa een Gang var fuld af Samvittighedsnag og Ruelse, men hvori ogsaa den saligste Glæde vibrerede.

— Aa, Vorherre, Vorherre, hvordan skal en dog takke og prise dig for din store Miskundhed og Godhed? Hvordan skal en dog lovsynge dit Navn i Alevighed? . . . En er det ikke værd! Nej, nej, nej, en er det ikke værd, lille Vorherre! Dit himmelske Navn skal lyde Dag og Nat fra min Mund for al den Kærlighed, du har vist mig og min stakkels gamle Mo'r, som lovsynger dig i sit Hjerte . . . . Aa, lille Gud og Skabermand, vær ikke vred paa en, fordi man stundom har knurret mod din Vilje! Men det trak jo saa længe ud, inden du viste din himmelske Magt; og man er jo kun et svagt, sølle Menneske, der ikke kender dine Stier og Veje! . . . . Herre, Herre! Tak, Tak! Og nu kommer du og sanker gloende Kul paa en! . . . Men se, se, man ligger for din Fod og

strækker sine svage Hænder mod dit Aasyn af sin inderste Sjæl for din store Naade! Herre, Herre!

Med Frydeskrig jeg hilser dig,
thi du er god, evindelig,
fra nu af og til evig Tid!

Amen, Amen, Amen i Jesu Navn!

Thomsen slog Hænderne for Ansigtet og kastede sig ind over Sofaen som i Krampe.

Mo'r Karen var stiv af Forfærdelse.

— Manuel, Manuel, gentog hun uophørlig — Lille Manuel, lille Manuel, hva' er der? hva' er der? Ska' jeg springe efter Doktoren?

Men Emanuel hørte hende ikke.

Saa ringede Butiksklokken.

— Der er no'en, Manuel! Der kommer no'en! I Jesu velsignede Navn . . .

Thomsen rejste sig hurtig og strøg sig med en Haand over Ansigtet.

— Gaa! Gaa ud! sagde han.

— Jamen . . .

— G a a bare! Gaa ud!

— Jo . . . jo . . .

Næppe var Madammen ude af Døren, før Manuel greb Avisen.

— Jo, der stod det: 23811—50,000 . . . . Søde, lille, elskelige Vorherre! Søde, lille, elskelige Vorherre: H a l v t r e d s i n d s t y v e t u s i n d e ! . . . Hvor meget var fire i halvtreds?

Han plukkede febrilsk en Stump Blyant op af Vestelommen og lavede et Regnestykke paa Avisens Margin:

— Fire i fem er en Eengang, og een i Mente . . . Fire i ti er en Togang, og to i Mente . . . Fire i tyve er en Femgang, og to Nuller bagefter . . . Tolvtusind og Femhundrede! Tolvtusind og Femhundrede!

. . . . M o'r!

Madam Thomsen kom farende. Hun troede, at Drengen var ved at dø. Men da hun saa' ham staa lyslevende og oprejst midt paa Gulvet, trak hun Døren til og sagde:

— Di er ikke gaaen endnu derude . . .

Men Manuel greb hendes Haand og drog hende hen til sig.

— En har været ond imod dig, Mo'r Karen . . . sagde han blødt — En har somme Tider ikke været, som en skulde være . . .

— Hvem? . . . Du? . . .

— Men nu skal det nok bli'e anderledes, vedblev han og klappede hendes Arm — En lover dig helligt, lille Mo'r Karen, at nu skal det nok bli'e anderledes!

— Men Manuel? . . . Karen var grædefærdig.

— En vil være god mod alle Mennesker nu! bedyrede Thomsen — Fra Dags Dato vil en være god mod alle Mennesker paa hele Jorden!

— Aa Herregu', lille Manuel . . . . Taarerne trillede ned ad den rare Kones Kinder.

— Jo, en har været dig en slet Søn!

— Nej . . . nej . . .

— Et rent Utuske af en Søn!

— Og et slet Menneske har en været! En har stjaalet fra sin egen Mo'r.

— Var 'et dig, der ha'de ta'et Kronen? spurgte Karen med opspilede Øjne.

— Ja . . . men nu skal alting blive godt igen, Mo'r Karen! En skal være saa god, saa god imod dig! En har bare været ond, fordi en har haft det ondt . . . En har jo hverken vidst ud eller ind om Fremtidshaabet . . . Men nu spirer Glæden, og saa bli'er man god . . . Vi skal leve i Fryd og Salighed, Mo'r Karen; og du skal faa Kjoler, mange Kjoler . . . Og Gaarden skal repareres, og Haven og Søen og . . . Aa, Gud i sin høje, straalende Himmel være evig lovet og priset!

Manuel slog sine Arme om Moderen og trykkede hende heftig ind til sig.

Saa var der en Stemme ude i Butikken, der i et mindre blidt Tonefald raabte:

— Madam Thomsen, hvor er De dog bleven af?

Og med et:

— Gui, jeg har g l e m t hinner! rev den lille Kone sig løs og fór ud.

— —

En halv Timestid senere kom Emanuel ned fra sit Loftsværelse. Han var iført det blaa Cheviotstøj og havde sin stive Filthat i Haanden.

Mo'r Karen sad i sin Stol og syede paa de evige Lommetørklæder. Og da hun saa' hen paa Sønnen, syntes hun, at han har vokset.

— Du rejser altsaa, Manuel? spurgte hun frygtsomt, thi hun var endnu ganske forvirret af Drengens besynderlige Adfærd.

— Javel rejser man!

— Jamen . . . Kontoret, Manuel? . . .

Han traadte hen til hende og lagde en Haand paa hendes Skulder:

— Fra Dags Dato blæser man Kantoret en H ø j-skotsk, Mo'r Karen!

— Jamen . . . Manuel . . . hva', jeg forstaar ikke, hva' . . . Taarerne begyndte igen at pible frem i hendes Øjne.

Thomsens runde Ansigt lyste.

— Naar man kommer tilbage, sagde han — skal man fortælle dig det alt sammen!

Men han kunde dog ikke dy sig og fortsatte triumferende:

— N u kan man bli'e Proprietær, hva' Time man vil!

Og pludselig stak han i overstadig Lystighed en Finger hen mod Karens Hals.

— Dikkedik, Enkefru Thummelumsen! sagde han —

Man kommer hjem med Syvtoget. Vil Di til den Tid ha' ens Thevand serveret!

Og saa tog Glæden ganske og aldeles Magten fra ham. Han slog sine Arme om Moderens Hals, trykkede hende paa ny ind til sig og sagde med en Stemme, der dirrede af Fryd:

— Man kunde ha' Lyst til at leje Trommeslager Halberstadt, Mo'r lille Karen, og la' ham melde det til h e l e Byen!

V

Overlærer Clausen var flov, flov og plaget af Samvittighedsnag. Siden hin noget ryggesløse Aften i Dolkeklubben listede han sky gennem Gaderne, naar han gik sine Ture. Og han trak først Vejret normaliter, naar han var sluppen vel uden for Byporten og vandrede ad de øde Veje mellem de graa, efteraarstriste Marker.

Han var en alvorlig Mand og en Mand af Selvtugt. Og derfor talte han sig stedse haardt til, saa ofte Mindet om denne Aften stak sit grinende Satyrfjæs frem. Han forstod ikke, hvordan han saaledes kunde slippe Styret over sig selv! Det var hændet et Par Gange før deroppe ved Møderne; og hver Gang havde han i Uger efter følt sig saa ussel og brødebetynget, at han næsten ønskede sig at være en Muldvarp for at kunne dølge sin Skændsel fem Fod under Jordens Overflade.

Han smurte lynsnart ned ad en Sidegade, hver Gang han saa' en „Broder" i Horizonten. Og særlig var det jo „Livsens per-so-ni-fi-cerede Ondskab", han flyede for. Og han veg uden om Toldbodbygningen og dens Omgivelser, som en aldrende Stiftsdame viger uden om en Landevejskro eller et Herrebadeetablissement.

Men sine Formiddags- og Aftenture maatte han

trave, da ellers Tilværelsen vilde forekommet ham meningsløs.

— —

Der var stort Halløj i Bredbrostræde!

Blomkaalsmarie, Grøntkonen, stod midt i en Klynge Mennesker ude paa Gaden foran sin Kælderhals. Hun skældte og smældte og skreg op og truede til Himmels med sine knyttede rødsorte Næver. I Klyngens Centrum saa' man en gul Spanskrørsstok hæve og sænke sig. Og en Hund hylede derinde af alle Livsens Kræfter.

Overlærer Clausen drejede ind fra Voldsmuget. Menneskehoben spærrede hele den smalle Gade og standsede ham.

— Hvad er her paa Færde? spurgte han og borede sig frem.

— Han sla'er min Hund ihjel! hylede Marie — Han tæ'sker Livet a' hende! Waldine! Waldine! Mit Dyr, mit Dyr! Der traf han hende li'e oven i Hovedet.

Slagene faldt langsomt og taktfast, og Hunden stemte Tonen op for hver Gang, den blev ramt.

— Waldine, Waldine! hvinede Blomkaalsmarie — Riv hende dov fra han a'!

— Hun har jo bidt ham! sagde en gammel Mursvend i blaa Bluse og hvid Kasket — Hinner sker kun hinners Ret!

— Hun snappede efter m i g i Gaar! nikkede en fed Kone med en Mælkespand i Haanden.

— Og Børnene vælter hun! nikkede en Moder.

— Sla' hinner bare flad! opfordrede en Læredreng — Saadden en Skidtsag!

Clausen var naaet ind i Klyngen, og saa' nu en lille, bredskuldret Mand, der stod og holdt en rødbrun Puddel med den ene Haand fast i Halsskindet, medens han med den anden lod en tyk, gul Spanskrørsstok danse paa dens Ryg.

— Menneske! sagde Overlæreren og greb Manden i Armen.

Mennesket drejede Ansigtet om imod ham. Det var Tolder Knagsted.

— Er det dig! sagde Overlæreren forfærdet — Hvad i Himlens Navn er det dog, du bestiller!

— Fjorten! talte Knagsted uforstyrrelig — Goddag, Clausen! Jeg driver en Djævel ud! Femten!

Stokken faldt, hver Gang han nævnede et Tal.

— Du skamferer jo Dyret, Knagsted!

— Gu' gør jeg ej! Seksten!

— Hun ska' ha', hva' der tilkommer hinner! grinede Mursvenden — Læg bare i, Hr. Kontrollør.

— Sytten! talte Esau og „lagde i".

Dyret vrælede og skar Tænder.

— Poleti—i! hvinede Grøntkonen pludselig — Poleti—i! Waldine! Waldine!

— Saa, hold nu op, Knagsted!

— Ja, naar jeg er færdig! . . . Atten!

— Hvor mange skal den da ha'?

— Toogtyve . . . Nitten!

— Hurra—a! skreg Læredrengen — Det rødhaarede Vildsvin!

Blomkaalsmarie langede en Næve ud efter ham. Men han smuttede væk.

— Ka' du gi' en Gullerod? sagde han.

— Tyve! talte Kontrolløren — Enogtyve . . . To-og-tyve! Færdig!

Og han løftede Hunden i Vejret og smed den over imod Grøntkonen.

— Hurra—a! brølede Mængden — Længe leve Blomkaalsmarie og hendes Pillekartofler.

— Kom saa, Clausen. Lad os gaa!

— Ja, sagde Clausen.

Og de borede sig ud og gik.

— —

Da de var kommen omkring Hjørnet ind paa Søndergade, strakte Esau Armene i Vejret og sagde:

— Puhh! det lettede!

— Hvad ha'de Hunden gjort dig?

— Den ha'de sgu ikke gjort mig noget; saadan da!

— Bed den dig?

— Næ.

— Jamen . . .

— Aa jeg trængte til at røre mig. Og saa har den saadan et nederdrægtigt Fjæs!

— Jo, men det . . .

— Har du ikke somme Tider Lyst til at tærske løs paa et eller andet?

— Nej! aldrig! sagde Overlæreren afgjort.

— Men det skal være noget levende. Hva'?

— Aldrig! gentog Clausen — Aldrig!

— Ikke? . . . Naamen du har vel ogsaa faaet tærsket dig ud, dengang du praktiserede! . . . Gaar du hjem?

— Hva'ba?

— Gaar du hjem til dig selv nu?

— Ja . . .

— Har du noget imod, at jeg gaar med?

— Næ—i . . . sagde Overlæreren overrasket — det skal være mig en Fornøjelse! sagde han. Men der gik ham et Stik igennem Hjertet, thi nu var Opgørets Stund vel inde. Og han var vaabenløs; hans Samvittighed var skidden.

— Jeg vil gerne se dine Blomster, nemlig.

— Det skal være mig en Fornøjelse, kære Knagsted.

De gik videre i Tavshed. Og der var som sædvanlig næsten menneskетomt paa Gaderne.

— —

Overlærer Clausen boede paa første Sal i et lille,

gammelt Bindingsværkshus ved Foden af De hvide Søstres Kirkebakke.

Foran Gadedøren var der to brede Sandstensbænke med høje, snirklede Rygstød af samme Materiale. Bænkene gik lodret ud fra Husmuren og dannede ligesom en lille Forgaard, der var overskygget af to store, bredkronede Lindetræer. Nu var Træerne jo nøgne og afbladede; men om Sommeren var der en sval og skyggefuld Siddeplads.

Tolderen standsede ude paa Kørebanen. Og som om han aldrig havde lagt Mærke til Huset før, sagde han:

— Her bor du jo hyggeligt!

— Ja, ikke sandt! nikkede Overlæreren glad — Og se Gadedøren!

Den var lav og bred med Snitværk paa Fyldingen og store Smedejærnshængsler.

— Ja, den er god nok!

Clausen blev ivrig.

— Huset er bygget 1776! forklarede han — Det staar skaaret deroppe over Døren.

— Jaja!

— Kan du se, hvad der mangler?

— Mangler . . .? Næi . . .

— Hihi, jo! Kan du ikke se, der mangler et N i Anno?

— Staves det med to N-er?

— Hi ja, det gør det rigt'nok! Vidste du ikke det?

— Næj. Er det Latin?

— Ja, kære Ven! véd du ikke . . .

— Nej; det har jeg jo aldrig ædt noget a'.

— Næ, naturligvis! . . . Men du kan tro, at han, der har bygget Huset, han har været stolt af sit Værk alligevel! fortsatte Overlæreren fornøjet og snaksom — Og her paa Bænkene har han og Naboerne siddet om Aftenen med deres Øl og deres Piber!

Clausens Ansigt lyste.

— Jeg elsker alt saadant gammelt! sagde han — Men kom nu op! der er ogsaa morsomt.

De traadte ind i en temmelig stor, stenlagt Forstue (røde Mursten paa Kant). Der var hvidmalet Bjælkeloft og blaablomstret Tapet. Og til hver Side var der en lav, hvidmalet Dør med gul Messinglaas.

En smal, stejl Trappe førte op til første Sal.

— Denne Vej, sagde Clausen ivrig — denne Vej.

Knagsted begyndte at stige op.

— Den er noget lodret! sagde han.

— Jamen, det er jo netop det yndige!

— Aa ja . . .

Øverst oppe løb et Rækværk rundt om Trappeaabningen, hvorved der dannedes ligesom en smal Balkon langs alle Vægge.

— To Værelser til højre og to til venstre, forklarede Clausen — Nu skal jeg hjælpe dig!

Og travl snappede han Tolderens Hat og Stok og hjalp ham Overfrakken af.

— Er det ikke en dejlig solid Knagerække? sagde han og hængte Tøjet. — Værsgod! (og han aabnede Døren til venstre). Jeg kommer straks; jeg skal bare ud i Køkkenet og se, om Konen er gaaet.

Knagsted traadte ind.

— Det er min Dagligstue! præsenterede den glade Pædagog — Og der bag ved er Sovekammeret. Og ovre paa den anden Side er Spisestuen og Køkkenet.

Han blev staaende for at høre Esaus Beundringsudbrud. Men da det lod vente paa sig, sagde han selv:

— Synes Du ikke, det er en rar Stue?

— Storartet! . . . Og der har vi jo Driverierne!

— Ja—ha! lo Overlæreren hjertensfornøjet — Du maa gerne gaa hen og se paa dem.

— Tak.

Knagsted stod midt i Stuen og saa' sig om.

Ogsaa her var hvidmalet Bjælkeloft og gammelt

blomstret Tapet. Og hele den ene Væg var en stor Reol fyldt med Bøger. Møblerne var mørkpolerede Empiremøbler med Pæretræs Indlægning. Og rundt om paa Væggene hang gamle Staalstik og Litografier.

Og foran de to Fag lave, smaarudede Vinduer stod „Driverierne“: to store, grønmalede Blomsterborde, fulde af Potteplanter. Ogsaa i Vindueskarmene stod Blomster. Og der var Tæppe over hele Gulvet; og i Kakkelovnen i Hjørnet blussede en lystig Ild.

— Næ, hun var gaaet, sagde Clausen og kom ind igen. — Men jeg kan godt lave dig en Kop Kaffe selv, hvis du vil?

— Nej Tak, du! Jeg skal jo ned og spise Frokost paa Bygningen nu.

„Bygningen“ = Toldbodbygningen.

— Men en Pibe da?

— Ja Tak.

— Merskum eller Porcellæn?

— Helst en rigtig tør Porcellænspibe, hvis du har . . . Men her er jo ingen?

Overlæreren blinkede polisk; man kunde se, at han havde en stor Skælm bag Øret.

— Kom! sagde han og aabnede Døren ind til Sovekammeret — Kom!

Det var et Jomfrukammer, dette! sirligt og pillent i hver en Krog! Hvide Gardiner for Vinduerne; Natbord med hvidt, blondekantet Forhæng og hvidt, fileret Tæppe over en Seng med „Himmel“.

Esau stod paa Tærskelen.

— Hvor kan du egentlig nogen Sinde falde paa at drikke dig fuld, Clausen! spurgte han — med d e t Værelse.

Overlæreren ligesom sank i Knæene, saa overrumplende kom dette Angreb ham. Han havde i sin glade og hyggefulde Stemning ganske glemt . . . og nu! Han rødmede og stønnede og vred sine Slikasparges, saa de var ved at gaa af Led.

— Ja . . . kære Ven, sagde han — bedste Ven . . . jeg . . . jeg . . . det var meget urigtigt af mig . . . jeg . . . jeg . . . Du bærer da ikke Nag til mig? . . . Jeg . . .

Esau lo:

— Aa, vi har ikke noget at lade hinanden høre, kære Overclausen!

— Jo . . . jo, det var mig som . . . Og jeg har ogsaa hele Tiden villet gaa ned til dig paa Bygningen . . . for at bede om Undskyldning; men . . .

— Skal vi saa ha' den Pibe? spurgte Knagsted.

— Du er altsaa ikke vred, kære Ven?

— Jeg er da ikke Idiot!

Overlæreren greb hans Haand.

— Tak, Tak! . . . Det skal aldrig ske mere . . .

Tolderen trak Haanden til sig.

— Skal vi saa ha' den Pibe? gentog han — din . . . Lilje! . . . . Men her er jo heller ikke nogen!

— Saa taler vi altsaa ikke mere om det, Knagsted?

— Nej! Men Piben, Mand!

— Her, her! sagde Clausen og drejede sin Gæst med Ansigtet om mod Væggen ind til Dagligstuen — Her!

— Naada! udbrød Esau overrasket — Det maa jeg sige! Det er sku ligesom at komme paa Tøjhuset!

Hele Væggen var behængt med Piber. Vel op mod de halvt hundrede. De hang i den sirligste Orden. Først en Merskums og saa en Porcellæns; saa igen en Merskums og saa paa ny en Porcellæns, osv. osv. efter Størrelsen.

— Ja, jeg samler jo paa dem, sagde Clausen forklarende.

— Det ka' jeg sgu se!

— Vil du ha' en stor eller en lille?

— En Mellem!

Overlæreren lod sit Blik glide hen over Arsenalet.

— Saa ta'er vi Nummer otteogtyve! sagde han afgjort.

— Lad os d e t! nikkede Knagsted.

— Vil du ha' en fin eller en grovskaaren Tobak?

— Aa Herregud, skal jeg nu ogsaa vælge den! . . . Grov!

— Haardt eller let stoppet?

— I den almægtige Guds Navn: l e t! . . . Og en himmelblaa Tændstik med kanariegul Sats!

Clausen daskede spøgefuldt ud efter Tolderen.

— Du bli'er da dig selv lig, Knagsted!

— Tak i lige Maade! sagde Knagsted.

— —

Saa sad de inde i Dagligstuen og dampede og snakkede.

De sad hyggeligt i hver sit Hjørne af Empiresofaen, og Ilden blussede i Ovnen.

— Ja, man si'er det! nikkede Overlæreren forarget — Lille Thomsen overraskede hende derude engang i Sommer, da hun gik og skar Roser af!

— Naa, ja Herregud! . . .

— D e t vil du da vel ikke forsvare?

— Forsvare? . . . næi . . .

— Ude paa K i r k egaarden! Paa G r a vene! Næi, véd du nu hvad!

— Hun s a m l e r maaske paa Roser . . .

— S a m l e r . . .

— Ja. Hun holder maaske meget af Roser.

— Det er da ingen Grund til at s t j æ l e!

— Stjæle . . .! Fy-y . . . Ikke saa haard!

Knagsted drejede Ansigtet om mod Vennen:

— Se paa mig, Clausen . . . Nej, lige i Øjnene!

Clausen saa'. Dog ikke uden at blinke.

— Hvor mon du har den dobbelte Fuchsia fra derhenne, lille Clausen?

Overlæreren blev rød som selve Fuchsiaen.

— Ja der ser du! nikkede Esau, og hans Totter morede sig — Alle Samlere „stjæler"!

— En sølle Aflægger . . .! mumlede Pædagogen.

— Jaja! Men hvis du nu havde „samlet paa" Diamanter . .! Hør? Tolderen greb sin Vært i Armen — Du er da vel kommen ærlig til dine Piber? Du har vel ikke hugget Nummer otteogtyve! Jeg synes, den smager af Forbedringshus!

— Du spøger altid saa massivt! mumlede Clausen uvilligt.

— Hæ, hæ! . . . Næ, man skal samle paa Kommaer, skal man! Dem er man nødt til selv at slide for!

— Samler du da virkelig paa Kommaer? spurgte Overlæreren vantro.

— Gu' gør jeg saa, ja! Her skal du se . . . (Knagsted trak sin Lommebog frem og bladede i den) her er de sidste Resultater.

Han pegede ned paa et Blad og læste:

— Ewald: Fiskerne. 27,335. Balders Død: 45,860. De brutale Klappere: 39,022 . . . Jeg samler jo kun paa danske Forfattere, forstaar du. Man skal være Specialist. Og det andet var jo heller ikke til at overkomme! . . . Og naar jeg nu er færdig med Ewald, vedblev han — saa tæller jeg ham sammen. Det er i Grunden det morsomste! Holberg gi'er over seks Millioner, du! . . . Men man skal være forfærdelig omhyggelig; for det er saa irriterende, naar det ikke stemmer anden Gang!

— Tæller' du dem to Gange? spurgte Pædagogen med Øjne som Desserttallerkener.

— Hi-ja-a! Og anden Gang bagfra!

Clausen faldt i Tanker. Det maatte være et Pokkers rart Arbejde at sidde og pusle med i de lange Vinteraftener . .!

— Maa jeg gaa ind og stoppe en frisk Pibe? spurgte Tolderen og puttede Kommaerne i Lommen.

— Hva' si'er du . . .?

— En frisk Pibe!

— Ja, gerne, kære Ven! gerne, gerne!

— Hvad Nummer maa jeg ta'?

— Ja, det skulde jo rigtignok helst være Nummer niogtyve . . .

— Saa ta'er jeg Nummer niogtyve, naturligvis!

— Men det er en Merskums, Knagsted . . . .

— Jeg bøjer mig for Verdensordenen! sagde Knagsted og gik ind og stoppede.

Og lidt efter sad de igen hyggeligt i hver sit Sofahjørne og dampede. Og da Piben var røget ud, rejste Esau sig og tog Afsked.

Overlæreren fulgte ham ud paa Trappegangen og takkede ham saa mangfoldigt for Besøget.

Saa gik han tilbage ind i Dagligstuen. Midt paa Gulvet blev han et Øjeblik staaende og lod tankefuldt sine Fingre løbe op gennem Haaret. Derpaa tog han et langt Skridt frem mod Reolen og snappede en Bog ned fra den næstøverste Hylde. Og smilende, halvt forventningsfuldt og halvt genert, satte han sig med Bogen hen ved sit Skrivebord.

Han havde faaet en aldeles uimodstaaelig Lyst til at se efter, hvor mange Udraabstegn der var i Shakespeares Richard den Tredje . . .

VI

— Nu be'er jeg Dem! sagde Siameser Lassen (og hun var sprutrød i Kammen) til Siameser Heilbunth, er ikke det lille Vinkelmaal til Emanuel Thomsen gaaet ganske fra sin Smule Forstand, fordi han har haft Lykke til at vinde de to Mark og fire i Lotteriet! Jeg kommer ned i Butikken her forleden og skal ha' en halv Alen Elastik af de krusede, véd De, til Strømpebaand — Lassen er jo paa det Punkt gammeldags! — og saa stikker han, Gildingen — for et rigtigt Mandfolk

er han ved Gud i Himmelen ikke! — og saa stikker han Næsen i Sky og si'er: „Min Fru Moder driver ikke længere Forretning"! „Fru Moder", nu be'er jeg Dem! den Lappemadam! Og nu skal de være Proprietærfolk! Hva'? Og han, der har været slet og ret Opvarter i Foreningen! Nej, jeg si'er rigt'nok som salig Bjerregaard, at naar Skidt kommer til Ære og Stodder til Mønt, saa begynder Hønsene at gaa med Laksko!

Og Siameser Lassen udstødte et Indignationsprust, der fik Hagebaandene paa Siameser Heilbunths Visithat til at smælde.

Naa, men hele Byen var optaget af Familien Thomsen. Naar Manuel krabbede ned gennem Søndergade i sit Cheviotstøj, som nu var degraderet til Hverdagsdragt, fyldtes alle Kramboddøre af Svende, og mod alle Ruder sad fladtrykte Næser. Ham generede det kun lidet eller intet; men gamle Mo'r Karen turde næppe vise sig paa Gaderne; og hun led de fæleste Kvaler, førend hun vovede sig ind til Urtekræmmeren eller Bageren for at gøre sine Indkøb. Klæderne blev noget nær revet af Kroppen paa hende af Koner og Piger, der med griske Hænder halede hende til sig for at udspørge hende: Købte De Gaarden? vilde De købe Gaarden? havde De købt Gaarden? Havde De arvet, havde De tjent, havde De vundet Pengene? Hvor meget havde De arvet, tjent eller vundet . . .? Den arme Kone kom hjem øm i alle Ledemod og ør i Hovedet som efter en Karrusseltur, i den Grad blev hun maltrakteret af det deltagende Folk.

Men hjemme i Sofaen i Bagstuen sad Manuel med det ene Ben storhertugmæssigt slængt over det andet og med Byens Avis spilet ud foran sig i hele dens Bredde.

Og saa havde han lagt sig efter at ryge. Han havde anskaffet sig en Pibe, der var fuldt saa velvoksen som han selv.

— Man bliver noget længe borte! sagde han og hævede sit skiverunde Ansigt frem over Bladet. Piben stak ham i venstre Mundvig.

— Det er jo ikke til at slippe fra dem! stønnede Madammen og sank ned paa en Stol — Di er jo ved at gøre en taavelig med deres Præk om Gaarden!

— Er man ikke færdig med at tale om den endnu! sagde Thomsen overlegent. (Han haabede i sit Hjerte, at man aldrig vilde blive færdig!) — Her staar en god Fje-dervogn til Salgs (Han slog flot med Fingrene paa Avisens Bagside); synes du, man skulde ta' ud og se paa den?

— Der er jo længe til endnu, inden vi faar Brug for Vogn, Manuel . . .

— En Fje-dervogn vil man altid faa Brug for!

— Ja, naar vi sidder der . . .

— En tror alligevel, at man ta'er ud og ser paa den!

— Ja, gør du d e t, Manuel . . .

Der gik næppe en Dag til Ende, uden at Thummelumsen „saa' paa" et eller andet. Han købte sjældent noget; thi han holdt stadig væk ikke rigtig af at rykke ud med Kontanter. Men han lod sig give „Forkøbsret"; og rejste saa af Sted igen med en Holdning som en Brandmajor. Han lod Heste „trave" for sig, befølte Køer og mønstrede Svin og Faar. Ja, han var endogsaa et Par Gange taget ud for at se paa Gaarde, som han aldrig i Evighed havde haft i Sinde at købe, da Familiejendommen i Lindenborg var det eneste Jordegods i Verden, som han brød sig om at komme i Besiddelse af. Men han lod sig vise rundt i Lo og Lade, vurderede Besætningen og undersøgte Jordernes Bonitet. Hvorpaa han lod sig Gaarden „give paa Haanden", spiste til Middag med Familien og drog hjem igen.

Han var fuldt ud lykkelig nu, den bitte Emanuel. De femten henrundne Sorgens og Nedværdigelsens Aar tog han som en „Prøvelse", Gud den Almægtige havde

lagt paa hans Skuldre for gennem Tugt og Ave at gøre Oprejsningens Time endmere lys og straalende. Og han var virkelig i sit Hjerte Gud taknemmelig ligesom et Barn, der af en streng, men kærlig Fader har faaet et brændende og længe næret Ønske opfyldt. Og ligesom et Barn bliver elskværdigere og omgængeligere, naar der spredes Glæde paa dets Vej, saaledes kom nu ogsaa alt det gode og naivt elskelige frem, som altid havde ligget paa Bunden af Manuels Sjæl; og hans Bryst svulmede af Trang til at forlige sig med hele Verden, til at trykke alle Hænder og hviske venlige og spøgefulde Ord i alle Øren.

Men Byen fandt ham endnu latterligere i hans smilende Sejrsglæde og naive Selvfølelse.

Den pegede hemmeligt Fingre ad ham og lo højlydt i Krogene. Og Thomsen saa' intet og hørte intet, saa opfyldt var han af sig selv og af den store vidunderlige Naade, Gud Herren havde ladet ham vederfares. Thi det var Gud først og Gud sidst: At man er funden værdig til en saadan Miskundhed, Mo'r Karen! — Men man priser da ogsaa dagligen den Almægtige paa sine Knæ! Og Manden gjorde, som han sagde: Hver Aften, før han besteg sit Leje, lagde han sig i sin lidt vel lange Skjorte (en uomsyet Arv fra Faderen) ned paa det lille Kludetæppe foran Sengen og sendte en varm Tak til Himlen, fordi den omsider havde bønhørt ham. Hans Hænder var foldede, og hans Ansigt nidkært vendt op mod Loftet. Og naar Takkebønnen saa var til Ende, tog han Bankbogen, som han stedse bar hos sig i sin Frakkes Inderlomme, aabnede den og betragtede længe Summen; stak derpaa Bogen ind under Hovedpuden, lagde sit kuglerunde Ejdammerhoved til Hvile paa Puden og sov sødeligen ind for næste Morgen at vaagne op til en ny frydefuld Dag.

Men lidt „højbenet" kunde man jo ikke nægte, at han var bleven. Hans Ryg havde rettet sig (Mo'r Karen paastod ligefrem, at han var vokset), Hovedet sad knej-

sende paa den korte Hals, og han forsøgte at skyde den skæve Skulder i Vejret. Desuden havde han anskaffet sig en Spadserestok samt et Par brune Skindhandsker, som han bar skødesløst i højre Haand og af og til daskede sig med paa Laaret. Og om Søndagen optraadte han i lang sort Diplomatfrakke og graastribede Bukser.

Alle sine Smaastillinger havde han opgivet.

— Man har det ikke længer nødig, Hr. Herredsfoged, havde han sagt, da han var henne at formulere sin Opsigelse, — og De vil af det foranførte kunne indse, at ens Stilling har ændret sig saaledes, at det ikke mere vilde passe sig for en at sidde paa Deres Kontor og kopiere Aktstykker!

„Det foranførte" var, at han under Tavshedsløfte havde betroet Herredsfogden, at han agtede i en snar Fremtid at købe sin Fædrenegaard tilbage.

Og til den Sagfører, hos hvem han ogsaa havde arbejdet nogle Timer om Ugen, havde han udtrykt sig i lignende sirlige Vendinger.

Men Opsigelsen af sin Stilling som Tjener i Dolkeklubben, havde han ment at kunne nøjes med skriftlig at tilstille Formanden, Hr. Redaktør Heilbunth . . .

Naa, dette fik nu være, hvad det var! Men at han en skønne Dag havde placeret sig paa en Stol i Butikken derhjemme og med en overjordisk Haandbevægelse havde vist de købelystne Damer Vintervejen, idet han sagde, at han meget beklagede ikke at kunne effektuere deres ærede Ordres, „da min Fru Moder fra Dags Dato har ophævet sin Forretning og trukket sig tilbage til Privatlivet!" . . . det bragte alle Madam Thomsens gamle og virkelig trofaste Kunder til at skumme af Raseri og Forargelse. De fór ud af Butikken og slog Døren i efter sig med en saadan Larm, at Mo'r Karen hver Gang gav et lille Skrig fra sig inde i Bagstuen, hvor hun havde faaet det strengeste Paabud om at forblive.

Men Manuel smilte højt! Og otte Dage efter blev Varer og Inventarium solgt ved offentlig Auktion i Stadt Gammelkøbings Auktionslokale. Butiksgulvet blev malet, Væggene tapetserede, de gamle Møbler oppe fra Loftet og ovre fra Haneskuret blev pakket ud, gnedet af, stillet op. Og nu havde Familien Thomsen tvende Saloner.

Men til Trods for, at Manuel nu ligesom følte sig hævet op i et højere Samfundslag, aflod han dog ingenlunde fra sin Yndlingsgerning. Regelmæssig to Gange om Ugen kunde man se ham tidlig om Morgenen sysle med Kost og Vandkande uden for Huset paa Fortovet og paa sin halve Portion Gade. Og Dørlaase og Vinduer fik deres lørdagslige Brændevinsoverhaling; og Møblerne deres Petroleum.

— Det sidder en i Fingrene, Mo'r Karen! sagde den lille Mand — Og saa bør man desuden holde sig i Øvelsen, til man kommer ud paa Gaarden.

Og Mo'r Karen tav og nikkede, som hun tav og nikkede til alt, hvad Sønnen sagde og gjorde. Hun havde faaet en næsten mystisk Respekt for ham fra den Time at regne, da han havde fundet for godt at meddele hende, at Gud Herren havde ladet ham vinde over tolv Tusinde Kroner i Lotteriet. Hun var nu fuldt og fast overtydet om, at han stod i Pagt med højere Magter. Og den Omstændighed, at Pengene var kommet akkurat tre (Gud Fader, Gud Søn og Gud den Helligaand) Dage efter, at Knors og Mortensen var bleven bragt ud paa Gaarden, og „Aabenbaringen" altsaa havde bestaaet sin Prøve, det havde fyldt hende med en urokkelig Tro paa, at ene Manuel nu og for Fremtiden burde raade og styre.

Og dog følte hun sig stundom som paa de vildene Vover. At Drengen saa pludselig opsagde alle sine Pladser; at han jog Kunderne ud af Butikken; og at han lod Traad og Garn og Bændler og Knapper og Disk og „hele Molevitten" køre op paa Hotellet og

sælge, det forekom jo hende som det rene, skære Galmandsværk! . . . Men hun knyede ikke. Hun sad bare og sank sammen og spekulerede i sin Stol . . . Og saa var han jo bleven saa overskrævs mild og venlig i Omgang! Vil lille Mo'r Karen ikke ha' det? Og vil lille Mo'r Karen ikke ha' det? Og lille Mo'r Karen skal virkelig ha' flere Husholdningspenge! Og lille Mo'r Karen skal virkelig ha' en ny Kjole, og et nyt Sjal, og en ny Kappe! . . . Men, men, men . . . Godt var 'et da, at Manuel ikke var røget til og ha'de købt Gaarden straks! Se der ha'de dog gamle Mølle-Mortensen, det Skabilken! vist sig som en fuldgod Ven, da han ha'de forklaret, at Cornelius denude vilde være lindere at komme op ved hen ad Foraaret end nu, da han ha'de haft den svære Høst at strangulere i Hullerne. Og Prokuratoren, Drengen ha'de talt med, ha'de raadet til det samme . . . Ok ja, saa ha'de hun da Vinteren at lægge sine Tanker til Rette i, ha'de hun . . . Ok, ja, ok ja! Men, men men . . .

VII

Det var Mortensaften den tiende November.

Thomsen havde for en otte Dages Tid siden været ude hos en Gaardmand i Græsted for at „se paa" en en Springtyr. Og samtidig havde han aflagt Besøg hos Morbroder Jakob og inviteret ham og Wulfdine ind at spise Mortensgaas.

Manuel og Degnen sad ude i Eksbutikken, der havde faaet Navn af Dagligstue nu. Kvinderne syslede med Borddækningen i Bagværelset. Og Gaasen brasede i en Gryde paa Komfuret i Køkkenet. Æbler og Svedsker var der i dens Mave; og den fyldte hele Huset med den lifligste Duft.

Klokken var kun fem; men der skulde allerede spises til Aften. Gæsterne havde lang Vej hjem.

Morbroder Jakob var ikke meget talende. Han havde nu op mod de femogtyve Aar slidt paa sin Stemme i Kirken og Skolen; derfor var han helst sparsommelig med den udenfor Tjenestetiden. Han lignede ikke sin Søster. Ja, det skulde da være de milde, blaagraa Øjne. Ellers var han lang og benet med en mat, bleggul Ansigtsfarve. De stærkt graasprængte Nakkehaar laa i et sirligt Sving op over den skaldede Isse. Og saa havde han Hakkeknivsskæg. Det vil sige: der gik fra det ene Øre til det andet en smal Strimmel stride Haar ned langs Kinderne og ind under Hagen. Og saa smal og næsten knivskarp syntes denne Skægprydelse, at havde nogen taget ham i Ørene og vrikket hans Hoved frem og tilbage over et Køkkenbord, skulde man formode, at man kunde have brugt ham til at hakke Grønkaal med.

De talte om den store Thomsenske Begivenhed.

— Ja, sagde Manuel — og saa var det, at en brang Dyrene ud paa Gaarden; og tre Dage efter var Gud der med sin Naade!

— Aaja, saamænd ja, nikkede Degnen — Og nu vil du købe Gaarden?

— En har jo ikke tænkt paa andet, Morbror, siden en blev jaget fra den.

— Aanej, saamænd, nej. Det er jo ogsaa skønt nok.

— Du skal, sikken Gaard, det skal blive! sagde Thomsen med lysende Øjne — ak'kurat som i Bedstefa'ers Tid!

— Aaja, den kan jo trænge til det.

— Haven skal lægges om, og Søen skal renses op, og nye Vinduer og Døre.

— Der skal ellers Penge til, Manuel!

— D e m har man! lo Thummelumsen og slog sig paa Lommen. Saa blev han pludselig alvorlig og tilføjede — Gud Herren har jo i rigeligt Maal udgydt sin Velsignelse over en, Morbror Jakob!

— Men Landbruget? spurgte Degnen, der jo havde

været Dus med Vorherre i femogtyve Aar, baade Hellig og Søgn og derfor tog ham med forholdsvis Ro — Hva' gør du ved Landbruget?

— Man ta'er sig en Avlska'l, en flink Avlska'l! Og Mortensen besørger Møllen. Og Mo'r og en sæl sørger for Huset og Haven. Det skal nok gaa!

— Aaja, saamænd ja. Men Karen er jo gammel! bemærkede Degnen, og hans Øjne drejede sig langsomt hen mod Søstersønnen.

— „Karen" er en Knop! sagde Manuel overstadigt.

— Jo, aajo . . .

— Og en kunde jo maaske ogsaa falde paa a' gifte sig, Morbror, nu en har faaet Smør til Brødet!

— Ja—a . . . (Den gamles Øjne blev opmærksomme.)

— Om Gud Herren vilde lade en træffe en dertil passende Quinde.

— Den sande Quinde er vanskelig at komme over, Manuel.

— Med Guds Hjælp, Morbror. Han har standen en bi til Dato!

— Aaja, saamænd, ja . . . Har du kanske allerede set dig en ud?

— Hæ . . . Thomsen rødmede.

— En af denne Bys Døtre kanske?

— Nej! sagde Manuel afgjort — en Byflane ta'er man aldrig.

Degnen sukkede lettet.

— Aanej, saamænd, nej! Quinden trives bedst paa de brede Marker! nikkede han. Han havde allerede forlængst opdaget Wulfdines Kærlighed. Og nu, Søstersønnen havde „rettet sig", skulde den gamle intet have imod, at Sagen blev til Alvor.

Ogsaa Manuel var begyndt at tænke paa Kusinen. Ikke saaledes, at der spirede nogen Art af Elskov til hende i hans Hjerte; nej, men han havde ude i Skolelærerboligen i Græsted set hende pusle stille og ly-

dig omkring og holde Stuerne i Orden, passe Smaakræet, lave Maden og vogte med agtpaagivende Øjne paa Faderens mindste Vink. Kort sagt: han havde fundet hende at være en „Quinde“ efter sit Hoved. Og saa havde jo ogsaa Morbror Jakob lagt sig lidt til Bedste. Og Wulfdine var eneste Barn . . . Men som sagt, Vej til lille Thumsens Hjerte havde hun endnu ikke funden.

— Der gives mangfoldige triste Ægteskabsforbindelser, Farbror Jakob! sagde han efter en Pause.

— Aaja, saamænd, ja.

— Jo—o; man har set en Del!

— Manden skal være Quindens Hoved.

— Naturlig ja! Men man skulde jo dog ogsaa gerne bære Kærlighed til hverandre.

— Kærligheden kommer med det engere Samliv, Manuel!

— Ikke altid, Farbror . . .

— Aanej, saamænd, nej; ikke altid! nikkede Degnen og kløede sig filosofisk i venstre Side af Hakkekniven.

— —

— Ude i Køkkenet var Gaasen taget op af Gryden og laa nu spruttende og dampende paa Fadet. Den var fortræffelig stegt: sprød, lysebrun og glinsende.

Og det var Wulfdine, der havde staaet for Styret. Madam Thomsen vilde prøve hende; for Madam Thomsen havde jo ogsaa sine Tanker. Og naar man kunde stege en Gaas, saa den blev „ensfarvet“, og det tilmed i en Gryde, saa var der ikke Tale om, at man kluddererede i de lavere Maddele!

— Sæt saa Gaasen ind, lille Dine, og byd til Bords.

Dine bar Fadet ind og stillede det paa den hvide Dug midt under Hængelampen.

— Og byd saa til Bords, gentog Mo'r Karen ude fra Køkkenet — Nu kommer jeg med Kartoflerne.

— Wulfdine fniste stille og vred sig som en Orm. Saa tog hun et Par smaa Skridt hen mod Døren til „Dagligstuen". Men der blev hun staaende glorød i Hovedet og knækkede.

— Du er da et sært Pjok! skændte Madammen — Byd nu Værsgod!

— Hi! sagde det et Sted inde i Pigebarnet, og hun gik to Gange i Jorden — Vil ikke du heller, Faster? Jeg ka' ikke saa godt faa mig til 'et . . .

— Store Skabilken! sagde Mo'r Karen og dunkede hende eftertrykkeligt i Ryggen — Tror du, Manuel æder dig? . . . Derpaa aabnede hun selv Døren — Maden er her! sagde hun.

Og man gik til Bords.

Degnen sad i Sofaen, og de andre ved hver sin Side af Bordet.

Manuel skar Dyret for; og alle stirrede de med glade Øjne paa de fede Skiver, der faldt for hans Kniv.

— Svedsker, Farbror? spurgte Thomsen, han skovlede den dampende Indmad ud af Gaasen med en stor Spiseske.

— Aaja, saamænd, ja, sagde Farbror — Og Ævler!

Værten lempede en fem—seks Skefulde over paa hans Tallerken.

— Og du, Mo'r?

— Tak, Tak; jeg ka' da ellers godt hjælpe mig sæl, lille Manuel . . .

Wulfdine sad og fløj med en Vinge mellem sin Kniv og sin Gaffel. Hun kunde ikke for aldrig det finde Ledene. Hendes Tallerken vuggede som i Søgang under hendes Bestræbelser.

— La' Dine faa et Stykke Bryst, Manuel, sagde Madam Thomsen — hun sidder og regerer der med en tør Vinge.

Alles Øjne vendte sig mod Pigebarnet. Og i samme

Nu fór Tallerken, Vinge, Sauce og Kartofler fra Bordet og ned i hendes Skød.

— Men Dine dog! sagde Degnen — hva' skader dig!

Dine gik i Jorden.

— I ka' la' være saadan allesammen aa se paa mig! hulkede hun — Det er li'som jeg faar Krampe i Fingrene . . . .

— Saa, saa, lille Wulfdine, trøstede Emanuel hende — saa saa!

Og han pillede Vingen op og lagde et Stykke skært Gaas over paa hendes Tallerken.

— La' hende nu skøtte sig sæl! sagde han.

De spiste nu en Stund i Tavshed. Saa sagde Madam Thomsen pludselig:

— Det er Dine, der har stegt Gaasen, Manuel!

— Ja, aaja, nikkede Degnen — skrap er hun i Køkken og Kælder! Jeg er hendes egen personlige Far, men . . .

— Hun narrer ingen! supplerede Mo'r Karen.

De to unge sad og stirrede ned i deres Madvarer.

— Der er jo Tid nok til at tale om det, Mo'r Karen og Farbror Jakob, sagde saa Manuel.

— Vel er der det, vel er der det . . .

— Du véd jo, hvodden det staar sig med hende, Manuel.

— Det véd man, Mo'r, ja . . .

— Ja, hun løber sgunte fra dig, Søstersøn! sagde Degnen.

— Næ, hun bli'r nok! sagde Karen — Hun har jo lidt a' 'et, siden hun var Barn!

Manuel virrede utaalmodig med Hovedet.

— Skal vi saa spise? spurgte han pludselig; Knive og Gafler var sunket ned paa Tallerkenerne under denne Forhandling — Skal man skære dig et Stykke, Farbror?

— Aaja, saamænd, ja! sagde Farbroderen — Jeg si'er ikke Nej.

Og saa spiste de. —

Uden at tage mindste Hensyn til Emnets Centrum havde de diskuteret dette, om man tør sige, Hjerteanliggende. Det bekymrede dem lidet, at Wulfdine sad midt iblandt dem. De behandlede Sagen, som havde det drejet sig om en Ko eller en umælende Dragkiste. Og Heltinden selv sad tilsyneladende døv og blind og lod sig veje, maale og drøfte. Ikke en Tanke i hende gjorde Oprør ved saaledes at blive udbudt og takseret, ikke en Blodsdraabe forargedes. Kun allerinderst inde i sit lille ydmyge Hjerte skælvede hun i Angest og Bæven for, at Fætter Manuel, hendes Øjnes Sol og hendes Længslers Palmetræ, skulde vrage hende og finde hende for let. Thi saa vilde der jo ikke være for hende den bitterste Glæde og Plaser mere her i denne Verden!

Og paa den anden Side: H v i s han nu var villig og vilde ha' hende . . .

— Aa—aar! Wulfdine var en Besvimelse nær, og det sortnede for hendes Øjne.

— —

Efter Maaltidet fulgte der en Kop Farvelkaffe.

Farbroderen og Manuel sad i Sofaen og dampede paa hver sin Cigar. Og Damerne kilede løs paa deres Strikketøjer henne i Halvmørket ved Vinduerne.

Der blev ikke talt meget. Thi Gaasen laa tungt. Og enhver havde jo ogsaa sine egne Tanker at sysle med.

Af og til kastede Thomsen et stjaalent Blik hen mod Kusinen. Og traf det sig saa, at deres Øjne mødtes, gik Wulfdine sporenstregs tre Alen i Jorden.

Klokken slog 7.

— Let dig saa, Dine! sagde Degnen.

Dine fór op som Trold af Æske.

Og saa bød man Farvel og Tak for i Dag.

— —

— Ja, man ser snart ud til Jer, sagde Manuel, da han havde hjulpet Gæsterne paa Vognen henne i Købmandsgaarden.

— Aaja, saamænd, ja, nikkede Degnen tilbage — Du er velkommen, Søstersøn! . . . Naa! tjø! tjø! tjø! Saa ka' vi Lotte!

Og saa rullede de af.

VIII

„Klumpen"s lille Moder var syg.

En Formiddag for omtrent fjorten Dage siden var Madam Levertin, Symadammen, som boede i Stuen neden under Fru Frandsens Lejlighed, kommen styrtende hen paa Skolen ganske hvid i Ansigtet og havde sagt, at Fredrik maatte komme hjem, for Fruen havde faaet Blodspyt og „laa hen".

Tilfældigvis var Madammen netop buldret ind i den Klasse, hvor Fredrik (ifølge Tyngdens Love) beklædte Fukspladsen. Og næppe havde Drengen hørt hendes stakaandede Melding, før han rejste sig fra Bænken, lod Bøger og Madkasse være, hvad de var, og sagde, højrød i Hovedet af tilbagetrængt Graad:

— Nu gaar jeg, Hr. Lauersen.

Og Hr. Lauersen lod ham gaa uden at kny. Havde han gjort den mindste Mine til at ville fremkomme med en Indsigelse, var Fredrik vist ogsaa i samme Nu skredet hen over hans Lig.

Ude i Gangen snappede Klumpen sin Hue ned fra Knagerækken, kastede Madam Levertin til Side og fór af Sted.

Hovedet holdt han foroverbøjet som et Dyr i Angreb, da han ilede ned gennem Gaden; og Stenbroen gungrede under hans Fodtrin. Han stønnede ved Vægten af sit Kød, og han var døv og blind for, hvad der fore-

gik omkring ham; tænkte kun paa det eneste ene: Jeg maa hjem og hjælpe Mo'r! Og alt, hvad af levende, der kom ham i Vejen, mejede han bort med sine Arme . . . .

Hjemme i det lille Soveværelse laa Enkefru Frandsen bleg og bevidstløs i Sengen. Midt paa det hvidskurede, renlige Gulv var en stor Blodpøl. Og Distriktslæge Bister stod henne ved Vinduet og puslede med et Glas og en liden Flaske.

Klumpen masede ind i Stuen. Hans Øjne stod stive i deres Huler, og hans Bryst peb som en Bælg.

— Mo'r? sagde han — Mo'r, lille Mo'r?

Eskimoen vendte sig.

— Hyss, Dreng!

— Mor, Mor, Mor . . . klynkede Fredrik sagtere.

Bister holdt Glasset i den ene Haand, og med den anden greb han Drengen haardt i Skulderen.

— Sæt dig paa den Stol der, og hold din Mund. Sa'e jeg ikke til den fordømte Kælling, at hun skulde lade dig blive paa Skolen! . . . Sæt dig! Og du rører dig ikke!

Klumpen stirrede idiotisk paa Lægen. — Men han lystrede.

Doktoren gik hen til Sengen og bøjede sig over den syge.

— Ta' noget Vand i Vandfadet der! Og en Svamp!

Drengen adlød.

— Kom her hen med det! Men tramp ikke saadan! Ta' Skoene af!

Klumpen skød lempeligt Fjederskoene af og listede hen ved Siden af Lægen.

— Mo'r . . . klynkede han igen — lille Mo'r . . . .

— Stille! eller du bli'er smidt ud af Stuen!

Drengen bed Tænderne sammen. Men Taarerne løb ned ad hans Kinder, og Vandfadet rystede i hans Haand.

Det lille, blege Ansigt paa Puden foran ham rørte sig

ikke. Øjnene var fast lukkede, og der sad Blodstænk paa Hagen og omkring Munden.

— Mo'r dog . . . Mo'r dog . . .

— Hyss! nu vaagner hun straks! . . . Sæt Fadet hen!

Doktoren havde badet den syges Ansigt og vadsket Blodet bort. Hendes Øjenlaag begyndte at skælve; og hun trak Vejret dybt. Fingrene famlede søgende omkring. Og paa een Gang stirrede hun med vidtaabne Øjne ud for sig og vilde rejse sig.

— Næ, rolig! sagde Lægen hurtig — De maa ikke røre Dem!

— Jeg har nok . . . været syg . . .

— Ja; men nu er det overstaaet. De maa bare ligge stille!

Hun lukkede igen Øjnene.

— Jeg er saa træt . . .

— Ja, lig bare stille! . . . Bliv hvor du er! (Det var henvendt til Fredrik, der hurtig havde sat Vandfadet fra sig for at skynde sig tilbage til Sengen) — Din Mo'r skal ha' Ro. Sæt dig hen!

Klumpen satte sig. Men Musklerne om hans Mund dirrede, og kun med yderste Møje tvang han Graaden tilbage.

— Ikke noget Flæberi! sagde Distriktslægen i en mildere Tone — Er du en tapper Dreng, skal jeg snart gøre din Mo'r rask.

Madam Levertin havde længe staaet ubevægelig som en Støtte inden for Døren. Hun nærede en grænseløs Respekt for Eskimo Bister. Hun vidste, at hun havde overtraadt hans Ordre ved at hente Klumpen hjem. Og hun ventede tænderklaprende et Lynnedslag.

Og Doktoren havde luret paa hende, lige siden hun traadte ind, medens han lod, som var hun Luft. Men pludselig snurrede han sig om mod hende og sagde:

— Hva' staar hun der og glor efter op ad Væggen?

Det gav ligefrem et Svup i Madammen, saadan tog Rædselen hende.

— Vadsk det Blod op! kommanderede Eskimoen.

Og to Minutter efter laa Levertin paa sine Knæ med en Balje Vand foran sig og gned paa Livet løs.

Lægen gik hen til Sengen.

— Kom her, Dreng!

Klumpen stod der.

— Kan du se, hvordan din Mo'r ligger?

— Ja . . . i—ja . . .

— La' vær og tvin! . . . Saadan skal hun bli'e liggende, forstaar du! Hun maa ikke røre en Finger, førend jeg gi'er hende Lov! Forstaar Du? Er du med?

— Ja . . .

— Og i samme Sekund, hun slaar Øjnene op, saa si'er du det til hende! Forstaar du?

— Ja . . .

— Jeg kan vel stole paa dig? Du holder vel af din Mo'r?

— Ja, d e t gør han! bedyrede Madam Levertin.

— Pas hun sig sæl! (Madammen dukkede under som en Krikand) . . . Og vil din Mo'r ha' noget at drikke, saa hold Glasset her ned til hendes Mund. Hovedet maa ikke løftes fra Puden. Husk det!

— Ja . . .

— Ska' Fruen ikke klædes a' og lægges ordentlig til Sengs? spurgte Levertinen forarget. Om hun saa skulde have været levende flaaet og dernæst ristet, kunde hun ikke have dyet sig.

Doktoren sprang henimod hende.

— Er De gal? sagde han (han talte hele Tiden hæst og hviskende; men det gjorde ham kun endnu mere rædselsindgydende) — Er De en Morder? Vil De paa Galejerne? Hørte De ikke, at jeg sa'e, at Konen maatte ikke flyttes saa meget som en Negl! Hva'?

— Jo . . . jo . . . stammede Madammen og vred i

sin Vaande Karkluden, saa at den blev krum og tør som Grenen af en hundredaarig· Eg — jo . . . men . . .

— Hold Mund! Hvorfor har De ikke syet Knevren sammen paa Dem sæl? Det havde gavnet Samfundet mere end at sidde der og rimpe Skørter og Kjoler til Fruentimmer, der er l i g e saa forrykte!

— Men, Hr. Doktor . . .

— Herut med Dem! Naa!

Og Levertinen næsten krøb ud af Værelset med Klud og Balje.

Distriktslægen hentede en Stol og satte hen foran Sengen.

— Sæt dig der! sagde han.

Klumpen satte sig.

— Og du flytter dig ikke! Jeg kommer igen om en halv Timestid. Forstaar du?

— Ja . . .

Bister tog Overtøjet paa og gik mod Døren. (Han havde Gamacher og Muffediser af Klapmydseskind). Pludselig vendte han sig om igen og gik hen og strøg fede Fredrik over Haaret.

— Du er en flink Dreng! Din Mo'r skal nok blive rask!

— Tak . . . sagde Klumpen, og Taarerne begyndte at pible.

Saa gik Bister. Men et Sekund efter stak han Hovedet ind ad Døren.

— Dreng . . .

— Ja . . .

— Hvad hedder du, Dreng?

— Fredrik . . .

— Naa! . . . Hvis hun, Kneverline, derude (han pegede foragteligt med bagoverbøjet Tommelfinger hen mod Døren til Køkkenet), hvis hun mæler et Ord, saa slaa hende ned! Jeg ta'er det paa mig! Farvel!

— —

I fjorten samfulde Dage havde nu Klumpen siddet ved sin lille Moders Seng. Ingen menneskelig Magt vilde have formaaet ham til at forlade Sygeværelset om blot for en Time. Han forsømte Skolen, og han forsømte sine Kammerater. Og var der kommet ridende, sølvbroderet Stafet fra selve hans kongelige Højhed Kronprinsen, at Klumpen skulde komme til Chokolade paa Charlottenlund . . . Klumpen havde sikkerligen blæst baade Stafet, kongelig Højhed og Chokolade et Stykke.

Støt sad han paa sin Stol og stirrede ufravendt paa den syges blege Ansigt. Han madede hende, og gav hende at drikke. Og den Dag, Doktor Bister havde givet Tilladelse til, at Kjolen blev taget af hende, havde han egenhændig hjulpet ham og Sygeplejersken (Levertinen var det under Dødsstraf forbudt at betræde Trappen til første Sal) med Omklædningen. Fredrik havde bidt Tænderne sammen, og Taarerne havde presset sig frem i hans Øjne, da Moderen sad der med Overkroppen blottet, for at Doktoren kunde undersøge hendes Bryst og Ryg, denne stakkels, vanføre Ryg, hvor „Regimentskassen", nu hun var nøgen, sprang frem som Brystbenet paa en mager og elendig lille Fugl. Han vogtede paa Lægens Øjne og paa Sygeplejerskens; og havde han læst det mindste Spottens Glimt deri, havde han styrtet sig over disse Mennesker og kvalt dem. Men Eskimoen tog saa varsomt og lethændt paa hende, og Sygeplejersken bistod ham saa omhyggeligt, at Klumpen var ved at kaste sig i deres Arme og græde højlydt af frygtsom Taknemmelighed.

I det hele fik han det Indtryk, fede Fredrik, medens han sad her og vogtede over sin Skat, at Menneskene udi den ganske By var saa gode og saa fulde af Trang til at glæde og opmuntre. Der gik ikke en Dag til Ende, uden at listende Fodtrin lød paa Trappen. Og naar Sygeplejersken saa gik ud for at se, hvem det

var og for at formene dem Adgang til Sygeværelset, kom hun gerne tilbage og meldte; at nu var der kommet Blomster fra Fru Lassen, og en lille Kage fra Fru Heilbunth, og et Par Duer fra Fru Oppermann. Og snart havde det været Overlærer Clausen, der havde „tittet op" for at spørge, hvordan det gik; og snart Bagermester Windberg; og snart Tømmerhandler Kühle. Selv Borgmesterinden havde ladet høre til Fru Frandsens Befindende. Og den døve Frøken Rejersen, „Borgmesterens egen Søster", havde været der med sit Valdhorn og „en lille Flaske Ribssaft".

— —

— Fru Frandsen laa og smilede i Sengen bleg og stakaandet. Eskimoen havde forbudt hende at tale mere end højst nødvendig. Og derfor nøjedes hun med at smile og se glad ud.

— Jeg ligger saamænd her og har det som en Prinsesse, Doktor! sagde hun — Alle Mennesker er saa opmærksomme imod mig.

— Ja—a, brummede Doktoren — det er de altid, naar man er uskadelig!

Klumpen sad paa sin Stol. Hans forskellige Rullepølser var svundet ind i disse fjorten Dage. Og han saa' forholdsvis mager og medtaget ud.

Fru Frandsen tog hans Haand og kælede for den.

— Hr. Distriktslæge . . . begyndte hun.

— Hold Bøtte! sagde Bister — Har jeg ikke forbudt Dem at tale!

— Jo De har; men . . .

— Vil De maaske ha' et nyt Anfald? Var det første ikke godt nok?

— Ih, Gudbevares jo! sagde Fruen forfærdet.

— Vil De saa stoppe Kneverhullet!

— Jamen, jeg m a a si'e noet til Dem om Fredrik . . .

— Hum!

— Synes Distriktslægen ikke, han ser daarlig ud?

Bister tog et Skøn.

— Han ligner en Kapun! sagde han saa.

— Jamen synes De ikke, han skal bevæge sig lidt? Gaa en lille Tur?

— Vel skal han gaa! Sidder han her og driver hele Dagen?

— . . mænd gør han saa, ja. Han vil jo ikke gaa Tur!

— Herud med sig Dreng! busede Eskimoen løs (Nu hviskede han ikke længere) — Plager Fanden ham? . . . Tre Gange rundt om Byen!

— Mo'r ka' ikke . . . . ligge alene! mumlede Klumpen med Graad i Stemmen.

— Han gør 'et ikke, Doktor! . . . gaa nu Tur, lille Fredrik?

— Hører du ikke, at din Mo'r er ved at skrige sig et Brok til! sagde Bister — Af Sted med dig! Og han trak Drengen op af Stolen og puffede ham hen mod Døren.

Men der blev Fredrik staaende.

— Gaa nu, lille Fridy; naar en be'er dig saa pænt om 'et.

— Naa! Forsvinder du! sagde Bister — Eller skal jeg varme en Ildtang?

Klumpen kastede et overfortvivlet Blik hen mod Sengen. Saa aabnede han Døren ganske langsomt og ganske lidt og gned sig ud igennem Sprækken.

— —

Men han gik ikke længere end ud i Køkkenet.

Der stod han og lyttede og ventede, indtil Doktoren havde forladt Huset, og Moderen var falden i Søvn.

Saa listede han sig paany tilbage til sin Vagtpost.

Og naar den syge saa vaagnede, fortalte han hende en Mængde Ting, han havde oplevet paa Turen, og bragte hende en Bunke Hilsener fra venlige Mennesker, der havde standset ham og spurgt til hendes Befindende.

IX

Byen var i Oprør. Der var hændet en virkelig Begivenhed. Og det var denne:

Gamle Redaktør Heilbunth havde været paa en „Forretningsrejse“ (Gaaseøjnene er af „Livsens Ondskab“) i Hovedstaden og skulde vende tilbage med det sidste Tog. Og Klokken blev $11,_{35}$, og Toget kom og holdt og fór videre. Og der var ingen Redaktør! Hjemme i Lejligheden sad Fru Heilbunth og ventede med Te og Smørrebrød til et Kvarter over tolv. Men saa blev hun fornærmet og gik i Seng. Stadig ingen Redaktør. Den forladte Hustru søgte at sove. Men hver Gang Bornholmeren ude i Entreen slog sine skarpe Timeslag, vaagnede hun og tittede over i Nabosengen. Tom for Ægteherre! Og Klokken slog 2-3-4 og 5 . . . Endelig godt henimod 6 hørte hun sin Leander sætte Nøglen i Gadedøren. Og lidt efter traadte han ind i Sovekammeret.

Fruen rejste sig i al sin Vælde.

— Men Gud, Heilbunth, hvor h a r jeg været angest!

— Hu-um! sagde Heilbunth og satte sig paa en Stol. Han var ualmindelig farvet i Ansigtet, og han pustede stærkt.

— Men hvor h a r du dog været henne, Heilbunth?

— I København, Mo'r! Det véd du jo godt!

— Jamen er du da ikke kommen hjem med Toget?

— Jo—o, hø, hø! naturligvis! sagde Redaktøren med en undertrykt Fnisen — Tror du, jeg er g a a e t?

— Jamen det er jo M o r g e n, Heilbunth! Klokken er s e k s! Og det sidste Tog kommer jo Klokken halv t o l v!

— Ja . . . hy, hy h o! hy, hy, ho? hohohohu, h i! Redaktøren fløjtede.

— Hvor har du saa været da siden?

— Hyo-hyo-huit! Det faar du sgu tidsnok at vide, lille Trine!

— Men Heilbunth dog! Er du drukken!

Redaktøren var pludselig begyndt at le himmelhøjt henne paa Stolen, der knagede under hans Køds Bevægelser.

— Drukken? sagde han — ikke Spor, min Liggehøne!

— Hvad sidder du da og ler af? Fruen trak op til Torden.

— Hø, hø! klukkede Heilbunth — Det er en forbandet Historie! Faar Venstre-Petersen fat i d e n, nærer jeg mig ikke et helt Aar! . . . Jeg er ble'en u d rangeret, Trinemor!

— Hva' er du ble'en?

— U d r a n g e r e t, si'er jeg.

— Udrangeret . . .?

— Ja, hyolyt! jeg er ble'en sat hen paa et Sidespor.

Fruen stirrede vildt.

— Du e r drukken, Heilbunth! sagde hun med Overbevisning.

— Sgu er jeg ikke nikke nej, Trine! Ikke mere drukken end bag paa min Bogtrykkerhaand!

— Og saadan du t a l e r!

— Tja, . . . hy-y, hohohohu, huit! Men det er nu alligevel en forbandet Historie, Trinerinemor! For ser du, Assistent Jørgensen, han lovede jo at holde Mund. Men han gør Fanden, gør han! Det vilde jeg sgu heller ikke i hans Sted! . . . Hø, hø! Du kan ikke forestille dig, Mo'r, hvor det Menneske kan grine! Jeg troede Gu'-hjælpeme, at Manden ha'de faaet Krampe, da han saa' mig staa der og slaa Vinduet ned lige under en Gaslygte . . . Paa den øde Plads, paa den øde Plads . . .

— Gaa i Seng, Heilbunth! sagde Fruen strengt — Du sidder jo der og vrøvler!

— Ja! sagde Redaktøren lydig og begyndte at klæde sig af — Det er sandt, Mo'r, jeg skal hilse dig mange Gange fra Svendsens!

— Naa, der har du dog været! Fruen havde demonstrativt lagt sig i Soveposition med Dynen oppe under Hagen.

— Været? Ja, Gu' har jeg naturligvis været der! Vif ik en overordentlig rask L'hombre, Kaptajn Andesteg var der . . .

— Nannestad! rettede Fruen.

— . . . det er en overordentlig flink Mand! Og saa fulgte de mig allesammen til Toget . . .

— Det har vist ogsaa været højst nødvendigt, Heilbunth!

— Hva' si'er du, gamle S v e d skeblomme? Jeg synes, du ligger saa underlig og mukker? . . . Og saa skulde jeg køre paa første Klasse, sa'e de . . . det var Andesteg, den Himmelhund, hø, hø! Men ser du, ha'de der været andre Mennesker i Kupeen, saa var det jo aldrig sket, forstaar du! Men jeg faldt jo i Søvn lige med det samme; og saa mærkede jeg det jo ikke. Det kan du jo nok forstaa? Og saa er det, de gaar hen og u d rangerer mig! Hø, hø, hø! Det er den tapreste Historie, j e g har hørt! Men jeg vilde nu alligevel gi' hundrede Kroner til, at det var med en anden! Og saa vaagnede jeg først Klokken halv seks. Og der laa jeg! Haa, haa, haa! jeg begreb G'uhjælpeme ikke et Kvidder! I k k e et Kvidder! Jeg troede jo først, at du ha'de lagt mig ind paa Chaiselonguen . . . (Han var gaaet om ved Fruens Seng og stod og saa' kælent ned paa hende.) Hva' Trinemor? ind paa Chaiselonguen . . . at min lille Mutter ha'de lagt mig ind paa Chaiselonguen, fordi man ha'de været til en lille høj L'hombre? saa ha'de Lammet lagt mig ind paa Chaiselonguen . . . Dikkelikkelikke l i k!

Fruen fór over Ende.

— Heil b u n t h!

Redaktøren havde pludselig gjort et Udfald mod sin Halvdel og forsøgte at dikke hende ind bag Nattrøjen.

— H e i l b u n t h!

— Jo! sagde Forbryderen og stod ret.

— Gaa om og læg dig!

— Jo; men . . .

— G a a o m o g l æ g d i g! I din egen Seng!

— Jo! . . . Men er det ikke Onsdag i Aften, lille Trine, er det ikke min Tur . . .?

— Gaa om og l æ g dig! si'er jeg!

— Jo, jo!

— Og ikke mere af den Tønde!

— Nej! . . . . Men et lille Godnatkys, hva' Trinemor? et lille Godnatkys!

— Heil b u n t h!

— Jo! nu g a a r jeg! nu g a a r jeg!

Trinemor lagde sig majestætisk tilbage i Sengen med Ryggen mod Fjenden, idet hun omhyggeligt garderede sig med Dynen helt op under Øjnene . . .

Og fem Minutter efter knagede Nabolejet under Vægten af 315 Pund noget skuffet Redaktørkød.

— —

Naturligvis holdt Assistent Jørgensen ikke Mund.

Næppe gryede Dagen i Øst, og der begyndte at blive Liv paa Jærnbane-, Telegraf- og Postkontorerne, før han fór fra Rum til Rum og fortalte Nattens Begivenhed. Han halede endogsaa adskillige Funktionærer ud paa Terrænet for at vise dem Gerningsstedet.

Og Historien fløj fra Etage til Etage, ind og ud ad Døre og op og ned ad Trapper. Om det saa var Billetkassereren, saa maatte han af med den en tre-fire Gange ud igennem Hullet.

Og da den først var naaet uden for Jærnbanebygningen, spredtes den paa mindre end en halv Time over den ganske Stad!

— —

Barber Spitzkuck forlod Kniv og Skum og satte som en Vind over Gaden til Isenkræmmer Tillge.

— Har Di denn dock hørt, Tillge, at denn Redaktør Heilbunth har den ganze Nacht i Taaget sofvet!

— Det var den stiveste! sagde Tillge.

— Di hatte ham forglemt i Kupeen, und wenn di kommer i Morges, saa stikker han ud af Fenstervinduet Hofvedet!

— Det var den stiveste! sagde Tillge — Og der ha'de han været hele Natten?

— Ja! ja! Ock hatte han ikke vaaknet, hatte di faret met ham wieder weiter nach Korsøren oder villeicht maaske nach Skagen!

— Det var den stiveste! sagde Tillge.

— Nicht wahr, ja? ... Aber 'morgen, 'morgen, Genbo! Der sitter hos maj en indsmurt Agrar och venter paa Knifven!

Og væk var Hr. Spitzkuck. Den Nankins Barberjakke stod vandret ud i Luften efter ham, da han fór retur.

— —

Uden for Grønthandleren i Bredbrostræde stod Blomkaalsmarie i Samtale med Snedker-Stine.

— Jo, sagde Marie (hun stod med Armene krydset over Waldine, der hængte med Bagkroppen langs ned ad hende.) Jo, sagde hun — Redaktørens Annine var sæl et Rend herhenne i Morres efter Purretop, aa hun ha'de staaet bag Døren og hørt dem snakke om det ved Kaffen! Fruen var lynende edderspændt!

— Ha'de han lagt i Vagungen hele Natten?

— Ja! f l a d fuld!

— I den evige Himmels Navn! aa saadan en vil regne sig til de f i n e! sagde Snedker-Stine og korsede sig.

— Di fine er di værste! nikkede Blomkaalen med Applomb. — Det er alt det dyre Møj, di tyller dem med!

— Ha'de no'en set ham?

— S e t ham! Di maatte s l æ v e ham hjem fire Mand høj!

— Sa'e Annine det?

— Næi! ... Men hvodden Fa'en sku' han ellers være kommen hjem?

— Næi ...

— Med d e t Fedt han bær!

— Ja, æ d d e ka' di sgu!

— Aa saa prutter Fruen sgu alligevel for en Toøre, naar hun kommer her!

— Ja, n æ r i g e æ di sgu!

— Men naar ma' ve' 'et, Stine, sætter ma' 'tyrligvis Prisen efter det!

— Det er soret, Marie, hi, hi! . . . Er han med i Byraadet?

— Gu' er han med i Byraadet!

— Saa smider di ham vel ud nu efter den Badulje?

— Smidder u d, Stine! Di drikker den Unde mønstreme alle syv sammen, gør di, deroppe!

Stine korsede sig igen.

— Ja jeg si'er ri'nok, Marie, sagde hun saa — h v o r er Retfærdigheden, si'er jeg?

— I H e l v e d e! sagde Blomkaalen.

— —

Bagermester Windberg og Borgmester Reiersen mødtes paa Torvet.

Borgmesteren standsede, og Windberg hilste dybt og smigret. (Han var ellers i Rigets Acht, Windberg, paa Grund af sine Jomfruers hyppige Upasselighed.)

Borgmesteren saa' bekymret og tankevægtig ud.

— Ja, jeg behøver vel næppe at spørge, om De har hørt det, min gode Windberg? sagde han.

Ogsaa Bagermesterens Blik var mørkt.

— En kedelig Affære for Partiet, Hr. Borgmester.

— En m e g e t kedelig Affære, ja!

— Det er den Slags, der gi'er Opposjonen Vind i Sejlene.

— Oppositionen, ja . . . Ja vist saa, ja!

Paa en Gang spillede der et lille blankt Smil frem i Borgmesterens Øjne.

— Men morsom er Historien jo ogsaa, sagde han — set fra d e n Side.

Straks fik Windbergs Butterdejgsaasyn det samme skælmske Udtryk.

— Jaha, Far! sagde han — jeg gad sgu nok ha' set „Tøren", da han vaagnede op.

— Ja, det har vist sandelig været mange Penge værd! . . . Véd De noget om, Windberg, hvordan han slap hjem!

— Man si'er, at et Par Kontrollører bar ham.

Borgmesterens Ansigt blev paa ny dystert.

— Tjø, tjø! ja det er dog virkelig trist med denne ellers saa elskværdige Mand!

Ogsaa Windberg fyldtes øjeblikkelig af Smerte.

— Og en Mand i hans A l d e r! sagde han fast med Taarer.

— Ja, ja, ja! . . . Har De set ham i Dag?

— Nej.

— Han er vist noget flad, hi hi!

— Hæ, hæ, ja! Han har nok tabt et halvthundrede Pund!

— Aanej, hi, hi! der skal dog vist m e r e til!

— Hæ, hæ, ja! det skal der vel!

— Ja, ha'de han skullet g a a hjem fra Hovedstaden!

— Hæ, ja! saa var der vist ikke kommet uden Bukserne tilbage gennem Nonneporten!

— Hi, hi, hi! . . . N a a, det er jo godt, man kan le! Farvel, Hr. Windberg! Det har glædet mig at hilse paa Dem.

— Farvel, Hr. Borgmester! Farvel! . . . Mig en Ære!

— —

Ved Hotellets table d'hôte gik Bølgerne højt; thi midt under Latteren og Vittighederne over det redaktørlige Uheld lød det pludselig fra Tolder Knagsted, der hidtil havde siddet ganske tavs og passet sin Mad og hørt paa de andre:

— Ja, der har vi et nyt Bevis paa vort Jærnbanevæsens sædvanlige Smøleri!

Der blev Dødsens Stilhed i Salen; og alle stirrede hen mod Esau.

— De mener, Hr. Toldkontrollør? spurgte saa en yngre Baneassistent spidst.

— Jeg mener, I har sovet i Tjenesten, som I altid plejer! sagde Knagsted.

— Sovet?

— Ja!

— Vilde Hr. Toldkontrolløren ikke nok forklare sig lidt nærmere?

— H—næi!

Et Par af Gæsterne spruttede ud i Latter. Og den lille Assistent blev rød i Kammen.

— Hr. Knagsted er altid saa spøgefuld!

— Kontrolløren har sgu Ret! sagde en svær Handelsrejsende med Diamantnaal — Jærnbanen er til for Publikums Skyld, on'te omvendt!

— Vi kan ikke gøre for, at Folk er drukne! sagde Assistenten med stram Mund.

— Drukne! Fy! Fy! Føj! lød det rundt fra Bordet. Knagsted smilede bag sin Lød.

— Og saa kørte Redaktøren tilmed paa første Klasse! sagde han.

En ildrød og gnistrende hidsig Kreaturkommissionær snurrede som en Top om imod ham.

— Vil Di dermed si'e, Højstærede, a' Di mener, a' en første Klasses Passager er mere værd end en tredje Klasses?

— Ja, det ved Gud i Himmelen jeg mener! nikkede Tolderen rolig.

Kommissionæren sprudede som en Esse.

— Prutt! prutt! sagde han og slog i Bordet — og j e g mener, a' vi er alle li'e!

Esau saa' ham stift i Øjnene.

— Det mener De jo slet ikke, min gode . . . Dyrehandler!

— Ædeme gør jeg saa!

— Regner De da ikke en Blodhest for mere værd end en Droskekrikke.

— Det er no'et etwas helt andet!

— Ja—a, det er no'et helt andet, Hr. Kontrollør! var der nogle Stemmer, der raabte.

— Gu' er det ej! mente en.

— Nej vel saa! sagde den svære Handelsrejsende med Diamantnaalen — Der er sgu li'saafuldt Forskel paa Mennesker og Mennesker!

— Toldkontrolløren er en Storborger! raabte Baneassistenten, der var henrykt over, at man havde skiftet Emne.

— Storborger! gentog Diamantnaalen — De, Jærnbanezwibel! Vent De bare, til De faar højere Gage!

— Gage! brølede pludselig Kommissionæren — Jæ har ædeme mine mindst otte Tusind om Aaret! Men jeg stemmer alligevel paa ham, Philipsen!

— Er det ham, der myrdede Meyer? spurgte en lille spinkel Person, der rejste i Klatpapir.

Hele Bordet brast i Latter. Men Kommissionæren vendte sig sprutrød om mod den vittige.

— Og jeg stikker ikke op for ti Probenreutersnuder! sagde han.

Alle fór i Vejret.

— Hva' si'er han?

— Probenreutersnuder!

— Er det os? skreg man.

— Gu' er det Jer, ja! En anden en har vel betalt for at sidde her ved Bordet li'saavel som I! Vil I no'et? — Og han rejste sig i al sin Vælde.

Commisvoyageurerne stimlede sammen om ham. Og der blev en kraftig Raaben og Skrigen.

Værten kom farende ind fra Køkkenet.

— Ærede Herrer! Ærede Herrer! Mit Renommé! Mit Renommé!

— Væk! sagde saa pludselig Manden med Diamantnaalen og svømmede sig Plads med Armene. — Væk, Deherrer! Lad mig tale med Studetrækkeren!

Og han stillede sig Ansigt til Ansigt med Kommissionæren.

— Du er morderlig stærk! sagde han i en blid og ligesom kærtegnende Tone — Du er altfor stærk til at være inde! Du kan ikke faa dit Vejr! Kom, skal vi gaa

lidt udenfor, lille Pranger? Hva? mukker du? . . . Svup! Sju! Halløj! Værs'artig!

— Min Herre! Min Herre! skreg Værten i Rædsel.

Diamantnaalen havde grebet Kommissionæren om Livet og slaaet hans Ben op over den ene Arm og bar ham saaledes ud af Lokalet, fulgt af samtlige Gæster.

Kun „Livsens Ondskab" blev siddende tilbage ved Bordet. Han spiste roligt sin Dessert. Det var „Frugt af Aaret".

X

Der herskede i det lille Thomsenske Hus ved Nonneporten den yndigste Harmoni. Emanuel var bleven Elskværdigheden og Omgængeligheden selv nu, siden Gud havde bønhørt ham. Aldrig et ondt Ord kom der mere af hans Mund. Han spøgte Dagen lang med den gode Mo'r Karen, og han stræbte at være hende til Gavn og Glæde i alle Maader.

Han havde tillagt sig en Façon at behandle hende paa, der var en Blanding af en grand seigneurs milde Nedladenhed og en kærlig Søns lidt harcellerende courtoisie.

Naar hun om Morgenen bragte ham hans Kaffe, stak han sin lille Trutnæse ned over Koppen og indsugede Dampen med alle Tegn paa Velbehag.

— Fruens Java henrykker en! sagde han og sendte hende et forelsket Øjekast — Fruen laver den bedste Kaffe i Verden!

— Aar du, Manuel! smilede Madam Thomsen og daskede ud efter ham med den ene Haand — du snakker!

Men indvendig var hun tindrende fornøjet over Sønnens Galanteri.

— —

Hun sad stadig henne i den store Lænestol ved Vinduet og syede rapt med sine travle Fingre. Men nu syede hun „for Huset". Det var jo nemlig blevet til Alvor med Manuel og Wulfdine. Thomsen havde været ude

paa Besøg i Græsted et Par Gange; og da han kom hjem derfra sidste Gang, var det afgjort.

Det var en Tirsdag. Og om Søndagen kom Morbror Jakob kørende med „Dine“ i Sognefogedens Enspænder.

Thomsen havde som vordende Brudgom opført sig med stor og klædelig Alvor. Men hver Gang han havde talt med sin Fæstemø eller bare set paa hende, var hun knækket over i Livet og havde skjult Ansigtet i sine Hænder. Og vilde han manifestere sin Attraa og røre ved hende, fniste hun krampagtigt og gik flere Fod i Jorden.

— Men—æ—jæ, det r e t t e r sig vel! mente Morbror Jakob.

Og Manuel selv syntes godt om Damens Adfærd. Han følte sin egen Mandighed ligesom kraftigere accentueret ved Siden af denne mimoseagtige Blufærdighed.

Det sagde han til de gamle. Og alle Parter var tilfredse.

Man snakkede lidt frem og tilbage om Sagerne, og det bestemtes, at Brylluppet skulde staa til Sommer en Maaneds Tid efter, at Gaarden var købt, og man var kommen lidt i Orden.

— —

Og nu sad som sagt Madam Thomsen og syede Udstyr.

Det vil sige, Gudbevares! Wulfdine bragte naturligvis med baade det ene og det andet! Men det var jo altid rart at have lidt rigeligt. Og hverken Manuel eller Mo'r Karen havde i lange Tider faaet fornyet deres Garderobe, saadan hvad „Kroptøjet“ angik.

Og der var nu ikke længere Tale om, at „Drengen“ i den Henseende kneb paa Skillingen. Fint og godt skulde det være, Lærredet, baade til Skjorterne og Særkene.

Medens Moderen arbejdede med Sytøjet, sad Thomsen henne foran Stuens andet Vindue og skar en Ramme ud. Han sad med Ryggen mod „Fruen“ for at faa Lyset fra den rigtige Side.

– Skulde man mon ikke ta' sig et Par Manchet-

skjorter med det samme? spurgte han pludselig og drejede Hovedet om mod Mo'r Karen.

— Men Gu' dow, Manuel, Man c h e t skjorter? sagde Madammen forskrækket — Du kan jo købe dig et Par Kraver!

— Man finder det bondeagtigt!

— Din Fa'r brugte da altid Kraver.

— Tiden gaar fremad, Mo'r Karen!

— Ja—a, det gør den vel . . . .

— Og Manchetskjorter sidder bedre saadan for Brystet.

— Saa ta' du Manchetskjorter, lille Manuel. Men jeg kan ikke sy dem. Du faar saa vist gaa til en Kviperingshandler.

— Man skal tænke over det, nikkede Manuel og begyndte igen at snitte.

Ilden henne i Kakkelovnen buldrede, Potpourrikrukken duftede, og de smaapassiarede og havde det hyggeligt.

— Det er nok svært snavs med ham, Konsulen, derovre, Manuel.

— Saa—aa! Ja, han har jo været en Skrælling i mange Aar.

— Ja—a . . . — — Han, Toldkontrolløren, er nok helt miniseret med at komme der, si'er Engeline.

— Ja, vi Mennesker er jo no'en ubestandige Væsener, Mo'r Karen. Det er godt, at vi to holder sammen!

— Ja, Gu' ske Lov for d e t! sagde Madam Thomsen inderligt — Jeg takker tit Vorherre, at det er ble'en mellem vos, som det er!

Emanuel drejede Hovedet og nikkede paa skraa over Skulderen.

— Ja, man har jo været en noget uartig Person, sagde han — Men véd Mo'r Karen, hvem der skal sidde i Rammen her?

Han smilede polisk.

— Nej, hvor skulde jeg dow vide det, lille Manuel! Det skal vel saa Wulfdine da?

Thomsen lo højt.

— Nej, nej! sagde han — Der er dow en lille Frue, der kommer først!

— Aar du med din „Frue"!

— . . . . Og hun skal ha' sin fine, sorte Kjole paa og sin nye Hue! Og saa skal hun fotograferes i Kabinet og sidde her!

— D e n er altfor fin til mig, Manuel!

— Nej, nej! Det bedste er ikke for godt til den bedste! . . . Mon der ikke skulde en lille Skefuld i Ovnen?

Madam Thomsen rejste sig øjeblikkelig og parerede Ordre.

Paa Vejen tilbage til sin Plads stjal hun sig til at stryge Manuel ned over Ryggen.

— Du er en god Søn! sagde hun.

Thomsen nikkede om mod hende.

— Man har en god Mo'r, sagde han — D e t er Sagen!

— Hæ, hæ . . . . smilede Madammen og fik Taarer i Øjnene af Rørelse. Saa satte hun sig stille hen i sin Stol. En Stund syslede enhver i Tavshed med sit, og der b!ev lunere og lunere i Stuen.

Saa hævede Madam Thomsen langsomt Hovedet fra Sytøjet.

— Manuel! —

— Jo . . .

Der steg en svag Rødme op i den lille Kones Kinder.

— Jeg vilde gerne ha' spurgt dig om no'et, Manuel . . .

— Naa? Og hvad er saa det da?

Thomsen arbejdede paa et særligt vanskeligt Sted af Rammen.

— Snak frisk! sagde han.

— Jamen du maa ikke ta' det fornærmeligt op, Manuel . . .

— Nej, nej! Den Tid er forbi!

— Jo ser du, jeg vilde . . . Har du . . . Du har ikke paa længe snakket om, at du har haft no'en . . . .

at du har set . . . . at du har haft no'et Besøg af din Fa'r . . .

— Det har man heller ikke.

— Jeg synes, det er underligt, Manuel, der var jo dow saa meget, han kunde fly dig Besked om.

— Di døde blander sig ikke i Smaating! sagde Thomsen afgjort.

— Næi, men . . .

— Og nu har han jo hjulpet en til Gaarden!

— Ja—a . . . Men se nu dette her, at du har ta'et Wulfdine . . .?

— Ha'de han ikke syntes om det i sin Himmel, ha'de han vel sagt fra!

— Jo—o . . . Men han har jo heller ikke snakket om, naar du skulde ta' Gaarden . . .

— Den ta'er en, naar en vil! sagde Manuel lidt afvisende — Og saa skal Mo'r Karen ikke sidde der og bekymre sig. En skal nok gribe til, naar Aanden byder det.

Madam Thomsen tav lidt.

— Men Mortensen mener da osse, at du gør bedst i at vente til Juni, sagde hun saa.

— En venter, saa længe en har Lyst! sagde Manuel med et Stænk af sin gamle Hidsighed — og fik man Lysten i Morgen, saa brød man sig kun lidt om Mortensens Talemaader! Pun'tum! Og saa taler vi ikke mere om det!

Mo'r Karen sukkede og rystede paa Hovedet.

Der kørte hun altid fast med Manuel! Paa det Punkt var han ikke til at rokke. Saa mild og fredsommelig han end var bleven: Spørgsmaalet om Gaarden kunde hun aldrig faa ham til at drøfte til Bunds. Og fik han Ideen om at købe den i Morgen, som han sagde, saa købte han den, om saa tusind Mennesker raadede fra! . . . . Aa, Herregu' ja!

Emanuel drejede Hovedet lidt.

— Man synes, Fruen sukker? sagde han.

— Aa ja, saamænd . . .

Thomsen rejste sig.

— Du er et utaknemligt Skarn, lille Karen Thomsen!

— Men Gu' dow, Manuel . . .!

— Jo, du er! Har Vorherre nu ikke været med vos paa alle Maader?

— Jo, jo . . .

— Og du skammer dig ikke ved at stønne?

Den lille Kone foldede ligesom anraabende sine Hænder.

— Men hvem skal ta' sig a' Driften derude, Manuel? sagde hun — det var denne Tanke, der evig og altid pinte hende — Hvem skal ta' sig a' Gaardens Drift? Du har aldrig brudt dig om Jor'en, har du ikke. Det er jo bare Haven og Husene, du . . .

Manuel skar hendes Tale over ved pludselig at række Haanden frem.

— Farvel! sagde han rolig — Nu gaar man sig en Tur.

— Gaar du, midt som vi . . .

— Ja, man trænger til at røre sig.

— Jamen . . .

— Farvel! — gentog han ganske uden Vrede, men med en betydelig Værdighed — Om en Timestid, naar min Fru Moder paa ny har generhvervet sin Fornuft, vil hun atter gense sin Søn!

Og han afleverede et skævt lille Buk og gik.

— —

Saadanne Smaascener kunde finde Sted. Men naar „Drengen" præcis en Time efter kom tilbage, klappede han smilende og elskværdig Mo'r Karen paa Skulderen og bragte hende gerne en Kage, en Appelsin eller et Kræmmerhus Chokoladepastiller som Forsoningsgave.

Og hun spiste det.

XI

— Nu faar vi Sne! sagde Fru Kæmner Lassen; hun havde været henne hos „Siameser" Heilbunth med

sin Pakke Strømper og Smaabukser til Juleforeningen — Nu faar vi Sne, Fru Frederiksen! Men hvad er ogsaa en Jul uden Sne, spør' jeg Dem?

— Næi, sagde Fru Frederiksen (Damerne havde mødt hinanden paa Hjørnet af Bredbrostræde og Søndergade) — det er skam sandt, Fru Lassen .... For dem der har Jul da! tilføjede hun.

Fru Fredriksen var som sædvanlig udstyret med sit Emblem: Posen.

— Skal De i Praksis, Stakkel?

— Ja-a, sukkede „Madammen" — de Mennesker la'er mig aldrig i Ro! Jeg kommer lige ude fra Grøndalsvejen: en Dreng. Og nu holder der Vogn efter mig nede hos Købmand Lunds: tre Mil ud paa Landet!

— Stakkel! gentog Fru Lassen — At Folk dog ikke kan vente!

Madammen smilede:

— Naa-aa, naar det kommer paa, saa ....

— Næi, naturligvis ...! Og naar kommer De saa hjem, tror De?

— Engang i Nat vel; hvis det er langvarigt.

— Arme Kone! Juleaften!

— Ja, det er ogsaa den eneste Aften, jeg kunde ha' Lyst til at melde mig fra Bestillingen! .... Naamen, nu er man jo, hvad man er!

— De og Deres Datter skulde vel ha' været hen til Deres Søster?

— Ja; og til Ungerne; til Juletræ! Nu gaar jo Karoline alene; det var jo Synd, at hun skulde sidde der og vente paa det uvisse.

— Ja naturlig! ... Hvor har Deres Søster købt sin Gaas?

— Jeg véd skam ikke. Hos Krøyers vist ... Men nu maa jeg af Sted! ... Farvel, Fru Lassen; og glædelig Jul!

— Glædelig Jul, Fru Frederiksen! Glædelig Jul! ... Det er et velsignet Snevejr!

— Ja-a! Fru Frederiksen var allerede en halv Snes Skridt borte . . . .

Det var Juleaftens Dag Klokken tre om Eftermiddagen. Og Kæmnerinden havde som sagt været henne hos sin Veninde Fru Heilbunth med sin Gave til det store Juletræ, som fjerde Juledag skulde tændes i „Stadt Gammelkøbing"s Teatersal til Gavn og Glæde for Asylets og Friskolens Børn.

Fru Heilbunth var „Formand"; og det strømmede ind med Gaver. Byens Fruer og Frøkener blev saa milde og gode i Hu, naar Julen nærmede sig. De syede og strikkede; klippede Julepynt og bagte Kager; og fik, hvor underligt det end lyder, næsten ikke Tid til at dyrke de smaa pikante Teskumlerier og Kaffenedsablinger, som ellers udgjorde deres Hoved- og Yndlingstidkort. De holdt sig hver inden sine Mure. Mundene var lukkede, og Fingrene gik.

I de sidste godt og vel fjorten Dage havde der hersket en næsten ligefrem rystende Travlhed i Hjemmene. Og der havde staaet en Duft af Bagværk over Byen! Og Torvet og de tilstødende Gader havde været een stor Granskov, hvori Børnene gik rundt med store Øjne og forventningsfuldt bankende Hjerter. Men det havde regnet og blæst; og der var blandet adskillig Malurt i Glæden. — — Saa i Gaar var det begyndt at sne. Og i Dag til Morgen havde Blæsten lagt sig; og Sneen dryssede nu i store, stille Dun ned over Gader og Huse. Det frøs et Par Grader. Snedækket holdt sig. Det tegnede til at blive den yndigste Julefest!

Fru Kæmner Lassen puslede af Sted i sine Galocher. Hun var i Skindslag og Pelshue. Det friske Vejr havde rødmet hendes fyrretyveaarige Kinder. Og hun gik ganske langsomt for at nyde Snestemningen. Byen tog sig saa henrivende ud under alt det hvide!

Og alligevel kunde hun ikke lade være med at sukke i sit Hjerte.

Der var nemlig ingen Tid paa Aaret, hvor Fru Las-

sen følte Savnet af ikke at være Moder saa smerteligt som om Julen.

— For véd De hvad, Fru Heilbunth, havde hun sagt, da hun afleverede sin Godgørenhedspakke — det kan jo være godt nok at skabe Glæde for andre; og det bør man jo! Men man savner nu alligevel paa saadan en Højtid at være omringet af sit eget Kød og Blod! . . . Der sidder Lassen og jeg i vorres hyggelige Stue; og vi faar Gaasesteg, og vi gi'er hinanden Smaating . . . men man savner! Jeg gør det da! Lassen er jo et Mandfolk og har sin Tobak og sin Toddy; men en Kvinde, Fru Heilbunth, en Hustru, der ikke er Moder . . . ! Jeg begriber hellerikke, hvorfor der ingen smaa er kommen! Vi er dog sunde Mennesker! Og hjemme hos Lassens var de syv; og vi var elleve! . . . Om Sommeren, Gud! saa er der jo saa meget, der kan aflede Tanken; men om Vinteren, og særlig om Julen, naar alle Hjemmene genlyder af skyldfri Munterhed . . . . Véd De hvad, Fru Heilbunth, Dem vil jeg tilstaa det: I Fjor Juleaften græd jeg paa min Forhøjning i Mørkningen, mens Lassen var gaaet et Ærinde i Byen! Og det er dog ved Gud ikke Guds Mening med at lade sin Søn fødes! — —

Der lød sølvfin Klokkeklang nede i Gaden.

Fru Lassen gjorde adræt omkring:

— Den første Kane!

Det var Dikkedik-Proprietær Heimann med sine Skimler. De dansede som Raabukke foran Kanen. Paa Hovederne havde de Topper; paa Ryggene Svejfere; og et stort fileret Kanenet bølgede omkring dem.

Selv stod Proprietæren hærdebred, lys og smuk bag paa Kanen, iført Bjørneskindspels, Hue og Støvler. Den lange Kanepisk flød efter ham som en Snog i den hvide Sne. Og naar han svang den, lød det som Kanonslag.

Fru Lassen stod fortabt i Beskuelsen; fortabt og forarget.

Thi „Dikkedikken“ var Gammelkøbings store „Dyr“.

Kanen svingede ind paa Torvet. Og et vældigt Knald af Pisken bragte Gaslygterne til at klirre.

Bag Ruder og Døre saas store, nyfigne Øjne. Og Fru Kæmnerinden stod støt plantet i sine Galoscher, skønt hun begyndte at fryse om Fødderne. Hun havde ganske forgættet sin „Modersyge“.

I en stor Bue fór Kanen forbi Bundtmager Hatteras' og Materialist Ribensies Vinduer og holdt uden for Boghandelen.

— N u be'er jeg Dem! tænkte Fru Lassen og stivnede.

Atter rungede et Piskeknald hen over Torvet. Denne Gang gav det Ekko i De hvide Søstres Kirke histoppe paa Bakken.

Nok et Knald!

Døren til Bogladen blev hurtig aabnet, og Fru Oppermann kom smilende ned ad Trappen. Ogsaa hun var skindklædt og bar paa Hovedet en bredskygget Filthat besat med Myriader af vajende Strudsfjer.

— Goddag, Heimann! nikkede hun fornøjet — Det maa man sige, De er præcis!

Proprietæren var sprunget af Kanen og stod nu og holdt Tæppet til Side, (et Isbjørneskind med baade Hoved og Labber) for at Fruen kunde stige ind.

I Vinduerne paa første Sal laa alle „Novellerne“ for at se til. Hver Butiksdør paa Torvet stod paa Klem; og mod hver Rude var der plantet et Ansigt.

— Stille! tordnede Proprietæren, da Skimlerne begyndte at danse. Og straks stod de urørlige.

Kavaleren stoppede omhyggelig Isbjørnen ned omkring Damen, og svang sig derpaa op paa Kuskesædet. Et raslende Knald. Hestene sprang frem. Klokkerne ringlede. Svejferne bølgede; og Køretøjet fór af Sted.

Oppe i Vinduerne nikkede „Novellerne“ og kyssede paa Fingrene; og Fru Oppermann vinkede Farvel med sin Muffe.

Men for Fru Lassens Øjne var det for længst blevet sort.

— Paa en Helligaftens Dag! mumlede hun — Noget saa skamløst! Midt paa Torvet!

Og hun tænkte et Øjeblik stærkt paa at vende tilbage til Fru Heilbunth og underkaste Begivenheden en Drøftelse.

Men saa var der i det samme en Stemme ved Siden af hende, der sagde:

— Et stolt Par, lille Frue, hva'?

Fruen gjorde omkring:

— Men Gud, er det Dem, Hr. Toldkontrollør?

— Til Tjeneste, jo.

— Ja, hva' si'er De!

— Sier? til hvad?

— Til de to? Fru Lassen pegede i Retning af Kanen, der for længst var forsvunden.

— De var vist glade ved at komme ud at køre.

— Sammen! sagde Fru Lassen.

— „Sammen", ja! De klæ'r jo hinanden saa nydeligt!

— Jamen han er jo gift, Menneske! Og hun har Børn!

— Dem om det.

Kæmnerinden sank en Indignationsbolle:

— Vi er vist meget uenige paa det Punkt, Hr. Kontrollør!

Esaus Totter rørte sig.

— Rimeligvis, sagde han. Og saa indtraadte der en Pause.

— De skal ud at rejse? spurgte Fru Lassen saa med tilkæmpet Fatning.

Knagsted havde Kuffert i Haanden og Rejsetæppe over Armen.

— Ja . . . Men skal vi ikke hellere gaa, Frue? Det er saa koldt at staa stille . . . . Skal Fruen hjemad?

— Ja.

— Saa kan vi jo slaa Følge et Stykke Vej.

Og de fulgtes sammen op ad Søndergade. Sneen dalede ren og stille ned over dem.

— Det var rart, vi fik Sne, begyndte Esau.
— Ja.
— Det bliver et dejligt Julevejr.
— Ja.
— Det var ikke saa smukt i Fjor.
— Nej.
— Men forhaabentlig bliver det ligesaa yndigt til næste Aar.

Kæmnersken skævede om til sin Ledsager. Hun saa' kun Alvor bag Haarene. Saa fik det urkvindelige i hende Overtaget; og hun spurgte:

— Hvor rejser Kontrolløren hen?
— Til Jylland.
— Til Jylland, saa-aa?
— Ja. Til Ebeltoft.
— Saa-aa! Har De Familie der.
— Ja.
— Det har man ikke vidst.
— Nej; det er noget, jeg ikke plejer at omtale.
— Men Gud dog, hvorfor?
— Aa, det er noget illegitimt, skal jeg sige Dem. — Totterne bevægede sig synligt.
— Noget . . . ? sagde Fruen usikker.
— Tjae. Jeg har et Par Tvillinger derovre.
— Tvill . . . ?

Knagsted smilede undskyldende:

— Tja. Uægte! . . . Men det er et Par brillante Unger! . . . Jeg tror sgu, at alle Børn burde være uægte. Man lægger ligesom mere Energi i!
— Hr. Knagsted . . . !

Kæmnerinden standsede brat.

— Aa, ja undskyld! nu ser jeg det! sagde Tolderen med et høfligt Skrabud — Nu er vi jo ved Deres Hus! . . . Naa Farvel, Frue! Hils Manden . . . Og glædelig Jul!

Fru Lassens bekendte Bolle hindrede hende i at svare. Hun stod stiv som en Hellebard foran sin Gade-

dør og stirrede sædelig lammet efter Livsens onde Esau, der støt og rolig vandrede videre ud ad Jærnbanen til.

VII

Sneen vedblev at dale. Skumringen faldt paa; og Gaslygterne blev tændt.

Alle Gader og alle Tage var hvide. Paa Refleksionsspejlene lagde der sig Puder af Snedun; og paa Pumperne i Gaardene, og paa Kanten af de aabentstaaende Portfløje. Og sad der paa en eller anden Mur et fremspringende Spiger eller Søm, blev ogsaa det hvidt . . .

En lille sneklædt By, og især da en Juleaften, naar Gassen er tændt og Lysene glimter bag Ruderne, er noget nær det sødeste og hyggeligste, et Menneske kan se for sine Øjne!

Saaledes tænkte da i det mindste Overlærer Clausen, der var ude paa sin sædvanlige Aftenvandring, førend han begav sig til Borgmesterens, hvor han skulde nyde Julenadveren i Selskab med den lille Rosenven, Frøken Olivia Reiersen, „Borgmesterens egen Søster".

Han kom just gaaende fra Smedestræde og stod nu paa Torvet.

Stort og hvidt laa det foran ham; meget større end til daglig. Gaslygterne stod i en Krans bag Fortovene, og rundt i Husene var Lys og Lamper tændte. Men længst borte, nede i Torvets Baggrund, hævede De hvide Søstres Kirke sig højt over alle Tage med et dæmpet rødligt Skær bag de spidsbuede Vinduer.

Overlæreren støttede sig til sin Stok, ganske fortabt i Beskuelsen.

Fra den mørke Himmel faldt Snefnuggene tæt og stille og var at se igennem som et Slør, der slettede alle Konturer ud, gjorde alle Kanter og Hjørner runde og bløde . . .

Saa, paa een Gang, var det, som Luften omkring ham fyldtes af Toner, fjerne og sært højtidelige. Han rettede sig og lyttede: Hvad kunde det være? Lyden kom og svandt nede fra Baggrunden af Torvet stødvis som i store, rullende Bølger: Det maatte komme fra Kirken! Han gik hurtig ned langs Fortovet til Foden af Kirkebakken. Og her klang Musikken stærkere. Det var, som om selve Kirken sang; som om Tonerne bruste frem af de døde Sten og hang dirrende i Luften over hans Hovede . . .

Og saa, pludselig, blev alting igen stille.

— Det var kønt! tænkte han og nikkede hen for sig.

Og endnu en Stund blev han staaende for at lytte, om ikke Sangen skulde begynde paa ny. Men han hørte kun den stille, puslende Lyd af den faldende Sne.

Saa vendte han om og skraaede langsomt over Torvet hen ad Kirkesmuget til.

Paa Hjørnet standsede han:

— Skulde han? Eller skulde han ikke?

Kirken ligesom drog ham til sig. Han følte sig ret i Stemning til at gaa derind og sidde under de hvide, oplyste Hvælvinger og lytte til Sangen og Orgelets Toner . . .

— Nej! mumlede han saa ganske højt og slog Stokken mod Stenbroen. — N e j! . . . Ha'de det været Kapellan Schwartz, der talte . . . Men Pastor Engelhardt . . . N e j! —

Overlæreren havde for en Uges Tid siden været i Selskab sammen med Pastor Engelhardt, og denne havde da, paa ublufærdig Præstevis, i alle Gæsternes Paahør skammet ham ud, fordi han var Medlem af Dolkenes Forening: „denne vor kære, lille Stads stinkende Kræftbyld, der maatte være ethvert sædeligt Menneske som et Forargelsens Tegn og et Vederstyggelighedens Gomorrha!“

Pastor Engelhardt var femogtredive Aar. Og Overlærer Clausen syvogtreds.

— —

Nede i Kirkesmuget var der ingen Lygter. Men Gaden var saa smal og Husene saa lave, at den hvide Sne og Skæret fra de smaa Ruder gav tilstrækkeligt Lys.

Han var en god Del sentimental, den kære Overlærer Clausen, og disse Aftenvandringer rundt i den gamle Bys Gader og Stræder var ham en sand Himmerigsmundfuld. Særlig da en Juleaften og i Snevejr!

Han listede af Sted i sine Galoschestøvler, lyttende og spejdende. Og hørte han Tale og Latter bag de nedrullede Gardiner eller bag Vinduernes hvide Forhæng, gjorde han en lille Standsning for et Øjeblik at glæde sig med de glade Mennesker derinde. Men hørte han Graad og Klage og haarde Ord, blev han bedrøvet. Gerne var han gaaet ind for at mægle og trøste; men han turde ikke. Dels fordi han følte en uovervindelig Sky for ukaldet at blande sig i andres Sager, og dels, og vistnok fornemmeligst, fordi han frygtede for at blive Vidne til Scener og Forhold, der vilde stille ham den nøgterne og ubarmhjertige Virkelighed for Øje. Han vidste, at der fandtes meget stygt og elendigt i Livet; men han holdt ikke af at staa Ansigt til Ansigt med det. Det kunde kaldes en Svaghed hos ham maaske, men det kunde jo ogsaa kaldes Finhed og Kultur. Og saaledes holdt han nu selv mest af at benævne det.

Naamen i Aften var der vist næppe nogen Grund til at nære Frygt i den Henseende. I Aften, hvor der kun herskede Fryd og Glæde bag alle Mure! —

Han var næsten naaet Smuget til Ende. Overalt havde han kun hørt Lyden af Børnelatter og skæmtende Tale. Og et Par Steder havde han endogsaa set et tændt Juletræ staa og skinne med sine smaa, gule Lyspunkter bag Vinduernes tynde Forhæng!

Men saa, pludselig — det var, da han passerede det allersidste Hus i Gaden — blev en Dør larmende revet op. Der lød Tummel og Skrigen inde i Forstuen, og Stampen af Fødder, og Stønnen som i Kamp. Og i næste Øjeblik tumlede en Kvinde ud over Dørtrinet, faldt næsegrus til Jorden og blev liggende med Ansigtet ned i Sneen.

— Herut med dig, din forbandede Kælling! skreg en hæs og forbitret Mandsstemme. Og Døren blev drønende smældet i.

Overlærer Clausen stod stiv af Forfærdelse. Nu var han netop kommen i saa blid og blød en Julestemning . . . Og saa . . . ! Men han maatte vel hjælpe . . . Han kunde jo ikke blive staaende der uvirksom . . . han maatte vel gaa hen og se, om Konen ikke var kommen til Skade.

Kvinden laa stadig udstrakt i Sneen kun et Par Alen fra Overlærerens Fødder, ubevægelig, uden Livstegn.

Han nærmede sig tøvende:

— De er da ikke kommen noget til?

Intet Svar.

Han bøjede sig forsigtig ned over den liggende og greb varsomt fat i hendes Arm.

— Skal jeg ikke hjælpe Dem? spurgte han — Hvad er der dog i Vejen?

Nu drejede Konen langsomt sit Ansigt op imod ham; et rødt, forvrænget Ansigt, skident og oppustet af Drik.

Overlæreren gyste, men betvang sig.

— Har De slaaet Dem? spurgte han deltagende.

Konen hævede sig lidt op paa den ene Albue og stirrede paa ham med et Par sløve, blodunderløbne Øjne. Og idet hun ræbede ham højlydt lige ind i Ansigtet, mumlede hun forbitret med tyk og grødet Stemme:

— Hva' rager det dig, dit lange Kallun! La' du mig bare ligge!

Overlæreren fór et Skridt tilbage og flygtede i samme

Nu, greben af den usigeligste Rædsel. Han ligefrem løb et langt Stykke ind gennem den tilstødende Gade.

— Det var intet Menneske! Det var intet Menneske! skreg det i ham. — Du almægtige Gud, du almægtige Gud, hvor er saadan noget dog muligt!

— —

Der kom et Tog brusende ind paa Stationen. Alle Vaggonernes Gangbrætter og Tage var hvide af Sne. Og Konduktørerne baskede med Armene, prustede og stampede for at faa Sneen af Skæg og Klæder.

— Gammelkøbing! Ti Minutters Ophold!

Kupédørene sloges op. Og Passagererne myldrede ud.

— Godaften! Godaften! — Naa du kom dog! Det var dejligt! — Sikken et Julevejr! — Aa, vi var saa bange, at I skulde sne inde! — Her er Frants, han er ogsaa med! — God dag, lille Frants! Og Velkommen! Nu bli'er rigtignok Fætter Julius fornøjet! — I har vel ikke tændt Træet? — Nej, Nej, hvor kan du tro! — Halløj, her er jeg. — Glædelig Jul! Glædelig Fest! Nu skal vi rigtignok ha' det rart!

— —

Overlærer Clausen stod paa Perronen midt i al Larmen og Trængselen. Han lod sig gladeligen puffe og støde. Det var ham en Fryd nu at føle sig mellem rigtige levende Mennesker. Derfor var han gaaet herhen. Hændelsen i Kirkesmuget havde ikke ladet ham i Ro i de tomme Gader.

— Godaften, Hr. Clausen! Venter De nogen!

— Godaften, Godaften, Erik! Nej, jeg er bare hernede at se paa Juleglæden!

Det var en af Clausens gamle Disciple. Han var ivrig og nervøs.

— Naa, farvel, farvel! sagde han — Jeg maa skynde mig hjem. De tror ikke, jeg kommer!

— Det bli'r da morsomt, smilede Overlæreren. Og væk var Erik.

Et Par forlovede gik forbi Arm i Arm. De saa' ikke,

de hørte ikke, de talte ikke. Men deres Ansigter straalede klare og frydefulde som Maanen i dens allerfornøjeligste Kvarter . . .

— De har vel ikke set min Søn, Hr. Clausen?

Det var Klassekollektrice Fru Brandstrup, der spurgte.

Og det var netop hendes Søn, der før havde hilst paa Overlæreren, og som skulde hjem og overraske.

— Deres Søn, Fru Brandstrup . . . . venter De ham?

— Ak Gud nej; han skrev jo, at han ikke kunde komme. Men jeg gik herned alligevel; for det kunde jo dog være.

Der stod en Kamp i den rare Clausens Hjerte. Men han sagde:

— Nej, jeg har skam ikke set ham.

Og Fru Brandstrup gik bedrøvet bort.

Overlæreren smilte stille:

— Men hvor vil hun ikke skrige af Glæde, naar hun nu fandt Drengen siddende hjemme i Stuen.

— —

Perronen var tom. Kupédørene sloges i. Signalfløjten lød: Færd-i-ig! Lokomotivet hvinede og fór videre, bort fra Byen, ud over de hvide Julemarker . . .

— —

Udenfor Stationsbygningen kiggede Overlæreren til den oplyste Urskive.

— Halvotte! . . . Men Gudbevares, saa skulde han jo være hos Borgmesterens!

Og han stødte Staven i Sneen og skridtede ud, saa rask hans gamle Pædagogben kunde bære ham.

Oppe i den forholdsvis brede Søndergade straalede Lys ud fra alle Beboelseslejligheder. Og der lød Raab af Barnestemmer og Latter og munter Tale. Og inde hos Redaktør Heilbunth spillede Fruen paa Klaveret:

Glade Jul, dejlige Jul . . .

Overlæreren var paa ny kommen i Stemning. Blide og fredelige Følelser bølgede i hans Sjæl. Begivenheden i Kirkesmuget laa allerede som bag et udjævnende og dækkende Slør . . .

Han havde jo sine Stuer med Bjælkeloft, sine Blomster og sine Piber.

Og da han paa Trappegangen op til Borgmesterens mødte den lille Frøken Olivia, truttede han hende fornøjet sit G l æ d e l i g F e s t! ind i Valdhornet.

Og hun smilede og nikkede og duvede og baskede Sne af sig og skreg:

— T a k i l i g e M a a d e, Hr. C l a u s e n!

— —

Og saa gik de ind og spiste Risengrød og Gaasesteg og spillede „Halvtolv" om „Smaating" til Kl. elleve.

XIII.

Det var begyndt at blæse op. Og Sneen blandedes med tunge Regndraaber, der slog haardt ind mod Ruderne.

— Aa Herregud! tænkte Jordemoder Frederiksen, der rullede hjem fra sin Barselsfærd (en Pige) — den Julegiæde var kun kort!

Og hun bad Kusken køre lidt hurtigere til. Thi Kulden bed hende gennem Kaaben, og Regnen stak hendes Ansigt.

— Jeg tror, Vorherre ha'er mig! tænkte hun — han putter mig altid ud i det værste Svinevejr!

Og saa krøb hun til Bunds i Agestolen, borede Hænderne godt ind i Muffen, lukkede Øjnene og lod staa til . . .

— —

Inde i det lille thummelumsenske Hus mærkede man derimod intet til Vejret. Man hørte nok Blæsten og Regndryppet, men det gjorde intet større Indtryk.

Morbroder Jakob og Wulfdine var kommen kørende fra Græsted om Eftermiddagen. Og det var Bestemmelsen, at de skulde blive hos Thomsens Natten over. Og saa saa skulde Mo'r Karen og Emanuel køre med ud til Degneboligen den næste Dag. —

Og nu havde man fortæret sin Grød og sin Gaas. Gardinerne var rullet ned, Lampen tændt. Det blussede i Ovnen, og Potpourrikrukken duftede!

— Blæse vær' med Blæsevejr! sagde Manuel og lo godt dertil. — Nu gaar I allesammen ud i Butiksstuen. Og saa kalder man paa Jer, naar I skal komme. Man har en lille Overraskelse!

— Mig osse? spurgte Mo'r Karen.

— Fruen osse ja. Alle tre!

Og de forsvandt lydige . . .

— Hva' mon han nu skal ta' sig for? spurgte Degnen, da Manuel havde drejet Døren i Laas bag dem.

— Aa, det er vel no'en Tossestreger! mente Madam Thomsen. Men hun smilede fornøjet.

— Han er bleven svært i Humør nu, Søster Karen.

— Ja, Gudsketak, ja, at han har rettet sig! . . . Sæt dig ned, Wulfdine, værsgod!

Wulfdine satte sig med lyttende Øren. Man hørte Manuel rumstere. Snart benede han op ad Loftstrappen og ned igen. Døre lukkedes op og i. Og snart var han ude i Gaarden, og snart i Køkkenet og snart i Stuen.

Et Vindstød slyngede en Stribe Regn ind mod Ruden.

— Naa-aa! sagde Degnen.

— Ja, det er rart, I bli'er her i Nat.

— Aa ja saamænd . . .

Pause. Degnen saa' hen til sin Søster.

— Si'er du det saa til Manuel, Søster?

Madam Thomsen rødmede let.

— Ja-a . . . hvis det ikke var bedder, a' du sa'e det, Jakob . . .

— Aa jo, ja . . . nu faar vi jo se, hvordan det falder sig.

Wulfdine sad som i varm Aske. Intet Øjeblik var hun rolig: Hva' m o n dow, Manuel lavede! . . . Det gav et Skvulp i hende. Thomsen slog en Kno mod Døren.

— Er I overventende? spurgte han. — Nu maa I snart komme!

Og lidt efter blev Døren slaaet op, og han stod smilende paa Tærskelen.

— Værsgod! . . . Nu er Pa'-sa-ken fri! Derpaa slog han med den lange Arm ind mod Stuen og sagde: Hva'?

Og festligt var der: Paa Mahognibordet foran Sofaen stod i en Urtepottte et lidet Juletræ skinnende af Lys og fuldt af Hjerter og Kurve, rødmossede Æbler og forgyldte Valnødder. Og under Træet paa den hvide Dug laa mystiske Pakker.

Det var hele Arrangementet. Men det var nydeligt.

— Næ-e, sagde Wulfdine, og hendes smaa, klare Øjne var ved at sprænge deres Indfatning.

— Ja-a, nikkede Degnen — der er no'et for Dig at se paa, Dine!

Og Mo'r Karen klappede sin Søn paa Amen og sagde næsten under Taarer:

— Det er l æ n g e, l æ n g e siden, Manuel!

Men den lille Thummelumsen selv stod smilende fra Øre til Øre, og man kunde se hans smaa tykke Fingre, som han havde boret ned i Bukselommerne, bevæge sig i nervøs Henrykkelse.

— Saa synger vi! sagde han ivrig — Nummer 1 4 8! . . . Her er din Salmebog, Mo'r!

Og saa sang de:

Dejlig er den Himmel blaa,
Lyst det er at se derpaa . . .

Morbroder Jakob kunde jo Salmen udenad naturligvis, saa Madam Thomsen blev ene om sin Bog.

Men Manuel og Wulfdine sang sammen af hans. Og de stod tæt ved hinanden og bøjede Ansigterne frem over Bogen. Og hun listede sig et Par Gange til at røre ved Kærestens Frakkeærme og var da ved at forgaa af Lyksalighed.

— —

Saa blev Træet plyndret og Gaverne uddelt.

Thomsen krabbede sidelæns omkring.

— Det er til dig, Morbror! . . . Det er til dig, Mo'r Karen!

— Aa ja saamænd, Søstersøn, det . . .

— Tak, Manuel! Tak, tak, min Dreng!

Degnen fik et Cigarfoderal og et Bundt Cigarer. Og Madam Thomsen fik et dejligt varmt Sjal og Tøj til seks Forklæder.

Men Wulfdine fik ingenting. Hun stod genert og sønderknust henne i en Krog. Det trak i hendes Mundvige. Og hendes lille Hjerte kunde ikke fatte Sagernes Sammenhæng.

— Men Dine, Manuel? spurgte saa Madam Thomsen. — Du glemmer da ikke Dine?

Manuel smilede underfundigt.

— Dine har jo mig! sagde han.

Men saa bøjede han sig pludselig ned og halede frem under Bordet den nydeligste Haandkuffert.

— Den er til dig! sagde han og rakte Wulfdine Kufferten. — Man har sæl lavet den!

Wulfdine knækkede sammen og vred sig som en Orm.

— Ta' den dow! sagde Madam Thomsen næsten vredt. — Ta' den dow, Pi'e!

Og Wulfdine tog Kufferten og gik i Jorden; men hun fik dog Tid til at hviske: Mange Tak, Manuel! førend hun helt forsvandt.

Thomsen tindrede af Hemmelighedsfuldhed.

— Du skulde lukke den op! sagde han; han k u n d e ikke dy sig.

Wulfdine gav sig til at fingerere med Spænderne. Men det var hende umuligt at blive Herre over dem.

— Nu skal jeg! sagde Mo'r Karen og fór til.

Manuel voksede helt op paa Tæerne i Forventning om Virkningen.

— Un-nææ! sagde Madammen, da hun havde faaet Kufferten aabnet. — D e t vil jeg ri'nok si'e!

Hun halede en Pelskrave frem.

— Og en M u f f e! sagde hun og holdt den op i den anden Haand. — Hva' Dine?

Men d e t t e var for meget for Wulfdine. Hun ligefrem d r a t t e d e ned paa en Stol, og med Ansigtet skjult i Hænderne gentog hun hulkende:

— Han er al'for go' ve' mig! Han er al'for go' ve' mig . . .

— —

Man var faldet noget til Ro. Mandfolkene sad i hver sit Sofahjørne og røg. Og Kvinderne med deres Strikketøj havde som sædvanlig anbragt sig i respektfuld Afstand henne ved Vinduerne.

Kufferten havde Wulfdine stillet paa Gulvet tæt ved Siden af sin Stol. Og af og til lurede hun sig til at aabne den paa Klem og stryge med et Par Fingre hen ad Skindkraven og stikke Haanden i Muffen. Hun gyste af Fryd og Stolthed: Der var Silke i 'en!

Snakken drejede sig, som naturligt var, om „Gaarden". Og det var Mandfolkene, der talte.

— Saa skal du vel til at avertere efter en Forka'l, Søstersøn, nu efter Nytaar?

Thomsen klippede lidt nervøst med Øjnene.

— Ja-a, det skal man vel . . .

— Vil du ha' mer' end een Ka'l?

— Naa-aa, man tænker, at en Dreng ka' gøre det . . .

— Aa ja saamænd, ja . . . Og Mortensen beholder du vel paa Møllen?

— Han kender jo Sagerne, ja.

— Han er no'et gammel.

— Naa-aa, naar man ser ham paa Fingrene . . . Har Morbror hørt, hvordan det gik vor Redaktør her for no'en Tid siden?

Degnen skævede om fra sin Plads: Hvorfor skulde de mon nu ikke bli'e ved at snakke om Gaarden! Det interesserede ham dog som Svigerfader.

— Hæ, ja, sagde han — han sov nok et Gran over sig.

— Ja, det er forskrækkeligt med Menneskene, sagde Manuel indigneret — at di ikke ka' leve ordentligt!

— Aa ja saamænd, ja; der er jo flere a' dem, der holder a' Væden, mer end som godt er.

— Ja se nu til Cornelius derude! indskød Madam Thomsen.

— Cornelius er et S v i n, Mo'r Karen! Han rankserer ikke med ordentlige Folk!

— Næi . . .

— I vil vel holde Pi'e til Køerne og det groveste? spurgte Morbroderen ihærdigt; han vilde nu til Bunds i Sagerne.

— Ska' vi si'e: den Tid, den Sorg! sagde Manuel studst og rejste sig.

— Aa ja saamænd, ja . . . Degnen kløede sig betænkelig i Hakkekniven og sendte sin Søster et frittende Blik. Hun rystede paa Hovedet og gjorde en lille afværgende Bevægelse med Haanden. Og Wulfdine forsvandt over sit Strikketøj . . .

Sagen var jo oprigtig talt den, at Emanuel Thomsen fandt sig saa udmærket til Rette nu ved at gaa rundt her i Byen og gi' Matadoren. „Gaarden" var ham jo vis nok. Han kunde jo købe den, hvad Dag han vilde. Og han v i l d e købe den, naturligvis! det var jo for den, han havde slidt og stridt. Men . . . men, den havde nu alligevel staaet i en ligesom større Glans for ham, dengang han i k k e kunde faa den! . . . Vel

vilde han købe den; begribeligvis vilde han saa! Det var jo det eneste Sted i Verden, hvor han brød sig om at leve! Og det blev et stort Øjeblik, den Stund han drog derind! Men der var jo et helt halvt Aar til endnu . . . Di kunde ha' lad't ham faa den straks, som han vilde! Men dengang raadede di allesammen fra, baade gamle Mortensen derude og Prokuratoren og Mo'r Karen . . . Og nu vilde han ikke, før han vilde! Pengene var hans! Di andre kunde holde deres Næser hos sig sæl! Han skulde nok klare Sagerne! Pun'tum! . . .

— Det er en rar Cigar, Morbror Jakob, hva'? spurgte Manuel, idet han igen indtog sin Plads i Sofaen og lagde sit trinde Ansigt i smilende Folder.

— Aa ja, Cigaren er god nok . . .

— Skal vi ikke ha' en lille Kop Kaffe, Mo'r Karen?

— Jo, sagde Madam Thomsen og lagde øjeblikkelig Strikketøjet fra sig — vil I?

— Vel vil vi saa! Ikke Morbror? Til Cigaren?

— Jo-o, nikkede Degnen — Kaffe siges der jo aldrig Nej til . . .

— — —

Da Kaffen var drukket, sad man og snakkede en halv Timestid om Vejr og Vind. „Gaarden" var der ingen, der berørte mere.

Saa gabede man et Par Gange. Og endelig trak Manuel sit Uhr op af Lommen og sagde:

— Nu er det nok ellers Sengetid . . .

— Ja, aa ja, det er det vel . . .

Thomsen rejste sig:

— Ja se, Dyner har vi jo nok a', men det skorter paa Senge. Se, man ha'de jo tænkt sig, at en sæl og Morbror Jakob laa paa hver sin Sofa hernede og saa overlod vi Damerne Salunerne ovenpaa, hva?

— Aa ja saamænd, ja . . .

— Madam Thomsen blev urolig paa Stolen og skottede hen til Broderen.

— Ja-a, begyndte hun — se, Bro'er Jakob mener jo . . . han synes jo, at . . .

Emanuel stirrede forundret fra den ene til den anden.

— Vil I ikke ligge her? spurgte han fornærmet — Vil I kanske paa Hotel!

— Næj, næj, vel vil vi ligge her! vel vil vi saa! sagde Degnen — Men . . . (Han var lidt i Forlegenhed med at faa det frem, da Manuel forholdt sig saa absolut uforstaaende) . . . . men da her er saa smaat med Plads og saadan, fortsatte han — saa . . . Ungdom er jo Ungdom! . . . saa hvis du og Wulfdine har Lyst til at komme sammen i Guds Navn, saa . . . I ska' jo sammen alligevel . . . og det er jo Juleaften . . . og hvorfor skal I vente, hvis . . .

Emanuel var lidt efter lidt bleven purpurrød i Ansigtet. Mælet var forgaaet ham, og han klippede vanvittigt med Øjenlaagene.

Degnen skævede hen til ham.

— Ja, hvis du heller mener, du vil vente, Manuel, saa . . . .

— Næj, næj! sagde Thomsen hastigt og stakaandet — Men-æ . . . men-æ . . .

Han kiggede sky om mod Wulfdine, der for længst var knækket over og gaaet til Bunds i den store Lænestol.

Madam Thomsen lagde stille sin Haand paa Sønnens Arm.

— Gaa I Mandfolk nu lidt ind i Butiksstuen, sagde hun og skubbede ham blidt hen mod Døren — saa ska' jeg nok . . . .

Og Mandfolkene gik.

— —

Et Kvarterstid efter kom hun ned fra Loftet med

Favnen fuld af Dyner, som hun redte op med paa Sofaen til Broderen.

Da hun var færdig, gik hun hen og aabnede Døren.

— Saa er her i Stand. Bro'r Jakob, sagde hun.

— Tak, Søster Karen . . . Ja, jeg er osse tidig!

. . . .

— Go'nat . . . Og sov vel! sagde Thomsen med bortvendt Aasyn.

— Go'nat, Manuel . . . .

— Go'nat, Søstersøn! . . . Og glædelig Fest!

. . . .

En Vogn rumlede ind gennem Nonneporten. Det var Jordemoder Frederiksen, der endelig naaede hjem.

XIV

Konsul Mørch laa nu til Stadighed i Sengen. Efteraarets Slud og Vinterens Kulde havde taget hans sidste Kræfter. Og saa havde der tilmed slaaet sig en Brystkatarr til hans øvrige Svagheder; og han laa og hostede og hev efter Vejret; og Lægen sagde, at det var snart paa det sidste.

Men blidere af Sind var Konsulen ingenlunde bleven. Han skældte og smældte mellem Hosteanfaldene, saa at Sygeplejersken Frøken Lauritsen, som Doktoren havde tvunget ham til at antage, rystede af Angest. Og hun vilde sikkerlig være løbet sin Vej, om hun havde turdet for Foreningen, der havde udsendt hende. Selv Tjenestepigen, den lange Engeline, som ellers igennem Aarene havde erhvervet sig et vist Tag paa at behandle sin gamle, knarvorne Husbond, ogsaa hun stod stundom ganske forsagt og hjælpeløs.

Det værste var jo, at Konsulen ikke længere kunde taale at ryge!

At Lægen strengeligen havde forbudt ham det, fik

være, hvad det var; det brød gamle Mørch sig fejl om. Men værre var det, at hver Gang han havde faaet tændt sin Pibe og taget et Par Drag, fik han næsten Krampe af Hoste . . . Og naar han saa var kommen til Mæle igen, rasede han og tordnede og fordømte, saa at de to arme enlige Kvindfolk ofte maatte græde af Fortvivlelse. —

Byen brød sig ikke videre om Konsul Mørch. Den lod ham ligge. Han var for længst gaaet ud af Sagaen. Og saa var der jo ogsaa det, at Manden aldrig havde været populær. Tværtimod: gnaven og uomgængelig og pengegridsk indtil Gnieragtighed havde han altid stillet sig i Opposition til alt og alle. Mændene havde aldrig søgt ham, uden at de havde været nødtvungne dertil; og Kvinderne afskyede og næsten hadede ham paa Kønnets Vegne, fordi han havde været en Bøddel mod sin Kone. Man var ikke langt fra at unde ham hans Sygdom og Lidelser. I ethvert Fald betragtede man dem som en retfærdig Himmelens Straf. —

Og nu laa som sagt Konsul Mørch der i sin ensomme Seng og havde nok ikke mange Fjerdingvej igen til Dødens dunkle Porte.

— —

Saa var det, at han en Dag ved Middagstid pludselig paa sin lallende Maade sagde til Sygeplejersken:

— Theg vil tsale med Tsolder Knagsted!

— Hva'behager, Hr. Konsul?

— Theg vil tsale med Tsolder Knagsted, tsier theg!

— Jo, jo, nu skal jeg . . . .

Og Frøken Lauritsen styrtede ud i Køkkenet til Engeline: Der var nogen, Konsulen absolut vilde tale med!

Engeline kom ind:

— Hva' ønsker Konsulen?

— Theg vil tsale med Knagsted!

— Tror Konsulen nu ogsaa, Di kan taale det? . . .

— Thet bli'er vel min Tsag!

— Skal jeg løbe ud og hente ham?

— Tha natsurlig! . . . Og tsig, han skal komme s'raks!

— Jamen . . .

— Han skal komme s'raks, tsier theg! Og skrub tsaa a'!

Og Engeline maatte forlade sin Køkkengerning og ud i Staden for at søge Tolderen . . . .

Hun fandt ham ved table d'hôte paa Stadt Gammelkøbing. Han rejste sig øjeblikkelig og fulgte hende.

Og hele Søndergade kom i Oprør ved at se „Livsens Ondskab" vandre Side om Side med Konsulens Tjenestepige!

— —

I det store, tomme Sygeværelse var der halvmørkt. Gardinet var rullet ned for det Fag Vinduer, der var nærmest Sengen. Ved det andet Fag sad Frøken Lauritsen og hæklede.

Der blussede en stærk Ild i Ovnen. Og Frøkenen nikkede over sit Arbejde. Hun maatte stjæle sig til at blunde engang imellem i Dagens Løb; thi Nætterne var de værste; og hun fik næsten ikke Søvn i Øjnene.

Udenfor paa Gaden kørte af og til en Vogn forbi, og saa klirrede Ruderne; men ellers var der fredeligt og stille . . . .

Pludselig hug Konsulen sin flade Haand haardt ned i Dynen. Det var en Slags Tvangsbevægelse, han led af! en Art Krampe i Armene. Selv formaaede han ikke længere at bevæge dem.

Sygeplejersken spilede forvirret Øjnene op:

— Ønsker Konsulen noget?

— Theg ligger skidt!

Frøkenen gik hen og rettede ved hans Puder:

— Er det nu bedre?

— Thnej! . . . Kald paa Engethline!

— Jamen Konsulen har jo selv sendt Engeline i Byen.

— Hum . . .

Frøkenen gik tilbage paa sin Plads.

Et Øjeblik efter lød et nyt Slag i Dynen:

— Gi' mig Vand! Mørch søgte at dække over, at han ikke selv var Herre over disse Bevægelser ved at lade, som om det var en Maade at kalde paa.

Frøkenen tog et Vandglas og holdt ned mod hans Læber.

— Tsodavand! sagde han indædt og stødte med Munden til Glasset — Thi ka' tha begribe, at thet tskal være Tsodavand! Hva' er Thi ellers Tsygeplejerske for!

Taalmodig tappede Frøkenen noget Sodavand af en Sifon og gav ham.

Saa satte hun sig hen.

Men næppe havde hun taget fat paa sit Hækletøj, saa lød det:

— Varm Tsæppet! Theg fryser om mine Føthther!

Og paany maatte hun op. Hun varmede paa Kakkelovnen et uldent Tæppe, som hun derpaa omhyggeligt og varsomt svøbte om den syges Fødder . . . .

Saa ringede Dørklokken. Det var Engeline, der ikke mente at kunne føre Toldkontrolløren op ad Køkkentrappen.

Frøken Lauritsen gik ud og aabnede.

— Er det daarligt med Konsulen? spurgte Esau hastigt.

— Det er som sædvanlig.

— Kan jeg gaa ind?

— Værsgod . . .

Konsulen løftede Hovedet en Tomme fra Puden.

— Frøken Tslauritsen s'al gaa! sagde han.

— Jamen, Hr. Konsul . . .

— Frøken Tslauritsen s'al gaa! tsi'er theg!

— Gaa blot, kære Frøken, hviskede Knagsted —

Jeg skal nok kalde paa Dem, hvis det bli'er nødvendigt.

Og Frøkenen gik.

Esau nærmede sig Sengen med fremstrakt Højre:

— Goddag, gamle Ven! Naa, hvordan gaar det?

— Go'tha, Tsolder . . .

— Vil du ikke give mig Haanden, Mørch!

— Ka' ikke; ka' ikke thløfte den mere!

De to Venner havde ikke set hinanden siden hin Dag, de havde siddet sammen paa Thummelumsens Rugeplads ude paa Kirkegaarden. Mørch havde forbudt Engeline at lukke Knagsted ind. Og da Tolderen var gaaet et Par Gange forgæves, var han ophørt med Besøgene.

Nu efter fem samfulde Maaneders Forløb havde Konsulen sendt Bud efter ham. Og de betragtede derfor hinanden med ransagende Blikke. —

Mørch tog først Ordet.

— Thu er s'adig Ka'l! lallede han med et misundeligt Udtryk i sine sløve Øjne — Ther er ingenthing, ther bither paa thig!

— Næi, jeg har det meget godt, sagde Tolderen — Og du, Mørch, hvordan staar det sig med dig?

— Skidt! theg s'al tsnart thø!

— Naa—aa; jeg synes, du ser ganske kvik ud.

— Thsludder!

Esau tog en Stol og satte sig hen ved Sengen.

— Her er godt varmt inde, sagde han saa og knappede Overfrakken op.

— Tha, theg tligger tho althid og fryser?

— Hvad mener Doktoren, Mørch?

— Ingenthing! Thi forstaar ingenthing! Han tsylther mig bare med al tsit Skidt!

Knagsted vilde gerne have spurgt, hvorfor Vennen havde sendt Bud efter ham. Men han syntes ikke, at han saadan kunde plumpe ud med Spørgsmaalet. Det gav sig vel.

— Det er en net Pige, hende, Sygeplejersken, sagde han saa — Hvor har du fundet hende?

— Thet er Thokteren, ther har prakket mig hende paa! Hva' s'al theg med hende!

— Naa—aa . . .

Mørch, der hidtil havde ligget lige paa Nakken og stirret op mod Loftet, drejede nu Hovedet en Smule, saa' stift paa Kontrolløren og sagde:

— Theg har gjort mit Thestamente . . .

— Naa, smilede Esau — har du det! Har du betænkt mig?

Konsulen overhørte hans Spøg. Han var optaget af sine egne Tanker:

— Thoktoren tsa'e, at hvis ther var no'et, theg vilde ha' ordnet, tsaa skulde theg gøre thet.

— Ja, det kan jo aldrig skade. Du kan jo gøre det om igen, naar du bli'er rask.

— Theg bli'er althrig rask, Tsolder, althrig rask . . .

— Lad nu være med at ligge og bilde dig saadan no'et ind, Mørch! Vel bli'er du rask! Der er Folk, som har været meget sygere end du, og som nu spadserer stolt rundt paa deres to Ben!

Konsulen laa og bevægede Hovedet rokkende frem og tilbage. Pludselig sagde han:

— Theg er bange, Knagsted . , . thu véd, theg er bange . . . .

Esau lagde sin laadne Pote ned paa Vennens røde, opsvulmede Haand:

— Herregud, Mørch, hvad vil du ligge og tænke paa det for!

Med en uhyre Kraftanstrengelse fik den syge drejet sit Ansigt helt om mod Tolderen.

— Naar man er thød, Knagsted, spurgte han saa, og hans Øjne spiledes op af Angest — hva' bli'er ther tsaa a' en?

— Det er der ingen, der véd . . .

— Hva' tsror t h u?

Esau flyttede sig urolig paa Stolen.

— Det kommer her ikke an paa, hvad j e g tror, Mørch; men hvad d u tror, sagde han.

Konsulen lukkede Øjnene og drog Vejret tungt.

— Theg har vist været . . . et tslet Menneske, mumlede han.

— Vist har du ej, gamle Ven! man er, som man er!

— Thet tsa'e thu da sæl, dengang theg ha'de tsmidt Gamle-Stine ud . . .

— Ja, ja; men da var du jo syg!

— Thet var h u n osse, tsa'e thu . . .

— Ja, jo; men det var mig, der var ond den Dag!

Konsulen glippede med Øjnene.

— Er Døren tlukket? spurgte han.

— Hva'?

— Er Døren tlukket therhenne?

— Ja—a.

— Gaa hen og tluk then a'; ther er no'et, theg vil tsie thig.

Knagsted gik hen og drejede Nøglen om:

— Saa; nu er der ingen, der kan komme ind!

— Theg har gjort mit Thestamenthe, Knagsted, begyndte Konsulen saa med sin hvislende Stemme — theg har gjort mit Thestamenthe . . . thet var therfor theg sendte Bud efter thig . . . for thu s'al vide thet . . . thi andre bryther theg mig ikke om . . . Theg har tho althid været sparsommelig . . . og theg har tjent Penge . . . mange Penge . . . Men nu har theg gjort Thestamenthe . . . og alle mine Penge . . . har theg thelt ud tsil de fattige . . . alle tsammen . . . Gamle-Stine faar osse no'en . . . og Asylet . . . og Thjomfrustiftelsen . . . og Tsvendehjemmet . . . alle tsammen faar thi no'et . . . alle tsammen . . .

Atter klappede Knagsted hans svulne Haand:

— Ja, ja, ja, Mørch, det er rigtig pænt af dig! . . . Men du har vist ikke godt af at tale saa meget!

– Og thil Udstyrslegat . . . vedblev den syge —

og tsil rentefrit Laan for fattige Husmænd . . . og tsil et nyt Orgel . . . alle mine Penge . . . alle tsammen . . . Tsror thu tsaa ikke, Knagsted . . . at theg nok kan thø i Fred? . . . tsror thu tsaa ikke thet?

— Jo, jo, jo, Mørch, jo jeg tror det fuldt og fast! Du har handlet rigtig smukt og godt, har du!

— Tha . . . for hva' skulde theg osse bru'e Pengene tsil . . . naar theg først var thød . . .

— Nej, vel saa: det er alt sammen rigtigt!

Konsulen laa en Stund uden at tale. Saa stirrede han paa ny op i Loftet og sukkede dybt:

— Bare ther var no'et, ther hed Tskærsild, sagde han saa — thet vilde være godt for mange Mennesker . . .

— Jamen der er jo noget, der hedder Skærsild, Mørch; Katolikkerne tror jo paa det.

— Katholikkerne tha, hø! . . . men thet kommer tho ikke vos anthre no'et ved!

— Aa, nej saamænd . . .

— . . . og tsyndet har vi tho alle.

— Det kan du jo gerne kalde det, Mørch; men jeg tror nu, at et Menneske maa handle, som det handler.

— Thsludder, Knagsted! baathe thu og theg kunde ha' været meget bethre, hvis vi ha'the villet!

Esau rystede paa Hovedet.

— Nej, sagde han overbevist — vi bevæger ikke en Lillefinger, uden at det har været bestemt fra Evighed af!

— Thet er no'et godt Thsludder thet!

Knagsted bøjede resigneret Hovedet:

— Naa; som du vil . . .

Der buldrede to Vogne forbi hinanden nede paa Gaden. Huset rystede; og Konsulens Ansigt fortrak sig i Smerte.

— Vil du ha' strøt noget Bark dernede, Mørch, til at ta' af for Larmen?

— Thnej, theg vil ikke! sagde Mørch arrigt — Garver Musmann har althid været tsaa storsnuthet!

— Jamen du kunde jo faa det fra Garver Johansen.

— Thnej; han snøth mig engang meth et Par Heste! . . . Thnaar theg ikke vil ha' Bark, tsaa kan theg vel bli'e fri!

— Ja, naturligvis, naturligvis kan du det, gamle Ven!

Pause. Esau kiggede ned paa Vennen, der laa med lukkede Øjne og slappe, hængende Mundvige.

— Er du ikke træt, Mørch? Skal jeg ikke gaa nu, at du kan se at komme til at sove lidt!

— Tho . . . mumlede Mørch — men ther var mer', theg skulde thale med thig om . . .

— Jeg skal nok komme igen i Morgen; hvis du vil ha' det?

— Tha . . .

Tolderen rejste sig.

— Farvel saa, Mørch . . . sagde han og klappede ham paa Haanden.

— Farvel, Knagsted . . . Thu er tsaa ikke mere vreth, fordi theg gifthede mig med Alviltha . . .

— Nej, nej, tænk bare ikke paa det! . . . Skal jeg sige til Frøkenen, at hun skal komme herind?

— Tha . . .

Esau stod allerede henne ved Døren, da han hørte ligesom en stille, hikkende Latter henne fra Sengen:

— Tsolder . . . kom lidt herhen, Tsolder!

Tolderen gik tilbage over Gulvet:

— Hva' vil du?

Konsulens Mund havde fortrukket sig til et skævt, ondskabsfuldt Smil; og hans Øjne havde antaget deres gamle, lurende Udtryk:

— Thi anthre vil bli'e godt arrige, Tsolder . . . hvislede han.

— Hvilke andre? spurgte Knagsted; og han havde en Fornemmelse af, at Konsulen laa i Feber og talte i Vildelse.

— Thi anthre, gentog den syge — thi anthre, hæ, hæ! . . . thi, ther tskulde arve mig . . . tsmin Familie . . . tsmine Broerbørn! . . . thi vil bli'e godt arrige, hæ, hæ! naar thi hører, et theg har gjort Thestamenthe! . . . Men thi har tho althrig besøgt mig . . . thi Thrabanter! — — Er thu her, Tsolder? spurgte han pludselig og stirrede vildt og angestfuldt ud i Luften — er thu her? er thu her? thu maa ikke gaa!

— Nej, nej! sagde Esau — jeg er her jo ogsaa!

— Theg kan ikke tse thig! theg kan ikke tse thig . . .

Konsulen talte hastigt og stødvis; og det var, som trak der sig en Hinde over hans Øjne.

— Thu ts'al tho osse arve, Tsolder, sagde han klynkende — thet var thet, theg vilde tsi'e thig . . . thu ts'al tho osse arve . . . tsaa bli'er thu her nok . . . Hvorfor gaar thu din Vej! raabte han saa pludselig med fuldstændig klar Stemme — Jeg synker! jeg synker! Hold fast paa mig! Baaden vælter . . . .

— Frøken! Sygeplejerske! Kom herind! Hurtigt! raabte Knagsted og greb fat i Konsulen, hvis lamme Arme paa een Gang løftede sig krampagtigt i Vejret, medens hans Legeme krummede sig opad næsten i en Bue — Frøken, skynd Dem! Skynd Dem! skreg Knagsted igen.

Men Døren var jo aflaaset. Og inden Esau havde faaet den aabnet, og Frøkenen var kommet hen til Sengen, var Døden vandret bort med Konsul Mørch.

XV

Byen havde været overvældende rig paa Begivenheder i det sidste Halvaar. Næppe var man bleven færdig med at gennemarbejde det ene Emne, førend et nyt frembød sig. Først var der den Thomsenske Lotteri-

gevinst, Handelsophævelse og projekterede Gaardkøb, saa fulgte Redaktør Heilbunths „Udrangering". Derpaa Knagsteds illegitime Tvillinger, som Fru Lassen havde levet højt paa lige til Hellig-Trekonger, med Dikkedik-Proprietærens og Fru Oppermanns Julefart som pièce de resistance. Og nu endelig til Slut: Konsul Mørchs Testamente!

Fru Lassen stønnede.

— Har De kendt Mage! sagde hun — der ligger den gamle, dødssyge Mand paa sit Leje og spekulerer ud! Gudbevares, fattige er fattige, og at man betænker dem af sin Overflod, er smukt og rimeligt! Men Knagsted, Fru Heilbunth! Knagsted! nu be'er jeg Dem! Tresinds-tyve-tusinde, si'er Lassen! Den Djævel, som ikke har bestilt andet end at martre ham i levende Live! Naar man har retmæssige Arvinger! De nydeligste Mennesker, forsikrer jeg Dem! Hans kødelige Bro'erbørn! Nej. Ret skal være Ret! To af dem var henne at tale med Lassen; de græd; efter Begravelsen. De havde naturligvis tænkt sig . . . hvem kunde tænke anderledes? Denne Formue! Men saadan var Mørch, sa'e jeg til dem; ingen vidste, hvor man ha'de ham! Men, sa'e jeg saa, Gud i sin Himmel vil nok ta' Revanche! Trøst Dem, sa'e jeg, der er dog endnu Retfærdighed til i Verdensrummet!

. . . . . .

Og som Fru Lassen talte, talte alle. Paa Gaderne, i Butikkerne, paa Kontorerne, i Dagligstuerne! Indignationen var stor og almindelig. Man følte det, som var man selv personlig bleven snydt for Arv! Og de, der havde ældre, velhavende Slægtninge, fordoblede deres Ømhed over for disse. Tante Jane og Onkel Siegfrid blev overvældet med Breve og Indbydelser. Og havde man Børn, blev de sendt did med de yndigste, smaa Kurve fulde af Kager og Frugt. Eller hvis de kære paarørende boede paa fjernere Steder, blev

Børnene fotograferede og Portrætterne skikket af Sted med Paaskrift: Til den søde Tante Jane fra hendes lille Callemand! eller: Til den rare Onkel Siegfrid fra hans egen Elsemor!

Kortsagt, det var, som havde Konsul Mørchs Testemente vakt den slumrende Slægtsfølelse og ligesom knyttet de spredte Familiehjerter engere til hverandre.

— —

Naamen i Aften var der Aftenunderholdning med Bal i Borgerklubben. Det var Byens største og fineste officielle Festlighed. Den afholdtes hvert Aar i Februar Maaned. Og der var Damer, som allerede i Begyndelsen af November overvejede deres Kostumer . . .

I „Stadt Gammelkøbing"s Teatersal var den store Gaskrone tændt, og paa Siderne af de seks forgyldte Pillespejle straalede Kandelabre. Hoved ved Hoved i tætte Rækker sad Publikum; Herrerne i Kjole og hvidt, og Frøknerne og Fruerne i de vildeste Toiletter.

Der herskede en næsten andagtsfuld Stilhed i Rummet. Man vovede næppe at drage Aande, saa spændt var man. Nogle unge Piger sad endogsaa med Hænderne presset ind mod Hjærtet og med røde Feberpletter paa Kinderne. Og rundt i Krogene stod Bestyrelsen og nød sin Triumf!

Man havde jo nemlig omsider formaaet den berømte Forfatter og Deklamator Henri de Madsen, (en kær Elev af en endnu berømtere Forfatter og Deklamator, der havde „dannet Skole") til at gæste Klubben. Og hvad mere var: han var kommen! man havde ham indenfor Hotellets fire Vægge! . . . I Landauer var han af den kjoleklædte og hvidhandskede Klubformand bleven afhentet fra Banegaarden; og for Øjeblikket laa han paa en Chaiselongue inde i „Kunstnerværelset" og fik en Morfinindsprøjtning. —

I Salen begyndte man at blive urolige.

— Jeg synes, det er over Tiden? hviskede Borg-

mesterinde Reiersen til Bestyrelsesmedlem, Herredsfoged, Justitsraad Schmalberg.

— Ja, hviskede Justitsraaden tilbage — Fru Borgmesterinde, hviskede han — Lægen er hos ham!

— Lægen er hos ham! Lægen er hos ham! lød det som i Sus af Gaasevinger ud over Forsamlingen.

— Ja, han er jo saa svag! sagde Fru Lassen til Fru Heilbunth — Man siger, at han lever udelukkende af Champagne og Kaviar!

Der gik en Gysen igennem de unge Piger. Aldrig havde de hørt noget saa interessant!

— Og saa gaar han med Silke undertøj! forklarede en.

— Og Kniplingsmanchetter! sagde en anden.

— Guld armbaand! hviskede en tredie.

— Og Diamantring i Næsen! mumlede Tolder Knagsted, der ogsaa var mødt op — og Ametyster paa Tæerne!

Døren nede i Baggrunden af Salen blev sagte aabnet. Men den skreg paa sine Hængsler, og det ganske Publikum drejede Hovedet.

— Nu be'er jeg Dem, Fru Heilbunth: Familien Thomsen!

Og virkelig var det Manuel med Moder og Wulfdine. De listede stille ind og satte sig beskedent paa en af de bageste Rækker.

— Men Hr. Justitsraad! spurgte Borgmesterinden forfærdet — disse Mennesker?

Justitsraaden løftede beklagende paa Skuldrene.

— Han meldte sig ind og betalte sit Kontingent. Vi kunde ikke andet! Og desuden skrev Overlærer Clausen og Toldkontrollør Knagsted god for ham . . . Men nu begynder det!

Tæppet for den diminutive Scene hævede sig. Alle Ansigter drejedes lynsnart paa Plads. Og der gik et Støn af Forventning gennen Salen.

Det var Teatrets Salondekoration. Den med Fløj-

dørene. Nede i Forgrunden stod et firbenet Mahognibord med en Karaffel (mørkeblaa) Vand og et Glas (højrødt). Ved den venstre Side af Bordet en Chaiselongue, ved den højre en amerikansk Gyngestol.

— Aa! sagde en ung Pige og greb sin Naboerske haardt i Armen — der e r han.

Fløjdøren var lydløst bleven snegen op paa Klem, og ad den derved frembragte Revne vred Henri de Madsen sig ind.

Bly og beskeden listede han sig paa Taaspidserne ned til Lamperækken, og legende genert med sin venstre Øreflip bukkede han.

En bragende Klapsalve hilste ham. Byen kvitterede for Berømmelsen.

Men Digteren stod nu tilsyneladende ganske uberørt, lænede sig med Ryggen mod Mahognibordet og stirrede med et uudgrundeligt Blik frem over Publikum. Det ene Ben havde han kastet over det andet, saaledes, at man saa' de rosetprydede Laksko og de røde Silkestrømper. I højre Haand holdt han et Par lysegrønne Glacéhandsker og i venstre en æggeblommefarvet Tommestok, af dem til at aabne og slaa sammen, saaledes som Tømrerne og Murerne bruger dem. Hans rødblonde Haar laa ham glat ned i Panden. Hans Ansigt var langt og lidende. Og hans Øjnes Iris havde Absintens Lød.

— Mine Damer og Herrer . . . begyndte han med en sært skrattende Stemme, medens han raslede med sine Armbaand bag Manchetterne — Mine Damer og Herrer . . . Men førend han havde fuldendt Sætningen, gav han sig pludselig koket til med Tommestokken at udmaale Bordpladens Omkreds. Derpaa lo han forceret, stillede sig op paa ny, nappede sig et Par Gange i Øreflippen, lagde Hovedet paa Siden og sagde saa:

— Mine Damer og Herrer! Jeg skal have den Ære at sige for Dem mit rimfri Digt: F u g l e e d d e r k o p p e n!

Hvorpaa han lagde sine lysegrønne Handsker oven paa det højrøde Vandglas og anbragte begge Dele paa Halsen af den mørkeblaa Karaffel, (han k u n d e ikke deklamere, hvis ikke disse tre Farver var bragt sammen i denne Orden), rømmede sig, maalte et Par af sine længste Fingre med Tommestokken og tog fat:

Der siges
i Urskovens Dyb
— hvor Sol ej lyser,
hvor Vind ej færdes —
bag de dunkle Blade,
siges der
at leve
et Dyr
grumt som Skæbnen,
grummere selv
end Hyænen,
naar den lister sig
frem
gennem Kirkegaardens natvaade Græs
og løfter
Poterne
langsomt,
en for en . . ,
Ak, men man gør Dyret Uret!
. . . . . .
. . . . . .

Publikum sad aandeløst af Betagelse. Aldrig havde man overværet noget tilsvarende! intet Under, at Henri de Madsens Ry fór vide over Land! Han deklamerede ikke alene med Munden, men med Øjnene, med Ørene, med Haand, med Arme, Ben og Tommestok! Intet Sekund var hans Person rolig. Snart sad han paa Kanten af Bordet, snart midt inde paa Pladen. Snart laa han henslængt paa Chaiselonguen; og snart vuggede han sig orkanagtigt i Gyngestolen. Og to Gange løb han paa alle fire ud gennem Fløjdørene og ind igen! . . . Og stadig lød Versene klare og sonore fra hans Læber. Hans skrattende Stemme blev dyb og

fuldtonende. Man levede med. Man s a a' Urskovens dunkle Dybder. S a a' Fugleedderkoppen liste sig over sit Bytte; gribe det med sine leddede Arme, holde det fast, suge det ud, spytte det fra sig . . . . Og Betagelsen steg til Ekstase, da Digteren endelig, frem fra Bordet, ind under hvilket han n u var krøbet, udslyngede disse sidste Linier:

. . . . . .
og saaledes
— Fugleedderkoppen lig
i sin skøre Traad
i den dunkle Urskov —
hænger min Sjæl
ensom,
ene,
alene
i det svimlende Rum
mellem de sejlende Kloder
— hvor Sol ej lyser,
hvor Vind ej færdes —
og griber med sine Arme,
— tom,
indholdsløs,
hungrende —
griber og fortærer
Menneskenes Teorier
og Menneskenes Tanker,
og vrager dem og slynger dem fra sig:
forgæves, forgæves!
og skriger,
som Millioner før jeg
og efter mig,
og beder
tryglende
om Lys,
om Klarhed,
om Tydning,
Løsning,
Forklaring
— o, du Verdens Styrer! —
paa Altets store, tunge Præmie-Rebus!

. . . . da han havde endt, saaledes, sit Digt med et Skrig, et Nødraab, henstrakt, som en død, under Bordet; da laa ogsaa G a m m e l køb ing for Henri de Madsens Fødder.

— —

Salen var luftet ud.

Man havde indtaget en styrkende Souper nede i Dolkenes Lokaler. Og nu skulde der danses . . .

Langs Væggene sad Fruerne strunke og stive i deres Pynt og Hustruvælde. Toiletterne blev underkastet sagkyndig Kritik. Og havde man kunnet ransage hinandens Undertøj, i Sandhed man havde vel gjort det.

Borgmesterinde Reiersen skred frem langs Rækkerne. Hun var iført staalgraa Silkekjole og Plumage. Og huldsaligt nedladende nikkede og smilede hun til alle Sider.

— D e n fik hun til sit Sølvbryllup! hviskede Fru Materialist Ribensie til Fru Bundtmager Hatteras (hun mente Kjolen) — Den er f e m Aar gammel. Det ser man osse paa Snittet.

Og Fru Hatteras hviskede tilbage:

— Ja og G u d, hvor hun kror sig! . . . Vi lever dog v i r k e l i g under en fri Forfatning!

. . . . . .

Musikken, der havde remplaceret Digteren oppe paa Scenen, begyndte at stemme Violinerne. Ungdommen saa' forventningsfuld ud. Herrerne stod opstillet til højre og Damerne til venstre. Men man kastede fyrige Blikke tværs over Gulvet.

Dikkedik-Proprietær Heimann kom blond, smilende og hærdebred frem nede fra Døren ind til Restaurationslokalerne. Han havde Fru Boghandler Oppermann under Armen.

— Engager! mine Herrer! raabte han og klappede i sine behandskede Hænder — Engager! Engager!

Og straks styrtede Mændene til højre sig over Kvin-

derne til venstre. Det blev en stor Forvirring af sort og hvidt.

— En March, Hr. Callesen, s'il vous plait! raabte Proprietæren op til Musikken.

Og Hr. Callesen intonerer Bryllupsmarchen af „En Skærsommernatsdrøm".

— Aa! sukkede Wulfdine, der sad helt nede ved Døren i en Krog — sikken Musik, Manuel!

— Vil man danse? spurgte Thomsen galant. Han var i hvide Handsker og Diplomatfrakke.

— N æ j! ikke for aldri' det! sagde Wulfdine og hug en Haand i Mo'r Karen.

. . . . .

Med Dikkedikken og Fru Oppermann i Spidsen marcherede de dansende nu Salen rundt tavse og højtidelige. Dette var jo som en Slags Præsentation.

Proprietæren slog op med Haanden.

— En Polka! . . . . Fire Par ud!

— D i h a r s k a m e n n y e ' l i g M a n d! sagde Frøken Olivia til Fru Heimann, der bleg og stille sad oppe i Nærheden af Musikken og fulgte Dansen med store Øjne.

Fruen fór sammen:

— Ja . . .

— J o, d e t v e ' G u d D i h a r! . . . . D i d a n s e r ' e n d e s æ l?

— N e j . . .

— H v a ' s i ' e r D i? Valhornet blev anbragt.

— N e j . . .

— N a a d e t g ø r D i ' n d e?

Lidt efter rejste Fru Heimann sig stille og søgte en anden Plads.

. . . . .

Enkefru Frandsen, „Klumpen"s lille, vanføre Moder, sad ved Siden af Fru Bagermesterinde Windberg, en mægtig Dame, hvis sorte Atlaskes Kjole syntes over Brystet at holde i Ave et Atlanterhav af Kød.

De talte om Henri de Madsens Deklamation.

— Ja, man forstod det jo ikke, sagde Fru Frandsen — Men dejligt var 'et at høre paa.

— Ja, at et Menneske k a n! sagde Fru Windberg. Hun tænkte nu nærmest paa Digterens gymnastiske Øvelser.

— Ja, ha' det i sit Ho'de! sagde Fru Frandsen — Men di si'er da osse, at han er gaaen i Seng.

— Ja, det maa jo ta' svært . . . . Nu snakker Grevinden igen med Fru Heilbunth!

— Saa—aa, gør hun det? . . . Ja, det g ø r hun saamænd osse! . . . . Det er en smuk Dame, Grevinden.

— Ja. Di handler hos os!

— Næ, g ø r di d e t!

. . . . .

Den grevelige Familie von Rosenkalk (Fader, Moder, Søn og Datter) gjorde altid Gammelkøbing den Ære at deltage i Februarballet. Forældrene var behagelige og jævne Folk; men Afkommet holdt paa Værdigheden. Sønnen, Grev Julius, lang, opløben og toogtyveaarig, daskede rundt og saa' paa Borgerdøtrene med et livstræt Udtryk i Øjnene. Han fattede ikke, at „de gamle" g a d! Og Datteren, Komtesse Agathe, ligeledes lang og opløben (men syvogtyveaarig og af den Grund noget bitter) kunde næppe tale af Affektation. Hun havde opholdt sig et Aarstid i et schweizisk „Ængstity" og havde derfor til dels glemt den danske Tunge. Tolder Knagsted nævnede hende altid med det noget teknisk klingende Tilnavn: Skruen uden Ende!

For Øjeblikket stod hun som tavst og indigneret Vidne til, at hendes Papa fornøjet smilende svingede rundt midt paa Gulvet med Fru Postmesterinden.

Grev Julius kom forbi.

— Skal vi træde i de fædrene Fodspor, Agathe? snøvlede han frem gennem Næsen og pegede med en mat Haandbevægelse ud mod den fædrene Skandale.

— Non, mon chèr Sjyliy! sagde Komtessen værdigt

— il faut donc pour le moins, que n o u s d e u x tenerions le comme-il-faut!

. . . . .

Musikken spillede op til Lanciers, og man ordnede sig i Kvadriller.

Proprietær Heimann engagerede atter Boghandlerinden. Det begyndte at vække pinlig Opmærksomhed. Fruerne langs Væggene sad som paa ristede Kastanier.

Fru Kæmner Lassen og Fru Redaktør Heilbunth havde slaaet sig ned paa hver sin Side af Fru Heimann, der snart ikke vidste det Sted, hvor hun skulde forputte sig for Snak.

— At De ikke f o r b y d e r h a m det! sagde Kæmnerinden dirrende af Indignation — At De f i n d e r Dem i det! . . . Var det L a s s e n!

— Jeg danser jo ikke selv, sagde Fru Heimann . . . for mit Ben. (Hun lignede en arm, lille Mus mellem to Katte) Og H e i mann holder saa meget af det!

Fru Lassen sad lidt og ladede. Saa skød det ud af hende med et Smæld:

— Det er u m o ralsk! sagde hun — i aller h ø j e ste Grad . . . Hvad si'er D e, Fru Heilbunth?

— Ja, jeg maa jo rigtignok holde med . . . .

Fru Heimann lagde sin lille behandskede Haand blødt paa Redaktricens Arm.

— De maa ikke blive vrede mine Damer, sagde hun — naar jeg beder Dem om at maatte sidde lidt alene? Jeg er saa træt . . . jeg er ikke vant til at være sammen med saa mange Mennesker.

— N a a! sagde Fru Lassen.

— G u d bevares! sagde Fru Heilbunth.

— Naar man vil r a a d e!

— Og h j æ l p e!

Og saa sejlede de af . . .

Men Fru Heimann havde Ret. Hun var virkelig uvant med at færdes i Selskabslivet. Kun engang imellem

maatte hun jo vise sig sammen med sin Mand, „for hvad vilde Folk ellers sige!“

. . . . .

Emanuel Thomsen stod og betragtede Dansen med et mørkt Udtryk i sine smaa Øjne. Denne Aftens Fest, hvortil han saa længe havde glædet sig, var blevet ham en bitter Skuffelse. Han havde fuldt og fast troet, at han skulde have spillet en ikke liden Rolle; skulde være bleven akcepteret af „de fine“, ja maaske endogsaa have erholdt en venlig Indbydelse til Borgmesterens. — Og saa var der ikke en Kat, der tog Notice af ham! Tværtimod, man undgik ham, pegede Fingre ad ham og vendte Ryggen til, naar man kom forbi. Et Par Gange havde han forsøgt paa med Magt at gøre sig gældende og havde afleveret et skævt, lille Buk for en af sin Moders gamle Kunder for at byde op til Dans. Men Damen havde med Rædsel i alle Miner erklæret, at hun var saa ganske overvældende træt, at hun for Øjeblikket ikke kunde danse. Og to Minutter efter havde han set hende hoppe gladeligen af Sted med en Rangsperson. Og Manuel, der var mødt frem til Ballet med Sjælen fuld af Velvilje mod sine Medmennesker, forhærdede sit Hjerte og knyttede Næverne i sine Bukselommer!

Ogsaa Mo'r Karen følte sig ilde til Mode. Hun saa' saa sød ud i sin pæne sorte Kjole og med den fikse lille Blondehue paa de hvide Haar. Men ingen talte til hende, og det var næppe nok, at Damerne evnede at besvare hendes ærbødige Hilsener.

Kun for Wulfdine stod alt i en straalende Æventyrglans! Skælvende og bølgende af Angst og Befippelse havde hun modtaget Manuels Ordre til at følge med ham og Moderen til det berømte Februarbal. Og man kunde have købt hendes Smule Liv for en gammel dansk Firskilling, da hun vandrede herhen . . . Men da hun havde været her en Timestid og lidt efter lidt opdaget, at ingen hverken ristede eller aad hende, og at

kunne sidde ganske stille i en Krog og høre paa Musikken og se paa Glansen og Herligheden, da havde hendes Angest og Forsagthed vendt sig til Salighed. Og hun sad nu stiv af Begejstring og Betagelse og nappede hvert Øjeblik Madam Thomsen i Ærmet og sagde: Næ, se, se dow, Faster Karen! hvor det er nye'li't!

Men Faster Karen havde kun Øje for sin Søn. Hendes Moderhjerte anede, at dette var ham en bitter Prøvelse .... Og saa saa' han endda saa statelig ud i sin lange Frakke og sine hvide „glaserte" Handsker! ....

Grev Rosenkalk kom forbi glad, hjertensgod og smilende.

— Godaften, Hr. Thomsen! sagde han og rakte Haanden frem — Er det ikke Hr. Thomsen?

Manuel blev dryppende rød paa Ansigt og Hænder.

— Jo ... jo ... jo vel, Deres Excellence, stammede han — man ... man ... man-man har den Ære! Og han bukkede fem Gange.

— Jeg hører, at vi snart bliver Naboer igen? sagde Greven.

— Ja ... jo ... ja, med Deres Excellences Tilladelse!

— Det fornøjer mig! det fornøjer mig! ha, ha! Jeg husker jo, hvor statelig Møllegaarden saa' ud i Deres Faders og Bedstefaders Tid. (Emanuel formaaede af Henrykkelse ikke at frembringe en Lyd). ... Lad mig se, De atter bringer den paa Fode, min kære Thomsen. Jeg skal nok holde et lille Øje med Dem, ha, ha, ha! Vore Jorder støder jo sammen.

Og Grev Rosenkalk slog kordialt sin vordende Nabo paa Skulderen, nikkede smilende og gik videre.

Thummelumsen saa' efter ham med et Blik, som naar en bly liden Graaand ser efter en brusende Svane.

Derpaa styrtede han hen til Wulfdine og Mo'r Karen.

— Saa' I, sagde han — saa' I (hans hele Ejdammeransigt skælvede af Bevægelse) . . . saa' I, at man og Greven konverserede med hverandre?

Og hvert Fnug af Mismod og Menneskehad var fejet ud af hans Hjerte . . . .

— —

Klokken var tolv. Musikken trak Vejret. Og der blev budt Forfriskninger om. Plid-Hansen stod selv, friseret og i Kjole, henne i Døren til Restaurationen og dirigerede de fire Opvartere.

Det var Is og Sherry. Man tog for sig af Retterne. Og Snakken steg til Himlen.

Dikkedikken kom galant med en Tallerken Is og et Glas Sherry hen til sin Kone.

— Naa, Louise, sagde han højrøstet — morer du dig, min Pige?

— Jeg er lidt træt, Adolph . . . af de mange Mennesker.

— Vil du hjem?

— Ja . . . hvis du v i l d e . . .

— Naturligvis, naar du er træt! Men spis nu dette her først! . . . Skaal, gamle! han nappede et Glas fra en Opvarter. — Skaal! Saa siger jeg til om Vognen. Om en lille halv Time!

Og væk var han.

Men Fru Heimann sukkede. Hun vidste, at i de første fire Timer blev der ikke noget af Hjemfarten.

. . . .

Borgmesterinden havde faaet fat i Overlærer Clausen og Tolder Esau og stod nu og læste dem Teksten, fordi de havde indført Familien Thomsen.

— Man maa vælge med S m a g! sagde hun. — Hvor er ellers Grænsen, mine Herrer!

Overlæreren vred sin Asparges og stammede.

Tolderen saa' skummel ud.

Saa dukkede den lille Olivia Rosen-Reiersen op ved Siden af dem og plantede Valdhornet:

— Hva' er 'et, I snakker om?

— Jeg si'er til Deherrer, at jeg kan ikke begribe, hvad Thomsens skal her! truttede Borgmesterinden.

— Hyss! sagde Knagsted haardt og kiggede omkring efter de tre sølle Graaænder — ikke saa højt!

Men Olivia skreg mod Sky (hun kunde nu ikke glemme Kirkegaarden):

— Ja det har du ved Gud Ret i, Ferdinandine! Hva' ska' de tarveli'e Personager her!

— Thomsens er meget hæderlige Folk, sagde Overlæreren mildt — meget hæderlige!

— Og de er da i det mindste ved deres Sansers fulde Brug! lød det tørt fra Tolderen.

— Hva' si'er Di!

Ondskabens Totter bevægede sig.

— Jeg nynner! sagde han.

— Hva' gør Di?

— Jeg nynner!

— Nynner Di?

— Ja!

— Hva' nynner Di?

Knagsted bøjede sig ned over Valdhornet og blæste:

— Jeg nynner: Hvi vil du plukke Roser, hvor andres Roser gror? . . . lille Bogfinke!

— Næ men Hr. Toldkontrollør dog! kom det indigneret fra Borgmesterinden.

Og Overlæreren sagde:

— Ja, Knagsted, du maa dog virkelig . . .

Men Knagsted havde gjort kort omkring og var gaaet . . . .

— —

I Kongelunden skal Brylluppet staa
med Dans og klingende Spil . . .

lød det oppe fra Scenen, og Rækkerne ordnede sig paany.

Der var nu kommet større Glans i Øjnene og højere Farve paa Kinderne. Kavalerernes skærmende Arme laa fastere om Damernes myge Taljer. Hjerterne bankede, og Læberne lo. Man begyndte at blive Mennesker. Standsforskellen smæltede. Og de kritikløse Engagementers Time var inde.

Grev Rosenkalk valsede af Sted med Novellemoderen Fru Oppermann, og vittig maatte Hans Højvelbaarenhed være, thi Damen lo, saa at alle Siddefruerne langs Væggene blegnede derved . . . Hendes Naade Grevinden lod sig dreje af en Postfuldmægtig, og Bundtmager Hatteras havde slaaet sin laadne højre om Fru Borgmesterindens Sølvbryllupsliv.

Hele Salen var eet snurrende Virvar, een larmende og leende Summen!

— Hurtigere! Hurtigere! raabte Proprietær Heimann, han sejlede af med Fru Bagermester Windberg, hvis svulmende Atlanterhav truede med at sprænge alle Skranker. — Hurtigere! Hurtigere! skreg han. Og Fru Callesen sprang mesterkyndigt over i en fejende Wienervals. Lysekronen vuggede i Lufttrækket fra de hvirvlende Skørter. Kandelabrernes Prismer klirrede. Gulvet gyngede. Og Salondekorationens Lærredsfløjdøre oppe paa Teatret slog op og i . . . .

— —

Kl. $4^1/_2$ tog de sidste Gæster hjem.

— Det trak sgu lidt længe ud, Louise! sagde Dikkedikken, da han sad i den lukkede Vogn ved Siden af sin Kone. — Er du træt?

— Ja . . . lidt, sagde Louise, hun var som et Lig i Ansigtet af Udmattelse.

— Aa, hva' Fanden! du kan jo ta' Revanche i Morgen!

— Ja-a . . .

Og saa talte de ikke mere sammen.

. . . . .

Grev Rosenkalk med Hustru faldt øjeblikkelig i

Søvn i deres Pelsværk paa Forsædet, saa snart de var naaet ud over Byens toppede Stenbro. De havde moret sig fortræffeligt og sov de retfærdiges Søvn.

Men paa Bagsædet sad Stamherre Julius og „Skruen uden Ende", magre, sammenknækkede, livslede og fulde af den dybeste Medlidenhed med deres ordinære Forældre.

— Mon dieu donc, Sjyliy! sagde Comtessen pludselig og greb sin Broder i Armen — il me semble, que notre père . . . notre père . . . snorker?

— Ja, gabede Sjyliy — det har h a n nu Raad til!

. . . . .

„De Siamesiske" talte paa Hjemvejen om Familien Heimann.

— Og n u be'er jeg Dem, Fru Heilbunth! hvordan er det, hun t a'er det?

— Næ-e . . . sagde Fru Heilbunth.

— Ja, j e g er ved Gud i k k e nogen Beundrer af Fru Oppermann, d e t véd De; men jeg s i'e r rigtignok, at i d e t t e Tilfælde har Fru Heimann s e l v den s t ø r s t e Skyld!

— Ja-e . . .

— Jo, d e t maa De indrømme mig! for skal man f æ n g s l e en Mand, saa maa man ved Gud i Himmelen da g ø r e no'et!

. . . . .

Overlærer Clausen og Kontrollør Ondskab stod uden for den førstes antike Gadedør.

De havde paa Hjemvandringen kun talt om neutrale Ting. Saa tog Clausen pludselig Mod til sig, det m a a t t e jo siges!

— Hør, Knagsted! begyndte han famlende — tillad mig . . . du maa ikke blive vred, at jeg gør dig opmærksom paa det . . . men-æ . . . men du skader dig selv meget ved . . .

— Ved hvad? spurgte Knagsted. — Ud mæ'et!

Overlæreren blev endnu mere forvirret.

— . . . ved-æ . . . ved din . . . din-æ . . . din ofte lidt-æ . . . lidt ubeherskede Optræden.

— Hum . . .

— Jo, kære Ven! for Eksempel nu her med Frøken Reiersen . . . Hvad s k u l d e det til?

— Næ-æ, saamænd . . .

— Nej? Vel? Ikke sandt?

— Naturligvis! . . . Jeg skulde hellere ha' danset med hende!

— D a n s e t . . .?

— Ja, budt hende op og snurret hende rundt, saa hun havde mistet Vejr og Hørerør og Tænder og Forhaar . . . og det hele!

— Men k æ reste K n a g sted . . .!

— Ja, y n digste C l a u sen! Saadanne gamle Bulmeurter faar mig nemlig altid til at nyse, skal jeg sige dig! . . . Men det begriber dit søde, lille Bæbælammehjerte naturligvis ikke! . . . Skal du ikke op i Seng?

Clausen saa' bedrøvet ud.

— Du gør dig værre, end du e r! sagde han mildt.

— Desto større bli'er jo Glæden, naar jeg en Gang aabenbarer mig! . . . Godnat!

— Ja men, Knagsted . . .

— Godnat!

— . . . der var . . . jeg vilde gerne . . .

— G o d n a t! . . . Og hils Merskummer Nummer niogtyve!

. . . . .

Nede hos Familien Thomsen havde man lavet sig en lille Kop Kaffe og sad nu omkring Bordet i den bageste Salon og nød den.

Emanuel havde tændt sig en Cigar og laa magelig henstrakt paa skraa i Hjørnet af Sofaen. Kvinderne residerede paa Stole.

— Var 'et saa ikke godt, at du kom med, Dine? sagde Madam Thomsen.

— I-jo-o! sagde Wulfdine med skinnende Øjne. —

Og der bli'er ri'nok no'et at fortælle Fa'er! Saa fine di var! Og Musikken!

Mo'r Karen havde et Par Gange skævet over mod Manuel, der havde forholdt sig tavs og utilgængelig paa Hjemvejen og ogsaa nu ved Kaffen. Han laa og stirrede med et dybt Blik hen for sig og sendte kolossale Røgskyer op mod Loftet.

— Er du ked a' det, Manuel?

— Ked a' det? Hva' skulde man vel være ked a' det for?

— Naa-aa, jeg véd ikke, men . . .

— Nej, man er ingenlunde ked a' det, Mo'r Karen, ingenlunde! Men man har faaet en Tanke . . .

Og han sank atter hen i Drømmerier.

Lidt efter lød det fra Madam Thomsen:

— Ja, vi skulde vel til Ro, Manuel!

— Ja, ja vel! sagde Thomsen med en tyssende Haandbevægelse — Damerne kan godt gaa! Man følger senere!

Og Damerne gik.

Mo'r Karen tøvende og opfyldt af bange Anelser. Hun holdt ikke af, at Drengen fik Tanker. Man kunde aldrig vide, hvad han kunde spekulere ud! Ganske vist nærede hun den højeste Respekt og Beundring for hans Ho'de og hans Forstand; men . . . men . . . men . . .

Wulfdine derimod var glad og tryg. Stadig opfyldt af Aftenens glimrende Billeder. Og siden Juleaften endnu mere „elleskudt" og „bjærgtagen" af sin elskede Manuel. Der fandtes ikke et Menneske paa Jorden saa dejligt som han! —

Og saa skulde hun oven i Købet denne Gang blive her i Byen hos ham i tre Dage og . . . og (hun rødmede og knækkede og svimlede) hi, hi! . . . og i tre Nætter!

SLUTNING

I

Vinteren var forbi. Ude over de grønne Marker sang Lærkerne dirrende af Glæde. Foraarssolen lyste. Der var Grøde i Luften. Faarene fik Lam, og Hundene holdt Møde i Lidenskabernes Selskab . . .

Jordemoder Frederiksen kom kørende forbi Møllegaarden. Hun havde været i Praksis (en Dreng); og den lykkelige Fader var selv Kusk.

— Nu begynder den snart at præsentere sig igen! sagde hun og pegede ind mod Gaarden.

Den lykkelige Fader (6 Pige- og 5 Drengebørn + den nyfødte) nikkede tungt.

— Aaja, sagde han — hun kommer sig jo . . . Men hvor længe hulder han sig der, Thomsen!

— Han har jo Penge, Jens Sørensen!

— Det si'er di jo, ja . . . Men han hulder sig ikke! Det er en ren Fusentaskfamilie! Bodde hans Far aa hans Farfar var det det rene Komediantspilleri med . . . . Aa saa ha'de di endda ingen Børn aa klæde aa stoppe Æde i!

Madam Frederiksen, der klart forstod Grunden til den lykkelige Faders Pessimisme, sagde:

— Ja, se Børnene kommer jo ikke a sig sæl, Jens Sørensen:

— Næi vel saa; men hva' Satan ska' ma' bedrive i

di lange Vinteraftner, naar ma'nne har Raad til aa tænde Lys . . . .!

Fru Fredriksen vendte sig og mønstrede opmærksomt Gaarden:

Der herskede stor Travlhed trindt omkring den. Oppe paa Ladelængens Tag laa to Tækkemænd og lappede og stoppede. Stuelængen var allerede i Stand og skinnede festligt med sine hvide Mure og sine lysblaamalede Døre og Vinduer. Paa Gaardspladsen kravlede et Par Smaapiger rundt og lugede Græsset væk mellem Stenene. Og en Mursvend stod fløjtende og læskede Kalk nede for Enden af Staldlængen.

Vognen rullede nu forbi Møllen. Hjulet buldrede rundt, og Vandet gled plaskende hen over det og bruste bort i Bækken, der forsvandt under Stenkisten bag de høje Elme.

Og ude i Haven gik Manuel og Menneske-Mortensen med et Par Husmandskoner og grov og rev og plantede!

— Aa, hold lidt! sagde Fru Frederiksen.

Den lykkelige Fader gryntede uvilligt og tog et Tag i Tømmerne.

— Goddag, Thomsen!

— Men hvad ser man! sagde Thomsen glad overrasket og krabbede hen til Havediget — Det er jo san-de-li-gen Fru Frederiksen!

— Ja hende sæl lyslevende! lo Madammen — Hvordan staar det til, Hr. Proprietær?

Manuel smilede blegt:

— Man har jo travlt, Fru Frederiksen, med at muge efter Svinene!

— Jamen nu begynder det da rigtignok ogsaa at kendes!

— Aa ja, det gør det vel . . . .

Thomsen saa mager og træt ud. Hans runde Kinder var indfaldne; og hans Skuldre hang stærkere end nogen Sinde før.

— Goddag, Jens Sørensen, hilste han venligt.

Men den lykkelige Fader brummede bare hult.

— Sikken Mængde Mennesker, Di har i Arbejde. Det er ligesom paa en hel Herregaard! sagde Fru Fredriksen.

— Ja, man maa jo se at bli'e færdig . . .

— Di ser lidt anstrengt ud, Thomsen.

— Aa ja, man har jo s i t . . . .

Jens Sørensen gryntede utaalmodigt.

— Ja, nu s k a l vi straks! sagde Madammen — Og Deres Mo'r og Kone, Thomsen?

— Jo Tak . . . Di sysler jo fornemmeligen inden Døre.

Madammen saa' skælmsk ud:

— Og hvornaar kommer der Vogn efter mig, hva'?

Thomsen rødmede.

— Saadan no'et spøjer man ikke med! sagde han.

— Hi, hi! . . . Naa Farvel Thomsen! Og hils!

— Hvordan ser Huset ud derinde? spurgte Manuel hastigt ligesom forlegen.

— Jo-o, det holder sig jo endnu fra Deres Tid, men . . .

— Man skulde ikke ha' solgt det, Fru Frederiksen.

— Vil Di nu ha' t o Ejendomme!

— Tjø, tjø! sagde den lykkelige Fader og drev Hestene et Rap; n u vilde han ikke holde længere og høre paa det Præk.

— Hils! Hils! raabte Madammen og vinkede — Og se ind, naar Di kommer til Byen!

— Tak . . . sagde Thomsen og blev staaende og saa' langeligt efter Vognen, indtil den var forsvunden inde mellem Klosterbankerne . . . .

— —

Den „Tanke", Emanuel Thomsen havde faaet hin Aften paa Februarballet, havde paany skaffet Byen et epokegørende Samtaleemne; medens den samtidig havde lokket adskillige dybe Suk fra Mo'r Karens Hjerte.

Tanken var nemlig intet mindre end den, at han straks, paa staaende Fod, trods alle Raad og Formaninger, vilde købe Møllegaarden tilbage!

Og Grunden var ene den, at Grev Rosenkalk havde kaldt Thomsen for Nabo .... Nu kunde Byen ha' det saa godt!

Mo'r Karen havde foldet sine Hænder:

— Herregud, lille Manuel, ku' du dow nu ikke li'-saagodt vente til Juni, saadan som ....

— Nej!

— Jamen, hvorfor vil du da akkurat præcis købe nu, Manuel, da ....

— Fordi man vil! Pun'tum! — —

Og Gaarden blev købt.

I Marts Maaned var Handelen gaaet i Orden. Og nu var man i Maj ...

Manuel havde skinnet som et St. Hansblus, den Dag han holdt sit Indtog. Wulfdine og Morbror Jakob var tilsagt til at give Møde. Og som en sejersdrukken Mand havde Thomsen vist dem rundt, gestikulerende med sin lange Arm, pludrende og leende og snakkende, saa at det gav Genlyd i de øde Stuer. Der var blevet trakterer med Portvin og Kaffe; og Manuel havde holdt en Tale, som letteligen sagde Sparto til hvilken som helst af Overlærer Clausens!

Men saa kom jo „Dagen derpaa“ . , .

— —

— Æ-ærke, haark, haark, haark! Hruu! sagde Menneske-Mortensen, de gik rundt og saa' kritisk paa Sagerne — Bak, bak! sagde han og suttede løs paa Snadden — Ja nu er Gaar'en jo vor, Manevel; men-æ ... Ptøj! Gi' Fa'en ha'de min Hoste! ... men-æ, vi hade vist ilirenveller faat den billiere, om vi ha'de ventet til Juni, saa vi ku' ha' sat Svinet Kniven paa Halsen, som det hedder!

— Og han kunde ha' faat Tid til at rampenere den y-der-li-ge-re! sagde Manuel.

— Vel saa, det h a'd e han; men-æ . . .

— Han var jo allerede begyndt at brække Gullerne op og b r æ n d e!

— Ja, hva' Satan sku' han g ø r e! Ungerne fros jo Guhjælpeme, saa di var g r ø n n e ve' det, di sølle Avekatte, saa . . .

— Hva' vilde han osse med seks Børn! sagde Thomsen indigneret.

— S y v! rettede Mortensen — der var sgu syv!

— Ja, hva' v i l d e han med alle di Børn!

— Næi saagu'; det ka vaarre ri'ti nok! Men no'et s k u' han jo ta' sig te'! . . . . Er det sandt, di si'er, a' vi ga' ham fire Tusind Kroner for a' rejse straks? spurgte Mortensen pludselig; han havde længe luret paa at komme frem med dette Spørgsmaal.

— Han vilde jo ikke for mindre, sagde Manuel undvigende og saa' til Siden.

— Jamen hva' Satan s k u' vi med Gaar'en nu? brusede det ud af den gamle. (Siden Thomsen var bleven hans Husbond, sagde han ikke længere „du", men vi til ham.) — Hvorfor ku' vi'nne bedikke vos til Juni, som Bestemmelsen var? Vi ha'de bekommen hinde for det halle!

— Hum . . . .

— Aa Renterne ska' vi vel saa ossensaa svare saa, aa Skatterne, aa Avgivterne?

Thomsen vred sig:

— En v i l d e nu ha' Gaarden! Og Pengene er vel ens egne!

— Bak, bak! det æ di, ja . . . ptøj! ja! men-æ . . .

— Og en ha'de ventet, a' du skulde bistaa en, Mortensen, og ikke gaa her og gøre en ked a' det. Man ka' ha' det trist nok a' bære i Forvejen . . . .

Mortensen „bakkede" voldsomt, og hans smaa Fugleøjne plirede:

— Jæ vil ikke volde vos no'en Meen, sagde han —

Manevel véd godt, a' jæ altid har vaaren vos en fuldtro Ven . . . . bak, bak! ptø!!

— Di gaar her og snakker, mumlede Thomsen — di gaar her og snakker en Ørerne fulde! og en har trist Lune nok over sin Karakter uden det . . . .

Mortensen fik næsten Taarer i Øjnene:

— Bak, bak! dampede han ivrig og lignede en Aand, der viser sig bag Taage — Manevel sku' sgu lære dem aa ry'e!

— Ryge . . .?

— Ja, ry'e Tobak! Wulfdine aa di andre! Det er saadan et rart Kæftefordriv!

Manuel smilede:

— Naa-aa, Wulfdine snakker nu ikke mere, end hun skal, saa . . . . Næ nu skal en sige Mortensen, hvorfor man fik Tanke om a' købe straks, sagde han han saa pludselig fortrolig.

— Naa? (Menneske-Mortensen voksede op paa sit stive Ben af Forventning.)

— Jo-o, se, man ha'de jo ikke tænkt paa a' reli'sere Handelen førend i Juni . . .

— Næi, næi!

— . . . men saa var 'et jo, a' Greven . . .

— Greven? Hva' for en Greve?

— Greven herovre paa Lindenholm; min Nabo! sagde Thomsen og knejsede.

— Har vi snakket med ham?

— Vel har man det! Ved Ballet herinde i Byen. En snakkede ikke med andre! . . . Og han raadede en til a' købe straks, ser du. Vi konverserede med hverandre; og han skulde nok hjælpe en, sa'e han. Man kunde bare stole paa ham! Han ha'de været ens Fars og Bedstefars bedste Ven. En kunde frit komme til ham, hva' Dag en vilde; li'e ind i hans Stue . . . Stue . . . . Forstaar Mortensen saa, a' en købte!

— Jo! sagde den gamle med ekstasiske Øjne — Jojo!

— . . . Og a' en ikke brød sig om a' gi' Cornelius lidt mer, end . . . .

— D i Par Skilling! Fa'en med dem! Naar vi har en saadan Mand i Ryggen, som skrevet staar! . . . . Men hvordan Satan bar vi vos ad aa faa f a t i ham, Manevel?

— F a t? sagde Thomsen og skød den skæve Skulder i Vejret — F a t? H a n kom s æ l per-son-li-gen til en sæl!

— Æ-ærke, haark, haark, haark! Hruu! Ptøj! . . . . Vi er satensuseme en Napolium, Manevel Thomsen!

— —

Og Arbejdet paa Gaardens Restaurering blev paabegyndt. Rask skulde det gaa, saa der blev ikke sparet. Murere, Snedkere og Malere blev engageret en masse; og Manuel selv dirigerede.

Da Stuelængen var færdig, flyttede Moder og Søn derud med Møbler og Skilderier og Køkkensager og det hele. Til Punkt og Prikke blev alt anbragt paa de selv samme Steder, hvor det havde staaet for femten Aar siden. Nye Gardiner blev ophængt, Urtepotter anbragt i Vindueskarmene, og smaa fikse Tæpper spredt rundt over Gulvene!

Og saa en skønne Aften, da Lampen var tændt, og Vandkedlen nynnede henne i Kakkelovnen, satte Manuel sig i Sofahjørnet med sin Pibe og ventede paa, at den gamle, hyggelige Hjemmestemning skulde indfinde sig.

Han dampede saa energisk, at Madam Thomsen et Par Gange maatte nyse og hoste i sin Stol. Men lige meget hjalp det.

— Man véd ikke, hvordan man skal udtrykke sig, Mo'r Karen, sagde lille Thomsen saa pludselig — men man føler li-ge-som et Savn i sit Bryst!

— Men Gu', Manuel, hva' ka' det dow være?

— En véd det ikke . . . men en føler det!

Madammen saa' bekymret op fra sit Strikketøj. Ej

heller hun var rigtig vel tilpas herude. Al den Postyr og Hurlumhej med Flytningen og Haandværksfolkene havde trættet hende. Hun længtes efter de smaa Stuer inde i Byen, og efter Stenbroen, og efter Fruerne, der gik forbi hendes Vinduer og nikkede. Her tumlede hun rundt hele den udslagne Dag og saa' aldrig et Menneske! . . . Men hun tav med sin Længsel. Hun vilde ikke gøre Drengen humørsyg. Han var jo, Gud bedre det! heller ikke selv videre lyserød i Kuløren . . , .

— Du skulde la' Wulfdine komme, Manuel . . .

— Ja-a . . .

— Det kunde kanske friskne dig op.

— Jo-o . . . Men en ha'de jo tænkt sig, Mo'r Karen, at en sæl og du skulde leve lidt a' di gamle Dage saadan sammen i Enrum.

— Di gamle Dage! sagde Karen og rystede paa Hovedet — det var dengang! . . . Men Wulfdine kunde jo osse være mig til lidt Nytte, Manuel.

— Bestemmelsen var jo, sagde Thomsen undvigende — at man først skulde flytte tilsammen, naar man var kommen ganske i sin Orden med det hele.

— Jo-o; men det ble' I vel nok enige om . . . Og nu hun er med Smaa, saa . . . .

Manuel skar en Grimace:

— En ska' tænke over det! sagde han. — —

Og Resultatet af denne nye Tænkning blev, at de unge holdt Bryllup midt i April. Og nu gik Wulfdine med sin lille Topmave rundt paa Møllegaarden og var Manuels Kone for Gud og Mennesker.

— —

Saa snart man paa nogen Maade kunde „komme i Jorden", blev der taget fat paa Havearbejdet. Og det optog for en Tid Thummelumsens hele Interesse (Markerne lod han „Avlskarlen" regere med). Alt i Haven skulde sættes i den gamle Stand. Gangene blev stukket af, Plænerne og Grupperne gravede, Naturbænkene

udbedrede, og „Funden“ lagt op paa sin Træstamme . . . .

Men hvad der især havde bragt Barometret til at stige hos den lille Mand var, at Grev Rosenkalk en Dag kom kørende forbi med Kusk og Tjener og gjorde Holdt ved Havediget:

— Hallo, Nabo!

Thomsen krabbede alt hvad Knapper og Seler kunde holde tværs over et nyplantet Rosenbed.

Greven rakte hjerteligt en Haand frem mod ham.

— Goddag, Goddag, Thomsen!

Manuel rødmede og skjulte sine Hænder paa Ryggen:

— Man er no'et jordslaaet, Deres Excellence . . . . sagde han.

Aa hvad, en Landmand, ha, ha, ha! sagde Excellencen; men trak dog Haanden tilbage — Naa, det glæder mig at se, vedblev han — at Møllegaarden er ved at blive Menneske igen!

— Ja-a en gør jo, hva' en formaar . . .

— Skælm den, som gør mere, ha, ha, ha! . . . Naa, Farvel, Nabo! . , . Ja, De kender jo Vejen til Lindenholm! . . . I Guds Navn, Marius!

Og de røde dansede af med Kusk, Tjener og Excellence, medens Manuel stod paa Havediget og bukkede inderligt mod Jordens Centrum.

. . . . . .

I de tre paafølgende Dage lyste nu lille Thomsens Ejdammeransigt som en Engels for Guds Trone. Og Wulfdine og Mo'r Karen gik rundt i glade og forjættelsesrige Tanker.

Men den fjerde Dags Eftermiddag iførte Manuel sig Diplomatfrakken, de graa Bukser og den stive Hat og tog Handskerne og Stokken i Haanden.

Mo'r Karen og Wulfdine stod i Gadedøren og nikkede og smilede. Og Thomsen slog ud mod dem med en kongelig Haandbevægelse, da han rank og mandig

som en Kammerjunker skred om Hjørnet af Ladelængen . . . .

Men da han en Timestid senere sky og sammensunken kom krabbende hjem over Gaardspladsen, lignede han mest et Menneske, der har skrevet falske Veksler og er bleven grebet paa fersk Gerning. —

Grev Rosenkalk havde ganske vist modtaget ham; ja endogsaa budt ham en Cigar. Men just som Manuel skulde til at anbringe sig og Diplomatfrakke i en af de store, højryggede Stole inde i Kontoret, havde Greven sagt:

— Ja, De maa sgu undskylde mig, bedste Thomsen, ha, ha, ha! jeg har saa Fandens lidt Tid . . . . Men er der noget, De ønsker, kære Ven, saa gaa bare ned til Forvalteren. Jeg har sagt ham Besked . . . . Han bor derovre i Sidefløjen . . . Kan De se der! den første Dør til højre! . . . Farvel! Det glæder mig, at ha' set Dem hos mig! Ha, ha, ha!

— — —

Og nu stod Emanuel Thomsen, som sagt, paa sin generhvervede Fæ-dren-de-gaards Havedige og stirrede længselsfuldt efter en Vogn, der kørte ad Gammelkøbing til.

II

Det var en Søndagaften i Slutningen af Juli. Nede paa Spadserestien langs Baghaverne promenerede Gammelkøbings Ægtemænd og Fruer under de grønne, bredkronede Linde. — — De promenerede der i Aar, som de promenerede der i Fjor; og som de vel vil promenere der i Alevighed . . .

Ude over Fjorden hang Solen paa den blaahvide Himmel. Hist og her skinnede et Sejl frem, og en Aare hævede sig glimtende op over det blanke Vand. Smaafuglene sang deres Aftenkvad, og De hvide

Søstres Kirke højt over Byens Tage lyste, som bygget af Sne og Marmor . . . .

— —

Overlærer Clausen havde forladt Promenaden for at gaa sin Aftentur. Han vilde ud gennem Nonneporten og ud ad Landevejen. Da han kom forbi det lille Thomsenske Hus paa Søndergaden, standsede han. Nu var der Hørkramhandel. Og i Butiksvinduet, hvor der fordum hang fine Blonder og skære Kniplinger, laa nu stinkende Oste, Sild og Klipfisk. Dørlaasen var irret og upudset, Ruderne matte og skidne, og Façadens pyntelige Maling var paa mange Steder stødt af og plettet af Regn og Gadeskarn . . .

— Tja, hvad er det nu det hedder, gamle Overclausen?

— Men er det d i g, Knagsted?

— Ja, det er saamænd . . . Hvad er det nu det hedder?

— Hvilket?

— Dette hersens latinske Sprichwort, som I vigter Jer med, naar I staar og ser paa Kolding Slotsruin, eller paa en Fuldblodshest, der joller af med en Latrinvogn?

— S i c t r a n s i t g l o r i a m u n d i? citerede Overlæreren med Patos.

Ja, det er rigtig! nikkede Esau og slog ud mod den degraderede Vaaning — S i c t r a n s i t g l o r i a t h u m m e l u m s i s! . . . Hvordan mon han for Resten lever ude paa sin Herregaard?

— Jeg véd det skam ikke. Men han er vel i den syvende Himmel, nu han har faaet sit Ønske opfyldt.

— Han er vist F a n d e n, er han, kender jeg de menneskelige Vilkaar ret! . . . Gaar du Tur?

— Ja . . .

— Har du noget imod, at jeg slaar Følge?

— Nej, bevares, kære Ven!

Og saa stampede de af.

. . . . . .

Uden for Nonneporten laa de brede Marker og strakte sig i al deres friske Grønhed. Aftenvinden fik Rugaksene til at nikke. Og i Vejpoplerne pludrede Stærene.

— Det er dog en dejlig Sommer, vi har i Aar! sagde Overlæreren og saa' sig forelsket omkring.

— Yndig! sagde Tolderen — Men det snakkede vi vist for Resten allerede om i Fjor!

— Aar, du med d i t!

— Ha! . . . Skal jeg sige dig noget, Clausen?

— Hum?

Esau kiggede op paa Vennen, og hans Totter bevægede sig.

— Jeg elsker dig! sagde han.

— Hum?

— Ja, det er sgu s a n d t, lille Clausen! . . . . Du virker f o r æ d l e n d e paa min Natur!

— Gør du N a r?

— . . . naar man er sammen med dig, skal jeg sige dig, saa er det ligesom . . . ja hvad skal jeg kalde det? . . . ligesom at gaa med et Barn i Haanden over en Kirkegaard . . . Nej. hold nu Mund! . . . Gravene kalder det for „Blomsterbed"; det klapper i Hænderne over de „nydelige" Monumenter! og „dybt, dybt" nede i Jorden ligger Tante Esther „og sover saa sødt, saa sødt, sier Mo'r", „og naar hun vaagner, saa er hun oppe i Himlen og er bleven til en Engel ligesom Tante Rikke og Onkel Fredrik" . . . Nej, lad nu mig, Clausen, lad nu mig! . . . Og ser du, det er noget saa rart og trygt ved at gaa med saadan et Barn. Et voksent Mandfolk véd jo godt, at det er noget Vrøvl og Præk, alt det, Ungen gaar og pludrer af sig; men alligevel, smaa Clausen, a l l i g e v e l . . . Ja, jeg er jo ikke riglig skaaret for Tungebaandet! . . . . et voksent Mandfolk, som kan se og høre og lugte og føle og

smage, hvordan det hele virkelig er: at Gravene er „kalkede", at Monumenterne er Humbug, og at Tante Esther og Tante Rikke og Onkel Fredrik Fanden ikke er Engle! . . . han kan alligevel godt lide engang imellem at faa sig saadan en Spadseretur . . . han bliver ligesom „bedre" af det, han . . . Hva'? Hæ? . . . „Thsludder"? som salig Mørch sa'e!

Overlæreren var standset og havde staaet og set paa Tolderen med glade, inderlige Øjne. Men nu saa' han dybt skuffet ud og sagde næsten under Taarer:

— Hvorfor s k u l d e du nu ende saadan, Knagsted! Det var jo dog saa kønt, det du sa'e . . . .

— Tjae, det var sgu nydeligt! Fanden maa vide, hvor jeg fik det fra! . . . Skal vi saa gaa igen!

Og de gik.

. . . . .

— Nu flytter jeg til København, sagde Knagsted pludselig.

— F l y t t e r d u t i l K ø b e n h a v n!

— Ja. Jeg har jo arvet, véd du. Og fra første Oktober har jeg opsagt mit Tolderi og flytter til København . . . Der skal være saadan nogle mageløs kloge og begavede Mennesker derinde! Dem vil jeg ind og se paa . . . og lære noget af! Vil du med?

— F l y t t e r du virkelig?

— Ja. Vil du med?

— Næ—æ . . .

— Du kan jo lige saa godt bo der inde! Og jeg vil komme til at savne dig!

— Ja—a . . . næ—i, jeg holder mest af de smaa Byer. Her er saa hyggeligt stille og fredeligt her i Gammelkøbing . . .

— Ja, det synes jeg osse.

— Og alligevel . . .

— . , . alligevel flytter jeg, ja.

— Men hvad vil du bestille, Knagsted?

— Ok Gud, kære Ven, alle de geniale Hankatte, som gaar rundt derinde . . . ! Der bli'er saamænd nok at ta' fat paa!

Overlæreren gik lidt uden at tale. Saa spurgte han:

— Hvor meget er det egentlig, du har arvet?

Tolderen kneb et Øje sammen.

— Fem Millioner tre Mark og fire! sagde han — Er du misundelig, gamle?

— Misundelig . . . ! Nej, men jeg kan ikke forstaa, at Mørch . . .

— Nej, hæ! . . . Man har spillet sine Kort fint, har man!

— . . . Du som altid gik der og . . .

— Ja—a, netop! Jeg har intimideret ham, tror jeg, det hedder. Truet ham! Jeg sa'e, at lod han mig ikke arve, gravede jeg ham op igen og lagde ham paa Is . . . Du véd, at han var altid saa bange for at komme til at fryse.

Overlæreren vrinskede.

— Er der da ikke Spor af Alvor i dig, Knagsted?

— I—kke for fem Øre, nej! . . . Men nu skal vi vist vende!

De var naaet op paa Bakken, hvor Landevejen skraanede mod Vest ned til Byen, og mod Øst løb videre fort ud i den vide Verden.

— Der ligger Thummelumsenhejm nede! sagde Esau og pegede — Se, hvor den skinner med sine nypolerede Skorstene!

— Hør, Knagsted . . . (Clausen stoppede op i Marchen igen) . . . skal vi gaa derned?

— Gaa derned . . . ?

— Ja, og besøge Thomsen? Det kan vi godt. Det var da os, der fik ham meldt ind i Klubben!

— Naa—aa, det er han vist ikke saa forfærdelig henrykt over!

— Næmen . . . Skal vi ikke gaa derned?

— Jo—o, kan det more dig, saa . . .

— Og jeg tror ogsaa, at Thomsen vil blive glad. Saa kommer der jo nogen, han kan præsentere hele Herligheden for!

— Ja, lad os saa bare gaa!

Og de stødte Stavene i Jorden og drejede ned ad Sidevejen.

— Knagsted . . . begyndte Overlæreren famlende, da de var kommen et Stykke frem.

— Jo.

Clausen lagde sine Asparges blødt paa Tolderens Arm.

— Du maa ikke blive vred . . .

Esaus Totter smilede.

— Jeg véd, hvad du vil sige, lille Clausen!

Overlæreren rødmede.

— . . . Du vil bede mig om at opføre mig ordentlig , . . Hva'?

Pædagogen blev endnu rødere.

— Ja . . . jo . . nej, stammede han — ja, jeg vilde bare sige, at . . .

Knagsted greb med begge sine laadne Hænder fat i Vennens Frakkeopslag og rystede ham.

— Gud Fader bevares, hvor jeg elsker dig, Mand! sagde han — Gud Fader bevares i sin høje, broderede Himmel, hvor jeg elsker dig!

Clausen frigjorde sig.

— Jamen, Knagsted, du maa dog i n d rømme . . . .

— Ja—a—a, jeg i n d rømmer!

— . . . at h v i s vi Mennesker ikke . . .

— H v i s, hvis Vis v a s, ja! Hvis min Tante var et Grantræ, saa bar hun Kogler! . . . Og kom saa, gamle Barnerumpe! Jeg skal opføre mig som en A l t e r gænger!

III

I Møllegaardens Havestue sad Manuel, Mo'r Karen og Wulfdine. Og i en Kurv henne ved Kakkelovnen laa „Knors" og stirrede filosofisk ud for sig med sit ene tiloversblevne Øje.

Man talte ikke, man syslede hver med s i n e dystre Tanker. Kvinderne, der var anbragt med deres Strikketøjer henne ved Vinduet ud til Vejen, kastede af og til sky Sideblikke hen til Husets Herre, som laa tilbagelænet i Hjørnet af den store, gamle Sofa og røg paa sin Pibe.

Han saa' træt og bleg ud, den lille Thummelumsen, træt og bleg og forpint. Thi han fattede ikke længer Ledemotivet i Gud den Almægtiges Verdensorden . . .

Nu ha'de man i femten lange Aar slidt og stridt og kæmpet for at komme tilbage til sin fæ-dren-de Ejendom. Og Gud ha'de sæl personlig været med og givet en sin Lykke til at naa Maalet . . . Men saa: Pun'tum! — —

En underlig tung Ligegyldighed og Lede havde fæstet Bo i Manuels Hjerte lige siden den Dag, Gaarden for Alvor var bleven hans. Han kunde ikke gøre for det. Han kunde ikke faa denne Fornemmelse væk; den sad der, naar han faldt i Søvn om Aftenen, og den sad der, naar han vaagnede op om Morgenen. Rastløs var han gaaet rundt i Stuerne, i Staldene, i Laden og i Haven. Fra Dag til Dag havde han ventet paa, at Glæden over at leve og færdes paa de gamle Steder skulde fylde hans Sjæl. Men der k o m ingen Glæde; tværtimod, han blev tristere og tristere, Arbejdet med at sætte alt i Stand og med at ordne og pudse havde for en Stund adspredt og interesseret ham. Men nu, da Gaard og Have præsenterede sig, som de s k u l d e, nu gik han ganske stiv og sløv rundt og gloede fremmed paa det hele.

— En forstaar det ikke, Mo'r Karen! sagde han og

saa' ud af Øjnene som en syg lille Kylling — en forstaar det sandeligen ikke, men en er ble'en li'som a' Træ i ens indvendige Dele!

Og han satte sig stille hen i Sofahjørnet med sin Pibe og stirrede indtrængende frem for sig, som vilde han gennem Tobaksrøgens Taage og Ringe raade selve Skæbnens dunkle Runer . . .

Og saa var der jo ogsaa det, at den kostede ham saa mange Penge, hele denne Kalfatren om af Gaard og Have . . . Og Begreb om Driften havde han ikke! Forkarlen kunde snyde ham saa tykt, han vilde . . . Søge Raad og Hjælp hos Nabobønderne, ikke for aldrig det! . . . Og Greven, hans egentlige Omgang, havde vist ham Døren . . . Det stod optegnet i Guds Raad, at man skulde gaa til Grunde. Det nyttede ikke at kæmpe imod. Nu saa' han det klart: Han skulde aldrig ha' købt Møllegaarden tilbage!

— Man passer sine Sager, Mo'r Karen, sagde han — siden man nu en Gang er her. Men det morer en ikke.

Blid og sagtmodig og fredsommelig var han bleven, og der udgik aldrig et ondt Ord af hans Mund.

Men Mo'r Karen sukkede dybt og længe. Og det var ikke langt fra, at hun ønskede, at Manuel vilde fare op og skælde og løbe sidelæns og svinge med den lange Arm ligesom fordum inde i Byen, at man dog kunde se, at der var Liv i ham, for dette var jo næsten som at ha' et halvvejs Lig i Huset . . .

Og Wulfdine krøb sammen i Krogene, lille, forskræmt og frugtsommelig, og fattede ikke en Tøddel. For hende var Livet jo kun Solskin, naar Manuel smilte, og lutter Graavejr og Slud og Regn, naar han var tavs og sor-rig-fuld . . .

Og Søndagene var de værste, saa hvilede alt Arbejde, og Gaarden laa øde og stille hen, saa man ordentlig fór sammen, blot en Krage skreg i Haven eller en Rotte sprang raslende hen over Loftet . . . .

Begge Kvinder havde klaget deres Nød for Morbroder Jakob. Og den gamle Degn havde revet sig betænkelig i Hakkekniven:

— Ja-a . . . .

Hvorpaa han fortrøstningsfuld havde tilføjet:

— Men-æ-jæ, det r e t t e r sig vel!

Der lød Skridt ude paa Vejen.

— Der kommer no'en, Manuel . . . .

Madam Thomsen løftede Hovedet fra Strikketøjet:

— Det er s'mænd Overlæren og Toldforvalteren! sagde hun ligesom lettet. — Mon di sku' komme her ind?

— H e r ind? sagde Manuel. — Nej; til vos kommer ingen!

Wulfdine lyttede anspændt.

— Der er di alli'evel! sagde hun.

— Ja, di er ude i Gaar'en! sagde Madam Thomsen.

Manuel rejste sig og stillede Piben bort.

— En vil gaa di Herre i Møde!

— — —

I over halvanden Time blev Overlæreren og Tolderen paa Møllegaarden. Thomsen viste dem rundt inde og ude, og Gæsterne lovpriste i høje Toner alt, hvad de saa'.

Men den lille Vært selv rystede tungt paa sit kugleRunde Hovede.

— Hvad nytter det altsammen? sagde han — naar Glæden ikke vil spire!

Og idet hans Øjne flakkede rundt i den tristeste Hjælpeløshed, tilføjede han langsomt og dybsindigt:

— E n b u r d e v i s t a l d r i' h a' s i n e Ø n s k e r o p f y l d t e h e r i d e n n e V e r d e n, Hr. T o l d k o n t r o l l ø r . . . .

— — —

Clausen og Esau sjokkede hjemad. Solen var gaaet ned, og Taagerne gled lette og bølgende frem over Fjorden.

— Naa, lille Overven, sagde Knagsted — hvem fik saa Ret?

Pædagogen slog afværgende ud med Haanden og svarede ikke.

Lidt efter nappede Tolderen ham i Frakkeærmet:

— Jeg er vis paa, at du nu gaar og „raader Bod" paa det hele, hva'?

Overlæreren standsede.

— Ja du maa gerne gøre Nar, Kontrollør, sagde han, og hans gamle Kinder blev røde. — Men jeg gaar virkelig og ønsker . . . .

— Naa!

— . . . at det maa blive en Dreng, den lille Wulfdine faar derude, for saa kunde maaske Emanuel Thomsen komme til at se lidt lysere paa Tilværelsen, naar han fik en Stamherre at arbejde for . . . Hva'? Tror du ikke?

— Jo-o, maaske . . . nikkede Esau. — Men saa bli'er det sgu nok en Pige!

— Uff! Knagsted!

— Tjae; hva' skal man si'e!

Og saa stødte de paa ny Stavene i Vejens Grus.

. . . . . .

Skumringen blev dybere og dybere. Stjernerne glimtede frem; og hist og her ude over de dunkle Marker tændtes et enligt Lys bag en Rude. Natten sank stor og stille ned over Jorden . . . . Og i det fjerne gøede den traditionelle Hund.

KNAGSTED

Billeder fra Ind- og Udland

(1902)

— Børn er lykkelige, og Dyr og Kvinder; men vi Mennesker er det ikke.

I

Villa Rørholm, København, 6te Mai.

Kære Overclausen!

Du har flere Gange i Vinter slaaet paa, at Du, naar det, i Følge Almanakken, som ingen Djævel længere tror paa, blev Sommer, vilde ud og lufte dit pædagogiske Skelet.

Nu har en forrykt Læge raadet mig til at frekventere Karlsbad. Min Mave har jo længe, ligesom Agerbruget og Fruentimmerne, ikke været, som den burde. Du véd, jeg har fortalt Dig, at den — naa, Du ynder ikke Detailler, men, kortsagt, Livet er haardt!

Naturligvis anser jeg en Karlsbaderkur for Humbug. Men da ogsaa jeg føler Trang til i nogen Tid at se andre Dyr og Mennesker, rejser jeg.

Vil Du med?

Jeg paatager mig herved med Navns Underskrift at bringe dine sentimentale Knogler tilbage til Gammelkøbing!

Levende eller døde!

Og skulde Du for Øjeblikket ikke sidde inde med den fornødne Driftskapital, skønt Gud og Hvermand véd, at Du er en af Gammelkøbings værste Pugere, er jeg villig til at forstrække Dig.

Dog inden for visse Grænser!

Jeg har tænkt mig at ville betale alle Transportom-

kostningerne, Overvægt, Droske og Sporvogn iberegnet. Men Mad, Drikke, Logi og Kvindegunst maa Du selv bestride.

Som de Gentlemen, vi er, rejser vi selvfølgelig paa første Klasse.

Men det rager jo altsaa ikke D i g!

Vi starter fra Københavns skønne Hovedbanegaard i Dag 14 Dage Morgen 10,10. Ophold i Berlin og Dresden; og derpaa videre fort over Bodenbach til Humbugsstedet.

Vil Du altsaa med?

Svar udbedes pr. omgaaende.

A l t u n ø d v e n d i g t V r ø v l f r a b e d e s!

Din hengivne
H. P. E. K n a g s t e d.

„Villa Rørholm" ligger ude paa en af de frederiksbergske Sideveje, godt gemt i en stor gammel Have med et mudret og slimet Vandhul i Midten.

I Vandhullet gror der i gode Somre foruden Rølliker og Andemad en lille, nydelig Skov paa en tre-fireogtyve lange, blegsotige Rørplanter (heraf vel Villaens Navn), samt fem Aakander og en Svane. Baade Svanen og Aakanderne er af Blik og males hvert Foraar omkring Pinse. Aakanderne er fastgjort med Blomst og Blade paa lange Pinde, som bores ned i „Søens" Bund . . . og Svanen svømmer paa en Træbrikke, der ved Hjælp af Sten og Kæder holdes flydende et Par Tommer under Vandskorpen. Det hele ser særdeles pynteligt ud. Og naar man basker kraftigt i Vandet med en Stage, bevæger baade Dyret, Blomsterne og Rørene sig paa en overordentlig livagtig Maade. —

Knagsted havde foreslaaet Husets Ejerinder at anbringe en Diana med hævet Lanse paa Søens ene Bred og paa den anden et mekanisk Raadyr, der kunde trækkes op og springe rundt og forsvinde ind mellem Ribsbu-

skene. Og Damerne interesserede sig stærkt for Projektet. — —

Men det var nu virkelig en herlig Have med store, grønne Plæner og vældige Træer og en bred, skyggefuld Nøddegang langs Vejen.

Og Huset selv var lunt og hyggeligt: en lang, okkergul, enetages Længe med stor trefags Midterkvist, rødt Tegltag og Slyngroser om de perlefarvede Døre og Vinduer.

I Stuen boede Ejerinderne, to gamle Provstefrøkener Paludan, Caroline og Emmy. Og paa Kvisten boede „Esau" Knagsted, kaldet „Livsens Ondskab".

Som „Gud og Hvermand" véd, havde Knagsted været Toldkontrollør i Gammelkøbing. Men da gamle Konsul Mørch døde og efterlod ham nogle Penge — mange Penge, sagde man — havde han taget sin Afsked og var draget til den forjættede Stad København. —

Straks han flyttede ind, havde han boet i et Pensionat paa Værnedamsvejen. Men det kunde han ikke holde ud længe, da Pensionatet efter hans Udsagn fornemmeligt var fuldt af „gale Fruentimmer"; og selve Pensionatsfruen gik med Klap for venstre Øje. — Og saa en Dag, han cyklede Morgentur, var han kommen forbi Rørholms Have, og paa Gitterlaagen var der med Frimærkepapir fastgjort en lille Seddel, hvorpaa læstes: Kvist paa 3 Værelser og Pulterkammer m. m. til Leje.

Øjeblikkelig gik han ind. Fandt Behag i Lejligheden og Damerne — særlig fordi den ene var døvstum — og lejede Kvisten paa fem Aar.

Dog var der lige ved at opstaa Vanskeligheder, endnu inden Lejemaalet var tilbørlig afsluttet. Thi da Knagsted havde besigtiget de tre Værelser og Pulterkammeret, forlangte han, hvad rimeligt var, at faa at vide, hvad dette m. m. skjulte, der stod nede paa Plakaten. Det vilde Caroline, den talefähige Søster, imidlertid ikke frem med. Hun rødmede, skælvede og gemte Øjnene bort. Og da Emmy, den døvstumme, saa' hendes Utilpashed,

stak hun hurtig en Tavle og en Griffel frem for at faa Aarsagen opskrevet. Men næppe havde hun læst Recepten, før hun rødmende og bævende gjorde omkring og fór som en lille, susende Vind ned ad Trappen.

— Naa! sagde Knagsted lidt utaalmodig — Hvad bliver det saa til?

Caroline stammede:

— Men min Herre, Di . . . Di . . . det er jo . . . Di kan jo da nok forstaa . . .

— Nej, sagde Knagsted — jeg forstaar ikke et Muk! Hvorfor har De sat m. m. paa Plakaten, naar der intet m. m. er!

— Jo-o, der er! Jo, det er der! nikkede Damen. Og pludselig gjorde hun omkring ligesom Søsteren og kilede ned ad Trappen, idet hun i Forbifarten pegede paa en lille Tapetdør for Enden af Gangen og sagde:

— Dér! dér!

Knagsted gik stille hen og aabnede.

Det var det nydeligste Kloset med Tagvindue, hvidt Gardin, Luftrør, Silkepapir paa Rulle . . . og det hele.

Han rystede opgivende paa Hovedet:

— Jeg kunde forstaa det, tænkte han — hvis „det smukke Køn" ikke selv var nødt til at frekventere et saadant Rum. Men nu! . . . Hvor Fanden faar de den Affektation fra! Jeg tror, det er de Satans Digtere og deres fjollede Vers, der ødelægger dem.

Han betragtede paa ny Lokaliteten:

— Og saa tilmed dette hér, der er saa ligefrem stemningsfuldt!

Det var Morgen mellem 8 og 9, Andendagen efter at Livsens saakaldte Ondskab havde afsendt sin Karlsbader-Epistel til Gammelkøbing . . . en dejlig Majmorgen med Sol, blaa Himmel, Fuglekvidder og Duft af klæbrige Kastanieknopper.

Knagsted havde drukket sin Morgenkaffe og spist sine to flækkede Hveder. Bakken med Opdækningen

havde han stillet ud i Gangvinduet uden for Døren og sad nu dybt inde i en mørk Sofakrog og dampede af sin længste Pibe. — Og over Sofaen paa Væggen bag hans Ryg, hang tre vellykkede Billeder af hans trende Idealer: Napoleon, Bismarck og Vilhelm Beck . . .

Der stod i Værelset en Taage af Tobaksrøg; og han lignede, Rygeren i Sofahjørnet, en Troldmand fra Tusind og een Nat, der sad og bryggede Utuskstreger for, naar de var blevet rigtig godt fortættede, da at aabne Vinduerne og slippe dem ud i Solen, ud i Verden, ud over Menneskene . . . „det Rak!"

Og dog saa' Knagsted nu om Dage ganske overordentlig civiliseret ud. Hans strittende Haar og Skæg, som i hans Gammelkøbing-Tid havde forskaffet ham Navnet Esau, var nu studset og velplejet og holdt indenfor de rette kunstneriske Grænser. Om det saa var Totterne i Ørene, saa var de forsvundne. Kun de buskede Øjenbryn og de laadne Hænder og Haandled røbede endnu hans „satyriske" Tilbøjeligheder.

Af Klædedragt lignede han en ret velhavende Kammerraad, eller en svensk-norsk Konsul fra en mindre Provinsby: graabrunt Jakke-Sæt, hvidt Kravetøj uden Manchetter, blaaprikket Humbug og Fjederstøvler. —

Det ringede paa Entréklokken nedenunder. Og lidt efter lød der Trin paa Trappen.

Knagsted rynkede Brynene. Han holdt ikke af at blive forstyrret, medens han „præparerede", som han kaldte det.

Der blev banket diskret paa Døren.

Knagsted sagde ikke et Ord, men skulede indædt hen mod Laasen, som langsomt drejedes rundt.

Saa bankedes der igen.

— Hvem er det!

Døren gik op, og Overlærer Clausen stod der, lang, mager og smilende i graa Bukser og Diplomatfrakke.

— Hva' Fanden vil Du?

— Godmorgen, kære Ven!

— Hva' vil Du hér paa denne Tid?

Overlæreren fnøs i Tobaksrøgen:

— Kæreste Ven, at Du ikke lukker et Vindue op! Og det er jo det dejligste Foraarsvejr!

Esau rejste sig langsomt fra sit dunkle Sæde og skred frem gennem Taagen. Og uden at mæle et Ord gik han forbi sin Gæst og ud gennem Døren.

— Maa jeg lukke et Par Vinduer op, Knagsted?

— Ja!

Clausen stod med Albuerne støttet i Vindueskarmen og saa' ned i Haven. — Den sorte Skødefrakke var gledet til Side og fremviste hans magre Ben i hele deres kantede Længde. Set bagfra mindede han om en af Vornedskabets gamle Træheste, som en human Godsejer for at gøre den mindre frygtindgydende havde ladet iføre et Par graatærnede Benklæder. —

Formiddagssolen hang bagende varm over Træer og Plæner. Nede fra Nøddegangen langs Vejen lød den ensformige Kradsen af en Rive, der regelmæssig førtes frem og tilbage over Gruset. Travle, summende Bier kredsede om Auriklerne og Bellisserne i Plænernes Rabatter. Og borte fra de fjerne Alleer og Gader lød Sporvognsklokkernes dæmpede Ringlen.

Overlæreren sugede den lune fugtige Luft til sig med inderligt Velbehag. Hatten havde han lagt fra sig paa en Stol, og han bøjede Ansigtet opad og lod Solen stege sin Pande, sine Øjenlaag og sine gamle, fint-rødmende Barnekinder . . .

Der lød en Pladsken og nogle mærkelige uartikulerede Lyde. Overlæreren aabnede forskrækket Øjnene og saa' til Siden . . . Det var den døvstumme Emmy, der stod nede paa „Søens" Bred og daskede i Vandet med en lang Kæp af Form som en Aare. De korte, blegsotige Siv svajede, Bølgerne gik, og Aakanderne og Svanen vuggede yndeligen. — Paa en hvidmalet Bænk sad den talefähige Caroline under en endnu ganske nøgen Sy-

renbusk; hun saa drømmende til, medens Søsteren i sin Naturglæde udstødte rørdrumagtige Smaaskrig. —

Knagsted kom tilbage fra sin Udflugt. Der laa en mørk Skygge over hans Pande.

— Det ser nydeligt ud! sagde Overclausen og pegede ned mod Genrebilledet i Haven.

— Fortryllende! . . . Du kan vist godt faa Lov til at lege med.

Clausen saa' bekymret paa ham:

— Hvorledes gik det derude?

— Tg?.

— Herregud da osse! . . . Men nu skal Du se, det bliver nok bedre, naar Du kommer til Karlsbad!

— Mon?

— Ja, naturligvis!

— Hum! . . . Ta'er Du saa med? Hvorfor Fanden fik jeg ikke Brev fra Dig i Gaar, som jeg skrev!

— Næi, jeg vilde hellere tale med Dig . . .

— Ta'er Du med, spør' jeg?

— Jeg synes næsten, at det er for meget, at Du skal betale for mig ogsaa . . .

— Saa betal selv; det kan vi sgu nemt komme ud over!

— Næi . . . ja-a . . . det vil sige . . .

Knagsted greb ham i Frakken og forsøgte at ryste ham:

— Ta'er Du med, eller taer Du ikke med?

Clausens Øjne straalede, og han smilede aandigt:

— Hvor det vilde være dejligt at komme til Dresden og se Malerisamlingen!

— Du ta'er altsaa med!

Overlæreren stirrede drømmende frem for sig, som saa' han ud over et Hav af Lyksalighed:

— Ja . . . ja! nikkede han. — Og Tak, fordi det er mig, Du har tænkt paa!

— Aa jeg be'er. Jeg havde jo ingen andre!

— At tænke sig, hviskede Clausen i poetisk Ekstase

og trykkede en Haand mod sit Hjerte — at faa de herlige Kunstværker at se, som man hele sin Ungdom har drømt om!

Kontrolløren greb ham haardt om Armen:

— Clausen . . .!

— Ja . . .

— Sover Du?

— Sover . . .?

— Ja, jeg mener, kan Du forstaa, hvad jeg siger til Dig?

— Forstaa . . .? Hvorfor skulde jeg ikke kunne forstaa?

— Naa-aa, Du ser bare saa tykmælks-fjollet ud af Øjnene! . . . Sæt Dig dér paa den Stol!

Clausen satte sig. Knagsted lagde en Haand paa hans Skulder og sagde:

— Jeg vil gi' en kolossal Middag hos Hiller Unter den Linden, hvis Du vil love mig een Ting?

— Og hvad er det?

— Du skal faa Lov at vælge alle Retterne selv; og Du behøver slet ikke at ta' Hensyn til mig!

— Hvad er det, jeg skal love?

— Og Vinen skal Du faa Lov til at vælge; alt, hvad Du holder mest af!

Clausen vred sig, thi han anede noget frygteligt:

— Jamen hvad er det, jeg skal love?

— Du skal paa Ære og Samvittighed forpligte Dig til, naar vi kommer til Dresden, da ikke at gaa ind at se paa Raphaels Madonna!

— Næmen, kære, bedste Ven . . .

Knagsted rakte Haanden frem:

— Er det et Ord?

— Næmen nej . . . hva' . . . hva' skulde man dog saa i Dresden!

Esau lo haanligt:

— Jeg tænkte det sgu nok, jeg tænkte det sgu nok!

— Jamen, bedste Ven . . .

— Har Du da ikke for længe siden faaet Kvalme af at høre alle Han- og Hunlærerinder bavle op om det Fruentimmer?

— Nej, smilede Clausen henrykt — nej . . . nej! Og han lukkede Øjnene og blev borte i Forventningens Ekstase.

Knagsted kiggede skummelt ned paa ham:

— Faar hun ondt, gamle Stiftsdame? sagde han saa — Der staar Vand paa Kommoden!

I „Guldkuren". —

Ved Vinduet ud til Østergade sad Knagsted og Clausen og nød deres Kaffe. Frokosten havde de spist ovre i Kafeens „varme Afdeling" paa den anden Side af Porten. Men Kaffen vilde Esau have her, „da her var flere og mærkeligere Dyr at se paa".

Lokalet var stuvende fuldt, og der var en stadig Gaaen og Kommen gennem de aabentstaaende Fløjdøre ud til Kongens Nytorv.

Men de to Venner havde kun deres Opmærksomhed henvendt paa et Selskab, som sad omkring et Bord i Buffetlokalet ved Siden af.

Midt i Sofaen bag Bordet tronede i ensom Højhed en overmenneskelig lang Mandsperson. Han var „tophjernet" ligesom visse Idioter og skallepandet helt op til den øverste Spids af Issen; men deroppe stod han saa i en Krans omkring Hovedet et ildrødt, strittende Haar ligesom Halskraven paa en ond og lumsk Fugl. I en Klump rundt om ham sad paa seks Stole, seks smaa, tykke, korthalsede og korthaarede Damer, rimeligvis Almuelærerinder. — Alle Kvinderne støttede Albuerne mod Bordpladen og betragtede med devote Øjne Mandfolket foran sig. Og han ragede frem over den ganske Menighed, sit Hoved hæsligere end alt Folket.

— Han ligner en Aadselgrib! hviskede Knagsted — Hvad? Synes Du ikke?

— Jo-o, smuk er han ikke, nikkede Clausen — Hvem er det?

— Ih, men bevares, Menneske, véd Du ikke det! Det er jo Hurtigdigteren Rasmus Vridsløse! . . . Han minder om Mordet i Finnerup Lade!

— Han skriver jo da ellers saa nydeligt og morsomt! — Clausen slugte Digteren med Øjnene.

— Ja, og meget! sagde Tolderen — Og saa alsidigt! Hvergang en anden Digter har skrevet en Bog, saa leverer han straks Mage til. So ein Ding muss ich auch machen! si'er han; tyller en Skefuld Blæk i Musen, og saa lakserer hun!

— Du er nu for slem, Knagsted! . . . Hvad for en af Damerne er mon hans Kone?

— Ingen af dem. Hans Kone er altid hjemme og passer Butikken.

— Har han Butik!?

— Ja-a! Véd Du heller ikke det? Han har et helt Lager af Digterværker; de ligger ordnede paa Hylder; og saa staar Konen og ekspederer. Bladene telefonerer efter Bidrag, og saa har hun syv Ekspresdrenge paa Cykler, som hun sender af Sted rundt i Byen . . . Se, nu faar han vist en Idé!

Rasmus Vridsløse navde vinket en Kelner hen til sig. Og et Øjeblik efter blev der serveret ham Papir og Skrivematerialer. De seks Almuelærerinder gjorde forventningsfulde Tegn til hinanden og lukkede derpaa ligesom berusede Øjnene. — Digterens Pen skrattede lynsnart henover Papiret.

— Det er storartet! sagde Overlæreren med tindrende Øjne. — Hvor maa han dog være begavet!

— Kolossalt! nikkede Knagsted — Og hvis der havde været flere Piger, havde han skrevet endnu hurtigere! Han er nemlig, hvad man kalder Kvindedigter. Naar han skal skrive en Roman . . . som f. Eks. det vidunderlige Prosadigt „Den gamle Hue“ . . ., har han hele Huset fuldt af Piger. De sidder i Stuerne, i Vindueskarmene,

ned ad Trapperne og paa smaa Taburetter helt ud paa Fortovet . . . Og det er allesammen Almuelærerinder!

— Jamen hvor kan det dog være?

— Naa-aa, nu er han vel engang begyndt med dem! Han skal være saa trofast!

— Saa er der jo da noget godt ved ham! nikkede Clausen glad.

— Bevares ja! Han fortæller da i det mindste altid selv i sine Opsatser, hvor „nobel", „fin" og „god" og „stolt" en Personlighed han er! Og han „forsvarer Smaamandens Sag" og „de stakkels Arbejdere". Og skriver følsomme Noveller om sine Veninders Nyregrus, sin Kones Ligtorne og sine Børns indgroede Negle! . . . Men lad os nu gaa!

— Jeg vilde gerne blive her lidt endnu?

— Nej! sagde Knagsted og rejste sig — Bliver jeg her et Minut til, gaar jeg hen og lader mit Vand paa ham!

Clausen fór skyndsomt op fra Stolen:

— Ih Gud fri os!

Esau var allerede langt ude paa Torvet, før Vennen naaede ham:

— Og lad os saa ta' en Vogn og køre lidt ud ad Strandvejen, sagde han. — Jeg trænger til ren Luft. Den Ka'l derinde repræsenterer for mig al Landsens viderligste Humbug!

Da de sad i Vognen, sagde Overlæreren, der undertiden tænkte dybt:

— Du paastaar jo, Knagsted, at Menneskene er som de er . . .

— Det „paastaar" jeg, ja.

— Jamen, saa kan Vridsløse jo ikke gøre ved, at han skriver, som han skriver . . .

— Nej, det kan han ikke, nej! . . . Men saa kan jeg jo heller ikke „gøre ved", at jeg faar Mavevrid af ham. Det er sgu ham, der jager mig til Karlsbad!

Saa kørte de ud ad Strandvejen.

Foraarssolen hang varm og straalende over Træer og Huse, og ude paa Sundets blaa Bølger gled Skibe og Baade af Sted ved Damp, Sejl og Aarer.

De fleste Villaer stod endnu tomme med lukkede Skodder. Men rundt i Haverne knoppedes Buskene; og travle Mænd og Kvinder gravede, rev, saaede og plantede. — —

Overlærer Clausen hævede sit Aasyn mod Himlen som en Solsikke i August:

— Her er dejligt! sagde han. — Dejligt!

— Dejligt! nikkede Ekstolderen — Og saa lugter her saa velsignet af Gødning og raaddent Tang!

— Jamen, det hører jo netop Sommeren til!

— Tjae . . .

To Cyklister suste forbi: Hvidt Flonel, nøgne haarede Arme og Ben og Ansigter og Halse som Hummer i Majonæse.

— Det er en hæslig Race Mennesker! sagde Knagsted. — De kører Sjælen ud af Livet paa sig og ender rimeligvis engang i Fremtiden som to store, bevægelige Laar!

— Kører min Herre ikke selv paa Cykle? spurgte Clausen skælmsk.

— Jo han gør, nikkede Knagsted rolig — men han kører med Delikatesse og Anstand! Han har ikke gjort sin Hjerne til en Kilometerpæl, skal jeg sige vos! . . . Du burde sgu ogsaa anskaffe Dig saadant et Køretøj, lille Overdrev! fortsatte han og saa' videnskabeligt op og ned ad sin lange Ven — Du vilde ta' Dig storartet ud paa en Skovvej! Især da, hvis Du syede et Par smaa, hvide Duevinger fast paa Ryggen af din Diplomatfrakke . . . Du vilde ligne Idealet paa Morgentur!

Clausen lo godt og hjerteligt. Han var i straalende Sommerhumør ligesom Solen:

— Og Du, hvad ligner saa Du? spurgte han.

— Et frugtsommeligt Pindsvin! sagde Esau. — Det véd jeg godt. Men jeg er ogsaa ikkun sat her paa Jorden

til Skræk og Advarsel; medens Du derimod nærmest skal virke forædlende og opflammende: Dit hvide Haar, din klassiske Næse, dine barnlige Øjne, kort sagt dit hele idiotisk-aandige Udtryk maa „henrykke og fortrylle Beskueren", ligesom visse græske Oldtidslevninger efter Sigende skal gøre!

Clausen lagde en Arm om Vennens Skulder og trykkede ham ind til sig:

— Naanaa, naa! sagde han — Skal vi nu ikke være enige om at være gode imod hinanden, nu da vi skal tilbringe en hel Sommer i hinandens Selskab?

— Naturligvis! . . . Men skal vi dog ikke for alle Tilfældes Skyld træffe nogle Sikkerhedsforanstaltninger, aflægge nogle Eder . . .?

— Hvorledes mener Du . . .?

— Jeg mener: fremsætte nogle Fordringer, som vi ønsker respekterede, og saa bande paa, at vi ikke vil bryde vore Løfter.

— Hæ! ja-a . . .

— Men jeg foreslaar, at det kun maa være negative Fordringer; jeg ynder nemlig ikke nogen Art af Tvang . . . Nu kan Du jo begynde, Du er den ældste.

— Ja, jeg véd virkelig ikke . . . smilede Overlæreren tænksomt — jeg synes ikke, at jeg . . .

— Naa, jaja! saa begynder jeg! Hør nu efter: For det første maa Du sværge paa, aldrig at drikke Dig mere fuld, end at Du selv kan gaa hjem!

— Jamen, kære Ven! . . . protesterede Clausen.

— Naa, det kan Du altsaa ikke overholde! Saa gaar vi videre:

— Nej, nej! Du misforstaar mig!

— Hyss! det taler vi om senere! . . . For det andet: Jeg vil paa ingen Maade have noget med dine eventuelle Fruentimmerhistorier at skaffe! (Clausen gjorde en utaalmodig Bevægelse; men Knagsted fortsatte) Skulde Du, være sig i Berlin, Dresden eller hvor vi ellers kommer

hen, geraade udi nogen Art af erotiske Forviklinger, maa Du ubetinget selv klare dem!

— Aa-r . . .

— For det tredje: Du maa ikke forlange, at jeg altid skal svare Dig, naar Du finder for godt at tale til mig!

— Jo, véd Du nu hvad . . .!

— Du kan jo for Eksempel la' være at tale til mig!

— Jamen . . .

— For det fjerde — og dette er nu en mere positiv Fordring — for det fjerde: Du maa, under Fortabelse af al fremtidig Rejseunderstøttelse, forpligte Dig til, saasnart vi ankommer til et nyt Hotel, da at begive Dig ud paa Gangene for at opsøge det stedlige W. C.; og dernæst udfærdige mig en Orienteringsplan, saa at jeg ikke udsætter mig for at gaa fejl!

Clausen virrede med Hovedet:

— Altid skal Du tale om det!

Ekstolderen greb sin Ven i Skulderen og drejede ham om mod sig:

— Ja, ser Du, sagde han — hvis „det" og nogle andre smaa Nødvendighedsartikler ikke eksisterede, saa endte Du og Fruentimmerne og en Hoben andre „poetiske Gemytter" paa Galeanstalten af Højhedsvanvid. I kan sgu være forrykte nok alligevel, i den Grad er det gaaet jer til Hovedet at høre til Skabningens saakaldte „ypperste"! Men Samfundet har simpelthen ikke Raad til at etablere saa mange Vanvidsanstalter, lille Ven . . . Derfor bør baade I og Staten være mig taknemmelig for, at jeg engang imellem minder Menneskeheden om, at den ikke akkurat bestaar lige netop af „Aand" alene!

De naaede „Constantia". Knagsted lod Drosken holde og betalte Kusken.

— Skal vi saa gaa lidt ind i Charlottes Bøgelund? sagde han.

— Ja, gerne! — —

Inde i Skoven sang Fuglene og fløj travle rundt med

Straa og Fjer. Buskene stod med bristende Knopper. Skovbunden var grøn. Og de høje, slanke Bøge og knudrede Ege strakte henrykte Fingrene op mod Solen. —

— Kan Du se, Knagsted: Anemonerne begynder! sagde Clausen og pegede ind under Træerne.

— Ja, nikkede Knagsted — Anemonerne begynder.

Overlæreren smilede saligt:

— Skoven bliver vist grøn til Pinse! Det er næsten Synd at rejse af Landet paa denne Tid.

— Der er vel ogsaa Skove andre Steder.

— Jamen det d a n s k e Foraar, kære Ven!

— Naa-aa, det kan sgu stundom være lige hampert nok!

— Jamen i A a r tegner det saa udmærket!

— I Aar tegner det fortræffeligt, ja! . . . Du kan jo ta' et Par Fotografier med a' 'et!

Ud fra en Granplantage kom to smaa, hærdebrede Kvindfolk trækkende med hver sin Cykle. De svedte, saa Vandet løb som glinsende Olie ned ad deres Kinder. De havde hvide Lærredsliv paa og var korthaarede og bar Cyklebukser. Med nogle tyksaalede Støvler stampede de i Jorden som et Par Gardister; og deres Ansigter var brede, energiske og solskoldede med smaa Overskæg.

— Der har vi sgu et Par af Vridsløses Almuejærn! sagde Knagsted — De skal vist til Gøteborg med Manuskript.

Da Damerne var trampet forbi, drejede Clausen forsigtig Hovedet om og saa' efter dem:

— Den Kvindetype eksisterede slet ikke i min Ungdom, sagde han saa.

— Nej; men den Gang var Fruentimmerne heller ikke „frigjorte"! . . . Det maa være forfærdeligt at møde saadan et Par Valkyrier en mørk Aften paa en ensom Vej!

— Hæ! Ja! . . . Men tror Du nu ikke, at de ogsaa har nogle g o d e Egenskaber?

— Rimeligvis . . . men man kan bare ikke se det paa dem.

Overlæreren lagde skælmsk Hovedet paa Siden.

— Man kan heller ikke se paa Dig, lille Knagsted, at Du egentlig er et rigtig rart og brillant Menneske.

— Nej! . . . Men man kan se paa mig, at jeg er et Mandfolk! Man har en vis Forpligtelse, synes jeg, til at bære sit Køn til Skue. Det andet er at forvirre Begreberne!

— Hæ . . .

— Og saa er disse her jo oven i Købet Lærerinder. Hvad maa det ikke blive for en Ungdom, de op . . cykler! Den véd jo til syvende og sidst hverken, hvad der er Han eller Hun! Naar jeg bliver Kultusminister (og hvorfor skulde jeg ikke det?), skal alle Almuelærerinder gaa med Paryk, indtil deres egen naturlige Manke bliver mindst en Alen lang! Paryk eller Afsked, værsaaartig! — Og Du kan jo ogsaa se, at der maa være noget perverst ved disse Damer, siden de kan holde sig saa tykt omkring Digter Vridsløse! En enkelt . . . Gudbevares! Men i Dusinvis . . . Føj for Satan!

— Jamen er det ikke snarere ham, der . . .

— Han? Nej? Han bruger dem som Bybude? Og saa ta'er han engang imellem i Skoven med dem; men de medbringer Madkurvene!

— Men er der da aldrig nogen af dem, der . . .

— Der hva' . . .?

— Der faar Børn? — Overlæreren rødmede.

— Orknej! Børnene faar han med sin Kone. — Jeg véd Fanden ikke, hva' han opmuntrer de andre med. Han læser vel sine Digterværker højt for dem . . . Og saa faar de kanske Lov til at skrive dem rent!

— Jamen, Knagsted, jeg forstaar alligevel ikke, at de vil?

— Jo, Herregud, kære Ven, Du véd jo da nok, at naar et Fruentimmer bare faar Lov til saa meget som at sidde og lugte til en Digter . . . det vil sige: en „rigtig" Digter naturligvis, med Vers og „Elskov" og „dybe" Kvindenaturer! . . . saa ligger hun der straks:

„Vil Du ha' mig, saa ta' mig, og Du maa gerne gøre Nar a' mig!"

Pludselig standsede Tolderen sin Ordstrøm og trak Vennen med sig ned paa en Bænk, der stod skjult bag et tæt Bøgekrat:

— Stille!

— Men hvad er der dog?

— Se! se!

To unge Mennesker, en Mand og en Kvinde, kom gaaende Side om Side tværs over den nærmeste Lysning. De gik Fod for Fod uden at tale. Hendes Hoved var bøjet undseligt ned mod Brystet; og i Hænderne holdt hun en Blomst, som hun i stille Forlegenhed pillede i Stumper og Stykker. Men han gik rank og sejersstolt og saa' smilende ned paa hendes travle Fingre . . . En Studenterhue sad ham bag ad Nakken; og han havde stukket sig en halvt udsprungen Anemone i sit Jakkeopslags Knaphul.

Solen skfnnede gyldent i deres Haar; og Fuglene jublede i Træerne omkring dem!

Overlærerens Øjne lyste elegisk:

— Foraaret! hviskede han — Den unge Vaar!

Ekstolderen syntes ogsaa, at de to unge var nette at se paa. Men han holdt ikke af at lade sig mærke med det; og derfor kneb han satyrisk et Øje sammen og sagde:

— Bli'er han erotisk, gamle Gedebuk?

— Uff! vrissede Clausen og vendte sig forarget bort — altid skal Du være kynisk!

— Tjae, det er nu min Bestilling!

Den unge Mand var standset og havde lagt sin Haand blødt og tøvende paa sin Ledsagerskes Arm. Men han tog den straks til sig igen, som om han forfærdedes over sin uhørte Dristighed.

Ogsaa hun stod stille. Blomsten var falden ud af hendes Hænder; hendes Arme sank slapt ned langs hendes Sider; og sit Hoved bøjede hun end dybere.

— Se mig til den lille Satan, hvor hun er kostbar! hviskede Knagsted.

— Hyss! sagde Clausen. De sad begge paa Lur som et Par Fauner dér bag Buskene. —

Nu greb Studenten sin Dames nedhængende Haand og førte den til sine Læber . . . Og da maa hun vist have sagt ham et livsaligt Ord, thi han slyngede pludselig en Arm om hendes slanke Liv og trykkede hende tæt ind til sig atter og atter.

— Nu skær'en! sagde Knagsted.

Damen frigjorde sig lempeligt og betydede Kavaleren, at han skulde opføre sig passende. Men han var bleven vild af Lykke. Han greb hende med begge Hænder om Livet, løftede hende fra Jorden og svingede hende rundt, saa hendes Fødder sprællede i Luften.

Esau kunde ikke dy sig længere; han sprang frem foran Buskene, klappede i Hænderne og raabte: Bravo! Bravo!

Pigebarnet sled sig skyndsomst løs, nappede sin Ven ved Haanden og vilde flygte med ham. Hun halede og halede . . .

Men Studenten stod fast. Og i sin overstrømmende Henrykkelse tog han Huen af Hovedet og svingede med den over mod de to gamle Herrer.

— Gratulerer! raabte Knagsted.

— Tak! Tak! skreg Studenten.

Men saa fik Damen Overtaget og rev ham med sig . . . De satte i Løb hen over Græsset og forsvandt mellem Træerne.

Og Knagsted slog med Haanden ud efter dem og citerede Shakespeare:

Adjøs, I smaa! I har haft skønne Dage;
De skønne Nætter har I end tilbage!

II

Solen vedblev at skinne. Urter og Blomster krøb frem; og Træerne fik Blade.

Ude paa Villa Rørholm var de 24 Siv groet over en halv Alen; og den døvstumme Emmy lod daglig Svanen og Aakanderne vugge paa Søens oprørte Vande.

„Naturen stod Brud"! Og Rasmus Vridsløse var begyndt at tage i Skoven med sine Almuetribuner . . .

Men Knagsted var arrig. —

Umiddelbart før han og Clausen skulde tiltræde deres epokegørende Rejse, var Overlæreren bleven forkølet og maatte gaa til Sengs. Esau havde været hos ham et Par Gange nede i Gammelkøbing og skældt ham ud. Men det havde ikke hjulpet synderligt; Manden laa endnu i Sengen og skulde fremdeles blive liggende en fjorten Dages Tid.

— Du kommer vist til at rejse uden mig, kære Ven.

— Ikke ud af Flækken! sagde Knagsted — Tror Du, at jeg er gal! Det var jo nærmest for at more mig over dine yndefulde Idiotier, at jeg havde bestemt at rejse. Og saa skulde jeg pille af alene . . . ! Men se nu, Du kan r u p p e Dig!

Clausen smilede mat. Han svedte gudhengivent under en mægtig Overdyne. Han laa med Sennopskager under Fødderne og varme Omslag paa Maven. Og hvert Kvarter gurglede han Halsen med Salvie, saa det lød som Stormflod. —

En Dag traf Tolderen ved Vennens Leje en lille sortklædt Mandsperson med et kuglerundt, blegfedt Ansigt. himmelblaa Engleøjne, hvidt Slips og lyslokket Haar.

Det var Hr. Skolelærer og Kirkesanger J. P. Mikkelsen-Sejstrup.

Han bukkede og skrabede, slog bredt og hjerteligt

ud med Haanden og erklærede, at det var ham en uhyr-r re Ær re at se Hr. Kontrrollørren paa ny.

— Hvor kender De mig fra?

— Ih men bevar res, Hr r. Kontr rollør r, mit Embedskald liggerr jo kuns en Mil fr ra denne Stad! Skul-de jeg saa ikke kjende Dem!

— Hum . . . Hvorledes har Du det i Dag, Clausen?

— Jo Tak, kære Ven, det er meget bedre. Paa Fredag skal jeg op.

— Saa kan vi vel rejse næste Fredag?

— Ja, det tænker jeg . . . om alt gaar vel!

Degnen lagde Hovedet paa Siden:

— Diherr rerr skal gjørre en li-den Rrejse?

— Ja.

— Hwor rhen om man tørr wær re saa fr ri?

— Til de capverdiske Øer!

Hr. Mikkelsen, der ingenlunde var tabt bag af en Vogn, smilede bredt:

— Hr r. Kontr rollør ren spjøger r!

— Jo!

— Ak ja, det kjær re lille danske Folk er r i r rigt Maal begavet med denne gode Aandens Gave . . . Maaske i forr r rigt et Maal!

— Saa—aa?

— Ja, sande-lig! vi Danske er r vist noget tilbøjelige til at la-de Alhvor ren dr rukne i Gr rinet.

— Naa—aa, den staar sgu nok op igen, Hr. Sejstrup! Vi har jo Højskolerne!

— Og et Land u-den Alhvorr gaarr sin Underrgang i Mø-de. Vi kunde jo blot betrragte Grræker rne og Rromerrne i disse Folks Forrfaldstid, hworr al Sæ-delighed og Morral varr ophørrt, me-dens det ganske Folk sølede sig i Last og Gudløshed.

— Amen! sagde Knagsted og vendte sig derpaa om mod Overlæreren:

— Er Du ikke træt, Clausen?

— Nej, aldeles ikke . . .

Degnen rejste sig:

— Saa vil jeg by-de Far rvel, Hr r. Over rlær rer r! Og snar rlig Bedr ring! . . . Og saa tænker r De nok godhedsfuldt over r den fo-r rebr ragte Sag?

— Hvad er det for en Sag? spurgte Ekstolderen krigslysten.

— Det er mine kjær re Sognebør rn, der r har r be-myndiget mig til at vir rke for Opr rettelsen af et Folke-bibliotek. . . . Maaske Hr r. Kontr rollør ren, som ikke er r ganske fr emmed for denne Egn, ogsaa . . .

— Nej!

Mikkelsens Engleøjne glimtede ondt:

— Naa ikke . . . Nej, Hr r. Kontr rollør ren er r jo ogsaa, efter hvad der r for rtælles, blevet Velhaver r; og s a a danne plejer r ikke at inter ressere sig for Samfun-dets Smaa.

— Nej, det overlader jeg til Degne og Lugekoner!

— Knagsted, Du forivrer Dig . . . sagde Over-læreren blidt!

— Gerne være! sagde Tolderen, og han var meget rød i Ansigtet — Men der skal skarp Lud til fnattede Hoveder.

Hr. Mikkelsen derimod var nu ganske rolig:

— Lad blot Hr r. Kontr rollør ren tale, nikkede han — Or rd ska-der r ingen. Og jeg er r til og med stolt af at hør re til min Stand, ihvor rvel den i Øjeblikket agtes for r ringe.

Knagsted slog ubehersket ud med Haanden. (Han led af samme Syge som Bondemanden i H. C. Andersens Eventyr: han kunde ikke taale at se Degne):

— Ja, sagde han — og jeg er jo gal, at jeg gider rode mig op i en Diskussion med D e m; for det er Dem naturligvis ganske umuligt at indse, at jo mere „Oplysning", der mases ind i „Folket", desto ulykke-ligere bliver det! Vel? det begriber De ikke? „Folket" er et Barn og vil altid vedblive at være et Barn; og Børn er lykkeligst, inden de bliver konfirmerede!

— Da er r jeg san-delig mine kjær re afdøde For-ældr re meget taknemmelig. at de tr rods der res r ringe Mid-ler r satte mig ind paa Jonstr rup Seminar rium!

— Saa-aa? Og hvorfor?

— For rdi jeg der rved ber rige-de min Aand og sattes ogsaa i Stand til at spr re-de Viden og Kundskab omkr ring mig!

— Hum . . . Og De gør „Folket" „lykkeligere" derved, tror De?

Degnen lagde Hovedet paa Siden og sagde med dybeste Overbevisning:

— Vilde De beær re min Skole med Der res Nær r-vær relse, Hrr. Kontr rollør r og over rvær re en Time, da vilde De faa Svar r paa Der res Spør rgsmaal ved at se de Smaas gla-de Øjne! . . . Og er r ikke ogsaa vor rt kjær re, lille Fæ-dr ren-deland ber rømt i hele det stor re Eur ropa for at huse den mest oplyste B u n destand?

Ekstolderen var nu ligefrem geraadet udi Raseri:

— Fanden med Deres forrykte „Oplysning"! næsten raabte han og knyttede sine laadne Hænder — det er L y k k e n, G l æ d e n, T i l f r e d s h e d e n, det kommer an paa! . . . Jeg husker fra min Barndom og Ungdom, hvor glade og tilfredse Bønder, Husmænd og Tyende var omkring i Sognet. Og n u, kom n u til de samme Folk: ikke andet end Utilfredshed, Misundelse og Kiv og Strid. D e t er det, I har udrettet med Jer „Oplysning"!

— Det er en Over rgang, Hr r. Kontr rollør r, bar re en Over rgang.

— Ja, det sa'e Ræven ogsaa, da de flaaede ham!

— Og di Mennesker r, Di taler r om, var r jo kun Tr ræller!

Knagsted greb Degnen i begge Skuldre og rystede ham:

— Jamen kan De da ikke faa ind i Deres firkantede Hovede, Mand, at det er bedre at være en lykkelig „Tr ræl" end en ulykkelig Herre?

— Trrællekaarr kan aldrrig værre lykkelige! sagde Mikkelsen urokkelig trods Rystelsen — Og maa det nu værre mig tilladt at tale: Di serr jo Frrugterne! vedblev han i en Tone, som stod han paa en Grundlovstribune — Di serr jo, hvorr Folket vaagnerr i Vrraa og Hytte! Di serr det rrejse sit Hovede efterr aarrhundrredelang Søvn! Di serr det i Forrsamlingerr, i Sognerraad, i Byerrnes Rraad og paa Thinge! . . . Kalderr Di ikke det Lykke fra Trrællekaarr at vandrre frrem til Embederr, Magt og Anseelse? Og det si-gerr jeg Dem, at den Stund er ikke fjerrn, da vi til Løn forr vorr trrofaste Kamp i Frrihedens og Frremskrridtets lysende Rrækker, vil drrage stærrke og uoverrvin-de-lige ind i vorrt stakkels, lille misrrøgtede Fæ-drrelands højeste Rraad ved Hans Majestæt Kong Chrristian den Niendes gamle Side!

— Gud i sin Himmel hjælpe os alle sytten! sagde Knagsted og greb sin Hat og flyede, skønt han godt forstod, at denne Flugt var en Falliterklæring.

— Naar Ekstolderen havde drukket sin Morgenkaffe, røget sin Pibe, osv., m. m. hjemme i sin Lejlighed paa Villa Rørholm, plejede han at sætte sig paa sin Cykle og køre et Par Timer eller tre ud i Landet . . . til Valby, om ad Brøndshøj eller ud ad Strandvejen. —

Men en skønne Dag fik han den Idé at tage med Toget 7^{53} til Roskilde; og ankom hertil 8^{30}.

Han havde med Skam at tale om aldrig været i denne By før, saa han blev jo unægtelig lidt underlig til Mode, da han paa Stationen hørte en Dame sige til en anden:

— Ja, Roskilde, den lever jo af sine Lig!

Hun saa' nu i det mindste ikke ud til at leve af denne Føde alene, saa stor og bugnende og rigt udrustet med Sul var hun paa alle Ledder: Men hun var maaske fra en anden Stad. —

Paa Pladsen foran Stationsbygningen besteg Knagsted

sine Hjul og rullede „med Delikatesse og Anstand“ ned gennem Byen.

Efter nogen Flakken rundt i Gader og Stræder (Ekstolderen havde, blandt mange andre uheldige fikse Idéer, ogsaa den, at han aldrig spurgte Folk om Vej, men partout vilde finde den ved egen Hjælp) kom han ud paa en Gade, der kaldte sig „Frederikssundsvejen“. Den gik meget stejlt nedad, saa han fôr som en besat forbi Huse og Haver og forbi en Port, hvorpaa der med store Bogstaver stod: Trægaarden. — Saa drejede han til venstre forbi et gammelt Kapel og susede videre ned ad Havnen til.

Inde over en Eng saa' han Domkirken rage stolt og imponerende med sine to slanke Spir lige lukt ind i Himlen. —

Nede ved Havnen ligger paa en høj Bakke en temmelig stor Landsby, som man kalder „Bjærget“. Men saa højt føler Roskilde sig hævet over sine Omgivelser, at man overalt i Byen siger: ned paa Bjærget. —

Knagsted halede sin Cykle op ad en stejl Sti, op forbi Landsbyens Kirke.

Uden for et lille Hus deroppe holdt en Bondemand med sin Vogn. Paa Husets Tærskel sad en Kat og en 4—5 Aars Dreng. Idet Esau gik forbi, bøjede Bonden sig ned mod Drengen og spurgte i en noget forundret Tone:

— Hva'? Er din Fa'er død? . . . Og hvor er da saa din Mo'er?

— Hun er paa Lokummet . . , sagde Drengen stille.

Knagsted strøg medfølende den forladte over Haaret og gav ham et Stykke Chokolade. — —

Saa travede han videre; forbi to gamle, sammenbyggede Bøndergaarde og nogle Haver og Huse og naaede omsider frem til en høj Gitterport, paa hvilken der med gyldne Bogstaver stod: Sanct Hans Hospital.

Paa den anden Side af Vejen ragede Domkirkens røde Taarne op over Træerne.

— Tja-e, mumlede Esau og nikkede filosofisk mod Kirke og Port — Enten . . . Eller! Tertium non datur (som Latineren Clausen siger) for en Satyricus!

Hvorpaa han travede videre med sin Cykle. —

Nede for Enden af Hospitalets Have kom en Mand gaaende midt ad Vejen. Han var gammel og hvidhaaret og gik med Stok. Men hans Øjne skinnede og hans hele Ansigt lyste af Glæde.

Da Knagsted naaede ned til ham, standsede Manden, gjorde et lille Henrykkelkeshop og sagde med en Stemme, der skælvede af den saligste Fryd:

— Jeg skal ha' Bryllup i Domkirken i Aften med Frøken Schønemann:

Og derpaa fortsatte han sin Gang med glade Bevægelser.

Esau saa' betuttet efter ham:

— Naa ja, sagde han saa — naa ja . . . til Lykke, gamle Dreng!

Vejen skraanede nu nedad. Til højre var der Udsigt over en Eng til Bidstrupgaards gamle Hovedbygning, hvis hvide, teglhængte Længer tittede frem mellem grønne Buske og Træer. — Og til venstre løb en bred Gangsti kantet af en Grøft og en Kornmark.

Pludselig sprang en lang, mager Mandsperson op af Grøften og ilede med tyssende Haandbevægelser og sky Blikke til alle Sider hen mod Tolderen. Og da han var naaet tæt hen til ham, blev han staaende ret op og ned og hviskede:

— Hys-s! Ta' dette hér! (Han trak hemmelighedsfuldt et sammenlagt Stykke Papir op af Brystlommen og rakte ham det.) Det var Kvadraten af 1898. Di vilde ikke ha' den paa Familiejournalen. Men nu kan Di maaske efter Prins Gustavs Konfirmation faa den ind i Illustreret Tidende!

Og med de samme tyssende og hemmelighedsfulde Gebærder trak han sig ned i Grøften igen.

— Puhh! sagde Knagsted og virrede med Hovedet — Puhh! Hvad er dette hér dog for en vanvittig Vej! Nu tror jeg sgu, det er fornuftigst, at jeg kører lidt.

Og i en Fart entrede han op paa Cyklen og fór af Sted. —

Han kom tværs over en Allé, der førte op til Hospitalets anden Hovedindgang og rullede nu ind paa en Sti med store, skyggefulde Træer paa begge Sider. Han passerede en Træbro over en lille Aa og naaede lidt efter frem til en Smedje; og dér var Indgangen til den berømte Boserup Skov, hvor Anemonerne blomstrer tidligere og skønnere end noget andet Sted i Danmark.

Men maaske er de ogsaa vanvittige . . .

Inde i Skoven fandt han en gæstfri Pavillon, hvor han fik sig en Sodavand. —

Og der hændte ham den Dag intet videre af mærkværdigt, undtagen at der midt paa Plænen foran Pavillonen stod en tredje Mand og skældte en Fandens Mælkebøtte Huden fuld. Han stampede i Jorden og gestikulerede heftigt og levnede ikke Bøtten Ære for en Øre . . .

Ja, og saa var der ogsaa det, at da Knagsted tog den lokale Avis og kiggede lidt i den, fandt han et sælsomt Avertissement, en Indbydelse til en Grundlovsfest. Der lokkedes i Avertissementet med de herligste Forlystelser: Folketingsmænd, der holdt Taler, og fede Damer, og Karuseller, og kulørte Lamper. Entreen var kun 15 Øre for voksne og 10 Øre for Børn. — Men saa kom det, der fik Tolderen til at lade Avisen synke ned i sit Skød, medens han støttede Hovedet i Haanden og nedsænkede sig i de mest nerverystende Grublerier: Under Avertissementet med alle dets lovende Nydelser og Glæder stod nemlig med fede Typer:

Frugthandlere forbydes Adgang til Festpladsen!

— Frugthandlere . . . ? mumlede Esau stille hen for sig — Hvorfor netop Frugthandlere . . . ? Hvorfor i Himlens pompøse Navn alene Frugthandlere . . .

Men saa kastede han resolut Bladet fra sig, betalte sin Vand og kørte dybt ind i Skoven.

Og han kom til at elske denne Skov saa højt, at det næsten blev hans daglige Formiddagstur at tage til Roskilde med Tog 7^{53}. —

Det, der betog ham mest derude, var, at han kunde færdes rundt i Timevis paa Skovens Stier og Gange uden at møde et Menneske, saa at disse Ture blev ham som Symbolet paa den store, hellige Ensomhed, der efter Sigende skal virke særdeles betagende.

Og han var jo noget af en „Drømmer", var han . . . med Haar paa!

Han kunde vandre henrykt omkring inde under de høje, kuplede Bøge og lytte til Smaafuglenes Sang. — Eller han kunde bore sig dybt ind mellem de smaa, tykke, livsstruttende Graner, der stod og jog alle de graagrønne, buttede Fingre op i den blaa Luft og vinkede til hverandre og hviskede og tiskede i Sollyset og groede og strakte sig, saa man ligefrem kunde høre det knirke i dem.

Dér inde havde han fundet sig en mosbegroet Lysning, hvor han stillede Cyklen op mod et Træ, tændte sig en Cigar og lagde sig, saa lang han var, med Armene under Hovedet og stirrede op mod de sejlende Skyer og lod sine urolige Tanker gaa paa Langfart med dem . . .

Eller han laa nede ved Fjorden og kiggede ud over Vandet og hørte paa Ternernes Skrig og saa' de flittige Fiskere sætte deres Garn ud og trække dem op igen . . . fulde af halvanden Aal og en død Kat. — —

Midt i Fjorden ligger en lille, græsbevokset Holm. Maager og Terner holder til derovre under Hyl og Skrig og Klammeri og Elskov. De lave Kyster kan være hvide af Fugle; og det ser da ud, som havde Fjorden en strid Stormnat væltet alt sit Skum og al sin Fraade derop og siden glemt det. — Men saa kan pludselig alle Fuglene fare til Vejrs med Skrig og Larm. Og da ser det ud, som blev et stort, hvidt Klæde revet i tusinde Stumper og Stykker og af en Hvirvelstorm slynget bredt ud over Vandet. —

Knagsted havde døbt Øen derude: de saliges Ø.

Og Grunden var denne:

En Dag, han laa dernede, kom to Mænd trækkende ud af Skoven med en Drift Kalve: tre Kvier og en ungdommelig Tyr.

De trak dem ned til Vandet og begyndte at vade ud mod en Baad, som laa en tyve-tredive Alen fra Land.

Dyrene gjorde Modstand; satte Forbenene haardt ned i Sandet og vilde ikke videre.

Men Folkenes Raab og Slag fik dog drevet dem ud til Baaden.

Saa blev Rebene bundet fast til Agterstavnen; Mændene satte sig paa Baadens Tofter, greb Aarerne og begyndte at ro.

Et Øjeblik efter var man paa dybt Vand, og Dyrene maatte svømme. Der saas ikke andet af dem end de fire Hoveder, der gled frem over Vandfladen.

Men saa, pludselig, steg den bageste Svømmers Overkrop højt op over Bølgerne, medens én af de andre udstødte et halvkvalt Brøl og sank og sank! — Det var den ungdommelige Tyr, der (quand même!) ikke kunde styre sine flammende Længsler.

Mændene i Baaden lo, saa det gav Ekko mod Skovbrynet; det var, som Faunerne derinde lo med.

Saa tog den ene af Rorkarlene sin Aare og pirkede Paschaen ned fra hans Højsæde. — Og saa naaede man igen ind paa smult Vande. Dyrenes Kroppe steg

lidt efter lidt frem af Bølgerne. Og Fuglesværmen satte med et Jammerskrig til Vejrs og flygtede.

Baaden roede tilbage; og Mændene forsvandt i Skoven.

— — —

Og ovre paa den øde Ø stod de fire kvieøjede og saa' sig forundret omkring. Saa listede de langsomt, ligesom tøvende op over Sandet , . .

Men da de saa stod deroppe og saa' den store grønne Flade ligge udbredt foran sig uden Hegn og uden Vogtere, da satte de pludselig, alle paa én Gang, af Sted i en kluntet, springende Galop frem gennem Græsset. Og Halerne stak de til Vejrs som fire lyksalige Standarter!

— Sol og Luft og Æde og Drikke og Elskov og Søvn! mumlede Knagsted, der sad og stirrede misundelig ud mod de lykkelige firføddede — Sol og Luft og Æde og Drikke og Elskov og Søvn! . . . Uden at I blive som Dyr paa ny, skulle I ingenlunde smage Lykken! . . . Og saa er dog Deherrer Samfundsreformatorer ved at træde sig selv i Tungen af Iver efter at „oplyse Folket"!

Der ligger i Udkanten af Skoven, med Façaden stik imod Syd, en lille straatækket, hvidkalket Hytte med lysblaamalede Vinduer og Døre. Foran, ud mod Vejen, er en, et Par Alen bred, blomsterfyldt Have — og inde i Hytten bor Verdens gladeste Kone.

En Dag, Knagsted trak forbi med sin Cykle, gjorde han hendes Bekendtskab. Hun stod bararmet i Vadskenegliché og hængte Tøj til Tørring, medens Solen straalede gyldent oppe over hendes Hovede, og Vinden summede i Skovens Træer. Men straks hun saa' den fremmede Mand, holdt hun blysomt-gemytlig fem røde, strittende Fingre op foran Ansigtet og dansede med et skælmsk: Ih-h men uf-f! over Tærskelen ind i Huset.

Hun saa' ud til at være godt og vel tresindstyve Aar og havde graahvidt, kruset Haar og store, glade Øjne.

— Der er nok Sus i Skørtet, Madam! raabte Knagsted efter hende.

— Ja—ha—a! sagde hun og stak leende Hovedet ud af Vinduet — Vi er jo i vores bedste Aar!

— Kan man faa en Drik Vand inde hos Dem?

— Det er li'e, hva' Di k a n, Herre! Men vent, til vi er kommet i Tøjlettet! for vi har jo ta'et Livet a' vos i Anledning af Vadsken, ha, ha, ha!

Saadan blev Bekendtskabet gjort; og Esau fik sig sidenhen mangen en god Passiar med Skov-Stine, som Folk kaldte hende, eller glade Stine eller Stine Høstgildes.

— For vi har jo dansel i vor Ungdom! sagde hun og lod Fødderne gaa, medens hun sad ved Vinduet med Sollyset faldende ned over sig og strikkede ivrigt paa en overnaturlig lang Uldstrømpe.

— Og De kunde vist godt ta' Dem en Svingom endnu!

— M a gelig! ha, ha, h a! om vi kunde finde én, som vilde køre rundt med saadan en gammel Garnvinde! . . . Skal jeg spille et Stykke for dem?

Knagsted saa' sig rundt i Stuen:

— Har De Klavér?

— Ja- h a! det ligger deroppe paa Hylden! Skal jeg spille for Dem?

— Ja Tak; jeg holder meget af Musik.

Stine kastede Strikketøjet fra sig, hoppede op paa en Stol og hentede en stor Papæske ned fra en Hylde under Loftet. I Æsken var en fin Harmonika med Klokkespil og det hele.

— Nu skal Di høre! . . . Skal det være til Bryllup eller Begravelse?

— Til B r y l l u p! Til B r y l l u p!

Og saa satte den glade Kone sig paa en Stol midt i Stuen og spillede den ene lystige Dans efter den anden; de gamle, røde Fingre fôr af Sted over Ta-

sterne, Hovedet holdt hun lidt paa Skævs, Øjnene lyste, og Munden lo.

— Hva'? sagde hun — Ha, ha, h a! Det er godt gjort af saadan en gammel Ildtang!

— Udmærket! nikkede Esau — Hør? kunde De ikke ha' Lyst til at gifte Dem med m i g?

Konen lod Harmonikaen dratte ned i sit Skød og lo, saa det klang mod Loftsbrædderne:

— Og hva' vilde Di saa bru'e saadan et gammelt Grantræ til?

— Jeg vilde rejse rundt med Dem paa Markederne og vise Dem frem som den sidste glade Kone i Danmark; De kan tro, vi skulde tjene Penge!

Stines Ansigt blev alvorligt:

— Ja, sagde hun — det er skidt med Glæden nu om Stunder; hvor er den blevet a'?

— Fanden maa vide det, Stine! Vi er blevet for k l o g e.

— Ja, saadan no'et ja! nikkede hun ivrigt. Det er ikke fint aa more sig! For jeg har netop lagt Mærke til, at di Karle og Pi'er hér fra Sognet, som kommer paa Højskole, di er ble'en til di rene Dødbidere, naar di kommer hjem igen!

— Hjælper det saa ikke, naar De spiller for Dem?

— Ak nej! for det er jo heller ikke fint at spille paa Harmonika længere! Nu skal det være Forte-pi-a-ano!

— Ja, det er sløje Tider! . . . Men lad os nu faa en Vals til, inden jeg gaar.

— Ja, la' vos d e t! ha, ha, h a!

Og saa spillede Stine en Vals, som hun kaldte: Pigernes Fornøjelse. Klokkerne klemtede, og Fingrene gik, og hun sad ligefrem og h o p p e d e paa Stolen i Takt med Melodien.

Pludselig sagde hun:

— Véd Herren, hva' jeg har bestilt i Nat?

— Nej?

— Ha, ha. ha! jeg har saamænd staaet paa Hovedet!

— H e l e Natten?

— Ja-ha-h a, mestendels! Jeg vaagnede Klokken Et med saadan en forfærdelig Tandpine. Og saa stod jeg op for at lave mig en Slat Kamillethe. Jeg satte Vand over derude i Køkkenet; men mens det saa kogte, blev Tænderne da saa rent tossede, at jeg til sidst ikke vidste andet, end at stikke Hovedet ind under Dynen henne i Sengen dér. Og saa falder jeg jo i Søvn, ha, ha, h a! og da jeg vaagner i Morges, er Klokken seks!

— Og De ha'de ikke noget Tøj paa?

— Ikke uden min Særk, ha, ha, h a!

— Men S t i n e dog!

— Ja-ha-h a! hva' ska' man si'e! Men Tandpinen var væk! Og dér ha'de vi staaet hele Natten med Enden i Vejret, ha, ha, h a!

— Og De blev ikke forkølet?

— F o r k ø l e t! sagde hun med usigelig Foragt — vi er da ingen almindelig Skrædder! . . . Men i Dag har vi da ellers i Sinde aa faa Tanden ud.

— Skal De saa helt ind til Byen til Tandlægen?

Stine holdt Haanden op for Ansigtet og tittede ud mellem Fingrene:

— Nej. jeg har ham nærmere, ha, h a! Vil Di se ham?

— M e g e t gerne, ja!

Hun hoppede ned fra Stolen og gik hen til Vinduet:

— Her er han! sagde hun og fremviste en Syl paa Træskaft, som hun hentede ned fra en Læderstrop i Karmen. — Ham sidder jeg i Mørkningen og lirker med ved Tanden, til den gaar herut.

Knagsted rystede forundret paa Hovedet.

Konen lo himmelhøjt ved at se hans Ansigt:

— Di tror vist, vi er gale, hva'? ha, ha, ha!

— Nej, ingenlunde, Madam! men jeg synes, det var nemmere at gaa til Tandlæge.

Haanden kom igen op foran Ansigtet:

— Jamen, det tør vi ikke, skal vi si' vos. Vi er en Kryster! . . . Jeg har været én Gang uden for hans Dør! men saa gik Tandpinen væk; og hva' skal man der saa?

— Den kom vist igen . . .

— Det gjorde den, ha, ha, ha! paa Hjemvejen! Men saa tog vi Sylen her og pirkede den ud.

— Hvorlænge kan De være om det?

— Aa en fjorten Dages Tid, tre Uger. Men saa gaar den Tid med det!

— De er Fanden til Kone!

— Ja-ha-ha-a!

— Hvergang jeg er i daarligt Humør, kommer jeg ind til Dem.

— Værsgod Herre! Angtreen er gratis!

— Naa, Farvel Stine; og Tak for Deres gode Humør!

— Farvel, Herre, Farvel! . . . Skal vi ikke spille Dem ud, ha, ha, ha!

— Jo Tak; en lille Hopsa kunde vist ikke være saa gal at komme i Gang paa.

Og medens Knagsted trak Cyklen ud paa Vejen og entrede op, stod Stine paa Dørtærskelen og trakterede Harmonikaen.

— Hvad skal De nu bestille, raabte Esau tilbage, da han allerede var begyndt at rulle af Sted — Hvad skal De nu bestille, Madam, naar jeg er borte?

— Vi ta'r Livet a' vos igen, Herre, og fuldender Vadsken, ha, ha, ha! . . . Adjøs, Adjøs!

Overlæreren havde været oven Senge godt en otte Dages Tid nu; og de to Venners Afrejse var fastslaaet til om Tirsdagen. —

Om Lørdagen var Ekstolderen rutsjet til Roskilde for

at tage Afsked med sin elskede Boserup Skov. — Solen skinnede som sædvanlig, og der var en berusende Duft derude af Grønt og Sommer.

Esau laa magelig henstrakt i det bløde Mos oppe mellem Granerne paa den høje Skrænt lige ud for „de saliges Ø". Han laa og dampede paa sin Cigar og var lidt efter lidt „geraadet" udi denne ubeskrivelige Tilstand af Velvære, hvori det endogsaa vilde være En ganske eminent ligegyldig, om to Gange to pludselig gik hen og blev fem. —

Gennem et Kig mellem Granerne kunde han se Fjordens Vand ligge staalblankt og stille. Ikke en Vind rørte sig, og ikke en Bølge. Maagerne og Ternerne var vist draget til Havs; og der hørtes ikke en Lyd i den ganske Skov uden en enkelt Dues gurglende Kurren.

Og ovre paa den øde Ø laa, midt i den bagende Sol, den unge Zeus med sine trende Io'er.

De tyggede rimeligvis Drøv, de lykkelige! — —

Men pludselig rejste Knagsted sig op paa Albuen og lyttede. Der lød Trin og Stemmer af Mennesker nede fra Engen neden for Skrænten.

— Hum! Kan man nu ikke en Gang længere ha' Fred h e r ude!

Han rejste sig og gik hen og kiggede:

— Saa skulde da ogsaa Satan staa i det!

Menneskene dernede var Poeten Vridsløse og fire af hans kraftigste „Almuejærn".

— I n t e t er da heller denne Celluloid-Digter helligt.

Knagsted havde skjult sig bag et Træ, hvorfra han havde Udsigt til Gerningsstedet:

Meuten var standset, og Vridsløse slog med en af sine lange Fangearme ud mod den solbeskinnede Fjord og de fjerne Skove. — Rimeligvis holdt han et „stolt og frit" Foredrag om de „fine og gode" Stemninger, der fyldte hans rødhaarede Digterbryst!

De fire Halvjomfruer stod andægtig lyttende omkring ham med hver sin kraftige Madkurv i Haanden.

Esau anstrængte sig for at opfange Vridsløses Tale. Men Afstanden var for stor; og det eneste, han hørte, var Slutningsordene, som Hurtigdigteren udslyngede med høj Røst, idet han paa ny slog sin blækplettede Haand bredt ud mod Landskabet:

— Vores allesammens Danmark! sagde han.

Og Medhustruerne satte Madkurvene fra sig og klappede begejstret. — —

Saa begyndte de i deres barnlige Enfold at lege. De førte Rasmus under megen Skæmt og Spøg til Sæde paa en stor, flad Sten, tog Hatten (en sid, graa Højskoleforstanderhat) af ham, saa at hans ildrøde Haarkam lyste i Solen, og lagde ham en Krans af grønne Vedbendblade om Issen. — Han smilede bredt og viste sine tobaksbrune Tandstumper. De lange, knoglede Ben havde han bøjet op under Hagen og krydset Armene omkring Knæene . . . Han lignede en Helhest, der gør Parterregymnastik.

Nu pyntede Kvindfolkene ham ogsaa hist og hér med Bøgeløv og enkelte Forglemmigejer og gav sig derpaa til at danse omkring ham. De tog hinanden i Haanden og hoppede og sprang og drejede rundt, saa at deres korte, frisindede Kjoler stod om dem og aabenbarede deres flagstangs-tykke Smalben og fundamentale, brunstrømpede Lægge. — Den bløde Engbund gungrede under deres Fodtrin. Det var, som dansede fire nybeslaaede Følhopper Hornpipe!

Og Vridsløse følte sig hidset. Aanden kom over ham. Han skulde digte. — Med sine lange, leddede Fingre rodede han rundt i sine Lommer og fandt Papir og Blyant frem. — Og nu skar'en. Blyanten fór hen over de hvide Blade; og Ark efter Ark fyldtes med den nobleste Poesi å 20 Øre Linien.

Pludselig gjorde han et Tegn til den kraftigste af Danserinderne (Han rakte tre Fingre i Vejret; det

skulde rimeligvis forestille en Neptunfork.) Og hun ilede hen til ham (Gud véd, hvor mange Orme og Insekter hun myrdede ved sine Hovslag!) og rev Vedbendkransen og Bøgeløvet af ham; medens de andre Odalisker skyndte sig ned til Strandkanten og hentede Tang og Muslingeskaller, som de bredte ham over Hovedet, Ryggen og Skuldrene.

Han skulde til at digte om Sømænd nu, og om Hav og Laksefiskeri . . .

Og paa ny svang „Jærnene" sig omkring ham i yndefulde Bugtninger; men nu imiterede de Havfruer, vrikkede med Svansene og gik i Bølgegang. Og alle havde de lagt sig Tang paa Lokkerne for at faa hans Aare til at flyde endydermere.

Og den flød!

Om alt mellem Himmel og Jord flød den, ligefra Sælhunden i zoologisk Have og „Smaamandens Snaps", til Kongen af Siams Vinteroverfrakke og Forskellen mellem Lutherdom og Katholicisme!

— — —

Da Musen var redet tør, rejste Rasmus sig — sit Hoved hæsligere end alt Folket! rystede Tangen af Skalle og Skulder og slog ud med Haanden.

Straks flokkede Tribunerne sig om ham. — Han gantedes lidt med dem og dikkedikkede hver enkelt af dem hist og her paa de passende Steder, hvad de a l l e optog med glade Smaahyl.

Derpaa stillede de sig op to og to foran ham og bag ham og marcherede saaledes med ham ind i Underskoven.

Knagsted vilde have troet, at Kompagniet var for hjemgaaende, hvis ikke man havde efterladt de fulde Madkurve.

Og snart fornam han ogsaa Lyd af levende; der lød Fnisen og Latter og Smaahvin op til ham. Han kunde ingenting se; men noget maatte der foregaa. Og saa kom Opløsningen:

Frem mellem Buskene hoppede „vores allesammens“ Vridsløse efterfulgt af sine fire hengivne. Alle var de i dannebrogsfarvede Svømmebukser, og alle dansede de barnligt glade af Sted ned mod Vandet med hinanden i Hænderne.

Det var at se paa som en gammel, lysten Bedekølle, der legede „Munken gaar i Enge“ med fire overfede, men „aandsfri“, westfahlske Skinker!

— Føj for Fanden! mumlede Esau og styrtede hen til sin Cykle — Føj for Fanden! . . . Og nu er oven i Købet hele denne herlige Skov her ødelagt for mig! Sikken Træerne allerede ser ud! Og sikken Fuglene synger! . . . Og Vandet vil naturligvis herefterdags stinke!

III

Det var paa Sejladsen fra Gedser til Warnemünde.

Vejret var yndigt nok: Solskin og høj Luft. Men det blæste lidt rigeligt fra Øst.

Nede i en af Kahytterne laa Toldkontrollør Knagsted og Overlærer Clausen lige over for hinanden paa hver sin røde Fløjlssofa. De laa ret ud paa Ryggen med Næserne i Vejret og de foldede Hænder trykket haardt ind mod Mellemgulvet

Og saaledes havde de ligget, lige siden Damperen forlod Fødelandets yderste Bolværk. De kunde ikke se hinanden, thi der stod en Servante imellem dem. Og forøvrigt kunde de heller ikke saa meget som røre en Finger, da saa øjeblikkelig Frokostkurven fra Næstved og Kaffen fra Masnedøfærgen begyndte at slaa Smut nede i Maven paa dem.

Det er en lækker Situation for to voksne Mandfolk, lille Overdrev!

— Um-ja-a . . .

De talte af og til et Par Ord sammen; men fordrev ellers Tiden med at glo stift op i Loftet, hvor Lysningen

fra Koøjet kom og svandt og kom og svandt, alt eftersom Skibet vuggede til højre eller til venstre. — Eller de lukkede Øjnene og lyttede til Bølgernes ustandselige Skvulpen mod Plankerne:

Hlulp . . . hlulp . . . gurle — gurle — gurle . . . hlulp . . . hlulp . . . gurle — gurle — gurle . . .

— Clausen . . .?

— Ja . . .

— Sover Du?

— Næi . . .

— Det er væmmeligt at ligge og høre paa det Vand!

— Ja-a . . .

De talte begge to direkte mod Loftet og næsten uden at bevæge Læberne.

Skuden gyngede og vuggede:

Hlulp . . . hlulp . . . gurle — gurle — gurle . . . hlulp . . . hjulp . . . gurle — gurle — gurle . . .

— Clausen . . .

— Ja . . .

— Tror Du, der er flere søsyge end vi?

— Det er der vel nok . . .

— Er Du altid søsyg, naar Du sejler?

— Næi . . . ikke naar det er stille Vejr.

— Jeg synes slet ikke, det blæste, da vi tog fra København i Morges.

— Ti nu stille, Knagsted; og lad være at snakke saameget!

Blæsten tog til. Skibet slingrede vældigt. Man havde nu hele Østersøen ind paa Siden af sig; og Bølgeskvulpet anlagde nogle sære, ildevarslende Bilyde:

Hlulp . . . hlulp . . . umhø-ï . . . ratsch . . . gurle — gurle — gurle . . .

— Hov! Halløj! Nu vælter vi sgu! . . . Kan Du staa for d e n Skylle, lille Clausen?

Overlærerens Øjne stod paa Stilke, og han havde ligefrem b o r e t sine Hænder ind i sin sølle Mave:

— Ti dog nu stille! sagde han — og lad mig ligge i Fred!

Men et Øjeblik efter var Knagsted der igen:

— Véd Du, hvad jeg er glad over, Clausen?

— Hum . . .

— Jeg er glad over, at vi ikke for nærværende kan se hinandens Ansigter! . . . Hørte Du, hvad jeg sa'e?

— Ja . . .

— Er Du ikke ogsaa glad over det?

— Jo!

— Naa . . .

Og saa blev der en længere Pause.

Men bestandig voksede Blæsten. — Undertiden gik der som et sitrende Drøn igennem Skibet; det var, naar Skruen et Øjeblik kom op over Bølgerne. Vandet masede hen over Dækket; og nogle Luger og Døre sloges haardt op og i. Der hørtes Brøl og Stønnen fra Damekahytten; og Opvartningsjomfruerne løb mod hinanden og skældte hinanden ud i deres forfjamskede Travlhed.

Hlulp . . . hlulp . . . umbø-ï . . . ratsch . . . gurle — gurle — gurle! — Pladsk! en Sø over Dækket. — Bums! en Dør i. — Jomfru, Jomfru! — Snurrr! Skruen over Bølgerne. — Jomfru, Jomfru! — Ja-a, nu kommer jeg! — Bardaus! to Jomfruer støder sammen. — Kan Di ikke se Dem for, Di Fjols! — Snurrr! Skruen nok engang over Bølgerne. — Jomfru, Jomfru, jeg dør! — Hlulp — umbøï — ratsch — gurle — gurle — gurle . . .

. . . det var, som holdt Hans Majestæt Satan Klubbal! — —

Men saa paa en Gang blev alt roligere. — Man var kommen i Læ af en eller anden venlig Landtange. Damperens slingrende Bevægelser stilnede af; og Farten gik mere støt fremad. Skruen snurrede, hvor den skulde; Døre og Luger hang smukt paa deres Hængsler; Kvinderne tænkte ikke længere paa at dø; og Kahytsjomfruernes Sindelag blev forsonligere. —

— Clausen . . .

— Ja . . .

— Er Du levende?

— Ja-a . . . l i d t.

— Nu tror jeg, at det værste er overstaaet.

— Aa, Gud give d e t!

Knagsted forsøgte at snige sig til at dreje sig om paa Siden; men lod sig sporenstregs dumpe ned paa Ryggen igen.

— Jeg synes ved Gud, Du rører Dig? sagde Clausen forfærdet. (Selv laa han stadig stiv og stram, som skulde der tages en Gibsafstøbning over ham.)

— Ja-a, jeg gjorde, sagde Tolderen — men jeg fortryder det . . .

— Ja, saadan noget skal man ikke gøre, før man er helt sikker . . .

— Nej . . . Véd Du, hvad jeg nu vilde ønske, Clausen?

— Naa?

— Jeg vilde ønske, at der var et Spejl oppe i Loftet, saa jeg kunde se Dig! . . . Du ser vist grandiøs ud! . . . Lige til at anbrinde i et Mausolæum!

— Hum . . .

— Clausen . . .? Clau-s e n?

— Ja!

— Du er jo „Naturdyrker", ikke? Har Du ogsaa ligget nu og været imponeret af dens „Storhed" og „Vælde"?

— N æ i, jeg har ikke . . .

— Det glæder mig! For véd Du, hvad jeg synes? Jeg synes, at det er forfærdelig tarveligt og parvenuagtigt af din lille Vorherre at lave saadan en Staahej med Blæst og Storm og Bølger og alt det.

— Saa-aa . . .?

— Ja, det synes jeg sgu! For Herregud, vi v é d jo, at han k a n det!

— Det er svært, saa Du er bleven snakkesalig, lille Tolder!

— Tja-e . . . man bliver jo gammel.

En Kahytsjomfru stak Hovedet ind bag Forhænget og nikkede huldsaligt:

— Nu er vi ved Indløbet, Diherrer. Nu kan Di godt staa op!

Og langsomt og med den yderste Forsigtighed hævede de to Venner sig prøvende op paa Albuerne.

Hvide, grønne, gule og blaa i Ansigterne kom Passagererne listende op fra Kahytterne. De saa' noget derangerede ud i Paaklædningen. Deres Øjne var store og forvaagede; og om deres Læber laa dem beske Smil.

Stille gled Damperen frem gennem den lange, smalle Kanal, der fører op til Toldbygningen og Jærnbanestationen. Paa den nydeligste og hensynsfuldeste Maade bevægede den sig af Sted. Ingen skulde se paa det skinhellige Asen, at den for knap et Kvarter siden havde sprunget Halløj ude paa Havet med en tre-fire Dusin halvdøde „Mausolæumsfigurer" i Lasten. —

Clausen og Knagsted stod lidt slunkne og udmattede og saa' ind over Land:

Til højre laa Side om Side, alle med Gavlene fremefter, en uendelig Række af Smaahuse med Glasverandaer foran (de lignede Udstillingsmontrer). Og bag Ruderne sad fede tyske Mænd og Kvinder og drak Øl. De drejede langsomt de kødfulde Ansigter og saa' ud mod Skibet; og drejede derpaa Ansigterne ligesaa langsomt tilbage igen ind over Seidlerne . . .

Til venstre saas, hinsides Tømmerpladser og Kuloplag, brede, græsrige Enge, som Mile borte ude i Horisonten var kantet af blaasorte Skove.

— Der ligger Rostock . . . sagde Knagsted og pegede mat frem mod en Samling Taarne, der ragede op over Træerne.

— Naa dér ligger Rostock . . .

— Ja, dér ligger Rostock . . .

Stadig gled Damperen forbi Glashuse og Glashuse og atter Glashuse . . . og stadig sad der Tyskere bag Ruderne og drak Øl.

— Rostock skal jo ha' saadan en køn Banegaard?

— Ja . . .

— Kommer vi forbi d e n?

— Ja-a! . . . Hvis den uransagelige Gud da nogen Sinde lader os naa Enden paa denne Kanal!

— Jamen, Du har jo været her før, Knagsted.

— Ja . . . men jeg tror, den er vokset!

Og de sejlede og sejlede og sejlede . . .

— Naa, dér er da endelig Stationen!

Men det var ikke Stationen; det var et Pakhus eller en Kaserne.

Knagsted strakte Armene i Vejret og gabede:

— Dette her er ligesom at gaa i Grundlovstog! sagde han.

— —

Men omsider naaede Skibet dog frem og lagde bi.

— Gaa nu smukt hen og tak Kaptajnen for behagelig Rejse!

— Aah, dit Vrøvl . . .!

Man saa' øjeblikkelig, at man var i Tyskland: Toldvagten og Politibetjentene bar Uniformen strunk og stramt, som var de Officerer; og Moustacherne stod dem op under Øjnene som Flagermusevinger. —

Naturligvis sloges Passagererne paa Livet løs for at komme først fra Borde.

Clausen vilde styrte sig ind i Kampen; men Knagsted greb ham i Diplomatfrakken:

— Hov, hov, lille Overdrev, bliv Du bare rolig her! Vi naar det nok!

Og idet han slog en Haand hen mod Valpladsen, sagde han:

— Se paa dem! Se paa denne rasende Hob! Ingen vil nogen Sinde faa opklaret Motivet til denne Jærnbane- og Dampskibsrabies, der griber selv forholdsvis

lamme Personer og endogsaa Folk med Træben! De støder i Rygge og river i Frakker og slider i Nederdele, som om de var ankommet til det forjættede Land og skulde ud at kapre sig de fedeste Grundstykker!

Inde foran Skranken i Toldsalen fortsattes Gemænget. Der var en Larmen og en Buldren og en Raaben og en Skrigen. Og „det svage Køn" rasede stærkest; særlig nogle lange, golde Tanter og et Par overfede Fruer. —

Da Turen kom til, at Overlærerens Bagage skulde efterses, trak Tolderen ham i Frakken og hviskede paa en særdeles urovækkende, sky og hemmelighedsfuld Maade:

— Du har da vel ikke Cigarer i Kofferten?

Clausen blegnede:

— Jo-o! Du sa'e jo selv, at jeg skulde ta' nogen med.

— Hvor mange har Du?

— En Kasse . . . Hundrede . . .

— Tak Skæbne! Du bli'er halshugget!

— Jamen . . .

— Saa, der kommer han!

Overlæreren trippede som en Høne i en Vandpyt.

Toldmanden saa' paa ham med et gennemborende Blik:

— Haben Sie etwas?

— Was . . .?

— Haben Sie etwas?

— Nein . . . nein! ich habe Nichts!

Fyren rodede lidt rundt mellem de øverste Lag i Kofferten og gik saa til den næste.

— Du lyver virkelig særdeles smukt, lille Overmenneske!

— Ja, kære Ven, hva' . . . hva' skulde jeg gøre . . .?

— Nej, naturligvis! Men jeg troede bare ikke, Du havde saa megen Kultur! . . . Skal vi saa gaa ud og faa os en Kupé?

— —

Og de fik sig en første Klasses Kupé ganske for sig selv . . .

Forøvrigt en væmmelig lurvet og snavset Kupé med klirrende Ruder og luvslidt Fløjelsbetræk.

— Sikket Materiel de altid byder os paa denne Rute! sagde den vidtberejste Ekstolder indigneret. (Han havde været tre Gange i Berlin, Tur og Retur).

Men Clausen, der var begyndt at hygge sig lidt efter Søstrabadsen, syntes, at her var meget pænt. Og han fór fra det ene Vindue til det andet for at se paa det fremmede Land. —

De rullede ud gennem Engene, over mange smaa raslende Broer, forbi Søer og Kornmarker og Skove. Og Sol og blaa Himmel laa over det hele.

— Det ligner Danmark! sagde Overlæreren.

— Aaja; men Danmark er k ø n n e r e!

Clausen vendte sig:

— Man véd aldrig med Dig, Knagsted, om Du taler alvorligt, eller Du gør Nar.

— Nej, men det er netop det interessante ved mig!

Lokomotivet fløjtede — en underlig spæd og barnlig Fløjten som fra Dampkedelen paa et Fællesmejeri:

Men d e t maa Du da indrømme mig, lille Clausen, at man f l ø j t e r meget kønnere i Danmark!

Overlæreren fik ikke Tid til at svare; man rullede ind paa Rostocks Banegaard:

— Næ-æ! sagde han fuld af Beundring — sikken en Banegaard!

— Helsingørs er bedre! sagde Tolderen.

En glad og grinende Avissælger hylede op uden for Kupeen:

— Berliner Tageblatt! Lokalanzeiger! Fliegende Blätter! Polidiken! Berlinske Tidende! Verdens Gank! Aftonbladet! Le Figaro! Times! Jugend . . .

— V e r d e n s h i s t o r i e, hva'!? sagde Knagsted.

— Ja-a! nikkede Clausen med lysende Øjne.

— Hør, bed ham om Simplicissimus!

Overlæreren stak fornøjet-ivrig Hovedet ud og raabte:

— Wollen Sie mir Simplicissimus geben!

Manden vendte sig rasende om imod ham:

— Verboten, bitte! sagde han; og han var højrød i Ansigtet af Vrede.

Clausen fór forfærdet tilbage. Knagsted klukkede.

— Du vidste altsaa godt, at den var forbudt, Tolder?

— Ja-ha, kære Ven; men jeg vilde ha', at Du skulde smage, vi var i Tyskland!

— —

Og de rullede videre. Toget tog stærkere og stærkere Fart; Kupeen gyngede og vuggede; Ruderne klirrede, og Støvet hvirvledes ind gennem alle Sprækker og Aabninger. — Kornmarkerne, Søerne og Løvskovene blev sjældnere og sjældnere; til sidst forsvandt de ganske; og man saa' nu kun store, bølgede Sandflader sparsomt bevokset med Gran og Fyr.

De to Venner sad trætte og sultne og tavse hver i sit Hjørne. — Knagsted pegede ud paa Sandhavet:

— Nu er vi i Preussen . . .

— Det ser noget trist ud . . .

— Tja-e . . . Hør, sig mig, lille Clausen, er Du ikke underlig til Mode ved saaledes at fjerne Dig længere og længere fra dit elskede Fødelands Kødgryder?

— Næ-æ . . .

— Naa ikke det . . .? Ja for jeg bli'er altid saa bedrøvet, naar jeg er ude at rejse. Sæt, man gik hen og blev syg og døde uden at ha' faaet sagt rigtig Farvel til Frihedsstøtten og Rundetaarn og Hesten paa Kongens Nytorv og alt det andet derhjemme!

— Skal Du nu til at gøre Nar igen!

Knagsted rystede tungt paa sit behaarede Hovede:

— Ja, se det er jo Forbandelsen ved at være en saakaldet „Satyricus"! sagde han — Naar de ædlere Instinkter engang imellem kommer ovenpaa, og man søger Sympati, saa gaar det En, som det gik Drengen, der ni Gange narrede Folk ud til Aaen ved at raabe, at han var faldet i . . . han fik, trods sine Skrig, Lov til ynke-

ligen at omkomme, da han endelig for tiende Gang for Alvor var gaaet paa Hovedet i Vandet!

Ved Neu-Strelitz blev der hægtet en „Speisewagen“ i Toget; og de to Venner gik sammen derind.

Knagsted valgte sig en „Beefsteak von Filet mit Brat-Kartoffeln“, samt en „Flasche Giesshübler Saurbrunnen“; og Clausen: en „Kalbs-Cotelette mit drei Spiegeleiern“ og en „Flasche Original-Pilsner Bier aus der Pilsner Genossenschafts-Brauerei in Pilsen“. . . . Og alene det at rekvirere disse Sager i den tyske Tunge var Dhrr. en Svir! —

Ellers var Opholdet i Restaurationsvognen ikke udelukkende behageligt; thi da Toget var kommet i fuld Fart, svingede og gyngede Vaggonen saa tøjtesløst, at Tallerkener, Glas, Flasker og Fade raslede rundt mellem hverandre og truede med at gaa paa Gulvet.

Ekstolderen greb med et rask Tag fat om sin Giesshübler, ligesom den skulde til at lette:

— Dette her er vist noget i Retning af, hvad Avisreferenterne kalder „en livlig Middag“! sagde han.

— Ja, sagde Overlæreren, og han var ganske bleg — jeg er virkelig lige ved at blive søsyg igen! . . . Og hvordan skal jeg faa fat i mit Rundstykke?

— Hvor er det?

— Jeg sidder og holder paa det med Foden: og Tallerkenen hér tør jeg ikke slippe!

— Lad Du Rundstykket rulle, min Dreng! . . . Saa, nu kæntrer vi!

Toget slog en saa halsbrækkende Kurve, at Knagsted i en lynende Fart maatte plante alle sine ti Fingre henholdsvis paa Beefsteaken og mellem Brat-Kartoflerne, for at de ikke skulde gaa samme Vej som Brødet.

— Det er dog den stiveste Kørsel! . . . Skynd Dig lidt, Clausen, at vi kan blive færdige, inden vi ligger der!

Men Clausen sad ivrigt beskæftiget med at hente et halvt Spejlæg ned fra sit Frakkeopslag:

— Aa-aa, min Frakke! klynkede han og forsøgte at gaa efter med Kniven.

— Nu skær Du jo Halsen over paa Dig, Menneske! sagde Tolderen og rev Vaabenet fra ham — Lad Du det sidde, til vi kommer i Land!

Og de fægtede sig videre igennem Føden.

— —

— Nu har vi det jo forholdsvis godt . . .

— Aa, ja . . .

De var ved en Mellemstation sluppet ind i deres egen Kupé og laa nu og døsede paa hver sin Sofa.

— Er Du søvnig?

— Ja-a . . . lidt . . .

— Er Du færdig med din Cigar da?

— Ja . . .

— Naa, lad os saa sove . . .

Der blev en lille Pause; og Clausens Øjne sank til. — Toget fór brusende og raslende fremad; og dets slingrende Bevægelser rev og sled i de liggende.

Pludselig trak Knagsted en lille Pakke frem af sin Jakkelomme og pakkede den op:

— Vil Du ha' et Stykke Chocolade og sove paa, Clausen?

— Aa, Du med din Chocolade . . .

Tolderen rakte en Tavle Cloëtta over imod ham:

— Vil Du bide?

— Nej!

— Jeg kan ogsaa godt bide det af for Dig.

— Aa, lad mig nu sove, Knagsted!

— Det er bare Elskværdighed fra min Side, lille Overmand; saa jeg synes, det er underligt, at Du ta'er det saa ukærligt.

— Lad mig saa i Guds Navn bide da!

Knagsted rakte ham Tavlen:

— Værsgod . . .

— Tak . . . (Clausen bed) . . . Værsgod igen.

— Mange Tak! . . . Smager det saa ikke godt?

— Udmærket . . . Skal vi s a a sove?

— Ja . . . Der var bare én Ting, jeg vilde ha' Lov til at sige først?

— Hum . . .

— Jeg synes, Du saa' saa fornem ud før med det Spejlæg oppe paa Opslaget.

— Saa-aa . . .?

— Ja. Du lignede en Ridder af den japanesiske Solorden.

— Hum . . .

— Og Du skulde ikke ha' vadsket det af, synes jeg.

— Ikke . . .

— Nej. For her i Tyskland sætter man saa overordentlig Pris paa Dekorationer.

— Hum . . .

— Og vi vilde begge to være blevet behandlet med langt større Agtelse.

— Hum . . .

— „Hum", ja! . . . Maa jeg sætte et Æg derop i Morgen, skal Du faa ti Kroner?

Clausen gav ikke længere Lyd fra sig. Han sov. — Og Toget buldrede af Sted; og Vaggonen slingrede . . .

Men Knagsted laa paa sin Sofa og stirrede med trætte Øjne op mod Lampen under Loftet. H a n kunde nemlig ikke sove om Dagen; og allermindst paa Rejse.

Det var sent paa Eftermiddagen; Solen hængte nede i Vest bag et Slør af Taage! Lavningerne dampede; og Fuglene gik til Ro . . .

Toget nærmede sig Berlin:

— Det kan næsten ligne Nørrebro! sagde Overlæreren, da de bruste forbi nogle lange Rækker af høje, skiddengule Huse og smalle, snorlige Gader.

Men saa var d e t overstaaet; og de fór igennem nogle Villabyer, hvor det gule Sand gloede frem i Havegangene; og hvor der var Forlystelsessteder med Ballongynger og Karrusseller.

Og en Samling „Kolonihaver“ passerede de med Hundreder af nøgne Tremmelysthuse, der lignede store, afpillede Dyreskeletter. Men bag „Ribbenene“ saa' man Borde og Bænke, hvor glade, langskæggede Tyskere sad med deres Koner og Børn og drak Øl. —

Derpaa kom der igén Kvarterer med Nørrebros-Huse. Og Haverne forsvandt. — Men paa begge Sider af Banelinien stod høje, blomstrende Akasietræer.

Ratsch! Toget suste ind under en Bro; og saa nok en og nok en.

— Næh! sagde Clausen, der var bleven vel til Mode og lysvaagen efter sin Søvn — der kører jo ogsaa et Tog déroppe!

— Ja; det er Ringbanen.

— Er det den, der nogle Steder kører oven over Husene?

— Ja; og har Endestation paa Siegessäule!

— Det bli'er nu forfærdelig morsomt, Knagsted, at se sig rigtig om!

Ratsch! nok en Bro; og saa en Station, hvor det saa' ud, som om de ventende Passagerer stod magasinerede i Glasskabe.

— Hvad hed den Station?

— Det maa Fanden vide.

— Se dér er en Kirke!

— Ja.

— Hvad hedder den?

— Det maa Vorherre vide.

— Vi maa da straks lidt ud i Aften, lille Tolder?

— D e t maa vi.

— Hvor skal vi gaa hen?

— Aa, jeg har tænkt mig, at vi gaar ned til Keck i Leipzigerstrasse.

— Hvad er der?

— Der er Kødudsalg.

— K ø d u d s a l g . . . Hvad skal vi dog d é r?

— Se paa Varerne og ryge Tobak. — —

Toget svingede ind paa Banegaardsterrænet. De elektriske Lamper rundt om var allerede tændt paa deres Standere; det var, som kørte man i det skæreste Maanelys. — Et Tog bruste forbi og bort. Og ét til paa den anden Side! Sang og rappe Hammerslag lød ud fra et nærliggende Skur. Og rundt omkring fra Gaderne hørtes Sporvognsklokkernes Kimen, Avissælgernes Raab og Motorvognenes tøf-tøf . . .

— Stettiner Bahnhof! sagde Overlæreren med straalende Øjne — Nu er vi der, Knagsted!

— Ja, nu er vi der.

De rullede ind under Glastaget; det lød som gjaldende Torden. — Lokomotivet fløjtede og gav Kontradamp. Toget holdt; Kupédørene reves op; og de rejsende myldrede ud.

To uhyre fede Mænd fór i samme Nu løs paa hinanden og kyssedes en tre-fire Gange; det smældede, som naar man slaar sin flade Haand ned i en Skinke! — Hele Perronen kyssedes: Forældre og Børn, Onkler og Tanter og Fætre og Kusiner og Bedsteforældre og Oldemødre . . . det ligefrem pladskregnede med Kys!

— Kys med! sagde Knagsted — ellers kan de se, at Du er Udlænding; og saa trækker de Dig op!

En Drager kom til:

— Bitte, haben Sie Gepäck, Hr. Doktor?

— Kys Drageren, Clausen! Saa bær han din Koffert gratis.

— Vrøvl . . .

— Haben Sie Gepäck, Herr.?

Tolderen rakte Manden Garantisedlerne:

— Og en Droske!

— Jawohl!

Mængden masede mod Udgangene. Der puffedes og stødtes og trængtes paa. Clausen blev formelig rullet rundt mellem et Par hæsblæsende Damer med Hatæsker.

— Hier, hier! raabte Drageren og vinkede.

Knagsted greb Overlæreren under Armen og halede

ham med sig bagefter Vejviseren gennem en Glasdør til højre og ned ad en bred Stentrappe.

Dér nede stod en barsk Politibetjent med en Masse smaa Blikskillinger paa et Stegespid. Han stak Drageren en Skilling ud:

— Achthundert und vier und fünfzig!

— Jawohl! sagde Knagsted og trak videre med sin Jonathan. —

Paa Torvet uden for Stationen var der et H a v af Drosker.

— Achthundert und vier und fünfzig! raabte Tolderen.

— Hier!

Vognen kørte frem, og de to Venner steg op.

— Gepäck, bitte?

— Augenblick, ja . . .

— Det er svært, saa Du er dygtig, Knagsted!

— Ja-a, man er jo Verdensmand!

Overlæreren vendte og drejede sig paa Sædet og saa' sig om til alle Sider:

Droske efter Droske rullede frem foran Portalen, fik Passagerer og rullede bort igen. Hestene borede sig ind mellem Sporvogne og Omnibusser, hvis Kuske bandte og skældte og truede, medens Cykler og Automobiler strøg hvislende og prustende forbi, og Togene inde paa Stationen hvinede, sydede og larmede . . .

Drageren kom med Kufferterne:

— Fünfunddreissig Pfennig!

— Værsgod.

— Danke schön!

— Hotel du Nord, Unter den Linden!

— Schön!

Kusken smældede paa Hesten, og Drosken satte ind i Virvarret.

— Det er dog uforsvarligt, saa han kører! sagde Overlæreren og holdt sig fast med begge Hænder.

Klip-klap, klip-klap! lød Hovslagene mod Asfalten. Man snurrede om Hjørner og skar forbi Omnibusser.

De elektriske Sporvogne kastede en Regn af Smaagnister frem under Hjulene. Cykler kimede, Motorvogne tudede . . . og Overlærer Clausen var ved at tabe sit lille Vejr.

— Nu er vi i Friederichsstrasse!

— Er vi . . .? Ja, jeg holder egentlig ikke af at køre . . .

— Ikke? . . . Kan Du se det store Hus dér? det er en Kaserne.

Drosken standsede med et Ryk. Fra en Gade ligefor Kasernen kom en Afdeling Soldater marcherende stive og strunke tværs over Kørebanen. Kaserneporten blev slaaet op som paa Tælling: en . . . to! og Krigerne drog ind i Gaarden.

— Det er stolte Ka'le at se paa, Clausen!

— Ja . . . sagde Clausen; han sad med Livet i Hænderne.

Thi Færdselen, der var bleven standset af Soldaterne, tog nu fat igen; og i et Par Sekunder var Gaden som en Malstrøm af Køretøjer. Tolv-fjorten Drosker, Arbejdsvogne, Omnibusser og Sporvogne syntes uhjælpeligt indfiltret i hverandre som i en Knude. Men Knuden løstes paa det eleganteste uden at to Hjul saameget som havde skuret op ad hinanden. — Og Vognen tog igen Fart.

— Kan Du se, det gik, gamle Ven!

Oppe ved Weidendammerbrücke var en Hest faldet; den laa og sprællede og kunde ikke rejse sig igen. En Hoben Mennesker stod og betragtede den. — Men Drosken fór ufølsom forbi og op paa Broen.

— Nu kører vi over Spree, forklarede Tolderen. — Og kan Du se Bygningen dér ovre til højre, med den forgyldte Peberbøsse paa Toppen; det er Rigsdagsbygningen.

— Saa-aa . . . Er vi ikke snart ved Hotellet?

— Jo; nu er vi der om et Øjeblik! . . . Kan Du se, der er Ringbanen igen!

De fór ind under en Jærnbro, der gik tværs over

Gaden. I det samme bruste et Tog frem over deres Hoveder. Det lød, som ramlede en Verden sammen.

Og da de kom ud paa den anden Side, var Overlæreren ligesom bleven et Kvarter mindre:

— Er vi dog ikke snart ved Hotellet!

— Jo, jo, jo! . . . Se dér kommer en elektrisk Droske! Vilde Du ikke hellere ha' kørt med saadan en?

— Nej det véd Gud, jeg ikke vilde!

— Saa, dér er Victoria Café! Og dér er „Linden".

— Men næ-æ, sagde Overlæreren dybt skuffet — er Træerne ikke større!

— Og dér ligger den verdensberømte Café Bauer!

— Saa-aa . . .? Men om jeg kan glemme, at Træerne ikke er større!

— Og se, derovre er Universitetet og Hovedvagten og Tøjhuset og . . .

Clausen tog pludselig Hatten af og nikkede huldsaligt smilende ned mod Fortovet.

— Hvem Fanden var det? spurgte Knagsted ærgerlig.

— Det var jo Mikkelsen-Sejstrup!

— Hvad er det for en Bede?

— Men, kære, det er jo ham, Skolelæreren, Du traf hos mig, mens jeg var syg!

— Degnen!? raabte Knagsted og stak Hænderne besværgende mod Himlen — Ih Du alforbarmende Gud! . . . Degnen! med Grræckerne og Rromerne og Morralen og Grrinet og hele det øvrige Jonstrupske Clavicordium . . . Men det vil jeg sige Dig, Clausen, bruste han saa ud — møder jeg ham, myrder jeg ham! — —

Drosken standsede. Man var ved Hotellet.

Hos Keck. —

Klokken var kun $^1/_2$10, og der var endnu ikke mødt ret mange Gæster. Ogsaa af „Værtinder" sad der kun en enkelt hist og her og sløvede over sit Øl.

Men de elektriske Blus og Kroner var tændt. Guldet lyste fra Lofts-Ornamenterne og Søjlernes Kapitæler; og de nøgne Mænd og Kvinder rundt paa de store Vægmalerier fremviste ublufærdigt deres hvide Lemmer. — —

Clausen og Knagsted sad godt gemt bag en Søjle tilhøjre for de forgyldte Glasindgangsdøre, der langsomt hvæsede op og i. De sad med hver en Kop café au lait foran sig; og Clausen glemte næsten at holde Ild i sin Cigar:

— Hvad er det dog for et Sted, Du har ført mig hen?

— Et meget udmærket Sted, lille Overdrev; og et Sted, der er fortræffeligt at faa Forstand af!

Glasdørene hvæsede, og et Par halvvoksne Drenge paa en 16—17 Aar listede sky ind. De standsede brat op, blændede af Lyset og Guldet og Malerierne. Det var øjensynlig første Gang, de var her; og den ene gjorde en hurtig Bevægelse, som vilde han flygte. Men en beleven, kjoleklædt Kelner sprang til og anviste med en affabel Haandbevægelse de tvende Novicer Plads ved et noget afsides Bord ovre under Vinduet.

Et Par Pigebørn klappede i Hænderne og slog en skingrende Latter op:

— Die süsse Jungen! Komm 'mal hier!

Drengene bøjede rødmende Hovederne; men man kunde se paa dem, at de følte sig smigrede.

— Kommer her ogsaa Børn! sagde Clausen rystet i sin Grundvold.

— Tjae, sagde Knagsted — dette er jo som en Slags Anskuelsesundervisning at regne for.

— Jamen hvis nu en af disse . . . disse Damer gaar hen og gi'er sig i Lag med de unge Mennesker . . . ?

— Det maa de ikke. De skal blive siddende paa den Plads, de engang har valgt sig.

— Naa-aa, sagde Clausen betydelig lettet — naa skal de d e t.

— Ja . . . Men Drengene kan godt gaa hen til „Damerne"!

— Jamen det t ø r de ikke! nikkede Overlæreren fortrøstningsfuld.

Knagsted smilede og klappede hans Haand:

— Nej, det tør de ikke, nej . . . Vi har jo s e l v været unge engang! — —

Glasdørene hvæsede nu uophørligt. Gæsterne strømmede ind! Mandfolk i alle Aldere og af alle Samfundsklasser. — Ogsaa den ene „Dame" efter den anden kom fejende med Brask og Bram. De saa' sig rundt i Forsamlingen og smilede og nikkede og hilste og tog saa Plads enkeltvis eller to og to ved Smaabordene midt i Salen.

Men af og til kom der ogsaa listende en Borgermand med sin Kone og en Haandværker eller en Kommis med sin Kæreste. De saa' sig genert og forlegent omkring; men naar de først havde fundet sig en stille, skjult Plads, snakkede de ivrigt hviskende op og syntes at „more" sig fortræffeligt. —

Midt i Lokalet, lige under den største af Lysekronerne, havde en høj, slank, mørkhaaret og spraglet klædt „Dame" slaaet sig ned. Hun havde en stor skinnende Rubin i det ene Øre, og hendes lange, hvide Fingre lynede af Diamanter. Hun gestikulerede livligt til højre og venstre og sagde Vittigheder rundt til Kollegerne.

— Det er „Dronningen", sagde Knagsted — Der er ikke ét af de andre Pigebørn, som vover at sætte sig paa hendes Plads!

— Saa-aa? Overlærerens Øjne lyste — Hvem har givet hende den Rang?

— Véd det ikke . . . formodentlig K e j s e r e n; han blander sig jo op i alting! — —

En Herre i lang, gul Støvfrakke og høj Cylinderhat rejste sig fra et Bord og gik. Og lidt efter samlede „Damen", han havde siddet og konverseret, Tøjet sammen om sig, rettede paa sit blomstersmykkede Møllehjul af en Hat og forsvandt samme Vej. — — Kollegerne saa' misundelige efter hende.

— Hvor skal d e nu hen?

— Clausen, Clausen! ganske vist er Du fra Gammelkøbing, men . . .

Overlæreren rødmede dybt og skjulte sit Ansigt over sin Kaffekop.

— Næ, sikken en sød lille Gretchen! — Knagsted pegede hen mod en ganske ung Pige, paa en 15—16 Aar vel, som kom svansende ind ad Døren. Hun var lang, opløben og næppe fuldvoksen. Hendes lyslokkede Haar hængte i en Pisk ned over hendes stumpede Jaket; og paa Hovedet bar hun en lille, hvid Straahat med lyseblaat Baand om . . . Hun saa' ud, som skulde hun paa Skoleskovtur.

„Dronningen" rejste sig og vinkede og nikkede; og Pigebarnet skyndte sig hen til hende og tog Plads ved hendes Bord.

— Det b u r d e nu forbydes! sagde Clausen oprørt.

— Ja, er det nu ikke underligt, kære Ven, nikkede Knagsted — men det er mig faktisk umuligt at blive sentimental over dette her!

— Hva' mener Du med d e t?

— Jeg mener, at disse kære Pi'er har det jo udmærket. Se bare, hvor glade de ser ud; og hvor pyntede de er, og hvor de snakker løs!

— Jamen, naar de saa kommer h j e m!

— Mener Du: a l e n e?

— Uf . . . J a!

— Aa, saa sover de og laver Kaffe og læser Romaner og tænker paa Stadsen til den næste Aften, og . . .

— Men naar de saa bliver g a m l e . . . ?

— Ja-a, sagde Knagsted og kløede sig betænkelig i Haarfylden — saa bli'er det vel nok lidt trist . . . Men saa kan vi Pebersvende jo ta' og gifte os med dem!

— Godaften, Diher rr rer r! Saa vi skal tr ræffe hver r-andr re paa di on-de Veje, hæ hæ?

Clausen stivnede af Rædsel: thi det var Hr. Skolelærer Mikkelsen-Sejstrup, som stod dér, bukkende, smilende og hvidslipset.

— Hvor r Godtfolk er r, kommer r Godtfolk til! vedblev Degnen, og hans Ansigt skinnede i det elektriske Lys buttet og rundt som en oversalig Englebagdel — Tilla-der r I, at jeg sætter r mig ved Jer r?

Og han satte sig.

Clausen skævede om mod Knagsted for at se Virkningen. Men Tolderen smilede ganske fredsommeligt og sagde yderst venligt;

— Det er os en Fornøjelse, Hr. Sejstrup!

Og saa gloede de alle tre stift paa hinanden i et Par Sekunder.

— Her r er r sælsomt at wæ-r re! begyndte saa Degnen paa en frisk — Men man bør r jo se det! . . . Diher rr rer r dr ikker r Kaffe?

— Ja . . . Vil De ha' en Kop med? spurgte Knagsted.

— Tak, som by-der r!

Kaffen blev bestilt og bragt.

— Har De været længe i Berlin, Hr. Sejstrup? . . . Værsgod her er Fløde.

— Tak, Tak! . . . I fir re Dage; og her rfr ra rejser r jeg til Par ris og London.

— Naa, det kan nok være, at De skal ud at muntre Dem!

Clausen sad ganske betuttet over Tolderens Venlighed.

— Det er r ikke for r at „muntr re mig, Hr r. Kontr rollør r, at jeg r rejser r!

— Naa, ikke det, naa . . . ?

— Det høje Ministerium har r vær ret saa naa-dig at tilstaa mig tr rehundr rede Kr roner r, og disse Penge gør r jeg nu Studier r for r.

— Her hos Keck?

— Her r ved Keck, ja; og andr re Steder r.

— Ah-h! . . . Har De lagt Mærke til den lille Dame derovre; hende med den hvide Hat? (Hr. Mikkelsen drejede Hovedet om i den angivne Retning.) Hun ser brillant ud, hva'?

— Aa ja, sagde Degnen roligt og saligt — hun synes at have et meget behageligt Legem . . .

Pludselig vendte alle Ansigter sig om mod Indgangsdøren; og to Kelnere løb hurtig hen og aabnede den paa vid Gab:

En høj, livréklædt Tjener kom ind med en lille, sammensunken Olding næsten hængende ved sin Arm. Den gamle stagede sig frem ved Hjælp af en Stok. Han var hvidhaaret; og hans lille rynkede Ansigt var pergamentgult. Men de smaa brune Øjne skinnede af Liv under et Par buskede Bryn. Han lignede en Rovfugl . . . en g a m m e l, s y g Rovfugl, der ikke v i l dø.

Han blev modtaget med Haandklap og Bravoraab. Og alle Pigebørnene rejste sig og vinkede:

— Hier! Hier!

Men Tjeneren slæbte af Sted med ham hen til Midterbordet, hvor „Dronningen" og den lille „Gretchen" sad. Dér blev den gamle anbragt paa en Stol midt imellem dem.

Saa trak Tjeneren sig tilbage; og Kelnerne stimlede sammen om Bordet.

Den gamle lagde en rystende Arm om Halsen paa hver af de to Piger:

Was wollen Sie denn heute Abend haben, meine kleinen Damen?

— —

Knagsted, Clausen og Degnen fulgtes ad gennen Friederichsstrasse op mod „Linden".

Fortovene vrimlede af leende, pludrende og kurtiserende Fodgængere. Ude paa Asfalten krydsede Drosker hinanden i susende Fart. Tændstikkesælgere skreg op med deres Varer. En Politibetjent slæbte af med et hvinende Fruentimmer. En Hest gled ud og styrtede . . . Og højt over den hele Hurlumhej lyste koldt og lidenskabsløst de blege elektriske Lamper. —

Paa Hjørnet af en Sidegade skinnede en Række oplyste Ruder frem. Og over Døren stod med store gyldne Bogstaver: Café National.

Degnen standsede:

— Titterr Diherrrerr ikke med herr ind?

— Nej, nu vil vi skam hjem og i Seng! sagde Knagsted — Klokken er jo straks Et! . . . Hvad er der inde at observere?

— Derr err og-saa ulykkelige Pigebørrn; men di err en Grrad rringerre end ved Keck.

— Har De ikke faaet Pi'er nok endnu, Sejstrup?

— Jeg errr Medlem af Forreningen mod Lovbeskyttelse forr Usæ-delighed, sagde Degnen med dystert Alvor — og desaarrsag gjørr jeg Stjudierr til en liden Opsats om disse arrme Kvinderrs Liv og Færden.

Og saa forsvandt han i Kafeen.

— Trehundrede Kroner! sagde Clausen lidt efter — Han kan da virkelig ikke rejse hele Europa rundt for det Beløb!

— Ok Gud jo! sagde Knagsted — Og Du skal se, han bringer nok godt og vel et Hundrede med sig hjem igen! . . . Det er jo én af Grundene til, at vi

ikke kan staa os imod dem, Fanden maa vide, hvordan de bær' sig ad, men nu fik han da straks pumpet os for den Kop Kaffe!

Fortovet paa højre Side af „Linden", lige fra Brandenburger Thor til helt op forbi Königliches Schauspielhaus, stod pakkende fuldt af nysgerrige.

Klokken tolv vilde Kejseren komme forbi. Der skulde afsløres et eller andet „Denkmal" ude omkring ved Thiergarten. (Der skal altid afsløres „Denkmaler", naar man er i Berlin). — Større og mindre Militærafdelinger var allerede draget forbi med brogede Standarter og buldrende Musikkorps. Lange Rækker af Vogne med latterlig udpyntede Studenter i røde, blaa og grønne Uniformstrøjer og hvide, stramtsluttende Vadskeskinds-Benklæder var jaget samme Vej. Officerer med klirrende Sporer og vajende Hjelmbuske stoltserede af Sted ude paa den afspærrede Asfalt . . . Og beredne Politibetjente fór frem og tilbage imellem dem, slog ud med deres hvidhandskede Hænder og raabte op og gav Ordrer, medens de gyldne Hjelme lynede i Solen, og Skummet fløj i store Flager fra Hestenes Bidsler . . .

Overlærer Clausen stod helt oppe paa Spidsen af sine længste Tæer uden for Café Bauer.

— Er han dér? spurgte Tolderen, som mere besindig sad ved et Bord og nød en Kop Chocolade.

— Nej, endnu ikke . . . Clausen strakte sig stedse mere og mere; det saa' ud, som trænerede han sig til at gaa til Vejrs.

— Men Clausen dog, at Du ikke kan passe paa!

— Hvad er der?

— Nu har Du jo igen glemt at knappe dine Bukser!

Overlærerens Hænder tumlede forvildede ned til Knapperne og fik Forretningen besørget.

— Det er da ogsaa forfærdeligt! sagde han.

— Ja, Du bør fæste Dig en Kammerjomfru.

En raslende Trommehvirvel blandet med skingre Kommandoraab lød ovre fra Hovedvagten. To Politibetjente paa blankbrune, prustende Heste kom i susende Trav ned langs Rækkerne. Og der gik en bølgende Uro gennem Mængden, og en hastig Mumlen:

— Der Kaiser! Der Kaiser!

— Der e r han! sagde Overlæreren. Og Tolderen glemte sin Besindighed og fór op . . .

Som et Lyn strøg den kejserlige Ekvipage forbi paa sine Gummihjul. Man saa' kun i et Glimt Majestætens blege Ansigt med de bredt udspilede Flagermusevinger op langs Næsen. Hans smaa, kolde Øjne gled sky og hastig ind mellem Publikum til højre og venstre; og han bøjede næsten umærkeligt Hovedet og hilste med Haanden op mod Uniformshuen.

Kun enkelte Hatte løftede sig for ham; og hist og her lød et spredt Hurra . . .

Man fik det Indtryk, at „Folket" snarere syntes at overvære et eller andet Skuespil, end at det netop stod Ansigt til Ansigt med sin af Gud beskikkede Cæsar.

Vognen forsvandt; og Menneskestrømmen slog sammen bag den.

— —

— Saa fik Du da h a m at se, Clausen.

— Ja-a . . . Han saa' ikke glad ud . . .

— Aa nej; de gemytlige Monarkers Tid er forbi, lille Overdrev! . . . Men dér er nok mer' Halløj!

En ti-tolv skarpe hvinende Piber akkompagneret af lige saa mange taktfaste Trommer lød nede i Friederichsstrasse: En, to, — en, to! man kunde ligefrem se

Soldaternes disciplinerede Ben maale Gaden af som en Afdeling vandrende Passere. De kom nærmere og nærmere; man kunde tydelig høre Fodslagene mod Asfalten nu. Men saa, pludselig, satte et hundredestemmigt Orkester i med et Brag, der overdøvede al anden Lyd: Heil Dir im Siegeskranz, Herscher des Vaterlands — Heil König, Dir! . . .

Musiken slog ind mod Husenes Façader, kastedes tilbage og sank og steg i den snævre Gade og tog Fart og joges fremad, indtil den slyngedes ud over „Linden" som en Kaskade af Toner!

Atter fór alle Gæsterne op fra deres Stole og ud paa Fortovet. Det var Vagtparaden, der trak op. Og nu svingede den om forbi „Bauer".

T h s j i m da-da, t h s j u m da-da, b u m, b u m, b u m: . . . Fühl in des Thrones Glanz, die hohe Wonne ganz, Liebling des Volks zu sein — heil, König, Dir! sang Instrumenterne; og enkelte højtstemte Patrioter faldt i med, idet deres Ansigter formelig blev blege af Begejstring, medens en hellig Gysen rislede dem ned gennem Rygraden. Hatte blev svungne; og der lød Haandklap og Hurraraab . . . D e t t e var Mad for Mons „Folket"!

— Man faar saadan en Lyst til at være Soldat!

— Saa-aa?

— . . . Og saadan en Lyst til at gaa paa med Bajonnetten! Overlæreren gjorde med knyttet Haand et vildt Udfald mod Tolderens Ribben.

— Rider Maren Dig!?

— Det er den M u s i k! sagde Clausen og hans Øjne gnistrede af Gaapaalyst.

— Jeg har har Gudhjælpeme aldrig kendt Mage! . . . Vil Du slaa?

— Nej jeg vil ikke; men . . . men . . .

— Men hvad?

— Jeg . . . jeg er kommet til at tænke paa mit Fædreland!

— Dit . . . ? „Nu b e' e r jeg Dem, Fru Heilbunth"!!
— Ja, D u er naturligvis Anarkist!
— Sig mig, Clausen: e r Du bleven gal?
— Nej, jeg er ikke!
— Naa dog ikke?
— Nej . . . men saadan en . . . V a n d mand som Du kan naturligvis ikke føle Begejstring!
— Jo, det ved Gud, jeg kan! Jeg er for Eksempel for nærværende ganske rasende begejstret over D i g!
— Uff . . . ! sagde Clausen og sank slapt ned paa sin Stol.
Musikken kunde nemlig ikke længere høres.

— Gør mig den Tjeneste at læse dette her, Knagsted . . .
— Hvad er det?
— Det er en lile Novelle, Rasmus Vridsløse har skrevet. Jeg synes, den er saa nydelig.
— Hum . . . kan man nu heller ikke ha' Fred for ham h e r!
— Vil Du ikke læse den?
— Nej; jeg har sgu faaet tilstrækkelig af d e n Tønde.
— Aa, gør mig nu den Tjeneste, hva'?
De sad og drak „Fem-The" og studerede de danske Aviser i Café Westminster.
Knagsted rakte godmodig Haanden ud og tog Bladet:
— Naa, i Guds Navn da! sagde han og læste:

P a a S t y l t e r.

Lille Marie vilde gerne have sig et Par Stylter.
Hun bad sine Forældre om at give sig dem; men de sagde Nej. En lille Pige har ikke godt af at faa Stylter. Der var én, som havde brækket sine Arme, og én, som havde knust et Ribben. Marie maatte vente, til hun blev tolv Aar.

Men Marie kunde ikke vente, til hun blev tolv Aar. Det sagde Forældrene altid, og det gik saa forfærdelig langsomt med Aarene. Og da hun gik i en kristelig og god Skole, vidste hun nok, hvem hun skulde bede.

Hun delte Soveværelse med sine Forældre, for de var ikke videre velhavende. Hver Aften, naar hun laa under sin lille Dyne, sagde hun en smuk lille Aftensalme:

Nu titte til hihanden de favre Blomster smaa,
De muntre Fugle kalde paa hverandre . . .

Det var jo egentlig en Morgensalme, men lille Marie vidste ikke bedre, og det var jo nemlig det yndige ved det.

Derefter sagde hun smukt Godnat. Men saa snart hun troede, at Far og Mor sov, foldede hun igen sine smaa Hænder og bad højt og tydeligt:

„Kære lille Vorherremand . . . giv mig et Par Stylter."

Saadan gik det hver Aften, og hendes kærlige Forældre talte om det.

„Vi burde nu give hende de Stylter for Vorherres Skyld," sagde vores Mor, „at hun kan blive ved at tro paa ham."

„Vi kan ikke risikere hendes Ribben for Vorherres Skyld," sagde vores Far, „men vi kan jo give hende et Par Knapstøvler."

„De er jo meget dyrere."

„Ja, det er de, men saa skriver jeg bare en lille Historie om det." For vores Far var Digter, og han skrev i alle Landets Blade.

Saa enedes de om et Par Knapstøvler som mindre farlige. I den sorte Nat satte de dem foran hendes Seng, saa kunde hun se sine Ønskers Maal, straks hun vaagnede. Vores Far og vores Mor laa spændte under Tæppet.

Og lille Marie vaagnede og gabede og pudsede Næse og satte sig op paa sin lille, hvide Ende.

Hun gned Øjnene og gabede igen og gned atter Øjnene. Saa foldede hun Hænderne og rakte dem op mod Loftet og sagde i den højeste Forbavselse og Fortvivlelse:

„Men sødeste, rareste lille Vorherremand dog . . . kender Du da ikke Forskel paa et Par Knapstøvler og et Par Stylter." Rasmus Vridsløse.

Knagsted lagde stille Avisen fra sig.

— Naa? spurgte Overlæreren ivrig — synes Du saa ikke, at den virkelig e r nydelig?

— N y delig, jo! nikkede Tolderen — Fin og nobel Poesi. Og saa ganske fri for Sentimentalitet og andet Øllebrød. Jeg begynder sgu snart at forlige mig med Gerningsmanden. Han bør ha' Digtergage!

Thiergarten er det smukkeste ved Berlin. Og vidunderligt er det, at denne pragtfulde Skov har kunnet vokse op i dette ræverøde Sand.

Men nu staar den der altsaa! —

Clausen og Knagsted kom flyvende i „Taksameter" ud gennem Brandenburgerthor. Deres Hoveder dinglede som et Par kinesiske Dukker.

— Jeg h o l d e r nu egentlig ikke af at køre, Knagsted . . .

— Nej, det gør Du nok ikke.

Vognen tumlede tværsover Sporvognsskinnerne og ned ad Alleen til højre om forbi Rigsdagsbygningen.

— Det er et nydeligt Palads!

Clausen skævede ned mod Vennen:

— Synes Du?

— Ja; og saa let og elegant i alle sine Linier! . . . Bare det ikke gaar direkte til Himmels engang! —

Saa skar de omkring Siegessaüle og ned ad Sieges-

allé, hvor alle de hvide Kolossalstatuer lyser mod Træernes mørke Baggrund.

— Dette er virkelig pompøst! sagde Knagsted — Sikken en Mængde Sejrherrer, Preussen har haft!

Vognen naaede ned til Enden af den lange Allé i mindre end to Minutter.

— Vend Dig om, sagde Tolderen — saa skal Du se.

Clausen vendte sig og saa' som i et glimtende Syn de to Rækker skinnende Marmorfigurer og nederst nede som Afslutning den høje Obelisk med den gyldne Sejrsballeteuse paa Spidsen gnistrende i Formiddagssolen.

— Pragtfuldt!

— Pragtfuldt, ja; det er bare kedeligt, at hun deroppe ikke kan bevæge Armene! —

Saa fór de ned ad Thiergartenstrasse, hvor Millionjødernes Villaer ligger Side om Side med prangende Blomsterhaver foran. — Og mellem Urterne springer de nydeligste Raadyr og Harer; og bag Buske og Bladplanter titter skælmske Nisser og Nisinder frem med røde Tophuer over deres hæslige Porcellænsfjæs.

— Dette vilde faa Hjertet til at hoppe i Livet paa mine smaa Paludaner derhjemme paa Rørholm! sagde Tolderen. — Og sikken et Par dejlige Hunde dér!

Inden for et lueforgyldt Havegitter sad et Par vældige, blaa Grand Danois'er paa deres Haler og saa' ganske idiotiske ud.

— Var de ogsaa af Porcellæn?

— De var ogsaa af Porcellæn, ja, eller hvad det nu er for et Arkanum . . . Jeg synes for Resten, det er underligt, at man ikke har anbragt saadan et Par oppe foran Rigsdagsbygningen! —

Nu bøjede Vognen ned ad en Tværvej ind mellem Træerne. Her var friskt og svalt og ingen Porcellænsfigurer. — Endnu da!

Paa Bænkene derinde sad Ammer og Barnepiger i spraglede Nationaldragter: korte sorte Kjoler med brede,

kulørte Borter, sviklede Strømper og store, hvide, flagrende Hovedsæt. — De generede sig ikke, disse Damer; naar Børnene følte en eller anden større eller mindre Trang, knappede de ned, eller løste op og præsenterede alle Ungens ganske Herligheder lige i Aasynet paa de forbipasserende.

— De k u n d e dog gerne gaa ind mellem Træerne ... sagde Clausen uvilligt.

— Det synes jeg ogsaa, sagde Knagsted — Men det v i l de altsaa ikke.

Kusken kørte til Side paa Vejen; og Vognen holdt.

— Hvad er der nu paa Færde?

Det var et helt Optog, som kom dragende forbi:

I Spidsen red et Par middelalderlige Riddersmænd med Fjerhatte, Pludderbukser, Kravestøvler og guldbroderede Fløjelsvamse. De sad strunk i Sadlerne med den venstre Haand støttet ind mod Siden. Og Hestene var pyntet med „Skaberakker" og broget Lædertøj. — Tæt efter Forriderne fulgte Vogn paa Vogn, vel en tyve Stykker, prydede med Flag og Grønt og fulde af pludrende og leende Mænd, Kvinder og Børn. — I den midterste Vogn sad et Orkester paa 10—12 Personer, der truttede og trommede og trianglede, saa det klang i Skoven. — Under a l l e Vognene hang i svære Jernkæder dinglende Øltønder med Løvværk om Maven. — Og det hele Tog sluttedes af to beredne Landsknægte i Læderkøllerter og med opkrammede Faldehatte og lange, vimpelprydede Lanser. De pustede og stønnede under Stadsen, og Sveden drev dem i stride Bække ned over deres røde, grinende Ansigter . . .

Droskekusken saa' misundelig efter Toget og satte vemodig Vognen i Gang igen:

— Det var en „Schneider"-Forening, der holdt Skovtur, forklarede han.

Og man kunde se paa hans svømmende, drømmende, længselsfulde Blikke, at han med Glæde vilde have

trakteret Foreningen med et helt Dusin Patent-Sakse for at kunne have faaet Lov til at tage med.

— —

De kørte rundt ad en Mængde krydsende, grusbelagte Stier og brede, asfalterede Veje. Og stadig vekslede Omgivelserne. Snart var det, som befandt man sig i en ensom, vanrøgtet Skov, hvor Træerne groede, som de havde Lyst til, og hvor Grenene daskede den vemodige Kusk om Ørene og var ved at rive Voksdugshatten af ham. — Og snart rullede man hen ad store, lyse Avenuer med Sporvogne og Omnibusser og elektriske Standere. — Men hele Tiden var det Thiergarten.

— Schloss Bellevue! meldte Kusken, da Vognen passerede en stor, graa, toetages Bygning med spidstopløbende, teglhængt Tag over tvende Rækker høje, smalle Vinduer med Hundreder af smaa, skinnende Ruder . . .

I den øde, græsbevoksede Slotsgaard stod et Par rustne Kanoner paa deres Granitfundamenter og gloede dumttruende ud over Vejen.

— L'ancien régime! sagde Overlæreren; han kunde nemlig Fransk.

— Ja, sagde Tolderen — den gamle lykkelige Tid! Hvem der var sin egen Oldefader. Dengang var der da noget, man kunde ha' Respekt for.

— Mener Du det?

— Ja, det véd den sødeste Grød, jeg gør! Alt dette her med Frihed og Fremskridt og elektriske Sporvogne og styrbare Balloner gi'er jeg Døden og Djævelen! Man bli'er saa træt af det. Nej: Portner paa et gammelt Kongeslot før 1789 . . . det var Idealet!

Clausen vendte sig om mod Vennen og saa' indtrængende paa ham:

— Jeg vilde saa gerne tale rigtigt med Dig, Knagsted, sagde han — om alting . . .

— Tal væk!

— Jamen, bedst som vi saa taler, saa skær Du det hele i Stykker . . .

— Gør jeg d e t? Det er ikke rigtigt af mig. Men det er vist ogsaa kun, naar jeg er sulten.

Kun i en otte-ti Dage skulde Deherrer opholde sig i Berlin. Og Knagsted trak derfor sin Ven rundt paa Museer og Samlinger og i Teatre og i Varietéer, saa at de begge blev dødtrætte.

— Men Du maa ha' noget med hjem at leve paa, lille Clausen! . . . Saa gaar vi her ind! Det er Tøjhuset.

De gik igennem mange store og høje Sale, fyldte med Kanoner og Faner og Vaaben af alle Arter og fra alle Tidsaldere.

— Det er ikke noget at se paa! Kom bare med mig!

— Her er dog ellers mange interessante . . .

— Javel saa! Men kom bare med mig!

Og de travede og travede. Og Folk vendte sig og saa' efter den lille underlige, behaarede Mand, der trak af med den høje, smukke, barnligt-udseende Herre . . . En Sancho Pansa med en Don Quixote.

— Her er det, sagde Knagsted — her nede i dette Hjørne.

Og lidt efter stod de foran en stor, mangekantet Glasmontre, hvori der bag Ruderne saas Hundreder af Ordener og Medaljer i spraglede, mangefarvede Baand. Men øverst oppe i Montren, paa en lille fløjelsbetrukken Forhøjning laa en gammel, trekantet sort Filthat, rustrød af Ælde, forhullet og forrevet og paa enkelte Steder sammensyet med grovt, graasort Sejlgarn.

— Ser Du d e n? spurgte Tolderen i en næsten højtidelig Tone. — Ser Du den Hat der?

— Ja . . .

— Jeg kommer aldrig til Berlin, uden at jeg gaar her op og holder Andagt.

— Saa-aa . . . ? Og hvis er da den Hat? Overlære-

ren blev smittet af den andens Højtidelighed; han var ganske bleg.

— Det er Napoleon den Stores . . . !

— Napoleon den Stores?

— Ja . . .

Der blev en Pause paa næsten et Minut. — Man hørte Publikum rundt i Salene tale og le. Og ude Unter den Linden lød Raab og Vogntummel og Larm af brusende Liv.

— Véd Du, hvad jeg altid tænker paa, Clausen, naar jeg staar her?

— Nej . . . ?

— Jeg tænker paa, at hvis jeg uden at blive nappet kunde stjæle denne Hat og bringe den tilbage til Frankrig, saa gjorde jeg det, selv om jeg skulde blive radbrækket bag efter.

— Og hvad skulde saa det gøre godt for? spurgte Clausen uvilkaarlig.

Tolderen løftede Hovedet med et Ryk:

— Nej, sagde han smilende — nej, naturligvis har Du Ret, gamle Idealist! Hvad i hede Helvede skulde det „gøre godt" for? . . . Kom lad os saa gaa!

— Jamen Knagsted . . . Knagsted . . . !

Men Ekstolderen var allerede langt borte. — —

Da de paa Tilbagevejen kom igennem „Ruhmeshalle", standsede de et Øjeblik op foran det store, herlige Olietryk, der forestiller Kejser Wilhelm den Første som Triumfator i Guldkaret med seks hvide Heste for og omgivet af Generaler og Balletdanserinder.

— Det er virkelig smukt, sagde Knagsted — virkelig smukt! Men da jeg sidst var i Berlin, saa' jeg et „Ansichtskart" af Bismarck, der bliver modtaget i Himmelens Vinterhave af Steen Peder og nogle andre salige . . . det var dog alligevel næsten endnu smukkere!

Udenfor piskede Regnen. — Der lød en ustandselig Plasken og Siven ind fra Gaden; og Lindetræerne derude stod og saa' højst melankolske ud med deres dryppende, dyngvaade Blade.

Knagsted sad nede i Hotel du Nords Læsesalon og drak Morgenkaffe. Lokalet var øde, mørkt og tomt; han var den eneste Gæst, der endnu var krøbet ud af Sengen. Og Klokken var endda godt paa Vej til ti.

Han gabede og skudrede sig og mumlede halvt højt:

— At man ikke bliver Delirister til Hobe . . . .

Døren ud til Forhallen blev rask aabnet, og en ung Mandsperson traadte fløjtende ind. Men straks han opdagede Herren henne ved Kaffebordet, holdt han inde med Musikken og satte sig stille hen ved Vinduet og saa' ud over „Linden". — „Han var høj, slank og velskabt med blondt, lokket Haar og et smukt formet, noget solbrændt Ansigt, der lyste af Ungdom og Livsmod" . . . som der staar i Romanerne. Og han syntes at bryde sig Fanden om Regnen; sad ligefrem og smaahoppede paa Stolen af bare Velvære.

Knagsted skulede over sin Kaffekop hen mod ham:

— Hum . . . svært saa h a n ha'de Raad til at rutte med Humøret! Det var sgu længe siden, at en anden En ha'de været s a a velbeslaaet! . . . Men, hvor ha'de han set det Mælkebrøds-Aasyn før, og de „Lokker" . . .?

Den unge Mand, som vist følte, at han blev iagttaget, vendte sig fra Vinduet og saa' hen mod Tolderen. Han syntes at studse; og ganske uvilkaarlig rejste han sig halvt op fra Stolen og bukkede:

— Godmorgen . . .

— Godmorgen . . . hilste Knagsted noget modvilligt — Saa De er dansk?

— Ja . . .

— Jeg synes, jeg skulde kende Dem . . .?

— Ja, jeg synes ogsaa . . .

Pludselig gled der et Smil over Tolderens Ansigt:

— De er jo Studenten fra Charlottenlund!

Den unge Mand smilede ogsaa og rødmede:

— Ja . . . Og De er en af de Herrer, der sad paa Bænken, og . . .

— . . . og saa' Skandalen, ja! Men hvor er Pigebarnet?

Studenten rødmede endnu dybere:

— Hæ . . . lo han genert — hun ligger oppe og sover.

— Er I rendt hjemmefra?

Nu lo den unge Mand højt:

— Nej . . . næ . . . nej! Vi er ude at rejse med hendes Mo'er!

— Gratulerer!

— Tak . . . hæ . . .

— Naa ja, det har jeg nok for Resten gjort én Gang!

— Ja . . . hæ . . . Men da ha'de vi ikke sagt det endnu . . . (Pludselig lyste der to smaa skinnende Lyksalighedsblus frem i hans Øjne:) — Der er hun!

Døren til Forhallen var igen bleven aabnet, og en ung Dame viste sig paa Tærskelen:

— Hugo, Mo'er venter . . .

Ogsaa hun var lys og blond og straalende som en . . . som en Søndag i Maj!

— Hugo, Mo'er venter . . .

— Ja, nu kommer jeg!

Studenten havde rejst sig og bukkede nu let hen mod Knagsted som til Afsked.

— Aa, maa jeg ikke se hende rigtigt . . .? Tolderen blev selv højst forundret over, saa blød og bedende hans Stemme lød.

Den unge Mands Øjne lyste:

— Jo! sagde han og gik hen og tog Hjentenskær'en ved Haanden — Hun er ogsaa nok værd at se paa! . . . Her er en Herre, som gerne vil hilse paa Dig,

Agnes! (Han førte hende nærmere hen til Bordet:) Kender Du ham ikke?

— Nej . . . sagde hun forvirret — næ-æ . . .

Studenten lo højt.

— Jeg er „Livsens Ondskab"! sagde Knagsted med mørk Stemme.

— Livsens . . .?

— Livsens skinbarlige Ondskab, ja!

— Jamen, Hugo, jeg . . .

Studenten stod ubarmhjertig og nød hendes Hjælpeløshed. — Men saa fik han alligevel Medlidenhed:

— Skal vi ikke fortælle hende, hvem . . .?

— Nej! Næ-e! sagde Knagsted afgjort.

I det samme kom Clausen ind af Døren . . . morgenfrisk, ren og munter.

— Og dér er „Livsens Godhed", smukke Frøken! præsenterede Tolderen.

— Ja! sagde Studenten og hilste overrasket — der er virkelig den anden!

Overlæreren stod som Loths Hustru.

— Ja, gaa saa, Børn! nikkede Knagsted — Og Tak, fordi I har vist Jer!

— Jamen skal vi ikke . . . . skal vi ikke præsentere . . .?

— Nej! Gaa saa!

Den unge Mand lo igen, saa det klang i Stuen:

— Dette hér er virkelig et morsomt Rejseeventyr! . . . Kom saa, Agnes!

Og de gik. — Og udenfor piskede Regnen.

Overlæreren var bleven staaende midt i Værelset. Han saa', reverenter talt, ligefrem dum ud.

Knagsted sad stadig ved sin Kaffe:

— Det er et kedeligt Vejr i Dag, Clausen; vi kommer vist ikke til Potsdam.

— Nej . . . Hvem var de to unge Mennesker?

— Har du bestilt din Morgenmad?
— Ja-a jeg har . . . Hvem var de to?
— Naa, Du lagde ogsaa Mærke til dem . . .
— Lagde Mærke til dem . . .! Ja, det var jeg da nok nødt til!
— Det var „Livet“ og „Lykken“, lille Overdrev.
— Kendte Du dem?
— Nej . . .
— Du talte da med dem!
— Ja-a! . . . Der er din Kaffe.

En Kellner kom ind med en Kaffeopdækning paa en Bakke, som han vilde stille fra sig paa Tolderens Bord.

— Nein! sagde Knagsted bidsk — nicht hier! . . .
— Da! sagde han og pegede paa et Bord helt ovre i det modsatte Hjørne — Ich will nicht Gesellschaft haben in dieses böses Gewitter!

Opvarteren knækkede sammen og skar en frygtelig Grimase for at bevare sin Kellner-Anstand (det saa' ud, som om han fik Mavekneb) og satte Bakken bort paa det anviste Bord og forsvandt.

Clausen sjokkede hen og satte sig:
— Du har nu Luner, Knagsted!
— Det har jeg sgu!

Saa blev der Tavshed. Man hørte kun Knivenes og Teskeernes Raslen. — Og udenfor piskede Regnen.
— Det er et kedeligt Vejr, Clausen.
— Ja.
— Vi kommer vist ikke til Potsdam i Dag.
— Nej.
— Smager Kaffen godt?
— Ja.
— Er Du arrig?
— Nej.
— Men fornærmet?
— Hum . . .

— Jeg skal sige Dig, Clausen, satte Knagsted saa pludselig i — jeg bliver altid i saadan et væmmeligt Humør, naar jeg ser saadan to unge, glade og forelskede Mennesker.

— Det er der da ingen Grund til.

— Jo, der er, lille Clausen, jo der er! . . . for et tænkende Menneske da! Nu kan Du jo sige som saa, at jeg kunde la' være med at tænke; men det er slet ikke saa nemt, naar man er vant til det! . . . Og naar jeg ser saadan to . . . Perlehøns, der tror, at det ganske Liv bare er Skovbal med kulørte Lamper, saa kan jeg ikke lade være at spekulere over, hvilke smaa søde Nederdrægtigheder Jeres kære Fader Zeus nu har udspekuleret for riglig at ramme dem i Centrum.

— Hum . . . Hvem var de to unge Mennesker?

— Ved Gud i Himmelen, Clausen, om jeg véd det. Men det synes jeg ogsaa kan være ganske ligegyldigt. De er glade og „lykkelige" . . . ergo skal de „krebses".

— Naa-aa, det er jo da ikke sikkert . . .

— Ligesaa sikkert, som at Du har over et halvt Dusin ufuldkomne Halehvirvler!

— Hum . . .

— Vil Du høre min nye Theori, Clausen?

— Har Du nu lavet noget nyt Vrøvl igen . . .

— Ja . . . Da nu Menneskene skal pines, og det er jo in confesso, saa mener jeg, at vilde det være meget bedre, at de begyndte med at ha' det ondt!

— Hum . . .

— Og man burde til den Ende pine og plage sine Børn paa alle Maader . . . ja vi to har jo ingen, og det er vel i Grunden det eneste hæderlige ved os! . . . Men de, der har Børn, burde prygle dem og sulte dem og knibe dem og gi' dem kolde Styrtebade med Isklumper i, lige til de blev konfirmerede! Hvor himmelfornøjede vilde Ungerne saa ikke være, naar de

slap bort fra Hjemmet! Og hvor lys og yndig vilde Nutiden og Fremtiden saa ikke altid staa for dem, naar de tænker tilbage paa deres Barndom!

— Hvis nogen hørte Dig tale saadan, Knagsted, saa vilde de tro, at Du var gal.

— Ja, det vilde de; men det tror man jo til at begynde med om alle store Reformatorer! . . . Næmen, hør nu videre: Nu derimod kæler og hygger man paa alle mulige Maader om Børnene; man pakker dem i Bomuld og gi'er dem Pandekager og Brystsukker og Sødmælk og Nøddekerner . . .

— Jamen, det er jo da netop smukt!

— Det er idiotisk! for Følgen er bare den, at saasnart der, naar de bliver voksne, hænder dem noget ubehageligt, saa bli'er de melankolske og sentimentale og længes efter deres Barndom og puster og stønner og snyder Næse og mener, at den Tid var rigtignok den herligste i hele deres Liv!

— Jamen . . .

— Hold Bøtte! . . . Medens de derimod, hvis de var opdraget efter min Theori, vilde gnide sig fornøjet i Hænderne og sige: Aha, ja, dette hér kan være galt nok; men vi ha'de det Satantame tusinde Gange værre, da vi var Børn, med de Rakkerpukler af Forældre, vi var begavet med! . . . Og saa vilde de ta' fat paa deres Arbejde og fløjte en en lystig Vise og være henrykte over, at det værste var overstaaet.

— Du har vist haft en ulykkelig Barndom, Knagsted . . .

— Jeg!? . . . Fruentimmerraisonnement! Jeg har jo netop haft det saa vidunderligt, kolossalt, himmelblaat dejligt, da jeg var Barn, at det er Skyld i, at jeg nu er det væmmelige, gamle, gnavne, uhelbredelige Hulepindsvin, jeg er! . . . Vilde Du gerne vide, hvem de to Amoriner var før?

— Ja . . . ja . . .

— Det var de to stakkels unge Mennesker, vi saa' falde i Armene paa hinanden i Foraaret ude i Charlottenlund.

— Nej, v a r det . . .! sagde Clausen, og hans Ansigt lystes op af et stort fornøjet Erindringssmil.

— Og hvad trór Du nu, din lille Vorherre har i Baghaanden til d e m?

— I Baghaanden . . .? gentog Clausen usikkert.

— Ja . . . Tror Du, de kan gifte sig straks?

— Næ-e . . ., de er jo saa unge endnu . . .

— Naa, ja . . . ja, saa faar h a n jo nok med Guds Hjælp den „galante Syge" og smitter h e n d e!

— Isch! Overlæreren rejste sig saa hastigt, at hans Stol væltede — Du e r nu et S v i n, Knagsted!

Tolderen saa' roligt hen paa ham:

— Tror Du maaske at jeg siger den Slags Ting for min F o r n ø j e l s e s Skyld?

De sad i „Wintergarten"s uhyre Rum ved et Bord oppe paa „Terrassen" og indtog deres Hamburger-Huhn à 5 Mark pr. Høne. —

Salen laa i Halvmørke, Tæppet var oppe, og rundt paa Scenen boltrede sig „Die zwei Polos Exentrics", rev Øren og Næser af hinanden, flaaede hinandens Klæder i Laser og traadte hinanden midt i Ansigterne — alt til Publikums udelte Tilfredshed . . .

En yngre, velklædt Herre kom hurtig gaaende hen mellem Bordene. Lige ud for det Bord, hvor Knagsted og Clausen sad, standsede han pludselig; og uden at sige et Ord lod han sig falde ned paa en Stol, smed sig med Armene ind over Dugen og skjulte Ansigtet i Hænderne.

I det samme gik Tæppet ned, Salens elektriske Lamper tændtes paa ny, og Bifaldsklappene raslede som et Hagelvejr hen gennem Rummet . . .

De to Venner skævede om mod den sælsomme unge Mand, der nu sad oprejst med Hovedet støttet i den ene Haand. Han synes ikke at ænse Larmen og Lyset og Menneskene omkring sig; sad bare og stirrede ud i Luften med nogle underlige store, glansløse graa Øjne. Undertiden bøjede han Kroppen krampagtig sammen og bed sig i Underlæben. Det saa' ud, som om han gjorde Vold paa sig for at beherske en frembrydende Latter eller Graad.

Clausen rykkede uvilkaarligt nærmere hen til Knagsted:

— Det var da en uhyggelig Bordfælle, vi dér fik! hviskede han.

— Ja-a; men Du kan jo lade være med at se paa ham, sagde Tolderen. —

Tæppet gik atter op. Lyset i Salen dæmpedes. Og „die creolische Sängerin Miss Morcasschani" begyndte at slaa sine kraftige Triller.

I samme Øjeblik brast den fremmede ud i en høj, fnisende Latter: Haa, haa, haa-aa! sagde han, men slog saa en Haand haardt ind mod Munden, saa at Resten af Latteren druknede i en halvkvalt, hvislende Fnisen.

— Han maa jo være gal! hviskede Clausen — Skal vi ikke hellere flytte os?

— Nej, sagde Knagsted — han interesserer mig . . .

Sangerinden nede paa Scenen skreg op, saa det rungede, slog ud med sine brune, juvélprydede Arme og vrikkede frem og tilbage over Scenegulvet paa sine højhælede Sko . . . Saa standsede hun pludselig midt i et Vers, slog det ene Ben højt op over Hovedet og ned igen, og op igen og ned igen i sindssvag Hast og løb ud. — Publikum jublede. Damen kom ind og slog en Saltomortale. — Publikum skreg. Og hun kom atter ind og slog to Saltomortaler, medens hun samtidig intonerede Juvélarien af Faust.

Og Publikum hvinede af Henrykkelse . . .

Den unge Mand havde ikke et Sekund haft sin Opmærksomhed henvendt paa, hvad der foregik paa Scenen. Men han syntes dog at være bleven Herre over sine Anfald. En Kellner bragte ham netop nu et Glas Øl, som han med en hurtig, næsten rovbegærlig Bevægelse greb og satte for Munden. Men midt under Nedsvælgningen tog Latteren paa ny Magten fra ham, og han satte lynsnart Glasset fra sig og borede med et Udtryk af vild Rædsel alle ti Fingre langt ind mellem Tænderne. Og saa bøjede han Hovedet dybt ned mod Brystet, medens hele hans Legeme vred sig af en indvendig lydløs Latter.

— Nej, Knagsted, jeg kan ikke holde ud at se paa det Menneske!

— Hyss! Nu gaar Tæppet op.

Dennegang laa Scenen ganske i Mørke. „Serpentinetänzerin Miss Lydia Dobranow" skulde give et pragtfuldt Nummer: „In Feuer und Flammen". Det skulde forestille en Nonne, der blev brændt. — Hun kom ind, hyllet i en sid Kappe; og kun hvor hun gik frem, var der Lys; det fulgte enhver af hendes Bevægelser. — Saa blev Kappen pludselig ligesom revet af hende af en usynlig Haand inde i Mørket; og hun stod tilbage som nøgen i et stramtsluttende, kødfarvet Trikot. — Langsomt steg hun op paa Baalet og knælede ned som i Bøn; men den samme usynlige Haand, som før rev Kappen af hendes Skuldre, syntes nu at tvinge hende til atter at rejse sig. — Baalet blev antændt, og Flammerne begyndte at slikke smaa og viltre op om hendes Fødder. Hun hævede bønfaldende Hænderne mod Himlen; men Ilden voksede og voksede: røde og gule Luer slog op om hende. Det var, som hørte man et Skrig, og hun vred og vaandede sig i Dødsangst. — Højere og højere steg Luerne; de slog sammen om hendes Hovede, og man saa' hendes hvide Legeme krympe sig bag dem. — Saa strakte hun paa ny begge Armene frem for sig, fægtede med

dem i Luften, vaklede, sank i Knæ og rejste sig igen, udstødte derpaa et hvinende Skrig og styrtede forover ned i Ilden! — I samme Nu var Scenen atter mørk, Lyset paa Tilskuerpladsen tændtes, og Orkestret faldt i med et larmende Musikstykke, mens Publikum brølede af Begejstring . . .

— Haa — haa — haa! Den unge Mand havde presset sine Hænder haardt imod Tindingerne, Sveden løb ham ned over Ansigtet, og han var ved at kvæles af Latter. — Men saa, pludselig, drejede hans Øjne sig rundt i deres Huler, han greb et Par Gange krampagtig frem for sig ud i Luften og sank derpaa som ramt af et Kølleslag bardaus ned paa Gulvet.

Et Par Kellnere kom løbende til og bar ham bort. Og der opstod nogen Uro mellem Publikum. Dog ikke megen . . .

Signalklokken lød, Lyset i Salen dæmpedes, nu kom Slutningsnummeret: „Levende Billeder" — —

Og det Billede, der behagede Publikum mest, var et grinende Skelet, der tog sit Hovede af og slog paa Tromme paa det med en af sine Laarknogler, medens det samtidig dansede en vild Niggerdans og til sidst i en hvirvlende Pirouette raslede aldeles sammen og forsvandt i Jorden . . .

Hvorpaa Orkestret intonerede: Heil Dir im Siegeskranz . . ., og Publikum oprømt forlod Lokalet.

— Sanssoucipark!

— Jawohl, Herr! . . .

Kusken kravlede op paa Bukken og piskede løs paa sin Antikvitet af en Hest, der satte af Sted med et Spring, saa at dens Herre var ved at gaa bagover ned mellem sine Passagerer . . .

Der lød en bragende Latter fra de andre Droskekuske paa Pladsen!

— Manden er vist fuld . . . hviskede Overlæreren ængstelig.

— S n y d e . . .! sagde Tolderen.

— —

Potsdam er den yndigste og hyggeligste lille Provinsby at se til med smaa, lave Huse, smalle Gader, toppede Brosten og Græs paa Fortovene.

Men saa har den jo desværre ogsaa Soldater og Kaserner og militære Vajsenhuse og et kongeligt Slot, et „Schauspielhaus", en fem-seks Kirker, utallige „Denkmaler" og Mausoleer og Gravkapeller og Fanden og hans Oldemor og en „Brandenburger Thor" . . .

Munden stod ikke lukket paa den bierholdige Kusk, alt som de fór frem gennem Gader og Stræder og over Broer, Pladser og Torve. Han snakkede i den Grad, at han glemte Hesten, og naar denne saa af egen Drift svingede om Gadehjørnerne, vippede Manden paa Bukken helt om paa den ene Skinke og stod mange Gange paa Nippet til at styrte hovedkulds ud af Vognen:

— D a liegt das R a t h a u s! Und d a liegt der P a l a s t B a r h e r i n i! Und d a die K o m m a n d a n t u r! Und d a die G a r n i s o n k i r c h e mit einem schönen Glockenspiel: „Lobe den Herrn . . .", und: „Üb immer Treu' und Redlichkeit . . ."

De rullede ud gennem „Brandenborg Thor" og over „Louisenplatz", forbi „Friedenskirche" og holdt omsider foran „Grünen Gitter".

Kusken slog bredt ud med Haanden:

— Hier, meine edlen, hochwohlgeborenen Herrschafen, tritt man in den Park von Sanssouci!

Herrerne steg af; og Knagsted gav den hochwohlbetrunkne Vognstyrer et Tomarksstykke. Hvilket rimeligvis var Foranledningen til, at Fyren satte sin Hat ned mellem sine Fødder og kørte bort med bart Hovede og

en Ærbødigheds-Duvning, som det mindst tog ham tredive Sekunder igen at komme i Ligevægt efter.

— —

Saa stod de i den vidunderlige Park med dens herlige Lindealleer, dens Fontæner, Statuer, Terrasser, Orangerier og pragtfulde Blomsteranlæg.

Knagsted standsede lige inden for Porten:

— Ja, her i denne skønne Have, lille Clausen, sagde han — holder jeg egentlig mest af at vandre alene . . .

Overlæreren saa' betuttet ud:

— Jamen, kære, det kan Du jo da saa godt . . .

Tolderen stak venlig sin Arm ind under hans og trak ham med sig:

— Du lod mig ikke tale ud, sagde han — Jeg vilde ha' fortsat som følger: . . . m e n jeg er meget henrykt over, at jeg har dig med; thi din yndige Nærværelse og herlige Snakkesalighed befrier mig fra det dybe Tungsind, som altid slaar ned i mig paa slige Ingemannske Steder som dette! Jeg er jo nemlig, min gode Clausen, trods din og alle andre renlivede Borgerinders Dom, en særdeles overordentlig „poetisk" Hankat. Suset af disse historiske Træer og Synet af disse vejrbidte Marmorfigurer, disse Springvand, disse Bænke, disse Terrasser, dette Slot . . . a l t s a m m e n fylder det mit saakaldte Hjerte med en bittersød Længsel efter de svundne hellige Tider, da Kongerne var Konger af Guds Naade og gik Morgentur i Scepter og Krone . . . da ingen Gade i Verden var bredere end Vimmelskaftet; og da man var fire Uger om at rejse fra København til Hamburg. — —

Se nu paa Terrasserne dér . . . Ser Du ikke den lille, magre, drengesplnkle Friedrich der Grosse komme vandrende der ned af med „Uhyret" Voltaire ved sin Side. De er begge sirlig klædte i Knæbenklæder, Spændesko, Allongeparyk og Kniplingsmanchetter. Deres

smaa brune Øjne stikker og flammer. De disputerer. Den lille, store Konge stamper i Marmorfliserne, saa Pudderet staar ham som en Sky om Hovedet. Han sparker rasende til en af sine Vindspillere, saa at den hylende trimler ned ad Trinene. Han vil ha' Ret! Vil! Vil! Han tror paa intet uden sig selv. Det er ham, der har opbygget Preussen. Han er Grundstenen, hvorpaa det hele Rige hviler. Og han véd det! Naar han løfter sin Drengehaand, bøjer hans hele Hofstat sig mod Jorden. Og over de bøjede Hoveder lyser hans blege, nervøse Smil haanligt, fuldt af Foragt . . . og Medynk. — Han har hørt Voltaires Navn; og han har læst Voltaires Bøger. Og en Dag har han sagt til sig selv: Jeg vil se ham! Maaske er han stærkere end jeg! — Og Voltaire kommer (han er jo kun Digter). — Og de disputerer. Ordene fyger imellem dem. Ingen af dem vil give sig over. — Men Kongen sejrer; han føler med sig selv, at ogsaa her er han den stærkeste. Og hvorfor? Fordi han tror paa intet, intet! uden paa sig selv. — Digteren derimod, Filosofen, tror paa sine „Idéer", sine „Idealer"; han vil vælte den gamle „Moral" og bygge en ny op, og den skal blive den saliggørende! — Kongen lér, saa det gjalder under Træernes Kroner: Moral! og Hans Majestæt løfter Skødefrakken til Side og slaar sig paa sin spidse Bag. — Saa skilles de, hadefulde, indædte, forbitrede. Og Voltaire forlader Slottet og sværger paa, at han aldrig vil vende tilbage. — Men Kongen pønsker og pønsker. Han har i et svagt Øjeblik nedværdiget sig til at tænke, at denne „filosofiske Digter" maaske var hans Ligemand. Dette maa hævnes! — Og han finder paa Raad. I en venskabelig Skrivelse kalder han Digteren tilbage . . . og naturligvis kommer han, glemmende sine Eder (han er jo Digter). — Da er det, at den lille, store Drenge-Konge har ladet indrette til ham det Værelse, hvor alle en Digters

Lyder, Fejl og Laster glor ud fra Vægge, Døre, Loft og Møbler . . . Og man hører endnu den Dag i Dag Hans Majestæts Latter flænge Luften! — —

Og nu, lille Clausen, kan Du jo gerne sige, at al denne lange Snak kommer ikke Sagen ved; og naturligvis har Du Ret: hvad der er dødt, er dødt! Men alligevel spør' jeg Dig: hvem gaar nu og spiller Herrer i disse Sale og i denne Have og paa disse Terrasser? Du og jeg og Skræddermester Kümmel fra Berlin og Margarinefabrikantinde Petersen fra Aarhus. Og beglor og befamler og besnuser . . . og altsammen for 25 Pfennig! . . . Værs'artig, meine edlen, hochwohlgeborenen Herrschaften, nur fünfundzwanzig Pfennig pro persona, und Trinckgeld nach Belieben!

— Gaar Du med herind? Jeg skal ind at friseres.

— Ja gerne.

— Skal der ikke ogsaa rodes lidt op i dine Lokker?

— Nej, jeg er nylig klippet. Men jeg vil gerne gaa med ind. Det kan jo være morsomt at se, hvordan det gaar til paa en tysk Frisørsalon.

— Ja, Du kan tro, det skal blive morsomt! . . . Men Du maa love mig en Ting, Clausen; og det er, hvad der end sker, og hvad jeg end maatte foretage mig, saa holder Du ren Mund. Ikke med en Mine maa Du forraade den Bevægelse, Du rimeligvis vil komme i.

Overlæreren saa' noget reserveret ud:

— Hvad har Du da i Sinde? spurgte han.

— Jeg „har i Sinde", Du kære! sagde Tolderen med et næsten „djævelsk" Smil — bare at lade mig vaske og strigle og salve og parfumere, som ingen er blevet det siden Roms Forfaldstid!

— Det bliver skam interessant!

— Det gør det! . . . Du lover altsaa hverken at give dit Bifald eller dit Mishag til Kende, hvad der end maatte forefalde?

— Ja!

— Godt! . . . Kom saa!

Og de gik ind i den Frisørforretning, der ligger ved Unter den Linden omtrent lige over for Kafé Bauer. —

Clausen satte sig straks i et Hjørne af Lokalet og gav sig til at studere Billedblade; medens Knagsted med faste Skridt besteg en Guillotine. Der var fire af disse Helvedesmaskiner; og i de tre af dem laa der allerede hvidklædte Syndere. Ogsaa Knagsted blev ført en Messesærk og overgav sig værgeløst paa Naade og Unaade. Sakse, Kamme, Børster og glohede Krøllejærn dansede i Hænderne paa Mester og Svende. Det var som i et middelalderligt Torturkammer. Bødlerne stod ivrigt bøjede over Ofrene og jog Instrumenterne i dem. Og stundom hørtes en hvislende Lyd; og der lugtede svedent.

Knagsted behandledes af selve Mestermanden, en lille, blond Jøde med Rovnæse og vaad Mund. Han fór med Lidenskab rundt i Tolderens kraftige Haar og Skæg. Totterne fløj for Saksen og plettede den hvide Særk som Hermelinshalerne Foret paa en Kroningskaabe. Og han konverserede, saa han svedte. Men Knagsted sagde ikke et Muk. —

Saa blev Klipningen overstaaet, og Friseringen begyndte. Mester hentede frem af Glasskabene langs Væggene uhyre Krukker og Flasker, som han præsenterede Tolderen og spurgte, om han vilde prøve det? Det var aldeles enestaaende!

Knagsted nikkede. Og Mester aabnede for Sagerne smurte ind og salvede og parfumerede. Lidt efter lidt dryppede Tolderen ligefrem af Olie og stank dertil som en „Halvdame". Men han rørte sig ikke, gjorde ingen Indsigelser, lod sig urokkelig besmøre. Kun

skævede han af og til hen mod Clausens Hjørne og saa' da Vennens Øjne store og runde over Bladene. —

Nu var ogsaa Balsameringen til Ende. Knagsted turde ikke se sig i Spejlet.

— Wie viel? spurgte han med bortvendt Blik.

— Ein Mark funfzig . . . Om Herren ikke vilde ha' et Par Bartbind? De var aldeles enestaaende, storartet, udmærket fortræffelige!

— Jo.

— Hvor mange? Et halvt Dusin maaske?

— Ja.

— Og her var en Tand- og Neglebørste, aldeles kolossal brillant! Ønskede Herren et Par af dem?

— Ja.

— Og denne Rygfrotterer? Prinsen af Schaumburg-Lippe betjente sig af Magen til den!

— Ja, det var bedst ogsaa at faa en Frotterer . . . Hvor meget blev det ialt?

— Var der ikke andre Ting, som . . .?

— Nej Tak. Hvor meget skal De ha'?

Mester gav sig ivrigt til at tælle sammen. Hans Fingre dirrede af Forretningsglæde: Flaskerne, Krukkerne, Bartbindene, Neglebørsten, Tandbørsten, Rygfrottereren . . . . Femogfyrretyve Mark og tredive Pfennig!

Knagsted betalte en Mark og halvtreds for Friseringen:

— Om Hr. Frisøren saa vilde sende det andet hen paa Hotellet.

Mester blev lidt bleg:

— Hvilket Navn?

— Baron (Hér tabte Overlæreren Avisen) Baron Kopperhielm, Stockholm. Hotel Kaiserhof.

— Om . . . om den naadige Hr. Baron ikke havde et Visitkort?

Knagsted aabnede standsmæssigt sin Tegnebog:

— Nej, han havde intet Kort hos sig, saa' han . . . Men ha'de ikke Hr. Frisøren Papir og Blyant?

— Ok, jo, bevares, Masser!

Og da Tolderen havde faaet det ønskede, skrev han med fast og paalidelig Haand:

Baron Arvid Kopperhielm,
Stockholm,
p. t. Hotel Kaiserhof.
Bitte zahlen!
Kopperhielm.

— Værsgod!

Mester genvandt øjeblikkelig sin naturlige Ansigtsfarve og fulgte krum af Højagtelse de to Herrer helt ud paa „Linden":

— Danke sehr, gnädige Hrr. Baron! . . . Auf Wiedersehen!

Knagsted lettede venligt paa Hatten og sagde med et hjertevindende Smil:

— Du kan rende og hoppe, kan du, din Tyverad!

— —

Næppe var de kommet omkring Hjørnet af Friedrichsstrasse, saa gik der Hul paa Overlæreren:

— Men Knagsted, dog, sagde han i den dybeste Forargelse — det var jo ligefrem Bedrageri!

— D e t var det! nikkede Tolderen — Men jeg h a ' d e nu svoret paa at hævne mig paa den Ka'l! Første Gang, jeg var her i Berlin for et Par Aar siden, gik det mig akkurat paa samme Maade inde hos ham. Han fidtede mig ind med alt sit Skidt og Møg. Jeg var jo uskyldig den Gang og troede, at det hørte med til samme Betaling. Men da jeg saa skulde gaa, tvang han mig til at gi' femten Mark for alle hans Krukker og Flasker. Jeg turde ikke andet, da han holdt et frygteligt Halløj og talte om Politiet. Men n u, nu er man jo bleven klogere!

— Jamen . . .

— Nej, aldeles ikke! Det er ogsaa en af Jeres „ethiske“ Taabeligheder, at man skal vende det højre Øre til, naar man har faaet En paa det venstre! Sludder! Tror Du, at Napoleon, Bismarck og Wilhelm Beck nogen Sinde har gjort d e t! . . . Og saa hørte han deromme jo desuden til det fornuftige g a m l e Testamente, der siger Øje for Øje, Tand for Tand . . . og Pomade for Pomade! Hævnen er sød, lille Overmand! Og jeg er endogsaa saa raffineret, at jeg vil gi' fem Mark til en Kirkebøsse, om jeg kunde sidde i et af Mesters Glasskabe ng se hans Ansigt, naar Budet kommer tilbage fra Hotel Kaiserhof!

Det var sidste Aften i Berlin. — De to Venner havde været i Teatret og hørt Operaen „Falstaff“ og glædet sig over de tyske Han- og Hunsangeres herlige Toner og vidunderlige Plastik.

Derpaa havde de spist til Aften i en Restaurant i Friedrichsstrasse lige over for Banegaarden — en af disse Bier-Restauranter, hvor man ikke bør vove sig ind uden at være iført Fedtlæderstøvler, eller i det mindste uhullede Galocher, hvis man vil undgaa at paadrage sig en Halskathar eller en Lungebetændelse. Hele Gulvet midt op igennem Restaurauten, lige fra Indgangsdøren til Buffeten, flyder med Øl. Kellnerne farer i lange Rækker frem og tilbage med seks à otte Seidler hængende paa hver Haand; Skummet flyder over alle Bredder og laver den ganske Passage til et Vadested, hvori ældre sensible Herrer meget godt kan hente sig diverse Pinde til deres ærede Ligkister. Thi det er ikke godt at sidde med vaade Fødder!

I det hele taget: hvis Dante havde levet nu om Dage og i Tyskland, vilde en af hans Helvedesstraffe upaatvivlelig være bleven kaldet: „Ølkarret“ eller maaske „Spundshullet“. Og han vilde omstændeligen have be-

skrevet, hvorledes tyske Mænd og Kvinder svømmede nøgne rundt deri og lod sig Øllet strømme ind gennem alle Legemets større og mindre Aabninger og svulmede op og lignede uhyre Skindsække, uden Lemmer og uden Ansigtstræk, drivende blot rundt som store bugnende Svine-Blærer, fyldte med Øl. Og lidt efter lidt vilde Blærerne, synke ned i Øl-Havet, indtil de, naar de var fulde til Randen, sprang med et Knald og et Sprøjt og tømtes og steg op over Havet igen og begyndte forfra atter at fyldes for igen at tømmes og paa ny at fyldes indtil Evighedens Evighed . . .

— —

Da de to Rejsekammerater var kommet hjem paa Hotellet og havde faaet skiftet Sko og Strømper, sad de inde paa Knagsteds Værelse og røg deres Piber (lange Porcellænspiber, som de havde bragt med sig fra det kære gamle Danmark) og nippede til en mild Sodavand med Whisky. Og da de i et Par Timers Tid havde talt op ad Stolper og ned ad Vægge (Munden staar jo sjælden lukket paa danske Mænd; det skal i Følge Statistikken endogsaa være den Nation, der taler mest i Søvne!), rejste Knagsted sig endelig fra Bordet og sagde:

— Naa ja, saa skal vi vel til Sengs, gamle Overdrev! Og saa snører vi altsaa i Morgen vore Sandaler og drager videre ud i den uendelige Verden!

— Ja . . . til Dresden! smilede Overlæreren forventningsfuldt.

— Til Dresden, ja! . . . Og hvad er nu dit uforgribelige Indtryk af det hidtil foretagne?

— Jo-o . . .

— Ikke mere? Du er et utaknemmeligt Asen!

— Nej, nej, Knagsted, forstaa mig ret! Her er jo meget smukt og morsomt og mærkeligt . . . Men vil Du nu tro mig: Der er jo Ting, som man saadan hele sit Liv igennem har gaaet og tænkt paa og ønsket at se, fordi man har læst om det og hørt om det og

forestillet sig det som noget ganske vidunderligt . . . som nu for Eksempel her i Berlin „Unter den Linden!“ Jeg forsikrer Dig, at lige fra jeg var en lille Dreng og første Gang læste om „Unter den Linden“ i min Geografi . . . jeg tænkte mig det som noget uhyre, noget overvældende noget, der ganske vilde betage en Aandedrættet . , . alene Navnet klinger jo som den sødeste Musik! Og saa kan jeg ikke sige Dig, hvor ligefrem p i n l i g t et Indtryk, det gjorde paa mig, den Aften vi kom kørende fra Jernbanen, og Du pludselig sa'e: Her er „Unter den Linden“! Det var, som nogen havde givet mig et Slag . . . Først troede jeg, at Du vilde drive Spøg med mig, og smilte bare triumferende ved mig selv og tænkte: Nej, han skal ikke narre mig, jeg ved bedre Besked! . . . Men da det saa gik op for mig, at Du havde Ret, og at det virkelig v a r „Unter den Linden“, saa forsikrer jeg Dig, Knagsted, at jeg kunde gerne ha' g r æ d t, saa flov og skuffet blev jeg ved at se disse stakkels forkrøblede Træer! Jeg ha'de jo tænkt mig Træerne saa vældige og store og skyggefulde, at det vilde være et helt Eventyr engang at faa Lov at vandre under dem! Træer med Kroner som Skove og Stammer som de tykkeste Master . . . og saa stod her kun disse! Det var væmmeligt, v æ m m e l i g t! Jeg har jo nu ganske vist senere set mange skønne og herlige Sager hernede, d e t har jeg, og det er jeg ogsaa taknemmelig for . . . men denne første Skuffelse med „Unter den Linden“ kan jeg alligevel ikke forvinde.

Knagsted havde under denne lange Svada atter sat sig. Han sagde ikke noget. Men han dampede og dampede paa sin Pibe, alt medens han smilede overbærende som en forstandig Fader. Han lignede en lille Gud, der lytter til et sølle Menneskes barnagtige Klagemaal.

Clausen saa' hen paa ham med et Blik, der tryglede om et godt og dulmende Svar:

— Og tror Du nu ogsaa, Knagsted. begyndte han famlende — tror Du nu ogsaa, at det vil blive en Skuffelse for mig at komme til Dresden og se Raphaels Madonna?

— Ubetinget! sagde Guden — Men Du kan jo la' være med at gaa ind og se paa hende! . . . Vi kan blive her i Morgen over; saa gi'er jeg den Middag hos Hilier, som jeg lovede Dig Side 9.

Overlæreren sad lidt og grundede:

— Nej, sagde han saa og nikkede fortrøstningsfuldt hen for sig — nej, jeg vil dog prøve én Gang til.

IV

Det var Søndag; og de kom kørende pr. Droske til Anhalterbahnhof, løste Billetter, fik Kofferterne indskrevet og fandt en tom Kupé.

Men i sidste Øjeblik blev den entret af en Tredjemand. — Det var en tyk, glad Dreng paa mellem tredive og fyrretyve Aar med lyst Haar og Skæg og smaa, livlige blaa Øjne.

Clausen og Tolderen sad lige over for hinanden ved det ene Vindue (den sidste indædt over Rejseselskabet). Og den fremmede havde gjort sig det komfortabelt ved det andet med sine Pakkenelliker og Haandbagage. — Da han havde faaet skudret Fedtet til Rette i Hynderne, gav han sig til at skæve nysgerrigt hen mod de to Venner. Han havde aabenbart stor Lyst til at indlede en Passiar; men turde ikke begynde, da han ikke vidste, til hvad Nationalitet de hørte. Rimeligvis var han ikke videre sprogkyndig.

Men saa var det, at Clausen pludselig spurgte:

— Hvad Tid er vi i Dresden, Knagsted?

Og øjeblikkelig lyste den fede Drengs Ansigt op i et hjerteligt Smil:

Deherrer er danske? sagde han, endnu førend Tolderen havde kunnet svare, og lettede fidelt paa Filthatten (en Filthat, der var altfor lille til hans kødfulde Hovede, og som gav ham et eget forsorent Præg, lidt paa skraa som den sad. — Dertil var han maskinklippet, saa at hans lyserøde Hovedbund skinnede frem gennem Haaret. Og desuden havde han i Nakken tre mørkerøde, stærkt solskoldede Huddæller). — Deherrer er danske, hører jeg?

Knagsted saa' ham an, men blødgjordes ved hans glade, skikkelige Ansigt:

— Ja, sagde han — vi har den Ære.

Og Clausen nikkede venligt og sagde:

— Ja, vi er danske.

— Skal vi saa ikke li'saagodt præsentere os for hverandre straks? spurgte den fremmede — Mit Navn er Jægermester Krüger fra Lolland . . . Elisabethsminde ved Na'sko', hvis Deherrer skulde tilfældigvis en Gang komme dér om a'.

De to Venner takkede og opgav ligeledes deres Titler og Navne; dog uden Indbydelser.

— Naa, De er fra København, Hr. Knagsted. Det er en dejlig By!

— En udmærket By, ja.

— Ja, der er sgu Slag i Frikadellen, naar man er med paa 'en! De Københavnere forstaar sgu at l e v e; det er ikke som os andre, der sidder og æder Roer hele Aaret rundt.

— Næi, det er et fornøjeligt Folkefærd . . .

— Ja, og flotte P i ' e r er der!

— Storartede Pi'er! nikkede Knagsted kyndigt: han blev mere og mere indtaget i Rejsefællen.

— Saa kender De vel min Svoger derindefra?

— Deres Svoger . . . ?

— Ja, ham, Rasmus Vridsløse, Digteren.

Det gav ligefrem et Rædselsskvulp i Overlæreren: Hvad vilde dette her ende med?

Men Tolderen spurgte ganske rolig:

— Saa det er Deres Svoger? Jo, han er jo godt kendt.

— Ja, jeg er gift med hans Søster. Det er sgu en d y g t i g Digter!

— Udmærket, ja.

— Jamen det er no'en underlige Fruentimmer, han omringer sig med! Jeg si'er sgu Tak for d e n Surdejg!

— Smag og Behag . . .

— Saadan Digtere, hva'? de kan vist faa en Helvedes Hovn Pi'er, bare de pejer?

— Det skal de kunne, ja.

— Jo, jeg var der engang til Selskab . . . de sad sgu tykt i alle Stuerne! Men jeg si'er sgu Tak for mig for at røre ved d e n Kategori! De lignede smaa Mandfolk! . . . Tillader De, jeg ry'er? . . . Vil Deherrer ha' én med? De er d a n s k e! Man s n y d e r jo, saa godt, man kan, hæ!

— Ja, naturligvis! . . . Tak!

— M a n g e Tak!

Alle tre Herrer tændte. Cigaren var upaaklagelig.

— Deherrer h a r vel hørt, at nu er han gaaet over til Frelserhæren?

— H v e m . . . ? sagde begge Vennerne paa én Gang.

— Vridsløse, sgu!

— Ora-pro-nobis-gloria-in-exelcis-perpetuum-mobile ! sagde Knagsted og slog Kors for sig.

— Ja, det maa De sgu nok sige! nikkede Jægermesteren — Naturligvis er Familien paa en Maade glad over det, for vi er allesammen religiøse; men hvorfor Fanden kunde han ikke gaa over til noget noblere: Indre Mission eller Grundtvigianerne! Det andet er saa tarveligt!

— Ja, eller til Katolicismen . . .

— Næi, nej . . . ! den er der jo saa mange, der er gaaet over til. Næi, det er sgu meget rigtigt af ham, at han har fundet paa noget nyt!

— Aa ja, det har De for Resten ogsaa Ret i!

— Hvornaar har den Omvendelse fundet Sted? spurgte Clausen.

— For en fjorten Dages Tid siden. Det er da mærkeligt, at De ikke har hørt noget om det! Smaabladene ha'de sgu da ellers travlt nok med den Historie.

— Jamen, dem ser man jo ikke her . . .

— Og nu skriver han i „Krigsraabet"?

— Ja-a! Og rigtig kønt, forsikrer jeg Dem.

— Det har han jo altid gjort.

— Aa ja; men lidt gavflabet engang imellem.

— Det ligger jo til Dhrr. Digtere, Hr. Jægermester.

— Hæ, hæ, ja! det gør 'et vel . . . Har Deherrer været længe i Berlin?

— Fjorten Dage vel . . . Knagsted pegede pludselig med Tommelfingeren over mod Clausen — Jeg skal sige Dem, sagde han troværdig smilende — jeg kunde jo ikke faa ham dér af Sted . . . Der var en sød lille Pige, som . . .

Clausen blev højrød helt op under Haaret:

— Men Knagsted dog . . . !

Jægermesteren lo, saa Vinduerne raslede:

— Ja, ha. ha! sagde han — i Udlandet har man jo større Spillerum for Finnerne, naar man da ellers lever i en Provinsby eller ude paa Landet!

Han flyttede sig hen ved Siden af Clausen og klappede ham godmodigt paa Knæet:

— Jeg skal sgu nok tie stille, Hr. Overlærer, nikkede han — Jeg kender Rummelen!

— Jamen . . . begyndte Clausen. Men Jægermesteren brød sig ikke om at høre paa ham og fortsatte:

— Jeg maatte sgu sæl love min Kone at fare durch

igennem Berlin og lige til Karlsbad . . . (Det er mine Nyrer). Hun har jo nemlig et lille godt Øje til mig, naar jeg saadan slaar 'en paa min egen Boldgade! . . . Men jeg lurede hende naturligvis, nikkede han inderlig fornøjet — jeg k u n d e sgu ikke bringe det over mit Hjerte og stikke lige igennem . . . Og naar Madammen nu ikke faar det at vide . . . !

— Næi . . . Men kan hun ikke regne det ud paa Deres Breve?

Jægermesteren smilede forfærdelig underfundig:

— Hæ, hæ . . . jeg skrev jo K a r l s b a d over dem. Og hun lægger Fa'en ikke Mærke til Frimærkerne.

— Ja-a-a . . . ? sagde Knagsted skeptisk.

— Ja, og sæt om hun gjorde! nikkede Jægermesteren — saa har jeg jo no'en ekstraordinariusse Presenter med hjem til hende og stoppe Munden paa hende med! . . . Er Deherrer gift?

— Næi . . .

— Ja, for ellers vil jeg bare si'e, at saadan Tøj til en Silkekjole . . . rigtig tyk Silke, der saadan ligefrem kan s t a a! det er ma'esløst og ha' at stoppe i Talerøret paa dem! — — At De nu véd det, til Ulykken sker, hæ, hæ! . . . Hvor skal Deherrer ellers hen, mig Forlov?

— Vi skal ogsaa til Karlsbad.

— Lige durch i Dag?

— Nej, vi bli'er et Par Dage i Dresden.

— Det var sgu da kedeligt saa, at jeg har løst gennemgaaende Billet! . . . Naa, der er jo ikke meget ved Dresden!

— Der e r da Malerisamlingen! sagde Overlæreren lidt stødt.

— D e t er der, G u ' bevares, d e t er der! Men den saa' jeg allerede første Gang, vi var i Karlsbad i 98! Og v é d De hva': mere end én Gang, hva'? saa man kan si'e, at man har været der . . . ?

Knagsted nikkede med et lille ondskabsfuldt Halvblik over mod Clausen:

— Ja, det er saamæn tilstrækkeligt!

— Ok Gu' ja, vi løb dem sgu allesammen igennem paa en lille halv Time! . . . Der er ikke meget ved dem. De har bare faaet saadan et Ry paa sig, fordi de er gamle . . . Men Madammen var jo med den Gang . . . Har Deherrer været i Karlsbad før?

— Nej, vi har skam ikke.

— Saa kan De fandengaleme g l æ d e Dem da! Der er lige til at ta' Præmie for Kedsomhed! Puh, ha! o p Klokken fem og i Kasmarokken Klokken ni; og ingen M a d og ingen S p r u t! . . . Men det hjælper! — — Hva' fejler Deherrer, mig Forlov? M i t er Nyrerne; og saa har ieg jo et Par Pund skært Kød formeget.

Knagsted nikkede over mod Clausen:

— Han dér fejler ingenting, sagde han — og j e g lider af kronisk Selvbeherskelse.

— Ha-a ha, ha! hylede Jægermesteren op (havde der været Børn til Stede, vilde de upaatvivlelig have faaet vaade Bukser af Skræk), og saa' med et næsten forelsket Blik hen paa Tolderen. — Og H u m ø r e t er osse første Klasse!

— Humøret er storartet! sagde Knagsted — Jeg kan næsten ikke falde i Søvn om Aftenen for Grin.

Jægermesteren stak sin store Næve ud mod ham:

— De er af m i n e Folk! sagde han — Maa jeg trykke Deres Haand! Hva' Fanden skal man gaa rundt og hænge med Næbet for? Det n y t t e r jo ikke no'et!

— I k k e Spor!

Man var nu naaet over Grænsen og kørte ned gennem Kongeriget Sachsen.

Paa begge Sider af Banelinien hævede sig ude i Horisonten smaa kuplede Bjerge bevoksede med Skove.

Og i Dalene mellem Højderne tittede hvide Huse frem; og hist og her ragede en sværtet Fabriksskorsten som en mægtig Stiver op under Himlen. — Vejret var stadig smukt med Sol og Varme; og begge Kupévinduer stod aabne.

— Hvad er det dér? spurgte Clausen og pegede ud mod en høj Lerbunke, op ad hvis Sydskraaning der stod lange Rækker af løvomsnoede Stænger — Er det mon Humle?

— Nej, det er Vin! sagde Jægermesteren stolt over sin Viden — Nu kører vi jo i et Vinland.

— Er det Vin! sagde Overlæreren med et saligt Smil — Det er saamænd første Gang, jeg ser en Vinmark! Har du set dem, Knagsted, se!

— Ork, kære Ven, dem har jeg set Masser af i Frankrig og Italien!

— Naa, det er sandt; ja, det har Du vel . . . sagde Clausen noget slukøret. Men selv vedblev han at sidde og stirre interesseret ud paa Landskabet, hvor Bjærgene blev højere og højere, og hvor Husene paa deres Skraaninger stundom kun lignede smaa hvidmalede Stærekasser.

Tolderen og Jægermesteren var i dyb Samtale:

— Længes De ikke, Hr. Krüger, sommetider efter at bo ethvert som helst andet Sted end hjemme paa det flade, fedtede Lolland?

— Længes! sagde Jægermesteren og saa' hen paa Knagsted med et Blik, hvori der tydelig læstes: Den Slags Fruentimmerspørgsmaal ha'de jeg sgu ikke ventet af Dem — Længes? nej Gu' „længes" jeg ikke! Man skal ikke bo andre Steder end dér, hvor man er født!

— Næi, det kan der jo være no'et i . . . Men Lolland . . .?

Hr. Krügers Ansigt blev en Kende rødere:

— Lolland, Lolland . . .! gentog han næsten vræn-

gende — Jeg véd ikke, hvorfor Folk altid har saa travlt med Lolland! Det er dog Danmarks Spisekammer; og M a d skal vi sgu ha'.

— Ja . . . ja naturligvis! Men det er da saadan et Fandens grimt „Spisekammer".

— Saa-aa? Har De været der?

— Ja.

— Naa! Og synes De saa maaske, at der er „smukkere" i Jylland, hvor Kornet staar og skriger Gevalt paa Marken, og Aksene maa ha' Næseklemmer paa, hvis de vil se hverandre?

— Næi . . . saadan hvad Frugtbarhed angaar . . .

Jægermesteren blev ivrig (og det var jo d e t, Tolderen vilde have):

— Man ka' 'tte leve a' de bare Bakker og Dale, naar der ikke er no'et paa dem; . . . Og saa er 'et jo osse no'et rent S l u d d e r, dette med, at Lolland er saa grimt. Gu' er 'et ikke nej grimt! De skulde prøve at køre fra Høstgilde saadan en Oktobernat, naar Maanen skinner ned mellem Pilene . . . Man ønsker min Salighed sommetider, at Vejen var dobbelt saa lang! Og saa om S o m m e r e n, Far min, om S o m m e r e n! Man kører jo som i en H a v e, Skygge er der hele Tiden; mens man Gu'hjælpeme ovre i Jylland er ved at løbe hen i det bare Margarine, bare man skal en lille Fjerding Vej bort! Jeg har lært Landvæsen et Aarstid derovre! det er et rent H e l v e d e baade for Heste og Mennesker.

Nu var Knagsted ked af d e n Tønde, hvorfor han spurgte:

— Men hvor kan det nu være, Hr. Krüger, at De netop er bleven Landmand? Det skal dog ellers være en skidt Bestilling nu om Dage.

— Saa-aa, bedste Herre, skal 'et det, hum? Men naar jeg nu si'er Dem li'e aus, at det er det eneste, der er værd at være!

— Saa det mener De . . . ?

— Ja, det mener jeg sgu! Det er den eneste Stilling, hvor man saadan fuldt ud er sin egen Herre. Man sidder jo ligefrem som en hel lille Konge paa sin Gaard.

— Naa-aa, da har jeg da rigtignok hørt mange Landmænd klage gudsjammerligt, blandt andet over Tyendeforholdene.

— Ja, de er rent forbandede! nikkede Jægermesteren — Men det er de jo i hva' Stilling, man saa kommer i . . . Men saa er der det ved at sidde paa en Gaard, at saa kan man skælde ud i fri Luft. Det er i det hele taget det eneste Sted, man rigtig kan skælde ud! Der er ikke Rum nok i Stuer. Jeg trækker gerne Snøblerne med mig ud paa en Eng, jeg har Nord uden for Gaarden; og saa skælder jeg dem da Hæder og Ære fra, saa Kragerne ramler ned fra Træerne inde i Haven! Men det hjælper, forsikrer jeg Dem; det ender altid med, at de be'er om godt Vejr. . . . Og saa bli'er man osse sæl lettet . . . og saa Satans dejlig sulten bagefter!

Knagsted smilede huldsaligt:

— Det maa være storartet! sagde han drømmende — Jeg kunde vel ikke faa Lov til at komme over paa den Eng engang imellem og blive „lettet"? Det vilde vist hjælpe betydeligt paa denne her kroniske . . .

— Jo, hæ, hæ! kom De kun! . . . Og saa er der saadan et ma'esløst Ekko ind mod Lademuren. Det er Gu'hjælpeme li'som der stod et hal'thundrede Jægermestre og brølede derinde, naar jeg ta'er fat. Vi brøler dem over. Det er det eneste, de har Respekt for. Og de lusker min Salighed væk til sidst med Halen mellem Benene li'som Støverhunde i Regnvejr. . . . Man er da vel Herre paa sin egen Gaard!

— Véd De, hvad De skulde, Hr. Jægermester: De skulde rejse rundt i Danmark og oprette Disciplinen. Det trænges saa saare!

— Hæ, ja! de vil sgu osse saa gerne leje mig rundt i Sognet paa Gaardene. Men jeg si'er: skæld ud sæl,

si'er jeg, ellers nytter det ikke. I maa sgu gerne laane min Eng og øve Jer paa.

— Jeg tror nu, De har Uret, Hr. Jægermester, sagde Clausen pludselig og vendte sig bort fra Vinduet om mod ham — det er vist næppe den rette Maade at opdrage Folket paa.

— „Opdrage" . . . ? Folket skal sgu ikke „opdrages" til andet end til at lystre! Jeg er den bedste Husbond mod de af mine Folk, der er no'et ved; men lystre skal de sgu!

— Ja, naturligvis! nikkede Knagsted — Men min Ven Clausen er saa gammeldags.

— Gammeldags . . . !

— Ja netop: gammeldags, kære Ven! Den Parole med at „opdrage" var god nok Latin i Halvfjerdserne i forrige Aarhundrede; men nu er de mere fremskredne Aander, som for Eksempel Jægermesteren og jeg, langt forbi den! Næ: Hundehul og Træhest, det er det, vi savner!

— Naa-aa, næ-i . . . sagde Jægermesteren lidt usikkert — nu gaar De vist lidt for vidt, Hr. Partikulier . . . Men Klø . . .

— Klø er ogsaa godt! nikkede Tolderen — En solid Egekæp . . . !

— Det mener Du jo ikke, Knagsted! Hvorfor vil Du saa sidde og sige saadan noget.

— Gu' mener han det! sagde Jægermesteren.

— Ja, Gu' mener jeg det! sagde Knagsted — Og jeg har uddannet mig efter de bedste Mønstre. Man skal bære sig ad ligesom „Magterne" bar sig ad overfor Kina: „Vil I lystre, I Ka'le!" — „Nej, Konfutse, om vi vil!" — „Godt, saa skal vi sgu i Jesu Navn lære Jer det!"

Man rullede frem gennem Elbdalen. Vinmarkerne blev større og talrigere; og Bjærgene højere og mere sammenhængende . . .

Hist og her stak store, rødbrune Stene frem af Bankernes gule Lerbund, nøgne og kullede af Vejr og Væde. De stod der som skumle, tusindaarige Kæmper, indædte og forbitrede, og skulede ud over den brede Dal, hvor Toget ilede af Sted klaprende med sine travle Hjul, og hvor Huse og Villaer og rygende Fabrikker laa og smilede i Solskinnet og brød sig Fanden om, hvad der var foregaaet i Tidernes Morgen, da de gamle Stenkæmper under Torden og Lynild, med Brask og med Bram fremstod af den unge Fru Terras glødende Bug . . .

— —

— Hva' for et Hotel vil Deherrer ta' ind paa?

— „Bellevue", har vi tænkt.

— Det er osse u'mærket. Og saa ligger det saa rart li'e i Centrum med alle Sporvognene . . . De staar vel ikke af før ved Alter Bahnhof?

— Nej.

— Det er ellers en skidt Dag at komme til Dresden paa, en Søndag; saa er der endnu ke'eligere.

— Naa-a, det gaar nok . . .

— Disse Brühlske Terrasser, der er saa berømte, spurgte Overlæreren — hvordan er de?

— Aa, dem er der sgu ikke meget ved! Ja, der er jo no'en gode Trapper derop til med brede Trin og magelige . . .

— Der skal være saadan en køn Udsigt deroppefra . . . ?

— Udsigt! Næi! Man ser bare ud over Elben, no'et væmmeligt, beskidt gult Vand . . . og saa ovre paa den anden Side ligger Neue Stadt. Næi, dér er sgu ikke no'et at kigge efter.

Clausen sukkede dybt og saa' ganske haabløs ulykkelig ud ved denne Stedbeskrivelse. — Knagsted smilede stille. — Men Jægermesteren, der blev Overlærerens sorte Fortvivlelse vår og anede Grunden, bøjede sig frem imod ham og klappede ham godhjertet paa Knæet:

— Bryd Dem bare ikke om, hva' jeg sidder og præker, Hr. Overlærer, sagde han, og hans fede Drenge-Ansigt med de smaa, gode Øjne lyste af den rareste Elskværdighed — Hva' Fanden forstaar Bønder sig paa Agurkesalat! Det kan jo gerne være, at De finder det hele storartet. Hver sin Sjakøng, som han si'er, Dyrlæge Fredriksen i Na'sko'. Jeg forstaar mig sgunde paa andre Udsigter end Roemarker! Det er osse Satans, at man ikke kan holde sin Mening hos sig sæl . . . Men Di spurgte jo!

— Ja, ja, ja . . . smilede Clausen genert-taknemmelig og klappede igen — De har naturligvis Ret til at sige Deres Mening, Hr. Jægermester . . . Men jeg indrømmer, at jeg blev noget skuffet — en lille Smule . . .

— —

Toget fór af Sted osv. Man nærmede sig Dresden. Der viste sig smaa hyggelige Veje med Spadserestier og Træplantninger, Huse med Haver omkring, og Villaer med Springvande og klippede Hække. Fabrik laa ved Fabrik. Og hist og her stod en Stump paabegyndt Gade, hvis høje, femetages Kaserner med deres skinnende Tage og nymalede Vinduer og Døre saa' ud, som om de var skudt op paa én eneste Nat. —

— Nu er vi der straks! sagde Jægermesteren og løftede sin vældige Næve (den lignede en Kæmpe-Kotelet) og pegede ud mod en Samling Kupler og Taarne ude i Horisonten — Det er sgu for Resten kedeligt, at jeg skal rumle videre alene!

— Naa-aa, vi ses jo igen om et Par Dage! Elsker De os saa højt?

— Ja, det gør jeg osse, hæ-hæ! Men det var nu alligevel ikke det, jeg mente; det var mere Køreturen . . . Ka' Di ikke li'saagodt rutche durch med det samme?

— Næ-æ, det kan vi ikke saa godt, nej; nu har vi eengang bestemt at gøre et Ophold her . . .

— Hum . . . Maa jeg anbefale Diherrer Hotel „Na-

tional" i Karlsbad. Dér bor jeg sæl, og der bor næsten alle danske.

— Tak, nikkede Knagsted venligt. (Men ved sig selv tilføjede han: Saa ta'er vi altsaa ikke d e r ind!)

Clausen sad og kiggede ud af Vinduet. Han var i en spændt og løftet Stemning ved alt det nye, han saa'; følte vel omtrent det samme som en Student fra Horsens, der for første Gang skulde se København og derfor skælver under Forventningens Naadegave.

— Saa! sagde Jægermesteren.

Lokomotivet fløjtede; og Toget rullede ind paa Perronen.

— Dette er altsaa N e u e r Bahnhof?

— Det er Neuer Bahnhof, ja. Men Di gør nemmere i at køre med til Alter.

— Ja, det vil vi ogsaa. — Her er ikke ret mange Mennesker at se.

— Næi; det er jo ogsaa kun en lille snottet By ved Siden af Berlin. . . . Men i samme Øjeblik den rare Jægermester havde sagt disse onde Ord, fortrød han dem; og idet han kastede et forskræmt Blik hen mod Overlæreren, tilføjede han ivrig — Men for Resten er det jo ellers en køn By nok, Dresden, r i g t i g køn! Jeg forstaar mig jo ikke videre paa 'et.

Saa kørte de igen.

— Er det Elben? spurgte Clausen; de kørte over en gungrende Bro. Og paa Vandet til begge Sider blev Baade og Pramme trukket af Sted af lange prustende Dampere.

Jægermesteren var stadig ivrig for ikke at skaare sin kære Kupékammerats Glæde:

— Ja, det er Elben, nikkede han og lod, som det interesserede ham — Ka' Di se derovre? Det er no'en flotte Broer, di har her. Der er én nede ved Brühls Terrasse, den er ligefrem storartet, Augustus Brücke hedder den. Di si'er, at den er syv-otte hundrede Aar

gammel . . . li'efrem s t o r artet. B y g g e ku' di sgu i gamle Dage!

— Næe, sikken en smuk gammel Kirke!

— Ja, d e n er sgu god! Den ligger paa „Theater Platz". Di har den lige over for „Bellevue".

— Er der ikke ogsaa et kongeligt Slot?

— Jo-o, men det er der nu ikke meget . . . Ja, det vil sige n a t u r ligvis! det er jo meget pænt, naturligvis; men det ligger no'et indeklemt . . . G u ' bevares, et Slot er jo altid smukt. J e g vilde sgu gerne ha' det til Hovedbygning, hæ-hæ!

Knagsted sad i stille Nyden.

— Malerisamlingen . . . hvor er den?

— Ja, d e n har Di jo osse li'e ved Hotellet. D e t er kønt . . . S l o t t e t mener jeg, „Zwinger", som det hedder; det er saadan no'et i Retning af Amalienborg . . . men k ø n n e r e! Og M a l e rierne er sgu osse rigtig kønne; det ved Gu' di er! Jeg var saa s u l t e n, da jeg var der, og det er skidt. Jeg vil raade Diherrer til at s p i s e. inden Di gaar derop; det er jo no'et t r æ t tende.

— Ja, vi ta'er os hver et Par Bøf med Spejlæg! nikkede Knagsted.

— Ja, det er sgu rigtig, hæ! . . . Saa, nu er vi der.

Toget buldrede ind paa Alter Bahnhof; og Clausen og Knagsted steg af.

— Naa: Farvel Hr. Jægermester! Og Tak for behageligt Rejseselskab!

— Farvel, Farvel, Diherrer! Og sæl Tak! . . . Det er Satans kedeligt, at jeg nu bli'er alene!

— Naa-aa, det varer jo ikke mere end et Par Timer. Tror De ikke, De kan s o v e?

— S o v e!? jo det ka' Di sgu bande paa!

— Jamen saa sov.

— Ja, det ka' Di sgu ta Gift paa, jeg vil, hæhæ! . . . Hov, halløj! Skal jeg ikke bestille Værelser til Dem paa „National"?

— Næ Tak, næ Tak, for Gud i Himlens Skyld! raabte Knagsted ubehersket.

— Naa, ja-ja! Godt Ord igen! . . . Farvel, Farvel! Det er Satan piskeme kedeligt, at jeg nu bli'er alene.

Knagsted og Clausen kom ud fra Hotel „Bellevue" og skraaede over Theaterplatz ned mod „Zwinger".

— Her er smukt! sagde Tolderen.

— J a — a! nikkede Clausen, og hans Øjne blev store af Glæde — her er d e j l i g t!

Solen hang dybt i Vest purpurrød, luende. Hele Østsiden af Pladsen laa som i en rødlig Taage. Der stod Ild af Theatrets Søjler og Ruder, og Spirene paa det kongelige Slot flammede brandrødt op, medens de mørke Sandstensfigurer langs Sofiekirkens Front i al denne Gløden saa' ud som sorte, kutteklædte Munke, der brændes paa Baal.

— Javel er her „dejligt"! nikkede Knagsted — Men jeg vilde gi' to Kroner og halvtreds til, at her ikke var elektriske Sporvogne! — —

De gik ind gennem „Zwinger"s kuplede Porthvælving. I Slotsgaardens buksbomhegnede Rabatter blomstrede Tusinder af Roser; der var fredfuldt og søndagsstille derinde; man hørte kun fjernt og dæmpet Byens dumpe Uro.

— Aah, Knagsted, Knagsted! sagde Overlæreren og foldede henrevet og begejstret sine gamle Hænder — saaledes burde Livet altid være!

— Jamen det e r ' e t bare ikke! sagde Tolderen.

— Nej . . . det er det ikke . . . ikke a l t i d i det mindste . . .

— A l d r i g! sagde Tolderen.

— Jo, n u i d e t t e Øjeblik . . . aah hva'?

Knagsted smilede godmodigt:

— Lad g a a! sagde han — siden det kan more Dig! . . . Men i Morgen er der atter en Dag, lille

Overdrivelse; og det husker man, naar . . . Naamen lad os nu se at komme videre!

— —

De stod ved Opgangen til de „Brühlske Terrasser". Solen var gaaet ned, og den gulgrønne Himmel spejlede sig i Elbflodens lerede Vand. — Sporvognene ringlede uophørligt frem over den ældgamle Augustus Brücke, hvis tændte Gaslygter næsten lyste hvidt i den sommerklare Aften. — Ovre fra Neustadt bares frem gennem Luften dybe, rungende Kirkeklokkers Lyd. — Og langt borte i Horisonten, hinsides Tage og Taarne, saa' man de bølgende Konturer af fjerne Bjærge . . .

Knagsted skudrede sig. Han begyndte at føle sig ilde til Mode ved al denne Fred og Skønhed . . . al denne „Morfin", som han kaldte det:

— Saa gaar vi vel op! sagde han.

Overlæreren fór sammen:

— Hva' . . . hva' si'er Du?

— Jeg si'er, at vi skal vel ogsaa op paa Terrassen?

— Ja . . . ja naturligvis . . . Undskyld!

— Aa jeg be'er!

Clausen slog bredt ud med begge Arme; og hans Stemme skælvede af Begejstring, da han fortsatte:

— Jeg troede ikke, at der noget Steds kunde være saa skønt, Knagsted! Er her ikke skønt, synes Du? Vidunderlig skønt?

Men nu kunde Knagsted ikke dy sig længere; han rejste sig med et Sæt op paa Tæerne, greb Overlæreren i Frakkeopslaget og rakte sin Tunge ind i Ansigtet paa ham:

— Sjæ-ælfu-ldt! sagde han med en Lyd, som om han slubrede en eller anden flydende Livret i sig.

— Nejmen Knagsted dog . . . !

— Ja, hvad skal I altid fjolle saadan op for! „U-uh, hvor det er yndigt!" „Æ-æh, hvor det er dejligt!"

„Bæ-æh, hvor det er henrivende!“ I gøi jo os andre led og ked af det hele! Bare I var døvstumme! Men saa vrælede I vel løs med Fingrene! . . . Og saa staar I samtidig og ser saa idiotisk-betaget, blegrødt-hengivent ud — — ligesom en Tallerken sød Suppe i Maaneskin!

Clausen lagde smilende en skikkelig Haand paa Tolderens Skulder:

— Saa, saa, saa, kære Ven . . .

Men Knagsted vred sig brat fra ham og gik op paa Terrassen.

— —

Dér oppe fandt de en ledig Bænk og tog tavse Plads ved hinandens Side:

Nede ved Terrassens Fod gled Floden lydløst forbi. Kun henne omkring Bropillerne bruste og sydede Vandet. — Ovre i Neustadt blev Lygterne netop tændt; Blussene sprang frem ét for ét og borede deres glade Øjne ud gennem Skumringen som smaa nyfigne Sanct-hansorme. Alt var roligt og søndagstyst! Kun af og til hamrede en Damper sig op mod Strømmen. Og det lavede jo et ugudeligt Postyr!

Zwinger. —

Ja, det kan Du da se: „Montags 10—2 Uhr 1,50 Mk.“! . . . Men i Morgen kan vi gaa frit ind. Skal vi saa ikke hellere vente til i Morgen?

— Næ-i, det synes jeg ikke . . .

— Er Du saa forhippet?

— Ja-a . . .

— Godt, lad os saa gaa ind da! Men Du maa selv betale.

— Ja, naturligvis!

Og de gik op i Forhallen, deponerede deres Stokke og blødte hver halvanden Mark.

— Skal vi ikke ha' Katalog?

— Næ-i; det er jo ganske ligegyldigt, h v e m der har malet Billederne!

Da de var kommet ind i den forreste Sal, standsede Knagsted determineret og sagde:

— Ja, her v i l jeg nu gaa alene!

— Jamen Gud, Knagsted, det kan Du da saa godt . . . Men hvordan skal vi saa finde hinanden bagefter?

— Aa-aa, Du kan vel nok selv hitte over paa Hotellet, hvis vi ikke træffes. Adjøs! Og mor Dig godt!

Men Clausen greb ham i Armen:

— Hvad er der i Vejen med Dig, kære Ven? spurgte han tøvende — Ja undskyld, jeg spørger; men Du har været saa underlig . . . baade i Aftes og nu til Morgen.

— Saa-aa?

— Er Du . . . er Du ked af mit Selskab?

Knagsted lo lidt anstrengt;

— Næe! Ak nej! Tværtimod! Du er mig en værdifuld Stimulants, kære Overmand! . . . Næ, det er noget ganske andet, der trykker mig. Men Du kan jo ikke lide, at jeg taler om det . . .

— Jo, tal Du kun frit; det vilde netop glæde mig, om jeg maaske kunde hjælpe.

Knagsted klemte et Øje sammen:

— Ja, saa si'er jeg det altsaa . . .?

— Ja, ja . . .! nikkede den anden ivrig.

Tolderen tog ham i Frakkeopslaget og halede ham ned mod sig:

— Jeg har ikke været paa „Dass" i to Dage! hviskede han lige ind i Øret paa ham — Nu véd Du det. Adjøs! — Og bort skridtede han med det samme ind i Sidesalen til højre.

— —

Clausen vandrede langsomt den modsatte Vej . . . Han tænkte paa sin ulykkelige Ven og beklagede ham dybt og ønskede, at han kunde hjælpe ham. Han vilde gøre alt, hvad der stod i hans Magt for at give Vennen

et lysere Syn paa Livet . . . Men Knagsted vilde jo ikke lade sig sige og raade . . . Det maatte være forfærdelig altid at gaa rundt med et saadant Humør! Men hvis man bare for Alvor vilde, saa . . . Næ-e, se dog det store Billede dér, hvor var det dog dejligt! . . . Og det! . . . Og det! . . .

Og lidt efter lidt styrtede den rare, gamle Overlærer sig paa Hovedet ind i Malerierne og glemte lykkeligen Alverdens Sorg og Nød og Knagsteder og daarlige Maver og Sygdom og Elendighed . . .

— —

Da Knagsted var kommen ind i Salen til højre. standsede han; listede sig derpaa tilbage til Døren og tittede ind efter Vennen. — — Og da Clausen gik ind i den næste Sal, sneg han sig efter ham og fulgte ham saaledes fra Rum til Rum. Kunstværkerne rundt paa Væggene skænkede han ingen videre Opmærksomhed. Men naar Overlæreren stod fortabt i Andagt foran et Billede, morede og tilfredsstillede det Tolderen langt mere i Tankerne at udfinde og udpege det Maleri, Vennen næste Gang vilde standse ved og lade sig „henrive" af. — Og det var da altid de store, „abstrakte" Lærreder, der fremstillede Emner som „Haabet", „Sandheden", „Troen", „Retfærdigheden" osv. Ogsaa de saakaldte „ideale" Landskaber og Billederne med historiske og bibelske Motiver nød Clausen længe og intenst . . . og helst jo større af Kvadratindhold de var. Men „Hollænderne" fór han flygtigt igennem; og ejheller Portrætterne fængslede ham videre; kun foran en Pastel, der forestillede Thorvaldsen som ung, dvælede han et Par Minutter med et huldsaligt Smil om Munden: Ah-a, der havde vi jo vor egen Thorvaldsen!

— —

Og saa naaede de da omsider frem til det Rum, hvor hun residerer i ensom Majestæt, hendes kongelige Højhed: Raphaels Madonna.

Clausen standsede et Sekund paa Tærskelen ligesom

blændet og overvældet. — Saa bøjede han ydmygt sit Hovede og traadte ind . . .

Knagsted gik rask forbi Døraabningen: Der var fuldt af Mennesker derinde. — Saa gjorde han omkring, listede tilbage og tittede:

Overlæreren stod midt paa Gulvet lige foran Billedet. Hans Arme hang slapt ned langs hans Diplomatfrakkes Skøder og han stirrede frem mod Maleriet med et Udtryk af den inderligste og dybeste Ærefrygt. Saa rent ud religiøst betaget syntes Manden at være, at det aldeles ikke vilde have forundret Knagsted, om han pludselig med foldede Hænder var sunken ned foran Billedet . . . ned paa sine gamle, spidse, ærlige Pædagog-Knæ . . .

Se alt dette var jo smukt og stemningsfuldt nok . . .

Men saa sad og stod der trindt omkring den virkelig grebne Hr. Clausen en ti-tolv-fjorten-tyve Kvinder: fede Fruer og magre Frøkner; syv Englænderinder med Stanglorgnetter, fire tyske Pensionatsdamer med astronomiske Kikkerter, fem smaa, vævre, sortlokkede franske Mademoiseller og seks korthaarede, lavstammede, næsebeklemmede (rimeligvis danske) Almuejærn. — Og alle Nationaliteter stønnede og dampede de af Begejstring.

Dette, om man saa maa sige: „Herbarium", vilde have været tilstrækkeligt til at faa Knagsted til at nyse enhver Betagelse (om han havde følt nogen) ud af Hjerte og Nyrer. — Men paa den fromme Overlærer gjorde det intet Indtryk. Han saa' ikke, hørte ikke, lugtede ikke Omgivelserne, saa rent ud løftet op i de højeste Krystalhimle var han, begejstret ud over al Forstand, henrevet til Idioti, som man bør være det over for et Kunstværk, der staar med fede Typer i Hans Majestæt Kong Baedecker!

— —

— Tolder, Tolder! sagde Overlæreren, da han en halv Timestid senere traf Knagsted ovre paa Hotellet — Tolder, Tolder! sagde han, og i hans Øjne lyste frem-

deles den hellige Ild — at Du dog ikke gik med ind og saa' Madonna!

— Var hun saa lækker?

Clausen slog overlegent ud med Haanden og smilede sejerssæl:

— Aah, jeg bryder mig slet ikke om, at Du gør Nar! Værsgod, det rører mig ikke! . . . Men Du har staaet Dig selv i Lyset, Knagsted! Du er gaaet Glip af en af de reneste Nydelser, der kan være et Menneske beskaaret: Som hun stod dér med Barnet paa Armen . . .

— Og Emil og Olaf ved Fødderne!

— Emil og . . . hedder de Emil og Olaf?

— Dennegang blev Du altsaa ikke skuffet, lille Clausen?

Overlæreren hævede taknemmelig sine Øjne mod Loftet:

— Nej, sagde han — nej, kære Ven, nej, dennegang blev jeg ikke skuffet! Jeg vil huske dette Billede, saa længe jeg lever!

De to Venner havde paa Hotellet faaet Værelser ved Siden af hinanden og med Dør imellem. —

Knagsted havde meget svært ved at falde i Søvn om Aftenen. Han laa og læste en Timestid, før han slukkede Lysene og lagde sig i Sovestilling: fladt ud paa Ryggen, med det højre Ben trukket op under det venstre og med Hovedet hvilende først paa venstre Øre og saa — lige i det Øjeblik, han var ved at daane hen — med et rask Snuptag over paa højre. Men mislykkedes Snuppet, eller hørte han i Drejningsmomentet en eller anden Lyd, et Knirk i et Møbel, en Raslen bag Tapetet, et Dump paa Loftet, eller et Klask mod Vinduerne — straks var han lysvaagen igen og maatte begynde forfra. Og saaledes kunde der gaa mange Timer hen, inden han omsider, dirrende af Træthed og Nervøsitet, gled ind i den attraaværdigste af alle Tilværelsesformer. — Og kunde han ikke finde „Hvile og Glemsel" paa anden Maade, saa havde han staaende paa sit Natbord en liden Spilledaase, som han i Nattens Mulm „trak op" og lagde paa sit ene Øre, medens han samtidig stoppede en Finger

dybt ind i det andet. Saaledes garderet faldt han saa i Søvn. Men Freden varede kun stakket; thi Instrumentet skulde trækkes op præcis hvert tolvte Minut. Og desuden var der ogsaa det forfærdelige ved Daasen, at den kunde spille to Stykker: en blid og husvalende Sagtevals, som han brugte, og en vild, livsvækkende Galopade af Offenbach. Han havde mikset og makset saaledes med Djævelskabet, at det som Regel afleverede Valsen; men det kunde ogsaa pludselig slaa over i Offenbach . . . og saa var alle Sunde lukte! —

Naturligvis var det særlig Hoteller, der voldte den arme Tolder Nattevé. Han blev ond af at ligge paa dem; og han hadede dem af sin ganske Sjæl. Men end mere hadede han dog Gæsterne. Og allermest dem af dem, der kom hjem mellem 12 Nat og 8 Morgen glade og med Knirkestøvler. Han kunde uden mindste Samvittighedspostyr have skudt dem en Kugle paalangs gennem Tæerne! — —

Og havde saa endda Clausen derinde ved Siden af heller ikke kunnet sove! Men næppe havde dette gamle Bæst faaet stukket sine Flamingoben ind mellem Lagenerne, før han snorkede af, gudebeskyttet og engleombasket som et mælkefyldt Diebarn!

— —

Knagsted rev Øjnene op og fór over Ende i Sengen. — Hva' var Klokken? Et Kvarter over seks! Og han var først faldet i Søvn henad fire; og havde oven i Købet i den sidste Time maattet sove pr. Daase! —

Han lagde Uret tilbage paa Natbordet, knyttede Næverne og lyttede:

— Saa skulde da ogsaa den lebendige Satan . . .!

Et Par Værelser borte slog en Tenorsanger sine herligste Triller. Sangen vældede ren og klar og ubekymret frem af hans Hals. Man kunde tydelig høre, at han var stolt af sin Stemme og glad ved den og mente, at den ganske Verden maatte være det samme. — Rimeligvis stod han midt paa Gulvet og daskede med Vingerne

ligesom en morgenfro Lærke, der tonedrukken og gudefornøjet stiger til Vejrs over en dugvaad Kløvermark. Den ænser intet, sanser intet, glor bare lige lukt ind i Solen og hyler løs . . .

Knagsted sprang med et Sæt ud af Sengen (Haarene paa hans nøgne, lavstammede Bukkeben stod ligefrem stive af Fortvivlelse):

— Clausen! Clausen! han fór hen til Døren mellem Værelserne og aabnede den — Clausen!

— Øff . . .

— Clau-senn!

— Ja, ja; hvad er der, kære Ven?

— Kan Du heller ikke høre det?

— Hva'forno'et . . .?

— Hør! (Tenoren satte netop i helt oppe paa det høje F).

Overlæreren havde rejst sig rødmusset og fornyet af Søvnen. Og han gav sig nu til at lytte med Hovedet lidt paa Siden og med friske, smilende Øjne:

— Jo, jo, nu hører jeg, sagde han og nikkede fornøjet — Det lyder nydeligt, nydeligt! Det var rigtig smukt af Dig at vække mig. Jeg holder saa meget af Sang om Morgenen; det varsler godt for Dagen.

— —

Damperen „Bodenbach" masede sig op ad Elben. Hjulene larmede og pladskede og gjorde sig al den Umage, de kunde; men det gik kun langsomt fremad; Strømmen var strid. —

Overlærer Clausen havde i Anledning af denne Elbtur købt sig en Rejsekikkert til 15 Mk. hos Max Kretzschmar, Seestrasse 7, og sad nu paa en Feltstol helt ude i Damperens spidse Forstavn og besigtigede Naturen.

Det saa' ud, som skulde Dresden aldrig faa Ende; stadig var der Huse, Gader og Fabrikker paa begge Sider af Floden. Han havde godt og vel sejlet af Sted en Timestid eller mere, men bestandig var der nye Gader og nye Huse . . .

Indtil der paa én Gang ved en brat Drejning af Floden stod næsten lodret op fra Bredden en Række høje, rødbrune, sønderrevne Granitfjælde. Det var et Stenbrud. Store firkantede, aflange Blokke laa spredt rundt til alle Sider helt ud i Vandet; og af og til lød der et Bump og et Brag, og en uhyre Sten hoppede som en Bold ned ad Fjældsiden.

Overlærerens Øjne var ved at krybe ind gennem Kikkertglassene, saa interesseret var han af Fænomenerne.

Man gled forbi Stenbrud efter Stenbrud. Det saa' ud, som havde vældige Kæmpenæver b o r e t sig ind i Fjældene og i ubændigt Raseri flaaet store Stykker ud af dem. —

Men der kom ogsaa fredeligere Landskaber imellem med træklædte Højder, rindende Smaabække og lave pyntelige Huse, hvor Køer og Geder nedenfor paa Engene stod eller laa i det høje Græs og priste deres Skaber og tyggede Drøv. — —

Saa svingede Floden paa ny. Nu var det, som sejlede man hen over en stor og stille Skovsø. Al Udsigt var spærret. Tykke, mastehøje Graner stod i lange, stive Rækker op ad Bjærgsiderne og saa' hinanden over Hovedet og nikkede alvorlig-bekymret ned til deres egne Spejlbilleder, der af den prustende og larmende Damper blev splintret i tusinde Stumper og Stykker . . .

Og atter svingede Floden . . . Der laa en Fabrik, stor og imponerende, med ti-fjorten taarnhøje, sværtede Skorstene. En hel lille By. Larmen af Vogne og Maskiner lød derinde fra. Og langs Flodbredden laa Dynger af sorte Slakker og rustrødt Affald . . . Men midt imellem Dyngerne, ud gennem en gammel, forfalden Mur, stod, frem af et Rør, Dampkedlernes varme Spildevand sølvklart og rent som Vandet fra en Kilde. Og i et Bassin ved Kildens Fod tumlede sig en Flok nøgne Børn med Raab og Latter. Den lunkne Em bølgede omkring dem; de skreg op, sprøjtede hinanden over med Vand, hylede

og hvinede og sloges . . . en dampende Grydefuld spillevende Unger!

— —

Og Skibet pladskede videre. —

Knagsted, som en Stund havde vandret frem og tilbage paa Dækket, standsede op ved Siden af Clausen:

— Det gaar langsomt men sikkert, dette her! sagde han — jeg er lige ved at falde i Søvn! Er Du enig med mig i, at vi gaar i Land ved den første Station?

— Ja-a, det kan vi jo gerne . . . Men jeg synes ellers, det er en særdeles interessant og morsom Sejlads.

— Gudbevares, kære Ven, saa s e j l e r vi! Lige til Verden forgaar, om Du vil. Det er en jo for d i n Skyld, Gildet er gjort . . . Er Du tilfreds med den nye Kikkert?

— Udmærket, ja! Det er en aldeles brillant Kikkert! Vil Du prøve den?

— Ja Tak . . .

Overlæreren havde rejst sig og stod nu midt i Solskinnet. Tolderen tog Instrumentet, traadte et Par Skridt tilbage og rettede det lige imod ham:

— Ja, det er en storartet Kikkert! sagde han — Jeg kan tydelig se Knapperne glimte i dine Bukser!

Clausen greb sig forvildet ned til Aastedet:

— M e n! sagde han forfærdet og oprettede i Galop Skaden — har jeg nu paa ny . . .

— Du har „paa ny", ja! . . . I dit Sted vilde jeg helt la' være at ta' Bukser paa; det vilde i flere Retninger være meget nemmere.

— Aar-r . . .!

— Og Du har jo ikke engang R e t til at være saa distrait, kære Clausen, Du . . .

— Skal vi ikke la' være med at tale mere om d e t!

— . . . for Du er jo dog ikke saadan noget G e n i, vel? . . . Naa, jeg vilde endda ikke komme med Bebrejdelser, hvis Splitten sad b a g paa, men . . .

— Nu holder Du din M u n d, Knagsted!

— Nej saagu gør jeg ikke nej! Tror Du maaske, at

jeg vil blive ved at trække Dig paa langs ned gennem Europa med de . . . Midnatssole siddende dér og . . . Men hvorfor i Himlens Navn har Du ogsaa Messingknapper paa det Sted, Menneske! Andre dannede dødelige . . .

— Bitte, Herrschaft, Frühstück!

Det var en Kellner, der polkerede forbi de to Herrer paa sine lydløse Sko:

— Bitte, Herrschaft, Frùhstück!

— Danke! sagde Tolderen og stak sin Arm ind under Vennens — Du er da ikke fornærmet, lille Clausen? Jeg taler kun til dit eget Bedste. Du er jo ellers saadan en smuk og fin ældre Herre, saa . . .

Clausen halede i sin Arm for at faa den løs. Fornærmet var han.

— Hum, ja . . . naar Du gjorde mig opmærksom paa det paa en lidt anden Maade . . .

Knagsted strøg ham smilende og forsonligt over Haanden:

— Det skal jeg, kære Ven, det skal jeg! . . . Men maa jeg bare sige én eneste Ting?

— Hum . . .

— Du skulde nu alligevel for en Sikkerheds Skyld se at faa tjæret de Knapper over, nu mens vi er her om Bord!

Frokostbordet var dækket under Solsejlet paa Agterdækket. Der sad allerede en Snes Personer, Englændere, Tyskere og Franskmænd, bænkede om det, da Knagsted og Clausen tog Plads. Man pludrede løs hver i sit Tungemaal, spiste og drak og saa' paa Udsigt og sagde Ach! og Oh! og Wunderschön! og Beautiful! og Ravissant! saa det dunede En om Ørene.

Men saa forstummede pludselig al Tale, og man blev siddende stive med Gaflerne og Knivene i Hænderne og stirrede med kuglerunde Øjne hen mod Kahytten:

Et Par „steg" op derfra, en Herre og en Dame, og

„skred“ langsomt, tæt omslyngende hinanden, hen mod Bordet.

— N u be'er jeg Dem, Fru Heilbunth! mumlede Knagsted uvilkaarlig. Og en tysk Dame hviskede til sin Sidemand bare det ene Ord: Famos!

Men Parret skred (der k a n ikke bruges anden Betegnelse for dets Gangart) uanfægtet nærmere.

H u n var hyllet i et let, silkeagtigt Gevandt, graagult og oversyet med mange skinnende Perler. Om Halsen var slynget en hvid Fjerboa, der sammen med det stærkt lokkede, „champagnegule“ Haar indrammede et lille, blegt Missekatteansigt med et Par store, smægtende blaa Øjne. — Hun var sminket, kittet og pudret. Og paa Hovedet bar hun de tre Fjerdedele af en Struds.

H a n var iført en stramtsiddende hvid Flonelsdragt, hvid Kasket og hvide Støvler. — Og dertil var han velskabt og med et mandigt askeblondt Fuldskæg.

Hun klyngede sig til ham med en indtagende, babyagtig Ømhed; thi hun var vel kun fyrretyve Aar, og han næppe mere end tredive.

— Pollemand, min Ven, kvidrede hun med en døende Fuglerøst — vi faar vist næppe Mad her . . . Disse Mennesker har jo taget alle Pladserne . . .

— Men hun er jo d a n s k! sagde Clausen overrasket.

— Hys-s, ja! hviskede Knagsted tilbage — Kender Du dem ikke? Det er Sangerparret Leopold Svendsen hjemme fra København. De er paa Bryllupsrejse . . . Men tal ikke for højt. Lad Dyrene udvikle sig i Frihed!

Parret havde faaet Plads ved Bordet. Og h a n sad nu og gennemgranskede Spisekortet. Hans Pande var rynket, og hans Bryn sammentrukne, som sad han med Partituret til „Den flyvende Hollænder“ foran sig.

Hun lagde en lille, hvid Fløjelspote paa hans Skulder; og idet hun saa' ømt-slikvorent op mod ham, som en Kanariefugl mod et Stykke Sukker, kvidrede hun frem:

— Pollemand, min Ven, har Du fundet os lidt for Tanden?

— Ja, sagde han og lagde med en sjælsstor Armbevægelse Spisekortet fra sig — der er gefüllte Taube!

— Gefüllte Taube . . . gentog hun drømmende — Gefüllte Taube . . . Men, min Ven (og hendes Barneøjne duggedes af Taarer), gør vi ikke Uret i at spise dette fromme Dyr?

— Der er ogsaa Fasan, min Ven, sagde Sangeren.

— Aa nej, Pollemand, aa nej, min Ven . . . lad os tage Duen . . . nu er det lille Dyr jo engang slagtet.

Og de fik Duen. Og fortærede den. Han mandigt og resolut. Hun sværmerisk-hengivent, som aad hun Englekød.

— Jeg tørster, Pollemand, min Ven . . .

Der blev bragt en Flaske Mosel. Parret „greb" Glassene:

— Marie Antoinette . . .! sagde han.

— Pollemand . . .

— Tak for din Kærlighed! Marie Antoinette!

— Og Tak for din Stemme, Pollemand!

Glassene tømtes, og hun „skuede" betaget og med Strudsen paa Skakke ud over Landskabet:

— Aldrig vil jeg glemme denne H-Rhintur, Pollemand.

— Det er Elben, vi sejler paa, Marie Antoinette . . .

— Er det Elben . . .? Oh, lad det være H-Rhinen, Pollemand . . . Jeg vilde saa gerne, at det skulde være H-Rhinen . . .!

Saaledes samtalede de med hinanden, fint og fjollet, indtil den „Gefüllte" var fortæret. Saa „skred" de atter armindslynget ned i Kahytten.

De havde vakt en ubodelig Opmærksomhed!

— —

— Det var da et Par besynderlige Mennesker! udbrød Overlæreren, da de var forsvundne.

— Mennesker, lille Clausen? Næ, det var sgu Kunstnere, min Dreng! sagde Tolderen.

— —

— Puh . . .! skal vi højere op endnu?

— Ja, jeg synes jo nok, at vi skulde helt op paa Toppen . . .

Knagsted stødte resigneret sin Stav i den haarde Granit og tog igen fat paa Opstigningen:

— Du er grusom i din Udholdenhed, Clausen, sagde han — grusom! Du burde ansættes ved Kriminalretten og „gaa Tur" med de Fanger, der ikke vil bekende.

— —

Da „Bodenbach" havde lagt til ved den lille Landsby Rhaden, var de to Venner, trætte af den langsomme Sejlads, gaaet fra Borde.

Det vil sige: Overlæreren kunde med megen Lyst have pladsket op ad Floden i et ubegrænset Antal Timer endnu. Men Tolderen havde ganske stille taget ham ved Kraven og slæbt ham over Landgangsbroen. —

Ogsaa Sangerparret Svendsen var „steget" i Land:

— Pollemand, min Ven, er dette Bjærge . . .?

— Ja, Marie Antoinette, det er sachsisk Schweitz!

— Aa, er det sachsisk Schweitz . . . her ville vi dvæle . . .

— For Gud i Himmelens Skyld, lad os fly! sagde Tolderen til Overlæreren — Jeg taaler ikke mere af denne Crème!

Og de flyede.

— —

Og nu gik de og stagede sig møjsommeligt frem ad en mørk og stejl Skakt af en Bjærgsti, hvor vældige rødbrune Stenmasser stod som skumle Mure paa begge Sider. — Men højt over deres Hoveder, oppe langs Murenes Kant, flettede løvrige Bøge et dunkelgrønt Tag, hvorigennem Solstraalerne lyse og legende jog deres flimrende Klinger lige ned til Skaktens Bund . . . Og i Fjældvæggens Revner groede Mos og lysegrønne Bregner. —

— Det er Satans raffineret gjort altsammen! sagde

Knagsted pustende indædt og pegede paa Urterne — Se nu f. Eks. de Grøntsager dér. Dem har den gode Gud bare plantet der, for at naive Sjæle skal falde i Henrykkelse og raabe: N æ - æ hvor dejligt! A a h, hvor nydeligt! S e dog engang disse søde, smaa Blomster her midt paa de nøgne Klipper! . . . og saa glemme det Helvedes Mas, man har for at komme her op!

— Per ardua ad astra! sagde Overlæreren med et lærd Smil.

— Ja, og: lægtilæskulitorum! svarede Tolderen.

— Man opnaar jo aldrig noget her i Verden, kære Knagsted. uden at det k o s t e r noget.

— Nej. Og det finder Du er ganske i sin Orden?

— Hja-hæ, naturligvis!

— Hum . . . j e g synes nu, det er sjofelt . . . Havde han saa endda ladet os vedblive med at være umælende, eller blot B ø r n! Men at begynde med at love os Sødsuppe og Pandekager til Middag hver Dag, og saa ende med at gøre os til Væsener med H j e r n e . . . det er ligefrem „u k r i s t e l i g t"; der maa stikke en god Del Hebræer i ham endnu!

Clausen stod rent ud og g a b e d e af Forundring over denne Eruption:

— Men, kæreste Knagsted, sagde han — at ta' saadan paa Vej over et Par Blomster, der gror . . .

— „Et Par Blomster, der gror," ja! vrængede Tolderen — Det er netop „Blomsterne", min go'e, der er det kriminelle ved Sagen; de er Jordens S m i n k e! . . . Hvad vilde Du f. Eks. sige, hvis Du en yndig Maaneskinsaften fik fat i et dejligt Fruentimmer, og naar Du saa kom ind i Lampelyset med hende, opdagede, at det var en led. gammel, malet Alligator, der gloede paa Dig med forsultne Øjne og hapsede efter Dig med sine modbydelige Kæber! Mon Du saa vilde falde ned og tilbede hende?

— Overlæreren skuttede sig uvilligt:

— Du bruger nogle B i l l e d e r, Knagsted . . .

— Ja, jeg bruger m a n g e Billeder!

— Og at Du dog saadan kan komme i Ekstase her midt paa alfar Vej!

— Jeg er a l t i d i Ekstase! Men jeg lider som bekendt af en kolossal Selvbeherskelse!

— D u!?

— J e g, ja!

— D u, hæ! ja det vil jeg nok sige! Du som stadig synes at staa plantet midt paa Jægermester Krügers Eng!

Knagsted saa' overrasket op paa Vennen:

— Naa, saa Du er o s s e vittig! sagde han og nikkede anerkendende.

— Ja, for Du maa jo dog indrømme, kære Knagsted . . .

— Nej! . . . Men I maa takke Jeres Gud, maa I, for denne pompøse Selvbeherskelse. For hvis jeg bare én eneste Gang talte fra Leveren, bare én eneste Gang gav los: Jorden vilde galopere ud af sin Bane . . .! Bjærge vilde blive til Sletter . . .! Have antage Dampform . . .! Og Flamingobenene fyge bort under alle smaa Overlærere! — — Og skal vi saa gaa videre . . .

B a s t e i. —

Dette er Navnet paa det højeste Punkt af denne Del af „Sachsisk Schweitz". Og der ligger en hel lille By der oppe med Gader og Butikker og Beværtninger, fotografiske Atelier'er og et „Hotel". —

Da Knagsted havde „faaet Luft" midt under Opstigningen, gik Resten af Vejen forholdsvis rolig hen for de to Venner, skønt Stien blev stejlere og stejlere og snart snoede sig langs bratte Afgrunde, snart førte ad smalle Broer hen over dybe og skumle Kløfter.

Han sagde ikke et Muk. Tolderen gjorde ikke mindste Vrøvl mere, men stavrede bare af Sted, ludende og foroverbøjet et Par Favne bag den mere springske Overlærer.

Kun da Clausen i et begejstret Øjeblik ikke kunde

dy sig, men brød ud i kraftige Lovtaler over de mange sælsomme Klippeformationer, der viste sig i Dalene nedenunder, kiggede Knagsted lunt-arrigt hen paa ham og mumlede Ordet:

— Humbug!

Overlæreren standsede og slog bredt ud med Armen:

— Jamen, Du kan jo da s e . . .!

— Vel kan jeg s e, ja! . . . Men det er l a v e t altsammen.

— L a v e t . . .?

— Ja, kære, det er sgu Tyskerne sæl, der har stillet alle disse Sten oven paa hverandre bare for at stikke naive Sjæle Blaar i Øjnene og trække Penge ud af Lommen paa dem!

— Hum . . .

— Har Du virkelig aldrig hørt d e t, kære Ven, at der eksisterer en stor pangermanisk Forening, der hedder Aktieselskabet til Hr. Sørensens Duperelse?

Paa d e t t e svarede Clausen fornuftigvis intet . . . Og saa naaede de omsider Bjærgets Top.

Oppe under Restaurationens Glastag sad Knagsted og Clausen og spiste Bratwurst mit Kartoffel-Purée . . .

— —

En Tordenbyge trak op fra Østen, en uhyre stor, blaasort Sky med Fingre, bevægelige Udløbere, der strakte sig helt op mod Zenith.

Ude i Vest lyste Solen endnu i al sin Glans fra en Strimmel ren blaa Himmel. Men Tordenskyen steg med rivende Hast og slørede, efterhaanden som den jog frem, Landskabet ind i en tæt skiddengul Taage. Husene forsvandt og Skovene og Bjærgene og Floden. Solen kæmpede en fortvivlet Kamp, jog sine Straaler ind gennem Taagen og lod dem glimte hist i en blankpoleret Rude og hér i en gylden Vejrfløj. Men pludselig maatte den give tabt; Skydækket laa over hele Himlen; og Regnen styrtede ned.

I det samme fór et Lyn flængende gennem Luften, og et raslende og bragende Tordenskrald fulgte, som larmede tusinde tunge Jærnbjælker sammen i Kaos. —

Publikum var rædselslagent tyet ind under Restaurationsbygningens fremspringende Glastag; og der lød et mangestemmet Skrig fra Kvinder og Børn, da Lynet syntes at bore sin Ildsøjle ned i Klippen kun ti Skridt borte. Men Skriget druknedes i samme Nu i Tordenbragets rullende Buldren.

Saa fulgte der et Øjebliks lydløse Stilhed. Man vovede næppe at drage Aande. Alle Ansigter var blege, og alle Øjne stirrede store og rædde ud mod Uvejret: Hvad om det næste Lyn jog splintrende ned gennem Glastaget midt mellem Mængden!

Da pludselig, midt i Stilheden og Angesten, begyndte et lille fornøjeligt Automat-Klaver henne paa en Forhøjning i Hjørnet at spille. — En eller anden polisk Sjæl havde listet en Ti-Pfennig ned i det; og nu hamrede det frimodigen og uberørt af Livsens Foreteelser løs paa den muntre Polka: In Grünewald ist Holzauction, ist Holzauction, ist Holzauction . . .

Man stirrede først forarget rundt paa hverandre. Man rynkede Brynene: Hvad var dette for Drengestreger i en saa alvorlig Situation! — Men saa listede der sig hist og her et lille Smil frem; et halvkvalt Latterkluk hørtes. Og da en fed Herre ganske uvilkaarlig begyndte at vugge sin trinde Overkrop i Takt med Melodien, og et Barn i det samme gav sig til at klappe i Hænderne og pege hen paa ham og himmelfornøjet raabe: Sieh, sieh doch, Mütterchen, der Dicke, der Dicke! saa brast Fortryllelsen, og Angesten og Højtideligheden slog om i en rungende Latter, der overdøvede Regnens susende Pladsken mod Taget. — Og nu lod man Lynene knitre og Tordenen buldre. Man ænsede ikke Uvejret mere. Man stillede sig i Kø for at komme til at putte Ti-Pfennige i Klaveret, der atter og atter maatte afhamre sin glade lille Polka om Holzauctionen i Grünewald . . .

— —

Men allerbagest inde under Glastaget, helt oppe i Hjørnet, hvor Automat-Pianoet stod, havde Knagsted og Clausen altsaa siddet og spist Bratwurst mit Kartoffel-Purée.

Og da de var mætte, og Tordenbygen var trukket over, steg de ned ad Bjærget og begav sig paá ny om Bord paa Væddeløberen „Bodenbach" og sejlede tilbage til Dresden.

V

— Abfahren!

Klokkesignal! Et Hvin fra Lokomotivet. Raab og Tummel! Og Toget satte af for Karlsbad. — —

— Jeg kunde godt være bleven her i Dresden længe, længe endnu . . . sagde Overlæreren og kiggede sørgmodigt ud af Kupévinduet.

— Jeg osse! sagde Tolderen — Men vi m a a nu ned til det Vand!

— Tror Du, det vil hjælpe Dig?

— H-næi!

De kørte langs Elben akkurat samme Vej, som de forleden var sejlet. Udsigt var der til de samme Stenbrud, de samme Bjærge, de samme Skove.

Men dette morede naturligvis Overlæreren; og han kom straks i travl Bevægelse med at udpege de kendte Punkter: Se, dér er d e t, Knagsted! Og dér er d e t! Og dér er d e t!

De fór forbi Station „Rahden"'

— Og dér er Bastei ovre, Knagsted! Se! Se!

— Ja, nikkede Knagsted — Gud véd, om „Pollemand" og hans gefüllte Taube . . . „turtler« rundt deroppe endnu.

— Ja, det var et mærkeligt Par . . . Hvorfor mon Kunstnerne altid skal være saa . . . saa besynderlige?

— Aa det er vel et Udslag af Genialiteten! — — Men jeg vilde for Resten gerne se hende dø, Duen . . . Ja, jeg er ikke ondskabsfuld, lille Clausen, aldeles ikke! Jeg mener ikke, at hun skulde dumpe ned fra Bastei og knække Halsen! . . . Næe, jeg vilde gerne se hende paa Dødslejet, forstaar Du . . . rent videnskabeligt! — Naturligvis ligger hun i Kniplinger fra Top til Taa og med Ringe paa alle ti Fingre. Haaret er krøllet paa det yndefuldeste; hun er omhyggelig sminket og pudret, Og paa Natbordet foran Sengen er anbragt en guldsnittet Salmebog og et Krucifiks midt imellem to tændte Vokslys i Sølvstager . . .: „Pollemand, min Ven, kys mig! . . . Tror Du, Gud er vred paa sin Marie Antoinette, Pollemand? . . . Aa sig Nej! . . . Ræk mig det lille Spejl dér! . . . Er jeg ikke meget bleg? . . . Husk, at jeg vil have vor Brudenatkjole paa, Pollemand . . . og to blegrøde Chrysanthemer i Haanden . . . og Haaret som Margarethe i Faust . . . Hvor var Du dejlig som Don José . . . og hvor Du s a n g! . . . Tag Salmebogen, Pollemand . . . syng, syng! . . . Sminke! Sminke! . . . I d i n e Hænder befaler jeg min Aand . . .“ . . . Og saa dør hun. — Og ingen har nogen Sinde set saa skønt et Lig. Pollemand har ogsaa selv baade klædt, sminket og pudret det. Han er utrøstelig ved Begravelsen. Man maa b æ r e ham ind i Drosken. — Men fjorten Dage efter optræder han paa ny i „Carmen“ og henriver ved sin Stemme, sin Velskabthed og sin Enkemandsstand det samtlige kvindelige Publikum baade paa Gulvet og i alle Etagerne.

— —

Banelinien førte stadig langs Floden. — Trænet rasede nu af Sted i fuld Fart; Landskabet blev ligesom r e v e t forbi uden for Vinduerne. Og naar man passerede en Station, var det, som styrtede Bygningerne sammen bag Toget.

De to Venner sad tavse over for hinanden, drukne og øre i Hovederne af Farten og Larmen. Clausen

havde lænet sig tilbage i Hynderne og lukket Øjnene. Knagsted derimod sad stiv, oprejst og stirrende.

De var ene i Kupeen. — Men saa gik pludselig Døren til Nabovaggonen op (det var nemlig et saakaldet „Harmonikatog") og en lille, firskaaren, vildt udseende, ældre Herre vaklede ind. Han maatte hage sig fast i Sofakanter og Vinduesremme for ikke at tabe Balancen ved Togets voldsomme Bevægelser. — Saa kom han endelig til Sæde. Han lignede en Neptun. Et strittende graa-sort Haar og Skæg stod ham om Hovedet med et Fald bag ud over Nakke og Skuldre som af megen Svømning, Øjnene var store og klare med buskede, ligeledes tilbagegaaende Bryn; Næsen var fladtrykt, og Munden bred og smal med kolerisk hængende Vige. Havde han haft en Trefork i Haanden og nogle Østers og Muslinger siddende hist og her i Haar og Skæg, vilde man ikke have været i Tvivl om hans Livsstilling; tilmed da hans Ansigtsudtryk var yderst indigneret og forbitret, som dens er, der ikke befinder sig i sit rette Element.

Stiv og ubevægelig sad han dér paa Sædet, med Hænderne støttet til Knæene, og lod sig, som det syntes med et vist Velbehag, vugge op og ned af Vaggonens Bevægelser. Sit Hoved bar han knejsende paa en kort, tyk Hals. Der var noget majestætisk over ham, noget herskeragtigt.

Anbragt paa en Klippeblok i en Vandhvirvel, vilde han have indgydt Ærefrygt.

— Ich will Bier haben!

Toget var standset ved en Mellemstation, en større sachsisk By. — Og det var Neptunen, der nu stod oprejst henne ved det aabne Kupévindue og med hul Røst udstedte denne Ordre frem over Hovederne paa det myldrende og larmende Publikum:

— Ich will Bier haben!

Men ingen hørte ham, ingen tog Notits af ham.

Han rynkede Brynene og fik et endnu mere forbitret

Udtryk i Ansigtet. Han var øjensynlig vant til øjeblikkelig at blive adlydt:

— Ich will Bier haben! gentog han højere og huggede en vred Haand ned i Vindueskarmen.

Men der kom stadig intet Bier.

Han stod endnu et Par Sekunder og ventede. Harmen gærede i ham. Hans Ansigt farvedes rødt, og han mumlede ud mellem Tænderne. — Og saa bekvemmede han sig endelig til at stige ud af Toget.

Knagsted og Clausen saa' ham fra Kupeen bane sig Vej over til Skænken under Perrontaget. Han mejede ligefrem Publikum til Side, som var det Straasække, der stod ham i Vejen.

— Ich will Bier haben! sagde han for tredie Gang og rev en Seidel ud af Haanden paa den nærmeste Mundskænk.

Men lige i det Øjeblik han skulde til at begrave sit bistre Overskæg i Ølkrusets Skum, gik der et Stød igennem ham, og Kruset faldt ud af hans Hænder; hans Blik blev usikkert, uforstaaende, fuldt af usigelig, hjerteskærende Rædsel; han vilde skrige, greb frem for sig ud i Luften, drejedes engang ligesom rundt om sin egen Akse og styrtede derpaa forover med Ansigtet tungt ned mod Astalten . . .

Afgangssignalet lød. Passagererne masede ind i Kupeerne. Lokomotivet hvinede. Døre sloges i. Og Toget tog Fart. —

Det sidste, de to Venner saa' af deres majestætiske Rejsefælle var, at han af fire Jernbanedragere i skidne blaastribede Bluser blev baaret ind i tredje Klasses Ventesal.

— —

Midt i Byen, som man nu forlod, laa en stor, gammel, rød Kirke med buede Vinduer og takkede Gavle. Dens to vældige, firkantede Taarne med slanke, himmelstræbende Spir ragede højt op over alle Omgivel-

serne. Solen lyste i de gyldne Vindfløje. og hundrede af spraglede Duer fløj ud og ind ad de aabne Glugger.

Og mellem kuplede Lindes lysegrønne Løv tittede frem ved Kirkens Fod Byens røde Tage og hvidgraa Skorstene. Røgen fra Middagsgrydernes fredelige Baal steg som Offerdamp taknemmeligt op mod Guds uendelige Himmel . . .

Men fremad rullede Toget. —

De to Venner sad tavse lige over for hinanden paa hver sin Side af det aabne Vindue og stirrede dystert ud over Landskabet. — Man var bøjet af fra Floden; og paa begge Sider af Jærnbanelinien bredte sig nu store, grønne Dale, begrænset af takkede Bjærge og prikket af Huse, Landsbyer og enkelte fritstaaende Trægrupper.

Terrænet begyndte at stige, Farten blev langsommere. Man kunde høre Lokomotivet forude stønne af Anstrengelse.

Saa lød der et skærende Fløjt. Og i samme Øjeblik blev der mørkt i Kupeen, sort, uigennemtrængelig mørkt, som kørte man i den dybeste Nat.

— Halløj! sagde Knagsted uvilkaarlig.

Og Overlæren greb ham i Armen og sagde: Ja, hvad er d e t! — Men da Toget i det samme atter gled frem i Lyset, noterede han med videnskabelig Tilfredshed:

— Det er skam den første Tunnel, j e g har kørt igennem!

— Saa bli'er dette hér den anden! sagde Tolderen, da de paa ny forsvandt i en Tunnel. Men hans Stemme druknede i Larmen fra det indelukkede Tog. Det var som hamrede tusinde Damphamre løs paa Fjeldmurene omkring det.

Og atter gled man frem i Dagen.

— Der er noget uhyggeligt ved dette pludselige Mørke, Knagsted. Det er ogsaa underligt, at de ikke tænder det elektriske Lys!

— Aa, de er jo saa korte, de Tunneller . . .

— Ja . . .

De saa' igen ud over Landskabet. Der trak nogle tunge Skyer op ude over Bjærgene; og det begyndte at blive koldt.

— Skal vi ikke lukke Vinduet, Knagsted?

— Jo . . . det kan vi jo gerne . . .

Clausen halede Vinduet op og satte sig igen:

— Hvornaar er vi i Karlsbad?

— Godt Fire . . .

Ikke et Sekund, siden de forlod Stationen, havde deres Tanker sluppet Billedet af Manden, der var hvirvlet rundt som en Top og havde hugget sit Ansigt tungt og klaskende ned mod den haarde Asfalt.

Og pludselig sagde Knagsted:

— Det er meget bedre, vi taler om det, Clausen.

— Om hvilket . . .? Overlæreren fór nervøst sammen.

— Om ham, „Ich will Bier haben" . . .

— Men K n a g s t e d, at Du kan . . .

— Naa ja, Herregud, jeg véd jo ikke, hvad han hed! — Men det er meget bedre, vi taler om ham; saa faar vi da Luft.

Clausen skuttede sig uvilligt:

— Du skal ogsaa altid tale . . .! Han fik jo en let og lykkelig Død . . og dø skal vi jo alle . . .

— Hum! . . . Saa' Du hans Øjne?

— Ja, jeg gjorde . . . men hvorfor skal . . .

— De saa' yderst henrykt ud, hva? ikke? . . . Véd Du, hvad han mindede mig om? Han mindede mig om et Billede, jeg engang har set af et Menneske, der skulde henrettes . . . Det var en Illustration til en eller anden Bulderroman . . . Man havde været saa „hensynsfuld", at holde Dagen og Timen hemmelig for den dødsdømte. Han vidste, at han skulde halshugges; bare ikke h v o r n a a r Højtideligheden skulde finde Sted. Og han hyggede sig, saa godt han kunde, i sin Celle

og spiste og drak og sov og røg Tobak og var somme Tider lige ved at glemme, hvad der ventede ham. Men saa en skønne Morgen, da han laa i sin tryggeste Søvn, blev han brutalt revet ud af Sengen og ført ned i Fængselsgaarden. Og dér stod Skafottet! . . . Det er Billedet af dette Øjeblik, jeg husker: Hans strittende Haar, hans afværgende fremstrakte Hænder og frem for alt: hans vanvittigt-stirrende, uforstaaende Øjne: „nu!? nu!? jamen . . .," stod der under Billedet. — Hva'? Synes Du ikke nok, at de to Dødsmaader ligner hinanden, hva'?

— Hvorfor vil Du hidse Dig selv saadan op, Knagsted . . .

— Jeg hidser mig aldeles ikke op, kære Ven; jeg beretter jo bare Faktum.

— Jo, men . . .

— Nej, nej, jeg er ganske rolig, forsikrer jeg Dig! . . . Det irriterer mig blot en Smule, at han, den anden: „Ich will Bier haben", ikke engang fik Lov til at drikke sit Øl. Jeg saa' dog, at han b e t a l t e det!

B o d e n b a c h, bøhmisk Grænsestation. —

To Tog var næsten samtidig, hver fra sin Side, løbet ind paa Stationen: Toget fra Prag, og Toget Dresden—Karlsbad.

Dresdenertoget holdt nærmest ved Stationen; det andet paa Sporet bagved . . .

Knagsted kom gaaende henne fra Skænkén med et Glas Pilsner-Øl i hver Haand. — Det vrimlede omkring ham af Passagerer og Toldbetjente og smaa, sortsmudsede østrigske Soldater. Bagagen skulde efterses. Og der var Omstigning til nogle Sidebaner.

— God-hjer rtelig Dag, Hr r. Toldkontr rollør r! Og vel mødt!

— Du almægtige Gud, Mand, er De nu osse h e r!

— Ja-ha-ha! lo Mikkelsen-Sejstrup bredt og viste de

stærke hvide Tænder i sit Himmelansigt — At mødes og skjilles er r Livets Gang! . . . Hr r Kontr rollør ren er r ved Helsen?

— Jo Tak . . . . Men hvor Fanden kommer D e fra? De skulde jo til Paris?

— Der r er r jeg jo po Vej hen nu, ja, over r Dr resden-—Leipzig. Men jeg fik i Sinde før rst at ta-ge en lille Svip ned og studer re Skjøgeforholdene i Pr rag.

— Altsammen for de trehundrede Kroner!

— Altsammen for r de tr rehundr rede Kr roner r, ja! Man for rstaar r jo at omgaas det kjær re Mammon, ha, ha! med R respekt! . . . Di staar r med to Glas Øl . . .

— Ja. — Vil De ha' det ene?

— Tak, som byder r! (Hr. Mikkelsen tog Glasset og tømte det til Bunds.) Ah-h, det læsker r! . . . Jeg ser r ikke den kjær re Over rlær rer r?

— Han sidder henne i Kupeen.

— Skul-de vi ikke go hen til ham?

— Jo, lad os det. Det vil glæde ham at se Dem.

— Ja-a, han sætter r adskjillig Pr ris po mig! . . . Aa, tag det!! (Han rakte det tomme Glas ud mod en forbiilende Drager, som overrumplet modtog det. — Knagsted var i dette Øjeblik ikke fri for at b e u n d r e Hr. Mikkelsen.) — Saa gor r vi vel?

— Ja, saa gaar vi . . .

Henne i Kupeen trykkede Overlæreren og Degnen hjertelig hinandens Hænder.

— Her er dit Øl, Clausen. Hr. Mikkelsen har gjort mig den Ære at drikke mit.

— Ja-ha-ha! Og det smagte i Sandhed for rtr ræffeligt! . . . Jeg hober r da ikke . . .

— Paa ingen Maade! Jeg har slet ikke godt af Øl. Det var Vorhere selv, der sendte Dem!

— Ha, ha, ja; det mo det vel saa ha' hvær ret!

— Hr. Mikkelsen kommer direkte fra Prag, Clausen.

— Saa-aa? har De været i Prag, Sejstrup?

— Ja, saa sandelig har r jeg det, ja. Jeg tænkte

saamænd og-saa po en Svip til Hwien; men min Kapital . . .

— Aa-aa, den ha'de skam nok slaaet til! mente Knagsted.

— Ja, maaske, ja; men jeg opgav det da, forr denne Gang.

— Prag skal være en smuk gammel By? spurgte Overlæreren.

— Jeg saa' ikke viderre til Byen . . . Min Gerrning liggerr jo mest om Natten. Det var sørrgelige Forrhold, mæget sørrgelige Forrhold! Jeg varr po en Borrdel, hvorr derr varr Pigebørrn po underr tolv Aarr. Mæget interressant forr Rresten . . . Saa galt errr det dog ikke hjemme.

— Nej, det er det vel ikke . . .

— Næj, næj, Hrr. Kontrrollørr! Og Gud hværre lovet da! . . . Jeg kunde forr Rresten ha' storr Lyst til at komme endnu sydligerre. Man harr forrtalt mig, at i Rrom skal di ha' Borrdellerr med Drrenge ligesom i Forrfaldsti-den.

— Holder De maaske mere af det?

Degnens Ansigt lystes op af et stort overbærende Smil:

— Bestandig errr Hrr. Kontrrollørren vittig! sagde han og rystede mildt sit Englehoved.

Clausens Ansigt var derimod blevet noget uroligt.

Men Knagsted trak uanfægtet sit Cigarfoderal frem og præsenterede:

— Vil De ryge, Hr. Sejstrup?

— Tak, Tak! sagde Degnen ivrig og bemægtigede sig en Cigar — Tobak errr jo en dyrr Luksus herrnede . . . (Han kneb et Øje sammen:) Errr di frra Danmarrk?

— Ja, vi har snydt dem ind.

— Hæ, hæ, ja . . . !

— Vil De ikke stikke et Par i Lommen, Hr. Mikkelsen?

— Tak, som byderr! Tak, Tak! (Han pillede tre Stykker til sig.)

Knagsted saa' paa ham med et næsten forelsket Blik:

— Maa jeg ikke forære Dem Foderalet osse? Jeg kan saa Pokkers godt lide Dem!

— Ja, hjerrtelig Tak, Hrr. Kontrrollørr, men . . .

— Tag De det bare! Jeg har et andet i Kofferten. Og Cigarer brækker saa let, naar man gaar med dem løse i Lommen.

— Ja, jeg sigerr saa mangfoldig Tak da! Det skal hværre mig et kjærrt Minde!

Degnen stoppede gesvindt Gaven til sig.

Clausen sad som paa et Fyrfad.

Men Knagsted ænsede ikke hans Uro. Han kiggede glubsk rundt i Kupeen:

— Er der ikke andre Ting, De kunde ha' Lyst til? . . . Hér er en Rejsehue; vil De ikke ha' d e n?

— Næj, næj, Hrr. Kontrrollørr, jeg . . .

— Ja, den er for lille til m i g. Jeg kan ikke bruge den alligevel.

— Ja, naarr Di ikke kan brruge den, saa . . .

— Nej vist saa; der er skam ikke no'et at genere sig over! . . . Og Rejsetasken hér . . . ?

— Nej, det er m i n! sagde Clausen hurtig.

— Nu errr jeg saa vist og sandt og-saa blevet saa rrigeligen begavet . . . ! smilede Degnen. Men han skævede dog lækkersulten til den forlorne Taske.

— Saa er hér en Plæd! vedblev Tolderen, hans Stemme dirrede, og hans Bevægelser var underlig ubeherskede.

Overlæreren greb ham i Armen:

— Knagsted . . . ! bad han indtrængende.

— Er d e t maaske ogsaa din?

— Nej, men . . .

— Naa; saa pas Dig sæl! . . . Han er saa nærig; forklarede han Degnen, der stod og slugte Tæppet

med sine himmelske Øjne — Værsgod. Tæppet er Deres!

— Næj, Hrr. Kontrrollørr, jeg ta-gerr det ikke! sagde Sejstrup med en alvorlig Hovedrysten.

— Ta'er De det ikke? Jo, Gu' gør De saa! Det hører jo til Huen. Kan De ikke se, at det har næsten samme Farve.

— Jo, ja sandelig . . . det serr jeg . . .

— Naa, ja, ikke sandt? Det vidste jeg jo nok! Værsgod!

— Jamen, errr det nu ikke forr mæget . . . ?

— Ok nej, aldeles ikke! Værsgod!

Mikkelsen lagde kælent Plæden hen over sin Arm:

— Ja, saa takkerr jeg da og-saa saa grrumme forr . . .

— Aa, jeg be'er! . . . Men nu maa De vist se at skruppe ud af Kupeen i en Fart! Toget gaar om et Øjeblik.

— Gjørr det! sagde Degnen forskrækket og fór med sine Koster ned paa Perronen. Hér skyndte han sig hen og bankede paa Kupéruden:

— Hørr lidt!

Overlæreren trak Vinduet ned. Knagsted rørte sig ikke; han sad og svedte.

— Ha'-de jeg ikke dérr saa sandt nærr glemt det vigtigste, kjærre Vennerr! lød Hr. Mikkelsens klangfulde Stemme udenfor — Vi errr ved at fo et Venstrreministerium, mine Herrrerr, derrhjemme i vorrt gamle Dannemarrk!

— Velbekomme! mumlede Tolderen fra sin Plads.

— Hva! si'er De! udbrød Overlæreren og rødmede af glad Overraskelse — Hvor véd De det fra?

— Frra en Embedsbrroderr, derr harr tilskrreven mig. Folket jublerr, skrriverr han, derr gooerr en frri og mægtig Luftning hen overr Landet!

— Ja, det vil jeg tro! nikkede Overlæreren bevæget.

— Vi har ogsaa længe sukket under den gamle, døde Slendrian!

Afgangssignalet lød. Toget satte sig langsomt i Bevægelse.

— Ja, err det ikke skjønt, naarr Lyset begjynderr at brryde frrem! (Degnen smaatravede ved Siden af Kupeen.) Hvorr skjønt, at det nu errr de undertrrykte, derr engang skal til at rregjerre og prrøve derres Krræfterr! Overrklassen . . . harr . . . længe nok . . . siddet ved Kjødgrryderrne . . . (Han sakkede længere og længere agter ud.) . . . Nu . . . errr . . . det . . . vos . . . andrre derr . . . Farrvell! Farrvell, diHerrrerr! raabte han saa og svingede med Plæden. Men pludselig satte han Hænderne for Munden og skreg af sine Lungers fulde Kraft — Kan di hørre mig: Skulde derr hværre Skøgerr i Karrlsbad, errr di nok saa god, at gjørre mig et Parr smo Optegnelserr!

Banelinien slog en Kurve. Hr. Mikkelsen saas ikke mere.

Saa kørte de to Venner altsaa ned igennem Bøhmen. — Det gik kun langsomt, thi Terrænet steg stadig. Karlsbad ligger som bekendt 374 Meter og 13 Centimeter over Havet . . .

Det mærkeligste, man fik Øje paa, naar man saa' ud af Kupévinduerne, var, at der hist og her paa Vejene var oprejst større eller mindre Trækors, paa hvilke der var anbragt smukt forarbejdede og rigt malede Gengivelser i Træ og Gibs af Vor Frelser og Jomfru Maria. Og foran Korsene laa hyppigt en, to, tre eller fire spraglet klædte Kvinder i stille Andagt. De havde gerne store Kurve paa Ryggen fastspændt med Remme over Skuldrene. Og op af en saadan Kurv kunde stundom stikke Hovedet af en gryntende Pattegris, eller af en grinende eller vrælende Unge. I én Kurv var der begge Dele . . .

Store, klodsede Pindevogne, trukket af tunge Okser med vældige, buede Horn, kom forbi. Over Pindene var spændt et hvælvet Tag af groft Lærred. Og dér inde under sad Kusken, skærmet mod Vejr og Sol. Han dampede sløvt paa sin korte Træpibe, lod Okserne raade og fem være lige. Men naar han passerede et af de malede Billeder, strøg han Hatten af Hovedet og korsede sig. Piben lod han sidde . . .

Paa en Eng uden for et lavt lille Bondehus løb en halvnøgen Kvinde og legede Tagfat med en Flok heltnøgne Børn. Hun jog af Sted efter dem i kluntede Spring, fangede et af Børnene, løftede det højt op i Luften, medens det skreg og sprællede; satte det fra sig igen og sprang afsted efter det næste. Saa faldt hun pludselig over en Tue. Børnene udstødte et Glædeshyl og kravlede op paa Ryggen af hende. En femseks Stykker væltede rundt oven paa hende, rev i hendes Haar og sled i hendes Særk og nappede i hendes Ben. Og hun hvinede og sparkede og slog om sig og kunde ikke rejse sig for Latter . . .

Der stod ved en Korsvej to gamle, hvidhaarede Bønderfolk, en Mand og en Kvinde, med hinanden trofast i Haanden. De . . . Naa, men alle saadanne smukke og karakteristiske Smaatræk kan man jo finde i enhver Rejsebeskrivelse!

— —

— Sig mig, Clausen, spurgte Tolderen og saa' dybsindigt over paa sin Ven — skærer Du Ansigt, naar Du har Solen i Øjnene?

— Det véd jeg virkelig ikke, hæ!

— Nej, det véd Du vel ikke.

— Hvorfor spør' Du dog om d e t?

— Aa, det var no'et, jeg tænkte paa . . . Jeg lagde Mærke til før, at Hr. Sejstrup kunde glo lige ind i den uden at blinke. Det tyder paa Karakterstyrke. H a n bli'er sgu nok til noget! . . . Kan Du gi en Cigar? Han rendte jo med mine.

— Ja, hvorfor g a v Du ham osse alt det! . . . Værsgod!

— Tak! . . . Fordi det morede mig. Det morer mig altid at se en skøn Sjæl blomstre.

— Det var S y n d for ham, Knagsted!

Tolderen saa' overrasket op:

— S y n d? . . . for h a m? . . . D e n Løsning kommer mig unægtelig noget overraskende!

— Jo! sagde Clausen ivrig — For hvis han nu havde opdaget, at Du gjorde Nar af ham!

Knagsted lavede Trutmund:

— Kys mig, Du Idealben! smilede han fadermildt — Til din Fødselsdag skal Du faa et Par Vinger af mig! . . Om jeg saa ha'de skrællet mig Skjorten af Kroppen, ha'de denne . . . Fenrisulv slugt den!

— Ja, det kan gerne være . . .

Et Tog larmede forbi. Det var et Godstog. Lokomotivskorstenen havde Hat paa; en bred, flad opkrammet Abbatehat. — Mon d e t er Brug i alle katolske Lande?

Overlæreren lagde i sin Iver ikke Mærke til Fænomenet:

— Ja, det kan gerne være, gentog han, da Toglarmen var ophørt — at Mikkelsen . . . at . . . at . . . Men man skal alligevel ikke slaa sig til Ridder paa et Menneske, der staar under En i Dannelse!

— Nej, nikkede Knagsted — det skal man ikke! Og man skal heller ikke „forarge En af disse Smaa", staar der endvidere! . . . Men han b l e v jo ikke forarget, søde Clausen, og forøvrigt er han ej heller „lille". Det er jo ham og hans, der snart skal regere Landet, hørte Du vel?

— Ja; og det ærgrer Dig!

— Paa en Maade, ja.

— For Du er H ø j r e m a n d! (Hvis der eksisterede en Kage, der hed: en politisk Sprutbakkelse, maatte Overlæreren i dette Øjeblik ligne en saadan.)

— Højremand . . . ja, det er jeg o s s e! nikkede Tolderen rolig — For jeg er velhavende.

— Og Du har altid, trods alle dine Paradokser, været reaktionær lige til Fingerspidserne!

— I k k e, da jeg sad paa yngste Gage, kære Ven.

— Og det s k a m m e r Du Dig ikke ved at tilstaa;

— Næ, ved Gud, om jeg gør! Det er jo den eneste naturlige Udvikling! . . . Saadan vil det ogsaa gaa med dine stolte Frihedshelte!

— A l d r i g! raabte Clausen haanligt — A l d r i g! Saa kender Du ikke Folket!

Nu begyndte ogsaa Tolderen at sprutte:

— „Folket", vrængede han og vendte det hvide ud af Øjnene i et himmelsøgende Højskoleforstander-Blik, og han udtalte samtidig Ordet, som havde han en Klump fed Boghvedegrød i Munden — „Folket", lille Overdrivelse, har ikke noget med den Sag at gøre.

— Har F o l k e t ikke?! D e t, der nu har kæmpet og stridt for Frihedens Sag en hel Menneskealder igennem!

— Nej; for „Folket" er slet ikke saa ideelt anlagt, som I Studerelampe-Idealister i Jer Uskyldighedstilstand antager. Folket er et B a r n, og Børn „kæmper" ikke for Ideer, det er de altfor sunde og naturlige til. Mad, Drikke og lidt Legetøj, det er d e r e s Horisont. Og ligesaa med „Folket": Smedesvend Kristjansen bryder sig F a n d e n om sine Kolleger i det Fyrretyvende Aarhundrede! . . . Jeg kan da blive saa r a s e n d e ved Jeres Brølen paa „Folket"! eksploderede Knagsted pludselig og huggede sin laadne Næve ned i Sofabetrækket, saa det røg af flere Kongerigers Støv — I er nær ved at gøre dette naive og godtroende Væsen til et fjerde Nummer i Treenigheden! Man skal ligefrem t r o paa „Folket" for at blive salig nu til Dags! . . . Men tag Skærmen af Lampen, lille Clausen, Du, og de andre Chaiselongue-Filosoffer, og I vil se, at det gaar med denne Gud, som med alle de andre Guder:

de, der lever af dem, ta'er det ikke saa nøje; det er bare os andre, der skal falde ned og tilbede! For, om I saa kørte op, Du og dine, med syv Char-a-banc-er fulde af Idealer: det er Riget, Magten og Æren, det drejede sig om . . . Punktum og Udraabstegn, og Gud, hvor det hele for Resten er mig ligegyldigt!

Clausen, der altid blev stille, naar Tolderen fik en af sine Paroxysmer, rystede sørgmodigt paa Hovedet og sagde:

— Det nytter næppe, at vi taler mere om det, Knagsted; for Du savner vist den rette Sangbund.

— Ja, det gør jeg vist . . . nikkede Tolderen træt og lænede sig tilbage paa Sædet og lukkede Øjnene.

Ogsaa Clausen tav. Men man kunde se paa hans Aasyn, at hans Tanker var i travl og ikke ubehagelig Virksomhed. Om hans Læber spillede af og til et lille fornøjet Smil; og hans Øjne lysnede stundom op som et Glimt af ideelle Kornmod.

Toget rullede atter afsted langs Bredden af en Flod, Egerfloden. Man nærmede sig Karlsbad.

— Tror Du da slet ikke, at der vil ske nogen som helst Art af Forandring, naar vi faar det nye Ministerium? spurgte Overlæreren med ét. Han var alt for ladet med glade og forhaabningsfulde Tanker til i Længden at kunne holde dem afproppede.

Knagsted aabnede Øjnene:

— Jeg syntes, Du sa'e før, at vi var færdige, lille Clausen . . , ? smilede han — Forandring? Næ-æ; det bli'er bare „det samme paa en anden Maade", som der staar i Madam Mangors Kogebog! . . . Ja, det vil sige, der vil jo komme nogle Sen'er ind i de Administrationen, hvor der før kun var Von'er. Og saa vil Ordner og Titler jo blive hængt paa nogle andre Idioter, men . . .

— Ordener og Titler vil blive afskaffet! sagde Clausen kategorisk.

— Naa-aa, vil de det . . . ?

— Ja, tror Du, at en radikal Regering bryder sig om den Slags . . . „Legetøj"!

— Næ-e . . . men sig mig engang, lille Du, kunde Du ikke selv lide at blive Ridder af Dannebrog?

— Jo-o . . . naturligvis . . . Men saadanne smaa Forfængeligheder maa man virkelig opgive nu til Fordel for det store, det hele . . . for Ideen!

— Ja, naturligvis! det tænkte jeg slet ikke paa!

— Og véd Du, hvad jeg tror? vedblev Clausen, og hans Øjne tindrede — Véd Du, hvad jeg tror, lille Tolder?

— Nej!?

— Jeg tror, at Ministeriet selv vil foregaa os andre mere almindelige Mennesker, der endnu sidder inde med saa mange Traditioner, saa mange smaa Fordomme og saa megen gammeldags Forfængelighed . . . at det ny Ministerium selv vil foregaa os med et lysende Eksempel i den Retning!

— Naa!

— Ja, nikkede Overlæreren og rødmede af hellig Iver — det er bare noget, jeg saadan har tænkt mig; men jeg tror fuldt og fast paa det, fuldt og fast! . . . (Han bøjede sig over mod Tolderen og hviskede lykkelig hemmelighedsfuldt:) — Naar de nu bli'er Ministre, ser Du . . . det er det, jeg har tænkt mig . . . saa har de jo Ret til at føre Titel af Excellence . . . ikke?

— Jo.

— Men, det vil de ikke!

— Ah!

— Nej! For ved Du, hvad de gør?

— Naa?

— De frasiger sig denne Titel! De afskaffer den! Det første, de foretager sig, naar de har overtaget Regeringen, er at lade Rigsdagen annullere den!

— Sese!

— Ja! . . . Og s a a, kære Ven, begynder den nye Ære!

— Men hvis de nu i k k e handler saadan? spurgte Knagsted rolig — For det er jo dog bedst at være forberedt . . .

— Jamen det g ø r de! Det gør d e! sagde Overlæreren triumferende. Og der var ikke Skygge af Tvivl i hans elskværdige Aasyn.

— —

Lokomotivet peb. Toget kørte op foran Perronen.

VI

Det var kun Haandbagagen, der var bleven efterset i Bodenbach; saa der opstod jo nu i Karlsbads altfor lille Toldlokale en bitter Kamp for Liv og Kufferter, da de Hundreder af Kurgæster strømmede til for at faa Bagagen visiteret.

Clausen og Knagsted lod sig et Kvarterstid taalmodigen støde, puffe, flaa og betræde af de rasende Han og Hun-Valkyrier, som med flammende Øjne, fremstrakte Arme, krummede Fingre, hæse Skrig og hvinende Nødraab baksedes foran Salens Disk. (Iagttaget gennem et Hul i Loftet, vilde denne Samling Desperados have mindet Beskueren om den nederste Halvdel af Michel Angelos „Dommedag"!)

— Puh-h! sagde Tolderen — Næ, dette holder jeg sgu ikke ud længere! . . . Kom Clausen!

Og med knyttede Næver og skaanselsløse Hæle slog han sig og Vennen igennem ud i Forhallen.

— Puh-h, det lettede! . . . Hvad for et Hotel skal vi ta' ind paa?

— Jægermester Krüger anbefalede jo „National"! der boede saa mange danske . . .

— I k k e for Golkondas Diamanter, lille Clausen! Jeg elsker mine Landsmænd, det ved Gud, jeg gør;

men man rejser dog ikke til Bøhmen for at gaa i Tivoli! . . . Kom lad os se lidt paa Omnibusserne der udenfor.

— Vi maa da passe ikke at komme paa et altfor dyrt Hotel, Knagsted.

— Ja, naturligvis. Men for Resten kan vi jo straks i Morgen gaa ud og finde os et Par Værelser i Byen; det skal være det billigste . . . Se, dér holder jo en pæn borgerlig Omnibus: Hotel Birmingham. Lad os prøve d e n!

Næppe havde de to Herrer kastet deres Blikke hen mod Hotelvognen. før en Karl der henne fra kom springende:

— Hotel Birmingham, Herschaaft, bitte?

— Ja, nikkede Tolderen — Aber unsere Gepäck sollt revidiert werden . . . sein! Können Sie es vielleicht klariren?

— Jaa, jaa . . .

Knagsted tog sin Garantiseddel frem og Nøglen til sin Koffert og gav ham.

— Mon vi nu ogsaa kan r i s i k e r e det? hviskede Clausen.

— Javel saa. Gi' ham bare Sagerne. Saa slipper vi da i det mindste s æ l med Livet.

— Overlæreren stak nølende Manden Nøglen og Seddelen ud:

— Bare det g a a r . . .

— G u ' gaar 'et!

De vandrede nu en Stund frem og tilbage paa Pladsen. Der holdt lange Rækker af Drosker og Omnibusser ned langs Stationsbygningens Façade. Og hvert Øjeblik løsnede en Vogn sig ud af Rækken og rullede bort. —

Nogen egentlig „By" saa' man ikke meget til. Hele Udsigten dér paa Stedet var at sé som en stor, dyb Kedel fuld af Trækroner, hvor op over der hist og hér ragede Taget af et Hus, eller Spiret af et Kirketaarn.

Og i en Krans Horisonten rundt laa høje skovklædte Bjærge.

— Bitte, Herschaaft, einsteigen . . .

Det var Hotelkarlen, der allerede havde klareret Kofferterne og faaet dem anbragt paa Vognen.

— Kan Du se, det gik, lille Clausen!

— Ja-a . . . smilede Overlæreren glad beroliget.

Der var ikke andre rejsende i Vognen. Og dens røde Fløjelssæder saa' temmelig luvslidte ud og lugtede muggent.

— Bare det nu ikke er altfor lurvet et Hotel igen, Clausen . . .

— Naa-aa, det er jo kun for en Nat.

— Javel! men man kan faa mange Lus i faa Timer, min rare!

— L u s ! ?

— Ja; denne hersens Voiture ser ud baade til Allehaande og Nellikepeber, som min Moder sagde . . . Naa, nu kommer vi nok ind i Byen!

Vognen rullede fra den makadamiserede Stationsvej ind paa en brolagt Gade med høje fire-femetages Huse.

— Keiser Franz Josef-Strasse, læste Overlæreren paa et Hjørne.

Lidt efter drejede Køretøjet igen og ældede nu af Sted ad en stejl og opkørt Vej, hvor Terrænet til begge Sider laa hen i det vildeste Kaos af oprevet Jord og Sten og Ler med dybe, vandfyldte Huller imellem.

Vognen svingede og rokkede i de bundløse Hjulspor. Hjulene knagede; og Ruderne klirrede. Og Kusken og Karlen oppe paa Bukken stak Hovederne sammen og saa' lumske ud.

— Det skulde da vel aldrig være et Par Fichtelgebirgerøvere, der har faaet fat i os! sagde Tolderen.

— Aanej, hæ! saa galt er det vel ikke. Men det er vist et tredje-fjerde Klasses Hotel, de kører os hen paa. Sikke Heste; de kan næppe trække.

Knagsted kiggede ud paa Dyrene:

— Ja, de ser unægtelig ud, som de var købt hos en Marskandiser, sagde han — Men se nu dér! Nu er det værste nok overstaaet.

Vejen var bleven bedre og mere plan; og de kom forbi en pragtfuld Kirke med spraglet, billedprydet Façade og forgyldte omvendte Radiser oven paa Taarnene.

— Det er en Russer, noterede Clausen.

— Det er en Russer! nikkede Knagsted — Jo fattigere „Folk", jo rigere Præster . . . Romerne i det trettende! . . . Næ sikken et Slot dér!

— Det er et Hotel . . .

— Er det?

— Ja, det kan Du jo se; det staar der over Haveporten: Savoy Westend Hotel . . . Og se, der staar en Araber oppe ved Indgangen!

— Det var Fandens kedeligt, at vi ikke skulde dér ind! sagde Tolderen ærgerlig.

— Kære, det havde jo været altfor dyrt!

— Aa-aa, for en Nat! Og saa var vi da sluppet baade for Lus og Kakerlakker . . . Men se, dér ligger nok et Slot! Det er næsten flottere endnu.

— Ja; en, to, tre, fire, fem Etager! Og med Taarn! . . . Men Du godeste Gud . . . !

— Hva' er der?

— Der staar jo „Hotel Birmingham" over Porten!

Tolderen gned fornøjet sine Hænder:

— Det gør der Gudhjælpeme osse! . . . Hold Dig nu stiv, lille Overben; for nu gælder det!

— Skal vi . . . Skal vi ikke sige, at vi har taget fejl?

— Er Du gal! . . . Hold Dig bare stiv! . . . Lad som det hele forekommer Dig for smaat! . . . Dine Bukser er vel knappede?

— Aa-rr!

Omnibussen standsede foran Hotellets Portal. En rigt

galloneret Portier slog Vogndøren op. Og Herrerne steg ud.

— Zwei Zimmer! sagde Knagsted og lignede en Rhingreve.

— Jaawohl, Herschaaft!

I Række op ad den tæppebelagte Marmortrappes Trin stod tolv Kellnere i Kjole og hvidt, og seks Picoloer i Stumptrøjer med Galloner. Hele Banden slog Hælene sammen og bukkede. — Og øverst oppe mellem Forhallens Søjler stod Værten. Høj, mager, elegant og soigneret, i lang engelsk Diplomatfrakke, uhyre Flipper og skinnende Bryst med Diamantnaal.

Da de to Venner passerede ham, lagde han en Haand paa Hjertet, bukkede dybt og sagde: Küsse die Hand! samt tilføjede desuden noget om, at han aldrig nogen Sinde, siden han blev født, havde nydt en saa formidabel Ære!

— Zwei Zimmer! sagde Knagsted.

Værten vinkede. Otte Kellnere og fire Picoloer løb til og aabnede to Døre. Derpaa stillede de sig i fire Rækker, to Gange to Mand og en Piccolo ved hver Dør, slog Hælene sammen og bukkede til Gulvs.

Og Tolder og Overlærer gik ind gennem Dørene. — De turde nærmest ikke andet.

Hvidt med Guld. Seks Alen til Loftet. Brysselertæppe. Kniplingsgardiner. Elektrisk Lysekrone. Hvidlakeret Seng; hvidlakeret Servante; hvidlakerede Stole og Borde. Marmorkamin. Hvide, oliemalede Vægge. Staalstik i Guldrammer. Dobbelte Fløjdøre med Filt. Sachsisk Porcelæn. Krystal-Karaffel og Glas. Silketæpper paa Sengene . . .

— —

Da der var bleven stille udenfor paa Gangen, og Kellner- og Picolo-Hæren kunde formodes at være draget

andet Steds hen, aabnede Overlærer Clausen forsigtig sin Dør paa Klem og tittede ud.

Øjeblikkelig kom der en „Jomfru" farende frem af en Vinduesniche. Det lød, som var hun klædt i Avispapir, saadan skrattede hun af Stivelse:

— Wünschen Sie etwaas, Hr. Doctor?

— Nej . . . nein, sagde Overlæreren og rødmede af Befippelse — ich wollte nur mit mein Freund sprechen . . .

— Daa, daa . . . ! nikkede Stivelsen og pegede paa Dør Nr. 14.

Og samtidig skød frem af en anden Niche en Picolo, der huggede Hælene sammen og slog Døren op paa vid Gab. — —

Knagsted stod henne ved Vinduet og saa' ud over Landskabet. — Udsigten var pragtfuld: Hotellet laa paa det højeste Punkt af det saakaldte „Schloss-Berg". Og ned ad Bjærgets Sider laa Villa ved Villa omgivet af blomsterfyldte Haver og Parker med klippede Hække, Træer, Statuer, Marmortrapper og Springvande. Solen hang lavt i Vest. Ved Foden af Bjærget saa' man Byens Huse, Taarne og Kirker rage op. Hist og hér tittede Floder frem og et Hjørne af en Bro. En armtyk Springvandsstraale sank og steg bag et Par kuplede Træer. De gyldne Radiser paa den russiske Kirke skinnede . . . Og om det hele Panorama stod i en Kreds de høje skovklædte Bjærge. Kun imod Sydost aabnede sig et Kig ind over Landet med dets Kornmarker, Bøndergaarde og Landsbyer. Men ogsaa denne Udsigt spærredes i Horisonten af Bjærge, hvis bølgede Konturer syntes at hæve og sænke sig og gaa i ét med Aftentaagen . . .

— Det er pænt, hva'? sagde Tolderen — Er der ligesaa køn en Udsigt inde fra dit Værelse?

— Nej, jeg ser bare ud over Vejen.

— Naa, ja; det er jo ogsaa m i g, der er syg! . . . Det var en Overraskelse med dette Hotel, Clausen,

hva'? Her er Gudhjælpeme saa fint, at man næppe tør benytte Porcelænet!

— Ja; og kan Du forstaa det med denne tarvelige Omnibus?

— Nej, saadan no'et spekulerer jeg aldrig over . . . Men gaa nu ind og smykkeser Dig, at vi kan komme ud og faa noget Mad.

— Vi flytter da altsaa i Morgen, Knagsted? Dette hér vilde jo da blive altfor dyrt.

— Naturligvis flytter vi . . . Men gaa nu ind og gør Dig i Stand, dit Sludreværk, jeg er sulten.

— Ja . . . jo . . . nu gaar jeg, sagde Overlæreren og trippede uroligt — men der var jo noget, jeg gerne først vilde tale med Dig om . . .

— Hum . . . Værs'artig at ta' Plads!

Clausen dalede uvilkaarligt ned paa en Stol. Ogsaa Knagsted satte sig.

— Ja, se det var nu d e t, begyndte Overlæreren og drejede i sin Forlegenhed vanvittig rundt paa en Frakkeknap — det var jo d e t, at . . .

Tolderen tog stille en Lommekniv frem, aabnede den og rakte den hen mod Clausen:

— Værsgod . . .

Overlæreren stirrede forvildet paa Instrumentet:

— Hvad skal jeg dog med d e n?

— Aa, jeg mente bare, at det var nemmere for Dig at s k æ r e Knappen af.

— Aa-rr! sagde Clausen og huggede til Kniven, saa den faldt paa Gulvet — Du er da heller ikke til at tale et fornuftigt Ord med!

— Jo, det véd Gud, jeg er . . . ! Men naar Ens ædleste Hensigter misforstaas . . . ! Hva' var det saa, Du vilde sige? (Clausen saa yderst fornærmet ud). Naa, naa, lille Overmand, tal saa. Jeg er lutter Øre . . .

— Ja, se, jeg vilde jo gerne . . . Nej, jeg k a n ikke nu! Du vil bare more Dig over mig.

— Vist ikke nej, vist ikke nej, kære Ven! Jeg lover

Dig at være lige saa alvorlig som et Byraadsmedlem! . . . Naa?

— Ja, se det var jo d e t, Knagsted, at da vi nu skal til at begynde ligesom et nyt Liv hér i disse skønne Omgivelser . . .

— Ja . . . ? (Tolderen saa' yderst velvillig og deltagende ud.)

— . . . saa synes jeg . . . jeg véd jo nemlig ikke rigtig . . . j e g holder jo nemlig meget af D i g, men . . .

— C l a u s e n . . . !

— Ja . . . jo . . . jeg tror jo ogsaa nok, at D u holder af m i g, sagde Overlæreren ilsomt — hvorfor skulde Du ellers ha' inviteret mig med paa denne Rejse, men . . .

— Men h v a? . . . Vil Du maaske f o r l o v e s med mig . . .

— Næ, vær nu alvorlig, Knagsted? bad Clausen bønligt — jeg vilde jo saa gerne, at Du rigtig skulde forstaa mig . . .

— F o r s t a à Dig — ? Jeg kan Dig jo udenad!

— Ja . . . jo . . . men j e g . . . D u h a r i n g e n F o r t r o l i g h e d t i l m i g! busede det saa pludselig ud — og jeg vilde saa gerne v æ r e noget for Dig!

Knagsted smilede fadermildt:

— Du e r „noget for mig", lille Clausen: Du er mit bedre J e g. Jeg lever hele min uskyldshvide Barndom om igen i Dig!

Overlæreren vrikkede utaalmodigt med Hovedet:

— . . . og jeg vilde saa gerne ha', at Du skulde føle Dig l y k k e l i g, sluttede han — ligesom . . . ligesom vi andre.

— B ø r n er lykkelige, og D y r og K v i n d e r; men vi M e n n e s k e r er det ikke! sagde Tolderen med dyb Profetrøst. — Nej, nej, nej! vedblev han og lagde blidt sin Haand over paa Vennens Knæ — bliv nu ikke vred igen. Du skal faa Lov til at lære mig at kende.

Jeg vil ha' „Fortrolighed" til Dig. Jeg vil aabne mit Hjerte for Dig! . . . Men bliv nu ikke altfor forfærdet over, hvad Du faar at se. Véd Du nemlig, hvad der er Grundtrækket i min Karakter, lille Clausen? . . . Det er Misundelse! Jeg er saa tindrende, lynende misundelig paa Dig og Dyrene og Fruentimmerne. I ta'er nemlig det hele som en stor Selvfølge: Sommer og Vinter og Høst og Vaar og Solskin og Regn og Blomster og Mavepine og Stjerner og Fnat og Vorherre og Fanden og Elektricitet og Magnetisme . . . altsammen ta'er I det som de naturligste Ting af Verden. Og naar I ikke forstaar, saa tror I! . . . Derfor er I „lykkelige". Og derfor er jeg ganske spinatgrøn langs op og ned ad Tarmene af Misundelse. Og rimeligvis er det det, der er Skyld i min daarlige Mave!

— Forstaar . . . ? sagde Overlæreren og glippede forvirret med Øjnene — forstaar . . . ? og tror . . . ? Du tror vel ogsaa paa noget?

— Ikke paa en Snus, nej! . . . Men jeg forsikrer, at mangen en Aften knæler jeg ned foran min Sofa derhjemme paa Rørholm og raaber med oprakte Hænder: Beck, Beck, bed deroppe, hvor Du er, om jeg maa blive af Hjerne som en af disse smaa!

— Herregud, sagde Overlæreren spidst — er Du da saa begavet?

— Forfærdelig! . . . Men gaa nu ind og hæg Dig; for nu vil jeg ha' Mad!

Himmlisches Thal des Heilungssegens, Thron der Gesundheit, Wundergeschenk des Alle Liebenden! Flechte auch mein bescheidenes Dankesblümchen in den verdienten Ehrenkranz, welcher in alle Welttheile hinaus süss duftet. Himmliche Quelle, auch mich tränktest Du mit deinem Rettungstrank in düsteren Stunden, und ich verliess Dich geheilt und jubelnd in Sonnenschein meiner Seele. Dankbar will ich Dir einst einen Tropfen

wiederschenken, meine letzte Thräne fliesset Dir ewig, mein liebes Karlsbad!
1806. *C. G. STANGE.*

Klokken er seks, Morgen. —

Fra alle Gader, Stræder og Veje strømmer Kurgæsterne til Kilderne. Søvnen sidder dem endnu i Øjnene; de gaber lidenskabeligt og er blege af Gnavenhed.

Nede i Mühlbrunnen-Kolonnade spiller Musikken. Der Musikdirektor Labitzky svinger morgenstiv sin Elfenbens Taktstok; og Deherrer Musici er blaa af Kulde under de høje Hatte. Men de trutter med Dødsforagt hen over Hovederne paa de troende Herrer og Damer, der vandrer af Sted med de hellige Vandkrus i de fromme Hænder.

Langs Tepl-Flodens Kaj staar Blomstersælgerskerne med deres dugvaade Roser, Nelliker og Kornblomster og ser venlige ud og forsøger at smile. Men Publikum gaar dem ligegyldigt forbi, ene opslugt af Tanken om at faa tømt det lovbefalede Antal Glas og komme bort til Pupp eller Posthof for at svælge i det længselsfuldt attraaede Morgenmaaltid, hvorefter deres Mave jamrer.

Skønt det er tidlig paa Sæsonen, er der dog allerede ankommet mellem ti til femten Tusinde Gæster. I lange, bugtede Rækker staar de foran de mest søgte Kilder og venter paa at faa Krusene fyldt. Lysvaagne, adrette og indbyrdes smaakævlende lader de smaa fikse Kildepiger Glassene gaa fra Haand til Haand; de tomme ned til højre, de fyldte op til venstre: ned og op, ned og op, ustandseligt, uafbrudt, uden Rast og Hvile, som en Maskine . . . Og langsomt, Fod for Fod, avancerer Rækkerne frem. Mangen en ældre Herre og kødfuld

Dame gaar med lukkede Øjne og drømmer sig tilbage i de forladte Puder.

— —

Knagsted og Clausen drak henholdsvis Kaiser Karls-Quelle og Marktbrunnen. —

Dagen efter deres Ankomst til Hotel Birmingham, havde de fundet sig to behagelige Værelser i en af Villaerne paa Sydskraaninggn af Schloss-Berg. De var Husets første Logerende for i Aar, saa de blev modtaget med den dybeste Ærefrygt baade af Ejerinden og Tjenerskabet. — Og Villaen bar det poetiske Navn: Villa Tennyson.

Det havde været en frygtelig Tortur for de to Venner at skulle staa op Kl. 5½ Morgen. De ravede som berusede ud af deres Senge og ned til Kilden; indædte, forbitrede og hadefulde skulede de frem for sig uden at tale et Ord til hinanden. — Efter nogle Dages Forløb var det jo blevet bedre ved Vanen. Men de havde dog alligevel truffet den Overenskomst saa vidt mulig at undgaa hinanden straks om Morgenen og ikke søge Møde før efter Kurtid henad Klokken 8 hos Pupp, hvor de saa vilde spise Morgenmad sammen og senere gaa en længere Tur i Fællesskab. Denne Ordning befandt de sig vel ved. Og naar de sad ved Frokosten ude i Pupps Veranda, medens Springvandet pladskede i Guldfiskekummen udenfor i Haven, og Solen skinnede, og de nette Kellnerinder i deres sorte uldne Kjoler og hvide, broderede Forklæder sværmede omkring dem, smilende, glade, høflige og morgenfriske, saa befandt de sig udmærket og tilbragte Tiden med at spise og drikke og ryge Cigar og sige Aandrigheder om de øvrige Kurgæster. Og Humøret var saa meget bedre, som Kaiser Karls-Quelle-Vandet virkelig syntes at skulle faa en heldig Indflydelse paa Tolderens forstokkede Mave. Overlæreren fejlede jo ingenting. —

Men *var* de saa uheldige tilfældigvis at mødes, *før* de havde drukket deres to Glas og gaaet deres reg-

lementerede „Synketure“, saa skar de de frygteligste Grimacer, sagde: Æv-v, føj for Satan! gjorde hastig omkring og flygtede hver sin Vej.

— —

Bag Hotel Pupp med dets Kaféer og Restauranter ligger et stort og meget søgt Etablissement, som Knagsted diskret havde givet Navnet Central-Trykkeriet, eller forkortet: Centralen. Det er vel ogsaa nok det største i sin Slags i Karlsbad, hvor slige Anstalter, paa Grund af Vandets velsignelsesrige Virkning, spiller en særdeles fremtrædende og vel af de fleste Kurgæster stærkt paaskønnet Rolle. Forøvrigt findes der lignende monumentale Tilflugtssteder ved Mühlbrunnen-Kolonnade og bag Hovedkilden Sprudel. Og rundt om i den ganske By og Omegn er oprettet mindre Filialer: I Haverne, i Parkerne, paa Bjærgenes Skraaninger, paa de skønneste Udsigtspunkter . . . o v e r a l t, hvor Mennesker færdes, har Karlsbads forstandige og forudseende vise Mænd ladet anbringe disse større eller mindre fikse, men altid nyttige Smaapavilloner.

— —

Efter Morgenmaden (Prager Schinken mit Spiegel-Eier, und Kaffee mit Brot o h n e Butter), gik de to Venner saa en lang Morgentur og vendte hjem til Villa Tennyson Klokken 11—12.

De elskede begge Regelmæssighed og traadte derfor stadig og uforanderlig den samme Rute: Goethe Weg, Posthof-Promenade over Plobew Brücke (hvor de fodrede Forellerne i Tepl) til Nikolaus Dumba Weg; og derpaa hjem ad Schönbrunn Stieg, Marienbader Weg, Alte Wiese, Marktstrasse og Schlossweg . . .

I Haven derhjemme blev de saa gerne modtaget af Hausknechten Ander, der var saa høflig af Naturen, at han, naar han (hvad hyppig hændte) havde Hænderne fulde af Bakker med Glas, Tallerkener og Fade og derfor ikke kunde blotte Hovedet og ej heller bukke tilstrækkelig dybt, da k n æ l e d e ned, dér han stod, paa

den haarde ufølsomme Grusgang, og begravede Ansigtet i Servicet . . .

Og inde i Vestibulen stod das Dienstmädchen Millinge paa Vagt og fór som en susende Vind op ad Trappen til første Sal, hvor Herrernes Værelser laa, slog Dørene op, smilede forrykt, foldede Hænderne og sank i Støvet . . .

— —

Klokken $2^1/_2$ spiste de til Middag (Prager-Schinken mit Spiegel-Eier) enten hos Pupp, eller i „Goldener Schild" paa Neue Wiese, eller i „Stadt Hannover" paa Schloss Bergs allersomstejleste Skraaning, hvor Vognene, naar de kørte ned ad Skraaningen, maatte bremse Baghjulene, for at ikke Køretøjet skulde tage Magten fra Hestene, og derfor lignede kæmpemæssige apoplektiske Insekter, som slæbte deres døde Bagkroppe hen over Stenbroen. —

Efter Middagen gik man atter Tur; men hver for sig. — Saa hjem at hvile, modtaget med Æres-Saltomortaler af Ander og Millinge. Klokken $6^1/_2$ ud at spise til Aften (Prager-Schinken mit Spiegel-Eier). — Paa ny hjem. Godnat-Knælinger af Tjenerskabet. — I Seng præcis 9. —

Og den næste Dag begyndtes der saa forfra: Op $5^1/_2$ . . . Kildevand . . . Prager-Schinken . . . Besøg paa Centralen . . . Spadseretur . . . Forelle Fodring osv., osv. . . . som Kloder, der beskriver deres himmelske Baner efter evige og uforanderlige Love!

— Hva' for en Læge har Deherrer?
— Læge? Vi har sgu ingen Læge!
— Har I ingen Læge!?
— Næi.
— Saa gid I maa faa Sten i Maven begge to da!

Det var Jægermester Krüger, som udtalte dette kristelige Ønske. — Han havde truffet de to Venner uden-

for Pupp. Og nu sad de alle tre inde i Verandaen og drak Morgenkaffe!

— Fräulein Ida! kaldte Tolderen.

— Hier! sagde Ida og kom springende, smilende over hele sit kønne lille Ansigt.

— Butter, bitte! Zweimal Butter, Fräulein! . . . Du vil vel ogsaa ha' Smør, Clausen?

— Ja-a! nikkede Clausen — dette hér er jo no'et tørt i Længden.

Jægermesteren saa' forarget fra den ene til den anden:

— I er Fandengaleme et Par nette Kalkuner, sagde han saa — at sende paa Baderejse! Læge gaar I ikke til; og Smør æder I osse!

— De er misundelig, Jægermester.

— Ja, Gu' er jeg saa, ha, ha! Her sidder jeg og slaas med mine Humplinger, mens I fraadser!

Ida stillede to glinsende Ruller Smør lige for Næsen af Jægermesteren:

— Væk! sagde han og daskede hende over Fingrene — Væk mæ' 'et, Jomfru! Jeg kan ikke taale at se Smør for mine Øjne! . . . Og saa har I osse forstaaet at kapre den kønneste Pi'e! vedblev han og kastede et Par forlibte Øjne efter Kellnerinden — Ja, I er Fandengaleme et Par rare Hingsteplage at sende ud paa egen Haand!

Der var et stadigt Rykind i Kaféen. Klokken var $8^1/_2$; Kurtiden var til Ende. Kellnerinderne fløj fra Bord til Bord og modtog Ordrer. Ved mange af Bordene sagde man bare: Wie gewöhnlich, Fräulein! saa vidste Pigerne straks Besked og bragte det ønskede. De allerfleste Gæster var gnavne og utilgængelige til at begynde med; men straks Kaffen dampede dem under Næsen, blidnedes de op.

— Det er nu storartet, sagde Jægermester Krüger — for det første Aar, jeg var her, maatte vi ikke røre Kaffe; det var ligefrem Gift! Men saa kom der nok

en Leverandør og smurte Lægerne. Og nu er Kaffe det bedste man ka' drikke!

— Der er „Hønen"! hviskede Overlæreren pludselig.

— Ja, der er hun, det søde Dyr! sagde Tolderen — Hende elsker jeg!

Det var en høj, førladen, værdig Dame med et lillebitte, spidsnæset Ansigt, hvis smaa, kuglerunde, brynløse Øjne plirede sky og agtpaagivende i Dagslyset. Naar hun satte sig, stod Kjolen brusende om hende, og hun holdt sig stift og forsigtig i Stolen, som om hun havde et eller andet under Skørterne, som hun var bange for skulde tage Skade. Der var noget moderligsippet og skikkeligfjoget over hende, og samtidig noget lunt og bredt og hyggeligt . . . Knagsted paastod, at hun havde Bukserne fulde af Kyllinger, som hun stadig gik rundt og rugede.

Et Stykke Kalk havde løsnet sig et Steds oppe fra en Skorsten eller fra Husmønningen maaske og trillede raslende ned langs Glastaget.

„Hønen" lagde Hovedet paa Siden og plirede forskræmt i Vejret efter Lyden, medens hun samtidig greb sig ligesom skærmende ned om Nederdelen.

— Se! sagde Tolderen begejstret — Se dog! I Jesu Navn, er hun ikke dejlig! Hun troede, at der var en Glente!

— Der er „Plænevanderen"! hviskede Overlæreren paa ny.

„Plænevanderen", ogsaa kaldet „Dinglepeter", var en lille, overskaaren Kæmpe med et kraftigt, graasprængt Fuldskæg omkring et yderst venligt, fornøjeligt og elskværdigt Ansigt. Han nikkede altid smilende til Opvartningspigerne og sagde med en lidt hæs og barnlig Gammelmandsstemme: 'Morgen, Fräulein! Wie befinden Sie sich? — Der var absolut intet abnormt at observere ved Manden, førend han havde faaet serveret sin Mad og begyndt at spise. Men da saa' man, at hans Hænder og Hovede rystede i den Grad og hver i sin Takt,

at han virkelig maatte siges at have løst en Opgave, naar Føden omsider kyledes ind mellem Læberne. Naar han parterede sin Pragerskinke, var det, som larmede der en tyve-tredive Knive og Gafler rundt paa Tallerkenen. Og bed han af sit Brød, sad man spændt paa, om han ikke vilde hive Tænderne ud med det samme, saadan flaaede han løs. — Efter Maaltidet greb han ivrig Kaffekanden og svingede den, som vilde han udbringe en Toast, eller kaste den i Hovedet paa en Genbo. Og var det endelig lykkedes ham at faa Fluidumet skænket og blandet med Fløde og Sukker, lagde han begge Hænder omkring Koppen, stirrede stift paa den ligesom for at tage Sigte og afventede saaledes et forholdsvist Havblik, inden han polkerede den op til Munden.

Nu maa man ingenlunde tro, at denne dog vistnok til Tider ret generende Bevægelighed i nogen Grad pinte ham eller gjorde ham trist. Den syntes tværtimod at more ham. Han ligefrem klukkede, naar det gik rent galt. Og han k o k e t e r e d e endogsaa med sin Tilstand. Det saa' man bedst, naar han efter Kaffen skulde have Ild paa sin Cigar; hans Øjne skinnede da af fornøjet Skælmeri, medens Tændstikken som en Lygtemand i en Mose dansede rundt i hans skæggede Ansigt, forinden det, ved en Art Overrumpling, lykkedes den og Cigaren at fræffe hianden.

Men han var ogsaa ærgerrig, var han, og øm over sin Værdighed som selvstændigt Væsen. En Dag kom han nemlig ind paa Kaféen i Følge med en yngre normal Herre, der i Kraft af den større Magt, han havde over sine Lemmer, af og til vilde yde den anden en velvillig Haandsrækning. Ikke T a l e om! Den gamle daskede ham arrigt om Fingrene. Han vilde sæl! — Og da den unge efter Kaffen forekommende strøg en Tændstik af og holdt den hen til ham, lod Gamlingen sin Cigar beskrive de mest komplicerede matematiske Figurer og endte med at rive Tændstikken fra ham

med et vredt: Es geht ja aber nicht! og selv tænde. — — —

Navnet „Plænevanderen“ havde Knagsted givet ham: — Jeg vilde forfærdelig gerne engang se ham lade sit Vand, Clausen, havde han sagt — Men saa maatte jeg naturligvis først ha' købt mig en Paraply!

Dag for Dag strømmede Gæsterne til. Nu var der i Følge Kurlisten henved femogtyve tusinde fremmede Sjæle i Byen. — Der var næppe til at trænge sig frem paa Promenaderne om Morgenen. Og det hvislede En om Ørene med alle Jorderigs Tungemaal. — Koncerter, Baller, Garten-Tombolaer, Confetti-Fester, Væddeløb, Teater- og Varieté-Forestillinger tog hverandre i Haanden . . . de stakkels syge Gæster skulde jo mores. — „Die Kur-Kapelle“ jamrede hist, „die Pleier'sche Concert-Kapelle“ hylede hér, og „die kaiserlich-königliche Militær-Kapelle„ truttede alle Vegne. Man manglede bare nogle Bjørnetrækkere, Linedansere, Vaffelbagere og Blaarædere, for at den hele Stad kunde have ligiet en uhyre Dyrehavsbakke.

Men præcis Klokken 9 hørte al Tingeltangel op, og man besteg sit kyske Leje i Bevidstheden om at føre et i alle Maader „kurgemässigt“ Liv.

— —

Knagsted og Clausen var stadig overmaade tilfredse med deres Logi i Villa Tennyson. Ganske vist var flere af Husets Værelser nu blevet udlejede; men dels var det til stille og fredelige Folk, som man aldrig hverken saa eller hørte noget til; og dels var det kun Stueetagen, der havde fundet Liebhavere. Paa første Sal var de to Venner bestandig Eneherskere. — Overlærerens Værelse laa mod Syd med Udsigt over By og Land til de fjærne Bjærge. Tolderen derimod havde valgt et, der vendte mod Nord, ud mod Schloss-Weg, hvor Udsigten i et Par Hundrede Alens Afstand spærredes af

det skovklædte Fjeld, og hvor Solen aldrig kom. Han fandt nemlig, at dette i Længden var langt mere stemmende med hans alvorlige og dystre Livssyn end den banale Øjenslyst fra Vinduet i hans lakerede Salon i Hotel Birmingham. — —

I det hele bekom Opholdet i Karlsbad ham særdeles vel. Vandet havde den yndigste Virkning paa hans Mave. Og den regelmæssige Levemaade og megen Spadseren i den lette og friske Bjærgluft gjorde, at han næsten øjeblikkelig faldt i Søvn, saa snart han kom i Seng om Aftenen; og saa godt som altid sov han i én uafbrudt Køre, indtil det lille Vækkeur, han havde staaende paa Natbordet, ringlede ham op tyve Minutter over fem. Han havde ikke behøvet at gribe til Daasen uden i de to første Nætter.

Men ene Guderne raade!

— —

En prægtig Solskinseftermiddag mellem fire og fem laa han i sit aabne Vindue og lyttede til en Papegøje, der producerede sig i Nabohaven. Fuglen blev hver Dag baaret ud i Haven Klokken tolv Middag og lukkede saa ikke sit energiske Næb, førend den blev flyttet ind i Huset igen henad syv. Selve Dyret kunde man ikke se, da dets Bur var anbragt paa et Bord bag en blomstrende Rosenhæk. Men saa kunde man til Gengæld h ø r e det. Dets, med Forlov at sige: Kæft stod ikke lukket et Sekund. Uhyret repræsenterede hele Familien. Det græd og lo, hostede, spyttede, harkede, skældte ud, sang og grinede. Latteren og Graaden var som et tre-fire Aars Barns. Fuglen kunde le saa klukkende og græde saa ynkeligt, at en Moders Hjerte skiftevis maatte smile og bløde. Men midt i Sorgen eller Glæden kunde den saa begynde at hoste, spytte og snøfte som en gammel brystsvag Dame. Det var rimeligvis Husets Bedstemoder, den saa kopierede. Derpaa tog den pludselig fat paa, i en hvinende høj Tone,

at skælde en Person ved Navn Lischen Hæder og Ære fra. Det var Husfruen, der holdt Justits. Hvornæst den slog en skraldende Latter op og sang med dyb Mandfolkerøst (Husherrens?): „Ach Du lieber Au" . . . Mere kunde den ikke af Sangen. Men det kom med Bravur. — Og saa endte hele Forestillingen ufravigelig med, at den i en energisk og uafviselig Tone sagde: „Du solst Zuçker, Papeg e j!" Hvilken Højesteretsdom den atter og atter gentog i en mere og mere ophidset Tone, indtil den, aldeles rasende over ikke at blive bønhørt, trak sit Papeg e j—i—i—i saa langt og skingrende ud, at alle Havens Smaafugle rædselsslagne flygtede op i Bjærgene. — Og saa tog Uhyret fat forfra paa sit Repertoire med Babyens Graad, Grossmutters Hosteanfald, Husfruens Fortørnelse og Husherrens Ach Du lieber . . ., indtil det paa ny endte med sit skingrende: Du solst Zucker, Papeg e j—i—i—i—i!

Da Knagsted havde nydt seks af disse Dacapoer, lukkede han overmæt Vinduet.

Men i det samme saa' han tre Drosker bøje om fra Schloss-Weg og køre frem mod Villaen. — I den forreste Droske sad en uhyre svær ældre Dame, sortklædt, med blaarødt, pudret Ansigt og tre mægtige Dobbelthager. Hun rørte sig ikke, thi hun k u n d e ikke røre sig, sad bare stiv og strunk i Sædet og viftede sig med en meget stor, sort, perlebesat Fjervifte. Ved Siden af hende næsten forsvandt i hendes Skygge en lille, graaklædt, barhovedet Kone. — De to andre Drosker var stopfulde af Kofferter, Kasser, Æsker og ubestemmeligt. Og paa Bukkene hos hver af Kuskene sad et kæmpemæssigt, civilklædt Mandfolk.

Hausknechten Ander kom farende ud fra Villaen hen mod den forreste Vogn; og Jungfrau Millinge stod duvende op ned paa Stentrappen som drevet af en indre Mekanisme.

Knagsted aabnede paa ny Vinduet . . .

Herskabet dernede var en russisk Grevinde Sonja

Wolokoisky, der netop var kommet med Toget og nu søgte Logi for sig og Tjenerskab.

Der blev et mægtigt Røre i Villaen. Den lille barhovedede Kone og de to kæmpemæssige kom, sammen med Husets Værtinde og ledsaget af Ander og Millinge, op paa første Sal for at se paa de derværende tomme Værelser.

Imidlertid sad Grevinden og viftede sig nede i Vognen. Hun vilde ikke umage sig op, førend alt var afgjort.

Der blev aabnet et Vindue i Værelset ved Siden af Knagsteds; og der begyndte en højrøstet Parlamenteren mellem Selskabskonen og Hendes Naade. De talte russisk og gestikulerede voldsomt. Nabovillaerne gav Ekko af deres Samtale; og selv Papegøjen forstummede.

Men Enden paa Forhandlingerne blev da, at to Værelser blev lejet.

Saa fandt man en Bærestol frem fra Droskerne; de to kæmpemæssige sled Naaden ud af Vognen og bar hende op i Lejligheden. Hun blev anbragt i en Seng, som stod opstillet langs Fløjdøren ind til Knagsteds Asyl. Hun kommanderede og skændte, og Tjenerskabet akkompagnet af Ander og Millinge fór op og ned ad Trapperne med Bagagen.

Den lille barhovedede skulde bo i det ene Værelse sammen med Grevinden. I det andet Værelse skulde Bagagen anbringes. Men hvor de to kæmpemæssige Tjenere blev indlogeret, lykkedes det aldrig hverken Knagsted eller Clausen at udfinde.

Saa blev Droskerne betalt; og alt blev forholdsvis roligt. — Ander og Millinge begav sig krumme af Ærefrygt til deres daglige Gerning; og Papegøjen vovede sig frem med et Par Numre af sit Repertoire: Den græd bitterlig og sang dertil Ach Du lieber Au . . .

— —

Og Freden i Villa Tennyson var i Sandhed ogsaa forbi. Ikke at Madame Sonja skreg op og larmede. Havde hun endda gjort d e t, saa kunde Knagsted med nogen Grund være skredet ind og have nedlagt en maaske virksom Protest. Nej, hun var bare saa overnaturlig fed. Blot hun flyttede et Ben i Sengen inde ved Siden af, knagede og jamrede Madrasser og Træværk, som blev der spillet Tennis med en Tønde Hvede. Saa tung var hun, at var Sengebunden bristet, vilde hun ved Plumpet være gaaet igennem Gulvet og ned i Stueetagen og kanske i Kælderen med. Og saa besat med overflødigt Kød var hun, at hun ikke formaaede at støtte paa Benene, langt mindre at gaa. Havde man slagtet, parteret og udbudt hende, vilde hun lettelig have kunnet yde Søndagskød nok til en større Landsby. — Hun laa stedse til Sengs, spiste og drak, spillede Bezique og brugte Karlsbaderkur m. m. Men hvad der var det værste af det hele, var, at hun ogsaa fik Massage. Og det akkurat i den Time mellem Frokost og Middag, som Knagsted plejede at tilbringe paa sin Sofa med sin Pibe. En Dag og to Dage holdt han Klaskene ud. Men den tredje Dag flygtede han. Han fik Kvalme! Saa snart han hørte Massøsens Stemme ude paa Gangen, flygtede han over til Clausen, hvis Værelse laa lige overfor, modsat Gerningsstedet.

— Det e r nu ogsaa kedeligt, Knagsted, at der altid skal komme saadan et eller andet i Vejen, dér hvor D u bor. Men jeg sa'e jo til Dig, kære Ven, at Du vist meget hellere skulde ta' Værelset hér. J e g er ikke saa sensibel for Lyde.

Tolderen lo bittert:

— Hæ! sagde han — hæ! saa ha'de Wolokoiskyen bare ganske simpelt valgt Værelset her ved Siden af til sit Klaskenheim!

— Tror Du virkelig?

— Ok, ja! Jeg kender De evige Guder! . . . Hør, man kan ligefrem høre det helt her over!

Overlæreren lyttede:

— Ja, ved Gud!

— Aa, hér er det ingenting! Men prøv at gaa lidt over i mit Værelse!

— Synes Du, jeg skulde?

— Naturligvis; saadan noget oplever man kun én Gang.

Clausen listede over Gangen og kom et Par Minutter efter tilbage, ganske bleg.

— Naa, hvad synes Du saa?

— Ja, det var dog voldsomt!

— Ja, ikke sandt? Man bliver ligefrem søsyg. Det lyder, som om der blev klasket en tre-fire store, vaade Sælhunde imod hinanden.

— Justitsraad Stabelsteen! . . . Forhenværende Toldkontrollør Knagsted! Overlærer Clausen!

— Og saa „forhenværende"!

— Og saa forhenværende, jaha!

Det var Jægermester Krüger, som præsenterede Deherrer for hinanden en tidlig Morgen ude i Etablissementets „Freundschaftssaals" Have.

Solen skinnede ned gennem Kastanjernes Løv. Roserne duftede. Fuglene sang. Og Publikum pludrede.

En halv Snes „Krageunger" (med dette Fællesnavn havde Knagsted døbt alle de smaa, sortkjolede og hvidforklædede Opvartningspiger) . . . stod midt i Solskinnet og spejdede efter Gæsterne, der i skarevis kom dragende op gennem Haven. Hver „Unge" havde sine bestemte Kunder at passe, og naar hun opdagede dem i Mængden, smilede hun over hele Ansigtet og nikkede: 'Morgen, Herschaft! og fløj af Sted for at betjene dem.

— Her er dejligt! nikkede Justitsraad Stabelsteen og foldede vel til Mode de smaa Hænder over det Elfenbens Stokkehaandtag.

— D e j ligt! repeterede Overlærer Clausen. — —

Justitsraaden var en bitteliden, stiv Mand med det skæreste snehvide Haar og Bakkenbarter; og begge Dele voksede saa tæt og frodigt, at det saa' ud, som om det var Vatplader, der var limet paa ham. — Han var særdeles mild og venlig af Ansigt og dertil overmaade høflig og beskeden af Optræden. Men meget lille og mager. Omtrent som en Skoledreng i Lømmelalderen. Hans Hoved sad indeklemt mellem et Par høje „Fadermordere"; og naar han skulde dreje det, maatte han dreje hele Personen. — Men s ø d var han i sin Lidenhed. Man fik Lyst til at tage ham paa Skødet og fodre ham med „Bismarcksklumper".

Han var 67 Aar og havde været Apoteker i Nakskov. Nu levede han samme Steds af sine Rentepenge. — Hans Kone var afleden for en tre-fire Aar siden. Hvad efter Sigende havde livet ham betydeligt op. —

— Ja, her e r dejligt! sagde Overlæreren igen.

— Storartet! bekræftede Jægermesteren og vinkede af sin private Krageunge, der hele Tiden havde sværmet om i Nærheden af Bordet. — Ja, de to Herrer „Forhenværende" har naturligvis ikke kunnet dy sig længere end til Pupp?

— Nej, sagde Knagsted — Og herefter tænker vi paa at ta' Morgenmaden i „Elefanten", det er nærmere endnu!

— Ja-ha, I er et Par nette Kurgæster! . . . De kan tænke Dem, Stabelsteen, de to Kavalerer har ikke engang været til Læge!

— I k k e til L æ g e! sagde Justitsraaden og drejede sig, stiv som en Vindepind, om paa Stolen.

— Nej! Og de spiser Smør!

— S m ø r! Men det strider dog mod de elementæreste Kurregler!

— Ja! Hva'! Jeg haaber da osse, at de maa faa saa mange Sten i Maven, at de maa betale Overvægt, naar de skal hjem!

— Hør, Jægermester? spurgte Knagsted uanfægtet, men med et lille, lunt Smil i Øjet, — Saa' De den dejlige fede Kapun, der laa henne paa Buffeten i „Goldenes Schild" i Onsdags?

Clausen smilede stille.

— O m jeg saa' den! sagde Jægermesteren — Mine Tænder løb Fandengaleme helt ned ad Vesten paa mig!

— Den fik Overlæreren og jeg hver en god Portion af til Middag.

Jægermesteren blev purpurrød helt op under Maskinklipningen:

— Det er L ø g n! bruste han saa ud og slog en Haand ned i Bordet, saa at Krageungen, der netop var ved at anbringe Kaffetøjet, forfærdet nappede Bakken til sig igen — Det er L ø g n! Det k u n d e I ikke nænne! Vel, Hr. Overlærer . . . for m i n Skyld!

— Jo . . . nikkede Clausen — vi spiste saamænd . . .

— At Vorherre ikke slog Jer ihjel paa Stedet! At han kan t i l l a d e saadan no'et! Og jeg, der havde glædet mig til, at Værten skulde brænde inde med den. Er det en Manér at stikke saadan et velsignet Dyr i Næsen paa Folk, der er sat paa Vand og Brød! . . . Og saa gaar I to Ædedolke mir niks hen og hjælper det Svin med at faa den spist! . . . Var der mange, der fik a' 'en? Var 'en god?

— Storartet! nikkede Tolderen og smaskede — Den s m æ l t e d e i Munden!

Jægermesteren sank tilintetgjort sammen:

— Hold op! stønnede han — Hold op! Jeg kan ikke taale at høre om det! — — Saa rettede han sig igen i sin fulde Højde — Men vent I bare, truede han saa — til jeg er færdig med Kuren her, saa ska' I se Løjer! Jeg ta'er hjem over Hamborg, gør jeg. Og saa kan I ta' Gift paa, at jeg skal ta' mig en Middag hos Pforte, der skal spørges helt op paa den anden Side

Gudenaaen! — — Men atter sank han sammen — Aa Herregud, at I to Snøbler fik n'oet a' den Kapun . . . ! Jeg drømte om den tre Nætter i Træk . . . Jeg drømte, at den laa paa Stolen foran min Seng, brun og mør og sprød . . . Men jeg kunde ikke naa den . . . jeg kunde ikke rejse mig . . . Og saa gaar I ganske rolig hen og faar den til Middag . . . Naar endda I bare ikke ha'de faaet no'et a' den, saa vilde det ha' været lettere at bære . . .

Knagsted og Clausen brast i Latter over Mandens Fortvivlelse. — Men den bittelille Justitsraad rystede alvorlig paa sit Vat-Hoved:

— Kære Jægermester Krüger, sagde han — De tager den Sag for ivrigt.

— Ja D e! sagde Jægermesteren og fór op — De véd jo slet ikke, hvad det er at gaa omkring her og sulte! Saadan en . . . Dværg! De be h ø v e r jo ikke ordentlig Mad. De har jo ikke no'et at putte den i!

Justitsraaden smilte:

— Aa jo, sagde han yderst beskeden — en l i l l e Mave har jeg da . . .

— Det tror jeg sgu ikke! H v o r sku' den sidde? . . . Skal vi ta' hver en Gang Smør til Kaffen?

— I k k e paa nogen Maade!

— Nej; der kan De se! . . . Og hvis j e g nu privat tog mig en Gang, vilde De saa sladre, naar vi kom hjem til Na'sko'?

— Ubetinget! sagde Justitsraaden og lo med hele sit Træ-Ansigt — for enten bruger man Kur, eller man bruger den i k k e. Jeg vilde absolut sladre første Gang, jeg havde den Ære at træffe Deres Hustru! Jeg har et vist Ansv . . . (Hér standsede han pludselig op midt i Talen; og idet hans Øjne ligefrem lyste, strakte han sine magre, pindede Fingre hen mod Tolderens højre Skulder og sagde:) — Nej, se dog hvilken dejlig Edderkop dér kryber!

Knagsted knipsede med en hurtig Bevægelse Dyret bort.

Vat-Manden sprang op fra Stolen:

— Ih, men nej dog, Hr. Toldkontrollør! sagde han bebrejdende og halede skyndsomst en Tændstikæske op af Bukselommen, nappede Edderkoppen, som benede af Sted nede paa Gruset, og puttede den i Æsken.

— Men hvad vil dog Justitsraaden med det væmmelige Dyr? spurgte Clausen med en stille Gysen.

Jægermesteren gav sig ivrig til at sparke Overlæreren op ad Benene og blinkede dertil advarende, som om han vilde sige: La' være at tale om det! Tal for Guds Skyld ikke om det!

— Jeg studerer disse Dyr, sagde Justitsraaden rolig og stak Tændstikæsken tilbage i Lommen — Og dette var netop et meget smukt Eksemplar.

— Nu har vi Spillet gaaende! mumlede Jægermesteren.

Vatmanden stivede langsomt sit lille Ansigt om mod ham:

— Ja, jeg véd jo godt, at Dem interesserer dette ikke . . . sagde han stille og beskedent.

— Naj!

— Næ, De har ikke Sans for den Slags Sager . . .

— Ikke Spor!

— De anser det, som de fleste i Nakskov, for en fiks Idé . . .

— En ganske forrykt Idé, ja! Det har jeg sagt Dem saa tit.

— Det har De . . .

Der gik et saa smerteligt Træk over den lille Mands Ansigt, at Sentimentalen Knagsted fik Medlidenhed med ham. Og idet han lagde en Haand paa hans stive lille Træ-Skulder, sagde han:

— Hvad er der med de Edderkopper, Hr. Stabel-

steen? Jeg interesserer mig meget for videnskabelige Undersøgelser.

Justitsraaden kiggede sky op mod Jægermesteren:

— Jeg vil saa nødig genere . . . sagde han.

Men nu fik ogsaa Godmodigheden Overtaget i Hr. Krügers skikkelige Sjæl. Han nikkede venligt ned til Vatmanden.

— Fortæl De bare væk, Stabelsteen! sagde han — naar det morer de andre. Jeg kan jo se paa Pi'erne her omkring imidlergotid!

Justitsraaden rødmede fornøjet:

— Ja, det er jo min Livssag! sagde han — Mon ogsaa Hr. Overlærer Clausen vilde sætte Pris paa at . . .

— Ja! Ja! nikkede Clausen — Med største Fornøjelse vil jeg høre paa Dem, Hr. Justitsraad!

Den lille Mand saa endnu mere fornøjet ud:

— Ja, ser De, mine Herrer, tog han saa fat — man har efter min Mening længe gjort Edderkoppen Uret. Man behandler ikke dette Dyr efter Fortjeneste; mange Mennesker endogsaa ligefrem skyr det. Men Edderkopper maa ret beset stilles i Klasse med vore saakaldte Husdyr! Dette er min Idé. Edderkoppen er nemlig i høj Grad et Nyttedyr.

— Saa-aa? sagde Knagsted. Og Clausen strakte Hals for bedre at lytte. Medens Jægermesteren blinkede skalkagtig ud i Luften, som vilde han sige: Nu skær 'en!

— Ja, nikkede den lille Vat- og Træmand som Svar paa Tolderens Spørgsmaalstegn — jeg har jo i flere Aar indgaaende beskæftiget mig med denne Sag. Jeg har korresponderet med flere Kapaciteter baade i Ind- og Udland derom og faaet meget imødekommende Svar. — — Kun det kære Nakskov, endte han med et fint ironisk Smil og et lille Blik hen mod Jægermesteren — trækker endnu paa Skuldrene af mig.

— Det skal De ikke ta' Dem nær! indskød Tolderen.

— Nej, det gør jeg ikke heller. Som Videnskabsmand maa man jo være belavet paa Miskendelse og Modstand, især da, naar det er noget n y t, man fremkommer med . . . Dog maaske, føjede han beskedent til — er det for anmassende af mig selv at kalde mig V i d e n s k a b s m a n d; A m a t ø r vilde maaske være bedre.

— Det er jo det samme, h v a' man kalder det, mente Knagsted — Fortjenesten bliver jo den samme . . . og Æ r e n!

— Ja ikke sandt, Hr. Toldkontrollør, smilede Justitsraaden taknemmeligt — Det kommer jo blot an paa, om man giver sig hen i sit Emne med hele sin Sjæl!

— Ja naturligvis! . . . Men hvad Resultat er De saa kommen til med Deres Studier af disse efter Deres Mening miskendte Smaadyr?

— Jeg er kommen til det Resultat, Hr. Knagsted, at ligesom man omtrent i alle Huse — navnlig paa Landet da — holder sine Katte og Hunde, som hver har sin Gerning at varetage . . . Mus og Rotter, Ildere, Maare, Ræve og saa videre at udrydde, saaledes bør man ogsaa . . . d e t t e er min Idé, og det er d e t, jeg for Tiden tager til Orde for! . . . bør man ogsaa i ethvert velordnet Hus, særlig paa Landet, hvor Plagen er føleligst, holde sine Edderkopper . . . naturligvis i større eller mindre Antal, alt eftersom Behovet er.

Der blev en liden Pause efter denne Udtalelse. — — Knagsted og Clausen gemte Øjnene bort for ikke at komme til at se paa hinanden. Og Jægermesteren gjorde helt omkring; men hans Kinder, som paa Grund af deres Dimensioner ogsaa kunde skimtes bagfra, var blegrøde.

Den lille Justitsraad saa' sig raadvild om; hans Blik

var usikkert som i en overhængende Fare; og hans smaa, magre Hænder laa hjælpeløst foldede i hans Skød . . .

Men da sagde Knagsted i en rolig og fuldstændig saglig Tone:

— Alt eftersom Behovet er, sa'e De, Hr. Justitsraad . . . Hvad mener De med det?

Justitsraaden smilede lettet:

— Jeg mener, Hr. Knagsted, forklarede han — at de større eller mindre Husholdninger naturligvis maa anskaffe sig et større eller mindre Antal Dyr alt efter Spisekamrenes Kubikindhold!

— Spisekamrene! gentog Overlæreren fra Forfærdelsens Tinde — Vil De ha' Edderkopperne ind i Spisekamrene!

Og fra Jægermesteren lød et Prust som fra en Forverdenens Planteæder.

— Ja, smilede Justitsraaden sygt, og hans smaa Øjne blev dybt sørgmodige — jeg tænkte det jo; det er altid paa dette Punkt, at jeg møder Modstand . . . Og desuden er jeg bange for, at jeg trætter Herrerne, føjede han næsten ydmygt til.

— Paa ingen Maade! sagde Knagsted — Tværtimod; det interesserer os uhyre! . . . Men hvad skal disse Dyr i Spisekamrene?

— Men bedste Hr. Toldkontrollør, det er da aldeles indlysende, forekommer det mig! . . . Naturligvis æde Fluerne!

— Ah! Fortræffeligt! Udmærket!

Nu gjorde Jægermesteren omkring; han saa ligefrem ophidset ud:

— Jamen han faar Fandengaleme ikke Fruentimmerne til at ta' dem der! sagde han — Min Kone for Eksempel farer til Himmels, bare hun hører om en Edderkop!

Justitsraaden smilede overlegent:

— Det smukke Køn vil l æ r e det, sagde han — naar man lidt efter lidt vænner dem til det.

— Aldrig i Evighed, Susanne!

— Aah, naar det bliver forklaret dem, at her ligger en betydelig S a m f u n d s opgave!

— De vil blæse Samfundet et Stykke og stikke a', vil de!

— Ja, lad os nu foreløbig lade d e t staa hen! indskød Knagsted — Det er et mere underordnet Spørgsmaal. V i l vi Mandfolk ha' Edderkopper i Spisekamrene, saa er vi vel Mænd for at drive Sagen igennem.

— Man hører, at de er ugift, Højstærede! I k k e om De saa gik hende paa Livet med Kanoner, fik De min Mathilde til saa meget som at røre ved saadan et Dyr med en I l d tang!

— Jo, jo, nikkede Justitsraaden fortrøstningsfuld. — Naar først Deres kære Frue havde hørt om Resultaterne andre Steder fra . . . Tænk, at blive ganske b e f r i e t for Fluer!

— Ikke om saa Hans Majestæt Kong Christian den Niende indførte Dyrene i sit private Hofspisekammer, gjorde hun det!

— Men sig mig engang, Hr. Stabelsteen, spurgte Knagsted — hvilken Art af Edderkopper har De nærmest tænkt at . . . ?

— Korsedderkoppen, nikkede Vatmanden — Det var netop en Korsedderkop, jeg før fangede; et aldeles fortræffeligt Eksemplar! . . . . Jeg har i flere Aar anstillet Forsøg med forskellige Arter. Korsedderkoppen kan fortære sine fyrretyve Fluer i Timen!

— Hele Døgnet rundt?

— Nej, naturligvis bliver den mæt ligesom enhver anden Skabning, der uhindret kan tilfredsstille sin Madlyst . . . Men derfor maa man ogsaa i et Spise-

kammer for Eksempel af Mellemstørrelsen have mindst en ti-femten fuldvoksne Stykker.

— Ti-femten Stykker! sagde Clausen gysende.

— Der blev ikke Sten paa Sten tilbage af Mathilde! sagde Jægermesteren.

— Men hvor vil De faa de nødvendige Dyr fra, Hr. Justitsraad? spurgte Knagsted.

— Fra Stutterierne!

— Fra Stutte . . . ?

— Ja, nikkede Justitsraaden ivrig, og hans smaa Kinder farvedes af en let Rødme til helt op under Vatpladerne (Foreteelsen mindede noget om den saakaldte „Alpenglühn") — dette er min Idé! Jeg har netop hjemme liggende en Pjece, udarbejdet af mig selv om denne Sag. (Han blev ivrigere og ivrigere). Thi det er min fuldeste Overbevisning, at hér er en virkelig human Opgave. Tænk, hvor lider vi ikke alle af Fluer! Det er jo ikke alene i Spisekamrene, men overalt, hvor Mennesker færdes. Hvor ulige behageligere vilde Sommeren, Aarets skønneste Tid, ikke blive for os, om denne Plage, jeg tør endnu ikke sige ophørte, men blot formindskedes! Staten bør oprette Avlscentre rundt i Landet. Jeg har skrevet til flere ansete Videnskabsmænd derom. Og jeg har sendt min Pjece til Hans Majestæt Kong Georg af Grækenland; Højstsamme ejer jo baade et Palæ og en Landejendom her i Landet. Og jeg har det bedste Haab om, at man vil stille sig imødekommende; jeg har erfaret det underhaanden. Bevægelsen er ved at brede sig. Nakskov er rimeligvis det eneste Sted, hvor man endnu smiler. Men den vil komme med . . . Og saa bliver det mig, der triumferer, Hr. Jægermester! — — Men nu skal jeg paa Ekspedition. Farvel, Deherrer; og paa Gensyn! Jeg vil ikke trætte Dem længere!

Og med et lille stift Afskedsbuk skred Justitsraaden

med Rejsning som en Milepæl bort gennem Haven, hvor Roserne duftede, og Fuglene sang.

— —

Efter en større Pause sagde Jægermesteren:

— Man kan sgu ikke s e det paa Stabelsteen!

Og Overlærer Clausen rystede trist paa Hovedet og sagde:

—Stakkels Mand!

— „Stakkels"? vrængede Tolderen — Falsk Psykologi, lille Overdrev! Han tror jo nemlig, at det er o s, der er forrykte! . . . Gud give, det var m i g, der ha'de skrevet en Pjece om Korsedderkoppen!

Hertil lo Jægermesteren, saa det rungede under Kastanjerne.

Det havde fem Dage paa Rad rumlet uheldsvangert inde mellem Bjærgene. En blaasort Tordensky havde stukket Hovedet frem over en Bjærgtop og kigget ned i Tepldalen, revet et lille Lyn af sig og saa trukket sig tilbage igen.

Kyndige Folk sagde, at dette vilde ende med en Forskrækkelse.

Og saa, paa den sjette Dag, kom den. —

Overlærer Clausen havde ikke været ved Kilden den Dag. Han var noget forkølet og var derfor bleven liggende i Sengen, plejet paa det omhyggeligste med Kamferolie og Vat af Fräulein Millinge. Han havde det allerede noget bedre og laa og læste i en tysk Roman, Fräuleinen havde laant til ham af en Veninde. Den hed: Rinaldo Rinaldini und seine schöne Rosa. Og den var forfærdelig interessant.

Solen lyste frem mellem lette, hvide Sommerskyer; Luften var lun og stille; og den hellige Grav syntes vel forvaret. —

Da knaldede der pludselig et saa sindsvagt, ramlende

og buldrende Tordenbrag løs lige over Villa Tennysons Skorstene, at Rinaldini faldt ud af Hænderne paa Overlæreren, medens han selv fór over Ende i Sengen, belavet paa Verdens Undergang.

Og da han kiggede ud af Vinduet, var Solen forsvunden og den ganske Himmel overtrukken med et tæt, skiddengult Skyslør.

Og saa kom der i samme Nu en hylende Storm farende ned fra Bjærgene. En Storm, der hvinede, brølede og tudede, som var alle Aander løse. Regn, Hagl og Isstumper slyngedes ind mod Ruderne; og man hørte Vinduer slaa i og knuses, og Døre og Porte hamre, og Skrig af forfærdede Mennesker . . .

— Dette hér er sgu no'et med no'et paa! sagde Livsens Ondskab. Han traadte ind i Værelset, iført Hat og Overfrakke. Han var akkurat sluppen ind af Gadedøren, som Uvejret brød løs.

— Ja, det er dog forfærdeligt!

— Er Du bange?

— Næ-e . . . Men synes Du ikke, at jeg skulde staa op?

— Jo, det er vist det bedste, hvis Huset skulde blæse om.

— Blæse . . . Næmen ih-h!

Et vældigt Lyn flammede ned lige uden for Vinduerne efterfulgt af et raslende, bragende, flintrende Tordenskrald, der fik Villaen til at ryste som under et Jordskælv.

I det samme blev Døren revet op, og Fräulein Millinge styrtede ligbleg ind. (Clausen sad i Underbenklæder og trak Strømper paa; men Kvinden ænsede det ikke). — Mein Gott, mein Gott! stønnede hun og vred Hænderne — Ein Wirbelsturm, ein Wirbelsturm!

— Nimm es mit Ruhe, kleine Jungfrau! formanede Knagsted.

Men det kunde hun ikke. Hun maatte ha' Luft.

Hendes Forældre boede alene i en lille Hytte ude mellem Bjærgene. Hendes Broder var i Prag, og hun var hér; og hendes arme, unseelige Mütterchen var saa bange wie eine Taube i Tordenvejr!

— Det var jo slet ikke sikkert, at de ha'de Uvejr derude, mente Clausen trøstende.

— Ach Gott, jo jo! Det kom netop derude fra. Og hvis nu Floden, de boede ved, gik over sine Bredder, vilde Hytten naturligvis styrte sammen, og Forældrene omkomme i Bølgerne; — Ir-r-r, Jesus! hun fór med et Hvin ud af Døren igen.

Et kæmpemæssigt Asketræ nede i Haven var knækket over og blev af Stormen slynget ind mod Muren. — Og samtidig kom der et nyt Lyn og et nyt Tordenbrag, medens Regnen og Isstumperne raslede løs mod Ruderne.

— Se! sagde Tolderen og pegede:

Hele Luften var én hvirvlende, dansende Taage af Regn og Sne. Stormen flaaede og rev i dette Forhæng, og Lynene flammede bag det og igennem det. Men det blev tættere og tættere. Man kunde ikke mere om end blot skimte de nærmeste Træer og Huse. Alle Omgivelserne syntes forsvundne, begravede, opslugte. Det var, som laa Villaen paa Toppen af et milehøjt, ensomt Bjærg, ombølget og ombruset af en Dommedags larmende Halløj. —

Clausen stod nu fuldt paaklædt henne ved Vinduet og stirrede ud i Uvejret:

— Det er egentlig storslaaet at se paa, Knagsted!

— Aaja, sagde Tolderen — meget net! . . . Men hva' Fanden har vi gjort ham!

— —

„Halløjet" endte pludseligt, som det var begyndt. Det drog Syd paa med Piber og Trommer og Brask og Bram for at imponere andre Jordens Egne. — Himlen blev blaa; og Solen brød frem paa ny . . .

Men den gamle Tepldal saa' ud, som var en Hær af

drukne Kæmper draget igennem den; i alle Haver og Anlæg og langs alle Veje laa væltede og sønderknækkede Træer og Træer, der var revet op med Rode. Blomster og Buske var mejet ned. Tage flænget i Stykker. Dæmninger gennembrudt; og Brosten flaaet op af Gaderne. — Og rundt om i alle Kroge laa knuste og lemlæstede Fugle. — —

Men, som sagt, Himlen var blaa, og Solen blank! Menneskene kom frem af deres Huse og undrede sig og sagde et Par smaa Mein Gott'er! og Mon dieu'er! og God gracious'er! og pludrede saa videre om Klæder og Penge; mens den resterende Fuglebeholdning vippede rundt paa de tiloversblevne Grene og Kviste og lovsang Herren. —

Kun i Villa Tennysons Nabohave sad Papegøjen, det kloge Dyr og kiggede ud over Ødelæggelsen og skreg af sine Lungers fulde Styrke: Ach, Du lieber Au...!

Det var, som havde Guderne raset ud for lange Tider . . . over Karlsbad da! thi Vejret holdt sig nu skyfrit og solstraalende under hele Resten af Vennernes Kurophold. —

Fyrretyve Tusinde Gæster drak nu af Livets Vand. Og det var en Fornøjelse at se, hvilken udmærket Virkning det havde paa dem. Det var især de leversyge, man kunde tage Varsel af; deres gulbrune, triste Ansigter blev lysere og gladere Dag for Dag. — Men ogsaa Knagsteds vrante Mave var i stadig fremadskridende Bedring. Den blev punktligere og venligere for hvert Glas, han drak. Og som det gik ham, gik det utallige andre. Det var ham ligefrem en Fryd at lægge Mærke til de fornøjede Miner, med hvilke hans Lidelsesfæller gik til og fra „Centralen" bag Pupp. Han mødte paa sin Vej did ind og ud hver Morgen de samme Individer. Og han saa', hvorledes Smilet om deres Læber

og Glansen i deres Øjne voksede. — Alene Opholdet inden Anstaltens Vægge var ham en Nydelse. Han havde aldrig været Soldat og deltaget i nogen Krig; men siddende der inde paa Centralen i sit lille aflaasede Rum fik han daglig et Billede af et Felttogs mangfoldige Lyde: Det var som at sidde midt paa Kampladsen ved Waterloo. —

Etablissementet havde en formidabel Søgning. De tvende opvartende Koner svedte af Travlhed. Og stundom var alle Pladser udsolgte, saa at man maatte vente. Hvad der kunde falde pinligt. Men ogsaa undertiden særdeles fornøjeligt. — En Dag fór en af Konerne, fulgt af Knagsted, Jægermester Krüger og fem andre nødlidende, op ad Trappen til første Sal (Jægermesteren var r ø d af Latter) for om muligt dér at finde Rum. Men ogsaa disse Asyler var alle optaget. — Konen farer da ned igen i Spidsen for sin Skare (N u var Jægermesteren b l a a). Paa Tilbagetoget møder Hæren en lille, fed, gammel Jøde for Opgaaende; han var blevet afvist i Stuen.

— Alles ist besetzt! siger Jeanne d'Arc'en og slaar afværgende ud med Haanden.

— Gutes Geschäft! svarer Jøden med et Udtryk i Øjnene, som misundte han Konen Forretningen. —

Men Jægermester Krüger vred sig som en Orm ned ad Trappen, g r ø n af Latter.

De to Venner stod foran Inskriptionen paa Klippen ved den lille Træbro bag „Freundschaftssaals“ Have.

— Læs! sagde Tolderen. — Læs højt! Du læser saa kønt.

Og Overlæreren læste:

Getrennten Welttheils Seelenflammen
Schlagt hier zu einer Gluth zusammen,
Sprecht hier den Völkerschranken Hohn,

Legt Würden hier und Orden nieder
Und fallt an's Menschenherz ihr Brüder,
Hier in der Freundschaft Freisenthron,
Im Brautgemach der Göttertriebe!
Wie selig — sel'ger noch als Liebe,
Ist's hier in Freundschaftstrunknen Hain
An's volle Bruderherz zu fallen
Und vor Entzücken kaum zu lallen:
„Für Ewigkeiten bist Du mein!»
. . . . . .

— Og saa videre, og saa videre af samme Sirupstønde! afbrød Knagsted Overlæreren midt i Digtet — De Tyskere, de kan sgu! Gud véd, hvor de faar al den... Melasse fra! Skal vi to for Resten ikke ogsaa skrive en Takkebøn, lille Clausen, og slaa den op paa en Marmortavle? . . . Har Du apropos læst den oppe ved Goethe-Weg? Den er virkelig køn: „Himmliches Thal des Heilungssegens, Thron der Gesundheit, Wundergeschenck des Alle Giebendes . . . " hva'?

— Der er nu noget kønt i denne Begejstring over at have genvundet sin Sundhed, Knagsted!

— Det véd Gud, der er! Derfor vilde jeg jo osse ha', at vi skulde sætte os hen og gøre ligesaa.

— Ja, Du kan da ikke nægte, at din Mave er bleven meget, meget bedre!

— Det er den! . . . Men Du kan stole paa, kære Overmenneske, at din kære Fader Vorherre nok har udpønsket en eller anden lille cadeau til mig! . . . Jeg synes allerede, at jeg mærker saadan nogle underlige Trækninger i mit venstre Ben.

— Du er nu ogsaa altid saa mistroisk —

— Ja, jeg tror ham sgu ikke over en Dørtærskel! — —

De vandrede nu videre i Gaasegang, Clausen forrest, op ad den stejle Sti, der fører langs Tepl. Granerne duftede i Solskinnet; og ovre fra Promenaden hinsides Floden lød Knirken i Gruset af mange Fodtrin. — Hist

og hér aabnede der sig en Udsigt mellem Træerne, og man skimtede Flodvandet, der bruste af Sted dernede hen over Stenene, skummende og hastigt efter Skybruddet forleden.

Pludselig standsede Overlæreren:

— Det er sandt, Hans Peter (Clausen var i den sidste Tid begyndt at kalde Tolderen ved Fornavn. Hvorfor vides ikke): véd Du, hvem jeg saa' i Stadtpark i Morges?

— Nej . . . Du render jo rundt og gør saa mange latterlige Bekendtskaber!

— Studenten og hans Kæreste!

— Hva' for en Student?

— Studenten fra Charlottenlund! Ham vi ogsaa traf paa Hotel du Nord i Berlin.

— Saa-aa? Er de n u hér! Var Svigermutter med?

— Ja, de fulgtes da med en høj, smuk, ældre Dame. Og saa var der ogsaa en elegant klædt, sorthaaret Herre, som talte Tysk.

— Hum . . . hva' bestilte h a n?

— Han gik imellem Fruen og Frøkenen og konserverede ivrigt.

— Og S t u d e n t e n? spurgte Tolderen og greb Clausen i Armen — Hvor var S t u d e n t e n?

— Ja han sjokkede saa underlig forladt og slukøret bag efter.

— Clausen! udbrød Tolderen og satte sin Stok haardt ned mod Jorden — Du skal se, Clausen, at det gaar i Opfyldelse, det jeg spaaede i Berlin!

— Hvilket?

— At Fatter Zevs spekulerede paa Skarnsstreger mod de to unge Mennesker! De holdt for meget af hinanden. De var saa „lykkelige"!

— Aah, er Du nu dér igen!

— Guderne er misundelige . . . det Rak!

— Men K n a g s t e d dog!

— Ja, det si'er jeg sgu; at de nu ikke heller kan la' d e m være i Fred!

— Vær y d m y g, Hans Peter!

— Gu' vil jeg ikke nej! Naar man skal t a k k e for det gode, har man sgu da ogsaa Lov til at s k æ l d e u d for det onde!

— Du bander saa urimeligt i Dag, Knagsted . . .

— Finder Du?

— Og saa véd Du jo slet ikke, om . . .

— Jo-o, jeg véd! Jeg kender Rummelen! Nu gik de to Børn dér og var saa glade ved hinanden; og straks faar han ondt i Maven, den Gamle deroppe bag Skyerne: „Det maa der sandt for Dyden sættes en Pind for! Det ka' vi 'nte ha'! Di har det virkelig altfor godt sammen!" . . . Og, vips, stikker han sin almægtige Næse imellem og forstyrrer det hele!

Overlæreren rystede opgivende paa Hovedet:

— Vil Du nu ogsaa blande „Guderne" op i d e t!

— Ja; der falder ikke en Spurv til Jorden, uden at det er deres Vilje, véd Du nok! . . . Men der s i d d e r han jo!

— H v e m dog?

— Studenten . . .

De var drejet om et Hjørne. Og paa en Bænk noget fra dem sad ganske rigtig den lyslokkede Student. Han sad foroverbøjet, ene og forladt og ridsede med sin Stok tungsindige Cirkler i Gruset.

— Aa, Herregud, sagde Knagsted — er d e t .den glade, livsgnistrende Ungersvend fra Charlottenlund og Berlin! . . . Hør, Clausen, vedblev han og trak Overlæreren i Skjul igen — v i l Du gøre mig den Tjeneste at gaa samme Vej tilbage og lade mig gaa alene hen til Manden?

— Jamen . . .

— Nej, vi kan ikke gaa derhen begge to; saa bliver han bare forskrækket.

— Du plejer ellers altid at sige, at man skal ikke blande sig i andres Sager, sagde Overlæreren spidst — og nu . . .

— Ja, ja . . . jo, det er meget rigtigt! det har jeg fuldstændig Ret i; men jeg maa hen og trøste ham! . . . Gaar Du?

— Ja-a, det kan jeg jo gerne . . . Men nu maa Du . . .

— Jeg skal behandle ham med den yderste Delikatesse, lover jeg Dig.

— Ja, saa gaar jeg altsaa, samtykkede Overlæreren skikkeligt — Hvornaar ses vi saa?

— Jeg kommer hjem og henter Dig til Middag.

— Naa . . . ja, ja saa gaar jeg . . . Farvel saa længe!

— Farvel, lille Overmand! . . . Du er nu et forfærdeligt elskeligt Væsen!

— Hæ . . . ! Og Clausen gjorde omkring og stavrede tilbage ned ad Stien igen. —

Studenten sad i samme Stilling. Stokken beskrev Cirkel paa Cirkel. Han kunde øjensynlig ikke hitte ud af Livets Runer.

Tolderen satte Fart paa og gik rask forbi Bænken. — Saa standsede han som overrasket:

— Men hvad Pokker! sagde han — Er det Dem, unge Mand? Vel mødt igen!

Ogsaa Studenten blev overrasket. Men han rejste sig hurtigt og hilste høfligt:

— Goddag, Hr. Knagsted! . . . Det var da morsomt!

— Hva' Fanden, hvorfra véd De, hvad jeg hedder?

Den unge Mand rødmede:

— Jo, vi kunde jo ikke dy os for at se efter paa Hoteltavlen i Berlin . . .

— Har De Kæresten med?

— Ja . . . hun er hjemme paa Hotellet hos sin Mo'er! sagde Studenten og saa' bort.

— Og hvordan lever hun?

— Jo, Tak, godt . . .

— Forstyrrer jeg? . . . Maa jeg sætte mig lidt ved Siden af Dem?

— Med Fornøjelse!

De satte sig begge. Og Knagsted saa' paa Grusgangen foran sig den ene fortvivlede Cirkel skære den anden.

— Matematik? spurgte han og pegede.

— Hæ-ja . . .

— Det er nok ikke saadan at finde ud af?

— H-nej . . .

Pause.

— Her er for Resten kønt, begyndte saa Tolderen.

— Ja-a . . sagde Studenten — rigtig kønt.

Bænken stod temmelig højt oppe paa Skraaningen. Man saa' ud over Dalen med dens Flod, dens Træer og Huse. I Baggrunden rejste de grønklædte Bjærge sig med „Stephanie-Warte"s takkede Udsigtstaarn paa den højeste Top.

Den unge Mand gjorde en Anstrengelse for at tage sig sammen og ikke synes uhøflig:

— Har De ikke Deres Ven med her i Karlsbad, Hr. Knagsted?

— Jo, Hr. . . . Hvad hedder De?

— Møller . . .

— Candidat?

— Ja . . . cand. phil.

— Naa, ja, det er jo altid en Begyndelse! . . . Studerer til Læge?

— Ja . . . Hvoraf véd De det?

— Aa, det gættede jeg mig til! . . . Jo-o, min Ven Clausen er ogsaa med. Vi kan aldeles ikke undvære hinanden. Vi supplerer hinanden!

Studenten smilede sygt, som om han egentlig helst vilde være fri for denne Passiaren:

— Ja, jeg husker nok, at De kaldte Deres Ven for

— Du plejer ellers altid at sige, at man skal ikke blande sig i andres Sager, sagde Overlæreren spidst — og nu . . .

— Ja, ja . . . jo, det er meget rigtigt! det har jeg fuldstændig Ret i; men jeg maa hen og trøste ham! . . . Gaar Du?

— Ja-a, det kan jeg jo gerne . . . Men nu maa Du . . .

— Jeg skal behandle ham med den yderste Delikatesse, lover jeg Dig.

— Ja, saa gaar jeg altsaa, samtykkede Overlæreren skikkeligt — Hvornaar ses vi saa?

— Jeg kommer hjem og henter Dig til Middag.

— Naa . . . ja, ja saa gaar jeg . . . Farvel saa længe!

— Farvel, lille Overmand! . . . Du er nu et forfærdeligt elskeligt Væsen!

— Hæ . . . ! Og Clausen gjorde omkring og stavrede tilbage ned ad Stien igen. —

Studenten sad i samme Stilling. Stokken beskrev Cirkel paa Cirkel. Han kunde øjensynlig ikke hitte ud af Livets Runer.

Tolderen satte Fart paa og gik rask forbi Bænken. — Saa standsede han som overrasket:

— Men hvad Pokker! sagde han — Er det Dem, unge Mand? Vel mødt igen!

Ogsaa Studenten blev overrasket. Men han rejste sig hurtigt og hilste høfligt:

— Goddag, Hr. Knagsted! . . . Det var da morsomt!

— Hva' Fanden, hvorfra véd De, hvad jeg hedder?

Den unge Mand rødmede:

— Jo, vi kunde jo ikke dy os for at se efter paa Hoteltavlen i Berlin . . .

— Har De Kæresten med?

— Ja . . . hun er hjemme paa Hotellet hos sin Mo'er! sagde Studenten og saa' bort.

— Og hvordan lever hun?

— Jo, Tak, godt . . .

— Forstyrrer jeg? . . . Maa jeg sætte mig lidt ved Siden af Dem?

— Med Fornøjelse!

De satte sig begge. Og Knagsted saa' paa Grusgangen foran sig den ene fortvivlede Cirkel skære den anden.

— Matematik? spurgte han og pegede.

— Hæ-ja . . .

— Det er nok ikke saadan at finde ud af?

— H-nej . . .

Pause.

— Her er for Resten kønt, begyndte saa Tolderen.

— Ja-a . . sagde Studenten — rigtig kønt.

Bænken stod temmelig højt oppe paa Skraaningen. Man saa' ud over Dalen med dens Flod, dens Træer og Huse. I Baggrunden rejste de grønklædte Bjærge sig med „Stephanie-Warte"s takkede Udsigtstaarn paa den højeste Top.

Den unge Mand gjorde en Anstrengelse for at tage sig sammen og ikke synes uhøflig:

— Har De ikke Deres Ven med her i Karlsbad, Hr. Knagsted?

— Jo, Hr. . . . Hvad hedder De?

— Møller . . .

— Candidat?

— Ja . . . cand. phil.

— Naa, ja, det er jo altid en Begyndelse! . . . Studerer til Læge?

— Ja . . . Hvoraf véd De det?

— Aa, det gættede jeg mig til! . . . Jo-o, min Ven Clausen er ogsaa med. Vi kan aldeles ikke undvære hinanden. Vi supplerer hinanden!

Studenten smilede sygt, som om han egentlig helst vilde være fri for denne Passiaren:

— Ja, jeg husker nok, at De kaldte Deres Ven for

sagt til mig, at jeg vær saa god skal behandle ham høfligt og venligt, ellers kunde jeg rejse hjem . . .

— Det er da et infamt Fruentimmer!

Studenten smilede blegt:

— Nej, det er hun slet ikke, Hr. Knagsted; hun er rigtig god og rar . . . men denne Godsejer har ganske hypnotiseret hende ved sin Fornemhed og flotte Façon at være paa.

— Hum . . . Og hvad si'er „Agnes"?

Den unge Mand saa' højst ulykkelig ud:

— Ja, det er jo d e t . . . sagde han, og hans Stemme bævede — hun er bleven en helt anden imod mig i den sidste Tid . . . Jeg tror ikke, at hun bryder sig om Tyskeren; hun ser altid saa forskrækket ud, naar han taler til hende . . . hun ser ud, som om hun helst vilde flygte for ham.

— Jamen, kan De da ikke tale hende til Rette?

— Nej . . . hun flygter ogsaa naar j e g kommer . . . jeg har ikke været ene sammen med hende i de sidste fjorten Dage . . . Og saa er hun bleven saa sky og saa nervøs . . . Jeg tror, at det er Tante, der gaar og præker for hende og vil ha' hende til at sige Ja til Tyskeren.

— Det kunde sgu ligne hende! . . . Ja, undskyld, jeg mener, at hun naturligvis finder. at det vilde være „flot" at komme hjem til Danmark med en „udenlandsk" Godsejer som Svigersøn!

— Ja, det er skam ogsaa d e t, jeg er bange for . . . Og Agnes er jo et Barn, hun lader sig saa let paavirke . . . særlig da af sin Mo'er, som hun sætter saa højt . . . Men naar jeg bare vidste, at hun vilde blive lykkelig med den anden, saa . . .

— Sludder!

Studenten saa' forundret op.

— S l u d d e r! sa'e jeg, R o m a n sludder! Saadan no'et Nonsens s i' e r man bare! . . . Naturligvis vil De

helst ha' Pigen selv og tror absolut, at hun vil blive „lykkeligst" med Dem!

— Ja, det gør jeg vel . . . sagde Studenten og slog Øjnene ned.

— Gu' gør De saa! . . . For De holder vel af hende? Det er vel ikke bare hendes . . .

— Om jeg holder af hende! . . . Der har ikke eksisteret nogen anden Kvinde for mig, siden jeg var tolv Aar!

— Hov, hov! . . . Og hun holder af Dem?

— Ja . . . nikkede den unge Mand afgjort — det maa hun gøre!

— Og hvorfor?

— Hvorfor . . .? Fordi . . . — Aah, De véd ikke, Hr. Knagsted, hvor godt vi ha'de det sammen, før denne Godsejer viste sig! Vi kunde slet ikke undvære hinanden. Vi spillede sammen og læste sammen og gik lange Ture sammen, og alt, hvad vi tænkte paa, betroede vi hinanden! . . . Det er umuligt, at hun ikke holder af mig . . . umuligt! Hun har jo sagt det til mig hundrede Gange! Og vi har jo talt om, hvordan vi vilde indrette vore Stuer, og vort Hus, og det hele, naar vi blev gift! . . . Aah, det er umuligt, ganske umuligt, at hun ikke skulde holde af mig.

Tolderen blev revet med af den unge Mands Udbrud; hans gamle, noget fossile Hjerte følte med ham:

— Saa skal I Fandengaleme osse ha' hinanden! sagde han og slog en Haand ned i Bænken — Men De maa skyde Skidtet op i Livet, Hr. Student, for at tale populært! De maa ikke gaa saadan og hænge med Næbet! Vis Fruentimmerne, at De er et Mandfolk, sæt dem Stolen for Døren; det er det, de til syvende og sidst har mest Respekt for! Gaa løs paa Tyskeren. Riv Vittigheder af Dem! Spørg, om hans Godser ligger i Maanen . . . og saadan no'et! Jeg har jo nemlig faaet den Idé, at han er en Tyveknægt og en Lykkeridder,

der bare vil ha' fat i Pigens Penge! Sig til deres Tante, at De har hørt, at det ikke hænger rigtig sammen med hans Fornemhed og hans Rigdomme . . . Fortæl hende. at han skylder paa Hotellet baade for Kost og Logi . . . og De maa gerne sige, at det er mig, der har sagt det!

— Jamen det gør han ikke, Hr. Knagsted; han ligefrem strør om sig med Penge! sagde Studenten.

— Godt, saa hit paa no'et andet! . . . Men frem for alt: op med Humøret! Og find Dem ikke i hans Anmasselser. Fordi de Tyskere har nappet Slesvig fra os, skal de sgu dog ikke ha Lov til at nappe vore Pigebørn osse! Dét kan De jo sige til ham!

— Ja-ha . . . !

— Ser De, vedblev Tolderen roligere og klappede den unge Mands Skulder — Jeg har nu sat mig i Hovedet, at De og den lille Agnes skal ha' hinanden. Jeg husker Jer jo derude fra Charlottenlund; det var en hel Øjensfryd at se paa! . . . I faar osse hinanden; tilføjede han afgjort — der er ikke Tvivl om det!

— Tror De ikke . . . ? Studenten greb uvilkaarlig Knagsteds Haand.

— Absolut ikke, nej! . . . Sig nu til Dem selv: Jeg vil ha' Agnes!

— Hæ . . . !

— Naa, sig det nu! . . . Eller, nej! De maa for Resten hellere sige: Jeg vil Satanraspeme ha' Agnes!

— Hæ . . . nej, men, Hr. . . .

— Naa bli'er det til noget!

— Jamen, Hr. Knag. . .

— De bryder Dem altsaa alligevel ikke saa forfærdelig meget om at faa hende?

— Jo, jo!

— Naa; saa ud med Sproget da: Jeg vil Satanras . . . Naa!

Studenten lo genert.

— Naa! . . . Naa! gentog Knagsted — Jeg vil sige Dem, Hr. Møller, at b a n d e r De ikke, saa faar De hende sgu heller ikke!

— Tror De ikke . . . ? sagde den unge Mand forskrækket.

— A b s o l u t ikke! . . . Det er rent forbavsende, hvor saadan en lille Ed hjælper paa Energien! Da jeg før saa' Dem sidde her og studere Cirklens Kvadratur, saa bandede jeg paa, at jeg ikke vilde gaa herfra, førend jeg ha'de faaet Dem i taalelig godt Humør igen. Og det er jo saa nogenlunde lykkedes mig . . . Det var den samme fortræffelige Ed, jeg brugte, vil jeg sige Dem! Og jeg er aldeles vis paa, at ha'de jeg ikke b a n d e t, saa sad De rimeligvis og krimskramsede over Tyskeren endnu! . . . Altsaa: J e g v i l S a . . . Naa!

Studenten lo højt. Og saa sagde han med knusende Eftertryk paa hvert Ord:

— J e g v i l S a t a n r a s p e m e h a' A g n e s, k o s t e, h v a d d e t k o s t e v i l! . . . Er det n u godt?

— Brillant! Den Tilføjelse, De gav Formularen, var storartet! Og de kan være aldeles overbevist om, at inden der er gaaet fjorten Dage, saa er Pigen Deres!

Studentens Øjne lyste:

— T r o r De virkelig?

— Ja! nikkede Knagsted — U b e t i n g e t! . . . Men De maa a r b e j d e! Ikke hænge med Næsen! Og ikke i nogen Maade stikke op for Tyskeren!

— D e t lover jeg Dem! sagde Studenten svulmende af Energi — Han skal ikke længere komme til at lapse sig paa min Bekostning!

— De kan skælde ham ud paa Dansk, naar Tysken slipper op for Dem!

— Hja-a! . . . Og mange, mange Tak, fordi De har talt saa opmuntrende til mig, Hr. Knagsted!

— Aa jeg be'er! . . . Og naar De nu har faaet Agnes tilbage, kommer De og fortæller mig det?

— De t r o r altsaa virkelig, at . . . ?

— Nej, jeg tror det ikke længere . . . jeg véd det!

— Aah! sagde Studenten og slyngede i mægtig Begejstring Armene om Tolderens noget korte Hals . . . De har givet mig hele mit Livsmod tilbage, Hr. Knagsted!

Den rare, tykke Dreng, Jægermester Krüger, sad ganske tilintetgjort paa en Bænk paa „Alte Wiese" lige over for en Delikatessehandel, i hvis Vindue der stod udstillet et Fad med otte, smækfede Kyllinger lige til at putte i Gryden.

Toldkontrollør Knagsted kom forbi og følte Medlidenhed med ham:

— Naa, hér sidder De, Hr. Jægermester? Goddag!

— Goddag . . . nikkede Jægermesten aandsfraværende — Aa, ta' og sæt Dem lidt ned her ved Siden af mig . . . (Tolderen satte sig; og Krüger pegede:) Kan De se det Fad der ovre i Vinduet . . .

— Ja.

— Hva' for én a' dem vilde De nu helst ha'?

Knagsted mønstrede Beholdningen:

— Nummer tre fra oven til højre.

— Nej, sagde Jægermesteren og rystede paa Hovedet — næ-e, den er for fed . . . Næ, den lille dér, Nummer to til venstre, stegt i lukket Lergryde med en bitte Kende Smør, og saa serveret i Gryden . . . Jeg vilde gi' et Aar af mit Liv for 'en! Nu har jeg siddet her i et stivt Kvartér og har ikke kunnet rive mig løs igen.

— De har ikke godt af saadan at pine Dem selv, Jægermester.

— Næi . . . Jo-o! Gu' har jeg saa! Det er dog altid no'et! . . . Jeg forsikrer Dem, at jeg er ved at gaa til af at holde Diæt. Jeg bli'er ligefrem syg, naar jeg ser et godt Stykke Kød, fordi jeg ikke har Lov

til at faa det! Skulde jeg ikke holde Diæt, kan det sgu godt være, at jeg slet ikke brød mig om 'et; men nu . . .

— Ja, det er Dyrplageri, er det! sagde Tolderen — Det véd Gud, det er! . . . Men skal vi ikke hellere gaa lidt? Det kunde maaske adsprede Dem.

— Jo-e, la' vos det . . . Men kom bare med et lille Svip først over til Vinduet.

De gik over til Vinduet.

— Ja, det kan sgu dog gerne være, at De har Ret alligevel, Hr. Knagsted, sagde Krüger og satte Ansigtet hélt hen til Glasruden — at den dér, Nummer tre fra oven til højre, kunde bli'e den bedste . . . Holder De af denne hér franske Sauce med Champignon til Kyllinger?

— Nej.

— Næ, hva' ikke! Maa vi værsgod bede om den gode gammeldags Façon med det, de er stegte i, og saa rigelig med Persille!

— Og pommes naturelles . . .

— Og pommes naturelles, ja! . . . Ikke dette hér Svineri med at brune dem! . . . Og helst nye!

— Helst nye naturligvis! . . . Skal vi saa gaa?

— Ja-a, det ska' vi vel . . . Se, den lille dér i Midten, den med Halsen . . . den kunde osse bli'e til no'et ved god Behandling!

— Aa ja . . . men Nummer tre . . .

— Nummer tre er den bedste, ubetinget! Se, hvor den ligger og breder sig . . . Den véd sgu godt, at den stikker alle de andre, hva'!

— Kom nu, Jægermester . . .

— Ja, ja . . . det haster vel ikke! . . . Hva' holder De mest a' paa en Kylling?

— Brystet.

— Hæ, sikken en Skomagersmag!

— Der er mindst Ulejlighed ved Brystet.

— Ulejlighed? Det er sgu den Mad der er mest „Ulejlighed" ved, der smager bedst!

— Kom saa, Jægermester . . .

— Ja, nu kommer jeg, nu kommer jeg! Og Hr. Krüger rev sig løs: — Aah, Gud i Himlen ja . . .! sagde han. Og saa gik de.

— —

Ude i Pupps Anlæg var der „Nachmittags Concert". „Krageungerne" baskede højrøde i Hovederne, rundt mellem Bordene. Der var stuvende fuldt af Gæster. —

Ved et Bord midt i den allerværste Trængsel sad „Plænevanderen" og spillede Himmelspræt med en Siphon Sodavand. Vandet suste og bruste omkring ham som Spildedampen fra et Lokomotiv. Men han snakkede løs med sit Selskab og lo og gestikulerede og syntes at være overmaade lykkelig ved Situationen. —

Paa en noget afsides Bænk sad „Hønen" og hæklede. Af og til lagde hun Hovedet paa Siden og kiggede med et lille plirende Øje i Vejret efter Skyerne. Men de var sollyse og sommerlette, saa der var ingen Grund for hende til at udstøde det Farekluk, der stadig sad hende i Struben. Hun havde nemlig faaet en saadan Skræk i Blodet under Uvejret forleden, at den mindste lille mystiske Lyd inde fra Bjærgene fik hende til at skælve og gribe sig ned om Nederdelen, der bovnede kraftigere end nogen Sinde og syntes at huse og skærme mindst et Par Landsbyers samlede Antal Kyllinger. — —

Orkestret larmede, saa at alle andre Lyde døde.

— Holder De af Musik, Hr. Knagsted? skreg Jægermesteren sin Ledsager ind i Øret.

— Tja'e . . ., brølede Tolderen tilbage — Dirigenten morer mig!

— Skal vi se at finde en Plads?

— Ja, lad os det . . .

De kom til at sidde bag ved to pragtfuldt udhalede Damer med tyllomvundne Cyklehjul paa Hovederne og

behængt og besat med Plumager og Blomster og Kniplinger, Silke, Guld og Diamanter.

— Det er svært, saa Fruentimmerne er begyndt at pakke paa sig! sagde Jægermesteren, da Musikken omsider holdt inde — De var ikke nær saa udkalfatrerede, straks vi kom til Karlsbad.

— Næi, sagde Tolderen — men de gaar jo og hidser hinanden op.

— Ja-a; de har jo ikke bedre F o r s t a n d ! . . . Vil De se min Kone?

— Er h u n her!

— H-næi! . . . Gu' være lovet! ha'de jeg nær sagt; for saa var hun vel ble'et li'saa tosset som de andre! . . . Næi, men jeg har faaet hendes og Børnenes Portræt sendt i Gaar . . . Vil De se det?

— Ja Tak, gerne!

Krüger halede sin Tegnebog frem og udtog deraf et Kabinetsbillede, som han ikke uden en vis Stolthed overrakte Tolderen.

— Hun ligner slet ikke sin Broder Digteren, sagde Knagsted.

— S l e t ikke, nej! . . . Det er sandt: Husk mig paa, at der no'et, jeg skal vise Dem om min Svoger. (Han trak en Avis frem) . . . Det staar hér i Bladet.

— Hun er køn, Deres Kone.

— Aa ja; man har dem værre! Men hva' der er bedre endnu: hun er en s t o r artet Kone!

— Og sikke tre dejlige Børn!

— Ja, hva'! nikkede Jægermesteren med fornøjet skinnende Øjne — Og sikken hun h o l d e r dem! De ligner G r e v e børn! . . . Ham dér (Han pegede ivrigt), den lille tykke med Krøllerne, hun har der paa Armen, han hedder Peter efter min Bedstefa'er . . . Det er en rigtig lille Knop a' første Skuffe! De I n d fald, den Dreng har!

Knagsted løftede Øjnene fra Billedet:

— Sig mig, Hr. Krüger, er det ikke vanskeligt at være Fa'er?

— Det er sgu tit vanskeligere at være det, end at bli'e det, jo! . . . Men man har jo da stor Glæde a' de Unger! . . . Naar man saadan kommer ind til Middagsbordet og ser dem sidde der sunde og glade og sultne og pludrende!

— Uh, ha! sagde Knagsted og gyste — jeg véd ikke noget værre end at sidde til Bords sammen med Børn!

— Ha, ha, ha! lo Jægermesteren klukkende — Pebergesell! Pebergesell er De! En rigtig Pebergesell!

— Og saa Ansvaret . . .

— Ansvaret! Hva' Fa'en er det for et Ansvar? Man føder og klæder dem og sender dem i en god Skole . . . Punktum!

— Og hvad skal man sige til dem, og hvad skal man ikke sige . . . og hvad skal man lære dem, og hvad skal man ikke lære dem! Uh, ha, nej!

— Ok, det kommer altsammen a' sig selv, naar først man har dem!

— De skal da vel ikke ha' flere?

— Ja, det véd jeg sgu ikke . . . „Naar Uheld være skal . . .", som Holberg si'er! Men jeg har da sagt til min Kone, at kommer der flere, saa vil jeg æde dem i Skildpadde, for tre er nok!

— To ha'de egentlig været . . .

— To!? Tror De, jeg vilde undvære Peter? Ikke for det halve Lolland! Og Jægermesteren nappede Portrættet og puttede det gesvindt i Lommen igen, som om han var bange for, at Knagsted skulde virke skadeligt paa Originalerne ved længere at beholde det. — — Der er kun én Betingelse, sagde Krüger saa og kneb det ene Øje sammen — som jeg vil ha' flere Børn paa, og det er, at det blev to Pi'etvillinger.

— U-u-ff . . . !

— Jo, jeg vilde Satans gerne ha' to Pi'etvillinger.

— Kære Ven . . .!

— Jo; og se dem ligge dér og vokse og ligne hinanden! . . . Men jeg har hørt . . . ha, ha! at det skal gøres med et Snuptag; og det kender jeg ikke.

— Tak De Deres Gud for det!

— Hæ, hæ! ja . . . kan sgu gerne være!

Nu begyndte Musikken at rase paa ny.

— Skal vi ikke hellere spadsere lidt? spurgte Knagsted.

— Jo, saagu', la vos det! . . . Men læs først dette hér om Svoger Rasmus i Avisen . . . hér staar det! Jægermesteren pegede paa en Notits, der var understreget med rød Blyant.

Og Knagsted læste:

Run:

Som vore Læsere vil have erfaret, lod Digteren Rasmus Vridsløse sig for en Maanedstid siden optage i Frelsens Hær. — Efter sikkert Forlydende skal i de sidste Dage ogsaa syv Almueskolelærerinder og en Haarkunstnerinde være gaaet over til samme Hær.

— Hva'? spurgte Jægermesteren — Hæ!

— Ja-a, den er lidt nærgaaende sagde Knagsted — Men Deres Svoger ta'er sig vel ikke videre af den Slags?

— Ok nej! Det er jo bare Reklame for Forretningen.

— Jamen nu skriver han vel ikke Bøger mere?

— Jo-o, Gu' gør han saa! Jeg læste netop forleden Dag, at der snart kom en ny Bog af ham . . . Hva' var 'et dog nu den hed . . . „Trængselstimer" tror jeg.

— Var det ikke snarere „Bekendelser", eller saadan no'et . . . for det bruger man?

— Næi, det var sgu no'et med „Trængsel" . . . eller „Trykken" . . . eller . . .

— Hum . . . Jeg vilde hellere ha' haft et Bind Bekendelser; de var vist blevet livlige.

— Hæ, hæ, ja! . . . Men nu har han vel slaaet en tyk Streg over Fortiden.

— Tror De. Man plejer ellers først at servere den et Par Gange i skarp Sauce og et Par Lispund Skældsord til gamle Venner, før min kister den ned.

— Ja-a, naar Vædderen bli'er nikket, bli'er han Degn! . . . Naa, men Familien er paa en Maade glad over det, for vi er religiøse alle sammen. Religion m a a man sgu ha'!

— For s t a a r sig! — —

De gik ud af „Posthof-Promenade". Vandet i Tepl var atter sunket til sin sædvanlige Sommerhøjde. Det slubrede dovent og langsomt henover Bundens Sten. — Men rundt omkring op ad Bjergskraaningerne laa knækkede Fyrre, Graner og Birke kastet rundt mellem hverandre af Hvirvelstormens vældige Næver . . .

— Ha, ha! lo Jægermesteren pludselig op. — Kan De se det lille Mandfolk, der kravler af Sted der ovre mellem Træerne?

— Ja, sagde Knagsted og kiggede — det er jo den gamle Justitsraad; jeg kan kende ham paa „Sneen".

— H-ja! . . . Véd De, at han er smidt ud af sit Logi i Villa Moltke?

— N e j!? Hvorfor dog?

— Ok, kære, kære, kære, det er jo disse fortvivlede Edderkopper! . . . Han v a r jo saa fine Venner med sin Værtinde; for s k i k k e l i g er han jo. Men saa i Torsdags var han listet ind i hendes Spisekammer og ha'de anbragt toogtyve af Karlsbads fedeste Korsedderkopper derinde. M e n sikken et Postyr, der blev, da Fruentimmerne kom til! Pigerne hvinede, og Fruen skældte. Men saa kommer Stabelstenen jo farende og vilde frelse sine Dyr. Han havde sat dem der i den bedste Hensigt! si'er han, Fruen skulde bare ganske rolig vænne sig til at ha' dem om sig, saa vilde hun t a k k e ham . . . Og De véd, hvad han kan si'e! Men saa smed hun ham u d! Han maatte flytte li'e paa Ti-

men! Og nu har vi ham henne paa National . . . Hør, kunde ikke De se og snakke ham fra disse Dyr? Det er jo Synd for ham. Mig vil han ikke høre paa.

— Synd? sagde Knagsted — Det vilde da være meget større „Synd" at ta' Dyrene fra ham.

— Jamen, han er jo da gal!

— Ikke galere end for Eksempel De selv.

— Jeg!?

— Ja, De, ja . . . der har tre Børn og alligevel vil ha' „Pi'etvillinger".

— Jamen jeg holder jo af Børn!

— Ja . . . og han holder af Edderkopper.

— Der er sgu da Fanden til Forskel!

— Ikke Spor. Det er ligge vanvittigt begge Dele.

— Ha, ha, ha! . . . Maa jeg føle Deres Puls?

— Værsartig! . . . Men forstaar De da ikke, kære Hr. Krüger, at han vilde blive lige saa ulykkelig ved at miste sine Dyr, som De ved at miste Deres Unger?

Jægermesteren saa' dybsindig ud:

— Nej, jeg forstaar det ikke, sagde han saa — men ved at tænke over det, er der alligevel no'et inden i mig, der li'som si'er, at De paa en Maade alligevel li'som har Ret . . .

— Naa, jaja, det er dog altid noget! . . . Har De ikke set Overlærer Clausen i Dag? Mig er han helt bleven borte for.

— Jo, jeg mødte ham i Morges nede ved Sprudel; han fulgtes med en Herre . . . Men skal vi ikke snakke lidt mere om denne „Galskab"? . . . det interesserer mig!

— Nej! . . . Hvad er det for en Herre?

— Det er vist en Adjunkt fra Aalborg; han bor osse paa National.

— Hum . . .

— Men hvorfor vil De nu ikke snakke mere om . . .

— Fordi det osse er vanvittigt!

— Hæ! De er en snurrig Fætter!

—Ja, det er nu min Eksistensberettigelse.

— H-ja! . . . Hør kommer De ikke ned paa Hotellet i Aften? Vi skal ha' en lille Pikkenik.

— Hvad Tid?

— Klokken halv syv.

— Det er den jo!

— Det er den da vel ikke!

— Jo.

— Ja, Fandengaleme . . . ! Ja, saa maa jeg gaa. Gaar De med?

— Nej; jeg er ikke færdig med min Eftermiddagstur.

— Saa kommer De maaske senere?

— Ja — maaske.

— Det har været mig en Fornøjelse at have været sammen med Dem!

— I lige Maade, Hr. Jægermester!

— Ja . . . ja, saa gaar jeg . . .

— Farvel, Farvel!

— Hør . . . ? Jægermesteren havde allerede vendt sig bort, men kom nu tilbage igen — Hør . . . ? begyndte han lidt forlegen — der er no'et jeg gerne vilde bede Dem om . . .

— Naa?

— Jo-o, ser De . . . at alle andre spiser af dem, det rører mig ikke . . . Men vil ikke De og Overlærer Clausen nok la' være at spise a' de Kyllinger, vi saa' sammen derinde paa Alte Wiese? . . . De kan ikke tro, hvor mange Dage det kreperede mig, at De ha'de faaet a' den Kapun, De husker nok, i Goldene Schild . . . Vil De?

— Vi skal ikke saa meget som lugte til en Hals! sagde Knagsted.

— Ja, det er ikke, fordi jeg misunder Dem Nydelsen; men . . .

— Kyllingerne skal være som Luft for os, Hr. Jægermester.

— Tak, Tak . . . hæ! . . . Ja, saa Farvel! Og paa Gensyn i National!

— Farvel, Farvel!

Da Knasted kom hjem til Villa Tennyson fra sin Eftermiddagstur, laa der et Brev til ham fra Overlærer Clausen, som bad ham om endelig og øjeblikkelig at komme hen paa National. Der vilde vist blive uhyre morsomt, da alle Hotellets Gæster havde besluttet at tilbringe en hyggelig Aften sammen, og „der er Folk af næsten alle Nationer, kære Knagsted!"

Uden at tøve satte Tolderen sig ned og skrev følgende Svar, som han lod Hausknecht Ander gallopere af Sted med:

Hr. Overlærer Mikael Clausen,
p. t. Hotel National,
Karlsbad.

Jeg kan ikke holde ud at være sammen med nogen Art af Mennesker.

Ikke med Nordmænd: de er saa indbildske.
Ikke med Svenskere: de er saa sleske.
Ikke med Tyskere: de er saa skvadronerende.
Ikke med Danske: de er saa misundelige.
Ikke med Franskmænd: de lugter af Pomade.
Ikke med Englændere: de stinker af raat Kød.
Ikke med Amerikanere: de lægger Benene paa Bordet.
Og ikke med Italienere: for de har Lopper!

Det eneste Menneske, jeg i Længden kan holde ud at være sammen med, er

din hengivne
Hans Peter Ernst Knagsted,

og derfor bliver jeg hjemme hos h a m.

— —

E l b o g e n hedder en lille Bøhmer-Købstad, som ligger vel en god Mils Vej Øst for Karlsbad. Det er en sød By og en gammel By; og den har 4000 Indvaanere. —

Højt over alle Byens røde Tage knejser paa en stejl Klippe „die Burg“, der skal være bygget Aar 870 efter Christi Fødsel af en Markgreve af Wohenburg. — Men nu anvendes Bygningen til Tugthus.

Naar man kommer kørende ad Landevejen fra Karlsbad, ser man, ved en pludselig Drejning af Vejen, Borgens graa og vejrbidte Mure og Taarne rage frem over en kuplet Skov af Eg og Ask, der har bidt sig fast op ad Klippeskraaningen. — Og rundt langs Bjærgets Fod slynger Eger-Floden sine Vande og danner ligesom en naturlig Fæstningsgrav om Borg og By og de 4000 Indbyggere. —

Som rimeligt er, er disse 4000 stolte af deres gamle Slot, deres Flod, deres Klipper og Skove. Men stoltere endnu er de dog over den over Floden førende „Kettenbrücke“. Man kan ikke tale ti Ord med et Menneske der i Byen mellem fire og hundrede Aar, uden at vedkommende spørger, om man har set den. Den har koster 90,000 fl. at opføre; og Byen har s e l v betalt de 30,000; Resten gav Staten . . . Og endvidere lyder Beretningen: „Der Oberstburggraf von Böhmen, Graf Kalowrat, legte am 18. Juli 1834 den Grundstein, und Ihre Majestäten Kaiser Ferdinand I und Kaiserin Anna setzten am 16. September 1836 den Schlusstein. Die Brücke ist 63 Meter lang und 23 Meter hoch“ . . . Og paa Raadhuset findes endnu opbevaret den sølverne Hammer og Murske, „mit welchem Kaiser Ferdinand der Gütige den Schlusstein zur Kettenbrücke legte“. —

Desuden bliver paa samme Raadhus med Ærefrygt forevist: „det Jærn, med hvilket Forbryderne i gamle Dage blev brændemærket.“ — „To Stenkugler fra Ferdinand den III. Tid.“ — Samt (hvad der er forbavsende interessant): „Der verwünschte Burggraf“ (en ond og haard Borgherre, der „in grauer Vorzeit“ paa Foranledning af sin Umenneskelighed og en fattig Kones indtrængende Bøn til Gud blev forvandlet til) „ein ursprünglich 108 kg. schwerer Meteorstein von der Gestalt

eines Pferdekopfes. Gegenwartig aber ist nur der kleinere etwa 22 kg. schwere Theil desselben zu sehen, während sich der grössere im k. k. Hof-Naturaliencabinet in Wien befindet" . . .

— —

Til denne seværdige Stad havde Knagsted og Clausen, ophidset af Fräulein Millinges Beretninger, besluttet at drage paa Visit. Og en straalende Solskinsdag, Eftermiddag Klokken to, satte de sig i en magelig Landauer og rullede af. — Paa Bukken sad en ganske ung Knøs som Kusk; og Hestene var sprælske og fyrige, saa Overlæreren forholdt sig lidt tankefuld til Foretagendet. —

De fór bort fra Karlsbad „Fremmedby", hvor Gader og Anlæg lyser af Hygiejne og Properhed og kom ind gennem Byens mere nationale Kvarterer, hvor der ligger tommetykt Støv og Smuds paa Gaderne, og hvor der stinker af Røg og Os og halvnøgne Unger . . .

Men da saa d e t var overstaaet, og de var kommet forbi Jærnbanestationen, rullede de frem ad en bred, hvid Landevej, som førte lige midt ud i Guds egen frie Natur . . .

Solen lo, Fuglene sang, Hestene polkerede og Kusken slog Knald!

— Jeg synes, han kører noget stærkt, Knagsted . . . bemærkede Overlæreren og holdt sig fast i Hynderne.

— Ja, det er jo netop det yndige ved det, lille Clausen!

— Aa . . . ja . . . sagde Clausen og bed Tænderne sammen.

Saa naaede de en Jærnbaneoverkørsel. Bommen gik ned lige for Næsen af Køretøjet, og Toget kom hvæsende og spruttende.

— Ich will lieber g e h e n! sagde Overlæreren pludselig resolut, og inden man kunde hindre det, fik han

Vogndøren op og sprang paa sine Flamingoben i Ly bag en Stendysse ovre ved Grøftekanten.

Knagsted krydsede Armene over Brystet og saa' haansk efter ham. Knøsen paa Bukken lo smørret. Hestene stod lidt paa Bagbenene . . . Og saa var Toget passeret.

— Du er en Kryster, Clausen!

— Ja, jeg nægter det ikke . . . for at k ø r e! sagde Overlæreren og nærmede sig — Sie können doch wohl die Pferde ganz regieren? spurgte han saa forsigtigt Kusken.

— Ja, saa! grinede Fyren paa sit Bøhmer-Tysk.

Og Overlæreren steg atter op.

— —

En halv Fjerdingvej længere fremme, bedst som de to Venner sad i stille Nyden af den pragtfulde Udsigt ned over Egerdalen, saa' de en bitteliden hvidhaaret og hvidbartet Mand komme trippende imod dem. Han listede af Sted langs Vejkanten; i den venstre Haand bar han en gammel Hummerdaase overdækket med Papir. Han saa' uhyre „hinterlistig" ud. Fingrene paa den højre Haand var rovbegærligt udspilede; og af og til lod han sig dumpe bardaus ned i Grønsværet og nappede med en utrolig gesvindt Haandbevægelse et eller andet Bytte, som han derpaa forvarede i Hummerdaasen, hvis Papir han forsigtig lettede og smækkede til igen.

— Der er Minsalighed Justitsraaden! sagde Tolderen.

Og det v a r Justitsraaden. Han fangede Edderkopper.

Da Vognen naaede hen paa Siden af ham, bød Knagsted Kusken at holde.

— Goddag, Hr. Justitsraad! Er D e her!

Stabelsteen løftede sit Vathovede og sagde uden ringeste Grad af Forundring:

— Goddag, Deherrer, Goddag, Goddag! Ja, her gaar saa sandelig j e g!

— Vil Justitsraaden ikke gøre os den Fornøjelse at køre med?

— Nej Tak . . . m a n g e Tak! Jeg er ude at fange.

— Vi skal til Elbogen, sagde Clausen — Der skal være saa smukt.

— Ja, det skal der nok . . .

— Vil De ikke med? Her er rigelig Plads.

— Kan ikke! smilede Vatmanden — jeg f a n g e r!

— Ja, det gør De nok. Har De faaet no'et? (Det var Knagsted, der talte.)

— Jo—o! nikkede den lille Mand fornøjet og trippede nærmere — Se! sagde han og løftede Papiret paa Daasen (Man saa' ned i et vrimlende Dyb af Ederkopper) — Det er udmærkede Eksemplarer!

Clausen gøs. Men Knagsted sagde stærkt interesseret:

— Ja, de ser skam brillante ud! (Saa kunde han ikke dy sig længere:) De er nok flyttet hen paa National, Hr. Justitsraad, hører jeg?

— Ja, jeg er flyttet, sagde Justitsraaden rolig — Det var en særdeles ubehagelig Dame, jeg boede hos; og saa flyttede jeg . . . Men nu maa jeg sige Deherrer Farvel! Jeg har travlt.

— Jeg s y n e s nu, De skulde køre med os! sagde Clausen godhjertet — Det vilde da være en lille Afveksling for Dem.

— „Afveksling"? smilede Vatmanden sygt overbærende — En Videnskabsmand, selv af m i t ringe Værd, Hr. Overlærer, trænger ikke til „Afveksling"! Arbejdet trætter ham ikke. Han er tværtimod stolt og glad over at kunne ofre det hver Time af sin Dag! . . . Naa: Adjø igen, Deherrer! Og paa Gensyn!

Og den lille Mand skrabede høfligt, men fornærmet, ud med Vat og Hummerdaase og det hele og trippede atter over til Vejkanten . . .

— Der fik Du d e n, Clausen! sagde Tolderen. Men samtidig kiggede han gul af Misundelse efter Stabel-

stenen, denne ovenud lykkelige Arbejder i Herrens Vingaard.

— —

Landevejen løb stadig langs Egerdalen, som strakte sig bred og grøn dybt nede under Bakkerne. Hist og her jog en Fabrik (Porcellæn) sin høje Skorsten i Vejret som en sodplettet Pegefinger. Ellers var der kun sparsomt med Liv og Virksomhed. Enkelte smaa lave Huse og kalkede Kirker tittede frem mellem Træerne. Nogle Køer og Geder græssede paa Engene; og en Hob nøgne Børn plaskede og larmede rundt om en gammel trøsket Pram, der laa halvt paa Land og halvt i Floden. —

Efter en længere tankefyldt Pause sagde Tolderen:

— Det er rart, Clausen, at vi snart skal hjem til gamle Danmark igen. Jeg begynder svært at længes efter Villa Rørholm og de smaa hyggelige Palludaner . . . og efter min lune Sofakrog med Vennerne Napoleon, Bismarck og Vilhelm Beck!

Overlæreren tav lidt; saa kom det uvilligt:

— Sig mig, Knagsted, hvorfor har du egentlig Vilhelm Beck hængende dér? Jeg kan endda forstaa, at Du har de to andre, skønt jeg ikke kan fordrage Bismarck . . . men Vilhelm Beck?

— Rør mig ikke ved mine Idealer, lille Overben! Jeg holder meget af Mandfolkene i Verdenshistorien, véd Du.

— Aa, Du med dine Mandfolk!

— Ja netop! . . . for det er Mandfolkene, ser Du, der holder „Kulturen“ nede; det er Mandfolkene, der er Tidens største Velgørere. Der er nemlig noget oprindeligt, noget ur-menneskeligt ved dem, som reagerer mod aller Jer Fruentimmers Snadren om Frihed og Fremskridt og Oplysning og Udvikling . . . og hele øvrige „moderne“ Lirekasserepertoire. Og Vilhelm Beck var et af de faa Mandfolk, der har vist sig inden for den danske Folkekirke!

— Den danske Folkekirke . . . Du bryder Dig jo Pokker om den danske Folkekirke!

— Kan gerne være . . . Men jeg er bredt anlagt, skal jeg sige dig. Jeg hylder Storheden, hvor den end findes.

— Storheden . . . Jeg finder, at Grundtvig var meget større!

— Selvfølgelig! Dette uhyre Fad Sødgrød maa absolut være noget for Dig!

Nu blev Clausen vred:

— Og Bismarck! sagde han ikke ganske følgerigtig — denne Røverkaptajn!

— Naa, naa, naa! smilede Tolderen — Skal vi nu ha' fat paa ham?

— Var det maaske ikke ham, der stjal Sønderjylland fra os i 64?

— „Stjal" er et noget haardt Udtryk, Ven Clausen . . . han tog det.

— Naa ja, det er jo lige meget! . . . Men Du bryder Dig naturligvis Pokker om 64!

Tolderen lagde en fredelig Haand paa Vennens Arm:

— Clausen, sagde han mildt — Du gør mig i din blinde Iver Uret. Jeg kunde fortælle Dig en Oplevelse, som vilde bevise Dig, at dette vort Smertensaar staar indgraveret i mit Hjerte ligesom Ordet Calais i hin engelske Dronnings!

— Hum . . .

— Ønsker Du at høre den? . . . Jeg laa engang paa et Hotel i Aalborg. Det var mig umuligt at falde i Søvn om Natten. Jeg brugte min Spilledaase; og jeg laa med Fingrene dybt i Ørene. Men intet hjalp. Jeg fik ikke lukket et Øje . . . Da jeg saa kom op om Morgenen, saa' jeg, at man havde lagt mig paa Værelse Nr. 64 . . . og jeg forstod da straks, hvorfor Søvnen flyede mig. Jeg lod mig derfor øjeblikkelig anvise et andet Nummer; og næste Nat faldt jeg i den

hyggeligste Slummer. Det var nemlig Værelse 48, jeg laa paa! . . . Vover Du efter dette at beskylde mig for Mangel paa Fædrelandskærlighed?

Overlæreren svarede ikke. Og der blev paa ny en tankefuld Pause.

Da strakte Tolderen sine Arme i Vejret, gabede og sagde:

— Ved Gud i Himlen, Clausen, jeg glæder mig meget til atter at gense Danmark!

— Ja, og naar Du saa vel er kommen hjem, nikkede Overlæreren, i hvem Vreden endnu sad til Højbords — saa længes Du u d igen!

— Tja-e . . . Livet er en Jammerdal, fuld af Sorg og Kvide, knap har man ædt sig rigtig mæt, før . . . og saa videre!

— Du skulde skamme Dig at tale saadan; D u, der har fuldt op af Livets Goder!

— Og hvilke?

— Du skulde skamme Dig at tale saadan; D u, der har lige saa mange Penge, Du vil bruge, og . . .

— P e n g e gør det vistnok ikke, Clausen.

— Ikke a l t nej . . . Men nu er din M a v e jo ogsaa ved at komme sig!

— Tja-e . . .

— Ja, ikke sandt!

— Jo-o . . . og i Fjor vandt jeg fem Tusind Kroner i Lotteriet.

Clausen slog Hænderne sammen:

— Og saa er Du end d a ikke tilfreds!

— Nej . . . jeg ta'er nemlig ikke mod Stikpenge! . . . Det vil sige: naturligvis ta'er jeg imod dem; men de indvirker ikke paa mine Anskuelser.

— Stikpenge . . ?

— Stikpenge, ja! . . . Vandt for Eksempel D u 5000 i Lotteriet, eller jeg vil bare sige, at Du blev udnævnt til titulær Professor, saa vilde Du øjeblikkelig synes,

at Verden var „endnu“ dejligere, og at din lille Vorherre var en Staska'l. Se det er Forskellen paa os.

— Jamen, man maa jo da være taknemmelig, naar . . .

— Saa-aa? Mod hvem?

— H v a'?

— H v e m maa man være taknemmelig imod?

— Hvem . . .?

— J a! . . . dit døve Spektakel!

— Ja, jeg mener, at man føler da saadan en vis Trang til at takke, naar . . .

— H v e m! . . . for Fanden!

— Hvem . . . hvem ja . . . F o r s y n e t!

— Hum! . . . Min Mave er bedre; men nu har jeg faaet et daarligt Ben; skal jeg maaske saa . . .

— Aa, det Ben er vist slet ikke saa daarligt!

— Derom drejer Spørgsmaalet sig ikke, lille Clausen! Spørgsmaalet er: skal jeg takke „Forsynet“ for M a v e n?

— Ja, naturligvis!

— Det vil altsaa sige, at en Mand, der har Lungebetændelse, skal takke sit „Forsyn“, fordi han f. Eks. ikke ogsaa har F n a t? . . . Jorden vilde jo blive s k æ v af Taknemmelighed!

— Aa-rr, Du er slet ikke til at tale med!

— Jo-o . . .?

— Der er ikke Spor af sund Sans eller Mening i Dig!

— Maaske ikke megen, nej. Men jeg er nu alligevel ganske tankevækkende, lille Clausen.

— Saa-aa?

— Ja, jeg er . . . for jeg er Stødet til Kuglen, ser Du. Jeg er Foden paa Spaden. Jeg er Fingeren paa Allarmapparatets Knap! . . . Kan Du bide Spids paa d e n!

— —

De naaede nu frem til den før omtalte Drejning af

Landevejen. — Og foran dem, hinsides den grønne Dal, laa paa sin skovklædte Klippe Elbogens urgamle Borg.

Dens pludselige Tilsynekomst virkede saa overvældende paa de to Venner, at de samtidig greb fat i hinanden og udbrød:

— Nej, se dog!

Slottets store, firkantede Midtertaarn stod belyst af Solen, medens de talrige lavere liggende Tage, Tilbygninger og Smaataarne tittede frem mellem Træernes grønne Skygger. Og som Ramme om det hele Billede laa de fjærne, skovklædte Bjærge, den dybblaa Himmel og Egerflodens smaatoppede Vande.

— Pragtfuldt! sagde Overlæreren.

— Som en Teaterdekoration! sagde Tolderen.

Men Kusken, der brød sig Pokker om Taarne og Floder og skovklædte Bjærge, pegede med Pisken akkurat i den modsatte Retning og sagde:

— D a a liegt die Kettenbrücke, Herrschaaft!

I det samme svingede en anden Landauer om Hjørnet ved Vejen fra Bysiden; og det var paa Nippet, at de to Køretøjer var raslet imod hinanden; kun Kuskenes hurtige og behændige Greb i Tøjlerne forhindrede Sammenstødet. Og Vognene suste forbi hinanden i et Par Tommers Afstand.

— Goddag, Goddag, Hr. Knagsted!

— Goddag, Goddag, Hr. Student!

Studenten smilede og nikkede og viftede med sit Lommetørklæde. Og saa var Vognen forsvundet om det næste Hjørne.

Men Knagsted havde dog faaet Tid til at se, at der sad fire Personer i den, to Herrer og to Damer; og at Studentens Ansigt skinnede som en Vandpyt i Majsol . . .

Der gled en mild Glæde gennem Tolderens Sjæl:

— S a a' Du ham? spurgte han — S a a' Du ham, Clausen? S a a' Du, hvor han struttede af Lykke? . . .

Himlen være lovet, at jeg fik ham til at sige Satanraspeme! . , . Nu er Pigen ham sikker!

— Jamen saa' Du, spurgte Clausen, bleg endnu af den overstandne Skræk — saa' Du, at vi var lige ved at køre ind i hinanden?

— Blæse med det! sagde Tolderen og slog ud med Haanden — Vi gjorde det jo ikke!

— Næi . . .

— —

— De tog ind paa Weisses Ross — „ausgezeichnet durch den Besuch hoher Herrschaften" — og spiste Foreller og drak Hochheimer paa Terrassen over Bymuren, hvorfra de havde Udsigt til en Eng, hvor der høstedes Hø, og til en liden Birkeplantage, der strakte sig lunt og hyggeligt langs begge Sider af Floden. —

Der var paa dette Beværtningssted en Opvartningsjomfru, lille, buttet og gyldenhaaret, som, fra første Øjeblik hun saa' ham, syntes at have fattet en dyb og rørende Kærlighed til Overlærer Clausen. Standhaftigt og vedholdende sendte hun ham de varmeste Blikke. Og naar hun serverede for ham, dvælede hun længe og inderligt ved hans Side. Hun lignede en Moder, der gav sit Barn Føde. Det var, som følte hun den dybeste Trang til helst at tage ham paa Skødet og made ham.

Men Clausen blev rødere og rødere for hver Ret.

— Du har Kvindetække, lille Overlærer, sagde Tolderen — Mig er der ingen, der kerer sig om.

— Aah, det gale Fruentimmer!

— Sig ikke det! Hun er jo virkelig sød; og jeg misunder Dig.

— Ja, hun er jo meget net, men . . .

— Der ser Du! . . . Skal jeg forsvinde?

— Vrøvl!

Jomfruen blev ømmere og ømmere. Og da Knagsted ved Kaffen spurgte, om hun ikke havde nogle Kager

at byde dem, bredte hun Armene ud mod Clausen som for at favne ham og sagde:

— Zuckersüsse Herren muss zuckersüsse Sachen!

Og da de havde betalt deres Regning og bød Farvel, greb hun Clausens Haand, kyssede en Kreutzer af sine Drikkepenge og puttede den ned bag hans Flip:

— Zum Andenken, lieber Hrr. Doctor! Zum Gruss und Andenken!

Overlæreren ligefrem prustede og fnøs, medens Skillingen gled ned ad hans Krop. Det var ikke langt fra, at han ogsaa havde sparket.

Men Tolderen sagde stille og mildt:

— Hvor kan en Kvinde dog ikke være bedaarende i sin sarte Elskov!

— —

Saa vandrede de rundt en Stund og saa' paa Byens Mærkværdigheder. — De var i Raadhuset og betragtede med Andagt Sølvmurerredskaberne og de to og tyve resterende Kilo af Der verwünschte Burggraf. De var i Die Decanalkirche zu Sct. Wenzel og bivaanede en katolsk Barnedaab. De travede et Par Gange frem og tilbage over Die Kettenbrücke. Og de besaa' Die Burg forinden og foruden . . .

Da Klokken var henad seks—syv, og Solen hældede mod sin Nedgang, promenerede de i Birkeanlægget langs Floden. — Stejlt stod de gamle Bymure med deres buede Bastioner og skærmede den fredelige lille Stad, hvis Tage og Skorstene tittede frem over Brystværnet deroppe som trofaste Vagtposter, der skulde raabe Vagt i Gevær mod al „den store Verdens Smuds og Søle". — I Flodens toppede Vand tumlede sig glade Børn, Piger og Drenge, i nøgen Uskyld. Og fra en trøsket Træbro, bag et skærmende Ly af blomstrende Hylde, lød Raab og munter Latter. Det var Byens mandlige Ungdom, der nu efter Fyraften hoppede i Eger for at skylle Dagens og Arbejdets Støv af deres mødige Lem-

mer . . . Gennem Birketræernes fine, sitrende Løv faldt Solens Straaler ned over deres hvide Legemer . . . Høet duftede, og Fuglene sang — Alt aandede Uskyld og Fred. Det var, for at tale med Digteren, som en Aften i Tidens Morgen. —

Men da de to Venner passerede de skærmende Hyldebuske, smuttede et Par unge, lysklædte Borgerdøtre rødmende ud derfra og forsvandt i Løb ind ad Byen til.

— Næ-e, har Du kendt Mage! sagde Overlæreren.

— Ja-e, jeg har saamænd! sagde Tolderen.

Fire Dage efter Turen til Elbogen steg Knagsted og Clausen i Toget paa Buschterhader Banegaard og forlod Karlsbads lune Bonbonæske for at drage hjem til det høje Nord.

Tolderens Mave var bleven bedre, meget bedre; det kunde han ikke nægte. Men nu havde han jo faaet dette Ben at trækkes med. Det var rimeligvis Gigt eller Ischias, der stak i det; og det voldte ham til Tider betydelige Smerter og virkede generende paa hans bekendte Livsglæde. — Han havde af og til tumlet med den Tanke at gaa ind og lægge sig i Sengen hos sin Nabo, Hendes Naade, Wolakoisky; dels fordi hun rimeligvis udviklede en saa kraftig og heldbringende Varme, at Benet vilde befinde sig vel derved — og dels fordi Massøsen derinde, udmattet af Grevindens Fedt, der vistnok var noget besværligt at naa til Bunds i, ligefrem vilde føle det som en Velsignelse at kunne bruge ham til at holde Frikvarter paa. Men denne paa én Gang baade praktiske og humane Tanke var dog ikke bleven til Handling:

— Thi ser Du, lille Clausen, det er jo faldet mig ind, at den Gang min Mave begyndte at komme sig, gav Guderne mig et daarligt Ben. Og hvis jeg nu gaar

hen og lader Benet kurere, kan man aldrig vide, hvad Deherrer kan falde paa at overraske mig med. Derfor har jeg foreløbig besluttet at snyde Guderne og beholde Benet, som det er.

— —

De sidste Karlsbaderdage var for Resten gaaet rart og behageligt for Tolderen. Han var bleven liggende i sin gode Seng til Klokken otte og var saa haltet ud til Pupp, hvor han havde truffet Overlæreren, der, nærig som han dybest inde var, vilde nyde godt af Vandet til det sidste og derfor kom bleg og morgenmedtaget fra Kilden. —

En Dag havde Jægermester Krüger sluttet sig til dem i Følge med en lille, bollet Fru Hansen fra Nakskov. Fruen led af noget, hun i sin barnlige Jargon kaldte „løbsk Nyre". Hun havde derfor forladt Hus og Hjem og Mand og seks Børn og Lolland for i Karlsbad, „der jo ved Gud er saa berømt", at forsøge at faa samme Nyre tøjlet. Forøvrigt var hun glad og munter og talende og pyntet; og inden der var henrundet et Kvarter, havde hun udkvidret for de tre Herrer hele sit Levnetsløb indtil de intimeste Detailler. Munden stod ikke lukket paa hende; og man sad i ligefrem Angest for, at den forfløjne Nyre skulde søge den Vej ud.

— Hendes Mand var Herredsfoged og var ved Gud saa optaget. Og de ha'de Have og seks Børn, fire Drenge og to Piger. Og de sa'e i Byen, at den yngste Pige lignede Fuldmægtigen; og det kunde ved Gud godt være, for han var saa smuk, at man maatte se paa ham; og han ha'de spist med ved Bordet under hele Svangerskabet, og hun ha'de sagt til sin Mand, at han maatte ta' Følgerne, for man vidste jo, at hvad man saa' paa, naar man var i den Tilstand, det kom Barnet til at ligne. Men nu var Fuldmægtigen sæl bleven gift med den yndigste lille Kone fra Maribo, og de var bleven viet i Domkirken, og de ha'de det ved Gud saa allerkæreste; den unge Frue laa paa en

Chaicelongue en Time hver Dag efter Middag i hvidt, og saa kom Fuldmægtigen med et højrødt Silketæppe og bedækkede hende. Men de ha'de hver sit Sovekammer, hvad der ved Gud var Affektation, thi naar man først var gift, var der ikke det ringeste at genere sig over. Hun, Fru Hansen, og hendes Mand ha'de nu været gift i syv Aar og ha'de seks Børn og ha'de altid ligget sammen, og den yngste Pige var to, og Forholdet mellem dem saamænd den Dag i Dag lige saa uskyldigt og rent som paa selve Bryllupsdagen!

Knagsted havde siddet ganske stille og lyttet til den lille Frues Kvidren, saaledes som man lytter til et umyndigt Barn, der, lig en optrukket Fonograf, lader Munden hjerneløst løbe. Han havde af og til sagt „Ja" og „Nej" og „Saa-aa?" og „Virkelig?" og forøvrigt nydt sin Kaffe og kigget paa Publikum.

Men da Konen gav sig til at tale om „Renheden" mellem hende og Manden, trods de syv Aars Ægteskab, det fælles Sovekammer og de seks Børn, løftede han uvilkaarligt Øjnene fra Kaffekoppen og tittede skælmsk over mod Herrerne Krüger og Clausen.

Dog Deherrer syntes ganske at have glemt hans Tilstedeværelse, saa optaget var de af Damen fra Nakskov. — Jægermesteren stirrede (rimeligvis ogsaa som Følge af den tvungne Diæt) betaget og lækkersulten paa hende med ganske det samme Blik, hvormed han forleden Dag paa Alte Wiese havde stirret paa Kylling Nummer tre øverst til højre. — Og Overlæreren sad, henrevet af hendes søde Uskyld og babyagtige Umiddelbarhed, og betragtede hende med et saa fjoget og lammeagtigt henrykt Udtryk i hele Hovedet, at man kunde have troet ham stillet Ansigt til Ansigt med den hellige Jomfru i Lourdes. —

Skælmeriet i Knagsteds Øjne slukkedes brat, og han skammede sig dybt paa sit Køns Vegne og blev arrig:

— „Rent Forhold“ . . .! vrængede han i en Tone, der fik Clausen til at styrte ned fra sin Himmel — Hæ! Der findes sgu ikke, højtærede Frue, noget i den Forstand „rent“ Forhold, saa længe Menneskene er tvungne til at parre sig paa den bizarre Maade, paa hvilket det hidtil har fundet Sted!

Overlæreren fór med et Spjæt op fra Stolen. Og Jægermesteren slog indigneret en Haand i Bordet:

— De er Guddødeme da et S v i n, er De!

— Nej jeg er ikke, sagde Tolderen rolig — ingenlunde! Jeg er kun en „frygtløs“ Tænker!

Men derpaa snappede han gesvindt sin Hat, hilste ærbødigt Farvel og overlod de andre til deres Skæbne.

— —

S p r u d e l s t e n - M o s a i k er noget af det hæsligste, man kan se for sine Øjne. Alle Butikker i Karlsbad oversvømmes af Nips- og Nyttegenstande, som er prydet med dette Materiale. Og rimeligvis maa disse Genstande finde deres Købere, da de forretningsfähige Tyskere i modsat Fald vistnok forlængst havde ophørt med at føre dem frem paa Markedet. —

Det var Knagsteds Hensigt at tage en liden Gave med hjem til sin Veninde, gamle Stine i Boserup Skov ved Roskilde — „den sidste glade Kone i Danmark“, som han kaldte hende. Og han nød allerede paa Forhaand hendes henrykte: Ih-h! og øvrige Frydeskrig, naar han overrakte hende Genstanden og fortalte, at han havde købt den helt nede i Bøhmerland og bragt den med den lange Vej i sin Koffert. Han saa' hende øjeblikkelig hente Harmonikaen ned fra Hylden under Loftet og klemme løs paa en strygende Høstgildegallopade!

Men h v a d skulde han købe? Det maatte jo naturligvis være noget, som man ikke saadan lige netop kunde rende ind til den Roskilde By og anskaffe sig; noget som Stine kunde være stolt af at eje, og som hun kunde vise frem og fortælle om, naar hun fik

Kaffebesøg af Konerne og Pigerne fra Nabolaget . . . noget, der var saa eventyrlig fremmedartet, at man kunde tro det faldet ned fra Himlen; og paa den anden Side, da Stine jo var en praktisk og forstandig Kone, noget hun kunde have N y t t e af at b r u g e . . .

Der v a r jo denne forfærdelige Syæske, hvis Laag var prydet af de væmmeligste Sprudelstensindlægninger . . . Stine vilde jo nok finde den vidunderlig dejlig . . . Men Knagsted fik Kvalme af den; disse Stenes levrede Farver og blakkede Sammenstilling mindede ham om Søsyge; „det vendte sig" i ham, bare han tænkte paa dem. —

Og dog endte det alligevel med, at han købte Æsken!

Da han nemlig en Dag gik forbi det Butiksvindue, i hvilket „Vomitivet" var udstillet, stod der en Bondefamilie, Fader, Moder og Datter, og betragtede de forskellige Genstande inde bag Ruden. Og han hørte da Kvindfolkene henfalde i de højeste Lovprisninger af disse „wunderschöne" Sager. Særlig var det Syæsken, der vakte deres Beundring. Datteren erklærede ligefrem, at hvis hun paa en eller anden Maade blev Ejerinde af denne Æske, vilde hun blive komplet vanvittig, forrykt lykkelig for hele Resten af sit Liv! — Fatter halede og sled i de to Fruentimmer for at faa dem væk fra dette farlige Sted. Men han kunde ikke rokke dem. De var som limet til Vinduet. „Du kunde dog gerne gaa ind og spørge om, hvad den Syæske koster . . ." mente Mutter. „Næi!" „Aa jo", bad Datteren (hun var en nydelig lille lyslokket Gretchen med store, blaa Forglemmigej-Øjne) „gaa bare ind og spørg, hvad den k o s t e r?" Den skikkelige Fatter gik ind og spurgte; men han kom rent ud rystet i sin Grundvold tilbage igen: „F ü n f G u l d e n!" sagde han og hev atter løs i Fruentimmerne. Og denne Gang fik han dem med sig: f ü n f G u l d e n f o r e n S y æ s k e! Det svimlede for dem! . . . Men Gretchen saa alligevel ud, da hun

vendte sig fra Vinduet og fulgte sit Ophav, som kunde hun ingen Sinde mere blive glad her paa Jorden . . .

Tolderen stod et Øjeblik og' saa efter hende. Saa fór han pludselig ind i Butikken og købte Æsken og fór ud igen . . . Da han naaede Familien, snappede han uden at sige et Ord den unge Piges Haand, stak Syæsken ind i den, klemte hendes Fingre godt sammen, gjorde omkring og gik tilbage til Butikken. Men i Døren kunde han ikke lade være at vende sig, og saa' da Mand, Kone og Datter staa, som han havde forladt dem, midt paa Gaden, maabende, himmelfaldne, idiotiske af Glæde og Forundring, omtrent som troede de at have haft Besøg af selveste den algode Gudfader . . .

Men inde i Butikken købte Knagsted sig endnu en Æske akkurat Mage til den første; thi naar den øvede en saadan Magt over de indfødte Sjæle, saa maatte Gamle-Stine derhjemme i det fjerne Danmark da mindst fare oven ud af Boserup Skov af Henrykkelse ved at faa et sligt Bæst præsenteret.

— —

Bag Hovedkilden Sprudel ligger Karlsbads katolske Kirke. Man naar op til den ad en Hoben slidte Stentrapper; og dens Døre staar altid gæstfrit aabne. —

Inde i Kirken brænder ved Hovedalteret den evige Lampe; og naar Solen skinner, falder Dagslyset ned gennem de farvede Ruder og fylder Rummet med et sært, betagende og mystisk Skær.

Og er der saa tilmed Gudstjeneste, og Orgelet spiller, og Røgelsen dufter, medens de smaa, hvidklædte Kordrenge vimser rundt og bukkenejer, og Præsten i sin gyldne Messekaabe knæler foran Højalteret . . . da lulles man lidt efter lidt ind i saa blid og blød en Stemning, at man uvilkaarlig lukker Øjnene og ønsker, at dette skønne Gøglespil maa vare ved, uden Stands og uden Afbrydelser, i Evigheders Evighed . . .

Ogsaa Knagsted søgte af og til ind i denne Kirke. Men han talte ikke derom. Thi det ragede jo ingen . . .

— —

— Det er Satans kedeligt, at De ikke li'saagodt kunde rejse næste Fredag, for saa kunde vi jo følges ad.

— Ja-a . . . Men nu vil vi altsaa ikke være her længere! sagde Tolderen.

— Næi, det vil De vel ikke, saa . . .

Overlæreren stirrede langt frem for sig ud i Luften:

— Jeg synes, vi har været et helt Aar borte . . . sagde han.

— Ja, den kender vi! nikkede Jægermesteren — Og naar man saa har gaaet en Dag hjemme i den gamle Trumlerum, saa er det, som man aldrig ha'de været uden for en Dør! . . . Deherrer bli'er vel et Par Dage i Berlin?

— Næi, vi stikker lige igennem . . . Ikke Clausen?

— Jo, nu maa vi skam hjem!

— Danmark længes! sagde Tolderen.

— Hæ . . .! Men saa kommer De da vel begge to ned i Sommer engang og ser, hvordan vi lever ved Na'sko'? . . . De skal sgu bli'e godt behandlet!

— Ja, Tak . . . hva' Clausen? Nu har vi jo faaet Bisselæ'r i Skoene.

— Jo, Tak, Hr. Jægermester! Jeg vilde gerne til Lolland engang; De siger jo, at der er saa kønt.

— Tja-a . . . der er altid kønt de Steder, man holder a'; jeg véd jo ikke, hvad I andre vil synes, Hr. Overlærer. Men Føden skal I ikke savne!

— Og vi maa øve os gratis hver Dag ude paa Deres Eng?

— Det maa De sgu, Kontrollør, hæ, hæ! Og jeg skal gerne paata' mig at levere et frisk Individ hver Dag til Udskældning. No'en Fjolsehoder har man jo altid paa en Gaard.

— Ja-a; ellers kan vi jo traktere hinanden gensidig.

— Ja, skade kunde det sgu ikke!

— Næi . . . Hvordan gaar det for Resten med Deres Nyrer, Jægermester?

— Udmærket! Meget bedre! Denne hér Diæt hjælper jo . . . Men naar man nu kommer hjem til Kødgryderne, saa begynder man naturligvis a' ta' Revanche igen!

— Det skulde De ikke gøre, kære Hr. Jægermester.

— Nei, vel saa, Hr. Overlærer, hæ, hæ! . . . men jeg gør' 'et bare alligevel! Jeg kan sgu' ikke holde ud at sidde dér og æde Myg, naar de andre spiser Gaasesteg! . . . Og Deres Mave, Toldkontrollør?

— Ogsaa udmærket! . . . Men jeg har da i Sinde at fortsætte med Diæten.

Jægermesteren udstødte et Lattervræl, som fik de omkringsiddende til at fare sammen:

— Er det den Diæt med Kapuner og Kyllinger og Oksemørbrad og Flæskesteg?

— Man maa jo prøve sig frem . . .

— Ja, De er en net Hanræv! De har sgu aldrig fejlet no'et!

— Og nu paastaar han ogsaa, at hans ene Ben er blevet daarligt, sagde Overlæreren.

— Det er Fanden er det! Jeg har jo set ham løbe rundt her paa Gaderne som en Æggevibe!

— Det er min pyramidalske Selvbeherskelse, kære Venner, der . . .

— Selvbeherskelse? De?! Kom bare ikke med den! Hvordan var det, De trakterede den lille Fru Herredsfoged forleden Morgen ude hos Pupp? Kom bare ikke med den!

— Ja, han er undertiden lidt slem! nikkede Clausen.

— Lidt!? . . . At tænke sig at sige saadan no'et, naar der er Damer!

Knagsted smilede stille:

— Var det saa rædsomt?

— Om det var . . . ha, ha! Og saa rendte De Deres Vej og lod os andre to sidde med Svien!

— Det gjorde jeg, ja; og det ha'de I godt af! . . . Men sig mig engang, Jægermester, tør De fortælle os, hvad De tænkte?

— Tænkte? Hvornaar?

— Ved samme Lejlighed; De sad jo og slugte den lille Dame Hansen med Øjnene, som om hun var en Kotelet med Trøfler.

Jægermesteren rødmede:

— Hva' jeg tænkte . . .?

— Ja. Nu har De jo skældt mig ud for det, jeg sa'e . . . lad os nu engang sætte Deres Tanker lidt under Debat.

— Tanker er toldfri!

— Det si'er man, ja . . . Men jeg er Toldkontrollør!

— Forhenværende, hæ!

— Naa-aa, jeg fungerer undertiden endnu . . . Naa! Ud med Sproget!

— Er De gal, ha, ha! Tror De, jeg vil sidde her og . . .

— Skal jeg maaske!

— Næ, Gu' skal De ikke nej! Man har da Lov til at tænke, hva' man vil. Vil De maaske bilde mig ind, at De ikke fornemmer no'et, naar De sidder li'e op og ned ad en sød, lille Kone, der snakker frisk ud om sit Sovekammer og sin Seng og . . . og alt det? Og da særlig jeg, der har været saa længe borte fra min! Det gør saagu da alle Mandfolk. Hæ, De skulde bare høre, hvordan vi snakker ud, naar vi kommer til L'hombre hos hverandre om Vinteren! Men det er jo da en hel anden Sag, naar man er alene sammen. Men at si'e, hva' De sa'e, naar der er en Dame til Stede, det gør man ikke . . . ja, undskyld: naar man vil regnes for et dannet Menneske da!

Knagsted smilede paa ny:

— Og hvad siger min Ven Clausen? spurgte han.

— Hr. Krüger har selvfølgelig R e t! sagde Overlæreren energisk.

— Ja, saa maa jeg jo bøje mig . . .

Det var den sidste Aften i Karlsbad. De tre Herrer sad i Restauranten i „Stadtpark" og nød deres Prager-Schinke og hørte paa Musikken.

— —

Næste Dag, Eftermiddag Klokken 1^{40}, forlod Vennerne, Clausen og Knagsted, det herlige Bøhmen og drog hjem til det endnu herligere Danmark.

SLUTNING

Villa Rørholm, 12. Juli.

Kære Clausen!

Jeg har drukket min Aftente. Piben er tændt, og jeg sidder nu atter i min Sofa og har det slideligt under Deherrer Napoleon, Bismarck og Vilhelm Beck. Thi „intet Steds er Roserne saa røde, og intet Steds er Dunene saa bløde, som de vor Barndoms Uskyld hvilte paa"!

— Jeg ved ganske vist ikke, hvem af de to der har mest Grund til at være den anden taknemmelig; men jeg føler, som det hedder, en dyb Trang til at sende Dig et Par venlige Ord allerede den første Dag, jeg har betraadt mit elskede Fædrelands Jord.

Jeg vil bevidne Dig min Ærbødighed for din Karakter!

Ganske vist er Du altsaa efter min Mening Idiot. Men en sød Idiot. En Idiot, man kommer til at holde af. En af de Idioter, man kunde ønske lidt flere af i Danmark.

Thi Du virker forsonende.

Tak, fordi Du vilde følges med mig!

Jeg synes, jeg savner Dig.

Hvad der forhaabentlig er Løgn!

Dog, knap en af de første Dage dine Bukser forsvarligt foran og jag dine Flamingoben ind af min Dør.

Palludanerne længes!

Din hengivne Ven
H. P. E. Knagsted.

Der var saa yndigt ude i Villa Rørholms Have nu i Begyndelsen af Juli. Træerne stod fulde af skyggetæt Løv; Plæner og Gange laa revne og velholdte; og rundt i Blomsterrabatterne begyndte Roserne, hvide, røde og gule, at stikke Hovederne frem. De syv og tyve Siv nede i „Søen" var vokset hver en halv Alen, og Svanen og Aakanderne skinnede nymalet. —

Men det var om Morgenen, at Yndigheden var størst. Om Morgenen mellem seks og syv, naar Solen ikke var naaet altfor højt op over Nabohaverne mod Øst, medens Duggen endnu tindrede paa Græs og Buske, og kun enkelte Fodtrin knirkede i Gruset paa Spadserestien uden for Ligusterhækken. —

De smaa Palludaner var altid i Haven paa denne Tid; naar det da ikke netop skylregnede. De stod om Sommeren regelmæssigt op Klokken halv seks, („Det er vi jo vant til hjemme fra Provstegaarden") drak deres Kaffe — og saa de bredskyggede Straahatte paa og ned i Haven! Hér puslede de omkring, rev, lugede og beskar, til de, præcis naar Dampfløjterne peb otte, gik op i Havestuen og spiste deres blødkogte Æg og kneb sig nok en Kop Kaffe, førend de tog fat paa „det indvendige". Deres Dag var inddelt som efter et Skema; hver Time havde sit „Fag"; og det var aldeles utænkeligt, at Caroline for Eksempel kunde „gøre Indkøb" i den Time, der var bestemt til at „støve af" i. Og hændte det, at hun kom fem Minutter senere end vedtaget var fra sine Ekskursioner hos de handlende, skrev hun hele Emmys Tavle fuld af Undskyldninger og Forklaringer, der da ufravigelig endte med: „Men det var nu Sporvognens Skyld; den er aldrig præcis". Efter Middagen Klokken tolv . . . med en „lille" Kop Kaffe . . . sad de i hver sin Stol ved hver sit Vindue og „blundede". Klokken halv to nettede de sig lidt i Sovekammeret efter Blundet og sad saa et Par Timerstid paa „Stads" i „Salen" med et eller andet fint Haandarbejde og afventede Visitter. Saa lavede de til Fem-Te og drak den

med „Kækes“ til. Og Klokken seks var de igen i Haven. Men paa den Tid arbejdede de ikke dernede; de spadserede, eller saa' paa Blomsterne, eller sad i et Lysthus med en „god“ Bog, eller morede sig ved Søen med Svanen og Aakanderne. — Klokken syv spiste de til Aften. Og præcis, naar Taffeluret paa „Sekretæren“ slog halv ti, laa de i deres Senge og sov. — —

Det var Idealet af en Tilværelse . . . Og saa havde de tilmed for en tre Ugers Tid siden haft en stor og uventet Glæde: Der laa en Morgen i deres Brevkasse Meddelelse fra Jærnbanen om, at der paa Toldkontoret henstod til dem en Kasse fra Berlin!

— Kan Du faa i dit Ho'de, Emmy, hvem der kan sende os no'et fra Berlin? skrev Caroline paa Tavlen.

— Ja, og hva' er 'et? svarede Emmy.

De besluttede sig til at spise en halv Time senere til Middag; pyntede sig og nulrede ind paa „Toldkammeret“.

De halede og hev i hinanden og stod paa Tærne og var lige ved at blive Uvenner, medens Kassen blev aabnet:

Caroline slog Emmy over Fingrene og forklarede Personalet: „Min Søster er døvstum!“ Begge var de højrøde i Hovederne af Iver efter at komme først til.

Men da saa endelig Forsendelsen var pakket ud af sit Papir og sine Savspaaner og stod i sin Glans paa Disken foran dem, blev de fuldstændig stive af Henrykkelse:

— Næ, Emmy!

Og Emmys Øjne blev vaade, medens hun foldede de graa Traadhandsker over Mantillen: Aldrig i sit Liv havde hun set noget saa lækkert!

Er det nu osse til os? spurgte Caroline.

— Ja-a, smilede Toldmanden — der staar „Frøknerne C. & E. Palludan“ her paa Adressebrevet.

— Jamen, hvem har sendt os det?

— Ja, det staar der ikke noget om.

Saa bad Caroline en af Dragerne om at skaffe en Droske. Og Søstrene kørte af Sted med Gaven.

Det var den nydeligste lille Porcelænsdaakalv i naturlig Størrelse. Dens Ben var saa fine, saa fine, dens Krop trind og slank; og Hovedet holdt den en lille Smule paa skraa og tittede paa de to Damer med sine søde, smaa, brune Øjne. —

Den stod paa Baglængssædet, og Søstrene sad lige overfor Haand i Haand. Om man havde lovet dem den evige Salighed, kunde de ikke have været lykkeligere! . . . De havde for et Par Aar siden haft en Kanariefugl, som døde. Og siden den Tid havde de aldrig om blot kunnet t æ n k e sig Muligheden af nogen Sinde igen at kunne komme til at holde af et Dyr. Men den nærværende Porcelænsdaa bragte ganske Mindet om den henfarne Kanariefugl til at blegne.

Overlæreren var paa Besøg hos Toldkontrolløren. De havde været et lille Svip nede i Haven og hilst paa Palludanerne og sad nu i Sofaen oppe i Knagsteds hyggelige Dagligstue og talte om deres Rejselivs mangfoldige Oplevelser . . .

Under en Pause i Samtalen tog Knagsted pludselig en Bog fra Bordet foran sig og rakte den hen mod Clausen:

— Denne Bog bør Du læse, kære Ven! sagde han med rolig Alvor — Det er mine smaa Damer dernede, som har laant mig den. De er mægtig begejstrede for den. Og jeg maa sige, at ogsaa jeg finder den sublim!

— Saa-aa? spurgte Overlæreren mistroisk — Hvad hedder den Bog?

— „Solvang, Glimt af Livet i en dansk Præstegaard af Fred Himmelstrup".

— Naa, ja, den har jeg set saa udmærket anbefalet i Kristeligt Dagblad.

— Ja . . . Og den er det i Sandhed ogsaa værd! . . . Se! (Knagsted aabnede Bogen og pegede paa Titelbladet) — Solvang, Glimt af Livet, Fred Himmelstrup . . . ! Det er det man kalder Stil! . . . Fyldes Du ikke allerede med Forventning og Andagt?

— Gør Du Nar?

— Ingenlunde . . . Og se hér bag paa Titelbladet; „Fra Gud — til Gud“ . . . Og hér paa Smudstitelen: „Til Moder“ . . . Hva', gamle Dreng! Det er no'et med no'et paa! Den er ogsaa allerede kommen i andet Oplag! . . . Vil Du laane den?

— Ja-a . . . sagde Clausen tøvende.

Men Knagsted fortsatte:

— Jeg har, ligesom de smaa Palludaner, haft en „uendelig“ Nydelse af at læse dette Værk! Se: Fred Himmelstrup! Det skal svare til Solvang og Glimt og Gud og Moder! Forfatterinden . . . (thi Bogen maa være skrevet af et Hunkøn; vi Mandfolk kan ikke hæve os til denne Højde, hvor begavede vi end er!) . . . Forfatterinden hedder rimeligvis Frederikke; men ser Du ikke, hvor langt aandeligere dette enkle „Fred“ tager sig ud? Den forstaaende Læser behøver i Grunden ikke at læse mere end Titelbladet. Det er tilstrækkeligt! . . . Men se hér: Det begynder med „En Brevveksling“ og „Et Bryllup“. Han bor paa Solvang Præstegaard, og Hun bor i Rosenvænget (Hvis de ha'de boet i Smørumnedre og Vandkunsten, kunde der ikke være bleven noget af Historien!) Han hedder Knud Engelbrecht, og Hun hedder Agnete Hvide . . . hva'beha'er! Og se hér, hvorledes han ser ud Side 17: „ . . . høj, rank, bredskuldret — ret et Billede paa nordisk Kraft (og ret en Lækkerbidsken for en Frederikke!) Haaret er lyst, Panden hvælvet, Trækkene mejslede (i hvad?) og Udtrykket om Munden fast

og bestemt". — Saa fejres Brylluppet i Rosenvænget . . . „Men da Stæren, som havde Bolig i et af Havens Træer, satte sig ved Vinduet for at se, hvordan det gik til derinde, var den saa heldig at høre følgende Vers af Knuds Sang til Agnete:

Haand paa Plov vi lægge nu sammen i Jesu Navn,
Kraft i Haand vi hente af Hvilen i hans Favn,
frejdig med Barnetro
vi daglig vil bygge Bro
til at korte Vejen mellem Himmel og Jord.
Da skal Bryllupsglæden med Dagene vokse til,
dybere sit Leje den altid lægge vil,
dybere ind i Gud,
fra hvem dens Lys gik ud,
da i Paradiset han skabte den først."

— Du forstaar rimeligvis ikke et Kvidder, Clausen; men det gjorde Stæren vel heller ikke! . . . Og saa drager de hjem til Solvang, Pastor Knud og hans Agnete for at „lægge Haand paa Ploven i Jesu Navn". — — Nu skulde man jo nærmest formode, at dette var som en Slags aandelig Manipulation at regne for; men lur dem! Efter nogle Maaneders Forløb „undgik det ikke Knuds Opmærksomhed, at der i den sidste Tid havde været en Tyngde(?), som han ikke før havde bemærket, over Agnete; noget mørkt og lukket (?). Han vidste, at dette for en Del kunde komme af, at hun ikke følte sig rask; men han forstod tillige, at det væsentligst var en aandelig Kamp, hun kæmpede". — Og saa en Aften bryder det løs: — „han drog hende ned paa sit Knæ (Han er altsaa énbenet, hvad Frederikke indtil dette Øjeblik ved en licentia poetica har skjult for os): „Agnete, hvad er der i Vejen? Nu maa Du sige det." Hun lagde Hovedet paa hans Skulder. Hendes Pande var kold og hvid (Det maa nu heller ikke være saa nemt at sidde der og stritte paa det Knæ); hun var i Sjælenød (?). Omsider kom det stønnende:

„Knud, det er denne Tanke, at ogsaa jeg skal være med til at forplante Synden". Hun tav en Stund og fortsatte derpaa: „Nu kender jeg Syndefaldets Historie fra mit eget Hjerte og véd derfra, at hun faldt først". (Fy Frederikke!) Hermed brast hun i en stærk Graad, som hun længe havde summet op i sit Bryst" . . . osv. osv. Kort sagt, paa Dansk: Konen er frugtsommelig! Hvad jo for Resten efter Sigendé danske Præstekoner virkelig skal kunne blive ved hensigtssvarende Behandling. — Naa men, nu kunde man af al den foregaaende „Sjælenød" fristes til at formode, at naar Agnete nu engang (Herregud!) var kommen galt af Sted, saa vilde hun, naar Tidens Fylde kom, i det mindste føde noget i Retning af en Krumstav eller en lille Bispehue til Verden; men saa gaar Konen min Salighed hen og . . . dog det er bedre at holde sig til Teksten: „Den 10de Maj om Aftenen stod Agnete ved sit Sovekammervindue og saa' paa den synkende Sol. Det havde været en raakold, stormfuld Dag, som vi ofte kan have dem i Maj; men nu gik Solen ned i al sin Skønhed. Ogsaa gennem Agnetes Hjerte var der gaaet en Storm, høj og angestfuld. Hun vidste, at det var Svaghed, men . . . Nu havde Julenattens (Dette er Blasfemi; thi Jomfru Maria vidste ikke af nogen „bredskuldret, nordisk Kraft") Stilhed sænket sig over hendes Sjæl. Hun havde givet sit Liv helt over i Faderhaanden (En eksamineret Jordemoderhaand havde været bedre) og bad intet uden dette: din Vilje ske. Og dermed havde hun vundet Frimodighed. (Nu kommer det!) Næste Morgen laa der virkelig (?) to (Udhævelsen er af Frederikke) sunde, velskabte Drengebørn i Vuggen ved Siden af Agnetes Seng (Hun anede ved Gud i Himmelen ikke, hvor de var kommet fra!). — — Aldrig havde Fuglene i Solvang sunget saa jublende som i denne Morgenstund, syntes Knud, da han Klokken ni spadserede en Tur i Haven. Og han selv? Hvad var Fuglenes Glæde mod hans? Han havde vel Grund til at være saa glad og

stolt som nogen Asger Ryg, skulde han mene (Bybude kan ogsaa lave Tvillinger, „skulde jeg mene".) En Hustru som Agnete, og nu to (Udhævelsen er af Knagsted) Sønner i Vuggen! — Havde han ikke frygtet for, at Bedstemor eller Lise (Kokkepigen) eller Madam Jensen (Man havde dog altsaa ogsaa paakaldt en „Madamme"!) skulde have kunnet se det fra Vinduerne, ja saamænd om han ikke (Dikkedik, hvor skælmsk en Konstruktion!) — Velærværdigheden og alt saadant overflødigt (?) Paahæng til Trods — havde slaaet en Kolbølte lige paa Græsplænen. Han var rent som en ellevild Dreng. Bare savnede han Agnete. — Imidlertid tæmmede han sine springske Lyster (Men Frederikke dog!) og nøjedes med at plukke en Buket Violer" . . .

— Det staar der ikke, Knagsted! afbrød Overlæreren Læsningen.

— Jeg forsikrer dig . . . ! Læs selv!

Clausen tog Bogen og læste. Og det stod der øverst Side 26 . . . Han rakte stille Bogen tilbage.

— Nej, behold den med det samme, sagde Tolderen — Nu kan Du jo selv læse videre, naar Du kommer hjem.

— Jeg vil slet ikke læse det Pøjt! sagde Clausen pludselig rød og hidsig — Det er noget væmmelig opstyltet Tøjeri!

— Men Menneske, er Du gal! Det er jo Poesi.

— Aah, Du tror nu ogsaa, at jeg er en komplet Idiot, som Du kan fylde alting i!

— Men Clausen, dyrebare Ven . . .

— Ja, det si'er jeg! Du synes jo ogsaa selv, at det er noget affekteret og forskruet Sludder!

— Sikke Ord, Du bruger, Clausen! . . . Bogen er rost af Kristeligt Dagblad og udkommet i tvende Oplag!

— Ja, hvad kommer det mig ved, at Verden er fuld af Fæhoveder!

— Jamen, lille, søde Clausen . . .

Overlæreren spruttede:

— Efter min Mening, sagde han og huggede til Solvangen, saa den fór til Gulvs — efter min Mening er det den Slags Skidt . . .

— Du m a a ikke tale saadan om min nye Yndlingsforfatter!

Men Clausen kørte paa:

— . . . der har ødelagt og stadig ødelægger Kristendommen for alle tænkende Mennesker! Naar man har læst saadan noget . . . Bavl, kan man i lange Tider ikke taale at høre Ord som „Gud", „Tro", „Forsyn" uden at faa Kvalme! . . . Du har jo s e l v engang sagt, at det er det den Slags Bøger, der undergraver Kristendommen!

— Tja-e, mente Tolderen — det ene med det andet . . .

— Og hvad tror Du, at h a n vilde ha' sagt, hvis han ha'de læst den? spurgte Overlærereren pludselig og pegede mod Vilhelm Becks Portræt over Sofaen — Du paastaar jo, at han var saadan en klog Mand!

— Hvad han vilde ha' sagt . . . gentog Knagsted tænksomt — ja-a, hvad vilde han vel ha sagt . . . ? Jeg tror jo nok, at han havde rost Bogen i sit Blad . . . Men saa var han rimeligvis bagefter gaaet ind i sit Kammer og ha'de lukket sin Dør og taget sig en homerisk Latter!

Knagsted havde bragt i Erfaring, at Hr. Rasmus Vridsløse — der allerede i den korte Tid, han havde virket inden for Hæren, var avanceret til Stabskaptajn — afholdt sine Frelsermøder hver Fredag Aften mellem seks og syv ude i Søndermarken; og en Aftenstund begav han sig derfor derud for at overvære et Møde. Men han var desværre kommen lidt vel sent paa Vej og naaede først Operationsstedet i samme Øjeblik, som

Digteren endte sin Tale over Ordet: Som Du saar, skal Du og høste!

Dog hvad Tolderen fik at høre og se, var ham tilstrækkeligt.

Tæt inden for Hegnet lige over for Frederiksberg Slot fandt han en glad Forsamling af henved et Hundrede Personer, flest Kvinder og Børn. De snakkede og lo og morede sig udmærket. Og en syv-otte halvvoksne Drenge og Piger fór støjende rundt mellem Mængden og legede Saltebrød.

Midt i Kredsen ragede Vridsløse op, sit bekendte Hoved hæsligere end alt Folket. Hans Skaldepande var ubedækket, og hans ildrøde Haarkam lyste glorieagtigt i Solen. Af hans fremstaaende Øjne stirrede det ene andægtigt op mod Guds blaa Himmel, medens det andet agtpaagivende vaagede over en stor Beridertromme, der stod ved hans Fødder, og paa hvis skiddengraa Skind der laa en Del spredte Fem- og Toører. — Bag en noget luvslidt marineblaa Cheviots-Jakke bar han en højrød, strikket Uldtrøje. hvorpaa der med store brandgule Bogstaver var indsyet Ordene: Jesus med Ild og Blod. — Der var Fred over hans Aasyn. Hans Samvittighed syntes lettere . . .

Trindt om og tæt op ad ham stod, lig en Skjoldvagt, en halv Snes smaa, undersætsige Kvindfolk i Frelserpigehatte. Det var rimeligvis de omvendte Almuejærn. De saa' ud, som vilde de gaa i Døden for deres Mester. Og naar et eller andet af de saltebrødlegende Børn kom for nær til Profeten, langede de ud efter Ungen med deres fra Lærerindeperioden slagfærdige Næver. Og traf de Synderen, fik de et Hurra.

— Kære Venner og Veninder! talede Digteren, hvem intet syntes at afficere — nu har I hørt paa mig. I har hørt, hvilken stor Gæde, det er for mig og mine kære Søstre, at vi er bleven frelst. Thi, som man saar, skal man og høste! Er der nu ingen af Jer, der føler Trang til at følge i vores Fodspor? Aa, vi er saa

glade! Prøv det, Venner og Veninder! Forsøg det! Vi lever i evindelig Fryd og Glæde!

— Halleluja! Vi er saa glade! Vi er saa glade! sang Skjoldvagten akkompagneret af Citarspil.

— Jeg er saa glad, saa glad, jeg har en Byld paa Maven, skreg en stor Smededreng — Hurra-a-e!

Men ingen Proselytter meldte sig.

— Jaja, nikkede Digteren sagtmodig — vi har Tid til at vente! Kommer I ikke i Dag, saa kommer I i Morgen. Vores Favn staar Jer aaben. Vores Kærlighed er Jer vis. Vores allesammens Gud er langmodig! . . . Men, fortsatte han saa med en let Overgang i Røsten — læg saa i det mindste en lille Skærv paa vores Stortromme, som staar her midt iblandt os. Jeg har nylig slaaet paa den for Jeres Frelse; lad nu Jeres Gaver lyde mod dens Trommeskind! Selv de mindste Bidrag modtages med Tak. Gener Jer ikke. Vi og Gud ser ikke paa Gaven, men paa Hjertet . . . Aa, lille Ven, lad den Herre komme til!

En Femøre rumlede ned paa Trommen.

— Halleluja! Halleluja!

Derpaa rumlede en Tøre.

— Tak, Tak, Venner! Som Du saar, skal Du og høste! . . . Er der ikke flere, der føler Lyst og Trang til at støtte vores velsignelsesrige Arbejde? Stortrommen er stor, der kan være meget paa endnu! . . . Skal vi synge en Sang for Jer, saa gaar det maaske bedre?

Han slog op med Haanden og hævede sin Røst sammen med Koret:

Til Hjemmet hist hos Gud vi drage;
Vil Du med, vil Du med, vil Du med?
Guds Kærlighed os did ledsage;
Vil Du med, vil Du med, saa kom!
Millioner gik fra Stridens Land
Til Herlighedens skønne Strand —
End rækkes Dig din Faders Haand!
Vil Du med, vil Du med, saa kom!

Det klang smukt og friskt hen under de grønne Træer . . . Og Menigheden stemte jublende i:

Jomfru vil De med i Skoven,
Skoven,
Skoven,
Magelig og rar
Vognen er, jeg har,
Jomfru vil De med i Skoven?
. . . . . .

Men da gik Tolderen sin Vej. Dog med det bestemte Indtryk, at Digteren Rasmus Vridsløse nu omsider var havnet dér, hvor han hørte hjemme.

Straks et Par Dage efter sin Hjemkomst var Knagsted begyndt paa sine Morgen-Cykleture. Det syge Ben, som han paa Grund af dets Følsomhed for Vejrforandringer havde givet Navnet: Barometerbenet, holdt ikke rigtig af disse Øvelser; men han haabede, ved at forcere det frem, at faa Bugt med dets Luner.

Og da han havde træneret sig og Benet en otte Dages Tid, besluttede han en dejlig Morgenstund at drage til Boserup med den glade Stines Syæske.

Han satte sig til den Ende i det sædvanlige Tog 7^{53} og ankom til Roskilde 8^{30}. —

Da han fra Torvet foran Stationsbygningen drejede ned ad Ahlgade, saa' han alle Husene smykkede med Flag. Det saa' ud, som ventede man Besøg af mindst en halv Snes Konger, saa festlig præsenterede Gaden sig. Saa langt Øjet rakte, som det hedder i Romanerne, hang Banner ved Banner. Han talte op mod de halvt Hundrede.

— Død og Domprovst! tænkte han — hvad kan her være i Stykker?

Og da han spurgte en pæn, ældre Herre, der van-

drede forbi med sin elfenbenshaandtagede Stok inde paa Fortovet, fik han til Svar:

— Hvor er De fra, Højstærede! Det er jo Bager Petersens Datter, der holder Bryllup i Dag med Skræder Hansens Søn fra Køge!

— —

Ruten var den sædvanlige: Ahlgade forbi „Hotel Prinsen"; saa ned ad Olsgade forbi „Trægaarden" og det gamle Kapel; og derpaa langs Havnen til „Bjærget".

Uden for det lille Hus deroppe lige over for Kirken sad, som for et Par Maaneder siden, den lille forladte 4—5 Aars Dreng og hans Kat. Ingen af dem saa' ud til at have flyttet dem en Tomme, siden sidst Tolderen var her; og han tænkte et Øjeblik paa at gaa hen og spørge Drengen, om ogsaa hans Moder endnu stadig var fraværende.

Men han opgav det; besteg Cyklen og rullede videre gennem Landsbyen op forbi „Sanct Hans"-Haveanlæg og ned ad Bakken, der fører ned til Stien over Engene.

Snart kunde han skimte Boserup-Skovens friske, grønne Trækroner; og ganske stille begyndte Glæden over at skulle gense den gamle, fornøjelige Stine og hendes hyggelige Stue, og over atter at skulle høre hendes Frydeskrig og hendes muntre Pludren at spire frem i ham.

Mon hun stod ude i Haven og hængte Tøj til Tørre ligesom første Gang, da han besøgte hende? . . . Han saa' hende holde de røde, strittende Fingre op foran Ansigtet og polkere ind i Huset med et: Ih-h, men Gu'bevares kommer Di nu i g e n, li'som vi staar midt i Vadskeballen! —

Han gav sig til at lave en hel lille Tale, som han vilde holde til hende om den medbragte Æske . . . om hvorledes disse Sprudel-Stene blev til ved Bundfældning af Vandet; og om hvorledes de blev hugget

op og slebne og sat sammen i disse vidunderlige skønne Mønstre, der fik alle de fremmede Mennesker i Karlsbad til at købe dem med hjem til alle Jordens Riger og Lande. Og han vilde fortælle hende om selve „Sprudel"; om hvor højt den sprang; og om hvorledes den for mange Hundrede Aar siden var bleven opdaget af en Konge, der var paa Jagt, og som pludselig savnede sin Yndlingshund og saa omsider fandt den k o g t i Kilden . . . . Hvor Stines store, glade Øjne vilde skinne af Forundring! Og hvor hun vilde l y t t e for senere ved given Lejlighed at kunne berette disse vidunderlige Ting for sine besøgende!

Nu kørte han forbi Smedjen og ind i Skoven . . . Og dér tittede den lille straatakte Hytte frem med sine hvide Mure og sine lysblaamalede Vinduer og Døre. I Haven stod et Mylr af Blomster . . . og inde bag d e m boede „den sidste glade Kone i Danmark"!

Knagsted svingede op foran Laagen. Han smilede af sig selv, saa „spændt" var han paa Gensynet. Han var vist en bundlatterlig Person! Men Herregud: Uden at blive som Børn paa ny . . .

— Stine! God Morgen Stine! Hvorfor vadsker De ikke i Dag? Her er jeg med Stads til Dem!

En høj, arrigt udseende Kone kom frem i Døren:

— Hva' staar Di dér og raaver efter?

— Er Stine ikke hjemme?

Stine . . . ? Næi . . .

— Hvor er hun da henne?

— Hun er jo død, Menneske! Véd Di ikke d e t?

— D ø d . . . ?

— Ja . . . hun ble' kørt ihjel a' et Par løbske Heste her udenfor for en Maanedstid siden.

Men Dagen efter modtog Tolderen nedenstaaende Brev:

Bellaggio ved Comosøen, Juli.

Kære Hr. Knagsted!

De saa' vel mit Lommetørklæde vifte, da vi kørte forbi hinanden uden for Elbogen? Ja, nu er alting godt igen; Agnes og jeg er bleven bedre Venner end nogen Sinde. Hun sidder her ved Siden af mig, medens jeg skriver, og sender Dem de venligste Hilsener. Jeg har fortalt hende, at det var Dem, der fik mig til at sige „Satanraspeme" den Dag paa Bænken ved Nikolaus Dumbaweg, og nu gaar hun rundt og siger det i Krogene til stor Forfærdelse for Tante. Men jeg glemmer jo rent at fortælle Dem, at De virkelig ogsaa fik Ret med Hensyn til den tyske „Godsejer". Han var en Tyveknægt, som De hele Tiden paastod. De kan tænke Dem, at en Dag, medens vi allesammen sad i Salonen paa Hotel Continental i Wien, kom Politiet og hentede ham. Han var Kammertjener hos den Godsejer, hvis Søn han udgav sig for; og han havde stjaalet 15,000 Mark og var saa rejst ud i Verden og spillet den store Herre. De kan ikke tro, hvor Tante tog sig den Skandale nær; jeg fik ganske ondt af hende; men nu er det jo allerede bedre. Og Agnes og jeg var jo allerede bleven forligt den Gang, saa vi var jo bare glade over, at Tyskeren kom af Vejen. Det kom saadan imellem os, at jeg en Dag, da vi tilfældigvis var alene sammen i Tantes Værelse i Karlsbad, sagde til mig selv, at nu maatte det enten briste eller bære, og saa gik jeg ganske ligefrem hen til hende og tog hendes Haand og sagde: „jeg vil Satanraspeme have Dig"! De skulde have set Agnes' Ansigt; først saa' hun ganske forfærdet ud, men saa kom hun saadan til at le, at jeg maatte holde paa hende; og saa kyssede jeg hende, og saa var det

overstaaet. Hun kan ikke begribe nu, at hun nogen Sinde kunde være saa ond imod mig; men det var jo den lede Tysker, og nu gør det jo ingenting, da alting er endt, som det er. Vi rejste straks da han var bleven arresteret, bort fra Wien; Tante vilde ikke blive der en Dag længere. Og nu bor vi her til midt i denne Maaned, saa tager vi hjem til Villaen paa Strandvejen. De kan ikke tro, hvor her er dejligt! Søen ligger som et stort, blaat Spejl her udenfor, og rundt omkring staar de høje og snedækkede Alper; og hvilke Spadsereture er her ikke ind mellem Bjærgene! Agnes og jeg gaar to lange hver Dag! bare vi kunde møde Dem, kære Hr. Knagsted; jeg tror, vi faldt Dem om Halsen begge to, for det er dog D e m, der igen har bragt os sammen!

Agnes beder mig hilse Dem; og selv sender jeg Dem mit varmeste Venskab og bedste Haandtryk!

Deres med Højagtelse og Taknemmelighed

ærbødige

H u g o M ø l l e r.

Under Brevet stod med stejl, „engelsk“ Damehaand:

Jeg kan ikke forstaa, at De kan nænne at kalde Dem selv for „Livsens Ondskab“, thi De har S a t a n r a s p e m e været Lykkens Genius baade for Hugo og mig.

A g n e s.

Da Tolderen havde læst denne Skrivelse, satte han sig hen i sin Sofa med sin Pibe og var i godt Humør i over tyve Minutter . . .

Hvorpaa han rejste sig nikkede stille ud i Luften og sagde, henvendt til sine tre tavse Husfæller, Napoleon, Bismarck og Vilh. Beck:

— Ja, mine Herrer, vi har rimeligvis været uenige i

mangt og meget; men paa ét Punkt staar vi Skulder mod Skulder: Hvad var Livet uden Kærlighed! Dens Kraft er stor; dens Magt er vidunderlig; og den overvinder alle Hindringer! . . . Jeg personlig har for Eksempel kendt en Enke, der elskede sin Mand i den Grad, at hun vedblev at faa Børn i mange Aar efter hans Død!

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

PT
8175
W5
1920
Bd.2

Wied, Gustav Johannes
Mindeudgave [2. opl.]

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 06 05 09 020 8